

Møteinnkalling

Utvalg	Dato	Sted
Kommunestyret	14.11.2023 kl. 18:00	Asker rådhus

Merknad

Eventuelt forfall meldes snarest til:
Politisk.sekretariat@asker.kommune.no
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale med møtesekretær.

Presentasjoner

- Orientering om kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2024-2027 for Asker kommune

Sakskart

Saker til behandling

60/23	23/20551-1	Godkjenning av protokoll konstituerende kommunestyremøte 17. oktober 2023
61/23	23/11503-4	Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon av organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning
62/23	23/04500-4	Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg
63/23	22/15860-3	Sak fra kontrollutvalget - Eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS

64/23 22/13346-1 Valg2023 - oppsummering og evaluering

65/23 23/17920-1 2. tertial rapport 2023 - Økonomi

66/23 23/18234-1 2. tertial 2023 Finans- og gjeldsforvaltning

67/23 22/09750-7 Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - Sluttbehandling

68/23 23/17681-1 Oppnevning av kommunale vigslere

69/23 23/20042-1 Søknad om fritak fra folkevalgte verv - Martin Berthelsen (SV)

70/23 23/19890-1 Styret, råd og utvalg - valg av medlemmer for perioden 2023 - 2027

71/23 23/18477-1 Tilstandsrapport for barneverntjenesten i Asker kommune 2023

Referatsaker

Asker, 02.11.2023
Lene W. Conradi
Ordfører

Møteprotokoll

Kommunestyret

Dato	Tid	Sted
14.11.2023	18:00 – 23:05	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Lene W. Conradi.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Ordfører	Lene W. Conradi (H)	
Varaordfører	Monica Vee Bratlie (H)	
Varamedlem	Åge Rasmussen (H)	Cecilie Lindgren (H)
Utvalgsmedlem	Håvard Vestgren (H)	
Utvalgsmedlem	Vanessa V. Nystedt (H)	
Utvalgsmedlem	Stig Wettre-Johnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Thormod Rønning Kvam (H)	
Utvalgsmedlem	Lars Kristian Wear (H)	
Utvalgsmedlem	Marcus Riley Nafstad (H)	
Utvalgsmedlem	Line Johansen (H)	
Utvalgsmedlem	Heidi Merete Johansen (H)	
Utvalgsmedlem	Bente Stein Mathisen (H)	
Utvalgsmedlem	Cathrine Jensen (H)	
Utvalgsmedlem	Kay Arne Sørensen (H)	
Utvalgsmedlem	Trond Jerve (H)	
Utvalgsmedlem	Julius Kvello Mellgren (H)	
Utvalgsmedlem	Trond Ove Røed (H)	
Utvalgsmedlem	Anniken P. Elisenberg (H)	
Utvalgsmedlem	Kirsti Kierulf (H)	
Utvalgsmedlem	Turid Lohne Velund (H)	
Utvalgsmedlem	Waldemar R. Garntangen (H)	
Utvalgsmedlem	Kent Inge S. Ryen (H)	
Utvalgsmedlem	Kåre Johnny Møllerhagen (H)	
Utvalgsmedlem	Simen Sandelien (H)	
Utvalgsmedlem	Per Modig Sletaune (H)	
Utvalgsmedlem	Kari Sofie Bjørnsen (H)	

Utvalgsmedlem Ivar Granum (A)
Utvalgsmedlem Marianne Riis Rasmussen (A)
Utvalgsmedlem Marie Østensen (A)
Utvalgsmedlem Jørn Nygren (A)
Utvalgsmedlem Ronnie M. A. G. Larsen (A)
Utvalgsmedlem Thomas Hatten (A)
Utvalgsmedlem Farah Ali (A)
Utvalgsmedlem Tonje Lavik Pederssen (FrP)
Utvalgsmedlem Espen Hansen Aspås (FrP)
Varamedlem Simen Velle (FrP) Rikke Sjølander (FrP)
Utvalgsmedlem Rikard Gaarder Knutsen (FrP)
Utvalgsmedlem Karin S. Woldseth (FrP)
Utvalgsmedlem Elisabeth Holter-Schøyen (V)
Utvalgsmedlem Tobias Waage Bremnes (V)
Utvalgsmedlem Gro Buttingsrud (V)
Utvalgsmedlem Christian Skrede (V)
Utvalgsmedlem Hanne Lisa Matt (MDG)
Utvalgsmedlem Helge Haugen (MDG)
Utvalgsmedlem Paal Steine (MDG)
Utvalgsmedlem Sara Skjælaaen Vatn (MDG)
Utvalgsmedlem Anne Høie Guettler (SV)
Varamedlem Une Borg Kjølseth (SV) Martin Berthelsen (SV)
Utvalgsmedlem Anders Nordmo (SV)
Utvalgsmedlem Christin Gerner-Mathisen (INP)
Utvalgsmedlem Odd Flock (INP)
Utvalgsmedlem Bård-Kjetil Dahl (R)
Utvalgsmedlem Oddvar Igland (Sp)
Utvalgsmedlem Harald Conrad Ødemark (Pp)
Utvalgsmedlem Eva Høili (KRF)

Forfall:

Utvalgsmedlem Cecilie Lindgren (H)
Utvalgsmedlem Rikke Sjølander (FrP)
Utvalgsmedlem Martin Berthelsen (SV)

Møtet ble satt med 55 medlemmer til stede.

Det var ingen merknader til innkallingen.

Ordfører holdt minnetale og det ble avholdt ett minutts stillhet for tidligere kommunestyremedlemmer i Asker:

William Bjørge Norset, som døde 25. juni 2023

Kristin Heidi Moe, som døde 18. august 2023

Nanna Høvås, som døde 23. oktober 2023

Fra administrasjonen møtte:

Kommunedirektør	Lars Bjerke
Direktør oppvekst	Kai Erik Lund
Direktør velferd	Aud Hansen
Direktør samfunnstjenester	Ragnar Sand Fuglum
Direktør medborgerskap	Christer Best Gulbrandsen
Direktør samfunnsutvikling	Eli F. Aubert
Direktør økonomi	Randi Sandli
Protokollfører	Trine Groven

Saksliste

Side

Saker til behandling			
60/23	23/20551-1	Godkjenning av protokoll konstituerende kommunestyremøte 17. oktober 2023	5
61/23	23/11503-4	Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon av organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning	5
62/23	23/04500-4	Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg	6
63/23	22/15860-3	Sak fra kontrollutvalget -Eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS	8
64/23	22/13346-1	Valg2023 - oppsummering og evaluering	9
65/23	23/17920-1	2. tertial rapport 2023 - økonomi	10
66/23	23/18234-1	2. tertial 2023 Finans- og gjeldsforvaltning	14
67/23	22/09750-7	Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - Sluttbehandling	15
68/23	23/17681-1	Oppnevning av kommunale vigslere	16
69/23	23/20042-1	Søknad om fritak fra folkevalgte verv - Martin Berthelsen (SV)	17
70/23	23/19890-1	Styrer, råd og utvalg - valg av medlemmer for perioden 2023 - 2027	18
71/23	23/18477-1	Tilstandsrapport for barneverntjenesten i Asker kommune 2023	21
72/23	23/21257-1	Tolking av kommunestyrets vedtak i sak 30/23 – delegering etter plan- og bygningsloven	22
Referatsaker			

Saker til behandling

60/23 Godkjenning av protokoll konstituerende kommunestyremøte 17. oktober 2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	14.11.2023	60/23

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Protokollen fra kommunestyrets konstituerende møte 17. oktober 2023 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Protokollen fra kommunestyrets konstituerende møte 17. oktober 2023 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

61/23 Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon av organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	14.11.2023	61/23

Ordførers forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalgets innstilling:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp de 19 anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning.
2. Kontrollutvalget ber om at administrasjonen før kontrollutvalgets junimøte 2024 presenterer hvordan hver enkelt av de 19 anbefalingene er fulgt opp.

Behandling

Kontrollutvalgets leder Børre Pettersen redegjorde for saken.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 2 ble ikke tatt opp til votering.

Vedtak

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp de 19 anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning.

[Lagre vedtak]

62/23 Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	14.11.2023	62/23

Ordførers forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalget innstilling:

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

Behandling

Kontrollutvalgets leder Børre Pettersen redegjorde for saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring

4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

[Lagre vedtak]

63/23 Sak fra kontrollutvalget -Eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	14.11.2023	63/23

Ordførers forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalgets innstilling:

1. Kommunestyret er tilfreds med at kommunedirektøren vil vurdere anbefalingene fra revisor og tar rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til orientering.

Kommunestyret merker seg at kontrollutvalget vil følge opp anbefalingene fra revisor.

Behandling

Kontrollutvalgets leder Børre Pettersen redegjorde for saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommunestyret er tilfreds med at kommunedirektøren vil vurdere anbefalingene fra revisor og tar rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til orientering.

Kommunestyret merker seg at kontrollutvalget vil følge opp anbefalingene fra revisor.

[Lagre vedtak]

64/23 Valg2023 - oppsummering og evaluering

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	07.11.2023	167/23
2 Kommunestyret	14.11.2023	64/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 167/23

Innstilling

1. Redegjørelse knyttet til oppsummering/evaluering av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 tas til orientering.
2. Kommunedirektøren bes om å utrede en mulig endring av antall stemmekretser/valglokaler forut for stortingsvalget i 2025.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Redegjørelse knyttet til oppsummering/evaluering av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 tas til orientering.

2. Kommunedirektøren bes om å utrede en mulig endring av antall stemmekretser/valglokaler forut for stortingsvalget i 2025.

[Lagre vedtak]

65/23 2. tertial rapport 2023 - økonomi

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	31.10.2023	25/23
2 Utvalg for velferd	31.10.2023	22/23
3 Utvalg for medborgerskap	02.11.2023	38/23
4 Utvalg for samfunnstjenester	02.11.2023	34/23
5 Formannskapet	07.11.2023	168/23
6 Kommunestyret	14.11.2023	65/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 168/23

Innstilling

1. Budsjettendringene vedtas i henhold til følgende tabeller:

Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
2-Oppvekst	
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	
Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Fellesråd	635
Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110
4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500

Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua	1 000
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600
Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovernatting Kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonsfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	
Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenesteområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		
Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360
Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		
VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000
Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

2. For øvrig tas 2.tertialrapport til orientering.
3. Bosetting av flyktninger i slutten av året utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å avsette 25 mill. kroner til disposisjonsfond og kommunedirektøren gis fullmakt til å benytte midler på fond når utgiftene oppstår.
4. I F-sak 36/23 og videre i 1.tertialrapport ble det tilført 3,5 mill. kroner til å etablere et næringsutviklingsfond. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne avsette til og tilføre midler fra dette fondet for å finansiere støtte i henhold til vilkårene i saken.

Behandling

Bård Kjetil Dahl (R) fremmet følgende forslag:

«For å styrke bemanningen innenfor Hjemmetjenester og institusjon og redusere konsekvensene for Psykisk helse og Rus tas 21 millioner fra disposisjonsfondet og fordeles disse to programområdene. 16,5 mill. til Hjemmebaserte tjenester og 4,5 mill. til psykisk helse og Rus.»

Dahls forslag fikk 1 stemme (R), og falt.

Innstillingen ble deretter enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Budsjettdringene vedtas i henhold til følgende tabeller:

Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
2-Oppvekst	
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	
Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Fellestråd	635
Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110

4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500
Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua	1 000
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600
Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovernatting Kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonsfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	
Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenesteområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		
Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360
Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		
VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000

Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

2. For øvrig tas 2.tertialrapport til orientering.
3. Bosetting av flyktninger i slutten av året utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å avsette 25 mill. kroner til disposisjonsfond og kommunedirektøren gis fullmakt til å benytte midler på fond når utgiftene oppstår.
4. I F-sak 36/23 og videre i 1.tertialrapport ble det tilført 3,5 mill. kroner til å etablere et næringsutviklingsfond. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne avsette til og tilføre midler fra dette fondet for å finansiere støtte i henhold til vilkårene i saken.

[Lagre vedtak]

66/23 2. tertial 2023 Finans- og gjeldsforvaltning

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	07.11.2023	169/23
2 Kommunestyret	14.11.2023	66/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 169/23

Innstilling

1. 2. tertialrapport 2023 Asker kommunes finans- og gjeldsforvaltning tas til orientering.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. 2. tertialrapport 2023 Asker kommunes finans- og gjeldsforvaltning tas til orientering.

[Lagre vedtak]

67/23 Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - Sluttbehandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	01.11.2023	101/23
2 Formannskapet	07.11.2023	170/23
3 Kommunestyret	14.11.2023	67/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 170/23

Innstilling

1. Detaljregulering for Hurum pukkverk med bestemmelser datert 06.07.2023 og plankart datert 29.06.2023 vedtas (Pbl § 12-12).

Behandling

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet følgende forslag:

«Bestemmelsen § 5.3 justeres: Før oppstart av arbeid innenfor SM2 og SM3 skal det opparbeides bekk med bassenger i område INF1 og INF2. Bassengene skal dimensjoneres for både sedimentering og fordrøyning av overflatevannet fra området. Anlegget skal dimensjoneres for installering av rensing av nitrogenforbindelser. Dimensjonering av anlegget forutsetter godkjent utslippstillatelse fra Statsforvalteren.

Bestemmelsen § 2.1.1 endres ved at setningen om maksimum 50 mg suspendert stoff pr liter vann strykes.

Matts forslag fikk 8 stemmer (MDG,SV,R), og falt.

Innstillingen ble vedtatt, mot 8 stemmer (MDG,SV,R).

Vedtak

1. Detaljregulering for Hurum pukkverk med bestemmelser datert 06.07.2023 og plankart datert 29.06.2023 vedtas (Pbl § 12-12).

[Lagre vedtak]

68/23 Oppnevning av kommunale vigslere

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	07.11.2023	171/23
2 Kommunestyret	14.11.2023	68/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 171/23

Innstilling

1. Med hjemmel i ekteskapsloven § 12 oppnevnes følgende personer som kommunale vigslere:
 - Hege Damm Schwarz
 - Hege Ophus
 - Kristine Andenæs
 - Trine Beate Groven
 - Espen Greftegreff Halvorsen
 - Ingvild Hjortdahl Becke
 - Jon Bakkerud
 - Kristin Opsahl
2. Vedtaket gjelder fra og med 1. desember 2023.

Fra samme dato oppheves kommunestyrets vedtak av 12.11.2019 om oppnevning av vigslere.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Med hjemmel i ekteskapsloven § 12 oppnevnes følgende personer som kommunale vigslere:

- Hege Damm Schwarz
- Hege Ophus
- Kristine Andenæs
- Trine Beate Groven
- Espen Greftegreff Halvorsen
- Ingvild Hjortdahl Becke
- Jon Bakkerud
- Kristin Opsahl

2. Vedtaket gjelder fra og med 1. desember 2023.

Fra samme dato oppheves kommunestyrets vedtak av 12.11.2019 om oppnevning av vigslere.

[Lagre vedtak]

69/23 Søknad om fritak fra folkevalgte verv - Martin Berthelsen (SV)

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	07.11.2023	172/23
2 Kommunestyret	14.11.2023	69/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 172/23

Innstilling

1. Martin Berthelsen innvilges fritak fra sine folkevalgte verv i perioden 15.11.2023 - 30.6.2024.
2. Une Borg Kjølseth (SV) rykker opp som fast medlem av kommunestyret i denne perioden.

3. Une Borg Kjølseth (SV) velges som fast medlem i KS Fylkesmøte Akershus, for fellelisten MDG,SV,R,Sp i denne perioden.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Martin Berthelsen innvilges fritak fra sine folkevalgt verv i perioden 15.11.2023 - 30.6.2024.
2. Une Borg Kjølseth (SV) rykker opp som fast medlem av kommunestyret i denne perioden.
3. Une Borg Kjølseth (SV) velges som fast medlem i KS Fylkesmøte Akershus, for fellelisten MDG,SV,R,Sp i denne perioden.

[Lagre vedtak]

70/23 Styrer, råd og utvalg - valg av medlemmer for perioden 2023 - 2027

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	07.11.2023	173/23
2 Kommunestyret	14.11.2023	70/23

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 173/23

Innstilling

1. Kommunestyret godkjenner valgkomiteens innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til styrer, råd og utvalg.

Som medlemmer av styrer, råd og utvalg 2023-2027 velges:

1. Asker og Bærum brann og redning IKS, Representantskapet

Medlem: Monica Vee Bratlie

Varamedlemmer: 1. Lene Conradi

2. Ivar Granum

2. Asker og Bærum Vannverk IKS, Representantskapet

Medlem: Monica Vee Bratlie Varamedlemmer: 1. Lene Conradi
2. Ivar Granum

3. Glitrevannverket IKS, Representantskapet

Medlem: Lene Conradi Varamedlemmer: 1. Monica Vee Bratlie
2. Ivar Granum

4. Viken kontrollutvalgssekretariat IKS, Representantskapet

Medlem: Børre Pettersen Varamedlemmer: 1. Nina Holmen
2. Christina Apuzzo

5. Asker kirkelige fellesråd

Medlem: Thormod Rønning Kvam Varamedlem: Fred Wenger

6. Konfliktrådets oppnevningssutvalg, Oslo

Medlem: Cathrine Jensen Varamedlem: -

7. Markarådet

Medlem: Lene Conradi Varamedlem: *Oppnevnes av Bærum*

8. Oslofjorden friluftsråd (OF), Årsmøtet

Medlem: Håvard Vestgren Personlig vara: Marianne Riis Rasmussen
Medlem: Hanne Lisa Matt Personlig vara: Trude Nygård Evensen
Medlem: Elisabeth Holter-Schøyen Personlig vara: Geir Magnar Nordeng

9. Oslo og omegns friluftsråd (OOF), Årsmøtet

Medlem: Liv Knatten Personlig vara: Paal Steine
Medlem: Christian Haaseth Personlig vara: Inger Johanne Aaby
Medlem: Christina Apuzzo Personlig vara: Suzanne Bondevik

10. Interkommunalt politisk råd Asker og Bærum

-

11. Osloregionen interkommunalt politisk råd

Medlem: Lene Conradi Varamedlem: Monica Vee Bratlie

12. Asker kommunale pensjonskasse, Styret

Medlem: Ånund Lunde
Medlem: Kari Østerud
Medlem: Kirsti Kierulf
Medlem: Anders T. Utne
Medlem: -

13. VEAS AS, valgkomite

Medlem: Monica Vee Bratlie

Behandling

Ordfører foreslo Harald Evensen som nytt styremedlem i Asker kommunale pensjonskasse.

Innstillingen, med ordføreres forslag, ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommunestyret godkjenner valgkomiteens innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til styrer, råd og utvalg.

Som medlemmer av styrer, råd og utvalg 2023-2027 velges:

1. Asker og Bærum brann og redning IKS, Representantskapet

Medlem: Monica Vee Bratlie Varamedlemmer: 1. Lene Conradi
2. Ivar Granum

2. Asker og Bærum Vannverk IKS, Representantskapet

Medlem: Monica Vee Bratlie Varamedlemmer: 1. Lene Conradi
2. Ivar Granum

3. Glitrevannverket IKS, Representantskapet

Medlem: Lene Conradi Varamedlemmer: 1. Monica Vee Bratlie
2. Ivar Granum

4. Viken kontrollutvalgssekretariat IKS, Representantskapet

Medlem: Børre Pettersen Varamedlemmer: 1. Nina Holmen
2. Christina Apuzzo

5. Asker kirkelige fellesråd

Medlem: Thormod Rønning Kvam Varamedlem: Fred Wenger

6. Konfliktrådets oppnevningutvalg, Oslo

Medlem: Cathrine Jensen Varamedlem: -

7. Markarådet

Medlem: Lene Conradi Varamedlem: *Oppnevnes av Bærum*

8. Oslofjorden friluftsråd (OF), Årsmøtet

Medlem: Håvard Vestgren Personlig vara: Marianne Riis Rasmussen

Medlem: Hanne Lisa Matt Personlig vara: Trude Nygård Evensen

Medlem: Elisabeth Holter-Schøyen Personlig vara: Geir Magnar Nordeng

9. Oslo og omegns friluftsråd (OOF), Årsmøtet

Medlem: Liv Knatten Personlig vara: Paal Steine

Medlem: Christian Haaseth
Medlem: Christina Apuzzo

Personlig vara: Inger Johanne Aaby
Personlig vara: Suzanne Bondevik

10. Interkommunalt politisk råd Asker og Bærum

-

11. Osloregionen interkommunalt politisk råd

Medlem: Lene Conradi Varamedlem: Monica Vee Bratlie

12. Asker kommunale pensjonskasse, Styret

Medlem: Ånund Lunde
Medlem: Kari Østerud
Medlem: Kirsti Kierulf
Medlem: Anders T. Utne
Medlem: Harald Evensen

13. VEAS AS, valgkomite

Medlem: Monica Vee Bratlie

[Lagre vedtak]

71/23 Tilstandsrapport for barneverntjenesten i Asker kommune 2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	31.10.2023	26/23
2 Kommunestyret	14.11.2023	71/23

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 31.10.2023 sak 26/23

Innstilling

1. Tilstandsrapport for Barneverntjenesten 2023 tas til orientering.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tilstandsrapport for Barneverntjenesten 2023 tas til orientering.

[Lagre vedtak]

72/23 Tolking av kommunestyrets vedtak i sak 30/23 – delegering etter plan- og bygningsloven

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	14.11.2023	72/23

Ordførers forslag til vedtak:

1. Kommunestyret skal innen 1. juli 2024 behandle og vedta nytt delegeringsreglement, i henhold til kommuneloven § 5-14.
2. Inntil nytt delegeringsreglement er vedtatt, gjelder det delegeringsreglementet som ble vedtatt av kommunestyret 15. oktober 2019, sak 19/14, med de endringer som ble vedtatt av kommunestyret 13. juni 2023, sak 23/30.

Behandling

Ordfører viste til sitt notat av 14.11.2023 med vedlegg, sendt kommunestyrets medlemmer samme dag, og foreslo deretter å sette følgende sak på kartet:

«Tolking av kommunestyrets vedtak i sak 30/23 – delegering etter plan- og bygningsloven».

Forslaget om å sette saken på kartet ble vedtatt, mot 10 stemmer (MDG,SV,Sp,INP).

Ordfører tok deretter opp sitt forslag til vedtak, i to punkter.

Oddvar Igland (Sp) tok opp følgende alternative forslag:

«Kommunestyret ber om at reglement for saksbehandling i folkevalgte organer, reglement for delegering og innstilling og reglementene for folkevalgtes rettigheter og arbeidsvilkår behandles i neste eller påfølgende kommunestyremøte.»

Iglands forslag fikk 11 stemmer (MDG,SV,R,Sp,INP), og falt.

Ordførers forslag til vedtak, punkt 1, ble enstemmig vedtatt.

Ordførers forslag til vedtak, punkt 2, ble vedtatt, mot 10 stemmer (MDG,SV,Sp,INP).

Vedtak

1. Kommunestyret skal innen 1. juli 2024 behandle og vedta nytt delegeringsreglement, i henhold til kommuneloven § 5-14.
2. Inntil nytt delegeringsreglement er vedtatt, gjelder det delegeringsreglementet som ble vedtatt av kommunestyret 15. oktober 2019, sak 19/14, med de endringer som ble vedtatt av kommunestyret 13. juni 2023, sak 23/30.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

Saksnr.	Arkivsak	Tittel
R-2/23	23/20556-1	Referatsaker kommunestyret 14. november 2023

1.	<p>Siden forrige møte har ordfører mottatt og svart på følgende spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none">• Spørsmål fra Janne Grøttumsbråten (SV) om psykisk helseknutepunkt på Blakstad• Spørsmål fra Ivar Granum (A) om deponering av farlig avfall• Spørsmål fra Bård Kjetil Dahl (R) om flagging med det palestinske flagget <p>https://www.asker.kommune.no/politikk/sporsmal-til-og-svar-fra-ordforeren/</p>
----	--

Tilleggskart

Utvalg

Kommunestyret

Dato

14.11.2023 kl. 18:00

Sted

Asker rådhus

Sakskart

Saker til behandling

72/23 23/21257-1

Tolking av kommunestyrets vedtak i sak 30/23 – delegering etter plan- og bygningsloven

Referatsaker

Asker, 15.11.2023

Lene W. Conradi

Ordfører

Saksframlegg

Arkivsak
23/20551-1

Saksbehandler
Julie Benedicte Bøye

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
14.11.2023

Godkjenning av protokoll konstituerende kommunestyremøte 17. oktober 2023

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Protokollen fra kommunestyrets konstituerende møte 17. oktober 2023 godkjennes slik den foreligger.

Sammendrag og konklusjon

Utkast til protokoll fra konstituerende kommunestyremøte 17. oktober 2023 følger vedlagt.

Lene W. Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Protokoll Kommunestyret 17.10.2023

Saksprotokoll

Arivsak
23/20551

Saksbehandler
Julie Benedicte Bøye

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato **Saksnr.**
14.11.2023 60/23

Godkjenning av protokoll konstituerende kommunestyremøte 17. oktober 2023

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 60/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Protokollen fra kommunestyrets konstituerende møte 17. oktober 2023 godkjennes slik den foreligger.

Møteprotokoll

Kommunestyret

Dato	Tid	Sted
17.10.2023	18:00 – 18:55	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Lene W. Conradi

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Ordfører	Lene W. Conradi (H)	
Varaordfører	Monica Vee Bratlie (H)	
Utvalgsmedlem	Cecilie Lindgren (H)	
Utvalgsmedlem	Håvard Vestgren (H)	
Utvalgsmedlem	Vanessa V. Nystedt (H)	
Utvalgsmedlem	Stig Wettre-Johnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Thormod Rønning Kvam (H)	
Utvalgsmedlem	Lars Kristian Wear (H)	
Utvalgsmedlem	Marcus Riley Nafstad (H)	
Utvalgsmedlem	Line Johansen (H)	
Utvalgsmedlem	Heidi Merete Johansen (H)	
Utvalgsmedlem	Bente Stein Mathisen (H)	
Utvalgsmedlem	Cathrine Jensen (H)	
Utvalgsmedlem	Kay Arne Sørensen (H)	
Utvalgsmedlem	Trond Jerve (H)	
Utvalgsmedlem	Julius Kvello Mellgren (H)	
Utvalgsmedlem	Trond Ove Røed (H)	
Utvalgsmedlem	Anniken P. Elisenberg (H)	
Utvalgsmedlem	Kirsti Kierulf (H)	
Utvalgsmedlem	Turid Lohne Velund (H)	
Utvalgsmedlem	Waldemar R. Garntangen (H)	
Utvalgsmedlem	Kent Stenberg Ryen (H)	
Varamedlem	Åge Rasmussen (H)	Kåre Johnny Møllerhagen (H)
Utvalgsmedlem	Simen Sandelien (H)	
Utvalgsmedlem	Per Modig Sletaune (H)	
Utvalgsmedlem	Kari Sofie Bjørnsen (H)	

Utvalgsmedlem Ivar Granum (A)
Utvalgsmedlem Marianne Riis Rasmussen (A)
Utvalgsmedlem Marie Østensen (A)
Utvalgsmedlem Jørn Nygren (A)
Utvalgsmedlem Ronnie Mag Larsen (A)
Utvalgsmedlem Thomas Hatten (A)
Utvalgsmedlem Farah Ali (A)
Utvalgsmedlem Tonje Lavik (FrP)
Utvalgsmedlem Espen Hansen Aspås (FrP)
Varamedlem Simen Velle (FrP) Rikke Sjølander (FrP)
Utvalgsmedlem Rikard Gaarder Knutsen (FrP)
Utvalgsmedlem Karin Ståhl Woldseth (FrP)
Utvalgsmedlem Elisabeth Holter-Schøyen (V)
Utvalgsmedlem Tobias Waage Bremnes (V)
Utvalgsmedlem Gro Buttingsrud (V)
Utvalgsmedlem Christian Skrede (V)
Utvalgsmedlem Hanne Lisa Matt (MDG)
Utvalgsmedlem Helge Haugen (MDG)
Utvalgsmedlem Paal Steine (MDG)
Utvalgsmedlem Sara Skjælaaen Vatn (MDG)
Utvalgsmedlem Anne Høie Guettler (SV)
Varamedlem Une Borg Kjølseth (SV) Martin Berthelsen (SV)
Utvalgsmedlem Anders Nordmo (SV)
Utvalgsmedlem Christin Gerner-Mathisen (INP)
Utvalgsmedlem Odd Sigurd Flock (INP)
Utvalgsmedlem Bård-Kjetil Dahl (R)
Utvalgsmedlem Oddvar Igland (Sp)
Utvalgsmedlem Harald Conrad Ødemark (P)
Utvalgsmedlem Eva Høili (KrF)

Forfall:

Utvalgsmedlem Kåre J. Møllerhagen (H)
Utvalgsmedlem Rikke Sjølander (FrP)
Utvalgsmedlem Martin Berthelsen (SV)

Møtet ble satt med 55 medlemmer til stede.

Det var ingen merknader til innkallingen.

Fra administrasjonen møte:

Kommunedirektør	Lars Bjerke
Direktør oppvekst	Kai Erik Lund
Direktør samfunnstjenester	Ragnar Sand Fuglum
Direktør medborgerskap	Christer Best Gulbrandsen
Direktør samfunnsutvikling	Eli F. Aubert
Direktør økonomi	Randi Sandli
Protokollfører	Trine Groven

Saksliste

Side

Saker til behandling

49/23	23/16439-1	Godkjenning av protokoll kommunestyret 13. juni 2023	5
50/23	23/12076-1	Godkjenning av protokoll ekstraordinært møte i kommunestyret 20. juni 2023	5
51/23	23/18274-1	Kommunestyrevalget 2023 - godkjenning av valget	6
52/23	23/16405-1	Valg av medlemmer og varamedlemmer til formannskapet 2023 - 2027	7
53/23	23/16407-1	Valg av ordfører og varaordfører 2023-2027	9
54/23	23/16412-1	Valg av medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget 2023-2027	10
55/23	23/16424-2	Valg av medlemmer til hovedutvalg 2023-2027	12
56/23	23/16431-1	Valg av medlemmer og varamedlemmer til klageutvalget 2023 - 2027	22
57/23	23/18302-1	Valg av medlemmer og varamedlemmer til lovpålagte medvirkningsråd	24
58/23	23/15168-2	KS Fylkesmøte Akershus - valg av representanter 2023 - 2027	27
59/23	23/17653-1	Møter i folkevalgte organer - møtekalender for 2024	29

Referatsaker

Saker til behandling

49/23 Godkjenning av protokoll kommunestyret 13. juni 2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	17.10.2023	49/23

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Protokollen fra kommunestyrets møte 13. juni 2023 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Anne Høie Guettler (SV) tok opp at det er enkelte feil i protokollen når det gjelder SV's votering i noen av sakene. Dette bør rettes opp.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt, med denne merknaden.

Vedtak

1. Protokollen fra kommunestyrets møte 13. juni 2023 godkjennes slik den foreligger, med den merknaden som ble fremsatt i møtet.

[Lagre vedtak]

50/23 Godkjenning av protokoll ekstraordinært møte i kommunestyret 20. juni 2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	17.10.2023	50/23

Ordførers forslag til vedtak:

1. Protokollen fra kommunestyrets ekstraordinære møte 20. juni 2023 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokollen fra kommunestyrets ekstraordinære møte 20. juni 2023 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

51/23 Kommunestyrevalget 2023 - godkjenning av valget

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	17.10.2023	51/23

Forslag til vedtak:

1. Kommunestyrevalget i Asker 2023 er gyldig.
2. Valgoppgjøret godkjennes på det grunnlag som framkommer i valgprotokoll for valgstyret i Asker kommune.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommunestyrevalget i Asker 2023 er gyldig.
2. Valgoppgjøret godkjennes på det grunnlag som framkommer i valgprotokoll for valgstyret i Asker kommune.

[Lagre vedtak]

52/23 Valg av medlemmer og varamedlemmer til formannskapet 2023 - 2027

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	17.10.2023	52/23

Forslag til vedtak:

1. Som medlemmer av formannskapet velges:

2. Som varamedlemmer velges:

Behandling

Det var ingen som motsatte seg å avholde valget som avtalevalg.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til formannskapet.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Som medlemmer av formannskapet velges:

Fellesliste H/FrP/KrF

1. Lene W. Conradi (H)
2. Monica Vee Bratlie (H)
3. Håvard Vestgren (H)
4. Stig Wettre-Johnsen (H)
5. Waldemar R. Garntangen (H)
6. Tonje Lavik Pederssen (FrP)
7. Rikard G. Knutsen (FrP)
8. Eva Høili (KrF)

Venstre

1. Elisabeth Holter-Schøyen (V)

Arbeiderpartiet

1. Ivar Granum (A)
2. Marianne Riis Rasmussen (A)

Fellesliste MDG/SV

1. Hanne Lisa Matt (MDG)
2. Anders Nordmo (SV)

2. Som varamedlemmer velges:

Fellesliste H/FrP/KrF

1. Turid Lohne Velund (H)
2. Thormod Rønning Kvam (H)
3. Espen Hansen Aspås (H)
4. Cathrine Jensen (H)
5. Lars Kristian Wear (H)
6. Karin S. Woldseth (FrP)
7. Vanessa V. Nystedt (H)
8. Kent S. Ryen (H)
9. Rikke Sjølander (FrP)
10. Kåre J. Møllerhagen (H)

Venstre

1. Tobias Waage Bremnes (V)
2. Gro Buttingsrud (V)
3. Christian Skrede (V)

Arbeiderpartiet

1. Marie Østensen (A)
2. Jørn Nygren (A)
3. Farah Ali (A)
4. Ronnie M. Larsen (A)

Fellesliste MDG/SV

1. Helge Haugen (MDG)
2. Anne Høie Guettler (SV)
3. Paal Steine (MDG)

[Lagre vedtak]

53/23 Valg av ordfører og varaordfører 2023-2027

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato
17.10.2023

Saksnr.
53/23

Forslag til vedtak:

1. Som ordfører i Asker kommune velges:

2. Som varaordfører velges:

Behandling

Tonje Lavik Pederssen (FrP) foreslo Lene W. Conradi (H) som ordfører.

Elisabeth Holter-Schøyen (V) foreslo Monica Vee Bratlie (H) som varaordfører.

Anne Høie Guettler (SV) foreslo Hanne Lisa Matt (MDG) som ordfører.

Helge Haugen (MDG) foreslo Anders Nordmo (SV) som varaordfører.

Lene Conradi ble valgt til ordfører, med 47 stemmer.

Hanne Lisa Matt fikk 8 stemmer (MDG,SV,R).

Ingen stemte blankt.

Monica Vee Bratlie ble valgt til varaordfører, med 47 stemmer.

Anders Nordmo fikk 8 stemmer (MDG,SV,R).

Ingen stemte blankt.

Vedtak

1. Som ordfører i Asker kommune velges:

Lene W. Conradi

2. Som varaordfører velges:

Monica Vee Bratlie

[Lagre vedtak]

54/23 Valg av medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget 2023-2027

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
---------------------	-----------------	----------------

1 Kommunestyret	17.10.2023	54/23
-----------------	------------	-------

Forslag til vedtak:

1. Som medlemmer av kontrollutvalget velges:

2. Som leder av kontrollutvalget velges:

3. Som nestleder av kontrollutvalget velges:

4. Som varamedlemmer til kontrollutvalget velges, i numerisk rekkefølge:

5. Formannskapet får fullmakt til å velge varamedlemmer til kontrollutvalget, jf. kommuneloven § 7-10 femte ledd.

Behandling

Det var ingen som motsatte seg å avholde valget som avtalevalg.

Ordfører tok opp valgkomiteens innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ordfører foreslo Børre Pettersen (A) som leder og Nina Ekren Holmen (H) som nestleder. Dette ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 5 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Som medlemmer av kontrollutvalget velges:

1. Børre Pettersen (A)
2. Nina Ekren Holmen (H)
3. Christina T. Apuzzo (V)
4. Stian V. Gyllenhammar (INP)
5. Harald C. Ødemark (Pp)
6. Lars Tore Woie (Sp)
7. Liv Knatten (MDG)

2. Som leder av kontrollutvalget velges:
Børre Pettersen (A)
3. Som nestleder av kontrollutvalget velges:
Nina Ekren Holmen (H)
4. Som varamedlemmer til kontrollutvalget velges, i numerisk rekkefølge:
 1. Steinar Liavåg (FrP)
 2. Vibeke Røisland (H)
 3. Rutt Siri Kregnes (A)
 4. Odd-Ivar Myhre (SV)
5. Formannskapet får fullmakt til å velge varamedlemmer til kontrollutvalget, jf. kommuneloven § 7-10 femte ledd.

[Lagre vedtak]

55/23 Valg av medlemmer til hovedutvalg 2023-2027

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	17.10.2023	55/23

Forslag til vedtak:

1. Som medlemmer av utvalg for oppvekst velges:

2. Som leder og nestleder av utvalg for oppvekst velges:

3. Som varamedlemmer til utvalg for oppvekst velges:

-
4. Som medlemmer av utvalg for velferd velges:

 5. Som leder og nestleder av utvalg for velferd velges:

 6. Som varamedlemmer til utvalg for velferd velges:

 7. Som medlemmer av utvalg for samfunnstjenester velges:

 8. Som leder og nestleder av utvalg for samfunnstjenester velges:

 9. Som varamedlemmer til utvalg for samfunnstjenester velges:

 10. Som medlemmer av utvalg for medborgerskap velges:

 11. Som leder og nestleder av utvalg for medborgerskap velges:

 12. Som varamedlemmer til utvalg for medborgerskap velges:

 13. Som medlemmer av utvalg for plan og byggesak velges:

 14. Som leder og nestleder av utvalg for plan og byggesak velges:

 15. Som varamedlemmer til utvalg for plan og byggesak velges:

-
16. Formannskapet får fullmakt til å velge varamedlemmer til hovedutvalgene, jf. kommuneloven § 7-10 femte ledd.

Behandling

Det var ingen som motsatte seg å avholde valgene til hovedutvalgene som avtalevalg.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til utvalg for oppvekst.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ordfører foreslo Elisabeth Holter-Schøyen (V) som leder og Turid Lohne Velund (H) som nestleder. Dette ble enstemmig vedtatt.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til utvalg for velferd.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ordfører foreslo Cecilie Lindgren (H) som leder og Vanessa V. Nystedt (H) som nestleder. Dette ble enstemmig vedtatt.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til utvalg for samfunnstjenester.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ordfører foreslo Lars Kristian Wear (H) som leder og Espen Hansen Aspås (FrP) som nestleder. Dette ble enstemmig vedtatt.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til utvalg for medborgerskap.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ordfører foreslo Bente Stein Mathisen (H) som leder og Tobias Waage Bremnes (V) som nestleder. Dette ble enstemmig vedtatt.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til utvalg for plan og byggesak.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ordfører foreslo Håvard Vestgren (H) som leder og Rikard G. Knutsen (FrP) som nestleder.

Vestgren ble enstemmig valgt til leder.
Knutsen ble valgt til nestleder, med 48 stemmer.
7 stemte blankt (MDG,SV(Guettler+Nordmo),R.

Innstillingens punkt 15 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Som medlemmer av utvalg for oppvekst velges:

Høyre

1. Turid Lohne Velund (H)
2. Simen Sandelien (H)
3. Marcus R. Nafstad (H)
4. Thormod Rønning Kvam (H)
5. Åge Rasmussen (H)
6. Kent S. Ryen (H)

Fremskrittspartiet

1. Rikke Sjølander (FrP)

Venstre

1. Elisabeth Holter-Schøyen (V)

Arbeiderpartiet

1. Marie Østensen (A)

Fellesliste MDG/SV/Sp

1. Paal Steine (MDG)
2. Anne Høie Guettler (SV)

2. Som leder og nestleder av utvalg for oppvekst velges:

Elisabeth Holter-Schøyen (V) som leder.

Turid Lohne Velund (H) som nestleder.

3. Som varamedlemmer til utvalg for oppvekst velges:

Høyre

1. Sigurd W. Dæhli (H)
2. Kjersti T. Omejer (H)
3. David Rostad (H)
4. Monica Vee Bratlie (H)
5. Jonathan Øverland-Heidegård (H)
6. Aud Schønning (H)
7. Jarle E. Østmo (H)
8. Anniken P. Elisenberg (H)

Fremskrittspartiet

1. Tonje Lavik Pederssen (FrP)
2. Tove Lillian Eggen (FrP)
3. Olav Hansen (FrP)

Venstre

1. Annemarie T. Abeler (V)
2. Brage Kåsa Skarstein (V)
3. Tobias Waage Bremnes (V)

Arbeiderpartiet

1. Christine Knutsen (A)
2. Per Inge Alvarstein (A)
3. Ronnie M. Larsen (A)

Fellesliste MDG/SV/Sp

1. Konrad Sandvik (SV)
2. Helene Mathisen (MDG)
3. Oddvar Igland (Sp)
4. Hanne Lisa Matt (MDG)

4. Som medlemmer av utvalg for velferd velges:

Fellesliste H/Pp

1. Cecilie Lindgren (H)
2. Vanessa V. Nystedt (H)
3. Julius K. Mellgren (H)
4. Kay Arne Sørensen (H)
5. Trond Jerve (H)
6. Thor Steinar Haaseth (Pp)

Fremskrittspartiet

1. Karin S. Woldseth (FrP)

Venstre

1. Gro Buttingsrud (V)

Arbeiderpartiet

1. Jørn Nygren (A)

Fellesliste SV/R/Sp

1. Une Borg Kjølseth (SV)
2. Bård Kjetil Dahl (R)

5. Som leder og nestleder av utvalg for velferd velges:

Cecilie Lindgren (H) som leder

Vanessa V. Nystedt (H) som nestleder

6. Som varamedlemmer til utvalg for velferd velges:

Fellesliste H/Pp

1. Bjarte G. Reve (H)
2. Arne Dessen (H)
3. Aud Schønning (H)
4. Kjersti T. Omejer (H)
5. Tom Christie Kuhnle (H)
6. Nils Eivind Breivik (H)
7. Line Johansen (H)
8. Oddvin M. Hansen (H)

Fremskrittspartiet

1. Alf Andreassen (FrP)
2. Toril Ch. Kobbeltvedt (FrP)
3. Simen Velle (FrP)

Venstre

1. Gunn-Torill H. Mathisen (V)
2. Kristian Kvam (V)
3. Susanne Bondevik (V)

Arbeiderpartiet

1. May Britt Myklebust (A)
2. Maria Guzman (A)
3. Jakob Wahl (A)

Fellesliste SV/R/Sp

1. Ida Kristine Selvær (R)
2. Kamilla Meland (Sp)
3. Thomas Tangen (R)
4. Brit Riise Fredheim (SV)

7. Som medlemmer av utvalg for samfunnstjenester velges:

Høyre

1. Lars Kristian Wear (H)
2. Kåre Møllerhagen (H)
3. Cathrine Jensen (H)
4. Kari Sofie Bjørnsen (H)
5. Aud J. Vullum (H)

Fremskrittspartiet

1. Espen Hansen Aspås (FrP)

Venstre

1. Gunn-Torill H. Mathisen (V)

Arbeiderpartiet

1. Thomas Hatten (A)

Fellesliste MDG/SV/R/Sp

1. Sara S. Vatn (MDG)
2. Inger Johanne Aaby (Sp)

Industri- og Næringspartiet

1. Odd S. Flock (INP)

8. Som leder og nestleder av utvalg for samfunnstjenester velges:

Lars Kristian Wear (H) som leder.

Espen Hansen Aspås (FrP) som nestleder.

9. Som varamedlemmer til utvalg for samfunnstjenester velges:

Høyre

1. Finn Edvin Brøndal (H)
2. Aud Schønning (H)
3. Anders Hagen (H)
4. Kirsti Kierulf (H)
5. Sveinung Tornås (H)

6. Vanessa V. Nystedt (H)
7. Bjørn Langvik (H)

Fremskrittspartiet

1. Henning Rosenquist (FrP)
2. Per Johan Pederssen (FrP)
3. Olav Hansen (FrP)

Venstre

1. Susanne Bondevik (V)
2. Christian Skrede (V)
3. Kristian Kvam (V)

Arbeiderpartiet

1. Trude Nygård Evensen (A)
2. Roger Olsen (A)
3. Christine Knutsen (A)

Fellesliste MDG/SV/R/Sp

1. Maia Hollender (MDG)
2. Evar Kristoffer Olaussen (R)
3. Marianne Vikdal (SV)
4. Anne-G. Røine Flater (Sp)

Industri- og Næringspartiet

1. Karen Vatne Bekkåsen (INP)
2. Birger Hojem (INP)
3. Odd Ingar Larsen (INP)

10. Som medlemmer av utvalg for medborgerskap velges:

Høyre

1. Bente Stein Mathisen (H)
2. Line Johansen (H)
3. Per M. Sletaune (H)
4. Heidi Merete Johansen (H)

Fremskrittspartiet

1. Simen Velle (FrP)

Venstre

1. Tobias Waage Bremnes (V)

Arbeiderpartiet

1. Ronnie M. Larsen (A)

Fellesliste MDG/SV/R/Sp

1. Mona Kristin Nordli (R)
2. Oddvar Igland (Sp)

11. Som leder og nestleder av utvalg for medborgerskap velges:

Bente Stein Mathisen (H) som leder.

Tobias Waage Bremnes (V) som nestleder.

12. Som varamedlemmer til utvalg for medborgerskap velges:

Høyre

1. Alexander Fredheim (H)
2. Monica Vee Bratlie (H)
3. Oddvin Magne Hansen (H)
4. Erling Nilsen (H)
5. Sondre B. Haukedal (H)
6. Cecilie Lindgren (H)

Fremskrittspartiet

1. Karin S. Woldseth (FrP)
2. Alf Andreassen (FrP)
3. Tonje Lavik Pederssen (FrP)

Venstre

1. Brage Kåsa Skarstein (V)
2. Julie Arctander (V)
3. Annemarie T. Abeler (V)

Arbeiderpartiet

1. Weronika Margol (A)
2. Rolf M. Karlsen (A)
3. Solav Abbas (A)

Fellesliste MDG/SV/R/Sp

1. Anne-G. Røine Flater (Sp)
2. Konrad Sandvik (SV)
3. Stener Vogt (R)
4. Hanne Lisa Matt (MDG)

13. Som medlemmer av utvalg for plan og bygg velges:

Høyre

1. Håvard Vestgren (H)
2. Kirsti Kierulf (H)
3. Anniken P. Elisenberg (H)
4. Trond Røed (H)

Fremskrittspartiet

1. Rikard G. Knutsen (FrP)

Venstre

1. Christian Skrede (V)

Arbeiderpartiet

1. Farah Ali (A)

Fellesliste MDG/SV

1. Helge Haugen (MDG)

Industri- og Næringspartiet

1. Christin Gerner-Mathisen (INP)

14. Som leder og nestleder av utvalg for plan og byggesak velges:

Håvard Vestgren (H) som leder.

Rikard G. Knutsen (FrP) som nestleder.

15. Som varamedlemmer til utvalg for plan og byggesak velges:

Høyre

1. Trygve Lia (H)
2. Kjersti T. Omejer (H)
3. Roy Eldar Tørre (H)
4. Heidi Merete Johansen (H)
5. Cathrine Jensen (H)
6. Aud Schønning (H)

Fremskrittspartiet

1. Espen Hansen Aspås (FrP)
2. Henning Rosenquist (FrP)
3. Per Johan Pederssen (FrP)

Venstre

1. Kristian Kvam (V)
2. Gro Buttingsrud (V)

3. Julie Arctander (V)

Arbeiderpartiet

1. Solav Abbas (A)
2. Jacob Wahl (A)
3. Jørn Nygren (A)

Fellesliste MDG/SV

1. Emilie Spjuth-Haldorsen (MDG)
2. Marit Fugleberg Flato (SV)
3. Thorvald Grindstad (MDG)

Industri- og Næringspartiet

4. Birger Hojem (INP)
5. Odd Ingar Larsen (INP)
6. Anne Bjerkelund (INP)

16. Formannskapet får fullmakt til å velge varamedlemmer til hovedutvalgene, jf. kommuneloven § 7-10 femte ledd.

[Lagre vedtak]

56/23 Valg av medlemmer og varamedlemmer til klageutvalget 2023 - 2027

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato
17.10.2023

Saksnr.
56/23

Forslag til vedtak:

1. Som medlemmer av klageutvalget velges:

2. Som leder og nestleder av klageutvalget velges:

-
3. Som varamedlemmer til klageutvalget velges:

-
4. Formannskapet får fullmakt til å velge varamedlemmer til klageutvalget, jf. kommuneloven § 7-10 femte ledd.

Behandling

Det var ingen som motsatte seg å avholde valget som avtalevalg.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til medlemmer og varamedlemmer til klageutvalget.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ordfører foreslo Lasse N. Thue (V) som leder og Christoffer Pedersen (FrP) som nestleder. Dette ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Som medlemmer av klageutvalget velges:
 1. Lasse N. Thue (V)
 2. Christoffer Pederssen (FrP)
 3. Hans A. Hveem (H)
 4. May Sæther Løken (A)
 5. Anne-Britt Wengen (SV)
2. Som leder og nestleder av klageutvalget velges:

Lasse N. Thue (V) som leder.

Christoffer Pederssen (FrP) som nestleder.
3. Som varamedlemmer til klageutvalget velges:
 1. Kristin Bjelke (MDG)
 2. Trygve Lia (H)
 3. Anne G. Røine Flater (Sp)

4. Formannskapet får fullmakt til å velge varamedlemmer til klageutvalget, jf. kommuneloven § 7-10 femte ledd.

[Lagre vedtak]

57/23 Valg av medlemmer og varamedlemmer til lovpålagte medvirkningsråd

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	17.10.2023	57/23

Forslag til vedtak:

1. Som medlemmer av eldrerådet velges:

2. Som varamedlemmer til eldrerådet velges, i numerisk rekkefølge:

3. Som medlemmer av råd for personer med funksjonsnedsettelse velges:

4. Som varamedlemmer til råd for personer med funksjonsnedsettelse velges, i numerisk rekkefølge:

5. Som medlemmer av ungdomsrådet velges:

6. Som varamedlemmer til ungdomsrådet velges, i numerisk rekkefølge:

7. Formannskapet får fullmakt til å velge varamedlemmer til rådene, jf. kommuneloven § 7-10 femte ledd.

Behandling

Det var ingen som motsatte seg å avholde valget som avtalevalg.

Ordfører foreslo å endre reglementet for eldrerådet, slik at rådet får 10 medlemmer og 7 varamedlemmer. Dette fikk enstemmig tilslutning.

Ordfører tok deretter opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til eldrerådet.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til råd for personer med funksjonsnedsettelse.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til ungdomsrådet.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 7 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Som medlemmer av eldrerådet velges:

1. Kirsten Koht
2. Trygve J. Lia
3. Karl Bønnhoff
4. Thomas Fernandes
5. Anne-Britt Wengen
6. Arvid Gjesdal
7. Liv Holst
8. Thor Steinar Haaseth
9. Elisabeth Takle Bye
10. Øyvind Vonholm

2. Som varamedlemmer til eldrerådet velges, i numerisk rekkefølge:
 1. Rutt Siri Kregnes
 2. Alf Andreassen
 3. Sissel Erstad
 4. Alf Litangen
 5. Eirik Davidsen
 6. Gunnar Tveiten
 7. Annemor Onarheim

3. Som medlemmer av råd for personer med funksjonsnedsettelse velges:
 1. Kay Arne Sørensen
 2. May Myklebust
 3. Franck Tore Larsen
 4. Gunnar Kr. Johansen
 5. Trine Maanum
 6. Aase Midkiff
 7. Eirik Sander Viken
 8. Wenche Steenstrup
 9. Svein Lien

4. Som varamedlemmer til råd for personer med funksjonsnedsettelse velges, i numerisk rekkefølge:
 1. Vigdis Haugen Aa
 2. Arne Vogt
 3. Mariann Baugerud
 4. Ivar Næsset
 5. Sidsel Elisabeth Vernly

5. Som medlemmer av ungdomsrådet velges:
 1. Anton Dahl Toft
 2. Eira Erlandsen-Sele
 3. Albert Loki Einarsson
 4. Filip Haug-Brodersen
 5. Mats Augdahl Karlsen
 6. Aurora Johanne Lauvset
 7. Elias Børve Figenschou
 8. Yaya Vyas Civera
 9. Isak Gregers Eriksen
 10. Tiam Rajabzadeh

11. Hedvig Kjeldahl

6. Som varamedlemmer til ungdomsrådet velges, i numerisk rekkefølge:

1. Elin Wie Flaig
2. Mathias Myhre
3. Malak Elbaramony
4. Alexander Marvin
5. Sienna V. Thoner
6. Kristine Indresæter

7. Formannskapet får fullmakt til å velge varamedlemmer til rådene, jf. kommuneloven § 7-10 femte ledd.

[Lagre vedtak]

58/23 KS Fylkesmøte Akershus - valg av representanter 2023 - 2027

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	17.10.2023	58/23

Forslag til vedtak:

1. Som Asker kommunes 10 representanter til KS Fylkesmøte Akershus for 2023-2027 velges:

2. Som vararepresentanter velges:

Behandling

Det var ingen som motsatte seg å avholde valget som avtalevalg.

Ordfører tok opp valgkomiteens enstemmige innstilling til valg av medlemmer og varamedlemmer til KS Fylkesmøte Akershus.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Som Asker kommunes 10 representanter til KS Fylkesmøte Akershus for 2023-2027 velges:

Høyre

1. Lene W. Conradi (H)
2. Monica Vee Bratlie (H)
3. Håvard Vestgren (H)
4. Stig Wettre-Johnsen (H)
5. Waldemar R. Garntangen (H)

Fremskrittspartiet

6. Tonje Lavik Pederssen (FrP)

Venstre

7. Elisabeth Holther-Schøyen (V)

Arbeiderpartiet

8. Ivar Granum (A)

Fellesliste MDG/SV/R/Sp

9. Oddvar Igland (Sp)
10. Martin Berthelsen (SV)

2. Som vararepresentanter velges:

Høyre

1. Bente Stein Mathisen (H)
2. Lars Kristian Wear (H)
3. Cathrine Jensen (H)
4. Vanessa V. Nystedt (H)
5. Turid Lohne Velund (H)
6. Kåre J. Møllerhagen (H)
7. Kirsti Kierulf (H)

Fremskrittspartiet

1. Espen Hansen Aspås (FrP)

2. Rikard G. Knutsen (FrP)
3. Karin S. Woldseth (FrP)

Venstre

1. Tobias Waage Bremnes (V)
2. Gro Buttingsrud (V)
3. Christian Skrede (V)

Arbeiderpartiet

1. Marianne Riis Rasmussen (A)
2. Marie Østensen (A)
3. Jørn Nygren (A)

Fellesliste MDG/SV/R/Sp

1. Hanne Lisa Matt (MDG)
2. Bård Kjetil Dahl (R)
3. Anne Høie Guettler (SV)
4. Anders Nordmo (SV)

[Lagre vedtak]

59/23 Møter i folkevalgte organer - møtekalender for 2024

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Kommunestyret	17.10.2023	59/23

Forslag til vedtak:

1. Kommunestyret avholder sine møter slik:

30. januar	kl. 18:00
5. mars	kl. 18:00
9. april	kl. 18:00
7. mai	kl. 18:00
11. juni	kl. 09:00
10. september	kl. 18:00

15. oktober kl. 18:00
12. november kl. 18:00
10. desember kl. 09:00

2. Formannskapet avholder sine møter slik:

9. januar	20. august
23. januar	3. september
6. februar	17. september
27. februar	8. oktober
12. mars	22. oktober
2. – 3. april (<i>seminar</i>)	5. november
16. april	19. november
30. april	3. desember (kl. 09:00)
21. mai	17. desember (<i>res</i>)
18. juni (<i>res</i>)	

Alle møter starter kl. 12:00, med orienteringer, presentasjoner og spørsmål.

Sakene på saklisten behandles fra kl. 14:00.

3. Utvalg for plan og bygg avholder sine møter slik:

24. januar	21. august
28. februar	18. september
13. mars	9. oktober
17. april	6. november
8. mai	4. desember
29. mai	18. desember (<i>res</i>)
12. juni (<i>res</i>)	

Alle møter starter kl. 17:00.

4. Utvalg for oppvekst og Utvalg for velferd avholder sine møter slik:

16. januar	27. august
13. februar	24. september
19. mars	29. oktober
23. april	26. november
28. mai	

Alle møter starter kl. 17:00.

5. Utvalg for samfunnstjenester og Utvalg for medborgerskap avholder sine møter slik:

18. januar	29. august
15. februar	26. september
21. mars	31. oktober
25. april	28. november
30. mai	

Alle møter starter kl. 17:00.

6. Kontrollutvalget og klageutvalget fastsetter selv sin møtekalender.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommunestyret avholder sine møter slik:

30. januar	kl. 18:00
5. mars	kl. 18:00
9. april	kl. 18:00
7. mai	kl. 18:00
11. juni	kl. 09:00
10. september	kl. 18:00
15. oktober	kl. 18:00
12. november	kl. 18:00
10. desember	kl. 09:00

2. Formannskapet avholder sine møter slik:

9. januar	20. august
23. januar	3. september
6. februar	17. september
27. februar	8. oktober
12. mars	22. oktober
2. – 3. april (<i>seminar</i>)	5. november
16. april	19. november
30. april	3. desember (kl. 09:00)

21. mai 17. desember (*res*)

18. juni (*res*)

Alle møter starter kl. 12:00, med orienteringer, presentasjoner og spørsmål.

Sakene på sakslisten behandles fra kl. 14:00.

3. Utvalg for plan og bygg avholder sine møter slik:

24. januar

21. august

28. februar

18. september

13. mars

9. oktober

17. april

6. november

8. mai

4. desember

29. mai

18. desember (*res*)

12. juni (*res*)

Alle møter starter kl. 17:00.

4. Utvalg for oppvekst og Utvalg for velferd avholder sine møter slik:

16. januar

27. august

13. februar

24. september

19. mars

29. oktober

23. april

26. november

28. mai

Alle møter starter kl. 17:00.

5. Utvalg for samfunnstjenester og Utvalg for medborgerskap avholder sine møter slik:

18. januar

29. august

15. februar

26. september

21. mars

31. oktober

25. april

28. november

30. mai

Alle møter starter kl. 17:00.

6. Kontrollutvalget og klageutvalget fastsetter selv sin møtekalender.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

1.	Kommunedirektøren redegjorde for oppfølgingen av oversendelse fremmet av Oddvar Igland (Sp) i møte 20.6.23 i sak 44/23 Reguleringsplan for Føyka Barnehage – sluttbehandling.
2.	Siden forrige møte har ordfører mottatt og svart på følgende spørsmål: <ul style="list-style-type: none">• Spørsmål fra Janne Grøttumsbråten (SV) om praksis for avslutning av BPA og bruk av sykehjem for personer under 50 år i Asker kommune.• Spørsmål fra Janne Grøttumsbråten (SV) om nedleggelse av aktivitetstilbud.• Spørsmål fra Hanne Lisa Matt (MDG) om riving av bygg og oppføring av fritidsboliger i Storsandveien 79 og 81.• Spørsmål fra Bård Kjetil Dahl (R) om inkassosaker i 2023.

Saksframlegg

Arkivsak
23/11503-4

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
14.11.2023

Sak fra kontrollutvalget – Forvaltningsrevisjon av organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning

Ordførers forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalgets innstilling:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp de 19 anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning.
2. Kontrollutvalget ber om at administrasjonen før kontrollutvalgets junimøte 2024 presenterer hvordan hver enkelt av de 19 anbefalingene er fulgt opp.

1. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon av organiseringen av arbeidet med klima og klimatilpasning i Asker kommune i sitt møte 12.09.2022 (sak 32/22). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak, jf. kommuneloven § 23-3.

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 04.09.2023 forvaltningsrevisjonsrapporten om organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning, som sak 38/23.

Kontrollutvalget traff følgende enstemmige vedtak i saken:

Kontrollutvalget oversender forvaltningsrevisjonsrapport Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp de 19 anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning.

Kontrollutvalget ber om at administrasjonen før kontrollutvalgets junimøte 2024 presenterer hvordan hver enkelt av de 19 anbefalingene er fulgt opp.

2. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsdimensjonene er ikke vurdert i denne saken.

3. Tidligere behandling

Saken er ikke behandlet tidligere.

4. Ordførers vurdering

Ordfører overender saken til kommunestyret med forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalgets innstilling.

Kommunedirektøren har fått anledning til å uttale seg i saken. Ordfører viser til kommunedirektørens notat av 15.08.2023, som følger saken som vedlegg.

Lene Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Saksutskrift - Forvaltningsrevisjon av organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning

Rapport fra forvaltningsrevisjon av klima og klimatilpasning_290923

Notat til kontrollutvalget forvaltningsrevisjon klima og klimatilpasning

Saksprotokoll

Arivsak
23/11503

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato
14.11.2023

Saksnr.
61/23

Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon av organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 61/23

Behandling

Kontrollutvalgets leder Børre Pettersen redegjorde for saken.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 2 ble ikke tatt opp til votering.

Vedtak

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp de 19 anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning.

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 21/00198-25
Saksbehandler Mona Moengen

Forvaltningsrevisjon av organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Asker kommune	04.09.2023	38/23

Kontrollutvalget i Asker kommune har behandlet saken i møte 04.09.2023 sak 38/23

Møtebehandling

Solheim la frem rapporten og svarte på kontrollutvalgets spørsmål.

Utvalget ba om at revisors anbefalinger nummereres form i oversendelsen til kommunestyret.

Votering

Vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget oversender forvaltningsrevisjonsrapport Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp de 19 anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning.

Kontrollutvalget ber om at administrasjonen før kontrollutvalgets junimøte 2024 presenterer hvordan hver enkelt av de 19 anbefalingene er fulgt opp.

FORVALTNINGSREVISJON AV ORGANISERING AV ARBEIDET MED KLIMA OG KLIMATILPASNING

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget oversender forvaltningsrevisjonsrapport Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp de 19 anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning.

Vedlegg:

Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning, Forvaltningsrevisjon, Deloitte august 2023

Saksframstilling:

I denne saken behandler kontrollutvalget en forvaltningsrevisjon av organiseringen av arbeidet med klima og klimatilpasning, som utvalget bestilte i september i fjor. Formålet med prosjektet har vært å undersøke om kommunen er en forberedt organisasjon, både når det gjelder å redusere kommunens klimafotavtrykk, og planlegge for fremtidige klimaendringer. Revisor har undersøkt kommunens arbeid med å redusere klimagassutslipp, og kommunens arbeid med klimatilpasning.

Hovedfunn knyttet til arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp

Til tross for at alle tjenesteområder skal bidra til å kutte klimagassutslipp, foreligger det ikke en samlet oversikt over hvilket ansvar og hvilke oppgaver de ulike enhetene i kommunen har for å bidra i dette arbeidet. Dette gjør det uklart hvordan de ulike enhetene skal bidra til å nå kommunens klimamål.

Kommunen har satt seg ambisiøse mål for utslippsreduksjon, med en plan om å redusere klimagassutslipp med 67% innen 2030 sammenlignet med 2009. Miljødirektoratets utslippsstatistikk viser at klimagass-utslippene i Asker i 2021 var redusert med rundt 44 prosent sammenlignet med 2009.

Kommunen har ikke tydelig definerte delmål for hver sektor, men har definert noen indikatorer og satt måltall for disse, for eksempel prosentvis reduksjon av matsvinn. Indikatorene dekker ikke alle områder der kommunen må kutte utslipp, og det er heller ikke tydelig hvilke enheter i kommunen som har ansvar for at måltallene for at de ulike indikatorene nås.

Undersøkelsen viser at det er utfordringer knyttet til organiseringen av arbeidet, koordineringen mellom ulike enheter, manglende systematisk vurdering av nytte-kostnad for tiltak, og begrenset rapportering på status for klimatiltak og oppfyllelse av mål. Revisor anbefaler blant annet bedre definerte delmål, tydeligere ansvarsfordeling, systematisk rapportering og risikovurdering av måloppnåelse.

Kommunen har blant annet etablert system og rutiner som bidrar til at klimahensyn ivaretas i kommunens reisevirksomhet og anskaffelser, samt i drift av kommunale bygg og i kommunale bygg- og anleggsprosjekter. Revisor vurderer det som positivt at kommunen gjennom maler og rutiner for behandling av reguleringsplaner har tatt inn krav om å vurdere klimapåvirkning av planene. Samtidig indikerer undersøkelsen at det innen enkelte områder er potensial for å innlemme klimahensyn i arbeidsprosesser i større grad enn i dag, eksempelvis når det gjelder oppfølging av klimakrav i anskaffelser.

Kommunen har ansatt medarbeidere med klimafaglig kompetanse som jobber strategisk med kommunens overordnede mål, planer og tiltak for klimagassutslipp. Enkelte virksomheter har også egne miljørådgivere som følger opp klimatiltak i egen virksomhet. Etter revisors vurdering er det et potensial for å utnytte den klimafaglige kompetansen som allerede er i kommunen, på tvers av tjenesteområdene. Behovet for å styrke kompetansen innen klima blant kommunens ledere er også vektlagt.

Hovedfunn knyttet til organisering av arbeid med klimatilpasning

Ansvar for håndtering av overvann er tydelig plassert hos virksomheten Vann og vannmiljø. Samtidig foreligger det ikke en skriftlig fordeling av ansvar for klimatilpasning innen øvrige områder. Revisor understreker behovet for tydelig ansvarsavklaring og bedre samhandling for å håndtere klimaendringer effektivt.

Undersøkelsen viser at flere virksomheter i kommunen ser behov for økt koordinering av arbeidet med klimatilpasning. Samhandling rundt klimatilpasning skjer hovedsakelig i forbindelse med reguleringsplaner, uten etablert felles arena for tverrfaglig samarbeid. Manglende samhandling kan føre til at tiltak ikke koordineres på tvers av sektorer. Rapporten påpeker også uklarhet i ansvarsfordeling for håndtering av naturfare som øker med klimaendringer.

Undersøkelsen viser at kommunen har identifisert risiko og sårbarhet for hendelser som påvirkes av klimaendringer gjennom helhetlig ROS, og ROS-analyser til kommuneplanens arealdel, samt i fagspesifikke ROS-analyser. Revisor fremhever at kommunen bør dokumentere hvordan klimaendringer er vurdert i ROS-analyser for å arbeide mer langsiktig og forebyggende. Manglende kartlegging av klimarisiko utover samfunnssikkerhet blir også påpekt, og behovet for helhetlig risikoanalyse understrekes.

Rapporten går videre inn på kommunens mål, strategier og planverk for klimatilpasning. Deloitte peker på mangelen på konkrete delmål og strategier for klimatilpasning utenom overvann. Behovet for å integrere klimatilpasning i ulike sektorer og områder blir fremhevet, inkludert kommunale bygg, infrastruktur og næringsliv.

I handlingsprogrammet til kommunen for 2023–2026 er det satt av midler til flomtiltak/klimatiltak. Handlingsprogrammet inneholder derimot ikke definerte klimatilpasningstiltak. Kommunen har heller ikke en samlet oversikt over hvilke klimatilpasningstiltak som gjennomføres per i dag. Dette kan gjøre det vanskelig å vurdere totaliteten av klimatilpasningstiltak som gjennomføres.

Temaplan for vann og vannmiljø 2022–2032 trekkes frem som kommunens mest sentrale plan når det gjelder klimatilpasning. Planen inneholder strategier for håndtering av overvann, men klimaendringer er i liten grad eksplisitt omtalt i planen.

Rapporten fremhever også behovet for kompetanseheving innen klimatilpasning, spesielt med tanke på ulike sektorer som vil påvirkes av klimaendringer.

Revisor gir en rekke anbefalinger om å sette i verk tiltak:

1. Tydeliggjøre hvilket ansvar ulike enheter i kommunen har for å kutte klimagassutslipp og/eller veilede andre enheter i dette arbeidet.
2. Sikre at arbeidet knyttet til utslippsreduksjoner er samordnet og koordinert på tvers av alle tjenesteområdene i kommunen.
3. Sikre at klimafaglig veiledning og klimamidler prioriteres til de tjenesteområdene der det er identifisert størst behov og/eller potensial for utslippsreduksjoner.
4. Vurdere å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatiltak.
5. Sikre at alle klimatiltakene i klimabudsjettet blir fordelt internt i kommunen.
6. Sikre at det rapporteres på de indikatorene og måltallene som kommunen har satt seg for klimaarbeidet.
7. Sikre en systematisk rapportering på status og fremdrift for de enkelte klimatiltakene som gjennomføres, og vurderer behov for en samlet rapportering på status for kommunens klimatiltak.
8. Vurdere om kommunen har tilstrekkelige system og rutiner for å sikre at klimahensyn ivaretas i kommunens planlegging og sentrale arbeidsprosesser.
9. Vurdere risiko for at kommunen ikke når de klimamålene som er satt.
10. Tydeliggjøre hvilket ansvar de ulike enhetene i kommunen har for klimatilpasning, herunder ansvar for å følge opp naturfare som går på tvers av ansvarsområder i kommunen.
11. Sikre at det tydeliggjøres hvilket klimascenario som er lagt til grunn for helhetlig ROS og ROS-analyser som legges til grunn for arealplaner.
12. Vurdere behov for å gjennomføre en strukturert gjennomgang av kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer.
13. Sikre at kommunens planer er oppdatert i tråd med krav og anbefalinger i statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.
14. Utarbeide en plan for oppfølging av helhetlig ROS i tråd med forskrift om kommunal beredskapsplikt.
15. Vurdere å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatilpasningstiltak.
16. Sikre systematisk rapportering på mål og tiltak for klimatilpasning.
17. Sikre at det tydeliggjøres i interne og eksterne føringer og retningslinjer for arealplaner at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når klimaendringene vurderes.
18. Tydeliggjøre hvordan klimaendringer skal hensyntas i vurderinger knyttet til vedlikehold av kommunens bygg og infrastruktur, herunder hvilket klimascenario som skal legges til grunn.

19. Vurdere om kommunen har tilstrekkelig kompetanse for å sikre at hensyn til klimatilpasning ivaretas i alle relevante sektorer, og behov for eventuelle kompetansehevede tiltak.

Sekretariatets vurdering

Kontrollutvalget har fått en omfattende rapport som svarer på kontrollutvalgets bestilling. Undersøkelsen viser at Asker kommune har gjennomført flere klimatiltak og har ambisiøse mål, men at det er utfordringer knyttet til organiseringen av arbeidet, koordineringen mellom ulike enheter, manglende systematisk vurdering av nytte-kostnad for tiltak, og begrenset rapportering på status for klimatiltak og oppfyllelse av mål. Rapporten gir konkrete anbefalinger som kommunen kan benytte i endringsarbeidet og for å hente ut større effekt av klimaarbeidet. Forslaget til vedtak bygger på anbefalingene.

RETT UTSKRIFT
DATO 7.september.2023

Forvaltningsrevisjon | Asker kommune

Organisering av arbeidet med klima og klimatilpasning

August 2023

«Forvaltningsrevisjon av organisering av arbeid med klima og klimatilpasning»

August 2023

Rapporten er utarbeidet for Asker kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS

Postboks 221 Sentrum, 0103 Oslo

tlf: 23 27 90 00

www.deloitte.no

forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Sammendrag

Deloitte har gjennomført en forvaltningsrevisjon av organiseringen av arbeidet med klima og klimatilpasning i Asker kommune. Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i Asker kommune i møte 12.09.2022 sak 32/22.

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om Asker kommune er en forberedt organisasjon, både når det gjelder å redusere kommunens klimafotavtrykk, og planlegge for fremtidige klimaendringer.

Revisjonen er todelt:

- **Første del av undersøkelsen omhandler kommunens arbeid med å redusere klimagassutslipp.** I denne delen har Deloitte undersøkt i hvilken grad Asker kommune har organisert seg på en måte som bidrar til å sikre at kommunen når egne klimamål, og samtidig ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging.
- **Andre del av undersøkelsen omhandler kommunens arbeid med klimatilpasning.** Deloitte har undersøkt om kommunen har organisert seg og etablert systemer for å forebygge og begrense skader som kan knyttes til klimaendringene, og i hvilken grad kommuneorganisasjonen er forberedt på å håndtere naturfarer som forventes å øke i takt med klimaendringene.

Med bakgrunn i formålet har følgende hovedproblemstillinger blitt undersøkt:

Del 1. Arbeid med å redusere klimagassutslipp

1. I hvilken grad er arbeidet med klima hensiktsmessig organisert?
2. I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier, planverk og tiltak knyttet til å redusere klimagassutslipp?
3. I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige rapporteringer for å gi kommunens overordnede ledelse informasjon om kommunen når sine klimamål og ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?

4. I hvilken grad arbeider kommunen systematisk opp mot egne klimamål og nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?
5. I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med å kartlegge, vurdere og håndtere risiko for at kommunen ikke oppnår sine klimamål eller etterlever nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?
6. Har kommunen tilstrekkelig og oppdatert kompetanse innen klima?

Del 2. Arbeid med klimatilpasning

7. I hvilken grad er arbeidet med klimatilpasning hensiktsmessig organisert?
8. I hvilken grad har kommunen kartlagt og vurdert kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer?
9. I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier, planverk og tiltak for klimatilpasning?
10. I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige rapporteringer for å gi overordnet ledelse i kommunen informasjon om kommunen er forberedt et klima i endring?
11. I hvilken grad arbeider kommunen systematisk opp mot egne mål og nasjonale krav og føringer for klimatilpasning?
12. I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med å kartlegge, vurdere og håndtere risiko for at kommunen ikke oppnår sine klimamål eller etterlever nasjonale krav og føringer for klimatilpasning?
13. Har kommunen tilstrekkelig og oppdatert kompetanse innen klimatilpasning?

Asker kommunes klimamål

Asker kommune har satt seg et hovedmål om at «Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem». Under dette har kommunen satt seg to delmål:

- «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.»
- «Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.»

Når det gjelder utslippsreduksjoner, har Asker kommune satt seg mål om å redusere de direkte utslippene med 67 prosent innen 2030, sammenlignet med utslippsnivået i 2009. Det er et delmål at utslippene skal være redusert med 50-55 prosent innen 2025.

Miljødirektoratets utslippsstatistikk viser at klimagass-utslippene i Asker i 2021 var redusert med rundt 44 prosent sammenlignet med 2009.

Hvilke klimaendringer står Asker kommune overfor?

På tross av at Norge er antatt å være mindre utsatt og bedre rustet for klimaendringene enn mange andre land, har vi allerede begynt å merke konsekvensene av at klimaet endrer seg. Kommunene spiller en sentral rolle i klimatilpasning og Asker kommune står overfor en betydelig oppgave når det gjelder å håndtere konsekvensene av klimaendringer.

Med økt nedbør og havnivåstigning vil kommunen være eksponert for hyppigere tilfeller av overvann, endringer i flomforhold, stormflo, flomskred og jordskred. Dersom kommunen ikke hensyntar klimaendringene i tilstrekkelig grad i sin planlegging, vil dette både kunne utgjøre en økonomisk risiko, og i ytterste konsekvens en risiko for befolkningens liv og helse.

Revisjonskriterier for kommunens arbeid med klima og klimatilpasning

Denne forvaltningsrevisjonen tar utgangspunkt i gjeldende rettsregler der dette foreligger. Føringer fra nasjonale myndigheter og nasjonal veiledning er også lagt til grunn som kriterier i denne undersøkelsen.

Det varierer hvor langt norske kommuner har kommet i arbeidet med klima og klimatilpasning. Asker kommune har i tråd med statlige retningslinjer satt seg ambisiøse klimamål, og igangsatt en rekke tiltak og initiativer innen ulike områder for å nå disse målene. Asker kommune deltar blant annet i programmet FutureBuilt med flere prosjekter knyttet til klimavennlige bygg. Asker kommune satser tungt på gjenbruk og har som ambisjon å være en foregangskommune innen sirkulær økonomi. I 2022 ble Asker valgt ut som pilotkommune i EUs program for sirkulær økonomi. Asker var også den første norske kommunen til å ta i bruk fossilfrie rørsystemer i Norge. Undersøkelser indikerer også at Asker kommune har kommet relativt langt i arbeidet med klimatilpasning sammenlignet med andre kommuner.¹

Asker kommunes arbeid med klima og klimatilpasning er i denne forvaltningsrevisjonen ikke vurdert opp mot arbeidet i andre kommuner, men opp mot nasjonal veiledning og anbefalinger om beste praksis. Formålet med å vurdere kommunens arbeid opp mot veiledning og anbefalinger, er å i størst mulig grad kunne identifisere utviklings- og forbedringsområder i kommunen. Deloitte viser til at det trolig vil stilles skjerpede krav til kommunene når det gjelder klimagassutslipp og klimatilpasning², og at det er viktig at kommunen er forberedt, både for å møte fremtidige krav til utslippsreduksjoner og klimatilpasning.

¹ CICERO gjennomførte i 2020 en spørreundersøkelse om klimatilpasning der kommuner ble bedt om å svare på spørsmål om deres arbeid med klimatilpasning og ble tildelt poeng ut ifra svarene. Spørsmålene er blant annet knyttet til hvordan kommunens arbeid med klimatilpasning er organisert. Asker kommune kom på syvende plass i undersøkelsen og var blant de 30 kommunene med høyest poengsum.

² Regjeringen lanserte nylig en ny strategi for klimatilpasning (Meld. St. 26 2022-2023). I strategien legges det vekt på at Kommunene og fylkeskommunene har sentrale oppgaver når det gjelder klimatilpasning. Strategien skal bidra til å styrke statens og kommunenes arbeid med å planlegge og bygge for et klima i endring. Blant annet ønsker regjeringen å styrke ivaretagelsen av klimahensyn i risiko- og sårbarhetsanalyser på lokalt og regionalt nivå.

Oppsummering av hovedfunn knyttet til arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp

Organisering av arbeidet med klima

Alle tjenesteområdene i Asker kommune skal bidra til å kutte klimagassutslipp i kommunen, men enkelte virksomheter i kommunen har oppgaver med særlig påvirkning på kommunens klimagassutslipp. Det foreligger likevel ikke en samlet oversikt over hvilket ansvar og hvilke oppgaver de ulike enhetene i kommunen har for å redusere klimagassutslipp. Dette gjør det etter Deloitte vurdering uklart hvordan de ulike enhetene i kommunen skal bidra til å nå kommunens klimamål.

Det er etablert et eget klimateam³ i kommunen som skal bidra til å koordinere klimaarbeidet på tvers av tjenesteområdene. Deloitte vurderer dette som positivt, men stiller samtidig spørsmål ved at to sentrale tjenesteområder i kommunen – *Medborgerskap og Velferd* – ikke er representert i kommunens klimateam. Deloitte viser til at disse tjenesteområdene har oppgaver der det er relevant å ta klimahensyn.

Avdelingen *Natur, miljø og landbruk* i Samfunnstjenester skal bidra til å koordinere klimaarbeidet i kommunen og veilede andre enheter i kommunen i deres klimaarbeid. Det er imidlertid ikke formalisert når og i hvilke prosesser avdelingen skal veilede andre enheter i kommunen. Heller ikke alle ledere i kommunen er kjent med at avdelingen kan bistå med klimaveiledning på tvers av kommunen. Undersøkelsen viser at det varierer i hvilken grad de ulike tjenesteområdene i kommunen får faglig veiledning i gjennomføring av klimatiltak fra avdelingen *Natur, miljø og landbruk*. Deloitte vil påpeke at ulik oppfølging av tjenesteområdene kan bidra til at ikke alle tjenesteområder prioriterer eller iverksetter klimatiltak i samme grad.

Deloitte registrerer at ansvarsområdet til kommunens Senter for Innovasjon og Læring (SEIL), er til dels overlappende med den rollen avdelingen *Natur, miljø og landbruk* har i praksis.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Tydeliggjør hvilket ansvar ulike enheter i kommunen har for å kutte klimagassutslipp og/eller veilede andre enheter i dette arbeidet.
- Sikrer at arbeidet knyttet til utslippsreduksjoner er samordnet og koordinert på tvers av alle tjenesteområdene i kommunen.
- Sikrer at klimafaglig veiledning og klimamidler prioriteres til de tjenesteområdene der det er identifisert størst behov og/eller potensial for utslippsreduksjoner.

Mål, strategier, planverk og tiltak for å redusere kommunens klimagassutslipp

Deloitte vurderer det som positivt at mål og strategier for å redusere klimagassutslipp er tatt inn i kommuneplanens samfunnsdel, og er videre konkretisert i *Temaplan for handling mot klimaendringene*. Kommunens mål om å kutte direkte utslipp med 67 prosent innen 2030 sammenlignet med 2009, er etter Deloitte vurdering i tråd med statlige retningslinjer om at kommunen skal ha ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.

Kommunen har ikke tydelig definerte delmål som må oppnås i hver sektor for at kommunen skal redusere sine direkte klimagassutslipp med 67 prosent innen 2030. Kommunen har definert noen indikatorer og satt måltall for disse (for eksempel prosentvis reduksjon av matsvinn). Disse indikatorene dekker imidlertid ikke alle områder der kommunen må kutte utslipp, og det er heller ikke tydelig hvilke enheter i kommunen som har ansvar for at måltallene for de ulike indikatorene nås. Deloitte mener at klimamålene med fordel kan operasjonaliseres gjennom delmål/parametere for hver sektor i kommunen, i tråd med anbefalinger fra Miljødirektoratet.

³ I forbindelse med kommunens høringsuttalelse til denne forvaltningsrevisjonen datert 15. august 2023 får Deloitte opplyst at klimateamet endret navn til klima- og naturteamet i juni 2023.

Tiltak knyttet til reduksjon av klimagassutslipp

Undersøkelsen viser at Asker kommune gjennomfører en rekke klimatiltak. Det foreligger imidlertid ikke en samlet oversikt over alle klimatiltak som ulike deler av kommunen gjennomfører. Uten en samlet oversikt over hvilke klimatiltak kommunen gjennomfører per i dag, mener Deloitte at det er vanskelig å vurdere totaliteten av klimatiltak som gjennomføres, og om tiltakene er tilstrekkelige for å nå kommunens klimamål.

Videre viser undersøkelsen at kommunen ikke gjennomfører systematiske vurderinger av nytte-kostnad av klimatiltak før disse implementeres. Deloitte viser til at det er en statlig forventning om at klimatiltak bør ha moderate kostnader sammenholdt med andre tiltak som kan gjennomføres med samme formål, og at det derfor kan være hensiktsmessig at kommunen identifiserer nytte- og kostnadsvirkninger ved klimatiltak.

Kommunens klimatiltak er listet i kommunens «klimabudsjett». Tiltakene forankres i kommunen ved at de gis i oppdrag og operasjonaliseres av de enkelte virksomhetene i kommunen. Samtidig viser Deloitte gjennomgang av klimaoppdrag for både 2022 og 2023, at ikke alle tiltak i klimabudsjettet var fordelt til en virksomhet. Det fremgår heller ikke av klimabudsjettet hvilke tjenesteområder eller virksomheter som er ansvarlige for de ulike klimatiltakene. Etter Deloitte vurdering kan dette gi risiko for at klimatiltak ikke blir fulgt opp av relevante enheter.

I tillegg til tiltakene i klimabudsjettet, har alle virksomheter fått tre tjenesteovergrepene oppdrag knyttet til klima i 2023. Deloitte vurderer det som positivt at det er gitt felles klimaoppdrag som bidrar til at også tjenesteområdene som ikke har et særskilt ansvar for klima, bidrar til å redusere klimagassutslipp og nå kommunens klimamål. Samtidig viser undersøkelsen at det varierer i hvilken grad virksomhetene har operasjonalisert de tjenesteovergrepene klimaoppdragene i konkrete tiltak som er tilpasset virksomheten. I lys av kommunens ambisiøse klimamål, mener Deloitte at det er viktig at alle tjenesteområder og virksomheter bidrar til å nå kommunens klimamål.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Vurderer å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatiltak.
- Sikrer at alle klimatiltakene i klimabudsjettet blir fordelt internt i kommunen.

Rapportering på kommunens klimamål og tiltak

Deloitte vurderer det som positivt at det tydelig fremgår av kommunens årsrapport hva som er status for oppnåelse av kommunens *mål* om å redusere direkte klimagassutslipp med 67 prosent innen 2030 sammenlignet med 2009-nivå.

Årsrapporten inneholder en oversikt over indikatorer som skal vise fremgang knyttet til de ulike innsatsområdene i kommunens klimaplan. Samtidig mener Deloitte at det er potensial for en mer systematisk rapportering på kommunens arbeid med å nå klimamålene som er satt. I årsrapporten for 2022 er det kun rapportert på tall for halvparten av disse indikatorene som er listet opp. Deloitte registrerer at det er påbegynt et arbeid med å utvikle metodikk for å rapportere på flere av indikatorene. Deloitte mener at det er viktig at kommunen viderefører dette arbeidet for å sikre at kommunens ledelse mottar tidsriktig rapportering om fremgangen for arbeidet med de ulike innsatsområdene, og eventuelle utfordringer som kan påvirke oppfyllelsen av kommunens klimamål.

Kommunens årsrapport gir ikke status for de konkrete klimatiltakene som er listet i kommunens klimabudsjett. Noen av virksomhetene som har fått klimatiltak i oppdrag, rapporterer likevel til administrativ ledelse om status, men dette gjelder ikke alle. Dette gjør at kommunen mangler oversikt over status for alle klimatiltak i klimabudsjettet.

Det er ikke etablert indikatorer for å måle fremgang for de enkelte tiltakene i kommunens klimabudsjett. Etter Deloitte vurdering vil rapportering på forhåndsdefinerte indikatorer kunne gi kommunen viktig informasjon om tiltakene gjennomføres som planlagt, og om det er behov for korrigerende tiltak. Deloitte viser også til at KS' i sin veileder for klimabudsjett anbefaler at kommunene utarbeider resultatindikatorer og måltall per tiltak i klimabudsjettet, og at dette gjør det enklere å vurdere fremdrift og utvikling over tid.

Kommunens rapportering gir per i dag ikke *en samlet oversikt* over status for klimatiltak som skal bidra til at kommunen når sine klimamål. Manglende oversikt over status for tiltak gjør at kommunens ledelse heller ikke har et kunnskapsgrunnlag for å foreta en helhetlig vurdering av fremdriften og effekten av de ulike tiltakene, og om det eventuelt er behov for justeringer i tiltakene.

Det rapporteres ikke særskilt på om kommunen etterlever lov- og regelverk knyttet til klima, eller om kommunen arbeider i tråd med nasjonale krav og forventninger knyttet til klima. Etter Deloitte vurdering vil slik informasjon kunne bidra til å belyse om kommunen etterlever nasjonale krav og forventninger knyttet til

klimaarbeid. Deloitte viser til at dersom kommunen sikrer en betryggende kontroll med at kommunen etterlever eksisterende regelverk knyttet til klima, vil dette også være et positivt bidrag for å nå kommunens egne klimamål.

Det rapporteres ikke på resultater for klimaarbeidet per sektor eller tjenesteområde. Etter Deloitte vurdering vil rapportering på delmål i hver sektor vil også kunne gjøre det enklere å identifisere områder der det er behov for å styrke innsatsen for å nå klimamålene.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Sikrer at det rapporteres på de indikatorene og måltallene som kommunen har satt seg for klimaarbeidet.
- Sikrer en systematisk rapportering på status og fremdrift for de enkelte klimatiltakene som gjennomføres, og vurderer behov for en samlet rapportering på status for kommunens klimatiltak.

Systematisk arbeid opp mot egne klimamål, samt nasjonale krav og føringer

Deloitte mener at det samlet sett er positivt at kommunen har etablert system og rutiner i ulike deler av kommunen som bidrar til oppnåelsen av kommunens politiske vedtatte klimamål. Kommunen har blant annet etablert system og rutiner som bidrar til at klimahensyn ivaretas i kommunens reisevirksomhet og anskaffelser, samt i drift av kommunale bygg og i kommunale bygg- og anleggsprosjekter. Deloitte vurderer det som positivt at kommunen gjennom maler og rutiner for behandling av reguleringsplaner har inntatt krav om å vurdere klimapåvirkning av planene. Samtidig indikerer undersøkelsen at det innen enkelte områder er potensial for å integrere klimahensyn i arbeidsprosesser i større grad enn i dag, eksempelvis når det gjelder oppfølging av klimakrav i anskaffelser.

Risikovurdering av oppnåelse av kommunens klimamål

Undersøkelsen viser at kommunen ikke har gjennomført vurderinger av risiko for manglende måloppnåelse av kommunens klimamål. Deloitte registrerer at dette i intervjuer begrunnes med at risikobildet er komplisert, og at kommunen er avhengig av andre aktører dersom kommunen skal nå sine klimamål. At kommunen er avhengig av mange ulike aktører for å nå sine klima- og miljømål er etter Deloitte vurdering et risikoelement og er en viktig grunn til at det bør gjennomføres risikovurderinger. Gitt at klima er et prioritert område for kommunen og der det er risiko for at kommunen ikke når sine mål, mener Deloitte at det er viktig at kommunen

vurderer risikoen for at kommunen ikke når de målene som er satt. En slik risikovurdering vil også kunne bidra til å avdekke behov for å sette i verk korrigerende tiltak.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Vurderer om kommunen har tilstrekkelige system og rutiner for å sikre at klimahensyn ivaretas i kommunens planlegging og sentrale arbeidsprosesser.
- Vurderer risiko for at kommunen ikke når de klimamålene som er satt.

Kompetanse innen klima

Deloitte vurderer det som positivt at kommunen har ansatt egne ressurser med klimafaglig kompetanse til å jobbe strategisk med kommunens overordnede mål, planer og tiltak for klimagassutslipp. Det er også positivt at enkelte virksomheter har egne miljørådgivere for å følge opp klimatiltak i egen virksomhet.

Undersøkelsen viser at noen av virksomhetene som ikke har egne miljørådgivere, har behov for økt kompetanse innen klima. Etter Deloitte vurdering er det et potensial for at kommunen i større grad utnytter den klimafaglige kompetansen som allerede er i kommunen, på tvers av tjenesteområdene.

Av undersøkelsen går det frem at kommunen har utarbeidet et kurs som blant annet skal bistå ledere med å utarbeide tiltak til virksomhetsplanen. Deloitte mener at det er positivt at kommunen har utarbeidet et kurstilbud til ledere, men registrerer at det fortsatt er mange av kommunens virksomhetsledere og avdelingsledere som ikke har gjennomført kurset. Deloitte mener det er viktig å sikre ledere i kommunen har tilstrekkelig kompetanse i klimaarbeid, da én av målsettingene til kommunen er at ledere skal være «pådrivere for miljømessig bærekraft gjennom å jobbe for å redusere klima- og miljø avtrykket fra egen virksomhet og bidra til reduksjon av klima- og miljøavtrykket fra Askersamfunnet.»

Oppsummering av hovedfunn knyttet til arbeidet med klimatilpasning

Organisering av arbeid med klimatilpasning

Deloitte vurderer det som positivt at ansvar for håndtering av overvann er tydelig plassert hos virksomheten Vann og vannmiljø. Samtidig foreligger det ikke en skriftlig fordeling av ansvar for klimatilpasning innen øvrige områder. Deloitte mener at det er viktig at det avklares og tydelig kommuniseres hvilket ansvar de øvrige enhetene i kommunen har for klimatilpasning, for å sikre at kommunen jobber systematisk med å redusere og tilpasse seg konsekvensene av klimaendringene innen alle områder som vil påvirkes av disse.

Deloitte undersøkelser viser at flere virksomheter i kommunen ser behov for økt koordinering av arbeidet med klimatilpasning i kommunen. Samhandling knyttet til klimatilpasning foregår i hovedsak i forbindelse med behandling av reguleringsplaner, og det er ikke etablert en felles arena der tjenesteområdene kan samhandle om problemstillinger knyttet til klimaendringer. Deloitte viser til at arbeid med klimatilpasning fordrer en tverrfaglig og tverrsektoriell tilnærming. Deloitte vil også vise til at manglende samhandling om klimatilpasning gir risiko for at tiltak ikke koordineres effektivt på tvers av sektorer, eller at kunnskap om klimatilpasning ikke utveksles på tvers av tjenesteområder og dermed ikke legges til grunn for planlegging.

Undersøkelsen viser videre at roller og ansvar for håndtering av naturfare som kan øke som følger av klimaendringene, for eksempel skred, flom og ras, ikke er tydelig fordelt. Dette gjelder hendelser som inntreffer på tvers av ansvarsområder i kommunen. Det er også uklart hvordan informasjon om mindre naturfarer skal videreføres internt i kommunen, og det er heller ikke alltid kapasitet til å følge opp bekymringsmeldinger knyttet til grunnforhold. Deloitte vil påpeke at dette kan medføre at risikoforhold ikke fanges opp eller følges opp systematisk.

Deloitte registrerer at det er iverksatt enkelte tiltak for å sikre bedre håndtering av bekymringsmeldinger knyttet til grunnforhold, og bedre koordinering av det forebyggende arbeidet med flom, ras og skred. Deloitte vil presisere viktigheten av at kommunen viderefører arbeidet med å adressere utfordringene knyttet til forebygging og håndtering av naturfare og ekstremvær, som vil oppstå hyppigere som følger av klimaendringene.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Tydeliggjør hvilket ansvar de ulike enhetene i kommunen har for klimatilpasning, herunder ansvar for å følge opp naturfare som går på tvers av ansvarsområder i kommunen.

Vurdering av risiko og sårbarhet for klimaendringer

Undersøkelsen viser at Asker kommune har identifisert risiko og sårbarhet for hendelser som påvirkes av klimaendringer gjennom helhetlig ROS, og ROS-analyser til kommuneplanens arealdel, samt i fagspesifikke ROS-analyser.

I helhetlig ROS og ROS-analysene til kommuneplanens arealdel er det beskrevet at klimaendringer vil kunne påvirke risiko og sårbarhet for enkelte av de identifiserte hendelsene. I helhetlig ROS er det imidlertid ikke dokumentert hvilket klimascenario som er lagt til grunn for ROS-analysene. Deloitte viser til at det er forventet at kommunene i forbindelse med helhetlig ROS vurderer endringer i klima og legger på et klimapåslag. Etter Deloitte vurdering er det viktig at kommunen sikrer at klimaendringenes påvirkning på risiko og sårbarhet dokumenteres slik at det tydelig fremgår hvordan klimaendringer er vurdert, og hvilket klimascenario som er lagt til grunn for ROS-analysene for å sikre at kommunen arbeider langsiktig og forebyggende.

Videre viser undersøkelsen at Asker kommune i liten grad har kartlagt kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer utover hensyn til samfunnssikkerhet (for eksempel natur- og kulturmiljø, helse og næringsliv). Vurderinger av naturfare, som kan oppstå som følge av klimaendringene, i ROS-analysene er heller ikke sammenstilt eller vurdert i sammenheng. Dette gjør at kommunen mangler et helhetlig kunnskapsgrunnlag som viser hvordan kommunen vil påvirkes av fremtidige klimaendringer.

Deloitte mener at en strukturert gjennomgang av kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer blant annet kan gi bedre forståelse for hvordan klimaendringene virker inn på andre områder av kommunens virksomhet, herunder naturmangfold, økonomi, næringsliv, og samfunnshelse.

Videre kan en helhetlig risikoanalyse som tar for seg klimaendringer være med på å styrke tverrsektoriell, samordnet innsats og gjøre det lettere for å kommunen å prioritere på tvers av sektorer. Deloitte vil i denne sammenheng vise til at det også er en nasjonal anbefaling at kommunene skaffer seg oversikt over hvilken klimarisiko de står overfor for å vite hva kommunen må tilpasse seg til.

Deloitte undersøkelser viser at det er behov for mer kunnskap om klimaendringenes påvirkning på grunnforhold og kvikkleireområder i Asker kommune, og hvordan dette påvirker risiko for skred. Deloitte mener det er positivt at kommunen har iverksatt et grunnforholdsprosjekt som vil kunne bidra til å gi en bedre oversikt over grunnforholdene i kommunen. Dette er grunnleggende for forebyggende arbeid, ettersom klimaendringer vil føre til mer ekstremvær med økt frekvens og intensitet av nedbør, som kan føre til hyppigere forekomst av skred.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Sikre at det tydeliggjøres hvilket klimascenario som er lagt til grunn for helhetlig ROS og ROS-analyser som legges til grunn for arealplaner.
- Vurderer behov for å gjennomføre en strukturert gjennomgang av kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer.

Mål, strategier, planverk og tiltak knyttet til klimatilpasning

Asker kommunes overordnede mål for klimatilpasning er at «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer». Kommunens to strategier for å nå dette målet er relatert til samfunnsikkerhet og overvannshåndtering. Det er ikke definert delmål eller strategier for hvordan klimatilpasning skal ivaretas på andre områder enn overvann. Deloitte mener at dette kan gi risiko for at kommunens mål for klimatilpasning ikke forankres eller følges opp innen alle områder der dette er relevant.

Temaplan for vann og vannmiljø 2022–2032 trekkes frem som kommunens mest sentrale plan når det gjelder klimatilpasning. Planen inneholder strategier for håndtering av overvann, men klimaendringer er i liten grad eksplisitt omtalt i planen.

Det er ikke utarbeidet planer for hvordan kommunen skal arbeide for å tilpasse seg fysiske klimaendringer innen andre områder, for eksempel i drift og vedlikehold av kommunale bygg eller infrastruktur, forvaltning av skog og natur, eller kommunens arbeid med omstilling av

næringslivet. Uten en helhetlig tilnærming for hvordan kommunen skal arbeide for å tilpasse seg klimaendringene, mener Deloitte at det er risiko for at kommunens arbeid med klimatilpasning ikke sees i sammenheng på tvers av tjenesteområdene.

Deloitte registrerer at det er planlagt at klimatilpasning skal inngå i flere temaplaner under utarbeidelse. Deloitte mener at dette er viktig for å sikre at klimatilpasning integreres i planlegging på tvers av kommunen.

Deloitte undersøkelser viser at enkelte av kommunens planer ikke er i tråd med krav og anbefalinger i statlige planretningslinjer:

- Samfunnsdelen til Asker kommunes kommuneplan omtaler klimaendringer kun på et overordnet nivå. Hverken samfunnsdelen eller andre planer inneholder nærmere vurderinger av hvordan klimaendringer vil påvirke kommunen fremover.
- Asker kommunes planstrategi for perioden 2020–2024 omtaler ikke behovet for revidering av planer i lys av klimaendringer.
- Det er ikke gjort en vurdering av behovet for å oppheve eller revidere reguleringsplaner i lys av klimaendringer i planprogrammet til Asker kommunes kommuneplan 2020–2032.

I bestemmelsene til *Kommuneplanens arealdel 2023–2035* er det ikke presisert at fremtidige klimaendringer skal vurderes. Dette punktet omtales nærmere i kapittel 12 i rapporten.

Tiltak knyttet til klimatilpasning

I handlingsprogrammet til kommunen for 2023–2026 er det satt av midler til flomtiltak/klimatiltak. Handlingsprogrammet til kommunen inneholder derimot ikke definerte klimatilpasningstiltak.

Undersøkelsen viser at virksomhetene i kommunen er gitt enkelte oppdrag knyttet til overvannshåndtering, i tillegg til at tiltak mot overvann håndteres som del av den ordinære driften. På tidspunktet for denne forvaltningsrevisjonen arbeidet kommunen med en handlingsplan for å følge opp *Temaplan for vann og vannmiljø*, og det forelå derfor på revisjonstidspunktet ikke en oversikt over tiltak for å følge opp planen.

Kommunen har ikke en samlet oversikt over hvilke klimatilpasningstiltak kommunen gjennomfører per i dag. Deloitte mener at dette kan gjøre det vanskelig å vurdere totaliteten av klimatilpasningstiltak som gjennomføres. Uten en samlet oversikt kan det også være vanskelig for kommunens ledelse å vurdere om kommunen har tilstrekkelig tiltak for å forberede seg på klimaendringene,

eller om det er områder i kommunen der det er potensial for å iverksette flere tiltak.

Når det gjelder klimatilpasning og samfunnssikkerhet, er det i *Helhetlig ROS for Asker og Bærum* definert tiltak knyttet til økt naturfare, for eksempel hendelser som flom, skred og ras som påvirkes av klimaendringer. Det er ikke definert hvilke enheter i kommunen som har ansvar for å følge opp tiltakene. Deloitte vil påpeke at uklar rolle- og ansvarsfordeling kan gi risiko for at tiltakene i ROS ikke følges opp av relevante enheter.

Videre har ikke Asker kommune en plan for oppfølging av helhetlig ROS. Deloitte stiller spørsmål ved om dette er i tråd med krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3a., som sier at kommunen på bakgrunn av helhetlig ROS skal utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunns-sikkerhets- og beredskapsarbeidet. Deloitte vil påpeke at mangel på en plan for oppfølging av ROS-analysen, kan gi risiko for at tiltak ikke gjennomføres systematisk eller at tiltak ikke sees i sammenheng på tvers av kommunen.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Sikrer at kommunens planer er oppdatert i tråd med krav og anbefalinger i statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.
- Utarbeider en plan for oppfølging av helhetlig ROS i tråd med forskrift om kommunal beredskapsplikt.
- Vurderer å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatilpasningstiltak.

Rapportering på klimatilpasning

Av undersøkelsen går det frem at Asker kommune på revisjonstidspunktet ikke rapporterer systematisk på kommunens arbeid med å forebygge og begrense konsekvensene av fysiske klimaendringer.

Kommunen har derimot ikke utviklet eller rapportert på indikatorer for delmålet «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer». Dette innebærer at det ikke er tydelig hva som er status for arbeidet med kommunens mål knyttet til klimatilpasning.

På revisjonstidspunktet blir det heller ikke rapportert systematisk på enkelttiltak knyttet til klimatilpasning, hverken i årsrapporten eller i kommunens digitale system for virksomhetsstyring, Framsikt.

Kommunens rapportering gir per i dag ikke en samlet oversikt over status for ulike tiltakene knyttet til klimatilpasning. Uten en samlet oversikt over status for tiltakene, har kommunens ledelse heller ikke et kunnskapsgrunnlag for å foreta en helhetlig vurdering av fremdriften og effekten av de ulike tiltakene. Deloitte mener at en samlet oversikt over status for klimatilpasningstiltak, er viktig for å kunne identifisere om det er behov for justeringer i eksisterende tiltak eller nye tiltak for å sikre at kommunen motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.

Kommunen rapporterer heller ikke på hvordan kommunen arbeider med å ivareta nasjonale krav til og anbefalinger om arbeid med klimatilpasning som følger av lov- og regelverk og statlige planretningslinjer. Etter Deloittes vurdering vil slik informasjon vil kunne bidra til å belyse om kommunen etterlever krav til klimatilpasning i lov- og regelverk, eller om det er behov for å styrke internkontrollen på enkelte områder.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Sikrer en systematisk rapportering på mål og tiltak for klimatilpasning.

Systematisk arbeid opp mot egne mål, samt nasjonale krav og føringer

Kommunen har etablert system og rutiner som skal sikre at klima hensyntas innen flere områder. Disse er oppsummert under.

Bygg- og anleggsprosjekter: Deloitte mener at det er positivt at det er tatt inn krav om vurdering av klimaendringer i rutiner, maler og sjekklister for bygg- og anleggsprosjekter. Det er også positivt at det er etablert skriftlige rutiner for å involvere virksomheter med særlig ansvar for klimatilpasning i behandling av reguleringsplaner og byggesaker.

Arealplanlegging: Undersøkelsen viser at kommunen har enkelte rutiner, maler og sjekklister som skal bidra til at det tas klimahensyn i arealplanleggingen. Deloitte mener samtidig at det kan tydeliggjøres i maler og sjekklister til planprosesser at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når klimaendringene vurderes, i tråd med nasjonale forventninger.

Deloitte mener det er positivt at enheter med særlig ansvar for klimatilpasning involveres i reguleringsplanprosesser. Samtidig viser undersøkelsen at kommunegeologen ikke involveres systematisk i

behandlingen av reguleringsplaner. Etter Deloittes vurdering er det viktig at kommunen sikrer at oppdatert kunnskap om hvordan klimaendringer påvirker lokale forhold legges til grunn for arealplaner.

Kommuneplanens arealdel inneholder bestemmelser som skal sikre at nåværende naturfare vurderes. Det er ikke presisert at fremtidige klimaendringer skal vurderes. Etter Deloittes vurdering, er det viktig at kommunen sikrer at også *fremtidige* naturfarer som følge av klimaendringer blir vurdert i planene, slik at nye utbyggingsområder ikke bidrar til økt sårbarhet for klimaendringer.

Beredskap for naturfare og ekstremvær: Undersøkelsen viser at kommunens enheter ser behov for bedre og tydeligere rutiner for håndtering av naturfare og ekstremvær, og en tydeligere ansvarsfordeling når det gjelder håndtering av varsel om naturfare og ekstremvær.

Drift og vedlikehold av kommunale bygg og infrastruktur: Deloitte har ikke mottatt system og rutiner for å hensynta klimaendringer i drift og vedlikehold av kommunale bygg og veier. Deloitte mener at det er viktig å sikre at klimaendringers påvirkning på bygg og infrastruktur hensyntas i kommunens egne system og rutiner.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Sikrer at det tydeliggjøres i interne og eksterne føringer og retningslinjer for arealplaner at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når klimaendringene vurderes.
- Tydeliggjør hvordan klimaendringer skal hensyntas i vurderinger knyttet til vedlikehold av kommunens bygg og infrastruktur, herunder hvilket klimascenario som skal legges til grunn.

Kompetanse innen klimatilpasning

Undersøkelsen viser at kommunen har personell med fagkompetanse innen overvannshåndtering og grunnforhold. Videre har kommunen miljørådgivere med kompetanse om klimatilpasning knyttet til landbruk og forvaltning av skog. Disse ressursene har deltatt i eksterne nettverk for å øke sin kompetanse og dele erfaringer knyttet til klimatilpasning.

Deloitte mener det er positivt at kommunen har tilsatt en kommunegeolog med geofaglig kompetanse. Samtidig viser undersøkelsen at det er mange bekymringsmeldinger å håndtere, og det er risiko for at det ikke er tilstrekkelig med kompetanse i kommunen til å fange opp eller følge opp bekymringsmeldinger knyttet til kvikkleire og grunnforhold.

Av undersøkelsen går det frem at kommunen ikke har et opplæringstilbud for ledere eller ansatte som omhandler klimatilpasning. For å sikre at ledere og ansatte har kompetanse om hvordan deres ansvarsområder vil påvirkes av klimaendringer, mener Deloitte at det kan være hensiktsmessig å vurdere behovet for å integrere klimatilpasning i kurstilbudet i kommunen. Deloitte vil påpeke at klimaendringer vil påvirke en rekke områder og sektorer i kommunen utover vannmiljø og grunnforhold, blant annet naturmangfold, folkehelse, kritisk infrastruktur, økonomi og berørte næringer, m.fl.

På bakgrunn av denne delen av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

- Vurderer om kommunen har tilstrekkelig kompetanse for å sikre at hensyn til klimatilpasning ivaretas i alle relevante sektorer, og behov for eventuelle kompetansehevede tiltak.

Innhold

Sammendrag	3
1 Innledning	20
2 Bakgrunn	24
REDUKSJON AV KLIMAGASSUTSLIPP	29
3 Organisering av arbeidet med klima	30
4 Mål, strategier, planverk og tiltak for å redusere kommunens klimagassutslipp	38
5 Rapportering på klimamål	51
6 Systematisk arbeid opp mot egne klimamål, samt nasjonale krav og føringer	57
7 Kompetanse innen klima	66
KLIMATILPASNING	70
8 Organisering av arbeidet med klimatilpasning	71
9 Vurdering av risiko og sårbarhet for klimaendringer	78
10 Mål, strategier, planverk og tiltak knyttet til klimatilpasning	84
11 Rapportering på klimatilpasning	94
12 Systematisk arbeid opp mot egne mål, samt nasjonale krav og føringer	97
13 Kompetanse innen klimatilpasning	103
14 Konklusjon og anbefalinger	106
Vedlegg 1: Kommunens høringsuttalelse	110
Vedlegg 2: Litteraturliste	115
Vedlegg 3: Revisjonskriterier	120

Innhold

Sammendrag	3	4 Mål, strategier, planverk og tiltak for å redusere kommunens klimagassutslipp	38
1 Innledning	20	4.1 Problemstilling	38
1.1 Bakgrunn	20	4.2 Revisjonskriterier	38
1.2 Formål og problemstillinger	20	4.2.1 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging	38
1.3 Metode	22	4.2.2 Veiledning fra Miljødirektoratet	39
1.3.1 Dokumentanalyse	22	4.2.3 Mål- og resultatstyring i Asker kommune	39
1.3.2 Intervju	22	4.3 Datagrunnlag	40
1.4 Verifisering og høring	22	4.3.1 Mål, strategier og planer for å redusere klimagassutslipp	40
1.5 Avgrensning	22	4.3.2 Operasjonalisering og forankring av klimatiltak	44
2 Bakgrunn	24	4.4 Vurdering	50
2.1 Organisering av Asker kommune	24	5 Rapportering på klimamål	51
2.2 Asker kommunes klimamål	25	5.1 Problemstilling	51
2.3 Status for oppnåelse av kommunens klimamål	25	5.2 Revisjonskriterier	51
2.4 Om forventede klimaendringer i Asker kommune	28	5.2.1 Kommuneloven	51
REDUKSJON AV KLIMAGASSUTSLIPP	29	5.2.2 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring	51
3 Organisering av arbeidet med klima	30	5.2.3 KS' veileder for klimabudsjett	52
3.1 Problemstilling	30	5.3 Datagrunnlag	52
3.2 Revisjonskriterier	30	5.3.1 Rapportering på status for kommunens mål for utslippsreduksjoner	52
3.2.1 Kommunelovens krav til internkontroll	30	5.3.2 Rapportering på status for tiltak for å redusere klimagassutslipp	55
3.2.2 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning og veiledning	30	5.4 Vurdering	56
3.2.3 Samhandling og koordinering av arbeid med reduksjon av klimagassutslipp	34	6 Systematisk arbeid opp mot egne klimamål, samt nasjonale krav og føringer	57
3.3 Datagrunnlag	31	6.1 Problemstilling	57
3.3.1 Fordeling av ansvar og oppgaver knyttet til arbeid med klima	31	6.2 Revisjonskriterier	57
3.3.2 Tjenesteområdet Administrasjon og ledelse	33	6.2.1 Kommunelovens krav til internkontroll	57
3.3.3 Samhandling og koordinering av arbeid med reduksjon av klimagassutslipp	34	6.2.2 Veiledning knyttet til internkontroll	57
3.4 Vurdering	37	6.2.3 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring	58
		6.2.4 Asker kommunes kvalitetssystem	58

6.2.5 Plan- og bygningsloven	58	8.4 Vurdering	77
6.2.6 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging	58	9 Vurdering av risiko og sårbarhet for klimaendringer	78
6.3 Datagrunnlag	58	9.1 Problemstilling	78
6.3.1 System og rutiner for å sikre at klima hensyntas i sentrale arbeidsprosesser	58	9.2 Revisjonskriterier	78
6.3.2 System og rutiner for å sikre at kommunen ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging	62	9.2.1 Plan- og bygningsloven	78
6.3.3 Risikovurderinger knyttet til oppnåelse av klimamål og etterlevelse av krav og føringer	64	9.2.2 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning	78
6.4 Vurdering	65	9.2.3 Sivilbeskyttelsesloven	79
7 Kompetanse innen klima	66	9.2.4 Forskrift om kommunal beredskapsplikt	79
7.1 Problemstilling	66	9.2.5 Føringer fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	79
7.2 Revisjonskriterier	66	9.2.6 Meld. St. 33 (2012–2013) – <i>Klimatilpasning i Norge</i>	79
7.2.1 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging	66	9.3 Datagrunnlag	80
7.2.2 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring	66	9.3.1 ROS-analyser i kommunen der naturfare er vurdert	80
7.3 Datagrunnlag	66	9.3.2 Identifisert risiko og sårbarhet for flom, skred, ras og kvikkleire	81
7.3.1 Ansatte med særlig kompetanse på klima	66	9.3.3 Identifisering av hensynssoner i kommunens kartverk	82
7.3.2 Kunnskapsdeling og utnyttelse av kompetanse	67	9.4 Vurdering	83
7.3.3 Kurs og kompetanseheving	68	10 Mål, strategier, planverk og tiltak knyttet til klimatilpasning	84
7.4 Vurdering	69	10.1 Problemstilling	84
KLIMATILPASNING	70	10.2 Revisjonskriterier	84
8 Organisering av arbeidet med klimatilpasning	71	10.2.1 Plan- og bygningsloven	84
8.1 Problemstilling	71	10.2.2 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning	85
8.2 Revisjonskriterier	71	10.2.3 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023	85
8.2.1 Kommunelovens krav til internkontroll	71	10.2.4 Veiledning fra Miljødirektoratet	85
8.2.2 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	71	10.2.5 Forskrift om kommunal beredskapsplikt	86
8.3 Datagrunnlag	72	10.2.6 Føringer fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	86
8.3.1 Fordeling av ansvar og oppgaver knyttet til klimatilpasning	72	10.3 Datagrunnlag	86
8.3.2 Samhandling av arbeidet med klimatilpasning	75	10.3.1 Mål, strategier og planer for klimatilpasning	86
8.3.3 Utfordringer knyttet til organisering av kommunens klimatilpasningsarbeid	75	10.3.2 Tiltak for klimatilpasning	89
		10.4 Vurdering	92

11 Rapportering på klimatilpasning	94	14 Konklusjon og anbefalinger	106
11.1 Problemstilling	94	Vedlegg 1: Kommunens høringsuttalelse	110
11.2 Revisjonskriterier	94	Vedlegg 2: Litteraturliste	115
11.2.1 KommuneLOven	94	Vedlegg 3: Revisjonskriterier	120
11.2.2 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring	94		
11.3 Datagrunnlag	95		
11.3.1 Rapportering på status for kommunens mål knyttet til klimatilpasning	95		
11.3.2 Rapportering på tiltak for klimatilpasning	95		
11.4 Vurdering	96		
12 Systematisk arbeid opp mot egne mål, samt nasjonale krav og føringer	97		
12.1 Problemstilling	97		
12.2 Revisjonskriterier	97		
12.2.1 Plan- og bygningsloven	97		
12.2.2 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning	97		
12.2.3 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023	98		
12.3 Datagrunnlag	98		
12.3.1 System og rutiner for å sikre at klimaendringer hensyntas i sentrale arbeidsprosesser	98		
12.4 Vurdering	102		
13 Kompetanse innen klimatilpasning	103		
13.1 Problemstilling	103		
13.2 Revisjonskriterier	103		
13.2.1 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging	103		
13.2.2 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging	103		
13.2.3 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring	103		
13.3 Datagrunnlag	103		
13.4 Vurdering	105		

Liste over tabeller

Tabell 1: Fordeling av mulige utslippsreduksjoner i Asker kommune for å nå målet om 67 prosent reduksjon av direkte klimagassutslipp (sammenlignet med nivået i 2009)	26
Tabell 2: Strategier for reduksjon av klimagassutslipp i kommuneplanens samfunnsdel	41
Tabell 3: Eksempler på strategier knyttet til de ulike satsningsområdene i <i>Temaplan for handling mot klimaendringene</i>	43
Tabell 4: Eksempler på tiltak knyttet til reduksjon av klimagasser i klimabudsjettet [29]	45
Tabell 5: Klimaoppdrag gitt til virksomhetene i 2022	46
Tabell 6: Eksempel på operasjonalisering av oppdrag til konkrete tiltak i virksomhetsplanene fra 2022	48
Tabell 7: Eksempel på operasjonalisering av tjenesteovergripende oppdrag til konkrete tiltak i virksomhetsplanene fra 2023	49
Tabell 8: Indikatorer fra <i>Temaplan for handling mot klimaendringene</i> med nøkkeltall fra årsrapport for 2022	54
Tabell 9: Oversikt over interne rutiner, maler og sjekklister som oppstiller klimakrav i planprosessen	63
Tabell 10: Strategier knyttet til klimatilpasning i kommuneplanens samfunnsdel	87
Tabell 11: Mål og strategier for flom og overvannshåndtering fra Temaplan for vann og vannmiljø	88
Tabell 12: Eksempel på oppdrag gitt til virksomhetene fra Temaplan for vann og vannmiljø	89
Tabell 13: Tiltak for å redusere risiko for flom, Asker og Bærum kommuner	91
Tabell 14: Forslag til tiltak for å forebygge skred og ras, Asker og Bærum kommuner	91
Tabell 15: Oversikt over omtale av hensyn til klimaendringer i rutiner, maler og sjekklister	100

Liste over figurer

Figur 1: Organisering av Asker kommunes administrasjon	24
Figur 2: Klimagassutslipp i Asker kommune fordelt på sektor	25
Figur 3: Enheter i tjenesteområdet Samfunnstjenester med oppgaver som er særlig relevant for klima	31
Figur 4: Enheter i tjenesteområdet Samfunnsutvikling med oppgaver som er særlig relevant for klima	32
Figur 5: Enheter i tjenesteområdet Samfunnstjenester med oppgaver som er særlig relevant for klimatilpasning	72
Figur 6: Enheter i tjenesteområdet Samfunnsutvikling med oppgaver som er særlig relevant for klimatilpasning	74

Begreper og definisjoner

Tabellen under gir en oversikt over definisjoner og begreper benyttet i rapporten.

Begrep	Definisjon
Arealregnskap	Et arealregnskap gir oversikt over planlagte endringer i arealdelen, og det kan vise hvilket utbyggingspotensial som ligger inne i eksisterende planer. Arealregnskapet kan også brukes til å framheve kvalitetene på arealene som vurderes eller foreslås omdisponert til utbyggingsformål, og bidra til økt bevissthet om konsekvensene av arealendringer. [1]
Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse	I helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) skal kommunen kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen [2]. Krav om at kommunen skal gjennomføre en helhetlig ROS-analyse stilles i sivilbeskyttelsesloven, og er konkretisert i forskrift om kommunal beredskapsplikt.
Karbonlagring	Et karbonlager er en oppsamling av karbon, det vil si at karbondioksid (CO ₂) tas ut av atmosfæren og lagres over kort eller lang tid. De største naturlige karbonlagrene på jorden finnes i hav, myr og skog. [3]
Klimapåslag	Klimapåslag reflekterer forventede effekter av klimaendringer frem til slutten av århundret ved høye utslipp av klimagasser. Klimapåslaget angir hvor mye dagens dimensjonerende verdi (altså en ekstremverdi, som for eksempel 200-årsverdien) bør økes for å ta høyde for fremtidige klimaendringer. [4]
Klimarisiko	Klimarisiko handler både om hvordan de fysiske konsekvensene av klimaendringer vil påvirke natur og samfunn (fysisk risiko), og hva overgangen til et samfunn med netto null utslipp vil innebære (overgangsrisiko). <i>Fysisk risiko</i> er knyttet til konsekvensene av klimaendringer, for eksempel risiko forbundet med ekstremværhendelser. <i>Overgangsrisiko</i> handler om følger av klimapolitikk, teknologisk utvikling og endret atferd i overgangen til nullutslippssamfunnet. [5]
Klimascenario	Et scenario er en mulig og ofte forenklet representasjon av fremtidig klima. Et klimascenario er ikke et «klimavarsel», men kun et eksempel for hvordan et fremtidig klima kan se ut. Scenarioene gir et bilde som er noenlunde konsistent med fysikkens lover, hvor ulike klimaparametere som for eksempel temperatur, nedbør, lufttrykk og vind har en realistisk sammenheng, og hvor man antar en bestemt tilstand for verdensøkonomien i fremtiden. [6] [7]
	I en klimarisikoanalyse kan scenarioer brukes til å en mulig fremtidig utvikling, med utgangspunkt i bestemte mekanismer, forutsetninger og drivkrefter. Et scenario er ikke en prognose, men en hypotetisk konstruksjon. Et viktig trekk ved scenarioer er at de skal utfordre etablerte oppfatninger om fremtiden, og derigjennom bidra til mer informerte beslutninger og økt robusthet. [8]

Klimatilpasning	Klimatilpasning innebærer å forstå konsekvensene av at klimaet endrer seg og iverksette tiltak for å på den ene siden å hindre eller redusere skade, og på den andre siden utnytte mulighetene som endringene kan innebær. [9]
Naturbaserte løsninger	Naturbaserte løsninger går ut på å løse samfunnsutfordringer gjennom å ta utgangspunkt i naturlige prosesser og økosystem. Dette baserer seg på bruk av natur eller å "herme" etter naturens egne løsninger. [10]
Naturfare	Naturfare er en fellesbetegnelse for naturlige prosesser som skyldes kombinasjonen klima, grunnforhold og topografi slik som skred, flom og stormflo. [10]
Naturregnskap	Naturregnskap, eller økosystemregnskap, er en oversikt som kan brukes til å systematisere kunnskap om naturens goder og tjenester og bidra til bedre beslutninger for en bærekraftig utvikling. [11]

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Deloitte har gjennomført en forvaltningsrevisjon av organisering av arbeid med klima og klimatilpasning. Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i Asker kommune i møte 12.09.2022 sak 32/22.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om Asker kommune er forberedt organisasjon, både når det gjelder å redusere kommunens klimafotavtrykk, og planlegge for fremtidige klimaendringer.

Deloitte har undersøkt kommunens systematiske arbeid innenfor disse områdene, herunder om kommunen har hensiktsmessige mål, strategier og planer, og om det er etablert system og rutiner for å følge opp disse. Deloitte har også undersøkt om kommunen har nødvendig kompetanse og er organisert på en måte som gjør at det er mulig å oppnå de klimamålene kommunen har satt seg, og ivareta nasjonale krav og føringer knyttet til klimaplanlegging og klimatilpasning.

Forvaltningsrevisjonen er todelt:

Første del av undersøkelsen omhandler kommunens arbeid med å redusere klimagassutslipp. I denne delen har Deloitte undersøkt i hvilken grad kommunen har organisert seg på en måte som bidrar til å sikre at kommunen når egne klimamål, og samtidig ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging.

Andre del av undersøkelsen omhandler kommunens arbeid med klimatilpasning. I denne delen har Deloitte undersøkt i hvilken grad kommunen er forberedt på fremtidige klimaendringer har organisert seg og etablert systemer for å *forebygge og begrense* skader, og i hvilken grad kommuneorganisasjonen er forberedt på å håndtere akutte hendelser forårsaket av klimaendringer.

Med bakgrunn i formålet har følgende problemstillinger blitt undersøkt.

Del 1. Arbeid med å redusere klimagassutslipp

1. I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier, planverk og tiltak knyttet til å redusere klimagassutslipp?
 - a. I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier og planverk for å redusere klimagassutslipp for kommunens egen virksomhet og kommunesamfunnet som helhet?
 - b. I hvilken grad er mål, strategier og planer forankret i relevante enheter i kommunen?
 - c. I hvilken grad har kommunen operasjonalisert klimamålene i konkrete tiltak?
2. I hvilken grad er arbeidet med klima hensiktsmessig organisert?
 - a. Er ansvar og oppgaver knyttet til arbeid med klima tydelig fordelt mellom enheter i kommunen?
 - b. Er det etablert tilstrekkelig med arenaer for samhandling for at kommunen skal nå egne mål og ivareta nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?
3. I hvilken grad arbeider kommunen systematisk opp mot egne klimamål og nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?
 - a. Er det etablert tilstrekkelig med system og rutiner som bidrar til at klimahensyn ivaretas i kommunens sentrale arbeidsprosesser?
 - b. Er det etablert tilstrekkelig med system og rutiner for å sikre at kommunen ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?

4. Har kommunen tilstrekkelig og oppdatert kompetanse innen klima?

- a. I hvilken grad sikrer kommunen at ansatte som skal arbeide med klima har relevant og oppdatert kunnskap?
- b. I hvilken grad sikrer kommunen at oppdatert kunnskap om klima legges til grunn i kommunens planlegging og virksomhet?

5. I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med å kartlegge, vurdere og håndtere risiko for at kommunen ikke oppnår sine klimamål eller etterlever nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?

6. I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige rapporteringer for å gi kommunens overordnede ledelse informasjon om kommunen når sine klimamål og ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?

- a. I hvilken grad rapporterer kommuneadministrasjonen systematisk på hva som er status for kommunens klimamål, og tiltak som er iverksatt for å nå målene?
- a. I hvilken grad gir rapporteringen informasjon om hvordan kommunen arbeider med å ivareta nasjonale krav til klimaplanlegging som følger av lov- og regelverk?

Del 2. Arbeid med klimatilpasning

7. I hvilken grad har kommunen kartlagt og vurdert kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer?

8. I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier, planverk og tiltak for klimatilpasning?

- a. I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier og planverk for å forebygge eller begrense konsekvensene av klimaendringene?
- b. I hvilken grad er mål, strategier og planer forankret i relevante enheter i kommunen?
- c. I hvilken grad har kommunen operasjonalisert målene i konkrete tiltak?

9. I hvilken grad er arbeidet med klimatilpasning hensiktsmessig organisert?

- a. Er ansvar og oppgaver knyttet til klimatilpasning tydelig fordelt mellom enheter i kommunen?
- b. Er det etablert tilstrekkelig med arenaer for samhandling for å sikre at kommunen er forberedt på klimaendringer?

10. I hvilken grad arbeider kommunen systematisk opp mot egne mål og nasjonale krav og føringer for klimatilpasning?

- a. Er det etablert tilstrekkelig med system og rutiner som bidrar til at klimatilpasning ivaretas i kommunens sentrale arbeidsprosesser?
- b. Er det etablert tilstrekkelig med system og rutiner for å sikre at kommunen ivaretar nasjonale krav og føringer for klimatilpasning?

11. Har kommunen tilstrekkelig og oppdatert kompetanse innen klimatilpasning?

- a. I hvilken grad sikrer kommunen at ansatte som skal arbeide med klimatilpasning har relevant og oppdatert kunnskap om klimaendringer og klimatilpasningsarbeid?
- b. I hvilken grad sikrer kommunen at oppdatert kunnskap om klimaendringer legges til grunn i kommunens planlegging og virksomhet?

12. I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med å kartlegge, vurdere og håndtere risiko for at kommunen ikke oppnår sine mål eller etterlever nasjonale krav til og føringer når det gjelder klimatilpasning?

13. I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige rapporteringer for å gi overordnet ledelse i kommunen informasjon om kommunen er forberedt et klima i endring?

- a. I hvilken grad rapporterer kommuneadministrasjonen systematisk på arbeidet som gjøres med å forebygge og begrense konsekvensene av fysiske klimaendringer?
- b. I hvilken grad gir rapporteringen informasjon om hvordan kommunen arbeider med å ivareta nasjonale krav til klimatilpasning som følger av lov- og regelverk?

Rekkefølgen på kapitlene i denne rapporten følger ikke alltid rekkefølgen på problemstillingene. Enkelte kapitler besvarer flere problemstillinger.

1.3 Metode

Oppdraget er utført i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og kvalitetssikret i samsvar med kravene til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

Oppdraget er gjennomført i tidsrommet september 2022 til mai 2023.

1.3.1 Dokumentanalyse

Rettsregler og kommunale vedtak er gjennomgått og benyttet som revisjonskriterier.

Informasjon om Asker kommune og kommunens arbeid med klima og klimatilpasning er blitt samlet inn og analysert. Dette omfatter kommunens overordnede planer, herunder kommuneplanens samfunnsdel og areal del og handlings- og økonomiplan, samt planer som omhandler klima og klimatilpasning. Videre har Deloitte gjennomgått sentral dokumentasjon i virksomhetsstyringen, samt relevante rutiner, prosedyrer og systemer som er relevante for kommunens arbeid med mål- og resultatstyring generelt, og klimatilpasning spesifikt. Innsamlet dokumentasjon utgjør en sentral del av datagrunnlaget, og har blitt vurdert opp mot revisjonskriteriene.

Deloitte har tatt utgangspunkt i dokumentasjon som kommunen har oversendt som svar på Deloitte dokumentforespørsel, samt informasjon som har kommet frem under intervjuer. I tillegg har Deloitte gjennomgått og analysert dokumentasjon som har blitt oversendt fra kommunen gjennom prosjektperioden, samt innhentet relevant dokumentasjon fra kommunens intranett og kvalitetssystem.

1.3.2 Intervju

For å få supplerende informasjon til de skriftlige kildene, har Deloitte intervjuet ledere og fagpersoner fra utvalgte tjenesteområder og enheter i kommunen med ansvarsområder som er særlig relevante når det gjelder reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning

Deloitte har gjennomført totalt 20 intervjuer med 32 personer fra følgende enheter i kommunen:

- Virksomheten Miljø, renovasjon og samferdsel
- Avdeling Natur, miljø og landbruk
- Virksomheten Eiendom
- Virksomheten Prosjekt og utvikling
- Virksomheten Asker drift

- Virksomheten vann og vannmiljø
- Virksomheten strategi, næring og analyse
- Avdeling Analyse og geodata
- Avdeling Samfunns-helse, beredskap og næring
- Virksomheten Samfunnsplanlegging
- Virksomheten Byggesak
- Seksjonen Virksomhetsstyring
- Seksjonen Anskaffelser
- Tjenesteområdet Oppvekst
- Tjenesteområdet Velferd
- Tjenesteområdet Medborgerskap
- Senter for Innovasjon og Læring (SEIL)

1.4 Verifisering og høring

Oppsummering av intervju er sendt til dem som er intervjuet for verifisering. I noen tilfeller er denne anledningen også brukt til å stille skriftlige oppfølgings spørsmål til de intervjuede. Det er informasjon fra de verifiserte intervjureferatene som er benyttet i rapporten.

Datadelen av rapporten er sendt til kommunen for verifisering, og rapporten er justert på bakgrunn av kommunens tilbakemelding. Rapporten er sendt til kommunen for høring, og høringssvaret vedlagt rapporten (vedlegg 1).

1.5 Avgrensning

Denne forvaltningsrevisjonen er innrettet for å undersøke om kommunen er organisert og har etablert strukturer som bidrar til at kommunen kan oppnå sine mål og ivareta sine forpliktelser knyttet til klima og klimatilpasning. Forvaltningsrevisjonen omfatter derfor ikke en evaluering av resultater av faktiske tiltak knyttet til klima og klimatilpasning, eller om kommunen etterlever rutiner for og krav til hvordan klimahensyn skal ivaretas i ulike prosesser.

Forvaltningsrevisjonen tar utgangspunkt i kommunens arbeid med klima og klimatilpasning. Det er ikke utarbeidet egne problemstillinger knyttet til kommunens ivaretagelse av natur og biologisk mangfold, og håndtering av naturrisiko. Ivaretagelse av natur vil dekkes indirekte av problemstillinger knyttet til klimatilpasning, ettersom naturbaserte løsninger (åpning av bekker, bevaring av skog mv.) er tiltak som kan bidra til å forebygge og begrense naturfare som flom og ras. Undersøkelsen vil likevel ikke gi et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere i hvilken grad kommunen ivaretar natur og biologisk mangfold og håndterer naturrisiko på en tilfredsstillende måte.

2 Bakgrunn

2.1 Organisering av Asker kommune

Administrasjonen i Asker kommune er organisert i seks tjenesteområder som ledes av direktører (fullmaktsnivå 1):

- Tjenesteområdet Oppvekst
- Tjenesteområdet Velferd
- Tjenesteområdet Samfunnstjenester
- Tjenesteområdet Samfunnsutvikling
- Tjenesteområdet Medborgerskap
- Tjenesteområdet Administrasjon og ledelse⁴

Tjenesteområdene har underliggende virksomheter/seksjoner og avdelinger (fullmaktsnivå 2). Figur 1 gir en oversikt over organiseringen av Asker kommune.

Tjenesteområdet *Samfunnstjenester* og tjenesteområdet *Samfunnsutvikling* har ansvar og oppgaver som er særlig relevante for reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning. *Samfunnstjenester* har blant annet ansvar for utarbeidelse av kommunens klimaplan, og koordinering av klimaarbeidet i kommunen.

Tjenesteområdet *Samfunnsutvikling* har blant annet ansvar for samfunns- og arealplanlegging i kommunen, som er sentrale verktøy for å oppnå reduksjon av klimagassutslipp og for klimatilpasning.

Oversikt over underliggende virksomheter og seksjoner, og fordeling av roller og ansvar når det gjelder klima og klimatilpasning er nærmere omtalt i kapittel 3.3 og 8.3.

Figur 1 Organisering av Asker kommunes administrasjon

⁴ Tjenesteområdet Administrasjon og ledelse er delt inn i to direktørrområder: Direktørrområde Økonomi og direktørrområde Organisasjon. Direktørrområdene har underliggende seksjoner.

2.2 Asker kommunes klimamål

Det fremgår av kommuneplanens samfunnsdel *Kommuneplan for Asker 2020–2032 Samfunnsdelen*, at Asker kommune har et hovedmål om at «Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem». Under dette er det formulert to delmål:

- «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.»
- «Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.»

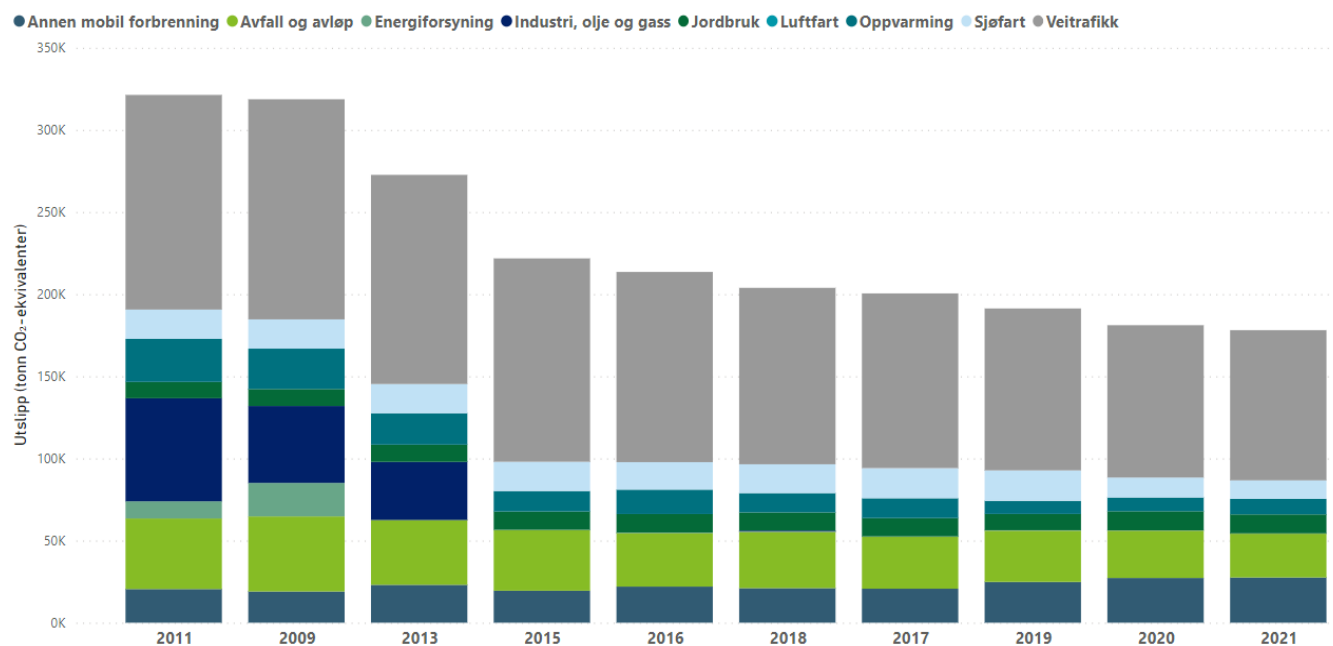
Klimamålene er konkretisert i kommunens klimaplan *Handling mot klimaendringene 2021–2033*, som ble vedtatt av kommunestyret i juni 2021 (sak 44/21).

I temaplanen er det satt mål om at Asker kommune skal «redusere de direkte utslippene med 67 prosent innen 2030, sammenlignet med utslippsnivået i 2009.» Ett av delmålene er at utslippene skal være redusert med 50-55 prosent innen 2025.

2.3 Status for oppnåelse av kommunens klimamål

Det går frem av Miljødirektoratets utslippsstatistikk at **de direkte utslippene i Asker kommune var på ca. 179 000 tonn CO₂-ekvivalenter i 2021**. Utslippsstatistikken viser at den største delen av de direkte utslippene kommer fra veitrafikk, etterfulgt av annen mobil forbrenning og avfall og avløp (se Figur 2). [12]

Figur 2 Klimagassutslipp i Asker kommune fordelt på sektor

Kilde: Miljødirektoratet

Som omtalt over, har Asker kommune kun mål for reduksjon av direkte utslipp (67 prosent reduksjon av direkte utslipp innen 2030, sammenlignet med utslippsnivået i 2009). Miljødirektoratets utslippsstatistikk viser at klimagassutslippene i Asker i 2021 var redusert med rundt 44 prosent sammenlignet med 2009.

I Asker kommunes handlingsprogram for 2023–2026 vises det til at nedgangen av klimagassutslipp frem til 2020 hovedsakelig skyldes nedlegging av Tofte Industrier, stenging av avfallsforbrenningsanlegg som ble brukt til energiforsyning, utfasing av oljefyring, en økning i antall elbiler, samt økt innblanding av biodrivstoff.

I *handlingsprogrammet for 2023–2026* beskrives en mulig utvikling av klimagassutslipp i Asker kommune med dagens vedtatte nasjonale politikk og nye tiltak. Oversikten viser at det vil være mulig å nå målet om 67 prosent reduksjon av direkte klimagassutslipp med nye tiltak nasjonalt og tiltak i Asker kommune. Tabellen under viser hvordan de mulige utslippsreduksjonene, hvis nye tiltak innføres, fordeler seg på de forskjellige sektorene. Endringen er målt i prosentvis reduksjon fra nivået i 2009.

Tabell 1: Fordeling av mulige utslippsreduksjoner i Asker kommune for å nå målet om 67 prosent reduksjon av direkte klimagassutslipp (sammenlignet med nivået i 2009)⁵

Sektor	2023	2030
Annen mobil forburning	1%	52%
Avfall og avløp	37%	44%
Energiforsyning	100%	100%
Industri, olje og gass	100%	100%
Jordbruk	-5%	10%
Oppvarming	69%	78%
Sjøfart	11%	47%
Veitrafikk	39%	64%

⁵ Tabellen er hentet fra Asker kommunes handlingsprogram for 2023-2026 (side 67).

I *Temaplan for handling mot klimaendringene 2021–2033* pekes det på at de indirekte klimagassutslippene er høyere enn de direkte utslippene (se tekstboksene under for forklaring av direkte og indirekte klimagassutslipp).⁶ Temaplanen viser til nasjonale gjennomsnittstall for husholdningsutslipp som viser at matforbruk er den største bidragsyteren til indirekte utslipp, etterfulgt av henholdsvis energiforbruk og forbruksmateriell. Asker kommune har ikke satt seg mål for reduksjon av kommunens indirekte utslipp.

Direkte klimagassutslipp

Direkte utslipp er fysiske utslipp som skjer innenfor kommunens geografiske grense. Et eksempel på direkte utslipp er klimagassutslippene fra eksosrøret til en bensin- eller dieselbil mens bilen kjører innenfor kommunens geografiske grense. [13]

Indirekte klimagassutslipp

De indirekte utslippene omfatter utslipp som oppstår utenfor kommunens geografiske område, som en konsekvens av innbyggere, kommunens og næringslivets forbruk av varer og tjenester innenfor kommunens grenser. Dette kan for eksempel være utslipp som oppstår i forbindelse med produksjon av importert mat eller fra innbyggeres biler som er produsert utenfor kommunens grenser. [14]

I kunnskapsgrunnlaget til *Temaplan for handling mot klimaendringene* vises det til at det totale utslippet fra **kommunens egen virksomhet var 1 404 tonn CO₂-ekvivalenter i 2019**.⁷ De kommunale utslippene utgjorde i underkant av én prosent av de direkte utslippene i Asker. Oversikten i kunnskapsgrunnlaget viser at de største utslippskildene er kommunale kjøretøy, avfallstransport og gjenvinningsstasjoner.⁸ Utslipp fra kommunale bygge- og anleggsplasser er ikke inkludert i oversikten.⁹

Oversikten over bruk av elektrisitet i kunnskapsgrunnlaget til *Temaplan for handling mot klimaendringene* viser at den totale bruken av elektrisitet i Asker kommune er redusert med rundt 14 prosent fra 2010 til 2019. Husholdningene og tjenesteytende næringer står for størst andel av bruken av elektrisitet i kommunen. Energibruken i Asker kommune er i stor grad basert på elektrisitet.

Kommunens egne data viser at rundt åtte prosent av energiforbruket i kommunen i 2019 kom fra kommunens egen virksomhet. Kommunale bygg, veilys og gatevarme stod for størst andel av energibruken.

⁶ Når det gjelder indirekte utslipp finnes det ingen offisiell statistikk, men temaplanen viser til en rapport fra Asplan Viak fra 2016 som estimerer at årlig indirekte utslipp fra en gjennomsnittsinbyggere i Norge er 11 tonn CO₂.⁶ ved å multiplisere dette tallet med Asker kommunes 94 000 innbyggere, er samlet indirekte utslipp på rundt 830 000 tonn CO₂. I temaplanen blir det vist til at kommunen kun har estimerte tall på de indirekte utslippene fra innbyggerne, som fører til at det er enkelte indirekte utslipp fra det offentlige og fra næringslivet som ikke blir hensyntatt.

⁷ I intervju opplyser representanter for Natur, miljø og landbruk at kommunen arbeider med å oppdatere tallene for utslipp fra kommunens egen virksomhet.

⁸ Kategorien «avfallstransport» refererer til transport av ulike avfallsfraksjoner til forskjellige behandlingssteder utenfor kommunen.

⁹ I kunnskapsgrunnlaget vises det til at det ikke finnes gode nok kilder fra kommunale bygge- og anleggsplasser finnes ikke av god nok kvalitet da det kun er samlet inn fra enkeltprosjekter. Dette er en betydelig kilde i for eksempel Oslo.

2.4 Om forventede klimaendringer i Asker kommune

Generelt sett er Norge antatt å være mindre utsatt og bedre rustet for klimaendringer enn mange andre land. Ifølge Norsk klimaservicesenter betyr dette likevel ikke at klimaendringene i landet ikke vil være merkbare i Norge. [15] Vi merker allerede klimaendringene gjennom stigende temperaturer, økt nedbør og endringer i naturen. Særlig har episoder med mye nedbør i løpet av kort tid blitt hyppigere og kraftigere i senere år. Siden år 1900 har den årlige nedbøren for hele Norge økt med ca. 20 prosent. [16]

I Norge i årene fremover forventes et varmere og våtere klima med hyppigere og mer ekstreme nedbørshendelser, minskende isbreer, kortere vintre, endret flommønster og stigende havnivå. Nedbør (med påfølgende overvanns- og flomproblematikk) er antatt å bli en av de største utfordringene i Norge. [15]

Asker kommune har et variert landskap med blant annet store skogområder, landbruksjord og en lang kystlinje langs Oslofjorden og Drammensfjorden. Norsk klimaservicesenter peker på at området nær Oslofjorden har landets høyeste dimensjonerende nedbørverdier for kortvarige, kraftige nedbørsepisoder.

Med økt nedbør og havnivåstigning vil kommunen være eksponert for økt klimarisiko blant annet i form av hyppigere tilfeller av overvann, endringer i flomforhold, stormflo, flomskred og jordskred. Klimaendringer vil kunne utgjøre en risiko for skade på kommunens eiendom og infrastruktur, herunder veier og vann og avløpsinfrastruktur, dersom dette ikke sikres. Dette kan også få økonomiske konsekvenser for kommunen. Dersom kommunen ikke hensyntar klimaendringene i tilstrekkelig grad i sin planlegging, vil dette i ytterste konsekvens kunne innebære en risiko for befolkningens liv og helse.

Utslippsscenarioer

FNs klimapanel (IPCC) har utviklet fire ulike utviklingsbaner for fremtidige konsentrasjoner av klimagasser, kjent som Representative Concentration Pathways (RCP), som beskriver mulige utviklingstrekk i utslipp og arealbruk. Norsk klimaservicesenter har i rapporten Klima i Norge 2100 [26] laget klimafremskrivninger for Norge basert på tre av disse scenarioene: RCP2.6, RCP4.5 og RCP8.5. RCP8.5 er et scenario med høye utslipp, og skal legges til grunn for å være føre-var i arbeidet med klimatilpasning (se tekstboks). For kommunal og statlig planlegging er det i dag et krav om at konsekvenser av klimaendringer skal vurderes ut fra dette scenarioet. [27] Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning fremlegger at høye alternativer fra nasjonale klimafremskrivninger skal legges til grunn når konsekvensene av klimaendringer vurderes. [28] [29]

Føre-var utslippsscenario (RCP 8.5)

Utslippsscenarioer er 'Representative Concentration Pathways' (RCP). Disse beskriver forskjellige scenarioer for framtidig utvikling av globale utslipp av klimagasser og aerosoler (partikler). Scenarioene avhenger blant annet verdens befolkningsvekst, teknologutvikling, næringslivsutvikling og politiske rammebetingelser.

RCP8.5, eller «business as usual»-scenarioet, beskriver en verden med kontinuerlig vekst i klimagassutslipp, hvor utslippsøkningen fortsetter omtrent som nå. Scenarioet innebærer høye klimagassutslipp og legger kontinuerlig vekst i klimagassutslipp til grunn. Scenarioet legger til grunn at økningen i klimagassutslipp i stor grad følger samme utvikling som vi har hatt de siste tiårene.

Scenarioet er noe omdiskutert. Det argumenteres blant annet for at mer realistiske scenarioer gir bedre grunnlag for effektiv klimatilpasningspolitikk. [31]

Analyser av mulige konsekvenser for Norge legges som regel høyutslippsscenarioet RCP8.5 til grunn. Dette baseres blant annet på at Regjeringens forventning om at det i arbeidet med klimatilpasning legges til grunn høye alternativer fra de nasjonale klimafremskrivningene når konsekvensene av klimaendringene vurderes (Meld. St. 33 (2012–2013)).

REDUKSJON AV KLIMAGASSUTSLIPP

3 Organisering av arbeidet med klima

Alle tjenesteområdene i Asker kommune skal bidra til å kutte klimagassutslipp i kommunen, mens enkelte virksomheter i kommunen har oppgaver med særlig påvirkning på kommunens klimagassutslipp. Det foreligger ikke en samlet oversikt over hvilket ansvar og hvilke oppgaver de ulike enhetene i kommunen har for å redusere klimagassutslipp og bidra til å nå kommunens klimamål.

Avdelingen *Natur, miljø og landbruk* i Samfunnstjenester skal bidra til å koordinere klimaarbeidet i kommunen og veilede andre enheter i kommunen i deres klimaarbeid. Det er imidlertid ikke formalisert når og i hvilke prosesser avdelingen skal veilede andre enheter i kommunen. Det er opprettet et klimateam i kommunen som skal bidra til koordinering av klimaarbeid på tvers av tjenesteområdene. Ikke alle tjenesteområdene er representert i dette klimateamet.

3.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad er arbeidet med klima hensiktsmessig organisert?

- *Er ansvar og oppgaver knyttet til arbeid med klima tydelig fordelt mellom enheter i kommunen?*
- *Er det etablert tilstrekkelig med arenaer for samhandling for at kommunen skal nå egne mål og ivareta nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?*

3.2 Revisjonskriterier

3.2.1 Kommunelovens krav til internkontroll

Det går frem av kommuneloven § 25-1 at kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Som del av internkontrollen, er kommunedirektøren ansvarlig for å utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.

Kommunal og moderniseringsdepartementet utdyper i veiledningen til internkontroll i kommunesektoren, at dette er viktig for å klargjøre ansvars- og rapporteringslinjer innad i kommunen. Dette gjelder både ansvars- og rapporteringslinjer på overordnet nivå for hele kommunen, og ansvars- og rapporteringslinjer innenfor de ulike tjenesteområdene eller virksomhetene. [17]

Ifølge forarbeidene til kommuneloven, ligger det i kravet om å beskrive organisering at det også skal beskrives hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt innad i kommunen, både sentralt og innenfor de ulike tjenesteområdene og virksomhetene. Dette kan for eksempel gjøres som en oversikt over lederstrukturer, rapporterings- og styringslinjer, delegeringer, funksjonsbeskrivelser osv. Det kan også henvises til delegeringsreglement og andre relevante dokumenter. [18]

3.2.2 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning og veiledning

I de statlige planretningslinjene, fremgår det at planer som behandler klima- og energispørsmål blant annet bør omfatte et handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av klima- og energiplanene.

I Miljødirektoratets veiledning til planretningslinjene, vises det til at Handlingsprogrammet må angi hvilke aktører som er ansvarlig for å iverksette klimatiltak og virkemidler. Kommunen bør fastsette hvem, det vil si stilling eller enhet, som har ansvar for gjennomføring og oppfølging av hvert enkelt tiltak. Det bør også være definert hvem som har ansvar for å følge opp gjennomføring og evaluering av handlingsprogrammet som helhet. [19]

3.3 Datagrunnlag

3.3.1 Fordeling av ansvar og oppgaver knyttet til arbeid med klima

Det fremgår av oppdragsbrevet for 2023 fra kommunedirektøren til virksomhetene at alle ledere i kommunen skal være pådrivere for miljømessig bærekraft. Dette skal gjøres gjennom at virksomhetene jobber for å redusere klima- og miljøavtrykket fra egen virksomhet og bidrar til reduksjon av klima- og miljøavtrykket fra Askersamfunnet. Det er i tillegg gitt mer spesifikke oppdrag til enkelte virksomheter som beskriver konkrete oppgaver knyttet til klima (oppdragene er nærmere beskrevet i kapittel 4.3.2).

I intervjuer som er gjennomført i forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen, bekreftes det at alle enheter i kommunen har et eget ansvar for å bidra til å redusere klimagassutslipp og nå kommunens klimamål.

I tillegg til at alle enheter i kommunen har et selvstendig ansvar for å redusere klimagassutslipp, er enkelte enheter særlig sentrale i kommunens klimaarbeid, ved disse har ansvar og oppgaver med spesiell betydning for kommunens klimaarbeid. Dette gjelder enheter under tjenesteområdet *Samfunnstjenester* og *Samfunnsutvikling*.

Det foreligger ikke en samlet oversikt over fordelingen av ansvar og oppgaver knyttet til arbeid med klima i kommunen. I organisasjonskartet i kommunens kvalitetssystem er det i enkelte tilfeller beskrevet ansvar og oppgaver som enheter har knyttet til reduksjon av klimagassutslipp. Kommunedirektørens delegeringsreglement omtaler ikke enhetenes ansvar knyttet til klima.

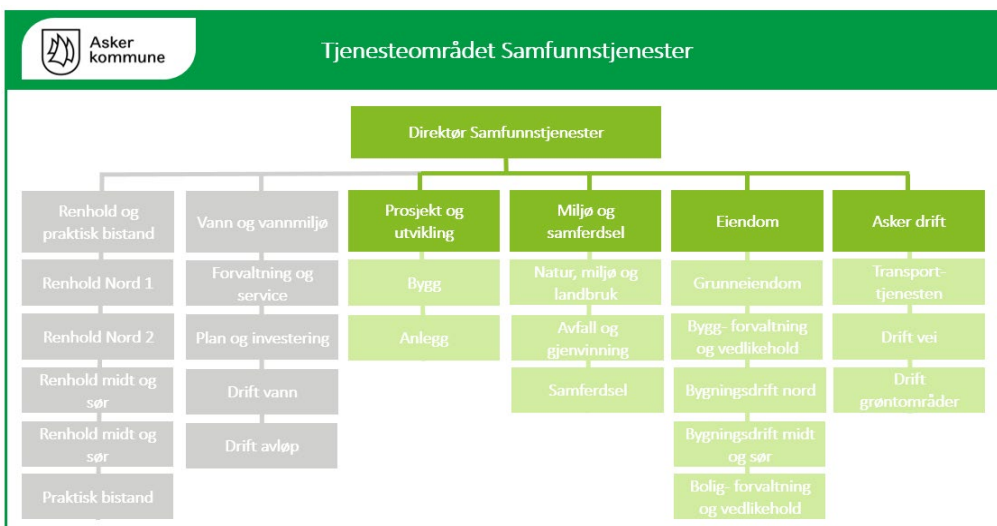
Asker kommunes klimaplan *temaplan for handling mot klimaendringene 2021–2033* beskriver hvordan kommunen skal nå klimamålene. Det fremgår av Asker kommunes generelle rutine for implementering og oppfølging av temaplaner at hovedansvar for implementering av temaplaner ligger hos ansvarlig direktør. Ansvarlig direktør har ansvar for å sikre at temaplanen blir fulgt opp og gjennomført i organisasjonen.

Ansvar for tiltak i klimabudsjettet som er knyttet til *Temaplan for handling mot klimaendringene* er fordelt gjennom oppdrag til virksomhetene. Ut over dette er ikke ansvar for oppfølging av de ulike innsatsområdene og strategiene i temaplanen skriftliggjort. I intervju opplyser representanter for Natur, miljø og landbruk at det kan være hensiktsmessig å ha en skriftlig ansvarsfordeling for hvilke enheter som skal følge opp de ulike innsatsområdene og strategiene i *Temaplan for handling mot klimaendringene* i fremtiden. Under gis en nærmere beskrivelse av enheter med en særlig rolle i kommunens arbeid med reduksjon av klimagassutslipp. Beskrivelsen av roller og ansvar er basert på dokumentasjon innhentet fra kommunen, og opplysninger fra intervjuer.

Tjenesteområde Samfunnstjenester

Fire virksomheter i tjenesteområdet Samfunnstjenester har ansvar og oppgaver som er sentrale for kommunens arbeid med reduksjon av klimagassutslipp. Dette gjelder spesielt virksomhetene Miljø og samferdsel, Prosjekt og utvikling, Eiendom og Asker drift. Organiseringen av tjenesteområdet Samfunnstjenester er vist i Figur 3. Virksomhetene som omtales i dette kapittelet er markert i grønt.

Figur 3 Enheter i tjenesteområdet Samfunnstjenester med oppgaver som er særlig relevant for klima

Virksomhet for Miljø og samferdsel har ansvar for områder med relevans for klimagassutslipp, herunder naturmangfold, avfall og gjenvinning og samferdsel. Virksomheten har det overordnede ansvaret for kommunens arbeid med klima og miljø. Det opplyses i intervju at ansvaret for å koordinere kommunens arbeid med klima og miljø ivaretas av avdelingen **Natur, miljø og landbruk**.

Det fremgår av kommunens kvalitetssystem at avdelingen Natur, miljø og landbruk har ansvar for å koordinere arbeidet i kommunen med å nå målet om at «Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner». I intervju opplyser representanter fra Natur, miljø og landbruk at avdelingen også bistår andre enheter i kommunen med klimatiltak. Avdelingen administrerer også tilskuddsmidler til klimatiltak som andre enheter i kommunen kan søke på.

Av intervjuer fremgår det at enkelte enheter i kommunen ikke er kjent med koordineringsansvaret Natur, miljø og landbruk har knyttet til klima. Representanter fra virksomheten Eiendom opplyser at de ikke kjent med at Natur, miljø og landbruk har et koordineringsansvar for reduksjon av klimagassutslipp i kommunen.

Øvrige virksomheter under tjenesteområdet Samfunnstjenester har følgende ansvar og oppgaver knyttet til reduksjon av klimagassutslipp:

Virksomheten Eiendom er involvert i arbeid med reduksjon av klimagassutslipp gjennom tiltak knyttet til effektiv energibruk i bygg, og sirkulær økonomi. Eiendom har blant annet en møbelforvalter som blant annet arbeider med å sikre ombruk av kommunens møbler.

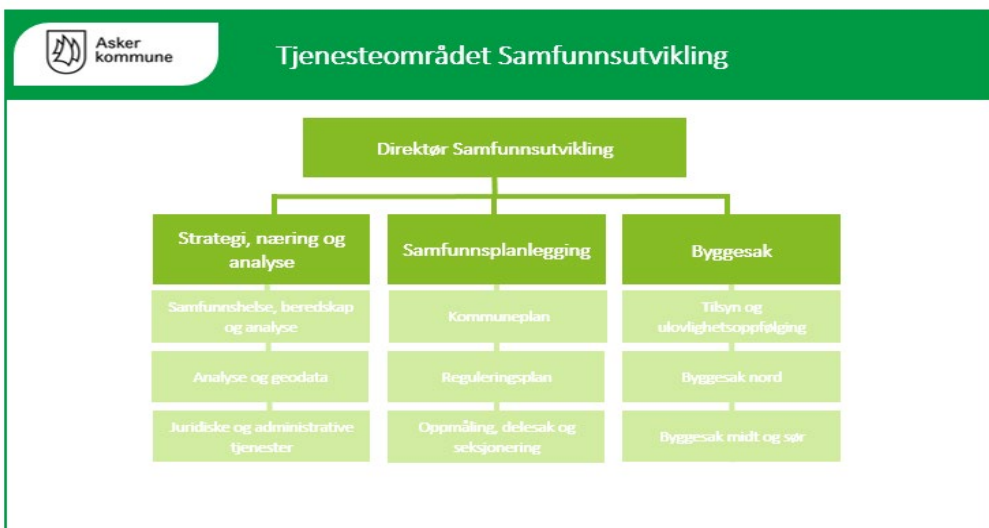
Virksomheten Prosjekt og utvikling (PU) har ansvar for å redusere klimagassutslipp i prosjekter innen bygg og anlegg. Prosjekt og utvikling har en miljørådgiver som har ansvar for ytre miljø i utbyggingsprosjekter.¹⁰ Miljørådgiveren skal også skal delta i kommunens klimateam og er en faglig ressurs i utarbeidelse av kommunens klimaplan.¹¹ [20]

Asker drift har ansvar for å forvalte hele kommunens kjøretøypark, som har påvirkning på kommunens direkte utslipp. Asker drift har en kjøretøysforvalter som bistår andre enheter i kommunen i anskaffelse av kjøretøy og godkjenner kjøp av kjøretøy.

Tjenesteområde Samfunnsutvikling

Tjenesteområdet Samfunnsutvikling har ansvar for hensyn til klima i area- og samfunnsplanleggingen. Virksomheter under tjenesteområdet Samfunnsutvikling sitt ansvar og oppgaver knyttet til reduksjon av klimagassutslipp er nærmere beskrevet under. Figur 4 viser organiseringen av Samfunnsutvikling.

Figur 4 Enheter i tjenesteområdet Samfunnsutvikling med oppgaver som er særlig relevant for klima

¹⁰ Per dags dato er ikke stillingen besatt, da forrige miljørådgiver har sluttet i jobben.

¹¹ Det fremgår av funksjonsbeskrivelsen at miljørådgivers ansvar og myndighet inkluderer: Fagansvarlig for ytre miljø i utbyggingsprosjekter

og ansvar for deler av virksomhetens ledelsessystem som omfatter ytre miljø i gjennomføring av prosjekter, i overensstemmelse med styringssystemer for kvalitet.

Virksomheten Samfunnsplanlegging har ansvar for å utarbeide kommuneplanen (samfunnsdel og arealdel). Gjennom samfunns- og arealplanleggingen har virksomheten ansvar for å påvirke både kommunens og innbyggernes utslipp, for eksempel ved å legge til rette for mer miljøvennlig trafikk mønstre.

Virksomheten Strategi, næring og analyse kan bistå med juridisk rådgivning om klimakrav i plan- og byggesaker og bidrar i arbeid med å utvikle indikatorer for klima og klimatilpasning og bærekraftig arealutvikling (areal/naturregnskap). Virksomheten har fått oppdrag knyttet til Temaplan handling mot klimaendringene 2021-2033, blant annet om at Asker kommunes reisepolicy skal gjøres kjent for alle ansatte og om å redusere matsvinn.

Virksomheten ved avdelingen Juridiske og administrative tjenester fremforhandler utbyggingsavtaler med private utbyggere som kan omhandle klausuler knyttet til ivaretagelse av klima og miljø.¹²

Virksomheten Byggesak kan bidra til at klimahensyn tas gjennom utbygging. Eksempelvis kan virksomheten oppfordre utbyggere til å velge fossilfrie og utslippsfrie bygg- og anleggsløsninger.

3.3.2 Tjenesteområdet Administrasjon og ledelse

Tjenesteområdet Administrasjon og ledelse har følgende seksjoner med ansvar og oppgaver som er særlig relevante for å støtte andre enheter i kommunen i arbeid med reduksjon av klimagassutslipp:

Senter for Innovasjon og Læring (SEIL) er Asker kommunes bærekraftsenter og har det koordinerende ansvaret for implementering av FNs bærekraftsmål i Asker. SEIL har ansvar for å være pådriver for arbeid med bærekraft i kommunen og veilede virksomhetene med verktøy og metoder for implementering av FNs bærekraftsmål, herunder mål relatert til klima. SEIL leder et bærekraftsteam som har et særlig ansvar for å sikre tverrfaglig samarbeid i kommunens virksomheter og jobber tett sammen med klimateamet i kommunen.

SEIL har ansvar for programmet *Bærekraftige Asker* som ble etablert for å bidra til en koordinert innsats med implementering av FNs bærekraftsmål i Asker kommune. [21] Programmet *Bærekraftig Asker* har aktiviteter innen tre pilarer: støtte til plan- og styringsarbeidet, samarbeid og partnerskap og støtte til virksomhetene.

Klima er ikke definert som et særskilt område under programmet *Bærekraftig Asker*, men fokusområdene under programmet er relevante for arbeid med utslippsreduksjoner.¹³ For eksempel skal fokusområdet «Forbruk og ressursforvaltning» bidra til å redusere energibruk i offentlige bygg, ombruk og bærekraftige anskaffelser. [22]

Det fremgår av styringsdokumentet for programmet at programstyret blant annet skal bidra til å bistå ledere med kunnskap og kompetanseutvikling om bærekraftig utvikling og sirkulære modeller.¹⁴ [23]

Seksjon for Virksomhetsstyring tilrettelegger gjennom ulike prosesser, styringsaktiviteter og verktøy for at enhetene i kommunen styrer mot målene som kommunen har satt seg, inkludert kommunens klimamål. Virksomhetsstyring samarbeider blant annet med Samfunnsutvikling om å utarbeide mer operative indikatorer for kommunens klimamål.

Seksjon for Anskaffelser har ansvar for å yte rådgivning og bistand til andre enheter i kommunen i forbindelse med gjennomføring av anskaffelser (med unntak av kjøretøy som ligger som beskrevet over til Asker drift). Ifølge kommunens anskaffelsesplattform skal seksjon for Anskaffelse involveres i anskaffelser over en viss verdi, samt strategiske anskaffelser.¹⁵ I intervju opplyser representanter for Anskaffelser at seksjonen påser at bærekrafts- og klimahensyn blir ivare tatt i de anskaffelsene seksjonen er involvert i.

¹² Eksempler på slike klausuler er bildelingsordning, grønn mobilitet, energikilder- og systemer, forbildeprosjekter knyttet til klima/ miljø, ivaretagelse av stedegne arter og vegetasjon og fossilfrie anleggsplasser.

¹³ Områdene som har fokus i programperioden er sosial ulikhet; transport og mobilitet; forbruk og ressursforvaltning; digital infrastruktur og smart teknologi i samfunnsutvikling.

¹⁴ Formannskapet er strategisk programstyre for programmet. Formannskapet har delegert den daglige driften av programmet til kommunedirektørens ledergruppe, inkludert seksjonsleder for

innovasjon og digitalisering. Programmets daglige leder er organisert i Senter for innovasjon og læring (SEIL).

¹⁵ Det fremgår av kommunens kvalitetssystem at det er krav til konkurranse for anskaffelser av verdi over 100 000 kroner, og at seksjon for Anskaffelser *kan* bistå med planlegging og gjennomføring av anskaffelser ved verdi over 100 000 kr. Samtidig fremgår det av kommunens anskaffelsesplattform at seksjon for Anskaffelser *må* involveres i anskaffelser over terskelverdi for utlysninger.

3.3.3 Samhandling og koordinering av arbeid med reduksjon av klimagassutslipp

Natur, miljø og landbruk under samfunnstjenester, har som nevnt over ansvar for å koordinere arbeidet med å redusere klimagassutslipp internt i kommunen.

Avdelingen leder og organiserer kommunens klimateam, som er en intern samhandlingsarena for arbeid med reduksjon av klimagassutslipp, i tillegg til å veilede andre enheter i kommunen enkeltvis.

Klimateamet

Kommunens klimateam ble opprettet i 2022. Det går frem av mandat for klimateamet at formålet med klimateamet er å «koordinere klimaarbeidet i kommunen og sikre en rød tråd fra strategi til gjennomføring».

Klimateamet består av representanter fra følgende tjenesteområder:

- Samfunnstjenester¹⁶
- Samfunnsutvikling¹⁷;
- Administrasjon og ledelse¹⁸
- Oppvekst¹⁹.

Klimateamet har i henhold til deres mandat følgende oppgaver:

- Samordne innsatsen innen satsingsområdet «Handling mot klimaendringene».²⁰
- Søknader om støtte til kommunens klimatiltak fra støtteordninger (klimasats)
- Bidra til effektiv bruk av klimaresurser
- Bidra til koordinering av deltakelse i nettverk, prosjekter og arrangementer.
- Øke klimakunnskap og kompetanse.
- Utarbeide og følge opp strategier og planer.
- Integre klima i all kommunal virksomhet, innkjøp og tjenester.
- Synliggjøre Askers klimaarbeid.

I intervju opplyser representanter for Natur, miljø og landbruk at klimatiltak har blitt diskutert i klimateamet, men at teamet i større grad arbeider med deling av informasjon som er relevant på tvers av fagområder enn konkrete klimatiltak.²¹ For eksempel har det blitt gitt informasjon om programmet *Bærekraftig Asker* og kommunens nye anskaffelsesplattform.²²

I tillegg er representanter fra Anskaffelser i tjenesteområdet Administrasjon og ledelse og øvrige representanter fra Samfunnstjenester representert i ressursgruppen til klimateamet.²³ Representanter fra ressursgruppen møter ikke fast i klimateamet, men deltar i møter dersom de selv ser behov for dette. Tjenesteområdene Medborgerskap og Velferd er de to eneste tjenesteområdene i kommunen som *ikke* deltar i klimateamet.

I forbindelse med verifisering av denne forvaltningsrevisjonsrapporten opplyser representanter fra tjenesteområdet Samfunnstjenester om at klimateamet er satt sammen av fagpersoner med særlig kunnskap og ansvar innen klima og miljø. Kommunens lederopplæring innen klima og miljø (*Bærekraft i praksis*) retter seg mot øvrige ansatte i kommunen uten særlige forkunnskaper. Det vises til at deltakelse fra tjenesteområdet Medborgerskap og tjenesteområdet Velferd i klimateamet forutsetter at tjenesteområdene har de riktige ressursene.

Flere ledere som er intervjuet i forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen, opplyser at de ikke får informasjon om arbeidet som gjøres i klimateamet. Dette gjelder ledere som ikke deltar i klimateamet selv, men som er representert gjennom ansatte i underliggende enheter. Flere av de som er intervjuet etterlyser bedre rapportering om arbeidet som gjøres i klimateamet. Behov for bedre informasjonsdeling har vært diskutert i ledermøte i Samfunnstjenester og Samfunnsutvikling. Det opplyses at det er opprettet en Teams-gruppe for Samfunnsutvikling og Samfunnstjenester hvor informasjon fra klimateamet formidles til som et tiltak for å adressere dette.

I intervju med Eiendom pekes det også på at det hadde vært nyttig med flere arenaer/forum internt i

¹⁶ Stab i virksomhet Miljø og Samferdsel, avdeling Natur, Miljø og Landbruk (leder klimateamet), avdeling Avfall og gjenvinning, avdeling anlegg i Prosjekt og utvikling og avdeling Byggforvaltning og vedlikehold i Eiendom.

¹⁷ Avdeling Reguleringsplan i Samfunnsplanlegging og avdeling Analyse og geodata i Strategi, næring og analyse.

¹⁸ Seksjonen Strategi og utredning og Senter for Innovasjon og Læring (SEIL).

¹⁹ Bærekraftkoordinator i Oppvekst.

²⁰ Satsningsområde i Kommuneplanens samfunnsdel.

²¹ Tiltakene i klimabudsjettet har blitt diskutert i klimateamet, i tillegg til mulige klimasatsprosjekter og prosjekt om møbelforvaltning.

²² Det har også blitt gitt informasjon i klimateamet om klimaprosjekter i Prosjekt og utvikling, arbeid med bærekraftsindikatorer og Planstrategien. Det har også vært gjennomført en workshop om klimabudsjettet og klimakommunikasjon.

²³ Ressursgruppen består av en representant for anskaffelser i Økonomi, en representant fra byggforvaltning og vedlikehold i Eiendom og sykkelkoordinator, koordinator for lanbruksgruppa og ombrukskoordinator i Miljø og samferdsel.

tjenesteområdet Samfunnstjenester for å samarbeide om klima. Representanter for Eiendom viser til at virksomheten arbeider mye med sirkulær økonomi, og at det hadde vært hensiktsmessig med enda mer samarbeid med andre virksomheter knyttet til dette temaet.

Samhandling i forbindelse med klimatiltak

Avdelingen Natur, miljø og landbruk har som omtalt over at ansvar for å bistå enheter i de ulike tjenesteområdene i arbeid med klimatiltak. I intervju opplyses det at miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk har jevnlig dialog med andre virksomheter, både gjennom bilaterale møter og gjennom møter i klimateamet.

Det er ikke utarbeidet en skriftlig rutine for når miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk skal involveres i klimaarbeid i andre virksomheter. Representanter for Natur, miljø og landbruk opplyser i intervju at de bistår andre enheter i kommunen når de ser behov for dette eller enheter tar kontakt, og samarbeidet med andre virksomheter skjer på ad hoc-basis. Det opplyses at det varierer om enheter i kommunen etterspør veiledning fra miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk, eller om miljørådgiverne selv tar kontakt med enhetene.

I intervju opplyser representanter for Natur, miljø og landbruk at det har vært en tendens til at virksomhetene som har samarbeidet tettest med Natur, miljø og landbruk om klima i større grad har mottatt tilskuddsmidler enn andre virksomheter. For å unngå skjevfordeling, ble det i mars 2022 gjennomført en intern utlysning av midlene og denne ble lagt ut på nytt høsten 2022 for å øke antall søknader. Representanter for Natur, miljø og landbruk opplyser at utlysningen bidro til at de nådde ut til flere enheter i kommunen. For eksempel mottok Natur, miljø og landbruk fire søknader fra tjenesteområdet Velferd, hvorav to ble innvilget.

Enkelte virksomheter i kommunen har egne bærekraftskoordinatorer/miljørådgivere. I intervju opplyser representanter for Natur, miljø og landbruk at plasseringen av miljørådgivere/bærekraftskoordinator i kommunen delvis følger av organiseringen slik den var før kommunesammenslåingen. For eksempel hadde Tjenesteområdet Oppvekst en realfagskoordinator før kommunesammenslåingen, men stillingstittelen ble endret til bærekraftskoordinator etter sammenslåingen. I forbindelse med kommunesammenslåingen ble det diskutert hvor de to miljørådgiverne som i dag sitter i Natur, miljø og landbruk skulle plasseres. Det ble vurdert om én av rådgiverne skulle plasseres i tjenesteområdet Samfunnsutvikling, men det ble bestemt at begge rådgiverne skulle samles i tjenesteområdet Samfunnstjenester for å samle fagmiljøet innenfor klima.

I intervju peker representanter for Natur, miljø og landbruk på at det er behov for tettere dialog med enkelte enheter i kommunen om klimatiltak.

Miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk samarbeider i stor grad med enhetene i kommunen som er representert i klimateamet, og i mindre grad med tjenesteområdet Medborgerskap og tjenesteområdet Velferd. I intervju vises det til at det er behov for å vurdere om disse to tjenesteområdene bør være representert i klimateamet.

Samhandling om klima i forbindelse med planprosesser

I forbindelse med behandling av reguleringsplaner, er det praksis for at miljørådgivere i Natur, miljø og landbruk blir involvert for å sikre at klima- og miljøhensyn blir tatt i prosessen. Det er ikke opprettet en skriftlig rutine for dette.

Representanter for Natur, miljø og landbruk opplyser at avdelingen blir invitert inn i samrådsmøter i oppstart av planprosessen, men i etterkant av disse møtene blir lite involvert i den videre planprosessen. Representanter for Natur, miljø og landbruk peker på at det er behov for tettere dialog med avdeling for Reguleringsplan og virksomheten Byggesak for å sikre at det blir tatt klimahensyn videre i prosessen. I intervju vises det til at private utbyggere står for den største delen av byggeaktiviteten i Asker, og dermed også de største utslippene knyttet til bygg og anlegg. Når miljørådgiverne kun involveres i oppstarten av planprosessene, mister disse dermed oversikten over aktivitet, utslipp og klimatiltak.

De intervjuede peker på et behov for å etablere en rutine for å involvere Natur, miljø og landbruk i planprosesser slik at de i større grad har mulighet til å gi innspill gjennom hele prosessen. I intervju vises det til at det kunne være hensiktsmessig at miljørådgiver fra Natur, miljø og landbruk var representert i møte med forslagsstiller.

Virksomheten Samfunnsplanlegging opplyser i forbindelse med verifisering av denne forvaltningsrevisjonsrapporten at det i flere saker har vært mye samarbeid med Natur, miljø og landbruk gjennom hele planprosessen. Virksomheten påpeker likevel at det er behov for ressurser som har i oppgave å følge opp og bidra i planleggingen.

Virksomheten Strategi, næring og analyse opplyser i forbindelse med verifisering av denne forvaltningsrevisjonsrapporten at virksomheten ved juridiske og administrative tjenester har kontinuerlig dialog og samarbeid med virksomheten Samfunnsplanlegging i arbeidet med reguleringsplaner. Avdelingen fremforhandler utbyggingsavtaler ved større

utbygginger parallelt med reguleringsarbeidet. Dersom det ikke er grunnlag for å stille miljø og klimakrav i selve reguleringsplanen, vurderes fortløpende muligheten for å få inn slike klausuler i utbyggingsavtalen.

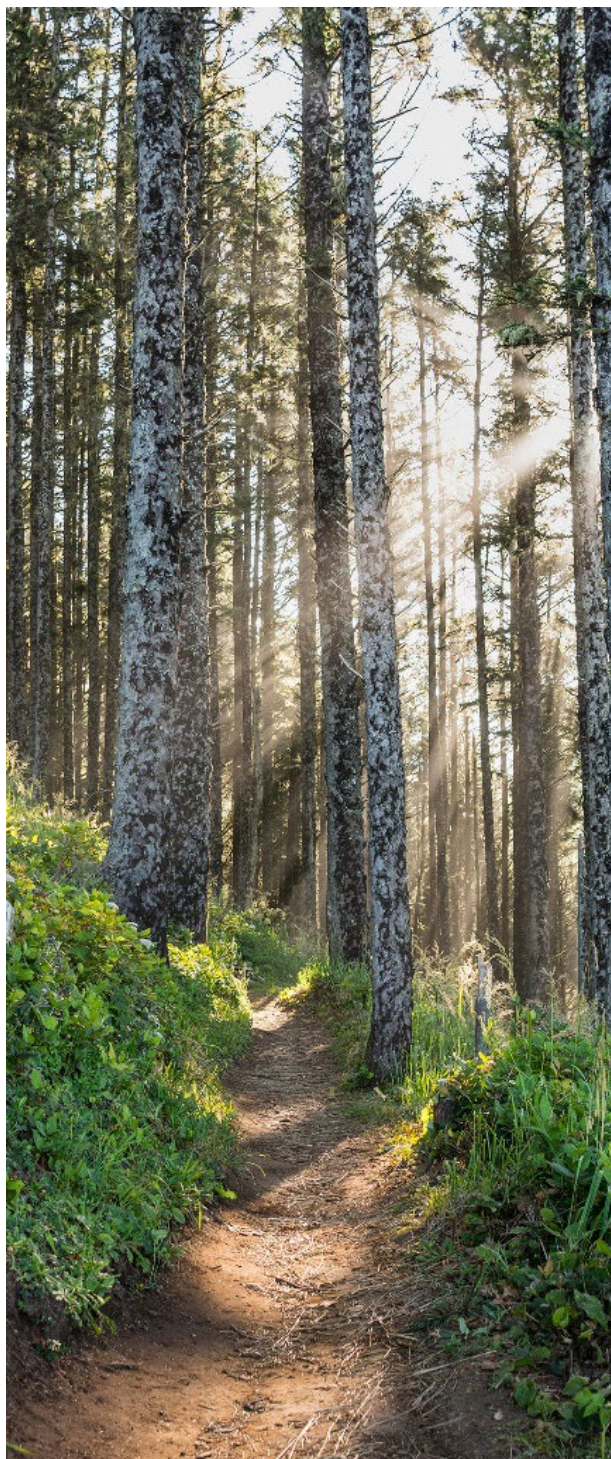
Koordinering gjennom Program for bærekraftig Asker

Kommunes bærekraftsenter Senter for Innovasjon og Læring (SEIL), har opprettet et koordineringsteam for program for *Bærekraftig Asker*. Koordineringsteamet er satt sammen av representanter fra alle tjenesteområdene i kommunen. SEIL deltar også i kommunens klimateam.

Bakgrunnen for opprettelsen av koordineringsteamet er at det i behandling av status for programmet ble pekt på noen utfordringer, blant annet behov for bedre koordinering av det tverrsektorielle arbeidet med bærekraftig utvikling. [24] I saksfremlegget vises det til at Asker har kommet langt i arbeidet med å styrke sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, men har behov for mer tverrsektorielt arbeid og et kompetanseløft for å få til en bærekraftig omstilling i kommunen.

Program for bærekraftige Asker er organisert etter styringsformen «Programstyring», som innebærer at programmet ikke inngår i den ordinære linjestyringen i kommunen. I intervju peker representanter for SEIL på at styringsformen for programmet har gitt utfordringer med det tverrfaglige arbeidet, og gjør det vanskelig å se aktivitetene i bærekraftig Asker i sammenheng med det øvrige klimaarbeidet i kommunen. Det rapporteres ikke om programmet i den ordinære linjestyringen. Det vises til at dette har medført at programmet ikke er tilstrekkelig tilkoblet til det øvrige planarbeidet.

I intervju opplyser representanter for SEIL og representanter for Natur, miljø og landbruk at det er noe overlapp mellom ansvarsområdene til SEIL og ansvaret til miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk. Representanter for Natur, miljø og landbruk opplyser at ansvarsfordelingen mellom Natur, miljø og landbruk og SEIL ikke er tydelig definert. For eksempel bistår både Natur, miljø og landbruk og SEIL enheter i kommunen med implementering av klimatiltak.²⁴

²⁴ I forbindelse med kommunens høringsuttalelse til denne forvaltningsrevisjonen datert 15. august 2023 får Deloitte opplyst at kommunen har besluttet å porteføljeorganisere de viktigste samfunnsutfordringene og at «Klima og natur» er en av porteføljene. I

mandat for porteføljen som Deloitte har fått oversendt fremgår det at porteføljen skal koordinere og samordne temaplanenes handlingsplaner og kan gjennomføre samhandlende tiltak, for eksempel knyttet til kompetansebygging.

3.4 Vurdering

I utgangspunktet har alle tjenesteområder og enheter i Asker kommune et ansvar for å bidra til å redusere klimagassutslipp. Enkelte tjenesteområder og virksomheter i kommunen har en større rolle i dette arbeidet gjennom at de har ansvar for oppgaver som er sentrale for å redusere klimagassutslipp.

Det foreligger ikke en samlet oversikt over hvilket ansvar og hvilke oppgaver de ulike tjenesteområdene og deres underliggende enheter har for å redusere klimagassutslipp og bidra til å nå kommunens klimamål. En oversikt over roller og ansvar når det gjelder utslippsreduksjoner, er etter Deloitte vurdering viktig for å sikre forankring og oppfølging av kommunens klimamål på tvers av kommunen.²⁵

Deloitte vurderer det som positivt at det er etablert et eget klimateam i kommunen som skal bidra til å koordinere klimaarbeidet på tvers av tjenesteområdene. Samtidig stiller Deloitte spørsmål ved at to sentrale tjenesteområder i kommunen – *Medborgerskap* og *Velferd* – ikke er representert i kommunens klimateam. Deloitte viser til at disse tjenesteområdene har ansvar for oppgaver der det er relevant å ta klimahensyn. Eksempelvis har tjenesteområdet *Velferd* direkte utslipp gjennom tjenestekjøring og forbruk av materiell, mens tjenesteområdet *Medborgerskap* har energiintensive tjenester som blant annet drift av idrettsanlegg. For å nå de ambisiøse klimamålene til Asker, er det etter Deloitte vurdering viktig å samordne og koordinere innsatsen på tvers av alle tjenesteområdene i kommunen.

Avdelingen Natur, miljø og landbruk under tjenesteområdet Samfunnstjenester har en sentral rolle i å utarbeide kommunens klimaplan, koordinere kommunens klimaarbeid og veilede andre enheter i kommunen i deres klimaarbeid. Undersøkelsen viser at det ikke er utarbeidet et mandat eller skriftlige rutiner for når og i hvilke

prosesser miljørådgivere i denne avdelingen skal involveres i andre enheters klimaarbeid. Undersøkelsen viser at ikke alle ledere i andre enheter i kommunen er kjent med at miljørådgivere kan bistå med klimaveiledning på tvers av kommunen. Etter Deloitte vurdering kan mangel på rutiner for når og hvordan kommunens miljørådgivere skal involveres i prosesser i andre enheter i kommunen, gi risiko for at kommunens klimafaglige kompetanse ikke utnyttes i prosesser der dette er relevant.

Undersøkelsen viser at det varierer i hvilken grad de ulike tjenesteområdene i kommunen får faglig veiledning i gjennomføring av klimatiltak fra avdelingen Natur, miljø og landbruk. Samtidig fremkommer det at de tjenesteområdene som samarbeider med Natur, miljø og landbruk om klimatiltak, oftere har blitt tildelt kommunens klimamidler enn andre virksomheter. Deloitte vil påpeke at ulik oppfølging av tjenesteområdene kan bidra til at ikke alle tjenesteområder prioriterer eller iverksetter klimatiltak i samme grad. Deloitte registrerer at det er etablert en ny prosess for tildeling av klimamidler. Deloitte mener likevel at det er viktig kommunen sikrer at klimafaglig veiledning og klimamidler prioriteres til de tjenesteområdene der det er identifisert størst behov og/eller potensial for utslippsreduksjoner.

Deloitte registrerer at ansvarsområdet til kommunens Senter for Innovasjon og Læring (SEIL), er til dels overlappende med den rollen avdelingen Natur, miljø og landbruk har i praksis. Etter Deloitte vurdering er det behov for å tydeliggjøre ansvar og grensesnitt mellom organisatoriske enheter med ansvar for klima for å unngå overlapp mellom kommunens ulike klimainitiativer.

²⁵ Dette er nærmere beskrevet i kap. 5.3.2

4 Mål, strategier, planverk og tiltak for å redusere kommunens klimagassutslipp

Kommuneplanens samfunnsdel legger de overordnede målene og ambisjonene for reduksjon av klimagassutslipp i Asker kommune. Målene er konkretisert i *Temaplan for handling mot klimaendringene*. Klimatiltak for å nå målene er videre definert i Asker kommunes klimabudsjett.

Deloitte gjennomgang viser at det i 2022 bare var virksomheter i tre av kommunens seks tjenesteområder som fikk i oppdrag å følge opp klimatiltak. Det er også enkelte klimatiltak i klimabudsjettet som det ikke er definert hvilken enhet i kommunen som skal følge opp. I tillegg til klimatiltakene som er definert i klimabudsjettet, gjennomfører virksomhetene andre tiltak som bidrar til utslippsreduksjoner uten at dette defineres som klimatiltak. Kommunen har ikke en samlet oversikt over alle klimatiltak som er iverksatt i kommunen.

4.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier, planverk og tiltak knyttet til å redusere klimagassutslipp?

- *I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier og planverk for å redusere klimagassutslipp for kommunens egen virksomhet og kommunesamfunnet som helhet?*
- *I hvilken grad har kommunen operasjonalisert klimamålene i konkrete tiltak?*
- *I hvilken grad er mål, strategier og planer forankret i relevante enheter i kommunen?²⁶*

4.2 Revisjonskriterier

4.2.1 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging

I henhold til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging [25], skal kommunen i sin overordnede planlegging innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser. Tiltak og virkemidler bør også sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. I retningslinjene vises det til at tiltak også skal ta hensyn til effektiv ressursbruk for samfunnet.

I henhold til retningslinjene skal **planer som behandler klima- og energispørsmål** følges opp gjennom kommuneplanens handlingsdel og mer detaljert planlegging, og skal vurderes revidert minst hvert fjerde år.

Planretningslinjene redegjør også for hva planer som behandler klima- og energispørsmål bør inneholde. Av planretningslinjene går det frem at planene bør, basert på relevans og lokale forhold, blant annet omfatte følgende:

- a. Ambisiøse **mål for utslippsreduksjoner**.
- b. Ambisiøse mål for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen for øvrig.
- c. **Tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp**, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Tiltakene og virkemidlene bør i størst mulig grad være koplet til oppnåelse av de målene som er satt av kommunen, og ha moderate kostnader sammenholdt med andre tiltak som kan gjennomføres med samme formål.
- d. Utredning av virkemidler som kan tenkes benyttet for å nå målsettingene, herunder en **vurdering av om virkemidlene er kostnadseffektive**.

²⁶ Av hensyn til fremstilling av datagrunnlaget i rapporten har Deloitte endret rekkefølgen på underproblemstillingene fra prosjektplanen.

- e. **Handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling** for oppfølging av klima- og energiplanene.²⁷

4.2.2 Veiledning fra Miljødirektoratet

Miljødirektoratet gir i sin veiledning om klima- og energiplanlegging anbefalinger knyttet til utarbeidelse av klimamål²⁸, og tiltak og virkemidler²⁹ for å følge opp målene.

Når det gjelder **mål** for klima, anbefaler Miljødirektoratet at kommunens klimamål er både ambisiøse, realistiske og målbare, og at handlingsprogrammet er i samsvar med de målene som settes.

Videre anbefaler Miljødirektoratet at de overordnede målene for klimagassutslipp og energieffektivisering i kommunen fordeles på enkeltsektorene. Målet for hver enkeltsektor bør operasjonaliseres gjennom flere delmål i hver sektor eller parametere som i størst mulig grad kan måles eller er egnet for resultatoppfølging. Kommunen bør i størst mulig grad synliggjøre hvordan delmål i de ulike sektorene skal bidra til å nå de overordnede målene for reduksjon av klimagassutslipp og energibruk i kommunen.

Når det gjelder **tiltak og virkemidler**, viser Miljødirektoratet til at tiltakene skal være relevante, og det må være sannsynlig at tiltaket faktisk bidrar til reduserte klimagassutslipp eller redusert energiforbruk. Når alle aktuelle tiltak er identifisert, må tiltakenes nytte

og kostnad identifiseres. Miljødirektoratet viser til at det bør gjøres en samlet vurdering og prioritering av tiltak for å gi beslutningstakere et best mulig grunnlag for å prioritere mellom tiltak, og at begrunnelsen for prioriteringene bør dokumenteres.

Når det gjelder kravet i statlige planretningslinjer om at planer som omhandler klima og energi skal ha et handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling, spesifiserer Miljødirektoratet at handlingsprogrammet må angi hvilke aktører som er ansvarlig for å iverksette tiltakene og virkemidlene. Kommunen bør fastsette hvem, det vil si stilling eller enhet, som har ansvar for gjennomføring og oppfølging av hvert enkelt tiltak. Det bør også være definert hvem som har ansvar for å følge opp gjennomføring og evaluering av handlingsprogrammet som helhet. [19]

4.2.3 Mål- og resultatstyring i Asker kommune

Virksomhetsstyringen i Asker kommune er basert på mål- og resultatstyring. Dette innebærer at det planlegges og settes mål, og at resultatene måles og følges opp for å avdekke avvik og muligheter.

Det fremgår av Asker kommunes prinsipper for virksomhetsstyring at for å sikre god mål- og resultatstyring bør plansystemet være bygget opp med en gjennomgående og helhetlig målstruktur. Et tydelig hierarki og en rød tråd fra de overordnede målene i kommuneplanen til mer konkrete strategier og tiltak i underliggende planverk, skal bidra til å sikre en helhetlig utvikling av kommunen i tråd med FNs bærekraftsmål. [26]

²⁷ I Miljødirektoratets veileder om klima- og energiplanlegging pekes det på at selv om planretningslinjen i punkt 3.1. h slår fast at planen om klima og energi bør inneholde et handlingsprogram, gjelder plan- og bygningslovens §11-1 og §11-2. Plan- og bygningsloven fastsetter at både kommuneplan og kommunedelplaner skal ha en handlingsdel som rulleres eller revideres årlig. Dersom kommunen velger å utarbeide en

selvstendig klima- og energiplan med et eget handlingsprogram, må fortsatt oppfølgingen integreres i kommuneplanens handlingsprogram.

²⁸ Mål defineres som ønsket sluttresultat.

²⁹ Tiltak defineres som konkret aktivitet som iverksettes for å nå mål. Virkemidler brukes som et verktøy til å få utløst ønskede tiltak.

4.3 Datagrunnlag

4.3.1 Mål, strategier og planer for å redusere klimagassutslipp

Overordnede mål og strategier for å redusere klimagassutslipp i Asker kommune fremgår hovedsakelig i følgende dokumenter:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel
- *Temaplan for handling mot klimaendringene 2021–2033*

Kommuneplanens samfunnsdel setter de overordnede målene og ambisjonene for reduksjon av klimagassutslipp i Asker kommune. Målene er konkretisert i *Temaplan for handling mot klimaendringene*. Kommuneplanens arealdel skal bidra til følge opp vedtatte klimamål og satsningsområder i kommuneplanens samfunnsdel og temaplanen. Behandlingen av klima i de ulike planene er nærmere beskrevet under.

Kommuneplanens samfunnsdel

I Kommuneplanens samfunnsdel er det et hovedmål om at «Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem». Under hovedmålet er det et delmål om at «Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale

og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner». Det er definert fire strategier for å nå dette målet.

Tabell 2 på neste side gir oversikt over mål og strategier for å nå klimamålene.

Kommuneplanens samfunnsdel [27] er strukturert rundt seks satsningsområder som bygger på FNs bærekraftsmål.^{30,31} «Handling mot klimaendringene» er ett av satsningsområdene, og klimamålene beskrevet over er målsettingene for dette satsningsområdet. I tillegg til er satsingsområdet «Bærekraftige byer og samfunn» relevant for reduksjon av klimagassutslipp (se Tabell 2). Under satsingsområdet økonomi er det et mål om at «Asker kommune skal utarbeide klimabudsjett og klimaregnskap som synliggjør ressursbehov, prioriteringer, ansvar og måloppnåelse for å skape et klimavennlig samfunn.»³²

I Kommuneplanens samfunnsdel er det også en arealstrategi med prinsipper som er relevante for reduksjon av klimagassutslipp. Blant annet fremgår det av arealstrategien at utviklingen av Asker skal baseres på prinsippene for samordnet areal- og transportplanlegging, med vekt på en knutepunktutvikling rundt eksisterende kollektive transporttilbud. I den nordre del av kommunen gjelder prinsippet om nullvekst i personbiltrafikken.³³

³¹ Satsingsområdene bygger på følgende bærekraftsmål: Bærekraftsmål nr. 3 God helse; 4 God utdanning; 9 Innovasjon og infrastruktur; 11 Bærekraftige byer og samfunn; 13 Stoppe klimaendringene; 17 Samarbeid for å nå målene.

³² Klimabudsjettet er nærmere omtalt i kapittel 4.3.2.

³³ Det fremgår av arealstrategien at i sørlige del av kommunen er kollektivtilbudet ikke tilstrekkelig utbygd til å innføre et prinsipp om nullvekst.

Tabell 2: Strategier for reduksjon av klimagassutslipp i kommuneplanens samfunnsdel

Satsningsområde	Delmål	Eksempel på strategier
Handling mot klimaendringene	Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner	Asker kommune skal gjennomføre innovative og lønnsomme energitiltak i kommunale bygg og anlegg , samt være en pådriver for redusert energibruk og høy andel lokal fornybar energi i Askersamfunnet. Askersamfunnet har ambisjon om bærekraftige materialvalg og fossilfrie byggeplasser.
		Asker kommune skal være en pådriver for miljøvennlig forbruk og sirkulær økonomi , med vekt på gjenvinning, ombruk, redusert avfallsmengde og matsvinn, i dialog med innbyggere og næringsliv.
		Asker kommune skal sikre grønn mobilitet i egen organisasjon, redusere transportbehovet og være pådriver for at all transport er basert på nullutslippsteknologi/bærekraftig biodrivstoff.
		Asker kommune skal sette tydelige miljøkrav i kommunale anskaffelser , og være en pådriver for miljøvennlige anskaffelser i næringslivet.
Bærekraftige byer og samfunn	Askersamfunnet har bærekraftige og samordnede bolig-, areal og transport-løsninger som tilrettelegger for smart samfunnsutvikling.	Asker kommune skal sikre høy arealutnyttelse i tettstedene, og tilrettelegge for at boliger, arbeidsplasser, offentlig tjenesteyting, privat service og kultur- og idrettstilbud lokaliseres kollektivnært og ved knutepunktene.
		Asker kommune skal tilrettelegge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelig og bærekraftige transportløsninger internt i kommunen og langs de sentrale pendleraksene.
		Asker kommune skal tilrettelegge for bedre tilgjengelighet til kollektivknutepunktene for alle trafikantgrupper, og være en pådriver for økt andel kollektivreisende.

Kommuneplanens arealdel

Etter kommunesammenslåingen ble det igangsatt arbeid med å utarbeide en ny arealdel til kommuneplanen. Inntil ny arealdel var vedtatt, gjaldt kommuneplanen fra de tre tidligere kommunene Asker, Røyken og Hurum. Ny arealdel til kommuneplanen ble vedtatt av kommunestyret i juni 2023. Arealdelen til kommuneplanen beskriver relevante innsatsområder fra *Temaplan for handling mot klimaendringene* og hvordan disse er ivaretatt i arealdelen. Følgende tre innsatsområdene fra temaplanen er vurdert som spesielt relevante for kommuneplanens arealdel: «Framtidsrettede bygg og anlegg», «grønn mobilitet» og «naturen som karbonlager».

Det fremgår av kommuneplanens arealdel at innsatsområdene er fulgt opp i kommuneplanens arealdisponering og planens bestemmelser, blant annet gjennom:

- Bestemmelser som sikrer at bygge- og anleggstiltak reduserer klimafotavtrykket.
- En nullvekstlinje tvers gjennom kommunen.
- Få nye utbyggingsområder, blant annet for å redusere inngrep i karbonrike arealer.

Kommuneplanens arealdel inneholder bestemmelser som er relevante for reduksjon av klimagassutslipp, dette er nærmere omtalt i kapittel 6.3.2.

Temaplan for handling mot klimaendringene 2021-2033

Temaplanen *Handling mot klimaendringene 2021–2033* setter mål for reduksjon av klimagassutslipp i Asker og viser hvordan kommunen skal nå disse målene.

Temaplanen inneholder mer konkrete mål på utslippsnivå og definerer innsatsområder med tilhørende strategier og indikatorer for å følge opp måloppnåelse.

Temaplanen konkretiserer hvordan kommunen skal nå målet i kommuneplanens samfunnsdel om å være i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale forpliktelser og regionale forpliktelser.³⁴ Det går frem av temaplanen at Asker kommune har satt seg som mål om å redusere de direkte utslippene fra Askersamfunnet med 67 prosent innen 2030 sammenlignet med utslippsnivået i 2009. Det er et delmål at utslippene skal være redusert med 50-55 prosent innen 2025.

I temaplan for handling mot klimaendringene er det definert seks innsatsområder:

- 1) Endring, ledelse og kommunikasjon
- 2) Klimasmart mat
- 3) Bærekraftig forbruk
- 4) Framtidsrettede bygg og anlegg
- 5) Grønn mobilitet
- 6) Naturen som karbonlager

Det går frem av temaplanen at innsatsområdet «Endring, ledelse og kommunikasjon» er en forutsetning for å lykkes med klimaarbeidet innen de andre innsatsområdene. De fire andre innsatsområdene er valgt på bakgrunn av hva som er de største utslippskildene fra Askersamfunnet, mens det siste innsatsområdet er valgt fordi karbonlagring i naturen regnes som et av de mest kostnads-effektive tiltakene for reduksjon av CO₂ i atmosfæren.

For hvert innsatsområde i planen blir det gitt en kort beskrivelse av status og utfordringer, samt strategier som må gjennomføres for å sikre måloppnåelse og utvikling i ønsket retning. Eksempel på noen av strategiene i temaplanen er vist i Tabell 3.

Tabell 3: Eksempler på strategier knyttet til de ulike satsningsområdene i *Temaplan for handling mot klimaendringene*

Endringsledelse og kommunikasjon
«Asker kommune skal stimulere til at ledere i næringsliv og frivillighet peker retning og motiverer til handling som reduserer klimagassutslipp»
Klimasmart mat
«Asker kommune skal, i samarbeid med næringslivet, legge til rette for at egne ansatte og Askers innbyggere velger klimavennlig og kortreist mat.»
Bærekraftig forbruk
«Asker kommune skal utvikle tydelige retningslinjer for å sikre grønne og sirkulære kommunale anskaffelser.»
Framtidsrettede bygg og anlegg
«Asker kommune skal velge materialer med lave klimagassutslipp i sine bygg.»
Grønn mobilitet
«Asker kommune skal jobbe mot en rask utfasing av fossile kjøretøy, fartøy og maskiner i egen organisasjon, samt stimulere til en rask utfasing også i Askersamfunnet.»
Naturen som karbonlager
«Asker kommune skal, i dialog med skognæringen og overordnede myndigheter, forsterke fokuset på økt skogvern i kommunen.»

I temaplanen er det også definert indikatorer knyttet til de seks innsatsområdene i planen med tilhørende måltall. Representanter fra Natur, miljø og landbruk opplyser at indikatorene angir kommunens ambisjonsnivå for fireårsperioden som planen gjelder for.³⁵

Konkrete klimatiltak fremgår ikke av temaplanen, men av klimabudsjettet i handlings- og økonomiplanen.

³⁴ Målet i kommuneplanens samfunnsdel er at Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.

³⁵ Se kapittel for omtale av indikatorene.

Øvrige temaplaner

I tillegg til Kommuneplanens samfunnsdel og *Temaplan for handling mot klimaendringer*, har Asker kommune andre temaplaner som omtaler reduksjon av klimagassutslipp.

Følgende temaplaner er trukket frem av kommunens som særlig relevante når det gjelder å redusere klimagassutslipp³⁶:

- *Temaplan for næring*
- *Temaplan for Vann og vannmiljø*
- *Temaplan for Eiendom* (under utarbeidelse)
- *Temaplan for Samferdsel* (under utarbeidelse)
- *Temaplan for Naturmangfold* (under utarbeidelse).

Det var tidligere planlagt å utarbeide en temaplan for masseforvaltning i Asker kommune. Gjenbruk av masser kan blant annet bidra til reduksjon av klimagassutslipp. Representanter fra avdelingen Samfunnshelse, beredskap og næring opplyser om at temaplanen for massehåndtering er vedtatt avviklet. Representantene opplyser at det trengs en operativ plan med bestemmelser og retningslinjer i form av en komunedelplan eller en strategiplan, men at detaljene rundt formatet er fremdeles uavklart.

4.3.2 Operasjonalisering og forankring av klimatiltak

Asker kommune har iverksatt en rekke klimatiltak for å nå kommunens klimamål. Klimatiltak fremgår av klimabudsjettet i kommunens handlingsprogram, samt i virksomhetsplaner. Det foreligger ikke en samlet oversikt

over alle klimatiltak som er iverksatt i alle deler av kommunen.

Klimatiltak i kommunens klimabudsjett utarbeides av tjenesteområdet Samfunnstjenester og fordeles til relevante virksomheter i kommunen som oppdrag.

I tillegg gjennomfører enkelte virksomheter tiltak som bidrar til å redusere klimagassutslipp uten at dette nødvendigvis defineres som klimatiltak.

Tiltak i klimabudsjettet

Klimabudsjettet er del av kommunens handlingsprogram for 2023–2026 [28]. I klimabudsjettet har kommunen definert konkrete klimatiltak som skal bidra til å oppfylle kommunens klimamål. Det fremgår av klimabudsjettet at tiltakene ikke vil kunne sørge for utslippsreduksjonen alene, men viser hvilke tiltak og prioriteringer kommunen må gjøre for å bidra til at å nå utslippsmålet om 67 prosent reduksjon av direkte klimagassutslipp innen 2030.

Klimabudsjettet inneholder tiltak som tar utgangspunkt i strategiene knyttet til de seks satsingsområdene i *Temaplan for handling mot klimaendringene*. Tiltakene har et lokalt og globalt perspektiv, og omfatter både utslipp innenfor Askers grenser (direkte utslipp) og utslipp som skjer utenfor Askers grenser som følge av innbyggernes, næringslivets og kommunens forbruk (indirekte utslipp).

Tabell 4 viser et utvalg av klimatiltak fra klimabudsjettet for perioden 2023–2026. Hvert tiltak er tilknyttet ett av satsingsområdene fra *Temaplan for handling mot klimaendringene*.

³⁶ Oversikten er ikke uttømmende, men viser til de planene som er oversendt av kommunen og trukket frem i intervjuer.

Tabell 4: Eksempler på tiltak knyttet til reduksjon av klimagasser i klimabudsjettet [29]

Satsingsområde	Sektor ³⁷	Eksempler på tiltak
Grønn mobilitet	Redusere utslipp fra personbiler og varebiler	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bidra til elektrifisering gjennom blant annet å anskaffe og lease egne utslippsfrie (eller biogass) kjøretøy, stille krav i anbud og støtteordninger til private. ➤ Tilrettelegge for redusert bilbruk bl.a. gjennom mobilitetsavtaler, tilrettelegging for digitale møter og hjemmekontor for egne ansatte og tilrettelegging for mer bruk av kollektiv, sykkel og gange for Askers innbyggere.
Grønn mobilitet	Redusere utslipp fra tungtrafikk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jobbe for en bærekraftig masseforvaltning både i egne prosjekter og i private utbyggingsprosjekter. ➤ Tilrettelegge for energistasjoner til tungtransport (lading, fyllestasjoner for biogass og hydrogen).
Naturen som karbonlager klimasmart mat	Redusere utslippene fra jordbruk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Samarbeide med landbruket og overordnet myndighet om å gjennomføre klimatiltak som bruk av fangvekster, biokull og høstpløying.
Fremtidsrettede bygg og anlegg	Redusere utslippene fra annen mobil forbrenning	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Velge utslippsfritt (eller biogass) i anskaffelser av maskiner og ikke-veigående kjøretøy der disse er kommersielt tilgjengelige ➤ Stille krav om bygg- og anleggsplasser som er utslippsfrie (eller bruker biogass) i egne prosjekter der det finnes kommersielt tilgjengelig teknologi, og oppfordre private til det samme.

Det er avdeling Natur, miljø og landbruk som utarbeider klimatiltakene i temaplanen og klimabudsjettet. Av intervju med representanter for avdelingen går det frem at det ikke gjøres systematiske nytte-kostanalyser av klimatiltak før disse implementeres. Natur, miljø og landbruk ser hen til nasjonale evalueringer og annet kunnskapsgrunnlag når klimatiltak utarbeides. Videre gjøres det evalueringer av enkelte av kommunens klimatiltak. For eksempel må kommunen vurdere effekten av alle klimasatsprosjekter.

I intervjuer blir det vist til at det er direktør for samfunnstjenester og miljørådgiverne i avdelingen Natur, miljø og landbruk som diskuterer hvilke klimatiltak som skal prioriteres i hvilken periode. *Temaplanen for handling mot klimaendringene* har et tidsperspektiv på 12 år, og det må derfor tas en vurdering på hvilke tiltak som skal prioriteres i klimabudsjettet, som rulleres årlig.

Det fremgår ikke direkte av klimabudsjettet hvilke enheter i kommunen som har ansvar for de ulike klimatiltakene.

I handlingsprogrammet blir det vist til at de fleste av tiltakene i klimabudsjettet skal gjennomføres innenfor tjenesteområdenes ordinære driftsrammer, mens enkelte tiltak er finansiert gjennom budsjettposter avsatt spesielt til klimatiltak. I intervju opplyses det at det ikke alltid er tilstrekkelige rammevilkår for å følge opp innovasjonstiltak som overføres til virksomhetene. Dette gjelder for eksempel et prosjekt for ombruk av møbler.³⁸ Det er kostnadskrevenende i form av lønn, lokaler til lager, og finansiering til digitale systemer for å holde oversikt over møblene. Per i dag finansieres dette av midler som er øremerket sirkulær økonomi.

³⁷ Sektorene følger av delmålene for reduksjon av utslipp innenfor åtte definerte sektorer i handlingsprogrammet for 2023-2026, som omtalt i kapittel 4.3.1 i denne rapporten.

³⁸ I forbindelse med kommunesammenslåingen startet avdelingen Natur, miljø og landbruk et møbelprosjekt for å unngå at kommunen kjøpte inn nye kontormøbler under flytteprosessen. Dette omtales nærmere i kapittel seks.

Overordnede føringer for iverksettelse av klimabudsjettet

Virksomhetene får overordnede føringer for iverksettelse av handlingsprogrammet (herunder klimabudsjettet) gjennom **oppdragsbrevet** fra kommunedirektøren, som blir fordelt til alle virksomhetene i starten av hvert år.

Oppdragsbrevet som ble gitt til virksomhetene i starten av 2023 slår fast at alle ledere i kommunen skal være «pådrivere for miljømessig bærekraft gjennom å jobbe for å redusere klima- og miljøavtrykket fra egen virksomhet og bidra til reduksjon av klima- og miljøavtrykket fra Askersamfunnet.» Oppdragsbrevet er overordnet, og inneholder ikke konkrete klimatiltak utover dette.

Fordeling av klimatiltak til virksomhetene

Tiltakene i klimabudsjettet blir fordelt til virksomhetene gjennom oppdrag i kommunens digitale system for virksomhetsstyring (Framsikt³⁹). Tiltakene blir drøftet i kommunedirektørens ledergruppe i et årlig prioriteringsseminar for alle temaplanene. Oppdrag i Framsikt blir delegert fra direktør i tjenesteområdet til virksomhetene mot slutten av desember for påfølgende år. Alle oppdrag merkes med hvilket hovedmål de er knyttet til fra kommuneplanens samfunnsdel og eventuelt

hvilken temaplan oppdraget hører til. Det blir både gitt tjenesteovergrepene oppdrag som er like for alle virksomheter, og oppdrag som er tilpasset den enkelte virksomhet.

Deloitte har gjennomgått oppdrag og tiltak knyttet til klima i Framsikt.⁴⁰ Gjennomgangen viser at det i 2022 ble gitt totalt 34 oppdrag knyttet til klima til ulike virksomheter i kommunen. Blant disse var det 20 unike oppdrag.⁴¹ Oppdragene er hentet fra kommunens klimabudsjett. Det er imidlertid ikke alle tiltak i klimabudsjettet som var delegert som oppdrag i 2022.

Klimaoppdragene ble fordelt på ni virksomheter i tre av kommunens seks tjenesteområder; Samfunnstjenester, Samfunnsutvikling og Administrasjon og ledelse. Flesteparten av oppdragene ble gitt til virksomheter i Samfunnstjenester, herunder Miljø og samferdsel, Eiendom, Vann og vannmiljø, og Prosjekt og utvikling. Det ble ikke gitt klimaoppdrag fra klimabudsjettet til virksomheter i tjenesteområdene Velferd, Oppvekst, eller Medborgerskap i 2022.

Tabell 5 gir en oversikt over klimaoppdrag som ble gitt i 2022, og hvilke virksomheter i kommunen som mottok disse.

Tabell 5: Klimaoppdrag gitt til virksomhetene i 2022

Oppdrag	Virksomhet (tjenesteområde i parentes)
Etablere en rådgivningstjeneste for miljøvennlig oppussing hos innbyggerne.	Miljø og Samferdsel (Samfunnstjenester)
Gå over til grunnvannsenergi for det kommunale gatevarmeanlegget i Asker sentrum.	Miljø og Samferdsel (Samfunnstjenester)
Legge til rette for økt reparasjon, ombruk og delingsøkonomi i Askersamfunnet.	Miljø og Samferdsel (Samfunnstjenester)
Redusere direkte utslipp fra transportoppdrag.	Miljø og Samferdsel (Samfunnstjenester) Eiendom (Samfunnstjenester) Vann og vannmiljø (Samfunnstjenester) Prosjekt og utvikling (Samfunnstjenester) Anskaffelser (Administrasjon og ledelse)
Sikre bruk av torvfri jord.	Miljø og Samferdsel (Samfunnstjenester) Prosjekt og utvikling (Samfunnstjenester) Anskaffelser (Administrasjon og ledelse)
Velge utslippsfritt i sine anskaffelser av maskiner og ikke-veigående kjøretøy.	Miljø og Samferdsel (Samfunnstjenester) Vann og vannmiljø (Samfunnstjenester)

³⁹ Asker kommune benytter Framsikt for mål- og resultatstyring, virksomhetsplan, budsjettering og rapportering.

⁴⁰ Deloitte har gjennomgått oppdrag som ble gitt til virksomhetene for gjennomføring i 2022, ettersom at oppdrag for 2023 ikke var tilgjengelig

på revisjonstidspunktet. Av samme årsak har Deloitte også gjennomgått virksomhetsplanene for 2022.

⁴¹ Årsaken til at det var 15 unike oppdrag blant 25 totale oppdrag er at noen oppdrag ble gitt til flere virksomheter.

Oppdrag	Virksomhet (tjenesteområde i parentes)
Vurdere bruk av fossilfrie vann- og avløpsrør i kommunale prosjekter.	Vann og vannmiljø (Samfunnstjenester)
Etablerer ladepunkter for kommunale kjøretøy.	Eiendom (Samfunnstjenester)
Gjennomføre lønnsomme energi-rehabiliteringsprosjekter i egne bygg.	Eiendom (Samfunnstjenester)
Vurdere ombruk og reparasjon før det kjøpes nytt ⁴²	Eiendom (Samfunnstjenester) Prosjekt og utvikling (Samfunnstjenester) Anskaffelser (Administrasjon og ledelse) Innovasjon og digitalisering (Administrasjon og ledelse)
Redusere indirekte utslipp, energibruk, avfall og arealinngrep fra alle kommunale bygg- og anleggsprosjekter.	Prosjekt og utvikling (Samfunnstjenester)
Stille krav om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser i kommunale bygg- og anleggsprosjekter.	Prosjekt og utvikling (Samfunnstjenester)
Etterstrebe massebalanse i egne bygg- og anleggsprosjekter.	Prosjekt og utvikling (Samfunnstjenester)
Stille krav om grønne mobilitetstiltak i flere private utbyggingsområder	Samfunnsplanlegging (Samfunnsutvikling) Byggesak (Samfunnsutvikling)
Sikre en bærekraftig masseforvaltning	Samfunnsplanlegging (Samfunnsutvikling)
Påvirke at det etableres lokale energiløsninger med fornybare energikilder i større private utbyggingsområder	Samfunnsplanlegging (Samfunnsutvikling) Byggesak (Samfunnsutvikling)
Videreutvikle et klimavennlig hurtigbåttilbud på Oslofjorden	Samfunnsplanlegging (Samfunnsutvikling)
Påvirke private utbyggingsprosjekter til å velge fossilfrie og utslippsfrie bygg- og anleggsplasser.	Samfunnsplanlegging (Samfunnsutvikling) Byggesak (Samfunnsutvikling)
Stille krav om grønne mobilitetstiltak i flere private utbyggingsområder	Samfunnsplanlegging (Samfunnsutvikling)
Stille krav til klima og miljø i kommunale anskaffelser, og tilby opplæring.	Anskaffelser (Administrasjon og ledelse)
Styrke arbeidet med miljøvennlige anskaffelser.	Anskaffelser (Administrasjon og ledelse)

⁴² Tilsvarende oppdrag ble gitt til alle virksomheter i 2023.

Deloitte har også gjennomgått klimaoppdrag gitt til virksomhetene i 2023. I 2023 ble det gitt tre tjenesteovergrepene oppdrag knyttet til klima til alle virksomheter i kommunen. Oppdragene er:

1. Kommunens reisepolicy skal gjøres kjent for og overholdes av ansatte
2. Redusere matsvinn i egen virksomhet
3. Stille klimakrav i kommunale anskaffelser og reduserer eget forbruk gjennom ombruk og reparasjon.

I tillegg til de tjenesteovergrepene oppdragene, ble det også gitt flere klimaoppdrag til enkelte virksomheter, slik det ble gjort i 2022. Av Deloitte gjennomgang av oppdragene går det frem at det ble gitt 19 klimaoppdrag til ni virksomheter i tjenesteområdene Samfunnstjenester, Samfunnsutvikling og Administrasjon og ledelse. Blant disse oppdragene var det 15 unike oppdrag.

Operasjonalisering av klimaoppdrag i virksomhetene

Basert på føringene gitt i oppdragsbrevet og klimaoppdragene virksomhetene har fått fordelt i Framsikt, utarbeider virksomhetene tiltak i deres **virksomhetsplaner**. Det kan defineres flere tiltak per oppdrag, og tiltakene tilpasses den enkelte virksomhet. Virksomhetene har også mulighet til å utarbeide og legge inn egne tiltak i virksomhetsplanene som ikke er knyttet

til oppdragsbrevet eller oppdragene som blir gitt i Framsikt.

Kommunens strategi for virksomhetsstyring⁴³ slår fast at det er en grunnleggende filosofi for kommunen at virksomhetene skal bindes til mål, men ha frihet når det gjelder tiltak. I intervjuer med virksomhetsledere blir det vist til at enkelte av klimaoppdragene gitt til virksomhetene er generelle, og at det er opp til virksomhetene å operasjonalisere konkrete tiltak. Oppdragene kan likevel også være konkrete – eksempelvis oppdraget til Eiendom om å etablere ladestasjoner i alle kommunens bygg. Flere av virksomhetslederne peker på at det er hensiktsmessig at virksomhetene har en viss styring over hvordan oppdragene skal operasjonaliseres i virksomhetsplanen, siden det er virksomhetene som har mest inngående kjennskap til hva slags tiltak som er mulige å gjennomføre.

Av Deloitte gjennomgang i Framsikt går det frem at flesteparten av klimaoppdragene som ble gitt til virksomhetene i 2022 (som vist i Tabell 5) ble operasjonalisert av virksomhetene til konkrete klimatiltak i virksomhetsplanene.

Tabell 6 viser noen eksempler på hvordan enkelte virksomheter operasjonaliserte oppdragene til konkrete tiltak. Tiltakene fremgår av virksomhetenes virksomhetsplaner for 2022.

Tabell 6: Eksempel på operasjonalisering av oppdrag til konkrete tiltak i virksomhetsplanene fra 2022

Virksomhet	Oppdrag	Tiltak i virksomhetsplan
Eiendom (Samfunnstjenester)	Redusere direkte utslipp fra transportoppdrag.	➤ Stille krav til "biogass eller utslippsfri kommersielt tilgjengelig teknologi" i anbud og rammeavtaler.
Prosjekt og utvikling (Samfunnstjenester)	Stille krav om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser i kommunale bygg- og anleggsprosjekter.	➤ Delta i forskningsprosjekt om avfallsreduksjon på byggeplasser sammen med Sintef, Oslobygg og Bærum kommune. ➤ Gjennomføre minst ett anleggsprosjekt som er fullstendig utslippsfritt. ➤ Konkretisere og standardisere krav til direkte utslipp fra anleggsmaskiner i hvert enkelt prosjekt.
Anskaffelser (Administrasjon og ledelse)	Sikre bruk av torvfri jord	➤ Krav om torvfri jord innarbeides i kategoristrategi.

⁴³ Asker kommune. [Virksomhetsstyring i Asker kommune](#). Ikke datert.

Som omtalt tidligere i kapittelet, ble det gitt tre tjenesteovergrepene klimaoppdrag til alle virksomheter i kommunen i 2023. Av Deloitte gjennomgang av klimatiltak fra virksomhetsplanene fra 2023 går det frem at det varierer i hvilken grad virksomhetene har operasjonalisert de tjenesteovergrepene oppdragene i konkrete klimatiltak. Noen virksomheter har utarbeidet konkrete tiltak som er tilpasset virksomheten. Eksempel på dette er vist i Tabell 7.

Samtidig går det frem at flere virksomheter ikke har operasjonalisert de tjenesteovergrepene oppdragene i konkrete tiltak. Enkelte virksomheter har tatt inn oppdraget som et tiltak, men har ikke omtalt hvordan oppdraget skal gjennomføres og tilpasses til sin virksomhet. Andre virksomheter har ikke utarbeidet tiltak knyttet til oppdragene i det hele tatt.

Tabell 7: Eksempel på operasjonalisering av tjenesteovergrepene oppdrag til konkrete tiltak i virksomhetsplanene fra 2023

Virksomhet	Oppdrag	Tiltak i virksomhetsplan
Strategi, næring og analyse (Samfunnsutvikling)	Kommunens reisepolicy skal gjøres kjent for og overholdes av alle ansatte.	➤ Avdelingslederne informerer i møte om reisepolicy
	Redusere matsvinn i egen virksomhet	➤ Det utarbeides og gjennomføres rutiner for bestilling og oppbevaring av mat, både for kantina og ved større arrangementer/møter. Herunder sikres at det tilbys vegetarmat. Det skal også legges til rette for god søppelsortering, og sikres at matavfall kastes riktig sted.
Vann og vannmiljø (Samfunnstjenester)	Redusere matsvinn i egen virksomhet.	➤ Melde kantinedriften om planlagt fravær eller besøkende.
Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse (Velferd)	Stille klimakrav i kommunale anskaffelser og redusere eget forbruk gjennom ombruk og reparasjon.	➤ Arbeid og aktivitetssentre tilstreber oppdrag knyttet til gjenbruk.
		➤ Ingen innkjøp foretas uten at gjenbruk er vurdert.

I intervjuer blir det opplyst at virksomhetenes arbeid med å redusere klimagassutslipp ikke alltid tas inn i virksomhetsplanene. Eksempelvis viser representanter fra flere virksomheter til at arbeid med klima inngår som en del av den daglige driften i virksomheten, og dermed ikke er definert som egne klimatiltak. Det blir også vist til at det kan være tiltak i virksomhetsplanen som har en

positiv innvirkning på klimamålene til kommunen, uten at disse er definert som klimatiltak. Et eksempel på dette er tiltak som er iverksatt for å være kostnadsbesparende, eksempelvis ombruk av møbler i kommunens egne bygg, eller digitale befaringer istedenfor fysiske befaringer i forbindelse med reguleringsplaner eller byggesaker.

4.4 Vurdering

Deloitte vurderer det som positivt at mål og strategier for å redusere klimagassutslipp er tatt inn i kommuneplanens samfunnsdel, da denne planen legger føringer for kommunens øvrige planlegging. Det er også positivt at mål og strategier er videre konkretisert i *Temaplan for handling mot klimaendringene*. Kommunens mål om å kutte direkte utslipp med 67 prosent innen 2030 sammenlignet med 2009, er etter Deloitte vurdering i tråd med statlige retningslinjer om at kommunen skal ha ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.⁴⁴

Undersøkelsen viser at Asker kommune har flere temaplaner innen områder som er relevante for reduksjon av klimagassutslipp. Det er innenfor enkelte områder igangsatt arbeid med å etablere nye planer med relevans for reduksjon av klimagassutslipp. Det er for eksempel behov for en plan for masseforvaltning, men detaljene og formatet for dette er fremdeles uavklart. Deloitte mener at det er viktig at kommunen viderefører arbeidet med å få på plass planer innenfor områder som er sentrale for kommunens arbeid med utslippsreduksjoner.

Etter Deloitte vurdering fremgår det ikke tydelig hvilke delmål som må oppnås for at kommunen skal redusere direkte klimagassutslipp med 67 prosent. Kommunen har definert noen indikatorer og satt måltall for disse (for eksempel prosentvis reduksjon av matsvinn). Disse indikatorene dekker imidlertid ikke alle områder der kommunen må kutte utslipp, og det er heller ikke tydelig hvilke enheter i kommunen som har ansvar for at målene for de ulike indikatorene nås. Etter Deloitte vurdering kan det være hensiktsmessig at kommunen etablerer en tydeligere målstruktur med delmål for hver sektor, og at det tydeliggjøres hva som forventes av de ulike tjenesteområdene i kommunen når det gjelder å redusere klimagassutslipp. Deloitte viser til at det også er en anbefaling fra Miljødirektoratet at klimamål for hver enkeltsektor operasjonaliseres gjennom flere delmål/parametere i hver sektor. Deloitte viser også til Asker kommunes eget rammeverk for virksomhetsstyring, der det fremgår at målene i kommuneplanen skal fordeles på tjenesteområder i handlingsprogrammet.

Undersøkelsen viser at kommunen gjennomfører en rekke klimatiltak. Klimatiltakene inngår i kommunens klimabudsjett og gis i oppdrag til virksomhetene. I enkelte virksomheter hensyntas klima som en integrert del av

virksomhetens arbeidsoppgaver, uten at dette defineres som et klimatiltak. Dette medfører blant annet at det ikke foreligger en samlet oversikt over alle klimatiltak som ulike deler av kommunen gjennomfører. Uten en samlet oversikt over hvilke klimatiltak kommunen gjennomfører per i dag, mener Deloitte at det er vanskelig å vurdere totaliteten av klimatiltak som gjennomføres, herunder om tiltakene er tilstrekkelige for å nå kommunens klimamål, eller om det er områder i kommunen der det er potensial for å iverksette flere klimatiltak.

Videre viser undersøkelsen at kommunen ikke gjennomfører systematiske vurderinger av nytte-kostnad av klimatiltak før disse implementeres. Deloitte viser til at det er en statlig forventning om at klimatiltak og -virkemidler bør ha moderate kostnader sammenholdt med andre tiltak som kan gjennomføres med samme formål.

Klimatiltak forankres i kommunen ved at de gis i oppdrag og operasjonaliseres av de enkelte virksomhetene i kommunen. Deloitte gjennomgang av klimaoppdrag for både 2022 og 2023, viser at ikke alle tiltak i klimabudsjettet var fordelt til en virksomhet. Det fremgår heller ikke av klimabudsjettet hvilke tjenesteområder eller virksomheter som er ansvarlige for de ulike klimatiltakene. Etter Deloitte vurdering kan dette gi risiko for at klimatiltak som er identifisert av kommunen ikke blir forankret og fulgt opp av relevante enheter. Dette er etter Deloitte vurdering ikke i tråd med statlige retningslinjer om at klima- og energiplaner bør ha et handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av planene.^{45,46}

Deloitte mener at det er positivt at alle virksomheter har fått tre tjenesteovergrepene oppdrag knyttet til klima i 2023. Klimaoppdrag som er felles for alle virksomheter bidrar til å sikre at også tjenesteområdene som ikke har et særskilt ansvar for klima, bidrar til å redusere klimagassutslipp og nå kommunens klimamål. Samtidig viser undersøkelsen at det varierer i hvilken grad virksomhetene har operasjonalisert de tjenesteovergrepene klimaoppdragene i konkrete tiltak som er tilpasset virksomheten. Etter Deloitte vurdering indikerer dette at det er et potensial for å styrke arbeidet med å redusere klimagassutslipp i deler av kommunen. I lys av kommunens ambisiøse klimamål, mener Deloitte at det er viktig at alle tjenesteområder og virksomheter tar i bruk de virkemidlene de har tilgjengelig for å bidra til å nå kommunens vedtatte klimamål.

⁴⁴ I henhold til Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

⁴⁵ I henhold til Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

⁴⁶ Deloitte viser også til KS' veileder om klimabudsjett, der det fremgår at klimabudsjettet bør fordele ansvaret for gjennomføringen av tiltak [81].

5 Rapportering på klimamål

I kommunens årsrapport rapporteres det på klimagassutslipp fra Askersamfunnet opp mot kommunens klimamål. Asker kommune har også utarbeidet indikatorer for å måle fremgang for innsatsområdene i *Temaplan for handling mot klimaendringene*. Det rapporteres imidlertid kun resultater på ca. halvparten av disse indikatorene.

Når det gjelder tiltak for å redusere klimagassutslipp, rapporterer virksomhetene på flere av klimatiltakene fra kommunens klimabudsjett som de har fått i oppdrag. Det rapporteres imidlertid ikke på alle klimatiltakene i klimabudsjettet, og kommunen mangler dermed en samlet oversikt over status for tiltakene som skal bidra til å nå kommunens klimamål.

5.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige rapporteringer for å gi kommunens overordnede ledelse informasjon om kommunen når sine klimamål og ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?

- *I hvilken grad rapporterer kommuneadministrasjonen systematisk på hva som er status for kommunens klimamål, og tiltak som er iverksatt for å nå målene?*
- *I hvilken grad gir rapporteringen informasjon om hvordan kommunen arbeider med å ivareta nasjonale krav til klimaplanlegging som følger av lov- og regelverk?*

5.2 Revisjonskriterier

5.2.1 Kommuneloven

Kommuneloven § 25-2 stiller krav om at kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll minst én gang i året. Formålet er at kommunestyret skal få viktig informasjon om administrasjonens arbeid og kommunens virksomhet som helhet, slik at de lettere kan følge opp sitt overordnede ansvar for kommunens virksomhet.

5.2.2 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring

Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring legger føringer for den overordnede styringen av enhetene i kommunen. [26] Virksomhetsstyringen i Asker kommune baseres på mål- og resultatstyring, som innebærer at det planlegges og settes mål, og at resultatene måles og følges opp for å avdekke avvik og muligheter.

Politisk rapportering på status og måloppnåelse til skal skje gjennom årsrapporten som vedtas av kommunestyret. Av rammeverket går det frem at «en samlet analyse av ulike typer indikatorer og annen styringsinformasjon skal bidra til å gi svar på om organisasjonen er på vei mot måloppnåelse eller om målet faktisk er nådd».

Administrativ rapportering skal foregå som en del av den løpende styringsdialogen mellom kommunedirektøren og virksomhetslederne. Digital virksomhetsplan i Framsikt er et sentralt verktøy i Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring. Gjennom virksomhetsplanen og lederavtalen forplikter den enkelte virksomhetsleder seg i begynnelsen av året på oppfølging av mål, tiltak og øvrige oppdrag.

5.2.3 KS' veileder for klimabudsjett

KS har utviklet en egen *Veileder for klimabudsjett som styringsverktøy*. I veilederen er det beskrevet at et klimabudsjett gir kommunen et verktøy for å styre mot utslippsmålene. Klimabudsjettet sikrer at kommunen iverksetter og finansierer tiltak for å redusere utslippene. Videre bidrar et klimabudsjett til at ansvaret for oppfølging av tiltakene er tydelig definert.

I veilederen for klimabudsjett som styringsverktøy er det beskrevet at det bør utarbeides resultatindikatorer og måltall per tiltak, og at indikatorer bør utformes slik at de gir tilstrekkelig informasjon om hva som er oppnådd i en gitt periode. Indikatorer kan være kvalitative eller kvantitative. I mange tilfeller er det hensiktsmessig å finne kvantitative indikatorer, fordi dette gjør det enklere å sette konkrete krav til resultater (måltall). Kvantitative indikatorer måler ikke tonn CO₂-ekvivalenter, men viser utviklingstakten for tiltaket og i hvilken grad tiltaket er gjennomført.⁴⁷ Det vises også til at det blir det enklere å vurdere fremdrift og utvikling hvis samme resultatindikator brukes over tid.

KS anbefaler å presentere resultatindikatorene i klimabudsjettet, slik at det ikke kommer som noen overraskelse hvordan det skal rapporteres på klimatiltakene i rapporteringsrundene på budsjettet. KS viser til at rapportering på resultatindikatorene gir kommunen informasjon om hvorvidt tiltakene gjennomføres som planlagt og om det er andre forhold som kan tenkes å påvirke effekten av tiltaket. Dersom tiltakene ikke ligger an til å bli gjennomført som planlagt, bør man vurdere hvorvidt og eventuelt hvordan det skal følges opp.

Se vedlegg 2 for utfyllende revisjonskriterier.

5.3 Datagrunnlag

5.3.1 Rapportering på status for kommunens mål for utslippsreduksjoner

Årsrapportering

I henhold til Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring er det **årsrapporten** som utgjør den viktigste rapporteringen på status for målene kommunen har satt seg i kommuneplanen og i temaplanene. I *Temaplan for handling mot klimaendringene* blir det vist til at en samlet analyse av indikatorer, nøkkeltall, tiltaksoppfølging, forskning og undersøkelser skal utgjøre rapportering på temaplanen. Det blir videre vist til at kommunens årsrapport skal bidra til å vurdere status for måloppnåelse av klimamålene i kommuneplanen, i tillegg til tiltakene i klimabudsjettet i handlingsprogrammet.

Årsrapporten for 2022 inneholder både et kapittel om satsningsområdet *handling mot klimaendringene*, samt et eget klimaregnskap som omhandler status for mål og tiltak i klimabudsjettet.

I klimaregnskapet er det rapportert på status for utslipp i Asker kommune, som blir målt opp mot kommunens overordnede mål om å nå 67 prosent reduksjon av direkte klimagassutslipp mellom 2009 og 2030. I intervju blir det vist til at det er avdelingen Natur, miljø og landbruk i tjenesteområdet Samfunnstjenester som har et ansvar for å overvåke utslippene i kommunen og rapportere på dette i årsrapporten. Natur, miljø og landbruk benytter data fra Miljødirektoratet, som hvert år publiserer kommunevise utslippsregnskap for de direkte klimagassutslippene. I klimaregnskapet blir det vist til at de **direkte utslippene** i Asker i 2021 var redusert med 44 prosent sammenlignet med 2009.

Klimaregnskapet gir oversikt over direkte utslipp som foregår innenfor kommunens geografiske område, både fra kommunens egen virksomhet og fra næringslivet. I intervju blir det vist til at det ikke er laget et fullstendig, separat klimagassregnskap for kommunens **egen virksomhet**, men at det er planlagt at Natur, miljø og landbruk skal sette i gang med dette snart. Natur, miljø og landbruk samler allerede inn noe data om klimagassutslipp fra de ulike enhetene i kommunen, men innhenter ikke inn data hvert år. Dette klimagassregnskapet skal brukes til å se utviklingen i kommunens egne klimagassutslipp, og kan være aktuell å innlemme i årsrapporten.

⁴⁷ En indikator kan for eksempel være at «80 prosent av kommunens bilpark er nullutslippsbiler i 2024».

Når det gjelder **indirekte utslipp** (utslipp som stammer fra forbruk av importerte varer og tjenester i Asker kommune), viser kommunen til at dette mer krevende å måle da Miljødirektoratet ikke samler inn data for indirekte utslipp. I intervju blir det opplyst at kommunen er i gang med et prosjekt for å forbedre metodikken for utarbeiding av forbruksbaserte klimagassregnskap. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Viken fylkeskommune og Trondheim kommune, og det er innleid eksterne konsulenter for å bistå med prosjektet.

Det rapporteres ikke på måloppnåelse for kommunens klimamål i forbindelse med kommunens tertialrapportering.

Rapportering på indikatorer for måloppnåelse

Som omtalt i kapittel 4, er det definert indikatorer og måltall for disse frem mot 2025 og 2030. Representanter fra Natur, miljø og landbruk opplyser at i tillegg til å angi kommunens ambisjonsnivå for planperioden, skal indikatorene brukes til å måle fremgang på klimaområdet.

Indikatorene er presentert i kommunens handlingsprogram for 2023–2026, der det er oppgitt nøkkeltall for indikatorene fra 2018 til 2021. Her er indikatorene knyttet til innsatsområdene i *Temaplan for handling mot klimaendringene*.⁴⁸ Indikatorene er også presentert i kommunens årsrapport for 2022. Tabell 8 viser indikatorene (neste side).

I handlingsprogrammet for 2023–2026 blir det vist til at ikke alle indikatorene er oppdatert med nøkkeltall. Kommunen forklarer dette med at det ikke har vært mulig å slå sammen tall fra de tre gamle kommunene for noen av indikatorene, at det ikke gjennomføres målinger hvert år, eller at resultatene for den offentlige statistikken ikke foreligger ennå. Videre blir det vist til at målemetodikken for noen av indikatorene fortsatt er under utvikling og første måling ennå ikke er gjennomført. Av samme årsak rapporteres det kun på om lag halvparten av indikatorene i kommunens årsrapport for 2022. I intervjuer vises det til at det for eksempel ikke rapporteres på indikatoren om vekting av klimahensyn i anskaffelser fordi det ikke tidligere varetablert rutiner for å registrere anskaffelser der det er stilt klima- og miljøkrav. Seksjon for Anskaffelser startet vinteren 2022 prosessen med å få inn et datafelt for registrering av klimakrav i anskaffelsene. Dette er nå innarbeidet i kommunens anskaffelsesverktøy.

I intervjuer blir det vist til at det er igangsatt et samarbeid mellom seksjon for Virksomhetsstyring og Strategi og utredning om å utarbeide mer operative indikatorer for kommunens mål, herunder også klimamål. Flere enheter i kommunen har vært involvert i dette arbeidet, med hovedvekt av representanter fra Samfunnstjenester og Samfunnsutvikling.

⁴⁸ Innsatsområdene i temaplanen er: 1) Endring, ledelse og kommunikasjon, 2) klimasmart mat, 3) bærekraftig forbruk, 4)

Framtidsrettet bygg og anlegg, 5) Grønn mobilitet, og 6) Naturen som karbonlager.

Tabell 8: Indikatorer fra *Temaplan for handling mot klimaendringene* med nøkkeltall fra årsrapport for 2022

Satsingsområde	Indikator	Nøkkeltall 2022
Endring, ledelse og kommunikasjon	Andel innbyggere i Askersamfunnet som mener de har klimavennlig adferd – mål er 87 % innen 2030	Data foreligger ikke.
Klimasmart mat	Mengde matsvinn per innbygger. – Mål er 20,7 kg/innbygger innen 2030	Data foreligger ikke.
Bærekraftig forbruk	Mengde husholdningsavfall per innbygger – mål er <300 kg/innbygger innen 2030	451 kilo per innbygger
	Andel husholdningsavfall til materialgjenvinning – mål er 68 prosent innen 2030	48,3 %
	Andel kommunale anskaffelser hvor klima/miljø er vektet enten i tildelingskriterier, kvalifikasjonskrav eller absolutte krav til produktet/tjenesten – mål er 80 % innen 2030	Data foreligger ikke.
Framtidsrettede bygg og anlegg	Netto forbruk av elektrisitet i husholdningene i askersamfunnet – mål er <722 GWh innen 2030	Data foreligger ikke.
	Reduksjon i klimagassutslipp fra kommunale byggeprosjekter, målt i forhold til et referansebygg fra 2020/2021 bygget etter TEK17 – mål er 60 prosent innen 2025 ⁴⁹	32 %
	Andel kommunale nybygg med nær-nullenergi standard – mål er 100 prosent innen 2022	33 %
	Andel kommunale nybygg som er nullutslippsbygg – mål er 100 prosent i 2030	0
Grønn mobilitet	Sykkelandel i askersamfunnet – målet er 12 prosent innen 2030	Data foreligger ikke.
	Andel nye kommunale biler som går på el, hydrogen eller biogass (personbiler og varebiler) – målet er 100 prosent allerede i dag	64 %

⁴⁹ Det fremgår av tabellen i årsrapporten at det kun ble laget klimaregnskap til ett av seks byggeprosjekter som ble ferdigstilt i 2022.

5.3.2 Rapportering på status for tiltak for å redusere klimagassutslipp

Årsrapportering

I *Temaplan for handling mot klimaendringene* blir det vist til at kommunens årsrapport skal rapportere på status for tiltakene i klimabudsjettet.⁵⁰

I Asker kommunes årsrapport for 2022 ble det rapportert på status for kommunens arbeid med å redusere klimagassutslipp innenfor de seks områdene:

- 1) Endring, ledelse og kommunikasjon
- 2) Klimasmart mat
- 3) Bærekraftig forbruk
- 4) Fremtidsrettede bygg og anlegg
- 5) Grønn mobilitet
- 6) Naturen som karbonlager

Rapporteringen viser ikke hva som er status for de konkrete tiltakene i klimabudsjettet.

Rapportering på tiltak i virksomhetsplanene

Som beskrevet i kapittel 4, utarbeider virksomhetene egne tiltak i sine virksomhetsplaner. Tiltakene i virksomhetsplanene kan være tiltak fra klimabudsjettet som er gitt oppdrag fra direktør for tjenesteområdet, eller utarbeides av den enkelte virksomhet lokalt.

I intervju med representanter for seksjon for virksomhetsstyring, blir det vist til at virksomhetene skal rapportere muntlig til direktør for tjenesteområdet på status for oppfølging av oppdrag og tiltak i virksomhetsplanen én gang i halvåret. Dette inngår som en del av den ordinære mål- og resultatstyringen i Asker kommune, og er en generell oppfølgingsrutine for alle direktørområder.

I tillegg til den muntlige gjennomgangen med direktør, skal virksomhetene rapportere skriftlig på tiltak i virksomhetsplanen i Framsikt hvert halvår (juni og november/desember).

Når det gjelder klimatiltak, blir det i intervju vist til at virksomhetene skal rapportere på hvorvidt tiltaket har blitt gjennomført, men ikke eventuelle utslippsreduksjoner eller effekter av tiltakene. I rapporteringen skal virksomhetene heller ikke måle eller vurdere i hvilken grad et tiltak bidrar til å nå kommunens klimamål, da ansvaret for å overvåke utslippene ligger til avdelingen Natur, miljø og landbruk i Samfunnstjenester.

Deloitte har gjennomgått virksomhetenes rapportering på klimatiltakene i deres virksomhetsplaner i virksomhetssystemet Framsikt. Av gjennomgangen går det frem at det ikke ble rapportert på alle klimatiltakene som ble gitt som oppdrag i 2022. Av de 34 oppdragene som ble gitt fra klimabudsjettet i 2022, var det 15 tiltak som ikke ble rapportert på i Framsikt. Det ble blant annet ikke rapportert på oppdragene som ble gitt til virksomhetene i tjenesteområdet Samfunnsutvikling.

Rapportering på (klima)tiltak i Framsikt aggregeres ikke opp i en overordnet rapport slik det er tilrettelagt i dag. Kommunedirektørnivå mottar dermed ikke en aggregert rapportering på klimatiltak. I intervju med seksjon for virksomhetsstyring blir det vist til at det er igangsatt et arbeid for å se hvordan aggregert rapportering bedre kan ivaretas som en del av rapportering via Framsikt. Det blir pekt på at en samlet tilrettelagt aggregert rapportering på oppdrag og tiltak vil kunne bidra positivt til læring og koordinering på tvers av tjenesteområder og virksomheter.

⁵⁰ Ettersom at klimabudsjettet for 2021 var Asker kommunes første klimabudsjett, ble rammene og strukturen for klimabudsjettet lagt før *Temaplan for handling mot klimaendringene* ble vedtatt av

kommunestyret. Kommunen viser til at den røde tråden mellom temaplanen, klimabudsjettet og årsrapporten derfor er tydeligere i klimabudsjettet for 2022.

5.4 Vurdering

Rapportering på kommunens mål for utslippsreduksjoner

Undersøkelsen viser at kommunen evaluerer oppnåelse av målet om å redusere direkte klimagassutslipp med 67 prosent innen 2030 sammenlignet med 2009-nivå, i kommunens årsrapport. Deloitte vurderer det som positivt at det tydelig fremgår av årsrapporten hva som er status for kommunens direkte klimagassutslipp opp mot kommunens klimamål.

I kommunens årsrapport er det oppsummert aktiviteter som er gjennomført innenfor de ulike innsatsområdene i *Temaplan for handling mot klimaendringene*. Videre oppsummerer årsrapporten status for indikatorene som skal gi oversikt over status for innsatsområdene. I årsrapporten for 2022 er det imidlertid kun rapportert på tall for halvparten av disse indikatorene. Deloitte registrerer at det er påbegynt et arbeid med å utvikle metodikk for å rapportere på flere av indikatorene. Etter Deloitte vurdering er det viktig at kommunen viderefører dette arbeidet for å sikre at kommunens ledelse mottar tidsriktig rapportering om fremgangen for arbeidet med de ulike innsatsområdene, og eventuelle utfordringer som kan påvirke oppfyllelsen av kommunens klimamål.

Som omtalt i kapittel 4, har kommunen ikke tydelig definerte delmål som må oppnås i hver sektor for at kommunen skal redusere sine direkte klimagassutslipp med 67 prosent innen 2030. Etter Deloitte vurdering vil en enda tydeligere kopling mellom mål, delmål og indikatorer per sektor bidra til å gi kommunens ledelse en bedre oversikt over status for klimaarbeidet innen ulike sektorene og tjenesteområdene i kommunen. Rapportering på delmål i hver sektor vil også kunne gjøre det enklere å identifisere områder der det er behov for å styrke innsatsen for å nå klimamålene.

Rapportering på tiltak for å redusere klimagassutslipp

Kommunens årsrapport gir ikke status for de konkrete klimatiltakene som er listet i kommunens klimabudsjett. De virksomhetene som har fått klimatiltak i oppdrag, rapporterer likevel til administrativ ledelse om status for deres tiltak to ganger i året. Undersøkelsen viser at det ikke blir rapportert på alle klimatiltakene som virksomhetene er i gitt oppdrag. Dette gjør at kommunen mangler oversikt over status for alle klimatiltak i klimabudsjettet.

Det er ikke etablert indikatorer for å måle fremgang for de enkelte tiltakene i kommunens klimabudsjett. Etter Deloitte vurdering vil rapportering på forhåndsdefinerte indikatorer kunne gi kommunen viktig informasjon om tiltakene gjennomføres som planlagt, og om det er behov for korrigerende tiltak. Deloitte viser også til at det i KS' veileder for klimabudsjett anbefales at kommunene utarbeider resultatindikatorer og måltall per tiltak i klimabudsjettet. Det vises blant annet til at det blir det enklere å vurdere fremdrift og utvikling hvis samme resultatindikator brukes over tid.

Kommunens rapportering gir per i dag ikke en samlet oversikt over status for klimatiltak som skal bidra til at kommunen når sine klimamål. Deloitte stiller spørsmål ved om dette er i tråd med kommunens rammeverk der det fremgår at det bør utarbeides en samlet analyse av ulike typer indikatorer og annen styringsinformasjon for å svare på om organisasjonen er på vei mot måloppnåelse eller om målet faktisk er nådd. Manglende oversikt over status for tiltak gjør at kommunens ledelse heller ikke har et kunnskapsgrunnlag for å foreta en helhetlig vurdering av fremdriften og effekten av de ulike tiltakene, og om det eventuelt er behov for justeringer i tiltakene.

Det rapporteres ikke særskilt på om kommunen etterlever lov- og regelverk knyttet til klima, eller om kommunen arbeider i tråd med nasjonale krav og forventninger knyttet til klima. Etter Deloitte vurdering kan det være hensiktsmessig at kommunen i sin rapportering på klimamål, også rapporterer på kommunens etterlevelse av klimakrav i lov- og regelverk. For eksempel vil informasjon om kommunens internkontroll for å sikre at det tas klimahensyn i planer og vedtak etter plan- og bygningsloven⁵¹, være relevant informasjon for kommunens ledelse. Slik informasjon vil kunne bidra til å belyse om kommunen etterlever klimakrav i lov- og regelverk, eller om det er behov for å styrke internkontrollen på enkelte områder. Deloitte viser til at dersom kommunen sikrer en betryggende kontroll med at kommunen etterlever eksisterende regelverk knyttet til klima, vil dette også være et positivt bidrag for å nå kommunens egne klimamål.

⁵¹ I henhold til plan- og bygningsloven § 3-1 bokstav 6.

6 Systematisk arbeid opp mot egne klimamål, samt nasjonale krav og føringer

Asker kommune har etablert system og rutiner som skal sikre at klimahensyn ivaretas i flere av kommunens arbeidsprosesser, blant annet i utarbeidelse av politiske saker, og i arealplanprosesser. I tillegg har kommunen system og rutiner som skal bidra til å redusere utslipp fra kommunens egen virksomhet. Samtidig er det i enkelte områder et potensial for å integrere klimahensyn i arbeidsprosesser i større grad enn i dag, eksempelvis oppfølging av kontrakter der det er stilt klimakrav.

Det gjennomføres ikke vurderinger av risiko for manglende måloppnåelse av kommunens klimamål. I intervjuer begrunnes dette med at risikobildet er komplisert, og at kommunen er avhengig av andre aktører dersom kommunen skal nå sine klimamål.

6.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad arbeider kommunen systematisk opp mot egne klimamål og nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?

- *Er det etablert tilstrekkelig med system og rutiner som bidrar til at klimahensyn ivaretas i kommunens sentrale arbeidsprosesser?*
- *Er det etablert tilstrekkelig med system og rutiner for å sikre at kommunen ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?*
- *I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med å kartlegge, vurdere og håndtere risiko for at kommunen ikke oppnår sine klimamål eller etterlever nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging?*

6.2 Revisjonskriterier

6.2.1 Kommunelovens krav til internkontroll

Kommuneloven kapittel § 25 stiller krav til internkontroll i kommuner og fylkeskommuner.

Det går frem av § 25-1 at «Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges» og at «Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold». Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen. Det spesifiseres blant annet at kommunedirektøren skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer.

I forarbeidene Kommuneloven § 25-1 fremgår det at det med systematisk menes at arbeidet med internkontrollen ikke skal være tilfeldig, hendelsesbasert eller spontant. Med risikobasert vises det til at det skal gjøres konkrete vurderinger i den aktuelle virksomheten i kommunen for å vurdere hvor omfattende og hva slags internkontroll det er behov for. Det er viktig med internkontroll der det er høy risiko for at det skal skje noe feil, og der konsekvensene av feil er store. [18]

6.2.2 Veiledning knyttet til internkontroll

I tidligere veileder til internkontroll fra tidligere Kommunal- og moderniseringsdepartementet vises det til at selv om kommuneloven § 25-1 sier at kommunen skal ha internkontroll for å sikre at lover og forskrifter følges, kan kommunen selv fastsette andre mål med internkontrollen, for eksempel at internkontrollen også skal sikre etterlevelse av andre vedtak

I KS' veiledning for kommunedirektørens internkontroll [30], er det listet opp eksempler på sektorovergripende rutiner som bør være på plass i kommunen. Rutiner som «sikrer iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak» er listet opp som et eksempel på slike rutiner.

I veiledningen vises det videre til at kommunedirektøren kan gjennomføre en overordnet risikovurdering av risiko for manglende måloppnåelse. Det fremgår av veilederen at det kan være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i målene – arbeidsoppdraget – slik det fremgår av planer, vedtak og styringsdokumenter. Det pekes på at risikovurderingen kan ta utgangspunkt i følgende spørsmål:

- Hva er målene og arbeidsoppdraget?

- Hva må kommunen som minimum lykkes med – kritiske suksessfaktorer – for å nå disse målene?
- Hvilke risikofaktorer finnes som kan medføre at kommunen ikke når målene?
- Hvor sannsynlig er det at disse inntreffer?
- Hva vil konsekvensene være dersom de inntreffer?
- Bør kommunen foreta seg noe for å redusere risikoene, og derved øke sjansen for måloppnåelse?

6.2.3 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring

Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring legger føringer for den overordnede styringen av enhetene i kommunen. [26] Virksomhetsstyringen i Asker kommune baseres på mål- og resultatstyring, som innebærer at det planlegges og settes mål, og at resultatene måles og følges opp for å avdekke avvik og muligheter. Virksomhetsstyringen baseres på risikostyring, og risikovurderinger skal benyttes for å kartlegge og dokumentere risikobildet i kommunen

6.2.4 Asker kommunes kvalitetssystem

Kvalitetssystemet til Asker kommune har en egen prosessbeskrivelse for kommunens internkontroll. Blant annet går det frem at «Internkontroll er en integrert del av virksomhetsstyringen. Internkontroll er formalisert og strukturert planlegging, organisering, gjennomføring, rapportering og evaluering av aktiviteter som sikrer at mål nås og lover og regler overholdes.» [31]

6.2.5 Plan- og bygningsloven

Det framgår av plan- og bygningsloven at planleggingen skal ta klimahensyn gjennom reduksjon av klimagassutslipp (§ 3-1 g), blant annet gjennom tiltak for energiforsyning, areal og transport.

Det finnes også to statlige planretningslinjer som gir føringer for kommunens regulering av klimagassutslipp gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven:

- statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- statlige planretningslinjer for samordnet bolig- areal- og transportplanlegging.

6.2.6 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Det framgår av Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 at fylkeskommunal og kommunal planlegging er viktig for å redusere utslipp av klimagasser og energiforbruk. Det vises til at effektiv

arealbruk og god samordning med transportsystem er viktig for å møte overgangen til lavutslippssamfunnet.

Det pekes på at uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette.

6.3 Datagrunnlag

6.3.1 System og rutiner for å sikre at klimahensyntas i sentrale arbeidsprosesser

Asker kommunes kvalitetssystem Simpli inneholder prosessbeskrivelser og rutiner for kommunen som blant annet beskriver hensyn til reduksjon av klimagassutslipp. Kommunen har også tatt i bruk ulike digitale systemer innenfor drift av bygg, blant annet for energioppfølging og ombruk.

Dette kapittelet gir en oversikt over i hvilken grad kommunen har etablert system og rutiner for å sikre at klimahensyntas i sentrale arbeidsprosesser. Det vil være relevant å ta klimahensyn i en rekke av kommunens arbeidsprosesser og oppgaver, og ikke kun i arbeidsprosessene beskrevet i dette kapittelet. Kapittelet oppsummerer likevel de prosessene som er vurdert som mest sentrale i arbeidet med klima, og de systemene og rutinene som er trukket frem av kommunen selv.

Rutiner for vurdering av klimahensyn ved utarbeidelse av politiske saker

Det går frem av *rutine for utarbeidelse av politisk sak i kvalitetssystemet* at det i politiske saksfremlegg skal redegjøres kort for sakens eventuelle relevans for de tre bærekraftsdimensjonene i FNs bærekraftsmål – miljø, økonomi og sosiale forhold.

Et eksempel på dette er et investeringsprosjekt om utbygging av Kirkeveien ved Føyka idrettsanlegg i Asker. I saksfremlegget er sakens relevans for miljø, økonomi og sosiale forhold vurdert. Det framgår blant annet av saksfremlegget at prosjektet er valgt som pilotprosjekt for å teste ut utslippsfrie maskiner da anlegget gjennomføres i et sentrumsområde.⁵² Utslippsfrie maskiner medfører mindre støy, bedre luftkvalitet og redusert risiko for skade på naturverdier i sammenheng med Drengsrudbekken. [32]

⁵² Anleggsplassens naboer er Asker skiklubb, Drengsrudbekken og Elvelykvartalet

Rutiner for å redusere utslipp fra kommunens anskaffelser

For å følge opp Kommuneplanens samfunnsdel, handlingsprogram og *Temaplan for handling mot klimaendringene*, har seksjonen Anskaffelser utarbeidet anskaffelsesplattformen *Bærekraftige anskaffelser i Asker*. Anskaffelsesplattformen gir føringer for håndtering av innkjøp og beskriver roller og ansvar samt hva som må inngå i anskaffelsesprosessen. Det fremgår av anskaffelsesplattformen at det skal stilles miljø- og klimakrav ved alle vesentlige kommunale innkjøp av varer og tjenester.

Det er nedsatt arbeidsgrupper som skal sikre at anskaffelsesplattformen operasjonaliseres gjennom at det utarbeides veiledere, rutiner, maler og sjekklister. For eksempel startet seksjonen Anskaffelser en prosess vinteren 2022 med å opprette et system der innkjøpere kan registrere om de har stilt klimakrav i anskaffelsen. I intervju opplyser representanter for seksjonen at dette nå er innarbeidet i kommunens anskaffelsesverktøy.

Det fremgår av kommunens prosess for anskaffelser at det skal utarbeides en plan for anskaffelser over nasjonal terskelverdi. I intervju opplyser representanter for seksjonen Anskaffelser at anskaffelsesplanen for den enkelte anskaffelsen må inkludere en vurdering av bærekraft. Det går frem av mal for anskaffelsesplanen at det i planen skal gjøres en vurdering av:

- Om det skal stilles miljøkrav i anskaffelsen, jf. lov om offentlige anskaffelser § 6.
- Om det bør foretas ombruksvurderinger i stedet for anskaffelse, eller om det er aktuelt å sette krav til ombruk/sirkulærøkonomi i tilknytning til anskaffelsen.
- Om Svanens innkjøpernettverk har standardkrav som kan benyttes til krav om miljømerking.

I mal for anskaffelsesplan vises det til en veileder utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) om grønne anskaffelser, og at DFØs sparretelefon kan tilby innkjøpere veiledning i å sikre miljø og bærekraft i offentlige anskaffelser. I intervju opplyser representanter for seksjonen Anskaffelser at kommunen er engasjert i det nasjonale arbeidet med utvikling av miljøstandarder, og tilstreber at det utvikles og benyttes nasjonale standarder i utformingen av kontrakter. Representanter fra seksjon for Anskaffelser opplyser at det benyttes standardiserte kriteriesett tilpasset ulike kategorier anskaffelser der slike finnes.

Det er utarbeidet en skriftlig rutine for kontraktsoppfølging som ligger i kommunens kvalitetssystem. Representanter for seksjonen Anskaffelser opplyser i intervju at det kan være vanskelig å konkretisere klimakrav i kontrakter, noe som gjør denne typen krav vanskeligere å følge opp og måle. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal jobbe med å forbedre kontraktsoppfølgingen gjennom rutiner. Representanter for seksjonen Anskaffelser opplyser at det blant annet jobbes med å utvikle KPIer og datafangst for å måle om klimakrav innfris, og miljørådgivere i avdelingen Natur, miljø og landbruk er involvert i dette arbeidet.

Asker kommune har signert felleserklæringen til Viken fylkeskommune om fossilfri transport, og gjennom dette forpliktet seg til å etterspørre transport som innebærer minst mulig klimagassutslipp. Forpliktelsen er inntatt i Anskaffelsesplattformen. Det fremgår ikke spesifikt av mal for anskaffelsesplan at fossilfri transport skal etterspørres. I forbindelse med verifisering opplyser kommunen at malen nå er til revisjon for å tilpasses kommunens Anskaffelsesplattform. Alle anskaffelser av kjøretøy skal godkjennes av kjøretøyforvalter i kommunen. I intervju opplyser representanter for virksomheten Asker drift Kjøretøyforvalter ivaretar at det tas klimahensyn i anskaffelser av kjøretøy og sikrer at regelverket er fulgt. Representanter for Asker drift opplyser at alle som skal anskaffe kjøretøy i kommunen blir henvist til kjøretøyforvalter som bestiller kjøretøyet.

System og rutiner for å redusere utslipp fra reisevirksomhet

Reisepolicy for Asker kommune skal sikre rutiner for vurdering av klimaavtrykk knyttet til reisemåte og opphold. [33] Kommunens reisepolicy gjelder for alle ansatte og folkevalgte i kommunen og omfatter reisevirksomhet og tjenestereiser utenfor kommunen. Det fremgår blant annet av reisepolicyen at det før alle reiser skal foretas en vurdering av reisen sett i et klimaperspektiv og om reisen kan erstattes med telefonmøte eller videokonferanse. Mulighet for å benytte kollektivtransport skal vektlegges ved valg av sted for samlinger og møter. Ved lengre reiser skal grønn mobilitet ha førsteprioritet.

Reisepolicyen følges opp ved at alle virksomheter i oppdragsbrevet fra kommunedirektøren for 2023 er gitt i oppdrag at kommunens reisepolicy skal gjøres kjent for og overholdes av ansatte (se nærmere omtale av oppdragsbrevet i kapittel 4.3.2)

I intervju med representanter for tjenesteområdet Oppvekst pekes det på at det er behov for tydeligere system og rutiner i skolene knyttet til reisevaner og bilbruk. Det fremgår av intervju at det er lagt til rette for at det skal være en bilpark i tjenesteområdet, men tjenestene i oppvekst har behov som ikke dekkes av bilparken i dag.

System og rutiner for å redusere energiforbruk i drift av kommunale bygg

Som et tiltak for å redusere energiforbruk i kommunale bygg, har Eiendom innført et energioppfølgingssystem (EOS), som henter inn data fra de ulike byggene. Eiendom bruker dette systemet for overvåkning av energibruk og kan operasjonalisere tiltak for å redusere energiforbruk ut fra data innhentet gjennom systemet.

Videre har Eiendom påbegynt et arbeid med å utarbeide overordnede dokumenter/rutiner som skal spres til hele organisasjonen når det gjelder effektiv arealutnyttelse. Bedre arealutnyttelse kan bidra til utslippsreduksjoner gjennom å redusere behov for å bygge nytt.

System og rutiner for ombruk

Virksomheten Eiendom benytter en digital løsning som gir oversikt over kommunens møbler og inventar som bidrar til at virksomhetene kan gjenbruke møbler. Løsningen ble tatt i bruk gjennom pilotprosjektet «ombruk av kontormøbler» og er overført til ordinær drift i virksomheten.

Det finnes ikke tilsvarende løsninger som gir oversikt over tilgjengelig byggematerialer og IKT-utstyr. I intervju opplyser representanter for Eiendom at det ikke er god nok oversikt over hva kommunen har tilgjengelig når det gjelder byggematerialer og IKT-utstyr. Eksempelvis pekes det på at kommunen kunne hatt et lignende system som allerede er etablert for å holde oversikt over møbler.

System for ombruk av kontormøbler i Asker kommune

I forbindelse med kommunesammenslåingen startet avdelingen Natur, miljø og landbruk et møbelprosjekt for å unngå at kommunen kjøpte inn nye kontormøbler under flytteprosessen. Asker kommune tok i bruk en digital database kalt Loopfront hvor de brukte møblene registreres og lagres. I databasen kan møbler reserveres til nye prosjekter. Ombruksprosjektet var først en pilot fordelt på 25 ulike lokasjoner, men er nå overført til virksomheten Eiendom for ordinær drift. Asker kommune estimerer at ombruksprosjektet har spart kommunen for 16 millioner kroner, 90 tonn avfall og 234 tonn CO2 ekvivalenter. [34]

System og rutiner for å redusere utslipp fra kommunale bygg- og anleggsprosjekter

For å sikre at det tas klimahensyn i kommunale bygg- og anleggsprosjekter, har Prosjekt og utvikling etablert en rutine for at alle prosjekter skal gjennomføre en *miljøgjennomgang* før oppstart av forprosjekt.^{53,54} Miljøgjennomgangen utføres før valg av entreprenør. I miljøgjennomgangen gjennomgås ulike punkter knyttet klima, for eksempel:

- Om prosjektet er av en slik art at det bør utnevnes en egen miljøansvarlig
- Om det skal stilles krav om begrensning av energibruk i anleggsfasen (f.eks. i belysning og oppvarming)
- Hvordan skal prosjektet benytte mest mulig klimavennlige materialer? Er muligheten for å bruke fornybare bygningsmaterialer, herunder tre, vurdert?

For alle større byggeprosjekter skal det også utarbeides en *miljøoppfølgingsplan*.⁵⁵ Det fremgår av rutine i kommunens kvalitetssystem at det for anleggsprosjekter bør utarbeides en miljøoppfølgingsplan dersom prosjektene er store og/eller miljøgjennomgangen viser at det er mange, eller omfattende, miljøaspekter som må følges opp. Terskelverdi for anleggsprosjekter eller nærmere spesifisering av tilfeller hvor det bør lages en miljøoppfølgingsplan fremgår ikke av rutinen.

Miljøoppfølgingsplanen er kommunens system for å sikre at miljøkrav som stilles i kontraktene med entreprenører blir fulgt opp under prosjektgjennomføringen. I etterkant av gjennomføring av tiltak skal entreprenør oppdatere miljøoppfølgingsplanen i samarbeid med Prosjekt og utvikling.

I mal for miljøoppfølgingsplan for bygge- og anleggsprosjekter stilles det blant annet krav om;

- Energieffektivitet
- Utarbeidelse av klimagassregnskap for bygg
- Utslippsfrie anleggsmaskiner
- Bruk av materialer med lavest mulig klimagassutslipp

Asker kommune benytter flere sertifiseringsordninger for kommunale bygg, herunder BREEAM og Svanemerket. Det er kvalitetsleder i virksomheten Prosjekt og utvikling som skal sikre at systemene og rutinene for oppfølging av sertifiseringsordningene blir oppdatert.

I 2022 gjennomførte Asker kommune en evaluering av miljø- og klimatiltak i nye bygg og anlegg gjennomført de siste årene. Nye kommunale bygg i kommunen bygges etter ulike miljøstandarder og evalueringen viste behov for å standardisere hvilke tiltak/krav som bør stilles, uten at dette begrenser utviklingen på området. Nedre Sem Gård er et eksempel på et bygg som bygges med høye krav til klimahensyn gjennom innovasjonsprogrammet FutureBuilt (se nærmere omtale av prosjektet i boksen under).

På bakgrunn av denne evalueringen, opplyser ledelsen for Samfunnstjenester at det arbeides med en ny teknisk standard for miljøvalg knyttet til nye investeringsprosjekter.

Nedre Sem Gård – Askers første sirkulære byggeprosjekt

Asker kommune deltar i *FutureBuilt*, et innovasjonsprogram/kvalitetsprogram for å oppnå ambisiøse klima- og bærekraftsmål i nye prosjekter. Kommunen har et utvalg prosjekter som gjennomføres som Futurebuilt, blant annet låven på Nedre Sem Gård. Nedre Sem Gård er i dag et arbeidssenter, men det er behov for å pusse opp Låvebygningen. Bygningen skal demonteres og det nye bygget bygges med gjenbruk av de gamle materialene. Nedre Sem gård er det første sirkulære byggeprosjektet Asker kommune gjennomfører. Prosjektet er pilot for FutureBuilt kriteriesett for plastbruk og sirkulære bygg som omhandler reduksjon av plastprodukter og ombruk av byggematerialer. [35]

⁵³ *Prosess for miljø og klima i investeringsprosjekter.*

⁵⁴ Prosess for miljø og klima i investeringsprosjekter ble sist godkjent 15. mars 2023, etter at denne forvaltningsrevisjonen hadde startet opp.

⁵⁵ Det skal utarbeides en miljøoppfølgingsplan for byggeprosjekter som er større en 250 m².

Klimahensyn i behandling av byggesaker

Et av klimatiltakene i klimabudsjettet er å «påvirke private utbyggingsprosjekter til å velge fossilfrie og utslippsfrie bygg- og anleggsplasser». Virksomheten Byggesak har innarbeidet et punkt i sjekklisten for forhåndskonferanser om at saksbehandler skal kontrollere om utslipp er vurdert. [36] Kommunen har inkludert dette punktet i sjekklisten for forhåndskonferanser for å påvirke slik at klimahensyn vurderes i den enkelte byggesak.

I intervju opplyser representanter for virksomheten Byggesak at virksomheten ikke har system eller rutiner for å vurdere kvaliteten på vurderinger som er gjort av hensyn til klima i byggesaker. Byggesak opplyser at de har begrensede påvirkningsmuligheter når det gjelder reduksjon av klimagassutslipp i behandling av byggesaker da regelverket (plan- og bygningsloven med forskrifter) legger mye av ansvaret for klima- og miljøhensyn på søker og tiltakshaver, og ikke kommunen.

6.3.2 System og rutiner for å sikre at kommunen ivaretar nasjonale krav og føringer for klimaplanlegging

Kommuneplanens arealdel inneholder bestemmelser som skal bidra til at klimahensyn hensyntas i kommunens planprosesser. I tillegg har kommunen flere ulike maler og sjekklister som omtaler krav til klima i planprosessen.

Bestemmelser i kommuneplanens arealdel som skal sikre at det tas klimahensyn

Kommuneplanens arealdel 2023–2035 inneholder bestemmelser og retningslinjer som skal sikre at det tas hensyn til reduksjon av klimagassutslipp i arealplanleggingen.

Følgende bestemmelser til kommuneplanens arealdel er særlig relevante for reduksjon av klimagassutslipp:

- Utbygging av større næringsbebyggelse og boligfelt nord for kommunens nullvekstlinje⁵⁶ kan ikke finne sted før det er *dokumentert og sikret god bussframkommelighet* på fylkesveiene.⁵⁷
- *Klimagassberegninger* skal utarbeides for større nybygg, ved riving av større eksisterende bygg og for større anleggsprosjekter for bygging av vei, broer, gang- og sykkelsti, og etablering av ledningsnett for vann- og avløp.⁵⁸
- Det skal lages en *energiplan* for større nybygg og ved større utbygginger.⁵⁹
- *Maskin og kjøretøy på bygge- og anleggsplasser bør være elektriske* eller bruke hydrogen eller biogass der slike løsninger er kommersielt tilgjengelig.⁶⁰
- Ved alle tiltak etter plan- og bygningsloven skal det legges stor vekt på *bevaring av eksisterende terreng og vegetasjon*.⁶¹
- Innenfor område for blågrønnstruktur skal *vegetasjon bevares* på en måte som sikrer sammenhengende grønnstruktur og grønne lunger.⁶²

⁵⁶ I KPA er det avmerket en nullvekstlinje tvers gjennom kommunen. Nord for nullvekstlinjen skal all økt persontrafikk gjøres med kollektiv, sykkel og gange.

⁵⁷ Rekkfølgekrav 3.1.3 a): Nord for nullvekstlinjen1 kan utbygging med ny næringsbebyggelse over 1000 m² BRA eller nye boligfelt med mer enn 10 hovedbruksenheter, ikke finne sted før det er dokumentert og sikret god bussframkommelighet på fylkesveiene fv. 201(Fekjan), fv. 203 (Drammensveien), fv. 167 (Røykenveien) fv. 165 (Slemmestadveien) mellom utbyggingsområdet og E18/Bærums kommunegrense. Aktuelle tiltak for å sikre god bussframkommelighet følger av retningslinje til bestemmelsen.

⁵⁸ Bestemmelse 9.1.1: Klimagassberegninger skal utarbeides ved: a. Nybygg større enn samlet 1000 m² BRA; b. Riving av eksisterende bygg større enn samlet 200 m²BRA, eller 300m² drifts- /lagerbygg innen landbruk; c. Større anleggsprosjekter for bygging av vei, bruer, gang- og sykkelsti, og etablering av ledningsnett for vann- og avløp som innebærer inngrep i terreng.

⁵⁹ Bestemmelse 9.1.2: Det skal lages en energiplan for nybygg større enn samlet 1000m²BRA, og ved feltutbygging med mer enn 10 hovedbruksenheter.

⁶⁰ Bestemmelse 9.1.3: Maskinene og kjøretøyene på bygge- og anleggsplassen bør være elektriske eller bruke hydrogen eller biogass der slike løsninger er kommersielt tilgjengelig. Som maskiner på bygge- og anleggsplassen regnes også aggregater og kompressorer.

⁶¹ Bestemmelse 12.2.1: Ved alle tiltak etter plan- og bygningsloven skal det legges stor vekt på bevaring av eksisterende terreng og vegetasjon. For å unngå større fyllinger og skjæringer ved plassering i terreng, skal høydeforskjellen på tomten tas opp i bebyggelsen. Tiltak skal tilpasses terreng og landskap, ikke omvendt ...

⁶² Bestemmelse 17.1: Innenfor område for blågrønnstruktur skal vegetasjon bevares på en måte som sikrer sammenhengende grønnstruktur og grønne lunger. Det tillates skånsom tilrettelegging for turstier (traseer for ferdsel til fots med bruksbredde på inntil 1,5 meter), naturlekeplasser og friluftsliv, samt lettere, nødvendig skjøtsel av vegetasjon. Terrengendringer er ikke tillatt.

Krav om hensyn til reduksjon av klimagassutslipp i maler og rutiner for behandling av reguleringsplaner

Avdeling for Reguleringsplan har flere ulike rutiner, maler og sjekklister som skal bidra til at klima hensyntas i planprosessen.

Tabell 9 gir en oversikt over krav om vurderinger knyttet til klima i planprosessen.

Tabell 9 Oversikt over interne rutiner, maler og sjekklister som oppstiller klimakrav i planprosessen

Rutiner, maler og sjekklister	Krav til omtale av klima
<i>Skriftlig rutine for tema for samrådsmøtet⁶³</i>	Det fremgår av rutinen at energi og klima er blant tema som bør diskuteres i interne samrådsmøter i forbindelse med oppstart av planprosesser. Samrådsmøte avholdes internt i kommunen med berørte enheter før oppstartsmøte med forslagsstiller. I intervju opplyser representanter fra Samfunnsutvikling at miljørådgiverne fra Natur, miljø og landbruk ofte spiller inn klimahensyn i disse møtene.
<i>Mal for referat fra samrådsmøte⁶⁴</i>	I mal for referat fra samrådsmøte, er det listet opp aktuelle planfaglige tema som saksbehandler skal gi en foreløpig vurdering av. Punkter som skal vurderes i henhold til denne malen, inkluderer: <ul style="list-style-type: none">• Samordnet areal- og transportplanlegging• Grønnstruktur• Energi og klima (materialbruk, alternative energikilder, FutureBuilt.)⁶⁵
<i>Mal for bestilling av oppstartsmøte</i>	Det fremgår av malen at det skal beskrives hvilke miljøambisjoner som er tenkt inn i prosjektet.
<i>Mal for tilbakemelding til forslagsstiller etter oppstartsmøte</i>	Det fremgår av malen at det må redegjøres for energi og klimahensyn i massehåndtering. Det er også et eget punkt om energi og klima (materialbruk, alternative energikilder, FutureBuilt.). Dette punktet er ikke beskrevet med ytterligere veiledning. Saksbehandler skal merke av et punkt hvis kommunen ser behov for klimavurderinger, og det er et eget felt hvor saksbehandler kan utdype behovet.
<i>Mal for planbeskrivelse til reguleringsforslag</i>	Det fremgår av malen at planbeskrivelsen blant annet skal omtale: <ul style="list-style-type: none">• Redegjørelse av forholdet til statlige planretningslinjer, med fokus på fastsatte miljømål og hvordan disse er tatt hensyn til.• Trafikkforhold, eksempelvis kollektivtilbud, sykkel- og gangforbindelser.• Hvordan grøntstrukturer er ivarettatt og forbedret.• Miljøambisjoner med vekt på blant annet miljøriktig energiforsyning, lavt energibehov og materialbruk.• Planforslagets virkninger på grøntstruktur, energibehov- og forbruk.
Sjekkliste for innsendt materiale i forbindelse med reguleringsplaner	Saksbehandler skal i tråd med sjekklisten vurdere om det er gjort en konsekvensvurdering av natur og miljø, energi og klima.

⁶³ I alle planprosesser blir det avholdt et internt *samrådsmøte* i kommunen i forkant av oppstartsmøtet med forslagsstiller. Samrådsmøtet tar utgangspunkt i det innsendte planinitiativet.

⁶⁴ Den interne malen danner grunnlag for tilbakemeldinger til forslagsstiller som gis i oppstartsmøtet.

⁶⁵ Futurebuilt er et innovasjonsprogram for byggeprosjekter som tilfredsstiller kvalitetskriterier til blant annet reduksjon av klimagassutslipp.

6.3.3 Risikovurderinger knyttet til oppnåelse av klimamål og etterlevelse av krav og føringer

Som tidligere omtalt, har Asker kommune har som mål å redusere de direkte utslippene med 67 prosent innen 2030, sammenlignet med utslippsnivået i 2009. Ett av delmålene er at utslippene skal være redusert med 50-55 prosent innen 2025. Kommunen gjennomfører per i dag ikke risikovurderinger for manglende måloppnåelse når det gjelder disse klimamålene.

I intervju med representanter fra Miljø og Samferdsel opplyses det om at det er utfordrende å få oversikt over risikobildet fordi oppnåelse av kommunens klimamål i stor grad er avhengig av nasjonal og internasjonal klimapolitikk. I intervju vises det til at kommunen har begrenset styringsevne når det gjelder å nå utslippsmålet fordi det avhenger av nasjonale rammebetingelser og at det derfor har begrenset nytteverdi for kommunen å gjennomføre slike risikovurderinger.

Miljø og samferdsel opplever at nytten ved å gjøre en overordnet risikovurdering er lav, og at det er mer hensiktsmessig å vurdere potensialet for utslippskutt og barrierer for hvert enkelt tiltak. Per i dag estimeres ikke utslippsreduksjoner per tiltak, men per sektor.

I intervju opplyser representanter for tjenesteområdet Samfunnstjenester at avdelingen Natur, miljø og landbruk har et ansvar for å overvåke utslippene i kommunen opp mot klimamålene kommunen har satt seg.

6.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at kommunen har etablert system og rutiner som bidrar til at klimahensyn ivaretas i flere av kommunens arbeidsprosesser. Kommunen har blant annet rutiner for å vurdere om klimahensyn er ivaretatt ved utarbeidelse av politiske saker, og i arealplanprosesser. I tillegg har kommunen system og rutiner som skal bidra til å redusere utslipp fra kommunens reisevirksomhet og anskaffelser, samt i drift av kommunale bygg og i kommunale bygg- og anleggsprosjekter.

Deloitte mener at det samlet sett er positivt at kommunen har etablert system og rutiner i ulike deler av kommunen som bidrar til oppnåelsen av kommunens politiske vedtatte klimamål. Samtidig indikerer undersøkelsen at det er enkelte områder er potensial for å integrere klimahensyn i arbeidsprosesser i større grad enn i dag. Eksempelvis indikerer undersøkelsen at det er behov for rutiner for hvordan klimakrav i anskaffelser skal følges opp. Deloitte registrerer at det pågår et arbeid med å utvikle rutiner på dette området, og mener at det er viktig at dette arbeidet videreføres. Deloitte viser til Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser, der det fremgår at det er kommunene som har det største klimafotavtrykket fra offentlige anskaffelser, og at det derfor er særlig viktig at kommunene har en helhetlig tilnærming for å ivareta klima- og miljøhensyn i hele anskaffelsesprosessen.⁶⁶

Det er krav om at planer etter plan- og bygningsloven skal ta klimahensyn gjennom reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til forventede klimaendringer. Deloitte vurderer det som positivt at kommunen gjennom maler og rutiner for behandling av reguleringsplaner har inntatt krav om å vurdere klimapåvirkning av planene. Deloitte registrerer også at kommunen har inntatt bestemmelser i kommuneplanens arealdel som skal bidra til utslippsreduksjoner. Deloitte viser til nasjonale forventninger om at kommunene vektlegger arbeid med reduksjon av klimagassutslipp fra arealbruksendringer, og at det er viktig at kommunen arbeider systematisk for å for å redusere og begrense klimagassutslipp fra utvikling av nye områder.

Undersøkelsen viser at det ikke er gjennomført risikovurderinger av risiko for manglende måloppnåelse av kommunens klimamål. Deloitte registrerer at dette i intervjuer begrunnes med at risikobildet er komplisert, og at kommunen er avhengig av andre aktører dersom kommunen skal nå sine klimamål. At kommunen er avhengig av mange ulike aktører for å nå sine klima- og miljømål er etter Deloitte vurdering et risikoelement og er en viktig grunn til at det bør gjennomføres risikovurderinger. Gitt at klima er et prioritert område for kommunen og der det er risiko for at kommunen ikke når sine mål, mener Deloitte at det er viktig at kommunen vurderer risikoen for at kommunen ikke når de målene som er satt. En slik risikovurdering vil også kunne bidra til å avdekke behov for å sette i verk korrigerende tiltak.

⁶⁶ En helhetlig an tilnærming for å ivareta klima- og miljøhensyn innebærer å fastsette klima- og miljømål, vurdere i hvilke anskaffelser det er relevant å ta klima- og miljøhensyn, og etablere systemer og

rutiner for å ivareta og følge opp at fastsatte klima- og miljømål nås. Riksrevisjonen. *Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser* Dokument 3:5 (2021–2022).

7 Kompetanse innen klima

Asker kommune har miljø- og bærekraftsrådgivere ansatt i ulike deler av kommunen som blant annet arbeider med klimatiltak innen deres områder. I tillegg har kommunen to miljørådgivere i avdelingen Natur, miljø og landbruk som arbeider fulltid med klimatiltak og klimagassregnskap på tvers av kommunen. Miljørådgivere og andre ansatte holder seg oppdatert på klimaområdet gjennom at de blant annet deltar i ulike eksterne klimanettverk med regionale og nasjonale aktører. I tillegg tilbys alle ansatte kurs i bærekraft, der klima er en integrert del.

Samtidig viser undersøkelsen viser at enkelte av virksomhetene som ikke har egne miljørådgivere, har behov for økt kompetanse innen klima. Undersøkelsen indikerer at det er et potensiale for at kommunen i større grad utnytter den klimafaglige kompetansen som allerede er i kommunen, på tvers av tjenesteområdene.

7.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

Har kommunen tilstrekkelig og oppdatert kompetanse innen klima?

- *I hvilken grad sikrer kommunen at ansatte som skal arbeide med klima har relevant og oppdatert kunnskap?*
- *I hvilken grad sikrer kommunen at oppdatert kunnskap om klima legges til grunn i kommunens planlegging og virksomhet?*

7.2 Revisjonskriterier

7.2.1 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, punkt 4.2, sier at:

Kommunale, fylkeskommunale og statlige organer skal innenfor sine ansvarsområder anvende tilgjengelig kunnskap om klima, ventede endringer og konsekvenser av disse, i tillegg til kunnskap om tiltak for tilpasning.

Det går frem av Meld. St. 33 (2012–2013) *Klimatilpasning i Norge* at kommunene skal legge **relevant kunnskap** om klima og framtidige klimaendringer til grunn for samfunnsplanleggingen og myndighetsutøvelse.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder for klima- og energiplanlegging [19] som gir en oversikt over hvordan kommunene skal arbeide med å ivareta statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging. I veilederen fremgår det at kommunen innenfor sine ansvarsområder skal «bruke kunnskap om klima, ventede endringer og hvordan dette påvirker samfunnet».

7.2.2 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring

Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring legger føringer for den overordnede styringen av enhetene i kommunen.

I rammeverket vises det til at ledere i kommunen har ansvar for å skape en kultur for kvalitetsarbeid i hele organisasjonen, og integrere kvalitetsarbeid i alle prosesser. Det vises til at relevant kompetanse er en viktig forutsetning for dette. Videre står det:

For å lykkes med innovasjonsarbeid må det utvikles en aktiv innovasjonskultur i organisasjonen. Gjennom å utvikle en kultur for læring styrkes organisasjonens evne til å omsette ny kunnskap til ny praksis og bedre tjenester. Videre må medarbeidere og ledere ha kompetanse og verktøy for å gjennomføre endringsprosesser.

Se vedlegg 2 for utfyllende revisjonskriterier.

7.3 Datagrunnlag

7.3.1 Ansatte med særlig kompetanse på klima Samfunnstjenester og samfunnsutvikling

Som omtalt i kapittel 3 har tjenesteområdene Samfunnstjenester og Samfunnsutvikling et særlig ansvar for kommunens arbeid med reduksjon av klimagassutslipp gjennom at de har ansvar for oppgaver med vesentlig betydning for klima. Noen av virksomhetene i disse tjenesteområdene har egne miljørådgivere, mens andre har ikke det.

I Samfunnstjenester er det to stillinger som miljørådgivere ansatt under avdeling **Natur, miljø og landbruk**, som er organisert under virksomheten Miljø og Samferdsel.

Miljørådgiverne i denne avdelingen har klimafaglig kompetanse, og jobber fulltid med klimatiltak, herunder veilede andre virksomheter og koordinere arbeid med å redusere klimagassutslipp på tvers av kommunen.

Virksomheten **Prosjekt og utvikling** – som har ansvaret for utbyggingsprosjekter i kommunen – har også en egen miljørådgiver. Miljørådgiveren er fagansvarlig for ytre miljø i kommunens utbyggingsprosjekter. Dette innebærer blant annet å utarbeide og vedlikeholde virksomhetens rutiner, prosedyrer, sjekklister og maler som omfatter ytre miljø, og å sørge for at virksomheten er nødvendig oppdatert på prosedyrer og regelverk innenfor ytre miljø. Miljørådgiveren skal også delta i kommunens klimateam og være en faglig ressurs i utarbeidelse av energi- og klimaplan for prosjektene. I intervju med virksomhetsleder for Prosjekt og utvikling blir det vist til at (daværende) miljørådgiver ga innspill til *Temaplan for handling mot klimaendringene*, blant annet innspill knyttet til planlegging og gjennomføring av kommunens bygg- og anleggsprosjekter.

Virksomheten **Eiendom** har ikke en egen miljørådgiver eller andre ansatte med spesifikk kompetanse på klima. I intervju blir det vist til at det er behov for mer kompetanse knyttet til klima, enten gjennom at virksomheten får ansatt en egen miljørådgiver eller ved at virksomheten i større grad kan benytte andre ressurser i kommunen. Det blir blant annet pekt på at det er behov for mer kompetanse knyttet til hvordan en skal forvalte bygg med diverse miljøsertifiseringer, herunder Svanemerket.

I tjenesteområdet **Samfunnsutvikling** er det ingen egne miljørådgivere. I intervju blir det opplyst at det er spilt inn behov fra virksomhetsledere i Samfunnsutvikling om en miljørådgiver i tjenesteområdet. Det er særlig behov for personer som både har kompetanse innen arealplanlegging og klima, som kan bistå med råd opp mot samfunnsplanlegging og byggesak for å sikre at klimahensyn blir ivaretatt ved utarbeidelse av reguleringsplaner. Det blir derimot pekt på at det ikke er rom i kommunebudsjettet for dette nå, og at det derfor er viktig at Samfunnsutvikling samarbeider med og benytter ressursene som allerede finnes i Samfunnstjenester.

Det er ikke gitt sentrale føringer knyttet til hvilke tjenesteområder eller enheter som skal ha egne bærekrafts koordinatore / miljørådgivere.

Øvrige tjenesteområder

Tjenesteområdet Oppvekst har en rådgiver innen bærekraft, som har ansvaret for å koordinere arbeidet med bærekraftig utvikling innenfor tjenesteområdet. Det

er ikke egne miljørådgivere / bærekrafts koordinatore i tjenesteområdet Velferd eller tjenesteområdet Medborgerskap.

Som omtalt i kapittel 3, er Senter for innovasjon og læring (SEIL) Asker kommunes bærekrafts senter som har ansvar for å være pådriver for arbeid med bærekraft i kommunen. SEIL er organisert under tjenesteområdet Administrasjon og ledelse. Deloitte får opplyst at SEIL har ansatte med fagkompetanse innen klima, for eksempel mastergrad innen fagfeltet klima og miljø. I tillegg er det ansatte i SEIL som tar studier innenfor bærekraft på deltid.

Ekstern kompetanse

I enkelte tilfeller er det behov for å benytte eksterne rådgivere når det er behov for særlig kompetanse knyttet til klima. Eksempelvis blir det vist til at Prosjekt og utvikling noen ganger benytter eksterne rådgivere for å vurdere hvilke miljøtiltak som skal gjennomføres i de enkelte prosjektene, samt for å foreta beregninger av klimagassutslipp i utbyggings- og investeringsprosjekter. Et eksempel på dette er byggingen av Sætre skole, der kommunen har kjøpt tjenester av et arkitektfirma for å utføre klimagassberegninger. I intervju blir det pekt på at selv om det fungerer godt å kjøpe eksterne tjenester, ville det vært hensiktsmessig om kommunen hadde egen kompetanse i kommunen når det gjelder beregninger av klimagassutslipp.

7.3.2 Kunnskapsdeling og utnyttelse av kompetanse

I intervju med representanter fra Natur, miljø og landbruk blir det vist til at hver virksomhet i kommunen har ansvar for å ha oppdatert kunnskap om klima innenfor sitt ansvarsområde, både når det gjelder reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til klimaendringer. Ettersom at de fleste av virksomhetene i kommunen ikke har egne miljørådgivere, blir det vist til at miljørådgiverne i avdeling for Natur, miljø og landbruk har et ansvar for å være en faglig støtte for virksomhetene, blant annet når det gjelder utarbeidelse av tiltak.

Av intervjuer går det fram at det varierer mellom virksomhetene i hvilken grad de henvender seg til miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk når de har behov for fagkompetanse. En virksomhetsleder i Samfunnstjenester opplever at det er lav terskel for å henvende seg til miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk etter behov. Samtidig blir det vist til av en virksomhetsleder at miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk ikke alltid har kapasitet til å jobbe direkte med gjennomførelse av klimatiltak innen ansvarsområdene til virksomhetene, men heller bistår strategisk. Av andre intervjuer som har blitt gjennomført i forbindelse med forvaltningsrevisjonen fremgår det at enkelte enheter i

kommunen ikke er kjent med at Natur, miljø har et koordineringsansvar for klimaarbeid i kommunen.

Flere peker i intervju på at det er potensial for å i større grad systematisere kunnskapsdelingen og utnytte kompetanse innenfor klima i kommunen på tvers av tjenesteområdene. En utfordring med dette, slik lederen ser det, er at det i stor grad er Samfunnstjenester som sitter på kompetanse knyttet til klima og klimatilpasning, og at denne kompetansen ikke blir utnyttet på en god nok måte ved at den kommer alle tjenesteområdene til gode.

Som omtalt i kapittel 3, vises det i intervju til at miljørådgiverne i Natur, Miljø og Landbruk samarbeider i stor grad med enhetene i kommunen som er representert i klimateamet, og i mindre grad med tjenesteområdene Medborgerskap og tjenesteområdet Velferd. Miljørådgiverne opplever at det er behov for å vurdere om disse to tjenesteområdene skal delta i klimateamet.

7.3.3 Kurs og kompetanseheving

Kurstilbud til ansatte i kommunen

Gjennom Program for bærekraftige Asker⁶⁷ organiserer Senter for innovasjon og læring (SEIL) kurset *Bærekraft i praksis*, som er et internt kurs for ansatte i kommunen. *Bærekraft i praksis* har pågått siden 2021. I 2022 deltok 12 ansatte fra ti ulike virksomheter på kurset. Gjennom kurset får deltakerne støtte til å operasjonalisere oppdrag om bærekraft og klima gjennom å utarbeide tiltak til virksomhetsplanen. Bærekraft i praksis er i hovedsak et tilbud til virksomhetsledere og avdelingsledere.

I intervju blir med ledere fra tjenesteområder Samfunnstjenester og Samfunnsutvikling blir det vist til at flere ledere i tjenesteområdene, men ikke alle, har deltatt på *bærekraft i praksis*. En virksomhetsleder viser til at kurset er nyttig og relevant for alle tjenesteområder når det gjelder hvordan man skal koble tjenestene opp mot bærekraftsmålene til kommunen.

Utover *bærekraft i praksis* tilbyr SEIL et konsept for “klikk og hent” rådgivning hvor ansatte i kommunen kan ta kontakt med SEIL for bistand og spørsmål knyttet til arbeid med bærekraft og klima. SEIL arrangerer frokostseminarer og holder innlegg og workshop for virksomhetene om arbeid med bærekraft og klima.

SEIL har også utviklet et tilbud rettet mot skolene og barnehagene hvor ansatte og elever får opplæring i bærekraft og klima. Prosjektet heter «grønne klasserom», og er utviklet i samarbeid med bærekraftskordinator i tjenesteområdet Oppvekst.

Eksterne nettverk

I intervjuer blir det vist til at virksomhetene innhenter oppdatert kunnskap om klima gjennom deltakelse i ulike eksterne nettverk, der det skjer erfarings- og kunnskapsutveksling.

Miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk representerer Asker i flere nasjonale og regionale nettverk, for eksempel *Klimasatsnettverket* i regi av Miljødirektoratet og nettverket knyttet til *Kortreist Kvalitet* i regi av Kommunesektorenes organisasjon (KS).

Virksomhet for Eiendom og virksomhet for Prosjekt og utvikling deltar også i flere eksterne nettverk knyttet til byggforvaltning og eiendom, der klima har vært på agendaen. For eksempel deltar representanter for virksomhetene i et nettverk knyttet til klimagassregnskap og et prosjekt knyttet til arealoptimalisering, begge i regi av Norsk kommunal forening.

⁶⁷ Program for bærekraftig Asker ble etablert i 2020. Programmet skal bidra til samordnet gjennomføring og implementering av sektorovergrepene prosjekter og tiltak. Ansatte som jobber med programmet skal gi innspill til plan- og styringsarbeidet i kommunen,

sikre samarbeid og partnerskap gjennom eksempelvis konferanser og støtte virksomhetene gjennom å arrangere kurs og bistå med veiledning i utarbeidelse av tiltak. Klima er et av områdene i programmet.

7.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at kommunen har flere miljørådgivere med klimafaglig kompetanse. Enkelte tjenesteområder har egne miljørådgivere som arbeider med klimatiltak innen deres områder. I tillegg arbeider miljørådgivere i avdelingen Natur, miljø og landbruk med klima på tvers av kommunen, både med kommunens klimaplan og veiledning til de ulike tjenesteområdene. Deloitte vurderer det som positivt at kommunen har tilsatt egne ressurser med klimafaglig kompetanse til å jobbe strategisk med kommunens overordnede mål, planer og tiltak for klimagassutslipp. Det er også positivt at enkelte virksomheter har egne miljørådgivere for å følge opp klimatiltak i egen virksomhet.

Ikke alle tjenesteområdene har egne miljørådgivere. Undersøkelsen viser at noen av virksomhetene som ikke har egne miljørådgivere, har behov for økt kompetanse innen klima. Det er blant annet identifisert behov for styrket kompetanse innen klima i tjenesteområdet Samfunnsutvikling. Flere viser til at kommunen ikke har budsjett til å ansette flere miljørådgivere i perioden

fremover. Samtidig indikerer undersøkelsen at det er et potensial for at kommunen i større grad utnytter den klimafaglige kompetansen som allerede er i kommunen, på tvers av tjenesteområdene. Deloitte mener at det er viktig at kommunen sikrer en effektiv koordinering og informasjonsflyt mellom alle relevante enheter i kommunen for å nå klimamålene kommunen har satt seg.

Av undersøkelsen går det frem at kommunen har utarbeidet et kurs for ledere («bærekraft i praksis») som blant annet skal bistå ledere med å utarbeide tiltak til virksomhetsplanen. Deloitte mener at det er positivt at kommunen har utarbeidet et kurstilbud til ledere, men registrerer at det fortsatt er mange av kommunens virksomhetsledere og avdelingsledere som ikke har gjennomført kurset. Deloitte mener det er viktig å sikre ledere i kommunen har tilstrekkelig kompetanse i klimaarbeid, da én av målsettingene til kommunen er at ledere skal være «pådrivere for miljømessig bærekraft gjennom å jobbe for å redusere klima- og miljø avtrykket fra egen virksomhet og bidra til reduksjon av klima- og miljøavtrykket fra Askersamfunnet.»⁶⁸

⁶⁸ Fra oppdragsbrevet som ble gitt til alle virksomheter i starten av 2023.

KLIMATILPASNING

8 Organisering av arbeidet med klimatilpasning

Klimaendringer kan forventes å påvirke Asker kommune på en rekke områder, herunder bebyggelse, kommunal eiendom og bygningsmasse, infrastruktur for vann og avløp, kommunale veier, folkehelse, landbruk mv. Vann og vannmiljø er gitt et særlig ansvar for klimatilpasning, gjennom at virksomheten har ansvar for å sikre en forsvarlig overvannshåndtering i kommunen. Det er etablert prosesser for at Vann og vannmiljø involveres i reguleringsplaner i spørsmål om overvann. Andre virksomheter i kommunen har i utgangspunktet ansvaret for å forebygge og håndtere konsekvenser av klimaendringer innenfor sine områder. Det er etablert et overvannsteam i kommunen for samarbeid om blant annet problemstillinger knyttet til klimaendringens påvirkning på overvann. Det er ikke etablert prosesser for å koordinere arbeidet med klimatilpasning på tvers av tjenesteområdene innenfor andre områder enn overvann.

Vann og vannmiljø har ansvar for beredskap for naturfare og ekstremvær som påvirker kommunens *vann- og avløpssystem* og *kommunale veier* (for eksempel flom, skred og ras). Ansvaret for å håndtere naturfare og ekstremvær som ikke berører disse områdene, eller som går på tvers av ansvarsområder i kommunen, er ikke tydelig plassert. Undersøkelsen viser også at det er behov for bedre koordinering av hendelser som kan knyttes til klimaendringer.

8.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad er arbeidet med klimatilpasning hensiktsmessig organisert?

Under dette:

- *Er ansvar og oppgaver knyttet til arbeid med klimatilpasning tydelig fordelt mellom enheter i kommunen?*
- *Er det etablert tilstrekkelig med arenaer for samhandling for å sikre at kommunen er forberedt på klimaendringer?*

8.2 Revisjonskriterier

8.2.1 Kommunelovens krav til internkontroll

Det går frem av kommuneloven § 25-1 at kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Som del av internkontrollen, er kommunedirektøren ansvarlig for å utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.

Kommunal og moderniseringsdepartementet utdyper i veiledningen til internkontroll i kommunesektoren, at dette er viktig for å klargjøre ansvars- og rapporteringslinjer innad i kommunen. Dette gjelder både ansvars- og rapporteringslinjer på overordnet nivå for hele kommunen, og ansvars- og rapporteringslinjer innenfor de ulike tjenesteområdene eller virksomhetene. [17]

Ifølge forarbeidene til kommuneloven, ligger det i kravet om å beskrive organisering at det også skal beskrives hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt innad i kommunen, både sentralt og innenfor de ulike tjenesteområdene og virksomhetene. Dette kan for eksempel gjøres som en oversikt over lederstrukturer, rapporterings- og styringslinjer, delegeringer, funksjonsbeskrivelser osv. Det kan også henvises til delegeringsreglement og andre relevante dokumenter. [18]

8.2.2 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

DSBs veileder i hvordan ivareta samfunnssikkerhet og klimatilpasning i planlegging etter plan- og bygningsloven peker på at klimatilpasning er et tverrsektorielt tema som krever samordning på tvers av sektorene i kommunen, f.eks. vann og avløp og planlegging. I veilederen anbefales det at klimatilpasning er et tverrsektorielt tema som krever samordning på tvers av sektorene i kommunen, f.eks. vann og avløp og planlegging

8.3 Datagrunnlag

8.3.1 Fordeling av ansvar og oppgaver knyttet til klimatilpasning

Det fremgår av intervjuer i forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen at de enkelte enhetene i Asker kommune har ansvar for klimatilpasning innenfor sine respektive ansvarsområder. Det er ikke utpekt én enhet i kommunen med overordnet ansvar for å koordinere kommunens arbeid med tilpasning til et endret klima (klimatilpasning).

Tjenesteområdet *Samfunnstjenester* og tjenesteområdet *Samfunnsutvikling* har et særlig ansvar for forebygging og beredskap mot uønskede hendelser knyttet til klimaendringer. Tjenesteområdet Samfunnstjenester har blant annet ansvar for kommunens vann- og avløpssystemer, som det er viktig å dimensjonere og sikre mot økte nedbørsmengder. Tjenesteområdet Samfunnsutvikling har blant annet ansvar for arealplanlegging, som er kommunens viktigste verktøy for å forebygge og dempe negative konsekvenser av klimaendringer.⁶⁹

Det foreligger ikke en samlet beskrivelse av de ulike enheters oppgaver og ansvar for tilpasning til klimaendringer i Asker kommune. Ansvar knyttet til

klimatilpasning er i liten grad omtalt i beskrivelsene av de ulike enhetenes oppgaver og ansvar i kommunens kvalitetssystem Simpli.

Enheter med særlig ansvar og oppgaver knyttet til klimatilpasning er beskrevet nærmere under.

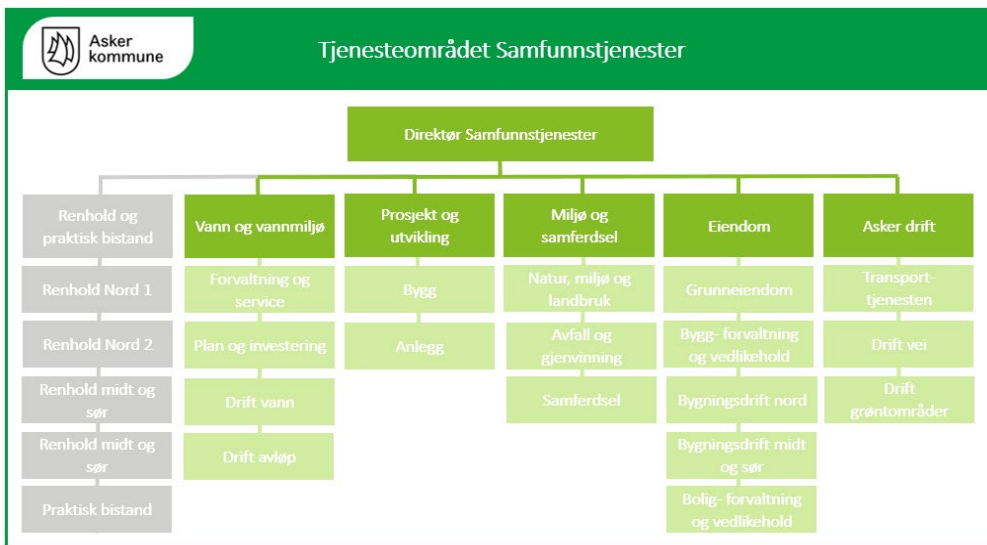
Tjenesteområdet Samfunnstjenester

Tjenesteområdet Samfunnstjenester har et forebyggende ansvar for å ta hensyn til klimaendringer i planleggingen av infrastruktur for transport og vann og avløp. I tillegg har tjenesteområdet ansvar for forvaltningen av natur, skog og landbruksarealer, som kan bidra til å dempe effekten av klimaendringene. Tjenesteområdet har også ansvar for beredskap for naturfare innen sine ansvarsområder.

Organiseringen av tjenesteområdet Samfunnstjenester er vist i Figur 5 Enheter i tjenesteområdet Samfunnstjenester med oppgaver som er særlig relevant for klimatilpasning. Virksomhetene som omtales i dette kapittelet er markert i grønt.

Under beskrives enheter i tjenesteområdet med ansvar og oppgaver som er særlig relevant for kommunens arbeid med klimatilpasning.

Figur 5 Enheter i tjenesteområdet Samfunnstjenester med oppgaver som er særlig relevant for klimatilpasning

⁶⁹ Virksomheten Vann og vannmiljø i Tjenesteområdet Samfunnstjenester har ansvar for kommunens vann- og avløpssystemer.

Virksomheten Samfunnsplanlegging i Tjenesteområdet Samfunnsutvikling har ansvar for blant annet arealplanlegging.

Virksomheten Miljø og Samferdsel har ansvar for natur, landbruk og kommunale veier og gater. Disse oppgavene forvaltes av avdelingen Natur, miljø og landbruk og avdelingen Samferdsel. Natur, miljø og landbruk drifter blant annet kommuneskog og har ansvar for forvaltning av all skog i kommunen, i samarbeid med skognæringen.⁷⁰ Kommunens forvaltning av skog og natur er viktig for å dempe konsekvenser av klimaendringer i kommunen. Avdelingen Samferdsel har ansvar for forvaltning av veier og gater. Det opplyses i intervju at dette ansvaret også innebærer å forebygge mot klimarelaterte hendelser ved kommunale veier, for eksempel gjennom rassikring.

Virksomheten Vann og vannmiljø har en sentral rolle i kommunens arbeid med klimatilpasning gjennom ansvar for håndtering av overvann, som forventes å øke med klimaendringene. [37] Det fremgår av kommunens kvalitetssystem at Vann og vannmiljø har ansvar for aktivt arbeid med klimatilpasning.

Virksomheten har også et koordineringsansvar for kommunens overvannsarbeid. Asker kommune har flere virksomheter som påvirker eller påvirkes av overvann, og roller knyttet til håndtering av overvann er derfor fordelt på flere virksomheter i kommunen.⁷¹ Vann og vannmiljø har blant annet ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av vann, avløps- og overvannsnett. Vann og vannmiljø har ansvaret for å utarbeide *temaplanen for Vann og vannmiljø 2022-2033*.

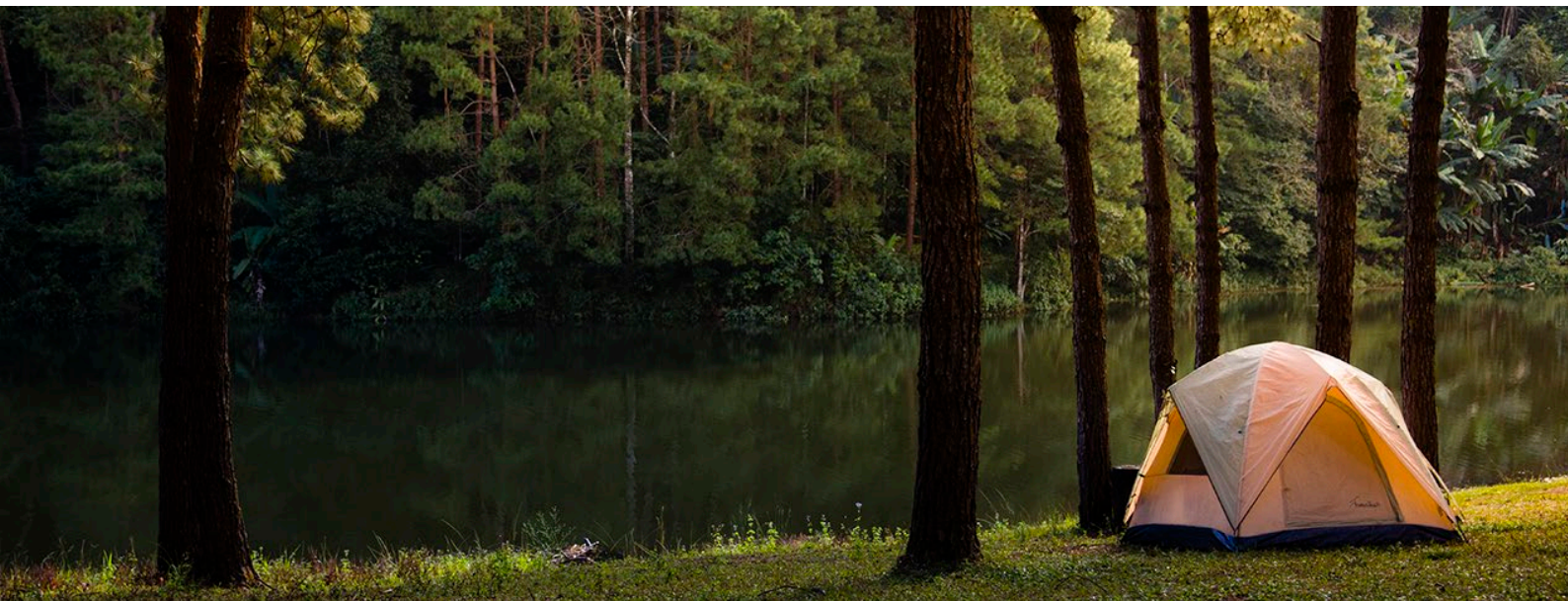
Vann og vannmiljø har beredskapsansvar når det gjelder hendelser i det kommunale vann- og avløpssystemet og vassdragsanlegg. Dette inkluderer blant annet hendelser som overvann, og flom. Vann og vannmiljø har en vakttelefon og beredskap 24 timer i døgnet.

Virksomheten har i tillegg ansvaret for vaktberedskap til virksomheten Miljø og samferdsel. Det opplyses i intervju at Miljø og samferdsel betaler for at Vann og vannmiljø drifter deres vaktberedskap.

Virksomheten Asker drift gjennomfører driftsoppdrag knyttet til kommunale vei og grøntområde. Asker drift har en beredskapsplan og en døgkontinuerlig vaktordning som håndterer innkomne varsler om vinteren. Klimaendringer kan endre værmønstre som kan påvirke driften av kommunale veier og grøntområder, for eksempel glattere veier.

Virksomheten Eiendom har ansvar for forvaltning av kommunens eksisterende bygningsmasse som er viktige å sikre mot fremtidige klimapåkjenninger. Virksomheten gjør per i dag ikke tiltak for klimatilpasning av eksisterende kommunale bygg. Representanter for virksomheten opplyser i intervju at det er mest relevant å ta hensyn til klimatilpasning i nye prosjekter og nybygg.

Virksomheten Prosjekt og utvikling har ansvar for kommunale bygg- og anleggsprosjekter. Det opplyses i intervju at dette innebærer også å sikre at disse er tilpasset klimaendringer.

⁷⁰ I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 prosent av kommunens landareal. Av dette er rundt 19 000 daa eid av kommunen. Kilde: Kunnskapsgrunnlag til Temaplan for Naturmangfold.

⁷¹ Eksempelvis har avdelingen Reguleringsplan (Virksomhet for Samfunnsplanlegging) og Byggesak i tjenesteområdet Samfunnsutvikling

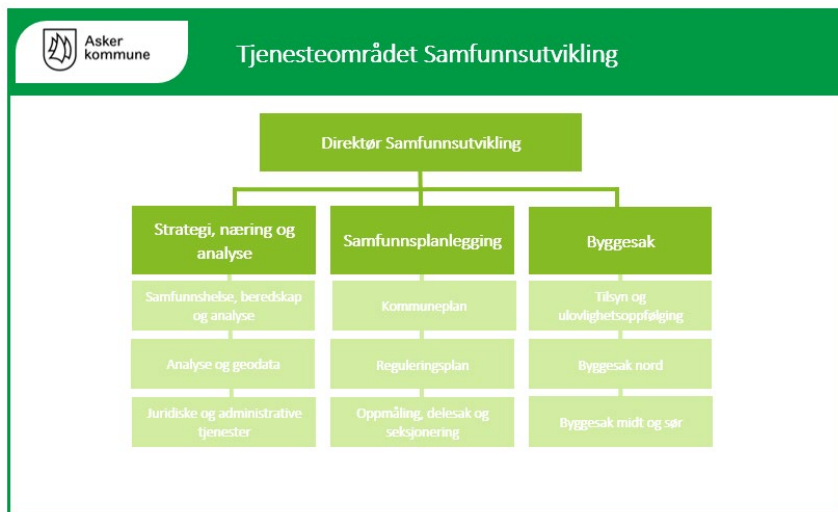
ansvarsområder hvor håndtering av overvann er relevant. Virksomheten Prosjekt og utvikling i tjenesteområdet Samfunnstjenester har også oppgaver hvor hensyn til overvann er relevant.

Tjenesteområdet Samfunnsutvikling

Tjenesteområdet Samfunnsutvikling har ansvar for utarbeidelse av kommuneplanen, og behandling av plan- og byggesaker, og herunder sikre at klimaendringer er hensyntatt i kommunens samfunns- og arealplanlegging.

Organiseringen av tjenesteområdet er vist i Figur 6. Virksomhetene som omtales i dette kapittelet er markert i grønt. Under beskrives enheter med ansvar og oppgaver som er særlig relevant for arbeid med klimatilpasning

Figur 6 Enheter i tjenesteområdet Samfunnsutvikling med oppgaver som er særlig relevant for klimatilpasning

Virksomheten Samfunnsplanlegging har et ansvar for utarbeidelse av kommuneplanen og gjennom dette å sikre at klimaendringer er hensyntatt i planen. Videre har virksomheten ansvar for behandling av reguleringsplaner, der det stilles krav i plan- og bygningsloven at det skal tas hensyn til tilpasning til forventede klimaendringer.

Virksomheten Strategi, næring og analyse har blant annet ansvar for beredskap (Avdeling Samfunnshelse, Beredskap og næring) og kommunens geografiske data (Avdeling Analyse og geodata).⁷²

Avdelingen Samfunnshelse, Beredskap og næring skal gi veiledning til virksomhetene på tvers av kommunen i utarbeidelse av beredskapsplaner. Avdelingen har også ansvar for å utarbeide helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Asker kommune. Det er totalt to ansatte (1,6 årsverk) som jobber med kommunens overordnede beredskapsarbeid; beredskapssjef og en beredskapsrådgiver. Begge er organisert under avdeling Samfunnshelse, Beredskap og næring.

Kommunegeologen i Asker kommune er plassert i avdelingen Samfunnshelse, beredskap og næring.

Stillingen ble opprettet i 2022. Det opplyses i intervjuer at ansvarsområde og oppgaver foreløpig ikke er helt avklart, men at det er tenkt at kommunegeologen skal bistå enheter i kommunen med rådgivning om grunnforhold, naturfare og masseforvaltning, blant annet i forbindelse med reguleringsplaner.⁷³

Avdelingen Analyse og geodata har blant annet ansvaret for å holde kommunens grunnkart og plandata oppdatert. Avdelingen har også ansvar for alle geografiske data. Avdelingen lager detaljerte datasett for flom og skred. I tillegg benytter Asker kommune overordnede kartlegginger av flom og skred fra nasjonale myndigheter (eksempelvis Miljødirektoratet og NVE). Avdeling for Analyse og geodata er involvert i arbeidet med å identifisere hensynssoner i kommunens arealkart

Virksomheten Byggesak kan bidra til at klimatilpasning hensyntas i utbygging.

⁷² Hovedansvaret for beredskap ligger hos kommunedirektøren, men det operative beredskapsarbeidet er delegert til avdeling Samfunnshelse, beredskap og næring gjennom det administrative delegeringsreglementet

⁷³ I intervju opplyser representanter for avdeling Samfunnshelse, beredskap og næring at det skal igangsettes et arbeid med å definere og fastsette ansvarsområde og oppgaver for kommunegeologen.

8.3.2 Samhandling av arbeidet med klimatilpasning

I intervjuer fremgår det at samordning knyttet til klimatilpasning i hovedsak foregår mellom Samfunnstjenester og Samfunnsutvikling gjennom arealplanlegging. I intervju med representanter for Samfunnsplanlegging opplyses det at det i forbindelse med behandling av reguleringsplaner blir avholdt samrådsmøter mellom Samfunnsplanlegging og relevante enheter i kommunen.

Det er etablert rutiner for involvering av virksomheten Vann og vannmiljø i behandling av reguleringsplaner. Videre involveres kommunegeologen i behandling av reguleringsplaner når avdelingen Reguleringsplan ber om uttalelser om grunnforhold (se nærmere omtale av rutiner for involvering i kapittel 12.3.1).

Det er opprettet et overvannsteam ledet av virksomheten Vann og vannmiljø hvor saker knyttet til overvann diskuteres. Virksomheten Miljø og samferdsel deltar i overvannsteamet. Overvannsteamet holder møter etter behov. Det fremgår av intervjuer at representanter fra tjenesteområdet Samfunnsutvikling er invitert i overvannsteamet, men at disse ikke har hatt kapasitet til å delta på møter.

8.3.3 Utfordringer knyttet til organisering av kommunens klimatilpasningsarbeid

I intervjuer i forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen trekkes det frem at det forebyggende arbeidet med klimatilpasning ikke er koordinert godt nok på tvers av kommunen. Videre blir det påpekt at roller og ansvar når det gjelder beredskap for natufarer som kan oppstå hyppigere som følger av klimaendringene, slik som skred og ras, ikke er tydelig avklart.

Behov for bedre koordinering av arbeidet med klimatilpasning på tvers av kommunen

I intervjuer trekkes det frem at overvannsproblemtikk er godt koordinert på tvers av kommunen, men at det er behov for bedre koordinering av arbeidet med klimatilpasning innen andre områder.

Det er ikke én enhet i Asker kommune med overordnet ansvar for klimatilpasning, eller med ansvar for koordinering av arbeidet med klimatilpasning. Selv om Vann og vannmiljø har et overordnet ansvar for håndtering av overvannsproblematikk, er det ingen enhet i kommunen som har et overordnet ansvar for å koordinere arbeidet med klimatilpasning på andre områder. Det er heller ikke etablert en arena for

samordning av arbeid med klimatilpasning i kommunen på lik linje med climateamet.

I intervju med representanter fra Samfunnshelse, beredskap og næring vises det spesifikt til at det er behov for mer samarbeid om klimaendringer og grunnforhold. Det er særlig behov for økt samarbeid mellom Samfunnshelse, beredskap og næring og Miljø og samferdsel. Det opplyses at det er igangsatt et grunnforholdsprosjekt hvor Miljø og Samferdsel deltar. Det skal nedsettes et naturfareteam i løpet av 2023. Representanter for Samfunnshelse, beredskap og næring viser til at det er særlig viktig at Vann og vannmiljø deltar i naturfareteamet, ettersom vann kan påvirke grunnforhold. Det vises til at naturfareteamet vil kunne bidra til bedre samordning av problemstillinger knyttet til flom og skred.

Representanter for Miljø og Samferdsel viser til at det kunne være hensiktsmessig at en enhet fikk et fagansvar, veiledende ansvar og pådriverrolle for klimatilpasning i kommunen, for eksempel Vann og vannmiljø.

Roller, ansvar og koordinering knyttet til beredskap for naturfare er uavklart

I intervju opplyser flere ledere i kommunen, blant annet fra Samfunnshelse, beredskap og næring og Vann og vannmiljø, at ansvarsfordelingen for beredskap knyttet til naturfare, som kan oppstå hyppigere som følger av klimaendringene, ikke alltid er tydelig. Det blir vist til at alle virksomheter i kommunen har beredskapsansvar for hendelser som ligger til deres fagområde. Samtidig er det ikke alltid tydelig hvem som eier krisehåndteringen for enkelte typer natufare, da ansvaret for disse hendelsene kan ligge til flere fagområder. Et eksempel på en slik hendelse er at økt nedbør kan påvirke stabilitet i jorden og gi økt fare for skred. De intervjuede peker på at det er behov for å tydeliggjøre roller og ansvar og sikre bedre koordinering knyttet til denne typen natufare, som kan knyttes til klimaendringer.

Vann og vannmiljø opplyser i intervju at virksomheten har beredskapsansvar knyttet til eget ansvarsområde når det gjelder hendelser i det kommunale vann- og avløpssystemet og vassdragsanlegg.⁷⁴ I tillegg betaler Miljø og Samferdsel for at Vann og vannmiljø drifter deres vaktberedskap. Representanter for Vann og vannmiljø opplyser at virksomheten *ikke* har ansvar for beredskapen for øvrige hendelser, for eksempel hvis det skulle gått et skred i et område som ikke påvirker det kommunale veinettet eller vann- og avløpsnettet.

Representanter fra virksomheten Strategi, næring og analyse viser til at det er få ressurser som er dedikert til

⁷⁴ Dette innebærer blant annet hendelser innenfor vannforsyning, avløp inkludert forurensningsutslipp, overvann, og flom.

arbeid med beredskap i kommunen.⁷⁵ Vann og vannmiljø har en døgnåpen beredskapsvakt, som er blant de få telefonene i kommunen som er åpen utenom arbeidstid. I intervjuer vises det til at det i praksis derfor bare er ressurser fra Vann og vannmiljø i kommunen som kan kontaktes for å bidra i beredskapsarbeidet hele døgnet. Representanter fra Vann og vannmiljø opplyser at virksomheten derfor får mange henvendelser knyttet til hendelser som ikke dreier seg om vann og vannmiljø. Representanter fra Vann og vannmiljø viser til at dette er en utfordring, da vann og avløp er et selvkostområde, og virksomheten derfor ikke kan være en beredskapsorganisasjon for hele kommunen. Videre vises det til at Vann og vannmiljø ikke har nødvendig erfaring for å bidra med beredskapstiltak utover hendelser knyttet til vann og avløp.

I intervju opplyser representanter fra virksomheten Strategi, næring og analyse at det er rutiner for hvordan hendelser skal meldes inn når det gjelder store kriser. Det kan likevel være uklart hvem som har ansvaret for ulike

mindre hendelser og uklart hvor informasjonen skal videreformidles.

I intervju opplyser representanter for Vann og vannmiljø at de opplever at det mangler en koordinerende overordnet enhet i kommunen som kan sikre god informasjonsflyt og samordning når det gjelder beredskap knyttet til hendelser utløst av klimaendringer, som ras, flom, skred mv. Det er særlig behov for mer koordinering av beredskap i grensesnittene mellom Samfunnstjenester og andre tjenesteområdene, for eksempel Samfunnsutvikling og Oppvekst.

Det er tilsatt en kommunegeolog som håndterer bekymringsmeldinger knyttet til grunnforhold. I intervju blir det vist til at det er for mange bekymringsmeldinger for kommunegeologen å håndtere, noe som kan medføre risiko for at bekymringsmeldinger knyttet til grunnforhold ikke følges opp (se nærmere omtale kapittel 13).

⁷⁵ Det er totalt to ansatte som jobber med kommunens overordnede beredskapsarbeid; beredskapssjef og en beredskapsrådgiver.

8.4 Vurdering

Deloitte undersøkelser viser at de ulike enhetene i Asker kommune har ansvar for å hensynta klimaendringer innenfor sine ansvarsområder. Virksomheten Vann og vannmiljø har en sentral rolle for klimatilpasning gjennom ansvar for overvannshåndtering på tvers av kommunen.

Deloitte vurderer det som positivt at ansvar for håndtering av overvann er tydelig definert og skriftliggjort. Samtidig foreligger det ikke en skriftlig fordeling av ansvar for klimatilpasning innen øvrige områder. Deloitte mener at det er viktig at det avklares og tydelig kommuniseres hvilket ansvar de ulike enhetene i kommunen har for klimatilpasning, for å sikre at kommunen jobber systematisk med å redusere og tilpasse seg konsekvensene av klimaendringene innen alle områder som vil påvirkes av disse.

Deloitte undersøkelser viser at flere virksomheter i kommunen ser behov for økt koordinering av arbeidet med klimatilpasning i kommunen. Samhandling knyttet til klimatilpasning foregår i hovedsak i forbindelse med behandling av reguleringsplaner, og det er ikke etablert en felles arena der tjenesteområdene kan samhandle om problemstillinger knyttet til klimaendringer. Deloitte viser til at arbeid med klimatilpasning fordrer en tverrfaglig og tverrsektoriell tilnærming i tråd med Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskaps retningslinjer. Deloitte vil også vise til at manglende samhandling om klimatilpasning gir risiko for at tiltak ikke koordineres effektivt på tvers av sektorer, eller at kunnskap om klimatilpasning ikke utveksles på tvers av tjenesteområder og dermed ikke legges til grunn for planlegging.

Undersøkelsen viser videre at roller og ansvar for håndtering av naturfare som kan oppstå hyppigere som følger av klimaendringene, for eksempel skred, flom og ras, ikke er tydelig fordelt. Dette gjelder hendelser som inntreffer på tvers av ansvarsområder i kommunen.⁷⁶ Det er også uklart hvordan informasjon om mindre naturfare skal viderefremmes internt i kommunen, og det er heller ikke alltid kapasitet til å følge opp bekymringsmeldinger knyttet til grunnforhold. Dette kan medføre at risikoforhold ikke fanges opp eller følges opp systematisk.

Deloitte vil vise til at manglende oppfølging av mindre hendelser, kan bidra til at disse eskaleres til større hendelser.⁷⁷ Etter Deloitte vurdering er det derfor viktig at kommunen sikrer en tydelig rolle- og ansvarsfordeling for å håndtere og følge opp naturfare som går på tvers av ansvarsområder i kommunen. Dette er nettopp fordi disse kan øke i omfang med klimaendringene, og eskalere til større alvorlige hendelser, med konsekvenser for liv og helse.

Deloitte registrerer at det er iverksatt enkelte tiltak for å sikre bedre håndtering av bekymringsmeldinger knyttet til grunnforhold, og bedre koordinering i det forebyggende arbeidet med flom, ras og skred. Deloitte vil presisere viktigheten av at kommunen viderefører arbeidet med å adressere identifiserte utfordringer når det gjelder forebygging og håndtering av naturfare, som kan oppstå hyppigere som følger av klimaendringene.

⁷⁶ Mens Vann og vannmiljø har ansvar for beredskap for hendelser som påvirker vann- og avløpsnett, og det kommunale veinettet, er det uklart hvilke enheter i kommunen som har ansvar for å registrere hendelser som ikke rammer denne infrastrukturen. Dette kan for eksempel dreie seg om skred i bebygde områder, og bekymringsmeldinger fra grunneiere om grunnforhold på egen tomt.

⁷⁷ I veiledning til Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap, trekkes det frem at klimaendringer kan bidra til at hendelser som i utgangspunktet er små, etter hvert kan opptre hyppigere og i økt omfang.

9 Vurdering av risiko og sårbarhet for klimaendringer

Asker kommune har ikke gjennomført en samlet analyse av kommunens klimasårbarhet. Helhetlig ROS, ROS-analyse til kommuneplanens arealdel og sektorspesifikke ROS-analyser omtaler risiko og sårbarhet for enkelte hendelser som påvirkes av klimaendringer. Vurderinger av naturfare i disse ROS-analysene er imidlertid ikke sammenstilt eller vurdert i sammenheng. Undersøkelsen viser også at det er behov for mer kunnskap om grunnforholdene i kommunen og at kommunen vurderer klimaendringenes påvirkning på grunnforhold og kvikkleireområder.

9.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling:

I hvilken grad har kommunen kartlagt og vurdert kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer?

9.2 Revisjonskriterier

9.2.1 Plan- og bygningsloven

Plandelen i plan- og bygningsloven fastsetter oppgaver og hensyn som skal legges til grunn i planlegging etter loven.

I henhold til § 3–1 (punkt h.) skal planer etter plan- og bygningsloven «fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.»

Plan- og bygningsloven § 4-3 stiller krav om å gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyse for planområdet for å sikre at samfunnssikkerhet følges opp. Dette kravet er et generelt utredningskrav som gjelder for alle planer for utbygging. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6.

For kommuneplanens arealdel og for reguleringsplaner som kan gi vesentlige virkninger for miljø og samfunn, stilles det i tillegg et særskilt krav til konsekvensutredning av planens virkninger for miljø og samfunn (jf. plan- og bygningsloven § 4-2).

I en lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven [38] spesifiserer Kommunal- og moderniseringsdepartementet at nye arealplaner skal sikre at utsatte områder ikke blir tilrettelagt for utbygging og det må tas hensyn til konsekvenser av havstigning.

9.2.2 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

Statlige planretningslinjer stiller krav og gir anbefalinger til hvordan klimatilpasning skal hensyntas i planprosessen og beslutningsgrunnlag for planer plan- og bygningsloven.

I planretningslinjene er det beskrevet at arealer som vurderes tatt i bruk til utbyggingsformål i kommune- og reguleringsplaner kan være utsatt for farer, som for eksempel flom og skred. Utbygging kan også øke påkjenningen for nedenforliggende arealer. For å kunne forebygge tap av liv, helse, kritisk infrastruktur og andre materielle verdier er det nødvendig at det, gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser tidlig i planprosessen, vurderes om klimaendringer gir et endret risiko- og sårbarhetsbilde.

9.2.3 Sivilbeskyttelsesloven

Kommunene har etter sivilbeskyttelsesloven⁷⁸ § 14 plikt til å utføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for å kartlegge uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen.

Resultatet av den helhetlige ROS-analysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, inkludert ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven. Analysene skal også oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, og endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.⁷⁹ [39]

I forarbeidene til loven nevner departementet som eksempler på uønskede hendelser «ekstreme værforhold, ras, flom, dambrudd, fjellskred, akutt forurensning, atomulykker mv.»⁸⁰ Det settes likevel ikke noe krav til at hendelsen skal være stor eller vesentlig. Omfanget er heller ikke tidsmessig begrenset. [5]

9.2.4 Forskrift om kommunal beredskapsplikt

Nærmere bestemmelser om gjennomføringen av helhetlig ROS er gitt i forskrift om kommunal beredskapsplikt.⁸¹ I forskriften er det spesifisert at ROS-analysen innebærer å kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen.

I henhold til forskriften § 3, skal kommunen på bakgrunn av helhetlig ROS utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunns-sikkerhets- og beredskapsarbeidet (§ 3 a.). Helhetlig ROS skal videre legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven (§ 3 b.).

9.2.5 Føringer fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

I veileder for helhetlig ROS i kommunen, presiserer Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap at fremtidig klima er et forhold som det er relevant at vurderes i forbindelse med ROS. Endringer i klima, klimapåslag, teknologi og demografi kan påvirke sannsynligheten for fremtidige hendelser, og må tas med i vurderingen av sannsynlighet av om en hendelse vil inntreffe.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap anbefaler at helhetlig ROS oppdateres hvert fjerde år, i forbindelse med at kommunen utarbeider sin planstrategi. Da får kommunestyret en oppdatert helhetlig ROS som grunnlag for å diskutere ambisjoner for den lokale samfunnsikkerhetspolitikken. [40] I tillegg vil endringer i risiko- og sårbarhetsbildet gi behov for å oppdatere helhetlig ROS, slik at analysen gjenspeiler risiko- og sårbarhetsbildet. Endringer i risiko- og sårbarhetsbildet kan for eksempel skyldes ny kunnskap om særlige utviklingstrekk som klimaendringer. Omfanget av arbeidet med å revidere helhetlig ROS vil variere. [40]

Direktoratet for samfunnssikkerhet har også utarbeidet en veileder for samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging [41]. I veilederen anbefaler DSB at ROS-analyser jf. Plan- og bygningsloven § 4-3 bør omfatte vurdering av endrede konsekvenser når det legges på klimapåslag for relevante naturforhold.

9.2.6 Meld. St. 33 (2012–2013) – Klimatilpasning i Norge

Det fremgår av Meld. St. 33 (2012–2013) *Klimatilpasning i Norge* [42] at alle kommuner bør gjennomgå hvordan de berøres av klimaendringer. I stortingsmeldingen viser Regjeringen til at det er grunnleggende å ha kunnskap om hvordan klimaendringene vil slå ut i eget lokalmiljø. Uten kunnskap om for eksempel havnivåstigning, nedbørstrender og påfølgende endringer i risikobildet for flom eller skred, vil ikke kommunene ha grunnlag for å vite hva de skal tilpasse seg til.

⁷⁸ Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret LOV-2021-04-16-20

⁷⁹ Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap anbefaler at helhetlig ROS oppdateres hvert fjerde år, i forbindelse med at kommunen utarbeider sin planstrategi. Da får kommunestyret en oppdatert helhetlig ROS som grunnlag for å diskutere ambisjoner

for den lokale samfunnsikkerhetspolitikken.

⁸⁰ Justis- og politidepartementet. *Prop. 91 L (2009–2010) Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven).*

⁸¹ FOR-2021-12-17-3723

9.3 Datagrunnlag

9.3.1 ROS-analyser i kommunen der naturfare er vurdert

Asker kommune har kartlagt kommunens risiko og sårbarhet for naturfare i hovedsak i arbeid med to dokumenter:

- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)
- Kommuneplanens arealdel med vedlegg.

I tillegg gjennomfører virksomheten Vann og vannmiljø egne ROS-analyser innenfor ulike fagområder som eksempelvis overvannshåndtering, flomhåndtering, vannforsyning og avløpshåndtering, da det er behov for mer detaljerte ROS-analyser ut over kommunens helhetlig ROS. Det ble blant annet gjennomført ROS-analyser på overvannssystemene i de tidligere kommunene Hurum, Røyken og Asker før kommunesammenslåingene. ROS-analysene ble brukt som kunnskapsgrunnlag i utarbeidelsen av *Temaplan for vann og vannmiljø*. Temaplanen inneholder også en overordnet omtale av risiko for klimaendringer.

Naturfare kan forverres eller være mer sannsynlige å inntreffe på bakgrunn av klimaendringer. I analysene er naturfare ikke alltid eksplisitt knyttet til klimaendringer.

Vurdering av naturfare i helhetlig ROS

Asker kommune samarbeider med Bærum kommune om felles helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for å imøtekomme kravet om helhetlig ROS etter sivilbeskyttelsesloven § 14. Gjeldende ROS-analyse er for perioden 2020–2024. [43]

I innledningen til kommunens helhetlige ROS [44] står det:

Klimaendringene har påvirket risikobildet når det gjelder naturhendelser som flom, skred og tørke. Vi ser at vi må forberede oss å at de ulike naturhendelsene vil opptre oftere og med større intensitet.

I tillegg til naturhendelsene, vil klimaendringene også kunne medføre uforutsigbarhet når det gjelder konsekvenser av forsyningssikkerhet og migrasjon. (s. 2)

I helhetlig ROS er det gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser av to hendelser som er relevant for klimatilpasning: 1) flom og 2) skred og ras (dette er nærmere omtalt under).

I intervju med avdeling Samfunnshelse, beredskap og næring blir det vist til at klimarisiko ikke er like godt dekket i helhetlig ROS for 2020–2024 som det kunne ha vært. Det blir vist til at et forbedringspotensial i arbeidet med ny helhetlig ROS er å ha en enda tydeligere sammenheng mellom klimaendringer og uønskede hendelser, og hvordan klimaendringer bidrar til å øke risiko for hendelser (eksempelvis flom, tørke, osv.).

I intervju med avdeling Samfunnshelse, beredskap og næring blir det opplyst at det har blitt gjennomført et oppstartsmøte i starten av 2023 med beredskapsledelsen i Asker og Bærum angående arbeidet med å revidere helhetlig ROS. Det er planlagt at revidert ROS skal være gjeldende fra og med 2024.

Vurdering av naturfare i ROS-analyse til kommuneplanens arealdel

I kommuneplanens arealdel (med vedlegg) er det også gjort vurderinger av kommunens risiko og sårbarhet for naturfare. I arbeidet med kommuneplanens arealdel har kommunen utarbeidet en ROS-analyse av all arealbruk som fremmes i planen, jf. plan- og bygningsloven § 4-3. [45].

ROS-analysen omtaler fare- og aktsomhetsområder i kommuneplanens arealdel og er et vedlegg til kommuneplanens arealdel. Fare- og aktsomhetsområdene som er relevant for klimatilpasning som er beskrevet i ROS-analysen er:

- flom, flomskred og erosjon,
- ras og skred
- grunnforhold og kvikkleire.

Kommunens vurdering av risiko og sårbarhet for naturfare omtales nærmere under.

Vurdering av naturfare i *Temaplan for vann og vannmiljø*

Som omtalt i kapittel 9, er det definert åtte innsatsområder i *Temaplan for vann og vannmiljø*, der flom og overvann inngår som et eget innsatsområde. Temaplanen inneholder en overordnet omtale av utfordringsbildet kommunen står overfor når det gjelder klimaendringer, og særlig at klimaendringer legger press på overvannssystemene i kommunen og øker risikoen for flom.

9.3.2 Identifisert risiko og sårbarhet for flom, skred, ras og kvikkleire

Helhetlig ROS og ROS-analysen til kommuneplanens arealdel inneholder analyser knyttet til flom, skred og ras. Dette er hendelser som det forventes at forverres eller være mer sannsynlige å inntreffe på bakgrunn av klimaendringer.

Risiko og sårbarhet for flom

Helhetlig ROS for Asker og Bærum 2020–2024 inneholder en scenarioanalyse av flom for Asker og Bærum. Det blir vist til at den antatte årsaken til flom vurderes å være ekstremregn, styrtregn, og store mengder regn over tid. Det pekes på at flom basert på regn blir større og oftere, mens flom basert på snøsmelting blir mindre og sjeldnere. Videre blir det vist til at kommunenes rørsystemer ikke er dimensjonert for de vannmengder som er forventet i fremtiden.

Helhetlig ROS trekker frem områder langs elvene i Asker og Bærum som er særlig flomutsatt. Scenarioanalysen peker på at klimaendringene gjør at det er mer uforutsigbart hvor store konsekvensene av flommene vil bli i et område. Det vises til at begge kommuner bør videreføre arbeidet med klimapasningstiltak for å forebygge konsekvensene av eventuell flom.

I helhetlig ROS – analyse til kommuneplanens arealdel 2023 – 2035 vises det til klimaprofilen for Oslo og Akershus i vurdering av ekstremnedbør/ overvann. [46] I ROS-analysen til kommuneplanens arealdel vises det til at klimaframskrivningene tyder på at det i Asker vil komme mer nedbør og hyppigere episoder med styrtregn, og at dette vil medføre hyppigere og større flommer i små vassdrag. I kommuneplanens arealdel er det lagt inn en hensynssone naturmiljø langs alle vassdrag på bakgrunn av ROS-analysen.

I *Temaplan for vann og vannmiljø* vises det også til at klimaendringer, med stadig hyppigere forekomster av ekstremnedbør, allerede skaper utfordringer for overvannssystemene i Asker. Det vises til at terrengendringer, herunder fortetting og lukking av bekker, har bidratt til økt risiko for vann på avveie under intense regnepisoder.

Flere av områdene i gamle Asker opplevde omfattende skader under en ekstremværhendelse i 2016, der styrtregn førte til en flom i Holmen, som blant annet medførte at flere kjøpesentre kom under vann. I intervjuer vises det til at dette var en ekstrem situasjon som Asker ikke hadde sett tidligere, og dette har bidratt til at kommunen har prioritert arbeid med overvannshåndtering og forebygging av flom.

Risiko og sårbarhet for skred og ras

Kommunens helhetlige ROS fra 2020 inneholder en scenarioanalyse av skred for Asker og Bærum. Det blir vist til at kommunene har oversikt over steder med størst potensiale for skred, og bruker dette aktivt i sin saksbehandling av plan- og byggesaker. Det pekes på at skred likevel kan ramme gamle og nye etableringer av bebyggelse, og at klimaendringene gjør dette mer sannsynlig med høyere risiko for styrtregn og store regnmengder over en lengre periode. Det trekkes frem at kommunene har kartverk som viser de områder som kan være utsatt, og at en rekke av disse er bebygd.

I intervju med avdeling Samfunnshelse, beredskap og næring, blir det vist til at klimaendringer, for eksempel gjennom økt nedbør, medfører høyere risiko for skred og ras i Asker kommune. Det vises til at det har vært tilløp til skred i kommunen i nyere tid. Konsentrert nedbør og ekstremvær gir også utfordringer for strømnettet, blant annet ved at strømløpninger blir tatt av trær som velter.

Grunnforhold og kvikkleire

I kommuneplanens arealdel er det lagt inn faresoner for kvikkleireskred der dette foreløpig er kartlagt. I tillegg vises det til at det utarbeides kontinuerlige kart over aktsomhetsområdene knyttet til grunnforhold, erosjon, og skred. I forbindelse med verifisering av revisjonsrapporten blir vist til at det er påvist kvikkleire flere steder i hele nye Asker kommune, inkludert tidligere Asker og Røyken. Aktsomhetsområder for kvikkleire er alle områder under marin grense med mulighet for marin leire, og 73 prosent av Asker kommunes areal ligger under marin grense. Arealdelen omtaler ikke hvordan klimaendringene påvirker grunnforhold og kvikkleiresoner.

I flere intervjuer blir det påpekt at kommunen har et behov for en bedre oversikt når det gjelder kartlegging av grunnforhold, og særlig når det gjelder kvikkleire. Det blir pekt på at kommunen har mye informasjon om grunnforhold fra blant annet behandling av reguleringsplaner, men at dette må settes i system og sees i sammenheng.

Det er startet et arbeid med å bedre oversikten over grunnforhold, som blir gjennomført i tjenesteområdet for Samfunnsutvikling og vil pågå i 2023. Det er kommunegeologen som leder prosjektet, med deltakere fra avdeling for geodata og analyse. Prosjektet består av å samle alle geotekniske/geologiske undersøkelser som har blitt gjort i kommunal, statlig og privat regi, og legge inn denne informasjonen i kommunens kartdatabase. Formålet med prosjektet er å gjøre dataene tilgjengelige og systematisere det på en måte som kan gi kommunen og utbyggere en bedre oversikt over risikoene i kommunen knyttet til kvikkleire.

I forbindelse med grunnforholdsprosjektet er det nedsatt en gruppe med rådgivere fra 15 forskjellige enheter i kommunen (Beredskap, Analyse og geodata, Byggesak, Kommuneplan, Miljø og samferdsel, Plan og utvikling, Vann og vannmiljø, Arkiv, Juridiske og administrative tjenester, Innovasjon og digitalisering). Prosjektgruppen møtes en gang i måneden for å diskutere tverrfaglige problemstillinger knyttet til kartleggingen.

I tilbakemelding til Deloitte viser kommunen til at kartlegging av grunnforholdene vil gi bedre kunnskap om områder som er utsatt for flom- og skredfare i kommunen. Per i dag er ikke klimaendringenes påvirkning på grunnforholdene blitt vurdert som en del av kartleggingsprosjektet. Kommunen viser til at det er søkt penger fra Miljødirektoratet til et prosjekt som blant annet skal se på sammenhengen mellom klimaendringer og fare for flom og skred i kommunen.⁸²

9.3.3 Identifisering av hensynssoner i kommunens kartverk

Deloitte får opplyst at kommunens risiko og sårbarhet for naturfare identifiseres i kommunens kartverk. Kartdataen utgjør grunnlaget for hensynssonene som er definert i temakart til kommuneplanens arealdel.

I kommunens kartløsning, Askerkart, ligger alle kommunens DOK⁸³-datasett, som er det offentlige kartgrunnlaget fra GeoNorge. Arealdelen slår fast at disse datasettene skal legges til grunn for planlegging og saksbehandling etter plan- og bygningsloven. I kommunens kartløsning inngår blant annet aktsomhetskart og hensynssoner, som gir en oversikt over hvilke områder i kommunen som er særlig sårbare for flom, stormflo, og skred.

Det er avdelingen Analyse og geodata og virksomheten Samfunnsplanlegging i tjenesteområdet Samfunnsutvikling som identifiserer hensynssoner i kommunens arealkart. I intervju med representanter for Analyse og geodata blir det vist til at statlige myndigheter ved Miljødirektoratet og NVE kartlegger risiko knyttet til flom, skred og naturmangfold, som Asker benytter seg av gjennom oppdatering av Det offentlige kartgrunnlaget (DOK). Avdelingen har imidlertid detaljerte laserdata og supplerer det offentlige kartgrunnlaget med mer detaljerte datasett for flom og skred (eksempelvis dreneringslinjer som viser hvor vannet renner). Videre har vann og vannmiljø analyseverktøy der de kan "legge inn vann" for å få ytterligere informasjon om vannbevegelser.

⁸² Søknaden er sendt 14. februar av vann og vannmiljø. Søknaden er sendt på vegne av et tverrfaglig team innad i kommunen samt Lier, Bærum og Oslo kommune og en ekstern konsulent.

⁸³ Det offentlige kartgrunnlaget (DOK) er offentlige geodata som inneholder både grunnkart og temadata som gir et nødvendig geografisk informasjonsgrunnlag for oppgaver etter plan- og bygningsloven.

9.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at Asker kommune har identifisert risiko og sårbarhet for hendelser som påvirkes av klimaendringer gjennom helhetlig ROS, og ROS-analyser til kommuneplanens arealdel. I tillegg gjennomfører noen av virksomhetene egne ROS-analyser innenfor sitt fagområde som er relevant for klimatilpasning, eksempelvis overvannssystemer. Kommunen har også lagt inn hensynssoner i kommunens kartløsning, som gir en oversikt over hvilke områder i kommunen som er særlig sårbare for flom, stormflo, og skred og som skal legges til grunn for arealplanlegging.

I helhetlig ROS og ROS-analysene til kommuneplanens arealdel er det beskrevet at klimaendringer vil kunne påvirke risiko og sårbarhet for enkelte av de identifiserte hendelsene. I helhetlig ROS er det imidlertid ikke dokumentert hvilket klimascenario som er lagt til grunn for ROS-analysene. Deloitte viser til at det er forventet at kommunene i forbindelse med helhetlig ROS vurderer endringer i klima og legger på et klimapåslag⁸⁴. Etter Deloittes vurdering er det viktig at kommunen sikrer at klimaendringenes påvirkning på risiko og sårbarhet dokumenteres slik at det tydelig fremgår hvordan klimaendringer er vurdert, og hvilket klimascenario som er lagt til grunn for ROS-analysene. En tydeligere sammenheng mellom endringer i klima og risiko for naturfare vil etter Deloittes vurdering muliggjøre at kommunen i større grad kan arbeide med langsiktige og forebyggende tiltak.

Videre viser undersøkelsen at Asker kommune i liten grad har kartlagt kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer utover hensyn til samfunnssikkerhet

(flom, skred, ras, o.l.). Vurderinger av hendelser som kan påvirkes av klimaendringer er heller ikke sammenstilt eller vurdert i sammenheng. Dette gjør at kommunen mangler et helhetlig kunnskapsgrunnlag som viser hvordan kommunen vil påvirkes av fremtidige klimaendringer.

Deloitte mener at en strukturert gjennomgang av kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer blant annet kan gi bedre forståelse for hvordan klimaendringene virker inn på andre områder av kommunens virksomhet, herunder naturmangold, økonomi, næringsliv, og samfunnshelse. Videre kan en helhetlig risikoanalyse som tar for seg klimaendringer være med på å styrke tverrsektoriell, samordnet innsats og gjøre det lettere for å kommunen å prioritere på tvers av sektorer. Deloitte vil i denne sammenheng vise til at det også er en nasjonal anbefaling at kommunene skaffer seg oversikt over hvilken klimarisiko de står overfor for å vite hva kommunen må tilpasse seg til.⁸⁵

Deloittes undersøkelser viser at det er behov for mer kunnskap om klimaendringenes påvirkning på grunnforhold og kvikkleireområder, og hvordan dette påvirker risiko for skred. Deloitte mener det er positivt at kommunen har iverksatt et grunnforholdsprosjekt som vil kunne bidra til å gi en bedre oversikt over grunnforholdene i kommunen. Dette er grunnleggende for forebyggende arbeid, ettersom klimaendringer vil føre til mer ekstremvær med økt frekvens og intensitet av nedbør, som kan føre til hyppigere forekomst av skred.

⁸⁴ Klimapåslaget angir hvor mye dagens dimensjonerende verdi (altså en ekstremverdi, som for eksempel 200-flom) bør økes for å ta høyde for fremtidige klimaendringer.

⁸⁵ Viktigheten av at kommunene skaffer seg oversikt over fremheves av Regjeringen i Meld. St. 33 (2012-2013) – *Klimatilpasning i Noreg* [42],

og av Miljødirektoratet i rapporten *Klimarisiko i kommunene* [5]. Miljødirektoratet viser til at Bruk av scenarier som viser noen mulige fremtidsbilder med bakgrunn i utviklingstrekk knyttet til fysisk risiko, overgangsrisiko og andre trender i samfunnsutviklingen kan gjøre kommunen bedre rustet til å planlegge for framtiden.

10 Mål, strategier, planverk og tiltak knyttet til klimatilpasning

Asker kommunes overordnede mål for klimatilpasning er at «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer». Kommunen har definert to strategier for dette målet. *Temaplan for vann og vannmiljø* er kommunens mest sentrale plan når det gjelder klimatilpasning. Det var på revisjonstidspunktet igangsatt arbeid med å planlegge tiltak for hvordan kommunen skal oppfylle strategiene i *Temaplan for vann og vannmiljø*. Det var ikke definert tiltak for klimatilpasning i kommunens handlingsprogram.

Helhetlig ROS for Asker og Bærum kommuner definerer tiltak knyttet til økt fare for flom, skred og andre naturhendelser som påvirkes av klimaendringer. Asker kommune har ikke en plan for oppfølging av kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse som det stilles krav om i forskrift om kommunal beredskapsplikt.

10.1 Problemstilling

I dette kapitlet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier, planverk og tiltak for klimatilpasning?

Under dette:

- *I hvilken grad har kommunen utarbeidet hensiktsmessige mål, strategier og planverk for å forebygge eller begrense konsekvensene av klimaendringene?*
- *I hvilken grad er mål, strategier og planer forankret i relevante enheter i kommunen?*
- *I hvilken grad har kommunen operasjonalisert målene i konkrete tiltak?*

10.2 Revisjonskriterier

10.2.1 Plan- og bygningsloven

Krav til kommunal planlegging er oppstilt i kapittel 11 i plan- og bygningsloven. I henhold til § 11-1 skal kommunen ha en samlet kommuneplan som skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen.⁸⁶

Kommunen kan utarbeide **kommunedelplaner** for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder (§ 11-1). Kommunedelplaner skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig (§ 11-2).

⁸⁶ Kommuneplanen skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn

10.2.2 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

I henhold til plan- og bygningsloven § 11-1, skal kommuneplanen blant annet legge retningslinjer og pålegg fra statlige myndigheter til grunn. I 2018 trådte *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning* i kraft.

Planretningslinjene inneholder følgende krav og anbefalinger for hvordan klimatilpasning skal behandles i kommunens planstrategi og overordnede planer etter plan- og bygningsloven. Retningslinjene oppstiller følgende krav til de ulike planene:

- Kommunal planstrategi skal omtale behovet for **oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer, i lys av forventede klimaendringer** og tidligere uønskede naturhendelser.⁸⁷
- Kommuneplanens samfunnsdel skal inkludere en overordnet **vurdering av om klimaendringer vil påvirke langsiktige utfordringer, mål og strategier.**
- I kommuneplanens samfunns- og handlingsdel, samt andre relevante planer, bør kommunen basert på lokale forhold, **vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnssikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningens helse, samt forutsetninger for berørte næringer, og hvordan dette skal følges opp.**

Planretningslinjenes kapittel 4.3 stiller krav om at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når konsekvensene av klimaendringene vurderes.

10.2.3 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Det fremkommer i *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023* [46] at det er en forventning at kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. [25] (se tekstboks).

Videre skal kunnskap om samfunnets sårbarhet benyttes til å sette mål for en klimatilpasset og trygg samfunnsutvikling – både gjennom beredskapsplanlegging etter sivilbeskyttelsesloven og i samfunns- og arealplanleggingen. Det er viktig at arealplaner bygger på et kunnskapsgrunnlag som avklarer all risiko og sårbarhet, herunder naturfarer og klimaendringer, virksomhetsrisiko og konsekvenser for svikt i viktige samfunnsfunksjoner.

10.2.4 Veiledning fra Miljødirektoratet

Miljødirektoratets veileder til de statlige planretningslinjene for klimatilpasning spesifiserer hvordan klimatilpasning kan ivaretas på ulike plannivåer, basert på planretningslinjene (se boksene under).

Kommunal planstrategi skal beskrive utviklingstrekk og utfordringer, herunder knyttet til dagens og fremtidens klima. Eksisterende og ny kunnskap om klimaendringer og konsekvenser av dette, som nye farekart og lignende bør vurderes og omtales. Videre bør arbeid med planstrategien også følge opp eventuelle utfordringer knyttet til klimaendringer avdekket i fylkes-ROS og/eller helhetlig ROS.

Kommuneplanens samfunnsdel skal inkludere overordnet kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser for samfunnsområder i kommunen. Med bakgrunn i kunnskapen om hvilke konsekvenser klimaendringene kan få for kommunen, bør samfunnsdelen skissere alternative strategier for samfunnsutvikling. Videre bør det vurderes hvordan arbeidet med klimatilpasning skal integreres i kommunens rolle som organisasjon. Kommunen bør ha en oversikt over økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning for å kunne gjøre de riktige prioriteringene.

Kommuneplanens arealdel gir kommunen mulighet til å se sammenhengen mellom eksisterende bebyggelse og andre lokale forhold, og ønsket og nødvendig utvikling, i lys av ventede klimaforhold. Videre vises det til at utsatt eksisterende bebyggelse og infrastruktur, for eksempel identifisert i arbeidet med planstrategi, kan være grunn til overordnede grep i arealdelen – herunder endring eller oppheving av reguleringsplaner.

Kommunedelplaner for arealer og temaplaner som er laget etter plan- og bygningsloven må følge samme krav og anbefalinger som gjelder for kommuneplanen – herunder tilstrekkelig kunnskap om konsekvenser av klimaendringer, kunnskap om lokale forhold og berørte interesser.

⁸⁷ I planstrategien skal det gjøres en vurdering av hvorvidt hensynet til et endret klima innebærer et behov for oppheving eller revisjon av gjeldende planer.

10.2.5 Forskrift om kommunal beredskapsplikt

I henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3, skal kommunen på bakgrunn av helhetlig ROS utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet (§ 3 a.). Helhetlig ROS skal videre legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven (§ 3 b.).

10.2.6 Føringer fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

I veileder for helhetlig ROS i kommunen, presiserer Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap at kommunen basert på helhetlig ROS skal lage en plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.⁸⁸ Oppfølgingsplanen inneholder prioriterte tiltak, og skal bidra at kommunen følger sine strategier og når sine langsiktige mål. Det må det komme tydelig frem hvilke tiltak som er prioritert og besluttet å følge opp i planen. Eksempler på tiltak kan være at kommunen gjennomfører en klimasårbarhetsanalyse, eller at sikkerhetsaspekter og naturutfordringer med klimapåslag integreres i planstrategi og kommuneplan, og ivaretas i nye utbyggingsplaner. Direktoratet viser til at planen for oppfølging av helhetlig ROS kan utformes som en handlingsplan og være en handlingsdel til kommuneplanens samfunnsdel. [40] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap anbefaler at plan for oppfølging forankres i kommunens ledelse. [47]

Se vedlegg 2 for utfyllende revisjonskriterier.

10.3 Datagrunnlag

10.3.1 Mål, strategier og planer for klimatilpasning

I Asker kommune blir klimatilpasning i hovedsak omtalt i følgende planer:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel
- Temaplan for vann og vannmiljø

Klimatilpasning og forebyggende tiltak blir også omtalt i kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse for 2020–2024, som Asker kommune gjennomfører i samarbeid med Bærum kommune. [43]

Klimaendringer er ikke spesifikt omtalt i Asker kommunes planstrategi for 2022–2024. [48] I planstrategien er «klima og miljø» listet opp som tverrsektorielle temaer som innarbeides i den enkelte temaplan dersom det er relevant.

Det er ikke utarbeidet en overordnet temaplan for klimatilpasning. I intervju med avdelingen natur, miljø og landbruk blir det vist til at kommunen besluttet å ikke behandle klimatilpasning i *Temaplan for handling mot klimaendringer*. Årsaken til at kommunen valgte en spisset plan rettet mot utslippsreduksjoner, var fordi det ble vurdert at utslippsreduksjoner og klimatilpasning er to separate temaer og ansvaret er plassert ulike steder i kommunen. Det ble vurdert at klimatilpasning i stedet skulle inkluderes i andre temaplaner der det var relevant (for eksempel temaplaner for vann og vannmiljø, for naturmangfold, eiendom, og samferdsel).

⁸⁸ I henhold til Forskrift til kommunal beredskapsplikt § 3

Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsprogram

Innledningen til Kommuneplanens samfunnsdel [27] omtaler globale, nasjonale og lokale utviklingstrekk som vil prege Asker kommune i årene framover. Konsekvensene av klimaendringene blir trukket frem som en av de største utfordringene kommunen og Norge står overfor, og at kommunen må være forberedt på at klimaendringer vil påvirke store deler av samfunnet.

Som omtalt i kapittel 4 er det definert seks satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel, hvor to er relevante for klimatilpasning:

- Satsingsområde handling mot klimaendringer
- Satsingsområde bærekraftige byer og samfunn

Under satsingsområdet Handling mot klimaendringer er det et hovedmål at «Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem». Under dette er det et delmål om at «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer». Det er definert to strategier for å nå dette målet, som vist i Tabell 10.

Tabell 10: Strategier knyttet til klimatilpasning i kommuneplanens samfunnsdel

Mål	Strategier
«Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.»	<p>«Asker kommune skal arbeide målrettet med klimatilpasning og samfunnssikkerhet i planleggingen, og forebygge konsekvensene av flom, tørke, skred og ras.»</p> <p>«Asker kommune skal sørge for god overvannshåndtering ved å gjennomføre tiltak både i eksisterende og nye utbyggingsområder og anleggsprosjekter.»</p>

Under satsingsområdet «Bærekraftige byer og samfunn» blir det vist til at kommunen er avhengig av god og klimavennlig infrastruktur, inkludert teknisk infrastruktur som veier, grønnstruktur, havner, overvann- og flomtiltak, vann- og avløpsanlegg og renovasjon.

Det er ikke omtalt hvilket kunnskapsgrunnlag eller klimascenario som er lagt til grunn for planen.

Kommunens **handlingsprogram for 2023–2026** omtaler klimatilpasning på et overordnet nivå. I handlingsprogrammet er det ikke gjort konkrete vurderinger av hvordan endringer i klima kan påvirke kommunen og måloppnåelse av kommunens mål.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel fastsetter arealbruken i kommunen. Arealdelen er dermed et viktig dokument for å vurdere områder i kommunen som er særlig utsatt for klimaendringene. Kommuneplanens arealdel er bindende for nye utbygningstiltak, og potensiell fare skal avmerkes med hensynssoner og fareområder i plankartet.

Arealdelen inneholder bestemmelser og retningslinjer som skal sikre at det tas hensyn til klima i arealplanleggingen. Det i bestemmelsene til *Kommuneplanens arealdel 2023-2035* ikke presisert at fremtidige klimaendringer skal vurderes. Dette omtales nærmere i kapittel 12.

I planprogrammet til kommuneplan for Asker kommune 2020–2032 [49] er det beskrevet på et overordnet nivå at klimaendringer vil påvirke kommunen. Det er ikke gjort en vurdering i planprogrammet om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldende reguleringsplaner.

Det er ikke omtalt hvilket kunnskapsgrunnlag eller klimascenario som er lagt til grunn for planen.

Temaplanen for vann og vannmiljø

Det opplyses i intervjuer i forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen at *Temaplan for vann og vannmiljø* er den temaplanen som legger mest føringer for kommunens arbeid med klimatilpasning. Temaplanen dekker fagområdene vannforsyning, avløpshåndtering, overvann og flom, damanlegg, vannmiljø og innbyggertjenester, og gir føringer for disse fagområdene.

I innledningen til temaplanen vises det til at klimaendringer påvirker vannressursene i kommunen, både gjennom lange perioder uten nedbør og perioder med for mye nedbør, som fører til flom og ødeleggelse. Det fremgår av intervju med representanter fra Vann og vannmiljø at klimaendringenes forsterkende effekt på overvann har vært styrende for utarbeidelsen av temaplanen.

Temaplanen trekker frem de målene fra kommuneplanens samfunnsdel som er særlig relevante for vann og avløpsfagene.⁸⁹ Hovedmålet knyttet til satsningsområdet «Handling mot klimaendringene» er trukket frem, samt delmålet om at «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.»

I temaplanen er det identifisert åtte innsatsområder, der *flom og overvann* inngår som et eget innsatsområde. Innsatsområdene er ikke direkte knyttet til målene fra kommuneplanen, men er definert ut ifra de fagområdene Vann og vannmiljø har ansvar for. For hvert av innsatsområdene er det tilknyttet en målbeskrivelse. Beskrivelsen for innsatsområdet Flom og overvann er:

Flom og overvannssystemene skal være tilstrekkelig dimensjonert og trygge. Overvann skal håndteres lokalt.

Det er tilknyttet tre strategier for flom og overvannshåndtering, som vist i Tabell 11.

Tabell 11: Mål og strategier for flom og overvannshåndtering fra Temaplan for vann og vannmiljø

Mål	Strategier
Flom og overvannssystemene skal være tilstrekkelig dimensjonert og trygge. Overvann skal håndteres lokalt.	<p>«Kritiske overvannssystem skal dimensjoneres for en 200- årshendelse.»</p> <p>«Overskytende overvann skal ledes bort i trygge flomveier.»</p> <p>«Ved å bruke planlegging som verktøy skal mest mulig overvann håndteres lokalt og vannveier ivaretas.»</p>

Det fremgår av Temaplanen at planen tar høyde for klimaendringer ved å benytte et påslag (klimafaktor) gitt i Asker kommunes VA-norm og i nasjonale veiledere (Norsk klimaservissenter).

Øvrige planer som behandler klimatilpasning

I tilbakemelding til Deloitte blir det vist til at kommunen på tidspunktet for denne forvaltningsrevisjonen arbeider med flere temaplaner som vil omtale klimatilpasning:

Temaplan for naturmangfold: Det opplyses at klimatilpasning og naturens rolle i karbonlagring vil være et tema i planen. I tillegg vil planen ta for seg naturbaserte løsninger som et verktøy for klimatilpasning. Kunnskapsgrunnlaget er ferdig, og etter planen skal temaplanen være klar før sommeren 2023.

Temaplan for eiendom: I intervjuer blir det vist til at temaplanen blant annet bygger på et kunnskapsgrunnlag der det er vurdert at klimaendringer vil skape nye behov knyttet til vedlikehold av kommunale bygg. Det er utarbeidet et utkast til planen, som skal behandles i formannskapet og kommunestyret mot slutten av 2023.

Temaplan for samferdsel og mobilitet: I intervjuer blir det opplyst at hensyn til klimaendringer vil være et tema i temaplanen.

⁸⁹ Se side 24 i Temaplan for vann og vannmiljø.

Vurderinger knyttet til behovet for en overordnet plan for klimatilpasning

Av intervjuer som har blitt gjennomført i forbindelse med forvaltningsrevisjonen går det frem at enkelte opplever at det hadde vært hensiktsmessig med en egen temaplan for klimatilpasning. Det blir blant annet vist til at selv om *Temaplan for vann og vannmiljø* inneholder gode strategier for å ivareta klimatilpasning innenfor ansvarsområdet vann og vannmiljø, dekker ikke denne planen behovet for overordnede mål og strategier knyttet til klimatilpasning for kommunen som helhet. Det blir også pekt på at klimatilpasning ikke har blitt løftet frem i det overordnede planverket i kommunen i like stor grad som reduksjon av klimagassutslipp har blitt.

Andre som har blitt intervjuet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen opplever ikke at det er et behov for en egen temaplan for klimatilpasning. Det blir blant annet vist til at klimatilpasning blir ivaretatt gjennom temaplanen for vann og vannmiljø, kommuneplanens arealdel, helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, og i kommende temaplaner.

10.3.2 Tiltak for klimatilpasning

Det er satt av en sekkepostbevilgning/koordineringspott til flomtiltak og klimatilpasning i kommunens Handlingsprogram for perioden 2023–2026. Det er vedtatt 2,5 millioner kroner årlig i perioden 2023–2025 og 5 millioner kroner årlig fra 2026 til nødvendige flomtiltak og klimatilpasninger utover det som dekkes av vann- og avløpsmidlene. Det vises til at rassikring inngår i dette.

Det er ikke definert tiltak for klimatilpasning i selve handlingsprogrammet. Det er definert enkelte tiltak som

er relevant for klimatilpasning i kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse for 2020–2024. Utover dette planlegges det for egne klimatilpasningstiltak for å følge opp *Temaplan for vann og vannmiljø*. Videre gjennomfører virksomhetene i sin ordinære drift tiltak som kan relateres til klimatilpasning, uten at disse defineres som klimatilpasningstiltak.

Oppfølging av Temaplan for vann og vannmiljø

På revisjonstidspunktet er det ikke ennå utarbeidet en handlingsdel for å følge opp temaplan for Vann og vannmiljø.

Av intervjuer som har blitt gjennomført i forbindelse med forvaltningsrevisjonen blir det vist til at *Temaplan for vann og vannmiljø* ikke er gjennomgående for alle virksomheter i kommunen slik *Temaplan for handling mot klimaendringene* er, og at det derfor ikke fordeles oppdrag i kommunens system for virksomhetsstyring, Framsikt, til alle tjenesteområdene fra planen.

I forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen har Deloitte gjennomgått oppdrag gitt til virksomhetene i 2022 og 2023 i Framsikt. *Temaplan for vann og vannmiljø* ble først vedtatt av kommunestyret 8. mars 2022. Det ble derfor ikke gitt oppdrag knyttet til planen i 2022. I 2023 ble det blant annet gitt oppdrag fra temaplanen til virksomhetene Vann og vannmiljø og Miljø og samferdsel i tjenesteområdet Samfunnstjenester, og virksomheten Samfunnsplanlegging i tjenesteområdet Samfunnsutvikling. Eksempel på noen av disse oppdragene er vist i Tabell 12.

Tabell 12: Eksempel på oppdrag gitt til virksomhetene fra Temaplan for vann og vannmiljø

Virksomhet	Oppdrag	Tiltak i virksomhetsplan
Miljø og samferdsel (Samfunnstjenester)	Bistå i implementering og oppfølging av ny forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket	➤ Informere og veilede landbruksnæringen i nye regionale miljøkrav. Informasjonsskriv, fagsamlinger og en-til-en-veiledning.
Samfunnsplanlegging (Samfunnsutvikling)	Sikre rutiner i planprosesser for å ta vare på vannmiljø og bevare kantsoner.	➤ Kvalitetssikre rutiner og sikre at disse ivaretar et tett samarbeid med vann- og vannmiljø slik at vannmiljø og kantsoner og bevares
Vann og vannmiljø (Samfunnstjenester)	Lage en administrativ handlingsplan for temaplan vann og vannmiljø for gjeldene HP (handlingsprogram)-periode, som rulleres årlig.	➤ Tiltaksplan for oppfølging av temaplanen (Excel-ark).
	Sikre kantsoner, redusere avrenning fra landbruket og sette fokus på plantevernmidler	➤ Tiltak foreligger ikke i Framsikt.

Som vist i Tabell 12 var ett av oppdragene til virksomheten Vann og vannmiljø å utarbeide en handlingsplan for å følge opp *Temaplan for vann og vannmiljø*. I intervju blir det opplyst at virksomheten Vann og vannmiljø jobber med å utarbeide en tiltaksplan for å følge opp temaplanen.

Per i dag har avdelingen en liste på Excel over tiltak som planlegges gjennomført som prosjekter. Tiltakene i tiltaksplanen er knyttet til innsatsområdene som er definert i temaplanen. Innenfor innsatsområdet *Flom og overvann* er det blant annet oppført tiltak knyttet til dimensjonering av overvannssystemene, herunder at kritiske overvannssystem skal dimensjoneres for en 200-årshendelse og at overskytende overvann skal ledes bort i trygge flomveier. Hverken tiltaksplanen eller oppdragene i Framsikt henviser direkte til klimatilpasning. I intervju blir det vist til at kommunen benytter et påslag på 50 prosent (klimafaktor) ved beregninger av overvannsmengder for å ta høyde for klimaendringer. Dette er gitt av Asker kommunes VA-norm, som følger anbefalingene for klimajustering som blir gitt gjennom klimaservicesenteret.

⁹⁰ Anbefalingene følger klimascenario RCP8.5 – høyt.

I intervju blir det vist til at tiltakene i tiltaksplanen skal finansieres hovedsakelig gjennom en sekkepostbevilgning /koordineringspott til flom og klimatilpasning i kommunens handlingsprogram for perioden 2023–2026. Større og mer kostbare prosjekter må søkes finansiert gjennom årlige prosesser for handlingsprogram.

I intervju med virksomheten Vann og vannmiljø blir det vist til at det ikke alltid er mulig å gjennomføre forebyggende tiltak i områdene som er utsatt for risiko knyttet til økte vannmengder. Det vises til at det er behov for frivillig aksept for å gjennomføre tiltak dersom det er en privat grunneier. Det har vært eksempler på at kommunen har foreslått gjenåpning av bekk for håndtering av overvann, men ikke fått aksept fra grunneier. De intervjuede opplever i større grad at tiltak knyttet til klimatilpasning er gjennomførbare på grunn som kommunen eier.

⁹⁰ VA-normen inneholder de tekniske krav kommunen har vedtatt for å sikre den tekniske kvalitet med hensyn til overordnet målsetting i planer og rutiner når kommunen skal eie, drive og vedlikeholde anlegget.

Oppfølging av klimarelatert risiko avdekket i helhetlig ROS

Asker og Bærum kommunes *Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2020–2024* inneholder tiltak for å redusere risiko og sårbarhet for flere hendelser som påvirkes av klimaendringer, herunder flom, skred og ras.

Tabell 13 viser tiltak som er gjennomført i Asker og Bærum for å redusere risiko og sårbarhet for flom, som beskrevet i helhetlig ROS.

Tabell 13: Tiltak for å redusere risiko for flom, Asker og Bærum kommuner

Tiltak i <i>Helhetlig ROS for Asker og Bærum 2020–2024</i> .	
#1	Flomdata er utarbeidet i forbindelse med kommuneplanen for Asker og Bærum og er tilgjengelig i kartsystemer/webkart. Brukes i plan- og byggesaksbehandling i kommunene.
#2	Egen temaplan for vann og vannmiljø i Asker kommune.
#3	Kontinuerlig utbedring av avløpssystemet i Bærum og Asker.
#4	Det er lagt inn klimafaktor i dimensjoneringskrav i kommunene.
#5	Asker sentrum/Askerdammen har en egen beredskapsplan.
#6	For alle større vassdrag er det utarbeidet flomsonekart i samarbeid med NVE.

I helhetlig ROS er det videre beskrevet tiltak for å forebygge skred og ras. Det er gitt en beskrivelse av kommunens eksisterende tiltak, samt forslag til nye tiltak. Av eksisterende tiltak blir det vist til at kommunene benytter Kartverkets sonebeskrivelser av kvikkleire-områder og at det er innført graveinstruks og krav om innmelding av graving.

Tabell 14 viser forslag til risikoreduserende tiltak for å forebygge skred og ras i Asker og Bærum, som beskrevet i helhetlig ROS.

Tabell 14: Forslag til tiltak for å forebygge skred og ras, Asker og Bærum kommuner

Forslag til tiltak for å forebygge skred og ras i *Helhetlig ROS for Asker og Bærum 2020–2024*.

#1	Kommunen kan redusere risiko for hendelser, og konsekvens av eventuelle hendelser gjennom godt kartleggingsarbeid, god forvaltning av regelverk, gode planer for håndtering av flom og overvann.
#2	Det må stilles krav om geologiske undersøkelser ved utbygginger og kommunen må foreta gjennomgang av sin graveinstruks med tanke på potensialet for at graving kan medføre ras.
#3	Tiltak for å imøtekomme fremtidige klimaendringer må fremkomme av kommunenes kommuneplaner.

Det er ikke definert hvilke virksomheter i kommunen som har ansvar for å gjennomføre tiltakene i helhetlig ROS. Av intervju med avdeling Samfunnshelse, beredskap og næring fremgår det at ansvaret for å gjennomføre tiltakene ligger hos virksomhetene som eier fagområdet.

I intervju med avdeling for Samfunnshelse, næring og beredskap blir det vist til at kommunen har et potensial for å jobbe mer systematisk med forebyggende tiltak knyttet til naturfare som kan oppstå hyppigere som følger av klimaendringene. Det blir blant annet pekt på at et forbedringspotensial i arbeidet med ny helhetlig ROS er å ha en enda tydeligere sammenheng mellom klimaendringer og uønskede hendelser, og hvordan klimaendringer bidrar til å øke risiko for naturfare (eksempelvis flom, tørke, osv.). Det vises til at dette også vil gjøre det enklere å iverksette forebyggende tiltak knyttet til naturfare.

10.4 Vurdering

Mål, strategier og planer for klimatilpasning

Asker kommunes overordnede mål for klimatilpasning er at «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer». Kommunens to strategier for å nå dette målet er relatert til samfunns-sikkerhet og overvannshåndtering. Det er ikke definert delmål eller strategier for hvordan klimatilpasning skal ivaretas på andre områder. Deloitte mener at dette kan gi risiko for at kommunens mål for klimatilpasning ikke forankres eller følges opp i alle relevante virksomheter.

Kommunen har ikke én plan for hvordan kommunen skal planlegge for klimaendringer, som kommunen har for arbeid med klima og utslippsreduksjoner. *Temaplan for vann og vannmiljø 2022–2032* trekkes frem som kommunens mest sentrale plan når det gjelder klimatilpasning. Klimaendringer er i liten grad eksplisitt omtalt i planen, men planen inneholder strategier for håndtering av overvann. Det er ikke utarbeidet planer for hvordan kommunen skal arbeide for å tilpasse seg fysiske klimaendringer innen andre områder, for eksempel i drift og vedlikehold av kommunale bygg eller infrastruktur, forvaltning av skog og natur, eller kommunens arbeid med omstilling av næringslivet. Uten en helhetlig tilnærming for hvordan kommunen skal arbeide for å tilpasse seg klimaendringene, mener Deloitte at det er risiko for at kommunens arbeid med klimatilpasning ikke sees i sammenheng på tvers av tjenesteområdene.

Deloitte registrerer at det er planlagt at klimatilpasning skal inngå i temaplaner som er under utarbeidelse. Deloitte mener at dette er viktig for å sikre at klimatilpasning integreres i planlegging på tvers av kommunen.

Samfunnsdelen til Asker kommunes kommuneplan omtaler klimaendringer kun på et overordnet nivå. Hverken samfunnsdelen eller andre planer inneholder nærmere vurderinger av hvordan klimaendringer vil påvirke kommunen fremover. Deloitte viser til at det er en anbefaling i statlige planretningslinjer at kommune-

planens samfunns- og handlingsdel, samt andre relevante planer, basert på lokale forhold, bør «vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunns-sikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningens helse, samt forutsetninger for berørte næringer, og hvordan dette skal følges opp». Etter Deloittes vurdering, bør kommunen i sine planer tydeliggjøre hvordan klimaendringer vil kunne påvirke kommunen, og dermed hva kommunen må planlegge for.

Etter Deloittes vurdering kan det tydeliggjøres i kommunens planer hvilket kunnskapsgrunnlag som legges til grunn om klimaendringer, og om høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn. Deloitte viser til de statlige planretningslinjene der det fremgår at «når konsekvensene av klimaendringene vurderes, skal høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn» i planer etter plan- og bygningsloven.⁹¹ Deloitte vil vise til at det er viktig å dokumentere dette for å sikre etterprøvbareheten av om fremtidige klimaendringer er hensyntatt i planer med relevans for klimatilpasning.

Klimaendringer kan gi behov for å oppdatere, revidere eller oppheve gjeldende planer i kommunen. I henhold til de statlige planretningslinjene om klimatilpasning, skal kommunen i sin planstrategi omtale om det er behov for å oppdatere eksisterende eller utarbeide nye planer, eller revidere/revidere gjeldende planer, i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede naturhendelser. Asker kommunes planstrategi for perioden 2020–2024 omtaler ikke behovet for revidering av planer, slik det er stilt krav om i de statlige planretningslinjene.

I henhold til de statlige planretningslinjene skal kommunen også i *planprogrammet* til Kommuneplanens arealdel gjøre en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldende reguleringsplaner. Det er ikke gjort en vurdering av behovet for å oppheve eller revidere reguleringsplaner i planprogrammet til Asker kommunes kommuneplan 2020–2032, i tråd med de statlige planretningslinjene. Deloitte viser til at det er viktig at kommunen legger til grunn kunnskap om klimaendringer og konsekvenser for å vurdere om områder som til nå har vært ansett som sikre, ikke lengre innfrir kravene i plan- og bygningsloven.

⁹¹ Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. [82]

Tiltak for klimatilpasning

I handlingsprogrammet til kommunen for 2023–2026 er det satt av midler til flomtiltak/klimatiltak. Handlingsprogrammet til kommunen inneholder derimot ikke definerte klimatilpasningstiltak.

Undersøkelsen viser at det er gitt enkelte oppdrag knyttet til overvannshåndtering, i tillegg til at tiltak mot overvann håndteres som del av den ordinære driften. På tidspunktet for denne forvaltningsrevisjonen arbeidet kommunen med en handlingsplan for å følge opp *Temaplan for vann og vannmiljø*, og det forelå derfor ikke en plan eller oversikt over tiltak for hvordan kommunen skal oppfylle strategier knyttet til overvann.

Uten en samlet oversikt over hvilke klimatilpasningstiltak kommunen gjennomfører per i dag, mener Deloitte at det er vanskelig å vurdere totaliteten av klimatilpasningstiltak som gjennomføres. Deloitte vil påpeke at dette kan gjøre det vanskelig for kommunens ledelse å vurdere om kommunen har tilstrekkelig tiltak for å forberede seg på klimaendringene, eller om det er områder i kommunen der det er potensial for å iverksette flere tiltak.

Når det gjelder klimatilpasning og samfunnsikkerhet, er det i *Helhetlig ROS for Asker og Bærum* definert tiltak

knyttet til økt fare for naturfare hendelser som flom, skred og ras som påvirkes av klimaendringer. Det er ikke definert hvilke enheter i kommunen som har ansvar for å følge opp tiltakene. Deloitte vil påpeke at uklar rolle- og ansvarsfordeling kan gi risiko for at tiltakene i ROS ikke følges opp av relevante enheter.

Videre har ikke Asker kommune en plan for oppfølging av helhetlig ROS. Deloitte stiller spørsmål ved om dette er i tråd med krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3a., som sier at kommunen på bakgrunn av helhetlig ROS skal utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnsikkerhets- og beredskapsarbeidet. Deloitte vil påpeke at mangel på en plan for oppfølging av ROS-analysen, kan gi risiko for at tiltak ikke gjennomføres systematisk eller at tiltak ikke sees i sammenheng på tvers av kommunen.

11 Rapportering på klimatilpasning

Administrasjonen i Asker kommune rapporterer ikke til administrativ eller politisk ledelse om hvordan kommunen arbeider med å forberede seg på klimaendringer. I forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen blir det opplyst at kommunen arbeider med å utvikle indikatorer for å måle kommunens oppnåelse av målet om at *Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer*. Det rapporteres heller ikke til kommunens ledelse om internkontroll for å sikre at kommunen etterlever krav til klimatilpasning i lov- og regelverk.

11.1 Problemstilling

I dette kapitlet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige rapporteringer for å gi overordnet ledelse i kommunen informasjon om kommunen er forberedt et klima i endring?

Under dette:

- *I hvilken grad rapporterer kommuneadministrasjonen systematisk på arbeidet som gjøres med å forebygge og begrense konsekvensene av fysiske klimaendringer?*
- *I hvilken grad gir rapporteringen informasjon om hvordan kommunen arbeider med å ivareta nasjonale krav til klimatilpasning som følger av lov- og regelverk?*

11.2 Revisjonskriterier

11.2.1 Kommuneloven

Kommuneloven § 25-2 stiller krav om at kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll minst én gang i året. Formålet er at kommunestyret skal få viktig informasjon om administrasjonens arbeid og kommunens virksomhet som helhet, slik at de lettere kan følge opp sitt overordnede ansvar for kommunens virksomhet.

11.2.2 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring

Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring legger føringer for den overordnede styringen av enhetene i kommunen. [26] Virksomhetsstyringen i Asker kommune baseres på mål- og resultatstyring, som innebærer at det planlegges og settes mål, og at resultatene måles og følges opp for å avdekke avvik og muligheter.

Politisk rapportering på status og måloppnåelse til skal skje gjennom årsrapporten som vedtas av kommunestyret. Av rammeverket går det frem at «en samlet analyse av ulike typer indikatorer og annen styringsinformasjon skal bidra til å gi svar på om organisasjonen er på vei mot måloppnåelse eller om målet faktisk er nådd».

Administrativ rapportering skal foregå som en del av den løpende styringsdialogen mellom kommunedirektøren og virksomhetslederne. Digital virksomhetsplan i Framsikt er et sentralt verktøy i Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring. Gjennom virksomhetsplanen og lederavtalen forplikter den enkelte virksomhetsleder seg i begynnelsen av året på oppfølging av mål, tiltak og øvrige oppdrag.

Se vedlegg 2 for utfyllende revisjonskriterier.

11.3 Datagrunnlag

11.3.1 Rapportering på status for kommunens mål knyttet til klimatilpasning

Årsrapportering

Årsrapporten for 2022 er ved revisjonstidspunktet den siste årsrapporten som er utarbeidet. Årsrapporten inneholder et kapittel om satsningsområdet *handling mot klimaendringene*. I kapitlet oppsummerer kommunen viktige resultater og innsatser innenfor satsningsområdet. Av relevans for klimatilpasning blir det vist til arbeidet med *Temaplan for vann og vannmiljø*, samt arbeidet med *Temaplan for naturmangfold*.

Som omtalt kapittel 9, har Asker kommune definert et delmål i kommuneplanens samfunnsdel om at «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer». Det er ikke utviklet indikatorer for delmålet, slik det er for målet om at Askersamfunnet skal være i front for lavutslippssamfunnet. I handlingsprogrammet for 2023–2026, vises det til at indikatorer for delmålet knyttet til klimatilpasning er under utvikling.

I intervju med representanter for avdelingen Analyse og geodata i tjenesteområdet Samfunnsutvikling, blir det vist til at det er krevende å finne gode indikatorer knyttet til klimatilpasning. Det opplyses at avdelingen har hatt dialog med kommunegeologen for å finne data for å måle klimatilpasning, men at dette er fortsatt under utvikling.

Tertialrapportering

Det rapporteres ikke på måloppnåelse for kommunens mål knyttet til klimatilpasning i forbindelse med tertialrapportering.

11.3.2 Rapportering på tiltak for klimatilpasning

Årsrapportering

I kommunens årsrapport for 2022 er det ikke rapportert på tiltak knyttet til klimatilpasning.

I intervju med virksomheten Vann og vannmiljø blir det vist til at virksomheten ikke rapporterer på arbeid som gjøres med å forebygge og begrense konsekvensene av fysiske klimaendringer. Det opplyses at årsaken til dette er at det ikke foreligger overordnede mål og oppdrag til virksomheten knyttet til klimatilpasning på samme måte som det foreligger for reduksjon av klimagassutslipp.

Tiltak for å følge opp *Temaplan for vann og vannmiljø*

Som omtalt i kapittel 9 er handlingsplanen for å følge opp *Temaplan for vann og vannmiljø* under utarbeidelse ved revisjonstidspunktet. Det er gitt oppdrag til noen virksomheter fra temaplanen i 2023. Tiltakene som blir utarbeidet på bakgrunn av oppdragene skal rapporteres på i kommunens system for virksomhetsstyring, Framsikt, to ganger i året.

Tiltak i helhetlig ROS

Som omtalt i kapittel 9 er det definert ulike tiltak i helhetlig ROS for å redusere kommunens risiko og sårbarhet knyttet til de ulike hendelsene, herunder flom, skred og ras. Det går ikke frem skriftlig hvem som har ansvaret for å gjennomføre tiltakene i helhetlig ROS. I intervju med avdelingen Samfunnshelse, beredskap og næring blir det vist til at ansvaret for å gjennomføre tiltakene ligger hos virksomhetene som eier fagområdet. Det blir ikke rapportert på hvorvidt tiltakene er gjennomført.

11.4 Vurdering

Av undersøkelsen går det frem at Asker kommune på revisjonstidspunktet ikke rapporterer systematisk på kommunens arbeid med å forebygge og begrense konsekvensene av fysiske klimaendringer.

I kommunens årsrapport for 2022 er det gitt en oppsummering av kommunens viktigste resultater og innsatser innenfor satsningsområdet *Handling mot klimaendringer*, som også omfatter klimatilpasning. Kommunen har derimot ikke utviklet eller rapportert på indikatorer for delmålet «Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer». Dette innebærer at det ikke er tydelig hva som er status for arbeidet med kommunens mål knyttet til klimatilpasning. Etter Deloitte's vurdering er det viktig at kommunen viderefører arbeidet med å utvikle indikatorer for å sikre at kommunens ledelse gis en oversikt over fremdriften i kommunens arbeid med klimatilpasning, og informasjon om eventuelle utfordringer som kan påvirke kommunens evne til å tilpasse seg klimaendringene.

På revisjonstidspunktet blir det ikke rapportert systematisk på tiltak for klimatilpasning, hverken i årsrapporten eller i kommunens digitale system for virksomhetsstyring, Framsikt. Deloitte mener det er viktig at kommunen legger føringer for hvordan klimatilpasningstiltak skal rapporteres på når handlingsplanen for oppfølging av *Temaplan for vann og vannmiljø* er ferdigstilt.

Kommunens rapportering gir per i dag ikke en samlet oversikt over status for ulike klimatilpasningstiltak. Uten en samlet oversikt over status for *tiltakene*, har kommunens ledelse heller ikke et kunnskapsgrunnlag for å foreta en helhetlig vurdering av fremdriften og effekten av de ulike tiltakene. Deloitte mener at en samlet oversikt over status for klimatilpasningstiltak, er viktig for å kunne identifisere om det er behov for justeringer i eksisterende tiltak eller nye tiltak for å sikre at kommunen motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.

Kommunen rapporterer heller ikke på hvordan kommunen arbeider med å ivareta nasjonale krav til klimatilpasning som følger av lov- og regelverk og statlige planretningslinjer. Etter Deloitte's vurdering er informasjon om kommunens internkontroll for å sikre etterlevelse av regelverket relevant informasjon for kommunens ledelse. Slik informasjon vil kunne bidra til å belyse om kommunen etterlever krav til klimatilpasning i lov- og regelverk, eller om det er behov for å styrke internkontrollen på enkelte områder. Deloitte viser til at etterlevelse med nasjonale krav og føringer knyttet til klimatilpasning, også vil bidra til å redusere kommunens klimarisiko, både når det gjelder å unngå tap av liv og tap materielle og andre verdier, og de økonomiske konsekvensene som dette medfører.

12 Systematisk arbeid opp mot egne mål, samt nasjonale krav og føringer

Asker kommune har utarbeidet rutiner, sjekklister og maler for å hensynta klimaendringer blant annet ved gjennomføring av kommunale bygg- og anleggsprosjekt og ved behandling av reguleringsplaner og byggesaker. Bruk av høye alternativer fra nasjonale utslippsframskrivninger er i liten grad omtalt i rutiner og maler for disse prosessene.

Bestemmelser i kommuneplanens arealdel skal også bidra til at klimaendringer hensyntas i arealplanleggingen. Bestemmelsene i kommuneplanens arealdel omtaler hendelser som kan knyttes til klimaendringer, men bestemmelsene spesifiserer ikke at klimaendringer skal hensyntas i plassering av nye tiltak.

12.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

I hvilken grad arbeider kommunen systematisk opp mot egne mål og nasjonale krav og føringer for klimatilpasning?

Under dette:

- *Er det etablert tilstrekkelig med system og rutiner som bidrar til at klimatilpasning ivaretas i kommunens sentrale arbeidsprosesser?*
- *Er det etablert tilstrekkelig med system og rutiner for å sikre at kommunen ivaretar nasjonale krav og føringer for klimatilpasning?*
- *I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med å kartlegge, vurdere og håndtere risiko for at kommunen ikke oppnår sine mål eller etterlever nasjonale krav til og føringer når det gjelder klimatilpasning?*

12.2 Revisjonskriterier

12.2.1 Plan- og bygningsloven

Plandelen i plan- og bygningsloven fastsetter oppgaver og hensyn som skal legges til grunn i planlegging etter loven.

I henhold til § 3-1 (punkt g.), skal planer «ta klimahensyn gjennom reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til forventede klimaendringer, herunder gjennom løsninger for energiforsyning, areal og transport».

Videre skal planer etter plan- og bygningsloven «fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.» (§ 3-1, punkt h.)

12.2.2 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

Statlige planretningslinjer inneholder krav og anbefalinger som skal sikre at klimatilpasning hensyntas i planprosessen og beslutningsgrunnlag for planer etter plan- og bygningsloven.

Retningslinjene skal legges til grunn ved:

- planlegging etter plan- og bygningsloven
- enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven eller annen lovgiving.

I planretningslinjene er det beskrevet at arealer som vurderes tatt i bruk til utbyggingsformål i kommune- og reguleringsplaner kan være utsatt for farer, som for eksempel flom og skred. Utbygging kan også øke påkjenningen for nedenforliggende arealer. For å kunne forebygge tap av liv, helse, kritisk infrastruktur og andre materielle verdier er det nødvendig at det, gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser tidlig i planprosessen, vurderes om klimaendringer gir et endret risiko- og sårbarhetsbilde.

12.2.3 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Det fremkommer i *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023* [46] at det er en forventning at kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. [25] (se tekstboks).

Videre skal kunnskap om samfunnets sårbarhet benyttes til å sette mål for en klimatilpasset og trygg samfunnsutvikling, både gjennom beredskapsplanlegging etter sivilbeskyttelsesloven og i samfunns- og arealplanleggingen. Det er viktig at arealplaner bygger på et kunnskapsgrunnlag som avklarer all risiko og sårbarhet, herunder naturfarer og klimaendringer, virksomhetsrisiko og konsekvenser for svikt i viktige samfunnsfunksjoner.

12.3 Datagrunnlag

12.3.1 System og rutiner for å sikre at klimaendringer hensyntas i sentrale arbeidsprosesser

Under gis en beskrivelse av system og rutiner som er særlig relevant for hensyn til klimatilpasning innen sentrale arbeidsprosesser i kommunen.⁹²

Hensyn til klimaendringer i kommunale bygg- og anleggsprosjekter

Virksomheten Prosjekt og utvikling har flere rutiner som omhandler hensyn til klimaendringer. Slik det er beskrevet i kapittel 6.2.6 skal det gjennomføres en miljøgjennomgang før valg av entreprenør i bygg- og anleggsprosjekter. I miljøgjennomgangen for *anleggsprosjekter* skal flere punkter knyttet til klimatilpasning gjennomgås, blant annet:

- Om anleggsområdet er flomutsatt
- Om overvann kan bli en utfordring i anleggsområdet, og om det bør vurderes åpne løsninger eller naturlig filtrering i grunnen
- Om det bør vurderes spesielle krav til dimensjonering, materialvalg og robuste løsninger for anlegget

Det påpekes i miljøgjennomgangen at flomdimensjonering skal skje i henhold til NVEs krav til 200-årsflom.⁹³

I miljøgjennomgangen for *byggeprosjekter* skal blant annet følgende punkter knyttet til klimatilpasning vurderes:

- Bør det vurderes ulike metoder for fordrøyning av overvann? (grønne tak, åpne løsninger, naturlig filtrering i grunnen)
- Bør det vurderes spesielle krav til dimensjonering, materialvalg og robuste løsninger som følger av et våtere klima?
- Ligger bygget slik at det kan utsettes for flom, ras eller springflo?

Naturbaserte løsninger

Naturbaserte løsninger er løsninger som er inspirert og støttet av naturen. Eksempler på dette er grønne tak og åpning av bekkeløp. Naturbaserte løsninger kan redusere klimarisiko. En rapport fra International Institute for Sustainable Development (IISD) har pekt på at bruk av naturlig infrastruktur som beskyttelse mot høyvann og oversvømmelse, kan spare samfunnet for opptil 248 milliarder USD per år globalt sammenliknet med bygd infrastruktur, for eksempel ved å bevare skog og våtmark.

For alle større byggeprosjekter skal det også utarbeides en *miljøoppfølgingsplan*.⁹⁴ Miljøoppfølgingsplanen er kommunens system for å sikre at miljøkrav som man stiller i kontraktene med entreprenører blir fulgt opp under prosjektgjennomføringen. I etterkant av gjennomføring av tiltak skal entreprenør oppdatere miljøoppfølgingsplanen i samarbeid med Prosjekt og utvikling.

I mal for miljøoppfølgingsplan for bygg stilles det blant annet følgende krav med relevans for klimatilpasning:

- At overvann i så stor grad som mulig håndteres på egen tomt, i åpne løsninger. Det skal vurderes ulike metoder for fordrøyning av overvann (grønne tak, naturlig infiltrasjon). Tiltak skal dimensjoneres etter

⁹² Kapittelet oppsummerer de prosessene som er vurdert som mest sentrale i arbeidet med klimatilpasning, og de systemene og rutinene som er trukket frem av kommunen selv.

⁹³ NVE anbefaler at flom med gjentaksintervall på 200 år, eller mer, benyttes for dimensjonering av dam og flomløp. Flomberegninger brukes gjerne begrepet gjentaksintervall som «Gjentaksintervall er et mål for hvor mange år det i gjennomsnitt er mellom hver gang en bestemt vannføring overskrides». Gjentaksintervall brukes for å anslå

(statistisk) hvor sjelden en hendelse av en viss størrelse er. En flom med gjentaksintervall på 200 år, også kalt 200-årsflom, opptrer i gjennomsnitt hvert 200. år. Kilde: NVE veileder for flomberegninger Nr.1/2022 og Direktoratet for byggkvalitet Veiledning til utbygging i fareområder.

⁹⁴ Det skal utarbeides en miljøoppfølgingsplan for byggeprosjekter som er større en 250 m².

regnhendelse med 50 års gjentaksintervall multiplisert med en klimafaktor på 1,5.

- Bygget og tomten skal dimensjoneres for å tåle klimaendringer. Endret vannføring, endrede temperatur- og værforhold eller endrede snømengder kan påvirke valgte løsninger.
- Klimapåslag skal inkluderes i utredninger for å oppnå tilstrekkelig sikkerhet for overvann og flom.

I anleggsprosjektene bør det utarbeides en miljøoppfølgingsplan dersom prosjektene er store og/eller miljøgjennomgangen viser at det er mange, eller omfattende, miljøaspekter som må følges opp. I mal for miljøoppfølgingsplan for anleggsprosjekter vises det til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. I miljøoppfølgingsplanen stilles det krav som er hentet fra planretningslinjene:

- Når konsekvensene av klimaendringer vurderes, skal høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn.
- Bevaring, restaurering eller etablering av naturbaserte løsninger (slik som eksisterende våtmarker og naturlige bekker eller nye grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) bør vurderes. Dersom andre løsninger velges, skal det begrunnes hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort.

Deloitte har ikke mottatt rutiner knyttet til hensyn til klimatilpasning i drift og vedlikehold av kommunale veier. I prosess for veiforvaltning i kommunens kvalitetssystem vises det til at anleggsprosjekter bestilles av Plan og utvikling. Hensyn til klimaendringer i rutine for anleggsprosjekter er nærmere beskrevet over.

Hensyn til klimaendringer i behandling av byggesaker

Kommunen har utarbeidet en sjekklister for byggesaker som skal benyttes av saksbehandler som hjelp til å kontrollere at saken er godt nok opplyst og riktig vedtak fattet. Det fremgår av sjekklisten at saksbehandler skal vurdere om geotekniske forhold, flomfare, ras, utglidning er ivarettatt. [50]⁹⁵ Hensyn til klimaendringer eller forhold knyttet til dette, som for eksempel bruk av klimapåslag er ikke nevnt eksplisitt.

I intervju opplyses det at virksomheten Byggesak har en begrenset påvirkningsmulighet når det gjelder klimatilpasning, da føringer for dette blant annet ligger i kommuneplanen og i reguleringsplanene. Videre legger

regelverket (plan- og bygningsloven med forskrifter) mye av ansvaret for klima- og miljøhensyn på søker og tiltakshaver, og ikke kommunen.

Hensyn til klimaendringer i arealplanlegging

Kommuneplanens arealdel omtaler i liten grad hensyn til klimaendringer. Bestemmelser til kommuneplanens arealdel omtaler hendelser som kan knyttes til klimaendringer, men spesifiserer ikke at det skal tas hensyn til klimaendringer i risikovurderinger eller plassering av tiltak..

Bestemmelsene til kommuneplanens arealdel har flere bestemmelser hvor hensyn til klimaendringer er relevant, for eksempel bestemmelse 6.1.1 om sikring mot naturskader (flom, snø-, stein-, jord-, og flomskred). Disse bestemmelsene omtaler imidlertid ikke hensyn til klimaendringer, eller bruk av klimapåslag.⁹⁶

Som omtalt i kapittel 6.2.6 har avdeling for Reguleringsplan flere ulike rutiner, maler og sjekklister som omtaler krav til klima i planprosessen. Bruk av klimapåslag eller høye utslippsscenarioer er ikke omtalt rutinene, malene eller sjekklister for reguleringsplaner. Tabell 15 gir en oversikt over krav om vurderinger av klimaendringer i planprosessen.

⁹⁵ Punkt 17 *Er HMS ivarettatt?* ledd 3 *Sikkerhet (geotekn., flomfare, ras, utglidning, brann, trafikk, bæring)*. I sjekklisten vises det til §5-4 i Byggesaksforskriften som blant annet slår fast at opplysninger som er relevante ved søknad er:

tiltakets sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, og behov for eventuelle sikringstiltak

⁹⁶ Kommuneplanens arealdel bestemmelse 6.1.1, 6.1.2, 6.2 og 6.3.

Tabell 15: Oversikt over omtale av hensyn til klimaendringer i rutiner, maler og sjekklister

Rutiner, maler og sjekklister	Krav til omtale av klimaendringer
<i>Skriftlig rutine for tema for samrådsmøtet</i> ⁹⁷	Det fremgår av rutinen at energi og klima er blant tema som bør diskuteres i kommunens interne samrådsmøte i forkant av oppstartsmøtet med forslagsstiller.
<i>Mal for referat fra samrådsmøte</i> ⁹⁸	Punkter som skal vurderes i henhold til denne malen, inkluderer blant annet grønnstruktur. Punktet om grønnstruktur er ikke spesifisert ytterligere og hensyn til klimaendringer er ikke omtalt.
<i>Mal for bestilling av oppstartsmøte</i>	Det fremgår av malen at det skal beskrives om det er forhold i området knyttet til risiko og sårbarhet som må tas hensyn til i planarbeidet. Det er ikke spesifisert om forhold knyttet til klimaendringer skal vurderes. ⁹⁹
<i>Mal for tilbakemelding til forslagsstiller etter oppstartsmøte</i>	Det fremgår blant annet av malen at ved beregning av overvann skal tas hensyn til dagens og fremtidige klimaendringer. Saksbehandler skal merke av et punkt hvis kommunen ser behov for klimavurderinger og det er et eget felt hvor saksbehandler kan utdype behovet.
<i>Mal for planbeskrivelse til reguleringsforslag</i>	Det går frem av malen at planbeskrivelsen blant annet skal omtale: <ul style="list-style-type: none"> • Klimatilpasning (Håndtering av overvann – hvordan hindre flom og vannansamlinger ved styrtregn) • Lokalklima (for eksempel fare for stormflo, flomfare og fare for vannansamlinger). Det spesifiseres ikke om det skal tas hensyn til klimaendringer. • Grunnforhold (ras-/skredfare) • Hvordan grøntstrukturer er ivaretatt og forbedret • Risiko- og sårbarhetsanalyse (herunder havnivåstigning, flom, skred/ras). Det vises til veiledning fra DSB, men det er ikke ytterligere spesifisert at det skal tas klimahensyn i risiko- og sårbarhetsanalysene.
<i>Sjekkliste for innsendt materiale i forbindelse med reguleringsplaner</i>	Saksbehandler skal i tråd med sjekklisten vurdere om det er gjort en konsekvensvurdering av natur og miljø, energi og klima.

⁹⁷ I alle planprosesser blir det avholdt et internt *samrådsmøte* i kommunen i forkant av oppstartsmøtet med forslagsstiller. Samrådsmøtet tar utgangspunkt i det innsendte planinitiativet.

⁹⁸ Den interne malen danner grunnlag for tilbakemeldinger til forslagsstiller som gis i oppstartsmøtet.

⁹⁹ Det skal vurderes om planinitiativet samsvarer med bestemmelser til kommuneplanens arealdel.

Hensyn til klimaendringer i håndtering av overvann og drift av vann- og avløpsnett

Det er etablert en skriftlig rutine for at Vann og vannmiljø skal involveres i behandling av reguleringsplaner.¹⁰⁰ Vann og vannmiljø deltar i samrådsmøter for alle planforslag, og det er dedikerte personer i Vann og vannmiljø som har ansvaret for å spille inn hensyn til vann og vannmiljø i reguleringsplanene.

Det fremgår av rutine i kommunens kvalitetssystem at Vann og vannmiljø stiller krav til at det utarbeides en VA-rammeplan for vann; avløp; overvann; vannmiljø; dammer og damanlegg til forslag til reguleringsplan. VA-rammeplanen godkjennes av fagansvarlige i Vann og vannmiljø for de ulike fagområdene som er relevante for planen.

Det er utarbeidet dokument/sjekkliste som beskriver hva en VA-rammeplan skal inneholde. Det fremgår av blant annet av sjekklisten at overvannsavrenning før og etter utbygging skal utredes. Det fremgår at dersom det eksisterer bekkelukking innenfor planområdet skal åpning av bekken utredes. Beskrivelse og dimensjonering av overvannssystem skal komme frem av planen. Omfattes planområdet av aktsomhetsone for flom (markert i kommuneplanens arealdel), skal sikkerhet mot flom or erosjon utredes gjennom en farekartlegging. Hensyn til klimaendringer eller bruk av klimapåslag eller nasjonale forventninger til bruk av høye utslippsscenarioer er ikke omtalt i sjekklisten.

Det er ikke involvert en skriftlig rutine for involvering av Kommunegeologen i planprosesser. I intervju opplyser representanter for avdelingen Samfunnshelse, beredskap og næring at kommune-geologen gir innspill til plansaker når avdelingen Reguleringsplan ber om uttalelse om grunnforhold. Kommunegeologen blir ikke systematisk involvert i alle planprosesser. Representanter for Samfunnshelse, beredskap og næring peker på at mangel på involvering av kommunegeologen i plan- og byggesaker kan gi risiko for at bygg plasseres i områder med risiko for uønskede hendelser knyttet til grunnforhold som kan være relatert til klimaendringer. Det vises til at det er viktig at kommunegeologen involveres tidlig i planprosesser, og har en generelt tettere samhandling med avdelingen Reguleringsplan, for eksempel gjennom å delta på avdelingsmøter.

I temaplanen for Vann og vannmiljø blir det vist til at kommunen tar høyde for klimaendringene ved dimensjonering av overvannsystemene ved å benytte verdier for klimapåslag gitt i Asker kommunes VA-norm.

Vann og vannmiljø har rutiner som beskriver hvordan hendelser knyttet til vann- og avløpsnett skal

håndteres, følges opp og dokumenteres. Enkelte rutiner omhandler hendelser som kan inntreffe hyppigere som følger av klimaendringene, for eksempel rutine for håndtering av henvendelser om flom og overvann.

Et eksempel på en prosessbeskrivelse innen drift og vedlikehold av vann- og avløpsnett er *Prosess for driftssentral* som beskriver saksgangen ved henvendelser om overvann og flom. Det fremgår av prosessen at det er grunneier som har ansvar for å håndtere overvann på egen grunn, og at det må avklares om det er kommunen som er grunneier. Dersom kommunen er grunneier, skal ansvaret plasseres hos riktig virksomhet. Det fremgår av beskrivelsen at det er flere virksomheter som forvalter kommunale overvannssystemer, men det oppgis ikke hvilke virksomheter dette gjelder.

I intervju med representanter for virksomheten Vann og vannmiljø pekes det på behov for bedre og tydeligere rutiner for hvordan naturfare og ekstremvær skal ivaretas. Dette er hendelser som ventes å inntreffe hyppigere og kraftigere som følger av klimaendringene. Representanter for tjenesteområdet Samfunnstjenester opplyser om at Vann og vannmiljø har rutiner for å håndtere varsel om flom og styrtregn ved egne anlegg, men at det mangler en felles rutine og ansvarsfordeling for håndtering av varsler om naturfare og ekstremvær på tvers av de relevante virksomhetene i kommunen.

Hensyn til klimaendringer i drift og vedlikehold av kommunale bygg

Deloitte har ikke mottatt system eller rutiner knyttet til å hensynta klimaendringer i drift og vedlikehold av eksisterende bygg. I intervju opplyser representanter for virksomheten Eiendom at det gjennomføres ROS-analyser som skal sikre at eksisterende bygninger sikres mot klimapåkjenninger og at virksomheten følger opp konkrete avvik knyttet til hendelser som kan knyttes til klimaendringer fortløpende.

¹⁰⁰ Rutine for innspill til reguleringsplaner.

12.4 Vurdering

Deloitte mener at det er positivt at det er tatt inn krav om vurdering av klimaendringer i rutiner, maler og sjekklister for bygg- og anleggsprosjekter. I malene vises det blant annet til at når konsekvensene av klimaendringer vurderes, skal høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn. Dette er i tråd med statlige planretningslinjer. Det er også etablert skriftlige rutiner for å involvere virksomheter med særlig ansvar for klimatilpasning i behandling av reguleringsplaner og byggesaker, herunder virksomheten Vann og vannmiljø.

Undersøkelsen viser at kommunen har enkelte rutiner, maler og sjekklister for behandling av reguleringsplaner som skal bidra til at det tas klimahensyn i arealplanleggingen. Det er i mal for planbeskrivelse for forslag til reguleringsplan tatt inn punkter om at klimaendringer skal vurderes. Det er ikke spesifisert at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn for vurderingene. Deloitte mener at det med fordel kan tydeliggjøres i maler og sjekklister til planprosesser at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når klimaendringene vurderes, i tråd med nasjonale forventninger. Deloitte viser til at rutiner og sjekklister vil kunne bidra til at klimaendringer og høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger vurderes systematisk i den enkelte sak. Skriftlige rutiner vil også kunne bidra til at dette vurderes på likt grunnlag, uavhengig av hvilken saksbehandler som behandler saken.

Deloitte mener det er positivt at enheter med særlig ansvar for klimatilpasning involveres i reguleringsplanprosesser. Samtidig viser undersøkelsen at kommunegeologen ikke involveres systematisk i behandlingen av reguleringsplaner. Det vises til at dette kan medføre økt risiko for at bygg plasseres i områder

med risiko for uønskede hendelser relatert til klimaendringer. Etter Deloitte vurdering er det viktig at kommunen sikrer at oppdatert kunnskap om hvordan klimaendringer påvirker lokale forhold legges til grunn for arealplaner.

Kommuneplanens arealdel inneholder bestemmelser som skal sikre at nåværende naturfare vurderes. Det er ikke presisert at fremtidige klimaendringer skal vurderes. Etter Deloitte vurdering, er det viktig at kommunen sikrer at også endringer i klima og *fremtidige* naturfarer blir vurdert i planene, slik at nye utbyggingsområder ikke bidrar til økt sårbarhet for klimaendringer.

Undersøkelsen viser at det er behov for bedre og tydeligere rutiner for håndtering av naturfare og ekstremvær. Det er behov for en felles rutine og ansvarsfordeling på tvers av de relevante virksomhetene i kommunen for håndtering av varsel om naturfare og ekstremvær. Etter Deloitte vurdering er det viktig at kommunen etablerer tydeligere rutiner og ansvarsfordeling for denne typen hendelser.

Deloitte har ikke mottatt system og rutiner for å hensynta klimaendringer i drift og vedlikehold av kommunale bygg og drift og vedlikehold av kommunale veier. Deloitte viser til at klimatilpasning ikke er like tydelig formulert i regelverk knyttet til eksisterende bygg og infrastruktur som ved oppføring av nye bygg og infrastruktur. Etter Deloitte vurdering kan det derfor være hensiktsmessig at det tydeliggjøres føringer for hvilket scenario som skal legges til grunn for vurderinger knyttet til eksisterende bygg og infrastruktur, for eksempel knyttet til drift og vedlikeholdstiltak som ikke faller inn under plan- og bygningsloven. Deloitte mener også viktig at kommunen har system og rutiner som bidrar til at kommunen skaffer seg oversikt over behov for tiltak for å sikre bygg og infrastruktur mot klimapåkjenninger.

13 Kompetanse innen klimatilpasning

Asker kommune har personell med fagkompetanse innen overvannshåndtering og grunnforhold som er sentrale områder som vil påvirkes av klimaendringene. Samtidig viser undersøkelsen at kommunen mangler fagpersoner eller en faginstans med særlig kompetanse om klimaendringer og hvordan disse kan komme til å påvirke kommunen på andre områder, for eksempel kommunens eksisterende bygg, eiendom og infrastruktur, eller næringslivet i kommunen.

13.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgende hovedproblemstilling med underproblemstillinger:

Har kommunen tilstrekkelig og oppdatert kompetanse innen klimatilpasning?

Under dette:

- *I hvilken grad sikrer kommunen at ansatte som skal arbeide med klimatilpasning har relevant og oppdatert kunnskap om klimaendringer og klimatilpasningsarbeid?*
- *I hvilken grad sikrer kommunen at oppdatert kunnskap om klimaendringer legges til grunn i kommunens planlegging og virksomhet?*

13.2 Revisjonskriterier

13.2.1 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, punkt 4.2, sier at:

Kommunale, fylkeskommunale og statlige organer skal innenfor sine ansvarsområder anvende tilgjengelig kunnskap om klima, ventede endringer og konsekvenser av disse, i tillegg til kunnskap om tiltak for tilpasning.

13.2.2 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Det fremgår av nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 [25] at det er viktig at kommuner bruker oppdatert kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser av disse i sin planlegging. Videre presiseres det at det er viktig at oppdatert kunnskap om økosystemenes betydning for klimatilpasning tas i bruk, for eksempel i planleggingen av flom og tørkedepende tiltak. Det vises til at natur som våtmarker, myrer, elvebredder og skog kan dempe effektene av klimaendringer, og er viktig å ivareta i arealplanleggingen.

13.2.3 Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring

Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring legger føringer for den overordnede styringen av enhetene i kommunen.

I rammeverket vises det til at ledere i kommunen har ansvar for å skape en kultur for kvalitetsarbeid i hele organisasjonen, og integrere kvalitetsarbeid i alle prosesser. Det vises til at relevant kompetanse er en viktig forutsetning for dette. Videre står det:

For å lykkes med innovasjonsarbeid må det utvikles en aktiv innovasjonskultur i organisasjonen. Gjennom å utvikle en kultur for læring styrkes organisasjonens evne til å omsette ny kunnskap til ny praksis og bedre tjenester. Videre må medarbeidere og ledere ha kompetanse og verktøy for å gjennomføre endringsprosesser.

Se vedlegg 2 for utfyllende revisjonskriterier.

13.3 Datagrunnlag

Som omtalt i kapittel 1 er det tjenesteområdet Samfunnstjenester og tjenesteområdet Samfunnsutvikling som har et særlig ansvar for kommunens arbeid med klimatilpasning. I disse tjenesteområdene er det ansatte som arbeider med temaer knyttet til klimatilpasning, herunder kommunegeologen og rådgivere i Vann og vannmiljø. To miljørådgivere i avdelingen Natur, miljø og jobber med klimatilpasning når det gjelder påvirkning på natur og landbruk.

I intervjuer som har blitt gjennomført i forbindelse med forvaltningsrevisjonen vises det til at det er ønske om å ansette en miljø/klimarådgiver i Samfunnsutvikling som kan jobbe tett opp mot avdeling for samfunnsutvikling, beredskap og næring, kommunegeologen og ansatte i tjenesteområdet Samfunnstjenester. Behovet dreier seg om en ressurs innenfor Analyse og geodata som kan videreutvikle karttjenester og foreta geodataanalyser knyttet til klima og klimatilpasning. Det vises til at det er

behov for både faglig og digital kompetanse på klima og natur. Det blir opplyst at det derimot ikke budsjettert til å ansette en slik rådgiver på nåværende tidspunkt.

Avdeling for analyse og geodata har tidligere vært involvert i utarbeidelsen av helhetlig ROS for Asker og Bærum kommune. Analyse og geodata har ved revisjonstidspunktet ikke blitt involvert i arbeidet med ny helhetlig ROS. Avdelingen viser til at det er viktig at avdelingen blir involvert i dette arbeidet, særlig når det gjelder kunnskap om risiko for skred, ras, og flom.

Kompetanse på grunnforhold

I virksomheten Strategi, næring og analyse i tjenesteområdet Samfunnsutvikling er det tilsatt en kommunegeolog, som arbeider i avdeling Samfunnshelse, beredskap og næring. Grunnforhold beskriver egenskapene og kvaliteten av grunnen, da i form av kapasitet, forurensing, stabilitet og naturfare i løsmasser og berggrunn. I intervju med kommunegeologen blir det vist til at mer kunnskap om grunnforholdene er et klimatililtak i den forstand at man kan begrense terrenginngrep og optimalisere de inngrepene man gjør på en måte som er skånsom for naturmangfoldet, og ivaretar stabiliteten i grunnen som sikrer mot skred og forstyrrelser av naturlig forurenset grunn.

I intervjuer blir det vist til at kommunegeologen ble tilsatt sommeren 2022, etter at virksomheten Strategi, næring og analyse over tid hadde spilt inn et behov for en kommunegeolog i kommunen. Bakgrunnen for dette er blant annet at det kom inn mange bekymringsmeldinger fra innbyggere angående kvikkleire og fare for skred, særlig i etterkant av kvikkleireskredet i Gjerdrum i 2020. Kommunen ønsket derfor en egen ressurs som også kan jobbe opp mot pågående prosjekt med å kartlegge grunnforholdene i kommunen.

Som omtalt i kapittel 8 er det på revisjonstidspunktet bare kommunegeologen som er ansatt til å jobbe spesifikt med geofaglige problemstillinger i kommunen. Det er ansatte i Asker kommune med fagbakgrunn innen geologi, men disse jobber ikke med grunnforhold. I intervju blir det vist til at dette kan medføre risiko for at bekymringsmeldinger knyttet til grunnforhold ikke følges opp, fordi det blir for mange bekymringsmeldinger for kommunegeologen å håndtere.

Kommunegeologen peker på at kommunen kan støtte seg på kunnskap fra Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) som er skredmyndighet, men at det også er mangel på kompetanse om geoteknikk nasjonalt. Geoteknikk er en spisskompetanse som man er avhengig av for å kunne vurdere kvikkleire, områdestabilitet og områdeskred. Kommunegeologen peker på at det generelt er få

ressurser med geoteknisk kompetanse i Norge, og det er vanskelig å finne personer med relevant kompetanse. Ved revisjonstidspunktet har NVE for eksempel kun syv geoteknikere.

Kompetanse på flom og overvannshåndtering

I intervju opplyser representanter fra Vann og vannmiljø at de opplever at virksomheten har tilstrekkelig kompetanse på overvann og vannhåndtering, og hvordan dette påvirkes av klimaendringene.

Andre virksomhetsledere i tjenesteområdene Samfunnstjenester og Samfunnsutvikling som har blitt intervjuet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen viser til at virksomheten er avhengig av å kunne trekke på kompetansen til Vann og vannmiljø, særlig når det gjelder kunnskap om områder i kommunen som er utsatt for flom. Eksempelvis viser virksomheten Prosjekt og utvikling til at virksomheten ikke har kapasitet eller kompetanse til å gjøre egne analyser knyttet til klimatilpasning (eksempelvis å ta høyde for risiko for flom), og må forholde seg til det kunnskapsgrunnlaget som foreligger i kommunen gjennom kommuneplanen og hos Vann og vannmiljø.

Eksterne nettverk og kompetanseheving

Deloitte får opplyst at representanter for kommunen har deltatt i eksterne nettverk knyttet til klimatilpasning. Miljørådgiverne i Natur, miljø og landbruk har blant annet deltatt i et nettverk i regi av KS om klimatilpasning, der formålet er å dele kunnskap og erfaringer om klimatilpasning. Andre representanter fra kommunen har også deltatt i møter i samme nettverk, der håndtering av økte overvannsmengder som følger av klimaendringene var tema. I intervju med virksomheten Vann og vannmiljø blir det videre vist til at virksomheten deltar i en søknad i regi av SINTEF for en ny utlysning fra Forskningsrådet innen «prediksjon, forebygging og håndtering av overvannsproblematikk i urbane omgivelser». Svar på søknaden ventes i slutten av juni 2023.

I intervju med kommunegeologen blir det vist til at kommunegeologen er i gang med å kartlegge geologer som jobber med geofag i kommunal sektor i regionen for å bygge opp et fagmiljø. Foreløpig består fagmiljøet av kommunegeologene i Oslo, Lillestrøm, Sarpsborg, Enebakk og Ullensaker. Ved revisjonstidspunktet har fagmiljøet hatt ett møte.

Klimatilpasning inngår ikke i kommunens kurs knyttet til bærekraft, «bærekraft i praksis». Det er heller ikke utarbeidet andre kurstilbud til ledere eller ansatte i kommunen knyttet til hvordan kommunen skal tilpasse seg et klima i endring.

13.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at kommunen har personell med fagkompetanse innen overvannshåndtering og grunnforhold. I virksomheten Vann og vannmiljø er det tilsatt personer med kompetanse på overvannshåndtering, og i tjenesteområdet Samfunnsutvikling er det tilsatt en kommunegeolog som jobber med å kartlegge grunnforholdene i kommunen. Videre jobber miljørådgivere i avdelingen Natur, miljø og landbruk med klimatilpasning knyttet til landbruk og forvaltning av skog. Disse ressursene har deltatt i eksterne nettverk for å øke sin kompetanse og dele erfaringer knyttet til klimatilpasning.

Deloitte mener det er positivt at kommunen har tilsatt en kommunegeolog som kan arbeide med å kartlegge grunnforhold. Samtidig viser undersøkelsen at det er mange bekymringsmeldinger å håndtere, og det er risiko for at det ikke er tilstrekkelig med kompetanse i kommunen til å fange opp eller følge opp bekymringsmeldinger knyttet til kvikkleire og grunnforhold.

Deloitte mener at kommunen bør kartlegge hvorvidt kompetansen i kommunen på klimatilpasning er tilstrekkelig. Klimaendringer vil påvirke en rekke områder og sektorer i kommunen utover vannmiljø og grunnforhold, blant annet naturmangfold, folkehelse, kritisk infrastruktur, økonomi og berørte næringer, m.fl. For å sikre at hensyn til klimatilpasning ivaretas i alle relevante sektorer mener Deloitte at det er det viktig at kommunen kartlegger kompetansebehovet som kreves til dette.

Av undersøkelsen går det frem at kommunen ikke har et opplæringstilbud for ledere eller ansatte som omhandler klimatilpasning. For å sikre at ledere og ansatte har kompetanse om hvordan deres ansvarsområder vil påvirkes av klimaendringer, mener Deloitte at det kan være hensiktsmessig å vurdere behovet for å integrere klimatilpasning i kurstilbudet i kommunen.

14 Konklusjon og anbefalinger

Deloitte har i denne forvaltningsrevisjonen undersøkt om Asker kommune er en forberedt organisasjon når det gjelder å redusere klimagassutslipp og tilpasse seg klimaendringene. Deloitte har under dette undersøkt om kommunen har hensiktsmessige mål, strategier og planer, og om det er etablert system og rutiner for å følge opp disse. Undersøkelsen omfatter også om kommunen har nødvendig kompetanse innen områdene.

Asker kommune har iverksatt betydelige tiltak når det gjelder å redusere kommunens klimafotavtrykk, og planlegge for fremtidige klimaendringer. Deloitte merker seg at kommunen har en rekke foregangsprosjekter innen blant annet sirkulær økonomi og nullutslippsbygg. Når det gjelder tilpasning til klimaendringer viser undersøkelsen også at kommunen har et sterkt fagmiljø som arbeider med håndtering av overvann, et område som er særlig relevant med tanke på klimaendringene.

Samtidig har denne forvaltningsrevisjonen identifisert flere forbedringsområder innen områdene som er behandlet. Under oppsummeres Deloitte vurderinger av kommunens arbeid innen temaene som er belyst.

Organisering av arbeid med klima: Deloitte vurderer det som positivt at det er opprettet et klimateam i kommunen som skal bidra til koordinering av klimaarbeid på tvers av tjenesteområdene. Deloitte stiller likevel spørsmål ved at ikke alle tjenesteområder er representert i kommunens klimateam. Etter Deloitte vurdering er det ikke tilstrekkelig tydeliggjort hvilke roller og ansvar de ulike enhetene i kommunen har for å nå kommunens klimamål.

Enkelte enheter i kommunen har ansvar for å veilede andre enheter i kommunen i deres klimaarbeid. Det er imidlertid ikke etablert system eller rutiner for når enhetene skal få veiledning, og forvaltningsrevisjonen viser at det i praksis varierer i hvilken grad ulike enheter får klimafaglig veiledning. Deloitte vil påpeke at ulik oppfølging av tjenesteområdene kan bidra til at ikke alle tjenesteområder prioriterer eller iverksetter klimatiltak i tilstrekkelig grad.

Mål, strategier, planverk og tiltak for å redusere kommunens klimagassutslipp: Deloitte vurderer det som positivt at kommunen har satt seg ambisiøse klimamål og at mål og strategier for å redusere klimagassutslipp er konkretisert i kommunens planer. Kommunen har ikke tydelig definerte delmål som må oppnås i hver sektor for at kommunen skal redusere sine direkte klimagassutslipp.

Asker kommune gjennomfører en rekke klimatiltak, men det foreligger ikke en samlet oversikt over alle klimatiltak som ulike deler av kommunen gjennomfører. Dette gjør det vanskelig å vurdere totaliteten av klimatiltak som gjennomføres, og om tiltakene er tilstrekkelige for å nå kommunens klimamål.

Rapportering på kommunens mål for utslippsreduksjoner: Deloitte vurderer det som positivt at det tydelig fremgår av kommunens årsrapport hva som er status for kommunens klimamål. Etter Deloitte vurdering er det likevel et potensial for at kommunen rapporterer mer systematisk på tiltakene som skal bidra til at kommunen oppnår sine klimamål. Kommunens rapportering gir imidlertid ikke en oversikt over status for alle klimatiltak, og det rapporteres heller ikke på alle indikatorer og resultatmål som kommunen har definert.

Systematisk arbeid opp mot egne klimamål, samt nasjonale krav og føringer: Deloitte mener at det samlet sett er positivt at kommunen har etablert system og rutiner i ulike deler av kommunen som bidrar til oppnåelsen av kommunens politiske vedtatte klimamål, eksempelvis i maler og sjekklister for bygg- og anleggsprosjekter og behandling av reguleringsplaner. Samtidig indikerer undersøkelsen at det innen enkelte områder er potensial for å integrere klimahensyn i større grad.

Vurdering av risiko for at kommunen ikke oppnår klimamål: Undersøkelsen viser at det ikke er gjennomført risikovurderinger av risiko for manglende måloppnåelse av kommunens klimamål. Deloitte mener at det er viktig at kommunen vurderer risikoen for at kommunen ikke når de målene som er satt for å kunne iverksette eventuelle korrigerende tiltak.

Kompetanse innen klima: Deloitte vurderer det som positivt at kommunen har ansatt egne ressurser med klimafaglig kompetanse til å jobbe strategisk med kommunens overordnede mål, planer og tiltak for klimagassutslipp. Det er også positivt at enkelte virksomheter har egne miljørådgivere for å følge opp klimatiltak i egen virksomhet. Undersøkelsen viser at noen av virksomhetene har behov for økt kompetanse innen klima, og at det er et potensial for at kommunen i større grad utnytter den klimafaglige kompetansen som allerede er i kommunen, på tvers av tjenesteområdene.

Organisering av arbeid med klimatilpasning: Deloitte vurderer det som positivt at ansvar for håndtering av overvann er tydelig definert og skriftliggjort. Samtidig foreligger det ikke en skriftlig ansvarsfordeling for klimatilpasning innen øvrige områder. Undersøkelsen viser at ansvar for håndtering av naturfare som kan øke som følger av klimaendringene, eksempelvis skred og flom, ikke er tydelig fordelt. Dette gjelder hendelser som går på tvers av ansvarsområder i kommunen. Det er også uklart hvordan informasjon om dette skal viderefremmes internt i kommunen, og det er ikke alltid kapasitet til å følge opp bekymringsmeldinger om grunnforhold.

Vurdering av risiko og sårbarhet for klimaendringer: Det er ikke dokumentert hvilket klimascenario som er lagt til grunn for helhetlig ROS. Dette er ikke i tråd med statlige forventninger. Deloitte undersøkelser viser også at det er behov for mer kunnskap om klimaendringenes påvirkning på grunnforhold og kvikkleireområder i Asker kommune, og hvordan dette påvirker risiko for skred.

Etter Deloitte vurdering er det et potensial for at kommunen i større grad kartlegger risiko og sårbarhet for klimaendringer utover hensyn til samfunnssikkerhet (flom, skred, ras, o.l.). Deloitte viser til at det er nasjonal anbefaling at kommunene skaffer seg oversikt over hvilken klimarisiko de står overfor for å vite hva kommunen må tilpasse seg til. En strukturert gjennomgang av risiko og sårbarhet for klimaendringer vil også kunne gi bedre forståelse for hvordan klimaendringene virker inn på andre områder av kommunens virksomhet, herunder naturmangfold, økonomi, næringsliv, og samfunnshelse.

Mål, strategier, planverk og tiltak knyttet til klimatilpasning: Kommunen hadde på tidspunktet for denne forvaltningsrevisjonen mål og strategier for forebygging og håndtering av overvann, men ikke for hvordan kommunen skal arbeide for å tilpasse seg fysiske klimaendringer innen andre områder. Deloitte mener at dette kan gi risiko for at kommunens overordnede mål for klimatilpasning ikke forankres eller følges opp innen alle relevante områder. Uten en helhetlig tilnærming for hvordan kommunen skal arbeide for å tilpasse seg klimaendringene, mener Deloitte at det er risiko for at kommunens arbeid med klimatilpasning ikke sees i sammenheng på tvers av tjenesteområdene.

Handlingsprogrammet til kommunen inneholder ikke en oversikt over definerte klimatilpasningstiltak, noe som gjør det vanskelig å vurdere totaliteten av klimatilpasningstiltak som gjennomføres. Asker kommune har ikke utarbeidet en plan for oppfølging av helhetlig ROS. Deloitte stiller spørsmål ved om dette er i tråd med krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3a. Roller og ansvar for oppfølging av tiltakene beskrevet i helhetlig

ROS er heller ikke definert, noe som gir risiko for at identifiserte risikoreduserende tiltak ikke følges opp.

Rapportering på klimatilpasning: Kommunen har ikke utviklet eller rapportert på indikatorer knyttet til klimatilpasning. Dette innebærer at det ikke er tydelig hva som er status for arbeidet med kommunens mål knyttet til klimatilpasning. Kommunens rapportering gir per i dag ikke en samlet oversikt over status for ulike klimatilpasningstiltak. Kommunens ledelse har dermed ikke kunnskapsgrunnlag for å foreta en helhetlig vurdering av fremdriften og effekten av de ulike tiltakene.

Systematisk arbeid opp mot egne mål samt nasjonale krav og føringer: Deloitte mener at det er positivt at det er krav om vurdering av klimaendringer i rutiner, maler og sjekklistor for bygg- og anleggsprosjekter og arealplaner. Deloitte har ikke mottatt system og rutiner for å hensynta klimaendringer i drift og vedlikehold av kommunale bygg og av kommunale veier. Deloitte vil påpeke at det er viktig at det tydeliggjøres hvilket scenario som skal legges til grunn for vurderinger knyttet til klimaendringers påvirkning på eksisterende bygg og infrastruktur.

Kompetanse innen klimatilpasning: Deloitte mener det er positivt at kommunen har tilsatt personell med geofaglig kompetanse innen grunnforhold. Samtidig viser undersøkelsen at det er mange bekymringsmeldinger knyttet til naturfarer, og det er risiko for at det ikke er tilstrekkelig med kompetanse eller ressurser i kommunen til å fange opp eller følge opp bekymringsmeldingene. Klimaendringer vil påvirke en rekke områder og sektorer i kommunen utover vannmiljø og grunnforhold, blant annet naturmangfold, folkehelse, kritisk infrastruktur, økonomi og berørte næringer, m.fl. Deloitte mener derfor at kommunen bør kartlegge hvorvidt kompetansen i kommunen på klimatilpasning er tilstrekkelig.

Undersøkelsen viser etter Deloitte vurdering at Asker kommune har kommet langt i arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp. Kommunen har i tråd med statlige retningslinjer satt ambisiøse klimamål, og arbeidet med å nå målene koordineres på tvers gjennom kommunens klimateam. Basert på undersøkelsen, mener Deloitte likevel at det er potensial for at kommunen kan jobbe mer helhetlig og systematisk med å nå utslippsmålene.

Videre viser undersøkelsen at flere av kommunens enheter arbeider enkeltvis med klimatilpasning innen sine områder. Basert på undersøkelsen, mener Deloitte likevel at kommunen samlet sett ikke arbeider tilstrekkelig helhetlig og systematisk med å tilpasse seg til de klimaendringene kommunen står overfor.

Anbefalinger

På bakgrunn av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

Organisering av arbeid med å redusere klimagassutslipp:

1. Tydeliggjør hvilket ansvar ulike enheter i kommunen har for å kutte klimagassutslipp og/ eller veilede andre enheter i dette arbeidet.
2. Sikrer at arbeidet knyttet til utslippsreduksjoner er samordnet og koordinert på tvers av alle tjenesteområdene i kommunen.
3. Sikrer at klimafaglig veiledning og klimamidler prioriteres til de tjenesteområdene der det er identifisert størst behov og/eller potensial for utslippsreduksjoner.
4. Vurderer å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatiltak.
5. Sikrer at alle klimatiltakene i klimabudsjettet blir fordelt internt i kommunen.
6. Sikrer at det rapporteres på de indikatorene og måltallene som kommunen har satt seg for klimaarbeidet.
7. Sikrer en systematisk rapportering på status og fremdrift for de enkelte klimatiltakene som gjennomføres, og vurderer behov for en samlet rapportering på status for kommunens klimatiltak.
8. Vurderer om kommunen har tilstrekkelige system og rutiner for å sikre at klimahensyn ivaretas i kommunens planlegging og sentrale arbeidsprosesser.
9. Vurderer risiko for at kommunen ikke når de klimamålene som er satt.

Organisering av arbeidet med klimatilpasning:

10. Tydeliggjør hvilket ansvar de ulike enhetene i kommunen har for klimatilpasning, herunder ansvar for å følge opp naturfare som går på tvers av ansvarsområder i kommunen.
11. Sikre at det tydeliggjøres hvilket klimascenario som er lagt til grunn for helhetlig ROS og ROS-analyser som legges til grunn for arealplaner.
12. Vurderer behov for å gjennomføre en strukturert gjennomgang av kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer.
13. Sikrer at kommunens planer er oppdatert i tråd med krav og anbefalinger i statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.
14. Utarbeider en plan for oppfølging av helhetlig ROS i tråd med forskrift om kommunal beredskapsplikt.
15. Vurderer å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatilpasningstiltak.
16. Sikrer en systematisk rapportering på mål og tiltak for klimatilpasning.
17. Sikrer at det tydeliggjøres i interne og eksterne føringer og retningslinjer for arealplaner at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når klimaendringene vurderes.
18. Tydeliggjør hvordan klimaendringer skal hensyntas i vurderinger knyttet til vedlikehold av kommunens bygg og infrastruktur, herunder hvilket klimascenario som skal legges til grunn.
19. Vurderer om kommunen har tilstrekkelig kompetanse for å sikre at hensyn til klimatilpasning ivaretas i alle relevante sektorer, og behov for eventuelle kompetansehevende tiltak.

Vedlegg 1: Kommunens høringsuttalelse

Notat

Til: Kontrollutvalget i Asker kommune

Fra: Kommunedirektør Lars Bjerke

Asker 15.08.2023

Høringsuttalelse til forvaltningsrevisjon - organisering av arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning

Kommunedirektøren har mottatt høringsutkast til rapporten forvaltningsrevisjon av organisering av arbeid med klima og klimatilpasning, utarbeidet av Deloitte på bestilling fra kontrollutvalget i møte 12.09.2022, sak 23/22. Innledningsvis takker vi for kunnskapsgrunnlag og anbefalinger for å jobbe videre med et av kommunens viktigste satsingsområder, der kommunens håndtering og rolle har stor betydning for vår fremtid.

I rapporten fremhever Deloitte at Asker kommune, i tråd med statlige retningslinjer, har satt seg ambisiøse klimamål og igangsatt en rekke tiltak og initiativ innen ulike områder for å nå disse målene. Deloitte vurderer at Asker kommune har kommet langt i arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp. Eksterne undersøkelser (for eksempel Cicero 2020: undersøkelse om klimatilpasning der Asker kommune kom på syvende plass og var blant de 30 kommunene med høyest poengsum) indikerer også at Asker kommune har kommet relativt langt i arbeidet med klimatilpasning sammenliknet med andre kommuner. Askers kommuneplan er basert på FNs bærekraftsmål hvor bl.a. mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn og mål 13 Stoppe klimaendringene er valgt ut som de mest vesentlige.

I denne forvaltningsrevisjonen har Deloitte ikke vurdert Asker kommunes arbeid opp mot arbeidet i andre kommuner, men opp mot nasjonal veiledning og anbefalinger om beste praksis. Klimaområdet er et område i rivende utvikling, der rammebetingelser, lover og forskrifter, innovasjon, utvikling og nye muligheter skjer i høyt tempo. Asker kommune har derfor satset på å bygge kompetanse, delta i nettverk og bidra til innovasjon, slik at vi hele tiden ligger i front for å oppnå lavutslippssamfunnet.

Asker kommune følger de statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging. Kommunen utviklet i forbindelse med utarbeidelse av temaplanen «Handling mot klimaendringene» et omfattende kunnskapsgrunnlag som blant annet inneholdt klimagassregnskap og utslippsframskrivninger. I temaplanen ble det satt ambisiøse mål for utslippsreduksjoner med beskrivelse av strategier og virkemidler for å nå disse målene. Målene er også forankret i kommunens handlingsprogram, gjennom klimabudsjettet, og det er satt av budsjettmidler til f.eks. en rekke klimatiltak i kommunens handlingsprogram for hele perioden. Dette gjelder direkte tiltak knyttet til drift og investeringer, og ikke minst holdningsskapende arbeid overfor askersamfunnet (innbyggere og næringsliv). Det er også

satt av budsjettmidler til klimatilpasning, som f.eks. rassikring og flomtiltak. På bakgrunn av de undersøkelsene som er gjort, har Deloitte kommet med 9 anbefalinger når det gjelder organisering av arbeidet med å redusere klimagassutslipp og 10 anbefalinger når det gjelder organisering av arbeidet med klimatilpasning. I hovedsak går anbefalingene på videre modning av kommunens klimaarbeid og at kommunen kan jobbe mer helhetlig og systematisk. Disse anbefalingene er kommentert i det etterfølgende.

Del 1 - Organisering av arbeid med å redusere klimagassutslipp

På bakgrunn av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

1. Tydeliggjøre hvilket ansvar ulike enheter i kommunen har for å kutte klimagassutslipp og/ eller veilede andre enheter i dette arbeidet.
2. Sikrer at arbeidet knyttet til utslippsreduksjoner er samordnet og koordinert på tvers av alle tjenesteområdene i kommunen.
3. Sikrer at klimafaglig veiledning og klimamidler prioriteres til de tjenesteområdene der det er identifisert størst behov og/eller potensial for utslippsreduksjoner.
4. Vurderer å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatiltak.
5. Sikrer at alle klimatiltakene i klimabudsjettet blir fordelt internt i kommunen.
6. Sikrer at det rapporteres på de indikatorene og måltallene som kommunen har satt seg for klimaarbeidet.
7. Sikrer en systematisk rapportering på status og fremdrift for de enkelte klimatiltakene som gjennomføres, og vurderer behov for en samlet rapportering på status for kommunens klimatiltak.
8. Vurderer om kommunen har tilstrekkelige system og rutiner for å sikre at klimahensyn ivaretas i kommunens planlegging og sentrale arbeidsprosesser.
9. Vurderer risiko for at kommunen ikke når de klimamålene som er satt.

Kommunedirektørens kommentarer til del 1 – reduksjon av klimagassutslipp

Reduksjon av klimagassutslipp er et av satsingsområdene i kommuneplanen, og er også tema i flere av de mange temaplanene som er utarbeidet eller under arbeid.

Kommunedirektøren vil innledningsvis vise til at både kommuneplanen og temaplan for handling mot klimaendringene gjelder for hele askersamfunnet. I tillegg til kommunen er det altså en rekke andre aktører som skal bidra til å realisere målene. Asker kommune har ansvar for å redusere klimagassutslipp fra egen virksomhet, og har en pådriverrolle når det gjelder å redusere klimagassutslipp fra askersamfunnet for øvrig. Arbeidet med å implementere klimatiltak, rapportere og følge opp tiltak og indikatorer må sees i lys av dette.

Alle virksomheter i kommunen har et ansvar for å ta klimahensyn. Dette er nedfelt i oppdragsbrevet til virksomhetene som er operasjonalisert i virksomhetsplanene og følges opp gjennom lederavtaler/lederdiallog og rapportering. Virksomhetenes arbeid støttes av «Bærekraftsteamet» hvor alle tjenesteområder er representert og gjennom «Klima og naturteamet» som er et koordinerings- og pådriversteam for de store klimatiltakene. Det er virksomheten Miljø og samferdsel som har koordineringsansvaret for kommunens klimaarbeid, utarbeidelse av klimabudsjett og rapportering. Flere virksomheter med stor påvirkningskraft på

klimagassutslippene har egne rådgivere som særskilt jobber med klima; Eiendom, Miljø og samferdsel, Prosjekt og utbygging, Vann og vannmiljø, samt Oppvekst.

Rapporten avdekker kompleksiteten i klimaarbeidet som må gå på tvers av kommunens tjenesteområder, og hvor utvikling av standarder, beste praksis, viten om sammenhenger og operative måleindikatorer ikke har kommet så langt som behovet i samfunnet tilsier. I 2023 besluttet kommunen derfor å porteføljeorganisere arbeidet med de viktigste samfunnsflokene i tråd med Digdir sin metodikk for program- og porteføljestyring, hvorav en av porteføljene er «Klima og natur». Porteføljen skal se innsatsområder og strategier fra flere temaplaner i sammenheng, og prioritere tiltak. Formålet med porteføljestyring handler om å definere, balansere og styre virksomhetens samlede portefølje på en slik måte at virksomhetens ressurser utnyttes best mulig.

Porteføljestyringen retter seg inn mot;

- å sikre virksomhetens mulighet for å realisere gevinst
- å bruke virksomhetens utviklingsressurser mest hensiktsmessig.
- å minske prosjektusikkerheten

Denne måten å styre på sikrer at kommunen/virksomheten har en systematisert oversikt over sine prosjekter og programmer, som gir grunnlag for en porteføljeplan som er et godt beslutningsunderlag for å foreta tverrgående prioriteringer og samordning. Porteføljestyring er i motsetning til prosjekter og programmer en vedvarende styringsaktivitet som forankres i linjeorganisasjonen.

Prosesser, funksjoner, roller og ansvar i en porteføljestyringsfunksjon har samme karakter som andre tverrgående linjefunksjoner. Porteføljestyring er et av kommuneledelsens virkemidler for å utøve god virksomhetsstyring, og dermed nå kommunens målsettinger. Kommunedirektøren viser til Asker kommunens virksomhetsstyringsdokument.

Porteføljeorganiseringen er forankret i kommunedirektørens ledergruppe.

Vurderinger av potensialet for utslippsreduksjon er ofte kompliserte og beheftet med stor usikkerhet, særlig tiltak rettet mot innbyggerne (f.eks. holdningsskapende klimakommunikasjon). For kommunens egen virksomhet er dette enklere. I alle bygg- og anleggsprosjekter gjøres en vurdering av potensialet for utslippsreduksjon og av prosjektenes kostnad. I alle anskaffelser vektlegges klima og miljøhensyn med tydelig vektning. I arealplanarbeidet følges statlige planretningslinjer, og standardbestemmelser til den nylig vedtatte kommuneplanen som ivaretar klima og naturhensyn, er under utarbeidelse.

En samlet oversikt over kommunens årlige innsats på klimaområdet gis i årsrapporten.

Når det gjelder bruk av indikatorer og måltall brutt ned på tiltak, utvikles dette hele tiden. Dette skjer i samarbeid med andre kommuner, KS, fylket, SSB og faglige nettverk kommunen er med i. Der vi i dag ikke har konkrete tall, rapporteres det tekstlig. Årsaken til at noen av indikatorene mangler tall, er at nasjonale tall ikke foreligger årlig eller at det er etterslep i publiseringen av nasjonal statistikk. På flere områder mangler det også nasjonal målemetodikk. Asker kommune deltar aktivt i det nasjonale arbeidet med å utvikle gode indikatorer knyttet til bærekraftsmålene. Det foretas også en jevnlig vurdering av kommunens

indikatorsett, og enkelte av indikatorene knytte til klima og miljø vil bli revidert i forslag til nytt Handlingsprogram 2024-2027.

Asker kommune har et ambisiøst klimamål, høyere enn det som er satt nasjonalt. Det fører til at det også er en høyere risiko for at klimamålet ikke nås lokalt. For å nå utslippsmålet kommunen har satt seg på 67 prosent reduksjon innen 2030, kreves det en reduksjon innen alle utslippssektorer. Utslippskuttene må skje i hele askersamfunnet, både hos kommunen som organisasjon, innbyggerne og aktører i sivilsamfunnet.

De direkte utslippene i Asker er på vei nedover. For at Asker kommune skal nå sine mål og bli et lavutslippssamfunn, kreves det likevel fortsatt en betydelig lokal innsats. Det er per i dag ikke mulig å sette mål og lage referansebane for de indirekte utslippene i kommunen. Kommunen jobber videre med å utvikle metodene for å beregne effekten av klimagassutslipp fra blant annet forbruk, reguleringsbestemmelser, bygge- og anleggsprosjekter og kommunale anskaffelser.

Asker kommune anskaffer årlig varer og tjenester for ca. 1,7 milliarder kroner (2022). Verdien av investeringer i bygg og anlegg på ca. 1,3 milliarder kroner (2022), totalt ca. 3 milliarder kroner årlig. I tillegg kommer verdien fra kommunens selskaper. Totalt anskaffer offentlig sektor i Norge for rundt 600 milliarder kroner årlig. Klimafotavtrykket av dette er beregnet til 16 millioner tonn CO₂. Beregnet etter folketall tilsvarer dette ca. 60 000 tonn CO₂ for Asker.

Kommunedirektøren mener at Asker kommune har, gjennom sin markedsmakt og ved aktiv bruk av bestillingskompetanse i anskaffelsene, en stor mulighet for å nå egne mål og påvirke sine omgivelser. Dette skjer ved å sette krav som bidrar til utvikling av bærekraftig næringsliv, gunstig miljøpåvirkning og gode sosiale samfunnsforhold.

Stor markedsmakt innebærer også et stort ansvar. Asker kommune skal være i forkant av en bærekraftig utvikling, og dette setter store krav til innretning av anskaffelsene. Flere av kommunens temaplaner beskriver hvor viktig anskaffelsene er og hvordan en gjennom disse skal oppnå fastsatte mål og tiltak. Kommunen vil jobbe for at vi skal få et stadig bedre grunnlag for å kunne vise klimagassregnskap og sette mål også for de indirekte utslippene.

Del 2 - Organisering av arbeidet med klimatilpasning

På bakgrunn av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

1. Tydeliggjør hvilket ansvar de ulike enhetene i kommunen har for klimatilpasning, herunder ansvar for å følge opp naturfare som går på tvers av ansvarsområder i kommunen.
2. Sikre at det tydeliggjøres hvilket klimascenario som er lagt til grunn for helhetlig ROS og ROS-analyser som legges til grunn for arealplaner.
3. Vurderer behov for å gjennomføre en strukturert gjennomgang av kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer.
4. Sikrer at kommunens planer er oppdatert i tråd med krav og anbefalinger i statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.
5. Utarbeider en plan for oppfølging av helhetlig ROS i tråd med forskrift om kommunal beredskapsplikt.
6. Vurderer å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatilpasningstiltak.
7. Sikrer en systematisk rapportering på mål og tiltak for klimatilpasning.

8. Sikrer at det tydeliggjøres i interne og eksterne føringer og retningslinjer for arealplaner at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når klimaendringene vurderes.
9. Tydeliggjør hvordan klimaendringer skal hensyntas i vurderinger knyttet til vedlikehold av kommunens bygg og infrastruktur, herunder hvilket klimascenario som skal legges til grunn.
10. Vurderer om kommunen har tilstrekkelig kompetanse for å sikre at hensyn til klimatilpasning ivaretas i alle relevante sektorer, og behov for eventuelle kompetansehevende tiltak.

Kommunedirektørens kommentarer til del 2 – klimatilpasning

Innenfor konkrete klimatilpasninger har vi prioritert arbeidet med overvann og flom som er i samsvar med satsningsområdet i helhetlig ROS – «Handling mot klimaendringene». Dette samsvarer også med temaplanen for vann og vannmiljø og alt arbeidet som gjøres i klimateamet som samhandler på tvers av tjenesteområdene. Ny revidert helhetlig ROS, hvor analysene nå er mer handlingsrettede, vil foreligge ved årsskiftet 2023/24.

Alle planer etter plan- og bygningsloven har en planbeskrivelse jf. plan- og bygningsloven § 4-2 første ledd. For noen planer ivaretas det også krav til konsekvensutredning § 4-2 annet ledd. Etter § 4-3 er det krav om at det gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse, dersom planen tilrettelegger for utbyggingsformål.

Det er også i forbindelse med det politiske og administrative arbeidet våren 2023 med kommuneplanens arealdel, utarbeidet en ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for arealplanleggingen. Formålet er å gi et kunnskapsgrunnlag for å avdekke risiko og farer knyttet til flom, skred (jord, snø og steinsprang) kvikkleire, høyspentlinjer og storulykkevirksomheter. ROS-analysen er gjennomført i samsvar med DSBs siste veileder «Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging».

Resultatet fra ROS-analysen ivaretas i planforslaget og ROS-analysen inngår som en del av en komplett reguleringsplan. For å følge opp klimatilpasning i alle regulerings saker, er dette tema i interne samrådsmøter hvor rett kompetanse innenfor klimatilpasning er representert.

Konklusjon

Kommunedirektøren tar med seg anbefalingen fra rapporten i vårt videre arbeid med organisering av arbeidet med klimatilpasning. Videreutvikling av helhetlig systematisk styring prioriteres, inkludert utvikling av rapportering og operative styringsindikatorer. Klimaarbeidet i kommunen og samfunnet modnes raskt. Fra i hovedsak å være opptatt av "å gjøre de riktige tingene" er man nå over i en fase hvor det i større grad utvikles standarder for "å gjøre tingene riktig" basert på mer modent kunnskapsgrunnlag og standarder. Tydeliggjøring av forventninger, prioriteringer, tildeling av ansvar og systematisk samhandling mellom sentrale aktører blir viktig for å nå klimamålsettingene.

Vedlegg 2: Litteraturliste

- [1] Kommunal- og moderniseringsdepartementet , «Bruk av arealregnskap i kommuneplanprosesser,» [Internett]. Available: https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/plansystem_prosess/kunnskapsgrunnlaget_plan/arealregnskap_kommuneplan/id2913557/?expand=factbox2913583. [Funnet 10 Februar 2023].
- [2] Justis- og beredskapsdepartementet , «Forskrift om kommunal beredskapsplikt. FOR-2011-08-22-894.,» [Internett]. Available: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-08-22-894>. [Funnet 20 Mars 2023].
- [3] Store Norske Leksikon , «Karbonlager,» [Internett]. Available: <https://snl.no/karbonlager>. [Funnet 10 Februar 2023].
- [4] Norsk klimaservice senter, «Klimapåslag,» [Internett]. Available: <https://klimaservicesenter.no/kss/laerner/klimapaslag>. [Funnet 10 Februar 2023].
- [5] Miljødirektoratet, «Klimarisiko i kommunene,» 2021.
- [6] Miljødirektoratet , «Klimabegreper på norsk,» [Internett]. Available: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/dette-sier-fns-klimapanel/klimabegreper-pa-norsk/>. [Funnet 20 Mars 2023].
- [7] Store Norske Leksikon, «Klimaendringer,» [Internett]. Available: <https://snl.no/klimaendringer#-Klimascenarioer>. [Funnet 27 Mars 2023].
- [8] Regjeringen, «NOU: Klimarisiko og norsk økonomi,» 2018.
- [9] Miljødirektoratet, «Klimatilpasning,» [Internett]. Available: <https://www.miljodirektoratet.no/klimatilpasning/>. [Funnet 10 Februar 2023].
- [10] Miljødirektoratet, «Hvordan ta hensyn til klimaendringer i plan?,» [Internett]. Available: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/veiledning-til-statlige-planretningslinjer-for-klimatilpasning/>.
- [11] Norsk Institutt for naturforskning, «Natturregnskap,» [Internett]. Available: <https://www.nina.no/B%C3%A6rekraftig-samfunn/Natturregnskap#:~:text=Natturregnskap%2C%20eller%20%C3%B8kosystemregnskap%2C%20kan%20brukes,samfunnet%20skal%20bygge%20p%C3%A5%20kunnskap..> [Funnet 10 Februar 2023].
- [12] Miljødirektoratet, «Utslipp av klimagasser i kommuner,» [Internett]. Available: <https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-kommuner/?area=538§or=-2>. [Funnet 29 Mars 2023].
- [13] Norsk klimaservicesenter, «Klima i Norge 2100: Kunnskapsgrunnlag for klimatilpasning,» 2016.
- [14] Miljødirektoratet, «Klimagassregnskap for kommuner og fylker,» [Internett]. Available: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/klimagasser-utslippstall-regnskap/klimagassregnskap-for-kommuner-og-fylker/>. [Funnet 14 April 2023].
- [15] Norsk Klimaservicesenter, ««Klima i Norge 2100: Kunnskapsgrunnlag for klimatilpasning,» 2016. [Internett].
- [16] Miljødirektoratet, «Klimaendringer i Norge,» [Internett]. Available: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/klimaendringer-i-norge/>. [Funnet 30 Mars 2023].
- [17] Kommunal- og moderniseringsdepartementet. , «Internkontroll i kommunesektoren. Kravene i kommuneloven.,» 2021. [Internett]. Available:

https://www.regjeringen.no/contentassets/961e9a785fb34a4d95be4cf2b9cc4c33/no/pdfs/veilder-internkontroll_desember-20212.pdf. [Funnet 26 April 2023].

- [18] Kommunal- og moderniseringsdepartementet, «Prop. 81 L (2019-2020) Endringer av internkontrollregler i sektorlovgivningen,» [Internett]. Available: <https://www.regjeringen.no/contentassets/cab55c241ccb413abaf61c33eebba795/no/pdfs/prp20192020008100Odddpdfs.pdf>. [Funnet 26 April 2023].
- [19] Miljødirektoratet, «Veileder. Klima- og energiplanlegging,» [Internett]. Available: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/kutte-utslipp-av-klimagasser/klima-og-energiplanlegging/>. [Funnet 26 April 2023].
- [20] Asker kommune, virksomhet Prosjekt og utvikling, «Funksjonsbeskrivelse miljørådgiver PU,» 1 desember 2019. [Internett].
- [21] Asker kommune, «Formannskapet. Program Bærekraftige Asker. Saksnr 195/20 behandlet i møte 20.10.2020,» [Internett]. [Funnet 20 April 2023].
- [22] Asker kommune, «Aktivitetsportefølje for Bærekraftige Asker 2022,» [Internett].
- [23] Asker kommune, «Styringsdokument for programmet Bærekraftige Asker,» 20 10 2020. [Internett].
- [24] Asker kommune, Formannskapet , «Program bærekraftige Asker og Voluntary Local Review. Saksnr 173/21 behandlet i møte 21.09.2021,» [Internett].
- [25] Kommunal- og moderniseringsdepartementet, «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023».
- [26] Asker kommune, «Virksomhetsstyring i Asker kommune,» [Internett]. Available: <https://www.aker.kommune.no/globalassets/om-aker-kommune/styring-og-verdier/virksomhetsstyring-i-aker-kommune.pdf>. [Funnet 26 April 2023].
- [27] Asker kommune, «Kommuneplan for Asker 2020-2032. Samfunnsdelen. Vedtatt 9. juni 2020,» [Internett]. Available: https://www.aker.kommune.no/contentassets/4285d484ae194d8bae76e80908df1230/asko0145_kommuneplan_oktober_2020_net.pdf. [Funnet 28 Februar 2023].
- [28] Asker kommune , Klimabudsjetten, 2023 - 2026 .
- [29] Asker kommune, «Handlingsprogram 2023-2026. Vedtatt av kommunestyret 13. desember 2022,» [Internett]. Available: https://www.aker.kommune.no/contentassets/33055f6274fd437f858bbc20c074a890/aker_hp-2023-2026_samlet_original_lr.pdf. [Funnet 29 April 2023].
- [30] KS , Kommunedirektørens internkontroll, Praktisk veileder, Versjon 3, Drammen/Hamar , April 2020 .
- [31] Asker kommune, «Kvalitetssystemet. Fellesprosesser. Styring og forbedring - Internkontroll,» 2 April 2023. [Internett]. [Funnet 22 Mai 2023].
- [32] Asker kommune, «Saksframlegg. Sentrumsutvikling Asker - Føyka/ Elevely - Del 1 Kirkeveien, prosjektgjennomføring/ miljøambisjon,» 28 April 2020. [Internett].
- [33] Asker kommune, «Reisepolicy for Asker kommune. Vedtatt i formannskapet 19.05.2020,» [Internett]. Available: <https://www.aker.kommune.no/globalassets/om-aker-kommune/styring-og-verdier/reisepolicy-for-aker-kommune-vedtatt-19-mai-2020.pdf>. [Funnet 13 april 2023].
- [34] [Internett]. Available: <https://www.aker.kommune.no/klima-og-miljo/arkiv-aktuelt-klimasaker/ombruksprosjekt-i-aker-kommune/>. [Funnet 17 April 2023].
- [35] Asker kommune, «Låven Nedre Sem,» [Internett]. Available: <https://www.aker.kommune.no/aker-mot-2030/kommunale-byggeprosjekter/nedresemlave/>. [Funnet 17 April 2023].

- [36] Asker kommune, Byggesak. , «Forhåndskonferanse. Sjekkliste byggesak Asker. Rev. 10.12.2019.,» [Internett]. Available: Sharepoint. [Funnet 16 mars 2023].
- [37] Asker kommune, «Risiko- og sårbarhetsanalyse. Overvann.,» 27 November 2017. [Internett]. [Funnet 22 Mai 2023].
- [38] Kommunal- og moderniseringsdepartementet , «Lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven 2008, sist med endringer med ikrafttredelse 1. juli 2021.,» 2022.
- [39] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen, Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen - Revidert 2022 – versjon 1 | Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (dsb.no), 2022.
- [40] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen,» 2022.
- [41] Direktoratet for Samfunnssikkerhet , Veileder for samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging, 2017 .
- [42] Klima- og miljødepartementet, «Meld. St. 33 (2012–2013) Klimatilpasning i Norge,» 7. mai 2013. [Internett]. Available: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-33-20122013/id725930/>.
- [43] Asker kommune, Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Asker og Bærum, 2019.
- [44] Asker kommune og Bærum kommune, Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2020 for Asker og Bærum kommuner, 2020.
- [45] Asker kommune, Risiko- og sårbarhetsanalyse, Kommuneplanens arealdel 2022-2034.
- [46] Asker kommune, «Helhetlig Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) Kommuneplanens arealdel 2023 - 2035,» 25 Mai 2023. [Internett].
- [47] Kommunal- og distriktsdepartementet, *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023*, 2019.
- [48] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), «Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt,» 2021.
- [49] Asker kommune, «Asker kommunes planstrategi 2020-2024,» oktober 2020. [Internett]. Available: <https://www.aker.kommune.no/contentassets/6b7973f8bf98487186239340c9368e1d/aker-kommunes-planstrategi-13.10.20.pdf>.
- [50] Asker kommune, «Planprogram - Kommuneplan Asker kommune 2020-2032,» 05 12 2020. [Internett]. Available: <https://www.aker.kommune.no/contentassets/63ccb7d1df44b14ae2f4a7bf1f48c1e/planprogram-kommuneplanens-arealdel.pdf>.
- [51] Asker kommune, Byggesak., «Sjekkliste for behandling av - § 20-3.,» Ikke datert. [Internett]. Available: Sharepoint . [Funnet 16 Mars 2023].
- [52] Asker kommune, Kommunestyret. , «Kommuneplan for Asker 2020-2032 - Samfunnsdelen - sluttbehandling, Vedtatt 09.06.2020 i sak 33/20,» [Internett]. Available: https://www.aker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0033/20&c=200200196#result&t_dtq=true. [Funnet 28 Februar 2023].
- [53] Asker kommune, Formannskapet., «Saksprotokoll. Bærekraftige anskaffelser i Asker. Behandlet i møte 25.10.22 Sak 208/22,» [Internett]. Available: https://www.aker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0208/22&c=200200212#result&t_dtq=true. [Funnet 10 Februar 2023].
- [54] Asker kommune, «Ny kommuneplan for Asker kommune 2022-2034,» [Internett]. Available: <https://www.aker.kommune.no/om-aker-kommune/styring-og-verdier/kommuneplan-2020---2032/>. [Funnet 28 Februar 2023].

- [55] Asker kommune. , «Arbeidet med ny kommuneplan for Asker 2022-2034,» [Internett]. Available: <https://www.asker.kommune.no/om-asker-kommune/styring-og-verdier/kommuneplan-2020---2032/kommuneplanens-arealdel/>. [Funnet 28 Februar 2023].
- [56] Store norske leksikon, «Klimarisiko,» 13 03 2022. [Internett]. Available: <https://snl.no/klimarisiko>. [Funnet 2023].
- [57] Store Norske Leksikon , «Hensynssone,» [Internett]. Available: <https://snl.no/hensynssone>. [Funnet 10 Februar 2023].
- [58] Miljødirektoratet, «Veileder: Hvordan ta hensyn til klimaendringer i plan?. Vurdere Naturfare.,» [Internett]. Available: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/veiledning-til-statlige-planretningslinjer-for-klimatilpasning/vurdere-naturfare/>. [Funnet 10 Februar 2023].
- [59] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, *Havnivåstigning og stormflo - Samfunnssikkerhet i kommunal planlegging*, 2016.
- [60] Kartverket, «Hva er stormflo?,» 2022. [Internett]. Available: <https://www.kartverket.no/til-sjos/se-havniva/lar-om-tidevann-og-vannstand/hva-er-stormflo>.
- [61] KS, «Veileder for klimabudsjett som styringsverktøy,» 2021. [Internett]. Available: <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/samfunnsutvikling/klima/Klimabudsjettveileder-rapportformatmars2021.pdf>.
- [62] Kommunal- og distriktsdepartementet, «Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. FOR-2018-09-28-1469,» 28.09.2018.
- [63] Asker kommune, Temaplan for vann og vannmiljø 2022-2023, 2022.

Vedlegg 3: Revisjonskriterier

Krav i lov, forskrift og statlige planretningslinjer

Revisjonskriteriene for forvaltningsrevisjonen er hentet fra plan- og bygningsloven, kommuneloven, sivilbeskyttelsesloven, og forskrift om kommunal beredskapsplikt. Revisjonskriteriene er også utledet fra statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, og nasjonale forventninger regional og kommunal planlegging.

Plan- og bygningsloven

Plandelen i plan- og bygningsloven fastsetter oppgaver og hensyn som skal legges til grunn i planlegging etter loven.

I henhold til § 3-1 (punkt g.), skal kommunene «ta klimahensyn gjennom reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til forventede klimaendringer, herunder gjennom løsninger for energiforsyning, areal og transport». Videre skal planer etter plan- og bygningsloven «fremme samfunnsikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.» (§ 3-1, punkt h.)

I en lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven spesifiserer Kommunal- og moderniseringsdepartementet at:

Kommunene må sikre at innbyggerne blir ivaretatt ved ekstremværhendelser. Det skjer gjennom sårbarhetsanalyser og utvikling av beredskapsplaner, og nye arealplaner som sikrer at utsatte områder ikke blir tilrettelagt for utbygging og det må tas hensyn til konsekvenser av havstigning. Kommunene kan utvikle klima- og energiplaner som viser hvor og hvordan kommunen kan redusere utslipp av klimagasser og kommunale utslipp knyttet til transport, deponi, landbruk, industri og bygg.¹⁰¹

På flere områder foreligger det statlige planretningslinjer. § 3-5 i plan- og bygningsloven viser til at statlige planretningslinjer og planvedtak «har til formål å ivareta nasjonale eller regionale interesser i planleggingen. Dette omfatter nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser og statlig arealplan». Det går frem av

plan- og bygningsloven § 6-2 at statlige planretningslinjer skal legges til grunn ved:

- f. statlig, regional og kommunal planlegging etter loven,
- g. enkeltvedtak som statlige, regionale og kommunale organer treffer etter loven her eller annen lovgivning.

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

I 2018 trådte *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning* i kraft. I henhold til plan- og bygningsloven § 11-1, skal kommuneplanen blant annet legge retningslinjer og pålegg fra statlige myndigheter til grunn.

Av kapittel 1 i planretningslinjene går det frem at:

Kommunene, fylkeskommunene og staten skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning).

Reduksjon av klimagassutslipp

I henhold til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging, skal kommunen i sin overordnede planlegging innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser. Tiltak og virkemidler bør også sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. I retningslinjene vises det til at tiltak også skal ta hensyn til effektiv ressursbruk for samfunnet.

I henhold til retningslinjene skal **planer som behandler klima- og energispørsmål** følges opp gjennom kommuneplanens handlingsdel og mer detaljert planlegging, og skal vurderes revidert minst hvert fjerde år.

Planretningslinjene redegjør også for hva planer som behandler klima- og energispørsmål bør inneholde. Av planretningslinjene går det frem at planene bør, basert på relevans og lokale forhold, blant annet omfatte følgende:

- h. Ambisøse **mål for utslippsreduksjoner**.

¹⁰¹ [Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven \(2020\).](#)

- i. Ambisøse mål for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen for øvrig.
- j. **Tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp**, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Tiltakene og virkemidlene bør i størst mulig grad være koplet til oppnåelse av de målene som er satt av kommunen, og ha moderate kostnader sammenholdt med andre tiltak som kan gjennomføres med samme formål.
- k. Utredning av virkemidler som kan tenkes benyttet for å nå målsettingene, herunder en **vurdering av om virkemidlene er kostnadseffektive**.
- l. **Handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling** for oppfølging av klima- og energiplanene.¹⁰²

Klimatilpasning

Statlige planretningslinjer stiller krav og gir anbefalinger til hvordan klimatilpasning skal hensyntas i planprosessen og beslutningsgrunnlag for planer plan- og bygningsloven.

I planretningslinjene er det beskrevet at arealer som vurderes tatt i bruk til utbyggingsformål i kommune- og reguleringsplaner kan være utsatt for farer, som for eksempel flom og skred. Utbygging kan også øke påkjenningen for nedenforliggende arealer. For å kunne forebygge tap av liv, helse, kritisk infrastruktur og andre materielle verdier er det nødvendig at det, gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser tidlig i planprosessen, vurderes om klimaendringer gir et endret risiko- og sårbarhetsbilde.

Planretningslinjene inneholder også følgende krav og anbefalinger for hvordan klimatilpasning skal behandles i kommunens **planstrategi og overordnede planer** etter plan- og bygningsloven. Retningslinjene oppstiller følgende krav til de ulike planene:

- Kommunal planstrategi skal omtale behovet for **oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer, i lys av forventede klimaendringer** og tidligere uønskede naturhendelser.¹⁰³
- Kommuneplanens samfunnsdel skal inkludere en overordnet **vurdering av om klimaendringer vil påvirke langsiktige utfordringer, mål og strategier**.
- I kommuneplanens samfunns- og handlingsdel, samt andre relevante planer, bør kommunen basert på lokale forhold,

vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnsikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningens helse, samt forutsetninger for berørte næringer, og hvordan dette skal følges opp.

Planretningslinjenes kapittel 4.3 stiller krav om at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når konsekvensene av klimaendringene vurderes.

Når det gjelder *kunnskap og kompetanse*, sier planretningslinjenes punkt 4.2 at:

Kommunale, fylkeskommunale og statlige organer skal innenfor sine ansvarsområder anvende tilgjengelig kunnskap om klima, ventede endringer og konsekvenser av disse, i tillegg til kunnskap om tiltak for tilpasning.

Veiledning fra Miljødirektoratet

Miljødirektoratets veileder til de statlige planretningslinjene for klimatilpasning spesifiserer hvordan klimatilpasning kan ivaretas på ulike plannivåer, basert på planretningslinjene (se boksene under).

Kommunal planstrategi skal beskrive utviklingstrekk og utfordringer, herunder knyttet til dagens og fremtidens klima. Eksisterende og ny kunnskap om klimaendringer og konsekvenser av dette, som nye farekarter og lignende bør vurderes og omtales. Videre bør arbeid med planstrategien også følge opp eventuelle utfordringer knyttet til klimaendringer avdekket i fylkes-ROS og/eller helhetlig ROS.

Kommuneplanens samfunnsdel skal inkludere overordnet kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser for samfunnsområder i kommunen. Med bakgrunn i kunnskapen om hvilke konsekvenser klimaendringene kan få for kommunen, bør samfunnsdelen skissere alternative strategier for samfunnsutvikling. Videre bør det vurderes hvordan arbeidet med klimatilpasning skal integreres i kommunens rolle som organisasjon. Kommunen bør ha en oversikt over økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning for å kunne gjøre de riktige prioriteringene.

Kommuneplanens arealdel gir kommunen mulighet til å se sammenhengen mellom eksisterende bebyggelse og andre lokale forhold, og ønsket og nødvendig utvikling, i lys av ventede klimaforhold. Videre vises det til at utsatt eksisterende bebyggelse og infrastruktur, for eksempel identifisert i arbeidet med planstrategi, kan være grunn til

¹⁰² I Miljødirektoratets veileder om klima- og energiplanlegging pekes det på at selv om planretningslinjen i punkt 3.1. h slår fast at planen om klima og energi bør inneholde et handlingsprogram, gjelder plan- og bygningslovens §11-1 og §11-2. Plan- og bygningsloven fastsetter at både kommuneplan og kommunedelplaner skal ha en handlingsdel som rulleres eller revideres årlig. Dersom kommunen velger å utarbeide en

selvstendig klima- og energiplan med et eget handlingsprogram, må fortsatt oppfølgingen integreres i kommuneplanens handlingsprogram. ¹⁰³ I planstrategien skal det gjøres en vurdering av hvorvidt hensynet til et endret klima innebærer et behov for oppheving eller revisjon av gjeldende planer.

overordnede grep i arealdelen – herunder endring eller oppheving av reguleringsplaner.

Kommunedelplaner for arealer og temaplaner som er laget etter plan- og bygningsloven må følge samme krav og anbefalinger som gjelder for kommuneplanen – herunder tilstrekkelig kunnskap om konsekvenser av klimaendringer, kunnskap om lokale forhold og berørte interesser.

De statlige planretningslinjene slår blant annet fast at en plan som behandler klima- og energispørsmål bør inneholde tiltak og virkemidler for å redusere klimagassutslipp, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Tiltakene og virkemidlene bør i størst mulig grad være koplet til oppnåelse av de målene som er satt av kommunen. **Tiltakene og virkemidlene bør ha moderate kostnader** sammenliknet med andre tiltak som kan gjennomføres med samme formål.

Miljødirektoratets veileder peker på at **samfunnsøkonomiske vurderinger bør ligge til grunn** for å få et godt beslutningsgrunnlag slik at kommunen kan prioritere forskjellige klimatiltak. Når alle aktuelle tiltak er identifisert, må tiltakenes virkninger identifiseres. Virkninger av et tiltak er alle de positive og negative effektene som oppstår som følge av at tiltaket gjennomføres. Det fremgår av veilederen at det er viktig å identifisere de mest sentrale nytte- og kostnadsvirkningene, og bruke mest tid og ressurser på å beskrive og eventuelt tallfeste disse.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Det fremgår av Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 at fylkeskommunal og kommunal planlegging er viktig for å redusere utslipp av klimagasser og energiforbruk. Det vises til at effektiv arealbruk og god samordning med transportsystem er viktig for å møte overgangen til lavutslippssamfunnet. Det pekes på at uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge og anleggsformål med korte transportavstander og

reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette.

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 er det også en forventning at kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnsikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Videre skal kunnskap om samfunnets sårbarhet benyttes til å sette mål for en klimatilpasset og trygg samfunnsutvikling, både gjennom beredskapsplanlegging etter sivilbeskyttelsesloven og i samfunns- og arealplanleggingen. Det er viktig at arealplaner bygger på et kunnskapsgrunnlag som avklarer all risiko og sårbarhet, herunder naturfarer og klimaendringer, virksomhetsrisiko og konsekvenser for svikt i viktige samfunnsfunksjoner.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 understreker at det er viktig at kommuner bruker *oppdatert kunnskap* om forventede klimaendringer og konsekvenser av disse i sin planlegging. Videre presiseres det at det er viktig at oppdatert kunnskap om økosystemenes betydning for klimatilpasning tas i bruk, for eksempel i planleggingen av flom og tørkedepende tiltak. Det vises til at natur som våtmarker, myrer, elvebredder og skog kan dempe effektene av klimaendringer, og er viktig å ivareta i arealplanleggingen.

Sivilbeskyttelsesloven

Sivilbeskyttelsesloven med forskrifter stiller krav til kommunene som er relevante for klimatilpasning.

Kommunene har etter sivilbeskyttelsesloven¹⁰⁴ § 14 plikt til å utføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for å kartlegge uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen.

Resultatet av den helhetlige ROS-analysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap, inkludert ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven. Analysene skal også oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, og endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.¹⁰⁵ [39]

I forarbeidene til loven nevner departementet som eksempler på uønskede hendelser «ekstreme værforhold,

¹⁰⁴ Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret. LOV-2021-04-16-20

¹⁰⁵ Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap anbefaler at helhetlig ROS oppdateres hvert fjerde år, i forbindelse med at

kommunen utarbeider sin planstrategi. Da får kommunestyret en oppdatert helhetlig ROS som grunnlag for å diskutere ambisjoner for den lokale samfunnsikkerhetspolitikken.

ras, flom, dambrudd, fjellskred, akutt forurensning, atomulykker mv.»¹⁰⁶ Det settes likevel ikke noe krav til at hendelsen skal være stor eller vesentlig. Omfanget er heller ikke tidsmessig begrenset. [5]

Forskrift om kommunal beredskapsplikt

I henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3, skal kommunen på bakgrunn av helhetlig ROS utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet (§ 3 a.). Helhetlig ROS skal videre legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven (§ 3 b.).

I veileder for helhetlig ROS i kommunen, presiserer Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap at kommunen basert på helhetlig ROS skal lage en plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.¹⁰⁷ Oppfølgingsplanen inneholder prioriterte tiltak, og skal bidra at kommunen følger sine strategier og når sine langsiktige mål. Det må det komme tydelig frem hvilke tiltak som er prioritert og besluttet å følge opp i planen. Eksempler på tiltak kan være at kommunen gjennomfører en klimasårbarhetsanalyse, eller at sikkerhetsaspekter og naturutfordringer med klimapåslag integreres i planstrategi og kommuneplan, og ivaretas i nye utbyggingsplaner. Direktoratet viser til at planen for oppfølging av helhetlig ROS kan utformes som en handlingsplan og være en handlingsdel til kommuneplanens samfunnsdel. [40] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap anbefaler at plan for oppfølging forankres i kommunens ledelse. [47]

Ifølge forarbeidene til kommuneloven, ligger det i kravet om å beskrive organisering at det også skal beskrives hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt innad i kommunen, både sentralt og innenfor de ulike tjenesteområdene og virksomhetene. Dette kan for eksempel gjøres som en oversikt over lederstrukturer, rapporterings- og styringslinjer, delegeringer, funksjonsbeskrivelser osv. Det kan også henvises til delegeringsreglement og andre relevante dokumenter. [18]

Kommuneloven

Det går frem av kommuneloven § 25-1 at kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Som del av internkontrollen, er kommunedirektøren ansvarlig for å

utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.

Kommunal og moderniseringsdepartementet utdyper i veiledningen til internkontroll i kommunesektoren, at dette er viktig for å klargjøre ansvars- og rapporteringslinjer innad i kommunen. Dette gjelder både ansvars- og rapporteringslinjer på overordnet nivå for hele kommunen, og ansvars- og rapporteringslinjer innenfor de ulike tjenesteområdene eller virksomhetene. [17]

Kommunal og moderniseringsdepartementet utdyper i veiledningen til internkontroll i kommunesektoren, at dette er viktig for å klargjøre ansvars- og rapporteringslinjer innad i kommunen. Dette gjelder både ansvars- og rapporteringslinjer på overordnet nivå for hele kommunen, og ansvars- og rapporteringslinjer innenfor de ulike tjenesteområdene eller virksomhetene. [17]

Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring

Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring legger føringer for den overordnede styringen av enhetene i kommunen. [26] Virksomhetsstyringen i Asker kommune baseres på mål- og resultatstyring, som innebærer at det planlegges og settes mål, og at resultatene måles og følges opp for å avdekke avvik og muligheter.

Politisk rapportering på status og måloppnåelse til skal skje gjennom årsrapporten som vedtas av kommunestyret. Av rammeverket går det frem at «en samlet analyse av ulike typer indikatorer og annen styringsinformasjon skal bidra til å gi svar på om organisasjonen er på vei mot måloppnåelse eller om målet faktisk er nådd».

Administrativ rapportering skal foregå som en del av den løpende styringsdialogen mellom kommunedirektøren og virksomhetslederne. Digital virksomhetsplan i Framsikt er et sentralt verktøy i Asker kommunes rammeverk for virksomhetsstyring. Gjennom virksomhetsplanen og lederavtalen forplikter den enkelte virksomhetsleder seg i begynnelsen av året på oppfølging av mål, tiltak og øvrige oppdrag.

I henhold til rammeverket har ledere i kommunen ansvar for å skape en kultur for kvalitetsarbeid i hele organisasjonen, og integrere kvalitetsarbeid i alle prosesser. Det vises til at relevant kompetanse er en viktig forutsetning for dette. Videre står det:

¹⁰⁶ Justis- og politidepartementet. *Prop. 91 L (2009–2010) Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven).*

¹⁰⁷ I henhold til Forskrift til kommunal beredskapsplikt § 3

For å lykkes med innovasjonsarbeid må det utvikles en aktiv innovasjonskultur i organisasjonen. Gjennom å utvikle en kultur for læring styrkes organisasjonens evne til å omsette ny kunnskap til ny praksis og bedre tjenester. Videre må medarbeidere og ledere ha kompetanse og verktøy for å gjennomføre endringsprosesser.

Øvrig veiledning knyttet til klima

KS' veileder for klimabudsjett

KS har utviklet en egen *Veileder for klimabudsjett som styringsverktøy*. I veilederen er det beskrevet at et klimabudsjett gir kommunen et verktøy for å styre mot utslippsmålene. Klimabudsjettet sikrer at kommunen iverksetter og finansierer tiltak for å redusere utslippene. Videre bidrar et klimabudsjett til at ansvaret for oppfølging av tiltakene er tydelig definert.

I veilederen for klimabudsjett som styringsverktøy er det beskrevet at det bør utarbeides resultatindikatorer og måltall per tiltak, og at indikatorer bør utformes slik at de gir tilstrekkelig informasjon om hva som er oppnådd i en gitt periode. Indikatorer kan være kvalitative eller

kvantitative. I mange tilfeller er det hensiktsmessig å finne kvantitative indikatorer, fordi dette gjør det enklere å sette konkrete krav til resultater (måltall). Kvantitative indikatorer måler ikke tonn CO₂-ekvivalenter, men viser utviklingstakten for tiltaket og i hvilken grad tiltaket er gjennomført.¹⁰⁸ Det vises også til at det blir det enklere å vurdere fremdrift og utvikling hvis samme resultatindikator brukes over tid.

KS anbefaler å presentere resultatindikatorene i klimabudsjettet, slik at det ikke kommer som noen overraskelse hvordan det skal rapporteres på klimatiltakene i rapporteringsrundene på budsjettet. KS viser til at rapportering på resultatindikatorene gir kommunen informasjon om hvorvidt tiltakene gjennomføres som planlagt og om det er andre forhold som kan tenkes å påvirke effekten av tiltaket. Dersom tiltakene ikke ligger an til å bli gjennomført som planlagt, bør man vurdere hvorvidt og eventuelt hvordan det skal følges opp.

¹⁰⁸ En indikator kan for eksempel være at «80 prosent av kommunens bilpark er nullutslippsbiler i 2024».

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

Notat

Til: Kontrollutvalget i Asker kommune

Fra: Kommunedirektør Lars Bjerke

Asker 15.08.2023

Høringsuttalelse til forvaltningsrevisjon - organisering av arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning

Kommunedirektøren har mottatt høringsutkast til rapporten forvaltningsrevisjon av organisering av arbeid med klima og klimatilpasning, utarbeidet av Deloitte på bestilling fra kontrollutvalget i møte 12.09.2022, sak 23/22. Innledningsvis takker vi for kunnskapsgrunnlag og anbefalinger for å jobbe videre med et av kommunens viktigste satsingsområder, der kommunens håndtering og rolle har stor betydning for vår fremtid.

I rapporten fremhever Deloitte at Asker kommune, i tråd med statlige retningslinjer, har satt seg ambisiøse klimamål og igangsatt en rekke tiltak og initiativ innen ulike områder for å nå disse målene. Deloitte vurderer at Asker kommune har kommet langt i arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp. Eksterne undersøkelser (for eksempel Cicero 2020: undersøkelse om klimatilpasning der Asker kommune kom på syvende plass og var blant de 30 kommunene med høyest poengsum) indikerer også at Asker kommune har kommet relativt langt i arbeidet med klimatilpasning sammenliknet med andre kommuner. Askers kommuneplan er basert på FNs bærekraftsmål hvor bl.a. mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn og mål 13 Stoppe klimaendringene er valgt ut som de mest vesentlige.

I denne forvaltningsrevisjonen har Deloitte ikke vurdert Asker kommunes arbeid opp mot arbeidet i andre kommuner, men opp mot nasjonal veiledning og anbefalinger om beste praksis. Klimaområdet er et område i rivende utvikling, der rammebetingelser, lover og forskrifter, innovasjon, utvikling og nye muligheter skjer i høyt tempo. Asker kommune har derfor satset på å bygge kompetanse, delta i nettverk og bidra til innovasjon, slik at vi hele tiden ligger i front for å oppnå lavutslippssamfunnet.

Asker kommune følger de statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging. Kommunen utviklet i forbindelse med utarbeidelse av temaplanen «Handling mot klimaendringene» et omfattende kunnskapsgrunnlag som blant annet inneholdt klimagassregnskap og utslippsframskrivninger. I temaplanen ble det satt ambisiøse mål for utslippsreduksjoner med beskrivelse av strategier og virkemidler for å nå disse målene. Målene er også forankret i kommunens handlingsprogram, gjennom klimabudsjettet, og det er satt av budsjettmidler til f.eks. en rekke klimatiltak i kommunens handlingsprogram for hele perioden. Dette gjelder direkte tiltak knyttet til drift og investeringer, og ikke minst holdningsskapende arbeid overfor askersamfunnet (innbyggere og næringsliv). Det er også

satt av budsjettmidler til klimatilpasning, som f.eks. rassikring og flomtiltak. På bakgrunn av de undersøkelsene som er gjort, har Deloitte kommet med 9 anbefalinger når det gjelder organisering av arbeidet med å redusere klimagassutslipp og 10 anbefalinger når det gjelder organisering av arbeidet med klimatilpasning. I hovedsak går anbefalingene på videre modning av kommunens klimaarbeid og at kommunen kan jobbe mer helhetlig og systematisk. Disse anbefalingene er kommentert i det etterfølgende.

Del 1 - Organisering av arbeid med å redusere klimagassutslipp

På bakgrunn av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

1. Tydeliggjøre hvilket ansvar ulike enheter i kommunen har for å kutte klimagassutslipp og/eller veilede andre enheter i dette arbeidet.
2. Sikrer at arbeidet knyttet til utslippsreduksjoner er samordnet og koordinert på tvers av alle tjenesteområdene i kommunen.
3. Sikrer at klimafaglig veiledning og klimamidler prioriteres til de tjenesteområdene der det er identifisert størst behov og/eller potensial for utslippsreduksjoner.
4. Vurderer å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatiltak.
5. Sikrer at alle klimatiltakene i klimabudsjettet blir fordelt internt i kommunen.
6. Sikrer at det rapporteres på de indikatorene og måltallene som kommunen har satt seg for klimaarbeidet.
7. Sikrer en systematisk rapportering på status og fremdrift for de enkelte klimatiltakene som gjennomføres, og vurderer behov for en samlet rapportering på status for kommunens klimatiltak.
8. Vurderer om kommunen har tilstrekkelige system og rutiner for å sikre at klimahensyn ivaretas i kommunens planlegging og sentrale arbeidsprosesser.
9. Vurderer risiko for at kommunen ikke når de klimamålene som er satt.

Kommunedirektørens kommentarer til del 1 – reduksjon av klimagassutslipp

Reduksjon av klimagassutslipp er et av satsingsområdene i kommuneplanen, og er også tema i flere av de mange temaplanene som er utarbeidet eller under arbeid.

Kommunedirektøren vil innledningsvis vise til at både kommuneplanen og temaplan for handling mot klimaendringene gjelder for hele askersamfunnet. I tillegg til kommunen er det altså en rekke andre aktører som skal bidra til å realisere målene. Asker kommune har ansvar for å redusere klimagassutslipp fra egen virksomhet, og har en pådriverrolle når det gjelder å redusere klimagassutslipp fra askersamfunnet for øvrig. Arbeidet med å implementere klimatiltak, rapportere og følge opp tiltak og indikatorer må sees i lys av dette.

Alle virksomheter i kommunen har et ansvar for å ta klimahensyn. Dette er nedfelt i oppdragsbrevet til virksomhetene som er operasjonalisert i virksomhetsplanene og følges opp gjennom lederavtaler/lederdialog og rapportering. Virksomhetenes arbeid støttes av «Bærekraftsteamet» hvor alle tjenesteområder er representert og gjennom «Klima og naturteamet» som er et koordinerings- og pådriverteam for de store klimatiltakene. Det er virksomheten Miljø og samferdsel som har koordineringsansvaret for kommunens klimaarbeid, utarbeidelse av klimabudsjett og rapportering. Flere virksomheter med stor påvirkningskraft på

klimagassutslippene har egne rådgivere som særskilt jobber med klima; Eiendom, Miljø og samferdsel, Prosjekt og utbygging, Vann og vannmiljø, samt Oppvekst.

Rapporten avdekker kompleksiteten i klimaarbeidet som må gå på tvers av kommunens tjenesteområder, og hvor utvikling av standarder, beste praksis, viten om sammenhenger og operative måleindikatorer ikke har kommet så langt som behovet i samfunnet tilsier. I 2023 besluttet kommunen derfor å porteføljeorganisere arbeidet med de viktigste samfunnsflokene i tråd med Digdir sin metodikk for program- og porteføljestyring, hvorav en av porteføljene er «Klima og natur». Porteføljen skal se innsatsområder og strategier fra flere temaplaner i sammenheng, og prioritere tiltak. Formålet med porteføljestyring handler om å definere, balansere og styre virksomhetens samlede portefølje på en slik måte at virksomhetens ressurser utnyttes best mulig.

Porteføljestyringen retter seg inn mot;

- å sikre virksomhetens mulighet for å realisere gevinst
- å bruke virksomhetens utviklingsressurser mest hensiktsmessig.
- å minske prosjekтусikkerheten

Denne måten å styre på sikrer at kommunen/virksomheten har en systematisert oversikt over sine prosjekter og programmer, som gir grunnlag for en porteføljeplan som er et godt beslutningsunderlag for å foreta tverrgående prioriteringer og samordning. Porteføljestyring er i motsetning til prosjekter og programmer en vedvarende styringsaktivitet som forankres i linjeorganisasjonen.

Prosesser, funksjoner, roller og ansvar i en porteføljestyringsfunksjon har samme karakter som andre tverrgående linjefunksjoner. Porteføljestyring er et av kommuneledelsens virkemidler for å utøve god virksomhetsstyring, og dermed nå kommunens målsettinger. Kommunedirektøren viser til Asker kommunens virksomhetsstyringsdokument.

Porteføljeorganiseringen er forankret i kommunedirektørens ledergruppe.

Vurderinger av potensialet for utslippsreduksjon er ofte kompliserte og beheftet med stor usikkerhet, særlig tiltak rettet mot innbyggerne (f.eks. holdningsskapende klimakommunikasjon). For kommunens egen virksomhet er dette enklere. I alle bygg- og anleggsprosjekter gjøres en vurdering av potensialet for utslippsreduksjon og av prosjektenes kostnad. I alle anskaffelser vektlegges klima og miljøhensyn med tydelig vektning. I arealplanarbeidet følges statlige planretningslinjer, og standardbestemmelser til den nylig vedtatte kommuneplanen som ivaretar klima og naturhensyn, er under utarbeidelse.

En samlet oversikt over kommunens årlige innsats på klimaområdet gis i årsrapporten.

Når det gjelder bruk av indikatorer og måltall brutt ned på tiltak, utvikles dette hele tiden. Dette skjer i samarbeid med andre kommuner, KS, fylket, SSB og faglige nettverk kommunen er med i. Der vi i dag ikke har konkrete tall, rapporteres det tekstlig. Årsaken til at noen av indikatorene mangler tall, er at nasjonale tall ikke foreligger årlig eller at det er etterslep i publiseringen av nasjonal statistikk. På flere områder mangler det også nasjonal målemetodikk. Asker kommune deltar aktivt i det nasjonale arbeidet med å utvikle gode indikatorer knyttet til bærekraftsmålene. Det foretas også en jevnlig vurdering av kommunens

indikatorsett, og enkelte av indikatorene knytte til klima og miljø vil bli revidert i forslag til nytt Handlingsprogram 2024-2027.

Asker kommune har et ambisiøst klimamål, høyere enn det som er satt nasjonalt. Det fører til at det også er en høyere risiko for at klimamålet ikke nås lokalt. For å nå utslippsmålet kommunen har satt seg på 67 prosent reduksjon innen 2030, kreves det en reduksjon innen alle utslippssektorer. Utslippskuttene må skje i hele askersamfunnet, både hos kommunen som organisasjon, innbyggerne og aktører i sivilsamfunnet.

De direkte utslippene i Asker er på vei nedover. For at Asker kommune skal nå sine mål og bli et lavutslippssamfunn, kreves det likevel fortsatt en betydelig lokal innsats. Det er per i dag ikke mulig å sette mål og lage referansebane for de indirekte utslippene i kommunen. Kommunen jobber videre med å utvikle metodene for å beregne effekten av klimagassutslipp fra blant annet forbruk, reguleringsbestemmelser, bygge- og anleggsprosjekter og kommunale anskaffelser.

Asker kommune anskaffer årlig varer og tjenester for ca. 1,7 milliarder kroner (2022). Verdien av investeringer i bygg og anlegg på ca. 1,3 milliarder kroner (2022), totalt ca. 3 milliarder kroner årlig. I tillegg kommer verdien fra kommunens selskaper. Totalt anskaffer offentlig sektor i Norge for rundt 600 milliarder kroner årlig. Klimafotavtrykket av dette er beregnet til 16 millioner tonn CO₂. Beregnet etter folketall tilsvarer dette ca. 60 000 tonn CO₂ for Asker.

Kommunedirektøren mener at Asker kommune har, gjennom sin markedsrett og ved aktiv bruk av bestillingskompetanse i anskaffelsene, en stor mulighet for å nå egne mål og påvirke sine omgivelser. Dette skjer ved å sette krav som bidrar til utvikling av bærekraftig næringsliv, gunstig miljøpåvirkning og gode sosiale samfunnsforhold.

Stor markedsrett innebærer også et stort ansvar. Asker kommune skal være i forkant av en bærekraftig utvikling, og dette setter store krav til innretning av anskaffelsene. Flere av kommunens temaplaner beskriver hvor viktig anskaffelsene er og hvordan en gjennom disse skal oppnå fastsatte mål og tiltak. Kommunen vil jobbe for at vi skal få et stadig bedre grunnlag for å kunne vise klimagassregnskap og sette mål også for de indirekte utslippene.

Del 2 - Organisering av arbeidet med klimatilpasning

På bakgrunn av undersøkelsen anbefaler Deloitte at kommunen setter i verk følgende tiltak:

1. Tydeliggjør hvilket ansvar de ulike enhetene i kommunen har for klimatilpasning, herunder ansvar for å følge opp naturfare som går på tvers av ansvarsområder i kommunen.
2. Sikre at det tydeliggjøres hvilket klimascenario som er lagt til grunn for helhetlig ROS og ROS-analyser som legges til grunn for arealplaner.
3. Vurderer behov for å gjennomføre en strukturert gjennomgang av kommunens risiko og sårbarhet for klimaendringer.
4. Sikrer at kommunens planer er oppdatert i tråd med krav og anbefalinger i statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.
5. Utarbeider en plan for oppfølging av helhetlig ROS i tråd med forskrift om kommunal beredskapsplikt.
6. Vurderer å gjennomføre en samlet vurdering og prioritering av klimatilpasningstiltak.
7. Sikrer en systematisk rapportering på mål og tiltak for klimatilpasning.

8. Sikrer at det tydeliggjøres i interne og eksterne føringer og retningslinjer for arealplaner at høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger skal legges til grunn når klimaendringene vurderes.
9. Tydeliggjør hvordan klimaendringer skal hensyntas i vurderinger knyttet til vedlikehold av kommunens bygg og infrastruktur, herunder hvilket klimascenario som skal legges til grunn.
10. Vurderer om kommunen har tilstrekkelig kompetanse for å sikre at hensyn til klimatilpasning ivaretas i alle relevante sektorer, og behov for eventuelle kompetansehevede tiltak.

Kommunedirektørens kommentarer til del 2 – klimatilpasning

Innenfor konkrete klimatilpasninger har vi prioritert arbeidet med overvann og flom som er i samsvar med satsningsområdet i helhetlig ROS – «Handling mot klimaendringene». Dette samsvarer også med temaplanen for vann og vannmiljø og alt arbeidet som gjøres i klimateamet som samhandler på tvers av tjenesteområdene. Ny revidert helhetlig ROS, hvor analysene nå er mer handlingsrettede, vil foreligge ved årsskiftet 2023/24.

Alle planer etter plan- og bygningsloven har en planbeskrivelse jf. plan- og bygningsloven § 4-2 første ledd. For noen planer ivaretas det også krav til konsekvensutredning § 4-2 annet ledd. Etter § 4-3 er det krav om at det gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse, dersom planen tilrettelegger for utbyggingsformål.

Det er også i forbindelse med det politiske og administrative arbeidet våren 2023 med kommuneplanens arealdel, utarbeidet en ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for arealplanleggingen. Formålet er å gi et kunnskapsgrunnlag for å avdekke risiko og farer knyttet til flom, skred (jord, snø og steinsprang) kvikkleire, høyspentlinjer og storulykkevirkosomheter. ROS-analysen er gjennomført i samsvar med DSBs siste veileder «Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging».

Resultatet fra ROS-analysen ivaretas i planforslaget og ROS-analysen inngår som en del av en komplett reguleringsplan. For å følge opp klimatilpasning i alle reguleringsaker, er dette tema i interne samrådsmøter hvor rett kompetanse innenfor klimatilpasning er representert.

Konklusjon

Kommunedirektøren tar med seg anbefalingen fra rapporten i vårt videre arbeid med organisering av arbeidet med klimatilpasning. Videreutvikling av helhetlig systematisk styring prioriteres, inkludert utvikling av rapportering og operative styringsindikatorer. Klimaarbeidet i kommunen og samfunnet modnes raskt. Fra i hovedsak å være opptatt av «å gjøre de riktige tingene» er man nå over i en fase hvor det i større grad utvikles standarder for «å gjøre tingene riktig» basert på mer modent kunnskapsgrunnlag og standarder. Tydeliggjøring av forventninger, prioriteringer, tildeling av ansvar og systematisk samhandling mellom sentrale aktører blir viktig for å nå klimamålsettingene.

Saksframlegg

Arkivsak
23/04500-4

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
14.11.2023

Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon om pleie og omsorg

Ordførers forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalget innstilling:

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

1. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg i Asker kommune i sitt møte 06.03.2023 (sak 14/23). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak, jf. kommuneloven § 23-3.

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 09.10.2023 forvaltningsrevisjonsrapporten om Pleie og omsorg, som sak 49/23.

Kontrollutvalget traff følgende enstemmige vedtak i saken:

1. Kontrollutvalget har merket seg rapportens funn og anbefalinger og vil følge opp rapporten høsten 2024.
2. Kontrollutvalget oversender forvaltningsrevisjonsrapporten om pleie og omsorg til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

2. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsdimensjonene er ikke vurdert i saken.

3. Tidligere behandling

Saken er ikke behandlet tidligere.

4. Ordførers vurdering

Ordfører oversender saken til kommunestyret med forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalgets enstemmige innstilling.

Kommunedirektøren har fått anledning til å uttale seg i saken. Ordfører viser til kommunedirektørens notat av 25.09.2023, som følger saken som vedlegg.

Lene Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Saksutskrift - Forvaltningsrevisjonsrapport om pleie og omsorg
Rapport fra forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg
Notat til kontrollutvalget- Forvaltningsrevisjon pleie og omsorg

Saksprotokoll

Arivsak
23/04500

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato
14.11.2023

Saksnr.
62/23

Sak fra kontrollutvalget - Forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 62/23

Behandling

Kontrollutvalgets leder Børre Pettersen redegjorde for saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler

6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 23/00010-6
Saksbehandler Daud Amjad

Forvaltningsrevisjonsrapport om pleie og omsorg

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 2019 - 2023 Kontrollutvalget i Asker kommune	09.10.2023	49/23

2019 - 2023 Kontrollutvalget i Asker kommune har behandlet saken i møte 09.10.2023 sak 49/23

Møtebehandling

Manager orienterte og besvarte utvalgets spørsmål.

Under punkt om oppfølging gjorde utvalget en tilføyelse.

Votering

Vedtaket var enstemmig

Vedtak

1. Kontrollutvalget har merket seg rapportens funn og anbefalinger og vil følge opp rapporten høsten 2024. Ved oppfølgingen ber utvalget at det redegjøres for hvilke konkrete endringer som er gjort side rapporten ble behandlet.
2. Kontrollutvalget oversender forvaltningsrevisjonsrapporten om pleie og omsorg til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler.
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet

7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene
-

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT OM PLEIE OG OMSORG

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget har merket seg rapportens funn og anbefalinger og vil følge opp rapporten høsten 2024.
2. Kontrollutvalget oversender forvaltningsrevisjonsrapporten om pleie og omsorg til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler.
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

Vedlegg:

Forvaltningsrevisjonsrapporten – Pleie og omsorg. Deloitte AS, september 2023

Saksframstilling:

Kontrollutvalgets skal i denne saken behandle rapport om forvaltningsrevisjon om pleie og omsorg, og rapportere til kommunestyret. Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjonsprosjektet i møte 06.03.2023 (sak 14/23).

Formål og problemstillinger

Formålet med revisjonen har vært å undersøke i hvilken grad kommunen legger til rette for et godt og effektivt pleie- og omsorgstilbud til sine innbyggere.

Disse problemstillingene ble undersøkt:

1. I hvilken grad sikrer kommunen riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i sitt pleie- og omsorgstilbud nå og fremover?
2. I hvilken grad er det på plass felles rutiner og prosedyrer i pleie- og omsorgstjenesten, og lik praksis og kultur for hvordan tjenestene utføres?

3. I hvilken grad legger kommunen til rette for effektive pleie- og omsorgstjenester?

Under dette vil vi blant annet se nærmere på:

- a) Bruk av innsatstrappen
- b) Bruk av velferdsteknologi
- c) Samhandling på tvers av kommunale tjenester og med spesialisthelsetjenesten
- d) Økonomistyring

Undersøkelsen bygger på dokumentanalyse, intervjuer, analyse av statistikk og spørreundersøkelse. Under gjengir vi de viktigste funnene i rapporten:

Riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

Kommunen har som mål å utvikle langsiktige strategier for å møte fremtidige kompetansebehov, spesielt i lys av eldrebølgen og rekrutteringsutfordringer. Til tross for eksisterende planer viser revisjonen at kommunen bør være mer proaktiv i å adressere disse utfordringene.

Kommunen har etablert et system for kompetansekartlegging, men det varierer hvor langt virksomhetene har kommet i dette arbeidet. Selv om flertallet av ansatte og ledere rapporterer at det er tilstrekkelig kompetanse i tjenesten, er det identifisert spesifikke områder, som kreft, psykisk helse og velferdsteknologi, hvor behovet for økt kompetanse fremheves. Dette kan påvirke tjenestekvaliteten negativt

Når det gjelder kapasitet, viser undersøkelsen at det generelt sett er tilstrekkelig med plasser i institusjonstjenesten. Likevel er det bekymring knyttet til kommunens evne til å sikre god bemanning, spesielt når det gjelder fagkompetanse, og mangel på skriftlige rutiner for vikardekning ved fravær. Dette kan påvirke tjenestekvaliteten og etterlevelsen av forsvarlighetskravene.

Undersøkelsen avdekker også at det er utbredt bruk av overtid og vikarer i kommunen. Dette, sammen med rekrutteringsutfordringer, kan utgjøre en risiko for tjenestekvaliteten.

Felles rutiner og lik praksis

Kommunen har gjort fremgang med å ensrette rutinene for tildeling av tjenester, inkludert ukentlige møter for å sikre lik praksis. Likevel er det noen forskjeller i hvordan tjenester utføres, spesielt innen institusjonstjenesten. Ansatte har også rapportert om utfordringer med å forstå og få tilgang til kvalitetssystemet.

Forskjeller i rutiner og manglende tilgjengelighet kan føre til ulik praksis og behandling av brukere, noe som ikke samsvarer med lovens krav om likeverdige tjenester.

Det var også variasjoner i hvordan tjenester ble levert mellom ulike avdelinger innenfor hjemmetjenesten og institusjonstjenesten. Dette kan føre til forskjeller i behandlingen av brukere basert på hvor de bor.

Ifølge revisor må kommunen jobbe mer med å sikre lik praksis ved levering av tjenester i hele kommunen for å oppfylle kravet om likeverdige tjenester for alle brukere som mottar pleie- og omsorgstjenester.

Effektive tjenester

Det er behov for forbedring når det gjelder bruk av innsatstrappen, som er en modell for å tildele tjenester basert på brukernes behov. Informasjon om hvordan ledere og ansatte skal bruke innsatstrappen mangler, og noen ganger får brukere flere tjenester enn nødvendig.

Ansattes kunnskap om innsatstrappen og tilgjengelige tjenester varierer. Det er viktig at de ansatte forstår innsatstrappen godt, da de er i daglig kontakt med brukere og kan vurdere om tjenestene er riktig tilpasset. De laveste trinnene i innsatstrappen bør styrkes, spesielt når noen tjenester avvikes. Dette er viktig for å sikre at tjenester tildeles på det laveste hensiktsmessige nivået.

Ifølge revisjonen bør kommunen utvikle en plan for bruk av velferdsteknologi. Selv om kommunen deltar i nasjonale velferdsteknologiprogrammer og har dedikert personell, mangler det en overordnet strategi, noe som kan påvirke effektiv implementering.

Bruken av velferdsteknologi varierer mellom ulike avdelinger, og det er behov for forbedringer i opplæring og tilgjengelighet.

Kommunen bør fremme samarbeid mellom interne avdelinger og eksterne tjenesteytere for å sikre et helhetlig tjenestetilbud. Samarbeidet med frivillige organisasjoner kan også forbedres.

Økonomistyring er en utfordring på grunn av press på tjenestene og omstillingskrav. Kommunen har prosesser for økonomistyring, men disse kan forbedres for å møte den krevende økonomiske situasjonen.

Samlet sett påpeker revisjonen behovet for forbedringer på flere områder innenfor helse- og omsorgstjenestene i Asker kommune. Dette er nødvendig for å sikre kvaliteten og effektiviteten av tjenestene.

Revisors har følgende anbefalinger

Basert på det som kommer frem i undersøkelsen anbefaler revisjonen at kommunedirektøren sørger for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning

5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler.
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

Høringsuttalelse fra kommunedirektøren finner dere under rapporten som vedlegg 1.

Sekretariatets vurdering

Etter sekretariatets vurdering har kontrollutvalget fått en rapport som svarer godt på utvalgets bestilling. Undersøkelsen avdekker at arbeidet med pleie og omsorg har potensial for forbedring. Rapporten gir konkrete anbefalinger som kommunen kan benytte i utviklings- og forbedringsarbeidet.

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget legger revisjonens anbefalinger til grunn i sitt forslag til vedtak i kommunestyret.

Kontrollutvalget skal påse at rapportens funn og anbefalinger følges opp. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget innhenter rapport fra kommunedirektøren om status i dette arbeidet om ca. et år.

RETT UTSKRIFT
DATO 10.oktober 2023

Kjell Nordengen

Forvaltningsrevisjon | Asker kommune

Pleie og omsorg

September 2023

Forvaltningsrevisjon av Pleie og omsorg

September 2023

Rapporten er utarbeidet for Asker
kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS

Postboks 6013 Postterminalen, 5892

Bergen

tlf: 55 21 81 00

www.deloitte.no

forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Sammendrag

Deloitte har gjennomført en forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg i Asker kommune. Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i Asker 06.03.2023 i sak 14/23. Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke i hvilken grad kommunen legger til rette for et godt og effektivt pleie- og omsorgstilbud til sine innbyggere.

Revisjonen har gjennomført dokumentanalyse av planer og rutiner, intervjuer, analyse av statistikk og en spørreundersøkelse blant ledere og ansatte. Oppdraget er gjennomført i tidsrommet mars til september 2023. Datagrunnlaget er beskrevet i rapporten og utgjør grunnlaget for våre vurderinger, konklusjoner og anbefalinger. Under er de viktigste funnene og vurderingene i rapporten presentert.

Riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

I undersøkelsen er det lagt til grunn at kommunen skal sikre at det er tilstrekkelig **kompetanse** i helse- og omsorgstjenesten. For det første skal kommunen ha på plass planer og langsiktige strategier som bidrar til å ivareta kompetansebehovet på kort og lang sikt. For det andre er det lagt til grunn at kommunen skal ha oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring. For det tredje er det lagt til grunn at kommunen skal iverksette tiltak for å sikre nødvendig kompetanse, blant annet når det gjelder demens, sammensatte behov og kompliserte diagnoser.

Når det gjelder planer og strategier viser kommunen til flere planer der fremtidig kompetansebehov er omtalt, for eksempel temaplanen Leve hele livet som strekker seg fra 2022-2034 og kort beskriver viktige utfordringer knyttet til kompetanse og rekruttering. Planen sier imidlertid i liten grad noe konkret om hvordan kommunen på lenger sikt skal møte disse utfordringene. Videre er kommunen i gang med å utarbeide en strategisk kompetanseplan for perioden 2023-2026. Eldrebølgen og utfordringer knyttet til å rekruttere kompetent helsepersonell har vært kjent over lang tid og kommunen peker selv i sitt handlingsprogram på behovet for langsiktige strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse. Revisjonen mener kommunen bør vurdere å være enda mer i forkant av disse utfordringene. Å ferdigstille en strategisk kompetanseplan og etablere mer langsiktige planer eller strategier vil kunne være viktige tiltak for å sikre dette (jf. § 6e i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten).

Når det gjelder oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring viser undersøkelsen at Asker kommune har etablert et system for kompetansekartlegging som virker hensiktsmessig. Det varierer imidlertid hvor langt virksomhetene har kommet i dette arbeidet. Det er etter revisjonens vurdering viktig å sikre at kompetansekartlegging blir gjennomført i alle virksomheter, og av alle ansatte, slik at kommunen kan sette inn målrettede kompetansehevingstiltak der det er behov (jf. § 6f i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten).

I undersøkelsen oppgir ledere og ansatte i hovedsak at det er tilstrekkelig kompetanse i tjenesten, men at det på enkelte område er behov for økt kompetanse, eksempelvis innen kreft, psykisk helse og velfersteknologi. Kompetansen i heldøgnsomsorg 2 blir i spørreundersøkelsen vurdert som høyere enn kompetansen i heldøgnsomsorg 1. Revisjonen merker seg også at spørreundersøkelsen peker i retning av at flere ansatte opplever at manglende kompetanse i noen tilfeller medfører at brukere ikke får tjenestene de skal ha. Disse forholdene medfører etter revisjonens vurdering risiko for at kvaliteten i tjenestene ikke er tilstrekkelig.

Det er etablert noen felles rutiner for opplæring og kompetanseheving, og en del virksomhetsspesifikt. Samtidig viser undersøkelsen at mangel på kjennskap til tilbudet, manglende tid eller rett tilbud fører til at en del ansatte ikke opplever å få opplæringen de trenger.

Undersøkelsen viser videre at det er iverksatt flere tiltak for å øke kompetansen innen demens, sammensatte behov og kompliserte diagnoser i helse- og omsorgstjenesten. Eksempelvis er flere ansatte kurset i demensomsorgens ABC, metode for å implementere personsentrert omsorg og klinisk observasjonskompetanse. Kompetansen på de tre områdene varierer imidlertid mellom virksomhetene, og det er heller ikke gjennomført samme kompetansehevingstiltak i alle virksomhetene.

Revisjonen mener at det er behov for å sette inn noen ytterligere tiltak for å sikre nødvendig kompetanse, slik blant annet forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten stiller krav om (§ 7b).

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen skal ha system, rutiner og planer for å sikre tilstrekkelig **kapasitet** på kort og lang sikt.

Undersøkelsen viser at det er få personer på venteliste og få betalingsdøgn i spesialisthelsetjenesten, noe som kan tyde på at det i all hovedsak er tilstrekkelig kapasitet i institusjonstjenesten.

Revisjonen stiller imidlertid spørsmål ved om kommunen har på plass gode nok systemer, rutiner og planer for å sikre tilstrekkelig kapasitet i form av bemanning i tjenesten til enhver tid. Selv om det er etablert bemanningsplaner i virksomhetene, og det oppgis at det er forholdsvis få avvik mellom planlagt og faktisk bemanning, viser undersøkelsen at det er flere avvik mellom planlagt og faktisk bemanning når det gjelder fagkompetanse (eksempelvis at en sykepleier blir erstattet av en helsefagarbeider). Det er heller ikke utarbeidet skriftlige rutiner som vurderer behov for innleie av vikar ved fravær, eller for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning i heldøgnsomsorgen. Dette er imidlertid etablert i hjemmetjenesten.

Revisjonen mener at system og rutiner som sikrer at det ved fravær blir gjennomført vurderinger av behov for innleie av vikarer og prioritering av hvilke oppgaver som må eller ikke må gjennomføres, er viktig for å sikre kravet om forsvarlighet i tjenesten (jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1).

Undersøkelsen viser videre at det er utstrakt grad av overtid og vikarbruk i kommunen. Ansatte oppgir at det ikke alltid er nok ansatte på jobb til å gi forsvarlige tjenester, og kommunen opplever utfordringer med å rekruttere sykepleiere og helsefagarbeidere. Disse forholdene medfører etter revisjonens vurdering risiko for kvaliteten i tjenestene og at krav om for forsvarlighet ikke overholdes.

Det er etter revisjonens vurdering positivt at kommunen har iverksatt flere tiltak for å sikre tilstrekkelig bemanning fremover, blant annet gjennom deltagelse i KS-prosjektet TØRN. Kommunen gjør blant annet forsøk med arbeidstidsordninger og oppgavedeling, og arbeider for å øke andelen ansatte i heltidsstillinger.

Felles rutiner og lik praksis

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at brukere i Asker kommune skal sikres et tjenestetilbud med samme innhold og kvalitet uavhengig av hvor bruker bor i kommunen. Dette er forankret i helse- og omsorgstjenesteloven som blant annet har som formål å «sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud» (§ 1-1). For å sikre dette bør kommunen ha felles rutiner og prosedyrer for tildeling av tjenester og utføring av samme type tjeneste.

Når det gjelder rutiner og prosedyrer for tildeling av tjenester viser velferdsforvaltningen til en hovedprosess i Simpli, samt felles prosesser og rutiner for saksbehandling av henholdsvis hjemmebaserte tjenester og institusjonstjenester. Virksomhetsleder forteller at man har kommet i mål med harmonisering av rutiner og prosesser, og at man gjennomfører ukentlige vedtaksmøter for å sikre omforent praksis, noe revisjonen vurderer som viktig for å sikre at alle brukere blir vurdert etter samme kriterier.

Også når det gjelder utføring av tjenester har kommunen langt på vei fått på plass felles rutiner og prosesser, men det er noen variasjoner i institusjonstjenesten. Videre viser spørreundersøkelsen blant de ansatte at mange har vanskeligheter med å finne frem i kvalitetssystemet, og at det er utfordringer med tilstrekkelig tilgang til PCer og internett ved flere avdelinger. Rutiner og prosessers tilgjengelighet er slik revisjonen ser det en grunnleggende forutsetning for at de skal bli brukt.

I de tilfellene rutiner for samme type tjenester er ulike, og ansatte ikke har god nok tilgang til rutiner og prosesser, innebærer det risiko for ulik praksis og ulik behandling av brukere, noe som ikke er i tråd med regelverket.

Det er videre lagt til grunn i undersøkelsen at det skal være en felles praksis ved utføring av tjenester på tvers av avdelingene i henholdsvis hjemmetjenesten og institusjonstjenesten. Undersøkelsen viser at flere ansatte mener det er varierende praksis mellom avdelingene slik at samme type vedtak ikke nødvendigvis alltid gir likeverdige tjenester til brukere i forskjellige avdelinger. Årsaker som trekkes frem er blant annet at felles rutiner ikke etterleves og at det er ulike forventninger blant brukere i ulike områder som fører til ulik praksis.

Slik revisjonen oppfatter det har Asker kommune en vei å gå med hensyn til å sikre felles praksis ved utføring av tjenester i den nye storkommunen. Brukere har rett på et tjenestetilbud med samme innhold og kvalitet uavhengig av hvor bruker bor i kommunen. Etter revisjonens vurdering medfører dette en risiko for at lovkravet om likeverdige tjenester ikke alltid etterleves for alle brukere som får pleie- og omsorgstjenester i Asker kommune.

Effektive tjenester

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen bør sikre en **aktiv bruk av innsatstrappen**. Revisjonens vurdering er at det er et forbedringspotensial på dette området.

Informasjon om de ulike tilbudene i innsatstrappen er tilgjengelig i kommunens kvalitetssystem, men det er i liten grad informasjon som beskriver på hvilken måte ledere og ansatte skal benytte innsatstrappen, for eksempel hvordan

velferdsforvaltningen skal bruke innsatstrappen i sine vurderinger og prioriteringer mellom ulike tjenestenivå når de tildeler tjenester. Undersøkelsen viser også at det er eksempler på at brukere får flere tjenester enn nødvendig.

Det går videre frem av undersøkelsen at ansatte i varierende grad kjenner til innsatstrappen og de ulike tjenestetilbudene. Revisjonen mener det er viktig at ansatte har god kjennskap til innsatstrappen, ettersom ansatte er i daglig kontakt med brukere og kan gjøre vurderinger av om tjenestene som gis er på riktig nivå.

Undersøkelsen viser også at det er behov for å styrke de laveste trinnene i trappen, særlig når noen av tilbudene avvikes. Revisjonen vil peke på at prinsippet om å tildele tjenester etter laveste effektive omsorgsnivå krever gode og forebyggende tjenester på de lavere trinnene.

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen bør ta i bruk tilgjengelig **velferdsteknologi** og ha en strategi eller plan for dette arbeidet. Undersøkelsen viser at Asker kommune er en del av Nasjonalt velferdsteknologiprogram og har ansatte som er dedikert arbeidet med implementering, drift og forvaltning av velferdsteknologi. Arbeidet med velferdsteknologi er nevnt flere steder i kommunens planverk men kommunen har ikke utarbeidet en plan eller strategi for arbeidet med velferdsteknologi. Dette medfører en risiko for at arbeidet med velferdsteknologi ikke er tilstrekkelig målrettet og systematisk.

Undersøkelsen viser at Asker kommune har tatt i bruk ulike typer velferdsteknologi og iverksatt flere prosjekt knyttet til dette arbeidet, men at det varierer i hvor stor grad de ulike virksomhetene har tatt i bruk velferdsteknologi. Det pekes på at forbedringspotensial med hensyn til opplæring, informasjon om hva som er tilgjengelig og å sikre at teknologien fungerer som den skal.

Det er et lovkrav å ivareta brukeres selvstendighet og styring av eget liv, og mulighet til å selv ivareta egenomsorg, (jf. kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenester § 3). I lys av kapasitetsutfordringene helse- og omsorgstjenesten står i mener revisjonen det er risiko for at dette lovkravet ikke etterleves på en god nok måte og at det er potensial for å i større grad ta i bruk teknologi for å redusere denne risikoen.

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen skal sikre et helhetlig og koordinert tjenestetilbud gjennom å legge til rette for **samhandling** mellom deltjenester i kommunen og med eksterne tjenesteytere. Videre skal det være etablert en koordinerende enhet som ivaretar arbeidet med individuell plan, og oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator. Brukere som har behov for langvarige og sammensatte tjenester, skal tilbys individuell plan og koordinator.

Undersøkelsen viser at kommunen har etablert flere rutiner og møtearenaer for å sikre samhandling internt i kommunen. Samtidig er det fortsatt flere forbedringspotensial i det interne samarbeidet, for eksempel med hensyn til å samkjøre tjenester virksomhetene imellom. Her kan det etter revisjonens oppfatning være noe å hente med hensyn til å sikre mer effektive tjenester.

Når det gjelder samarbeid med tjenesteytere utenfor kommunen oppfatter revisjonen at Asker kommune samarbeider godt med en rekke eksterne tjenesteytere, for eksempel samarbeides det tett med sykehusene. Samarbeidet med frivillige aktører er ikke like etablert, noe revisjonen mener kan føre til at man i for liten grad utnytter tilgjengelige ressurser utenfor kommunen. Revisjonen merker seg at det er satt i gang et arbeid med kulturbygging og kompetanseheving blant ansatte samt nettverksbygging med innbyggertorg/frivilligsentraler og frivillige organisasjoner i mange virksomheter.

Asker kommune har en koordinerende enhet som er organisert i velferdsforvaltningen. Det er utarbeidet rutiner og malverk for utnevning av koordinator, oppgaver for koordinator og utarbeidelse av individuell plan. Vi merker oss at det er svært få brukere i hjemmetjenesten og ingen i institusjonstjenesten med individuell plan og koordinator. Kommunen bør se nærmere på om alle brukere som har krav på dette får tilbud om det.

Det går videre frem av undersøkelsen at koordinatorene i varierende grad opplever å ha fått tilstrekkelig opplæring i rollen som koordinator, til tross for at det er etablert et kursopplegg. Manglende kapasitet gjør det også utfordrende for noen koordinatorene å følge opp koordinatoransvaret i tilstrekkelig grad. Revisjonen mener at dette medfører en risiko for manglende oppfølging og samordning av tjenestetilbudet, samt for framdrift i arbeidet med å utarbeide en individuell plan, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2.

Revisjonen legger til grunn at kommunen bør ha på plass system og rutiner for **økonomistyring**, herunder budsjettering og ressursbruk, i hjemmetjenesten og institusjonstjenesten. Ledere og ansatte i tjenesteområdet velferd i Asker kommune opplever å stå i en krevende økonomisk situasjon. Det er økt press på tjenestene kombinert med omstillings- og effektiviseringstiltak i kommunen. Hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen oppgir at det er krevende å kutte kostnader og at situasjonen fører til manglende fleksibilitet i tjenestetilbudet og at det gjør det vanskelig å planlegge og budsjettere.

Undersøkelsen viser at kommunen har på plass felles prosesser som skal bidra til å sikre god økonomistyring i alle virksomheter. Hjemmetjenesten har i tillegg egne rutiner og prosesser på området. Kommunen viser til at systemet Framsikt benyttes for å utarbeide budsjetter og månedlige rapporteringer der man følger med på ressursbruk.

Revisjonen mener at gitt den krevende økonomiske situasjonen velferdsområdet står i så vil gode rutiner, og etterlevelse av disse, være avgjørende for å redusere risiko for avvik og for å overholde kravet i kommunelovens § 14-1 om «realistiske planer for egen virksomhet og økonomi». Revisjonen ser at hjemmetjenesten har egne, mer tilpassede rutiner og prosesser, som et supplement til den overordnede prosessen alle virksomheter skal følge. Heldøgnsomsorg 1 og 2 kan vurdere om det bør komme på plass tilsvarende rutiner for å sikre god internkontroll med de to virksomhetenes økonomistyring.

Anbefalinger

Basert på det som kommer frem i undersøkelsen anbefaler revisjonen at kommunedirektøren sørger for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler.
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

Innhold

1	Innledning	11
2	Om tjenesteområdet	14
3	Riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	17
4	Felles rutiner og lik praksis	33
5	Effektive tjenester	40
6	Konklusjon og anbefalinger	58
	Vedlegg 1 : Høringsuttalelse	59
	Vedlegg 2 : Revisjonskriterier	65
	Vedlegg 3 : Sentrale dokumenter og litteratur	72

Detaljert innholdsfortegnelse

1	Innledning	11
1.1	Bakgrunn	11
1.2	Formål og problemstillinger	11
1.3	Avgrensning	11
1.4	Metode	11
1.4.1	Dokumentanalyse	12
1.4.2	Intervju	12
1.4.3	Spørreundersøkelse	12
1.4.4	Analyse av statistikk	13
1.4.5	Verifiseringsprosesser	13
1.4.6	Dataenes pålitelighet og gyldighet	13
1.5	Revisjonskriterier	13
2	Om tjenesteområdet	14
2.1	Innledning	14
2.2	Organisering av velferdsforvaltningen	14
2.3	Organisering av hjemmetjenesten	15
2.4	Organisering av heldøgnsomsorg 1	15
2.5	Organisering av heldøgnsomsorg 2	16
3	Riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	17
3.1	Innledning - problemstilling og revisjonskriterier	17
3.2	Kompetanse	17
3.2.1	Kompetanse i pleie- og omsorgstjenesten - status	17
3.2.2	Planer og strategier for å sikre tilstrekkelig kompetanse på kort og lang sikt	20
3.2.3	Oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring	21
3.2.4	Tiltak for å sikre nødvendig kompetanse	22
3.2.5	Vurdering	26
3.3	Kapasitet	27
3.3.1	Kapasitet – status	27
3.3.2	Planlegging av bemanning	30
3.3.3	Tiltak for å sikre tilstrekkelig bemanning fremover	31
3.3.4	Vurdering	31
4	Felles rutiner og lik praksis	33
4.1	Innledning - problemstilling og revisjonskriterier	33
4.2	Kommunesammenslåing – ny organisering og felles kvalitetssystem	33
4.2.1	Bakgrunn for organisering av aktuelle tjenester	33
4.2.2	Etablering av felles internkontroll- og kvalitetssystem	34
4.3	Rutiner og prosedyrer for å sikre likeverdige tjenester	34
4.3.1	Tildeling av tjenester	34
4.3.2	Utføring av tjenester	35
4.3.3	Bruk av rutiner og prosesser	35
4.4	Felles praksis	37
4.5	Vurdering	39

5	Effektive tjenester	40
5.1	Problemstilling og revisjonskriterier	40
5.2	Aktiv bruk av innsatstrappen	40
5.2.1	Om innsatstrappen	40
5.2.2	Aktiv bruk av innsatstrappen	42
5.2.3	Vurdering	44
5.3	Velferdsteknologi	44
5.3.1	Plan eller strategi for arbeidet med velferdsteknologi	44
5.3.2	Kommunens bruk av velferdsteknologi	45
5.3.3	Vurdering	47
5.4	Samhandling	48
5.4.1	Samhandling internt i kommunen	48
5.4.2	Samhandling med eksterne tjenesteytere	49
5.4.3	Koordinerende enhet, individuell plan (IP) og koordinator	51
5.4.4	Vurdering	54
5.5	Økonomistyring	54
5.5.1	Status - økonomi og handlingsrom	54
5.5.2	Felles prosesser, systemer og støtte	55
5.5.3	Rutiner – budsjettering, ressursbruk og avvik	56
5.5.4	Forbedringspotensial og utfordringer	57
5.5.5	Vurdering	57
6	Konklusjon og anbefalinger	58
	Vedlegg 1 : Høringsuttalelse	59
	Vedlegg 2 : Revisjonskriterier	65
	Vedlegg 3 : Sentrale dokumenter og litteratur	72
Figurer		
	Figur 1: Organisasjonskart velferdsforvaltningen	14
	Figur 2: Organisasjonskart hjemmetjenesten	15
	Figur 3: Organisasjonskart heldøgnsomsorg 1	16
	Figur 4: Organisasjonskart heldøgnsomsorg 2	16
	Figur 5: Er det etter din oppfatning tilstrekkelig kompetanse på din avdeling?	18
	Figur 6: Vurder din kompetanse på følgende områder	19
	Figur 7: I hvilken grad opplever du at manglende kompetanse på jobb fører til at brukerne ikke får tjenestene de skal ha	20
	Figur 8: Kompetansepyramiden	22
	Figur 9: FOU-modellen i Asker kommune	23
	Figur 10: Opplever du at du får den opplæringen du trenger for å kunne ivareta dine arbeidsoppgaver på en god måte?	25
	Figur 11: Opplever du at ledelsen oppmuntrer de ansatte til å starte på relevant videreutdanning?	26
	Figur 12: Er det etter din oppfatning tilstrekkelig bemanning for å utføre planlagte oppgaver der du jobber?	29
	Figur 13: Du har svart at det ofte eller alltid er for få ansatte på jobb i din avdeling. Hva oppfatter du er de viktigste årsaken(e) til dette? (flere svar mulig, maks tre)	29
	Figur 14: Hovedprosess tildeling	34
	Figur 15: Etter din erfaring; er det lett å finne frem til skriftlige rutiner for arbeidet der du jobber dersom du lurer på noe?	36
	Figur 16: Opplever du at de skriftlige rutinene gir god veiledning når du har behov for det?	36
	Figur 17: Opplever du at det er en felles praksis på tvers av avdelinger som fører til at samme type vedtak gir likeverdige tjenester til brukere i forskjellige avdelinger?	37
	Figur 18: Hva oppfatter du er de viktigste årsaken(e) til at praksisen er ulik mellom avdelingene? (flere svar mulig, maks tre)	38
	Figur 19: Innsatstrappen Asker kommune	41

Figur 20: Skjermbilde fra kommunens kvalitetssystem 22.08.2023, fra Velferd sin hovedside	42
Figur 21: Kjenner du til innsatstrappen i Asker kommune?	43
Figur 22: Hvor tilgjengelig og godt er de ulike tilbudene i innsatstrappen slik du oppfatter det? *	44
Figur 23: I hvilken grad mener du at din avdeling har tatt i bruk tilgjengelig velferdsteknologi?	46
Figur 24: I hvilken grad mener du at din avdeling samarbeider godt med andre kommunale tjenester/fastleger?	48
Figur 25: I hvilken grad mener du at din avdeling samarbeider godt med frivillige/spesialisthelsetjenesten?	50
Figur 26: Opplever du å ha fått tilstrekkelig opplæring i rollen som koordinator?	52
Figur 27: Opplever du at du har tid til å ivareta koordinatorrollen på en god måte?	53
Figur 28 Fellesprosess - økonomi og rapportering	55

Tabeller

Tabell 1: Frafallsanalyse	12
Tabell 2: Brukerrettede årsverk med helseutdanning	18
Tabell 3: andel innbyggere over 80 år som hhv. bruker hjemmetjeneste eller har institusjonsopphold	27
Tabell 4: Antall betalingsdøgn i Asker kommune 2020-2022	27
Tabell 5: Vakanser og sykefravær i heldøgnsomsorgen og hjemmetjenesten	28
Tabell 6: Oversikt over tildeling av velferdsteknologi 2020-2021	45
Tabell 7 Forbruk og prognoser opp mot budsjett	56

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Deloitte har gjennomført en forvaltningsrevisjon av pleie og omsorgstjenesten i Asker kommune. Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i Asker kommune i sak 14/23 den 06.03.2023.

I Asker kommunes handlingsprogram 2022-2026 pekes det på flere utfordringer knyttet til pleie og omsorg. Det vises til nasjonale anslag som sier at det innenfor kommunale velferdstjenester er behov for 45 prosent flere årsverk frem mot 2040. For Askers del tilsvarer det en økning på om lag 1000 årsverk. Dette stiller krav til kommunen om høyere og endret kompetanse, optimal og fleksibel utnyttelse av eksisterende kompetanse, samt god prioritering og riktig ressursbruk. I forbindelse med dette har Asker kommune utfordringer knyttet til stadig flere brukere med sammensatte behov, økt kompleksitet i diagnoser og pasientbehov, utvidede pleie- og omsorgsoppgaver, flere unge med tjenestebehov og økende antall personer med demens.

I risiko- og vesentlighetsvurderingen for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Asker kommune fra 2020 beskrives risiko på flere områder i forbindelse med det økende presset på pleie- og omsorgstjenestene. Blant annet pekes det på at det er krevende å nå målsetninger om å jobbe forebyggende, både med hensyn til habilitering og rehabilitering, og å sikre at eldre lever mest mulig selvstendige liv. Dette handler blant annet om at kommunen må ha på plass systemer, rutiner og prosedyrer som sikrer at man utnytter hele innsatstrappen når man leverer pleie- og omsorgstjenester.

Kommunen har vært igjennom en sammenslåingsprosess. I risiko- og vesentlighetsvurderingen vises det til interne risikovurderinger fra en rekke virksomheter innen pleie og omsorg. Disse peker på risiko for manglende harmonisering av tjenestetilbudet. Det vil si at det kan være ulike rutiner, prosedyrer og praksis mellom avdelingene som yter de samme tjenestene, eller at man har fått på plass felles rutiner og prosedyrer, men at disse ikke er gjort godt nok kjent blant de ansatte.

Videre viser de interne risikovurderingene til at det er utfordrende å etterleve budsjett, blant annet fordi budsjettene opprinnelig er trange og at kommunen uten å ha planlagt godt nok for det kan få ansvar for å ivareta ressurskrevende brukere. Det oppleves også som vanskelig å utnytte ressurser og kompetanse på tvers av tjenestene. God økonomistyring oppgis å være et viktig verktøy for å motvirke høye kostnader og budsjettoverskridelser.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å undersøke i hvilken grad kommunen legger til rette for et godt og effektivt pleie- og omsorgstilbud til sine innbyggere.

Med bakgrunn i formålet er det utarbeidet følgende problemstillinger:

1. I hvilken grad sikrer kommunen riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i sitt pleie- og omsorgstilbud nå og fremover?
2. I hvilken grad er det på plass felles rutiner og prosedyrer i pleie- og omsorgstjenesten, og lik praksis og kultur for hvordan tjenestene utføres?
3. I hvilken grad legger kommunen til rette for effektive pleie- og omsorgstjenester? Under dette vil vi blant annet se nærmere på:
 - a. Bruk av innsatstrappen
 - b. Bruk av velferdsteknologi
 - c. Samhandling på tvers av kommunale tjenester og med spesialisthelsetjenesten
 - d. Økonomistyring

1.3 Avgrensning

Revisjonen har fokusert på hjemmetjenesten, heldøgnsomsorg 1 og 2, samt tjenester innfor velferdsforvaltningen i kommunen knyttet til tildeling av tjenester og koordinerende enhet.

1.4 Metode

Oppdraget er utført i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og kvalitetssikret i samsvar med kravene til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM). Oppdraget er gjennomført i tidsrommet mars 2023 til oktober 2023.

1.4.1 Dokumentanalyse

Informasjon om Asker kommune og dokumentasjon på etterlevelse av interne rutiner, regelverk mm. har blitt samlet inn og analysert. Innsamlet dokumentasjon har blitt vurdert opp mot revisjonskriteriene. Dokumentanalysen har blitt gjennomført løpende, slik at også dokumenter som har blitt utarbeidet under prosjektperioden har blitt analysert. Revisjonen har også hatt tilgang til kommunens kvalitetssystem Simpli og rutiner og prosesser som administrasjonen har lenket til i svar på dokumentforespørsel.

1.4.2 Intervju

For å få supplerende informasjon til de skriftlige kildene, har Deloitte intervjuet utvalgte personer i Asker kommune som er involvert i eller har ansvar ulike deler av organisasjonen. Revisjonen har gjennomført 13 intervjuer med totalt 16 personer.

- Direktør for velferd
- Virksomhetsleder for hjemmetjenesten
- Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 1 og rådgiver
- Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2
- Virksomhetsleder i velferdsforvaltningen og rådgiver
- Rådgiver i koordinerende enhet
- Kvalitetsrådgiver velferd
- Eldrerådet
- Pårørende koordinator
- En av de tillitsvalgte i hjemmetjenesten
- To tillitsvalgte i heldøgnsomsorgen
- Ansatt tverrfaglig avdeling i hjemmetjenesten
- Ansatt i heldøgnsomsorg 1 og heldøgnsomsorg 2

Vi har også gjennomført en samtale med rådgiver innen velferdsteknologi¹ og stilt spørsmål knyttet til kommunens arbeid med velferdsteknologi. Informasjonen ble i etterkant av samtalen verifisert per epost.

1.4.3 Spørreundersøkelse

Revisjonen har gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse til ansatte i hjemmetjenesten og heldøgnsomsorg 1 og 2 i Asker kommune. Spørreundersøkelsen ble sendt til 1507 respondenter, og 373 personer svarte på spørreundersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 25. Når det gjelder heldøgnsomsorg 2 ble det ved en feil oversendt ei fil fra kommunen der en stor andel epostadresser manglet. Disse ble lagt inn underveis i tiden spørreundersøkelsen var tilgjengelig, men kan bidra til å forklare lavere svarprosent i denne virksomheten sammenlignet med de to andre.

Tabell 1: Frafallsanalyse

Virksomheter	Svar- prosent	Antall respondenter	Antall svar	Andel respondenter
Heldøgnsomsorg 1	33	554	181	37 %
Heldøgnsomsorg 2	13	698	90	46 %
Hjemmetjenesten	40	255	102	17 %
Total	25	1507	373	100

¹ I tilbakemelding til faktagrunnlaget presiserer administrasjonen at vedkommende «er systemansvarlig for velferdsteknologi som er innført og jobber med drift og forvaltning, ikke implementering av nye tjenester/teknologier».

1.4.4 Analyse av statistikk

Revisjonen har benyttet statistikk fra KOSTRA knyttet til sentrale variabler innen helse og omsorg som bakgrunnsinformasjon i prosjektet.

1.4.5 Verifiseringsprosesser

Oppsummering av intervju er sendt til de som er intervjuet for verifisering og det er informasjon fra de verifiserte intervjureferatene som er benyttet i rapporten.

Rapporten er sendt til kommunedirektøren for verifisering, og eventuelle faktafeil er rettet opp i den endelige versjonen. Endelig rapport er så sendt til kommunedirektøren for uttalelse. Kommunedirektørens høringsuttalelse er lagt ved den endelige rapporten (vedlegg 1).

1.4.6 Dataenes pålitelighet og gyldighet

Pålitelige data sikres ved å være nøyaktig under innsamling og analyse av data. Kravet til gyldighet innebærer at dataene skal være relevante for å besvare problemstillingene i undersøkelsen.

Spørreundersøkelsen har en svarprosent på 25. Ideelt sett hadde alle de ansatte svart på undersøkelsen. Når dette ikke er tilfelle kan vi ikke generalisere fra denne undersøkelsen ettersom det kan være systematiske forskjeller mellom dem som har svart og dem som ikke har svart. Deloitte vurderer likevel at svarene til de 373 ansatte bør tillegges stor vekt. Formålet med undersøkelsen er ikke å generalisere, men å innhente erfaringer fra de ansatte som jobber tetttest på brukerne. Vi utformer våre vurderinger på bakgrunn av dataene vi har samlet inn, og benytter oss av metodetriangulering i den grad det mulig. Dette betyr å bruke flere ulike metoder for å besvare de samme spørsmålene. I denne undersøkelsen har vi samlet inn dokumentasjon, gjennomført intervjuer og sendt ut spørreundersøkelse. Det er vårt samlede inntrykk på bakgrunn av innsamlede data som er grunnlag for våre vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.

Deloitte mener dataene denne rapporten bygger på samlet sett er pålitelige og gyldige, og derfor gir et forsvarlig grunnlag for revisjonens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.

1.5 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal bli vurdert opp mot. Kriteriene er utledet fra autoritative kilder i samsvar med kravene i gjeldende standard for forvaltningsrevisjon. I dette prosjektet er revisjonskriteriene i hovedsak hentet fra kommuneloven, helse- og omsorgstjenesteloven og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helge og omsorgstjenesten. Kriteriene er nærmere presentert innledningsvis under hvert tema, og i vedlegg 2.

2 Om tjenesteområdet

2.1 Innledning

Asker kommune ble i 2020 sammenslått til en ny kommune bestående av gamle Asker, Røyken og Hurum kommune.

De fire virksomhetene som omfattes av denne revisjonen; heldøgnsomsorg 1, heldøgnsomsorg 2, hjemmetjenesten og velferdsforvaltningen, ble reorganisert i forbindelse med kommunesammenslåingen. Hjemmetjenesten, heldøgnsomsorg 1 og 2 og velferdsforvaltningen er organisert under området «velferd» i Asker kommune, som består av ni virksomheter totalt. De fire virksomhetene har hver sin virksomhetsleder som rapporterer til direktør for velferd.

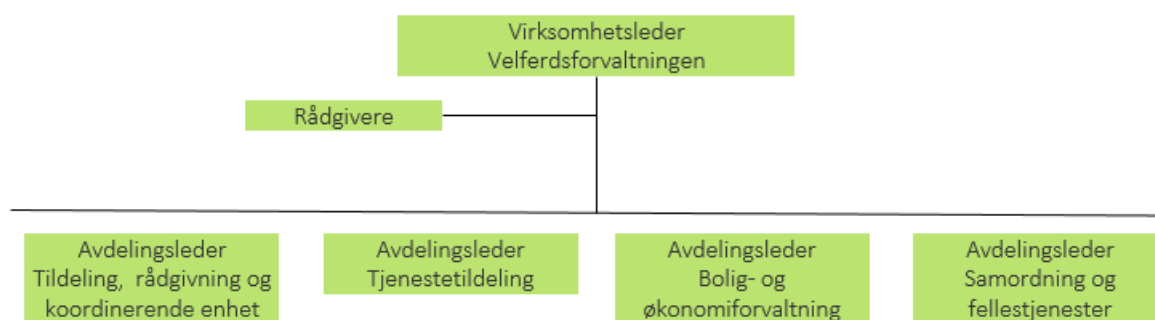
Det går frem i Asker kommune sitt handlingsprogram 2023-2026 at Asker står foran store demografiske endringer og utfordringer når det gjelder tjenestene innen velferd. Det blir flere eldre, og færre arbeidende innbyggere per eldre, i tillegg er det flere eldre som lever lenger, og de har større pleiebehov enn tidligere.² I handlingsprogrammet går det frem at Asker kommune skal gjennomføre en rekke effektiviserings- og omstillingstiltak. Dette innebærer at velferd skal kutte 6,8 millioner kroner i 2023 og videre 8,7 millioner kroner hvert år de neste tre årene.³

I det følgende beskrives organiseringen av de fire virksomhetene. Alle virksomhetene ledes av virksomhetsledere som har det overordnede ansvaret for personal, økonomi, fag og internkontroll, avdelingsledere har tilsvarende ansvar i sin avdeling.⁴

2.2 Organisering av velferdsforvaltningen

Velferdsforvaltningen består av fire avdelinger i tillegg til rådgivere, illustrert i figuren under. Flere av medarbeidere i velferdsforvaltningen jobber med kommunens velferdssystemer og kvalitetsrådgivning.⁵ Velferdsforvaltningen utgjør bindeleddet mellom innbyggerne i Asker kommune og tjenestene innen velferd, der innbyggerne kan ta kontakt for å få bistand og rådgivning.

Figur 1: Organisasjonskart velferdsforvaltningen

I denne revisjonen har vi et særlig fokus på avdelingene **tjenestetildeling** og **tildeling, rådgivning og koordinerende enhet**.

Avdelingen for tjenestetildeling har ansvar for å håndtere innkomne søknader om kommunale tjenester, henvendelser, saksbehandling, samt råd og veiledning. Avdelingen har også ansvar for samhandlingen mellom utskrivningsklare pasienter fra sykehus, og oppfølging av disse på institusjon.⁶ I intervju med velferdsforvaltningen går det også frem at det er velferdsforvaltningen som kartlegger brukerens behov ved tildeling av en tjeneste.

² Asker kommune. *Handlingsprogram 2023-2026 Kommunedirektørens forslag*. Vedtatt i kommunestyret: 13.12.2022. s. 96

³ Asker kommune. *Handlingsprogram 2023-2026 Kommunedirektørens forslag*. Vedtatt i kommunestyret: 13.12.2022. s. 109

⁴ Asker kommune. *Kommunedirektørens delegeringsreglement*. Vedtatt i av kommunedirektøren: 19.11.2019. s. 2 og 4

⁵ Simpli. *Organisasjonskart – Velferd – Velferdsforvaltningen*. Godkjent: 11.18.2020.

⁶ Simpli. *Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Administrative støtteprosesser – Tjenestetildeling*. Godkjent: 05.22.2023.

Avdeling for tildeling, rådgivning og koordinerende enhet har ansvar for å ivareta innbyggernes rettigheter i forhold til lovkrav. Koordinerende enhet i gamle Asker kommune ble opprettet i 2012. I intervju med rådgiver i koordinerende enhet går det frem at enheten har ansvar for tildeling, opplæring, utnevning av koordinatorene, individuell plan og tverrfaglig samarbeid og samhandling i kommunen.

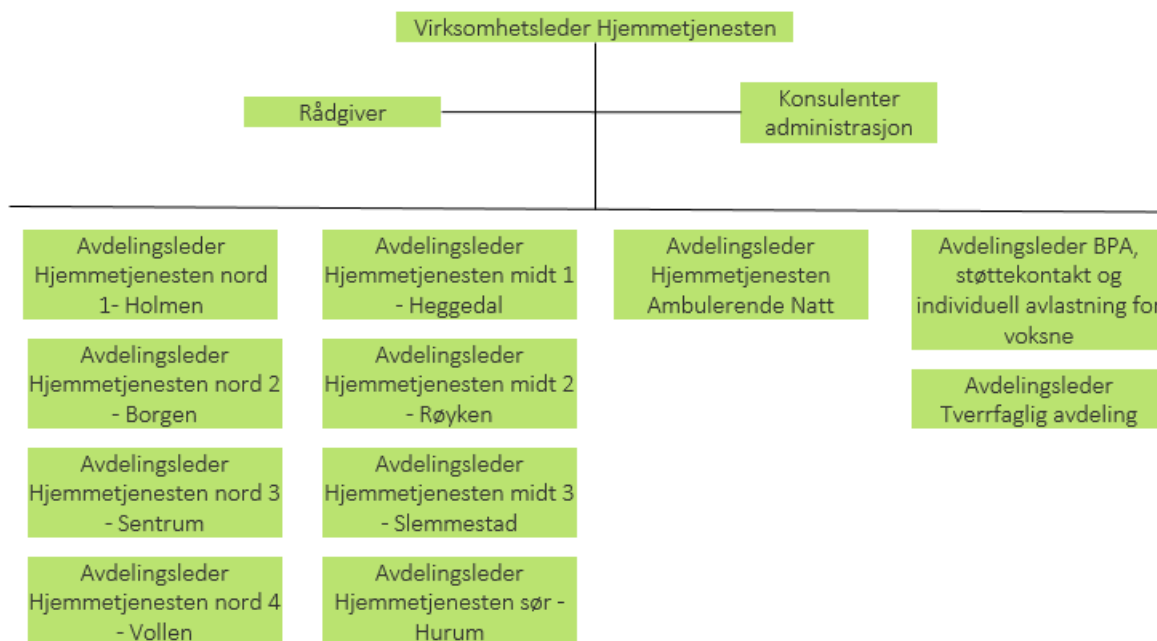
2.3 Organisering av hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten i Asker kommune er én virksomhet, og består av elleve avdelinger og én støttetjeneste (administrasjon), illustrert i figuren under.⁷

Rådgiverne og konsulentene i støttetjenesten bistår virksomhetsleder med oppfølging av drift, personalforvaltning, økonomi og gjennomføring av arbeid knyttet til kvalitet- og kompetanseheving på tvers av avdelingene til hjemmetjenesten. Videre bistår de i ulike prosjekter som hjemmetjenesten gjennomfører.

Per mai 2023 er det 1057 innbyggere over 67 år som mottar tjenester i hjemmet av hjemmetjenesten.⁸

Figur 2: Organisasjonskart hjemmetjenesten

2.4 Organisering av heldøgnsomsorg 1

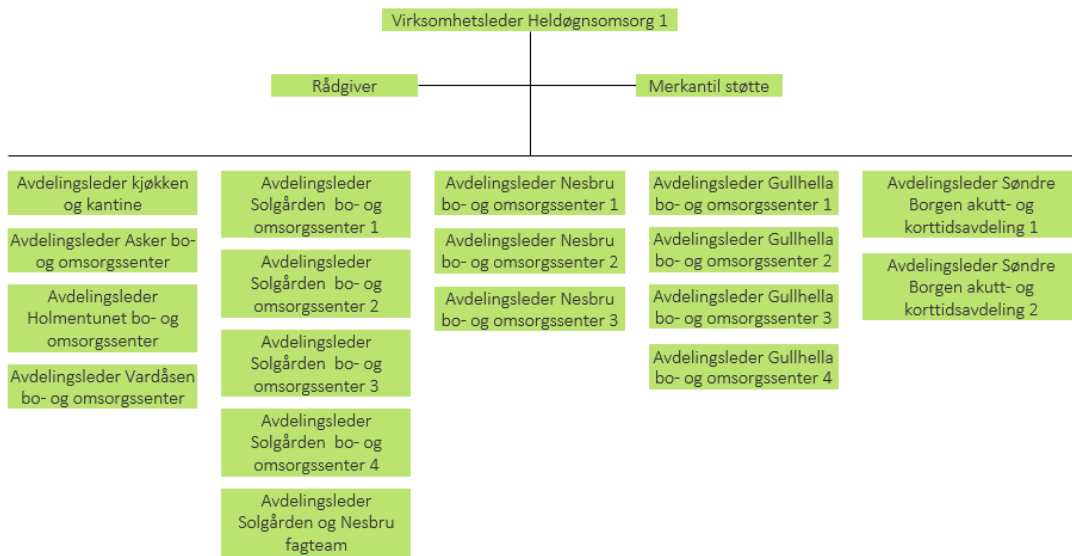
Heldøgnsomsorgen i Asker kommune er organisert i to ulike virksomheter. **Heldøgnsomsorg 1** dekker det geografiske området som tilsvarer gamle Asker kommune, og består av seks bo- og omsorgssenter, i tillegg til én akutt- og korttidsavdeling, kjøkken og kantine, fagteam, rådgivere og merkantilstøtte. Samlet sett driver 16 avdelingene i heldøgnsomsorg 1 med utøvende helse og omsorgstjenester. Organisasjonskart over heldøgnsomsorg 1 er fremstilt i figuren under.⁹

⁷ Simpli. Organisasjonskart – Velferd – Hjemmetjenesten. Godkjent: 22.03.2022 4. versjon.

⁸ Asker kommune. Vedlegg 1 Velferd felles - antall brukere over 67 år.

⁹ Simpli. Organisasjonskart – Velferd – Heldøgnsomsorg 1. Godkjent: 08.10.2023.

Figur 3: Organisasjonskart heldøgnsomsorg 1

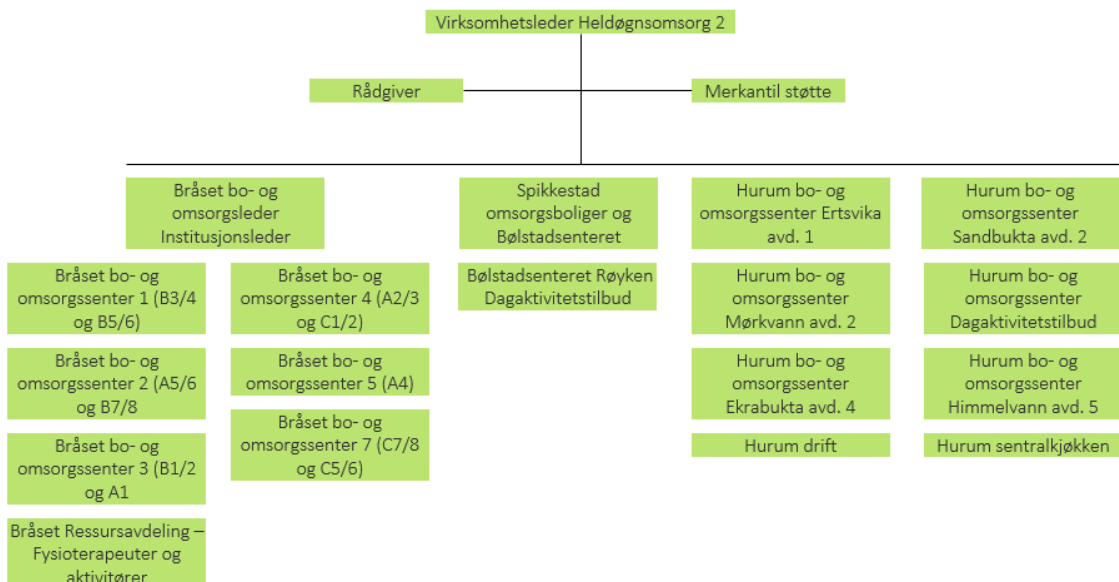
Per mai 2023 er det 245 innbyggere på langtidsopphold over 67 år. 147 brukere bor på kommunalt bo- og omsorgssenter,¹⁰ resterende 98 brukere bor på Risenga bo- og omsorgssenter som driftes av den private aktøren Stendi.

2.5 Organisering av heldøgnsomsorg 2

Heldøgnsomsorg 2 dekker det geografiske området tilsvarende gamle Røyken og Hurum kommune. Virksomheten har to bo- og omsorgssentre i tillegg til omsorgsboliger, drift, sentralkjøkken, rådgivere og merkantil støtte. Samlet sett er det tolv avdelinger i virksomheten som driver med utøvende helse- og omsorgstjenester. Organisasjonskart over heldøgnsomsorg 2 er fremstilt i figuren under.¹¹

Per mai 2023 er det 191 innbyggere over 67 år som er på langtidsopphold på institusjon i heldøgnsomsorg 2.¹²

Figur 4: Organisasjonskart heldøgnsomsorg 2

¹⁰ Asker kommune. Vedlegg 1 Velferd felles - antall brukere over 67 år

¹¹ Simpli. Organisasjonskart – Velferd – Heldøgnsomsorg 2. Godkjent: 12.07.2022. I tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyser administrasjonen at organisasjonskartet i Simpli ikke er helt oppdatert da det skal være to bokser for stabfunksjoner, den ene er fagstab som består av fagrådgiver, fagutviklingssykepleiere og velferdsteknologikonsulent. Den andre stabfunksjonen er administrasjons stab.

¹² Asker kommune. Vedlegg 1 Velferd felles - antall brukere over 67 år

3 Riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

3.1 Innledning - problemstilling og revisjonskriterier

Brukere i hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen har rett på god kvalitet i sitt tjenestetilbud. I kvalitetsforskriften blir det vist til at «[t]jenester av god kvalitet er virkningsfulle, trygge og sikre, involverer brukerne og gir dem innflytelse, er samordnet og preget av kontinuitet, utnytter ressursene på en god måte, er tilgjengelige og rettferdig fordelt.»

For å kunne legge til rette for god kvalitet i tjenestene mener derfor Deloitte at tjenestene innbyggerne får skal bli levert til rett tid, og at brukeren skal kunne være trygg på at personellet som utfører tjenestene har relevant kompetanse for å bistå brukeren og møte brukers behov.

For at Asker kommune skal kunne sikre tjenester med tilfredsstillende kvalitet, må kommunen blant annet ha *nok* personell på vakt og sikre at personell på vakt har *riktig kompetanse*. Kommunen har ansvar for å tilrettelegge tjenestene slik at helse- og omsorgstjenesten og personell som utfører tjenestene blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter og at tilstrekkelig fagkompetanse sikres i tjenestene.

I dette kapitlet ser vi nærmere på hvordan Asker kommune jobber for å sikre riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i institusjons- og hjemmetjenesten.

For problemstilling 1 er det utledet følgende revisjonskriterier:¹³

Problemstilling 1	Krav og forventninger til kommunen
I hvilken grad sikrer kommunen riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i sitt pleie- og omsorgstilbud nå og fremover?	<ul style="list-style-type: none">→ Kommunen skal ha på plass planer og langsiktige strategier som bidrar til å ivareta kompetansebehovet fremover→ Kommunen skal ha oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring→ Kommunen skal iverksette tiltak for å sikre nødvendig kompetanse, blant annet når det gjelder<ul style="list-style-type: none">○ demens○ sammensatte behov○ kompliserte diagnoser→ Kommunen skal ha system, rutiner og planer for å sikre tilstrekkelig kapasitet på kort og lang sikt <p>(jf. helse- og omsorgstjenesteloven §§ 4-1, 8-1, 8-2, forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten §§ 6, 7)</p>

3.2 Kompetanse

3.2.1 Kompetanse i pleie- og omsorgstjenesten - status

Kostratall viser andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten med helseutdanning, og kan være en indikasjon på kompetansenivået i helse- og omsorgstjenesten. Tabellen under viser andel brukerrettede årsverk i helsetjenesten i Asker kommune, kostragruppe 12 og i hele landet for perioden 2020-2022. Tallene viser at Asker kommune jevnt over har lavere andel brukerrettede årsverk med helseutdanning enn kostragruppe 12 og hele landet.¹⁴

¹³ Se vedlegg 2 for mer om kilder og begrunnelse av utledningene.

¹⁴ Vi understreker at tallene gjelder for hele helse- og omsorgstjenesten.

Tabell 2: Brukerrettede årsverk med helseutdanning

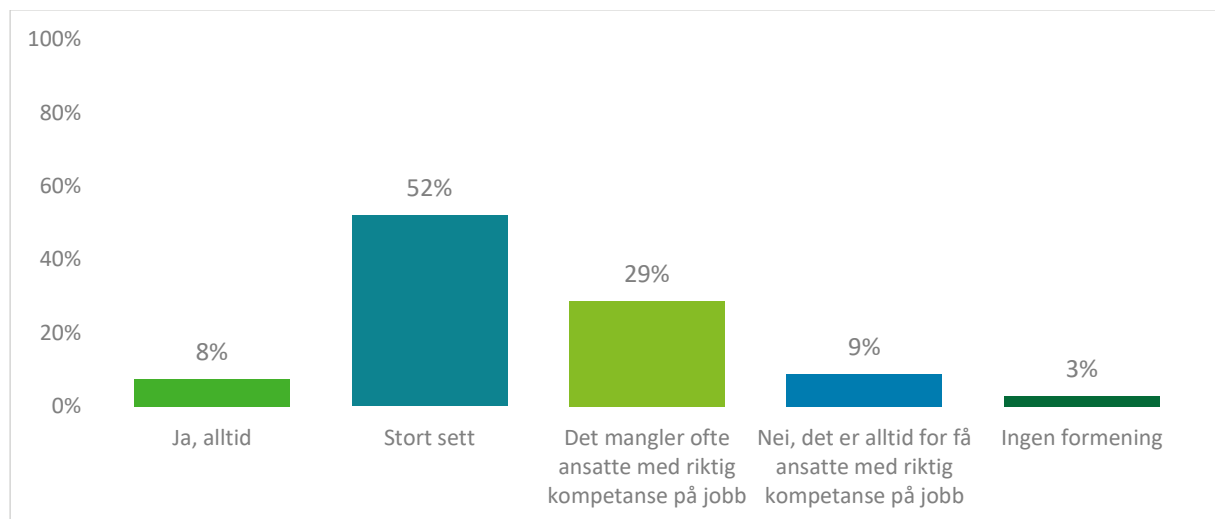
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenestene med helseutdanning (prosent)	2020	2021	2022
Asker	72,7	76,5	74,5
Kostragruppe 12	77,5	78,0	77,3
Hele landet	77,7	77,8	77,6

Kilde: SSB, tabell 12209

I intervju opplyser ledere på ulike nivå i kommunen at det oppleves å være tilstrekkelig kompetanse i tjenestene per i dag. Samtidig pekes det på at kommunen også opplever flere rekrutteringsutfordringer, særlig knyttet til rekruttering av sykepleiere og helsefagarbeidere. I heldøgnsomsorg 2 påpekes det at det også er utfordringer med å rekruttere leger.

Ansatte i pleie- og omsorgstjenestene i Asker kommune ble i spørreundersøkelsen spurt om det etter deres oppfatning er tilstrekkelig kompetanse tilgjengelig på deres avdeling. Som figuren under viser, svarer 60 prosent at det alltid, eller stort sett, er tilstrekkelig kompetanse. 29 prosent svarer at det ofte mangler ansatte med riktig kompetanse på jobb, mens 9 prosent mener det alltid er for få ansatte med riktig kompetanse. Det er også enkelte forskjeller mellom virksomhetene, der 53 prosent av ansatte i heldøgnsomsorg 1 svarer at de alltid/stort sett har tilstrekkelig kompetanse, mens det samme gjelder 63 prosent av de ansatte i heldøgnsomsorg 2. I hjemmetjenesten svarer 69 prosent av de ansatte at de alltid/stort sett har tilgjengelig kompetanse.

Figur 5: Er det etter din oppfatning tilstrekkelig kompetanse på din avdeling?

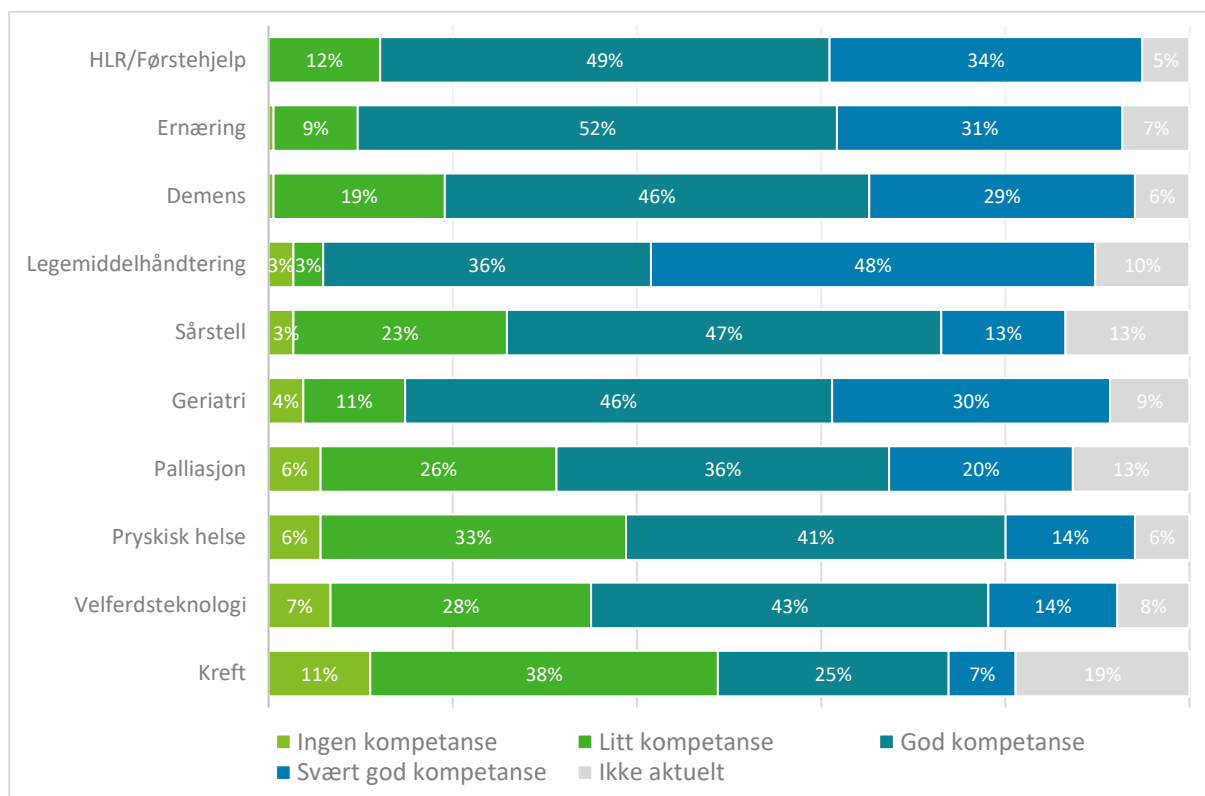

N = 373

I spørreundersøkelsen er ansatte også bedt om å vurdere egen kompetanse på ulike arbeidsoppgaver. Svarene er illustrert i figuren under. Flest ansatte svarer at de har god eller svært god kompetanse på legemiddelhåndtering (84 prosent), HLR/førstehjelp (83 prosent), ernæring (83 prosent) og geriatri (76 prosent).

I motsatt ende svarer flest ansatte at de har ingen eller litt kompetanse på kreft (49 prosent), psykisk helse (39 prosent), velferdsteknologi (35 prosent) og palliasjon (32 prosent). Dette understrekes også i spørreundersøkelsens fritekstsvar.

Figur 6: Vurder din kompetanse på følgende områder¹⁵

N = 371

Som figuren over illustrerer, mener om lag 75 prosent at de har god eller svært god kompetanse på **demens**. Kompetansen varierer imidlertid mellom virksomhetene. Mens flest oppgir å ha god eller svært god kompetanse på demens i heldøgnsomsorg 1 (79 prosent) og hjemmetjenesten (77 prosent), er andelen som sier de har god eller vært god kompetanse på demens i heldøgnsomsorg 2 betydelig lavere (65 prosent). Selv om det er en forholdsvis høy andel som oppgir å ha god kompetanse på demens, understrekes det både i spørreundersøkelsens fritekstsvar og i intervju at det er behov for økt kompetanse på dette området. Det er iverksatt flere kompetansehevingstiltak for å øke ansattes kompetanse innen demens i både heldøgnsomsorgen og i hjemmetjenesten, nærmere omtalt senere i rapporten.

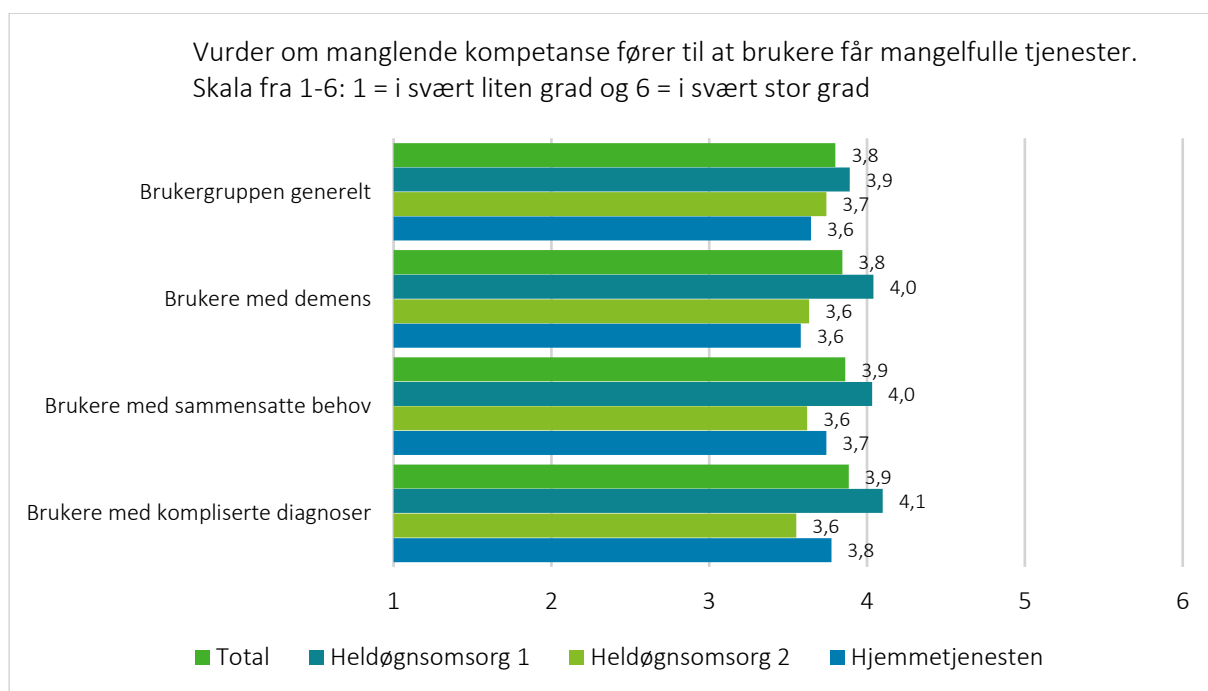
I intervju opplyser virksomhetsledere at de opplever at virksomhetene har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta pasienter med **sammensatte behov og kompliserte diagnoser**. Asker kommuner har blant annet mulighet til å opprette tverrfaglige oppfølgingsteam som skal sikre tett oppfølging og tilstrekkelig kompetanse for brukere med sammensatte behov, eksempelvis brukere som mottar tjenester innen psykisk helse, somatikk og demens. Denne muligheten er organisert under velferdsforvaltningen. For å sikre at brukere i hjemmetjenesten med kompliserte diagnoser, eksempelvis ALS og Huntington, også får et tilstrekkelig tilbud, er to fagsykepleiere fast koordinator for disse brukerne.

I spørreundersøkelsen ble ansatte bedt om å vurdere i hvilken grad de opplever at manglende kompetanse på jobb fører til at brukergruppen generelt, brukere med demens, brukere med sammensatte behov og brukere med kompliserte diagnoser ikke får tjenestene de skal ha. På en skala fra 1 til 6, der 1 er «i svært liten grad», og 6 er «i svært stor grad», gir ansatte i gjennomsnitt en score mellom 3,8 og 3,9 for de ulike brukergruppene. Det innebærer at et gjennomsnitt av de ansatte vurderer at manglende kompetanse til en viss grad fører til mangelfulle tjenester.

Det er imidlertid noen variasjoner mellom virksomhetene. Ansatte i heldøgnsomsorg 1 oppgir eksempelvis i større grad at manglende kompetanse på jobb fører til at brukere med demens, brukere med sammensatte behov og brukere med kompliserte diagnoser ikke får tjenestene de skal ha sammenlignet med heldøgnsomsorg 2.

¹⁵ I spørsmålstillingen ble ansatte bedt om å kun ta stilling til sin kompetanse på områder de mente var relevante for sine arbeidsoppgaver. Dersom det var områder de mente at det ikke var relevant at de hadde kompetanse innen, ble de bedt om å velge svaralternativet "Ikke aktuelt".

Figur 7: I hvilken grad opplever du at manglende kompetanse på jobb fører til at brukerne ikke får tjenestene de skal ha¹⁶

N = 140

3.2.2 Planer og strategier for å sikre tilstrekkelig kompetanse på kort og lang sikt

I Asker kommunes handlingsprogram for 2023-2026¹⁷ beskrives økonomiplan og mål kommunen skal arbeide mot i fireårsperioden. En av kommunens prioriteringer på velferdsområdet er å rekruttere og beholde kompetanse. Det går frem av handlingsprogrammet at rekruttering av arbeidskraft og fagutdannet helse- og sosialpersonell vil være en av de viktigste utfordringene i årene fremover. Det er anslått en økning i bemanningsbehov på 45 prosent i helse- og omsorgstjenestene i kommunen frem mot 2040, noe som utgjør omtrent 1000 årsverk. Det påpekes i handlingsprogrammet at utviklingen krever langsiktige strategier, flere heltidsstillinger og konkurransedyktige arbeidsbetingelser.

Asker kommune har etablert *Program velferd* som har som formål å «sikre styring mot framtidig økonomisk bærekraftig drift, og god livskvalitet ved best mulig mestring av egne liv, innenfor tjenesteområdet velferd». ¹⁸ Programmet har fire utviklingsområder, hvorav personal er ett. Det går frem av dokumentet at «å rekruttere og beholde tilstrekkelig kvalifisert personell, samt å videreutvikle en oppgavetildeling, fremstår som spesielt viktige satsningsområder med forbedringspotensial. Arbeidet utfordres av deltidskultur, en høy andel ansatte uten formell helsefaglig kompetanse, stadig økende forventninger fra brukere og innbyggere, samt endringer i demografi med flere eldre som har sammensatte og komplekse sykdomsbilder.» ¹⁹ Kommunen har også utarbeidet en gevinst-, leverings- og sikringsplan for Program velferd som inneholder en overordnet fremdriftsplan for hvordan virksomhetene skal jobbe mot målene programmet.

I faktagrunnlaget til kommunens temaplan «Leve hele livet i et aldersvennlig Asker» for 2022-2034 går det også frem at Asker kommune skal arbeide strategisk med å rekruttere, utvikle og beholde kompetanse i helsetjenesten,

¹⁶ Respondentene fikk også oppgitt følgende tilleggsinformasjon: «I spørsmålet under ber vi deg vurdere i hvilken grad situasjoner med for lite folk med riktig kompetanse på jobb påvirker tjenestene brukerne skal ha. Vi ønsker at du først vurderer hele brukergruppen din avdeling jobber med sett under ett, og videre for de tre tidligere nevnte brukergruppene spesielt brukere med demens, brukere med sammensatte behov, det vil si brukere med behov for tjenester fra flere ulike aktører parallelt (f. eks hjemmesykepleie og psykisk helse og rus, eller institusjonstjeneste og spesialisthelsetjeneste osv), brukere med kompliserte diagnoser, det vil si diagnoser som krever spesialkompetanse og opplæring utover det den gjengse sykepleier/helsefagarbeider har»

¹⁷ Asker kommune. *Handlingsprogram 2023-2026 Kommunedirektørens forslag*. Vedtatt i kommunestyret: 13.12.2022.

¹⁸ Asker kommune. *Programstyringsdokument. Program Velferd 2022-2025*. Utarbeidet dato: 05.10.2022

¹⁹ I tilbakemelding til faktagrunnlaget oppgir administrasjonen: «Dette er en kvalitativ statusbeskrivelse ut fra et nasjonalt utfordringsbilde. Altså, så er ikke dette spesifikt for Asker. Det er heller ikke noe som indikerer at status for disse utfordringene er verre i Asker enn nasjonalt».

men planen sier lite konkret knyttet til hvordan og på hvilken måte dette skal gjøres. I planen henvises det til Asker kommunes temaplan for arbeidsgiverpolitikk.

Asker kommune er videre i prosess med å utarbeide en strategisk kompetanseplan for perioden 2023-2026²⁰ som skal bidra til å sikre fremtidig kompetansebehov i velferdstjenesten. Planen er per juni 2023 under arbeid, og revisjonen har fått tilsendt et foreløpig utkast. Planens overordnede mål er å sikre bærekraftige tjenester med kvalitet og kompetanse. For å oppnå dette, presenteres det fire hovedstrategier:

- **Beholde og utvikle kompetanse**, eksempelvis gjennom å sikre god onboarding, jobbe systematisk med kompetanseheving, forbedre oppgavedeling og jobbe mot heltidskultur.
- **Rekruttere og tiltrekke kompetanse**, eksempelvis gjennom å rekruttere nye ansatte, beholde flere senioransatte, tilrettelegge for studenter, lærlinger og praksisplasser, mv.
- **Øke deling av kompetanse**, eksempelvis gjennom bruk av læringsarenaer for å dele kunnskap, videreutvikle nettverk og benytte digitale HR-systemer for å få oversikt over eksisterende kompetanse og fremtidig kompetanseplanlegging.
- **Styrke kompetanse i å jobbe helsefremmende og forebyggende**, eksempelvis gjennom å øke kompetanse i helsepedagogikk, øke forebyggende samarbeid og styrke digital kompetanse i helsetjenesten.

Det går frem av utkastet til den strategiske kompetanseplanen at kommunen skal utarbeide ytterligere tiltak for å følge opp de fire hovedstrategiene, samt en plan for hvordan tiltakene skal gjennomføres. Per juni 2023 er dette fortsatt under arbeid, men planen skal ferdigstilles i løpet av 2023.

I intervju opplyser direktør for velferd i Asker kommune at det i tillegg til den strategiske kompetanseplanen, årlig blir utarbeidet overordnede kompetanseplaner på tjenestenivå. Revisjonen har fått tilsendt kompetanseplaner for hjemmetjenesten,²¹ heldøgnsomsorg 1²² og heldøgnsomsorg 2.²³

3.2.3 Oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring

Det går frem av intervju at virksomhetene årlig skal gjøre en vurdering av hvilken grunnleggende og fagspesifikk kompetanse ansatte i virksomheten har behov for i henhold til «kompetansepyramiden» (jf. figur 8). Det skal også vurderes hva slags nåværende og fremtidige behov virksomheten har for kompetanse, ressurspersoner, videreutdanninger og masterutdanninger.

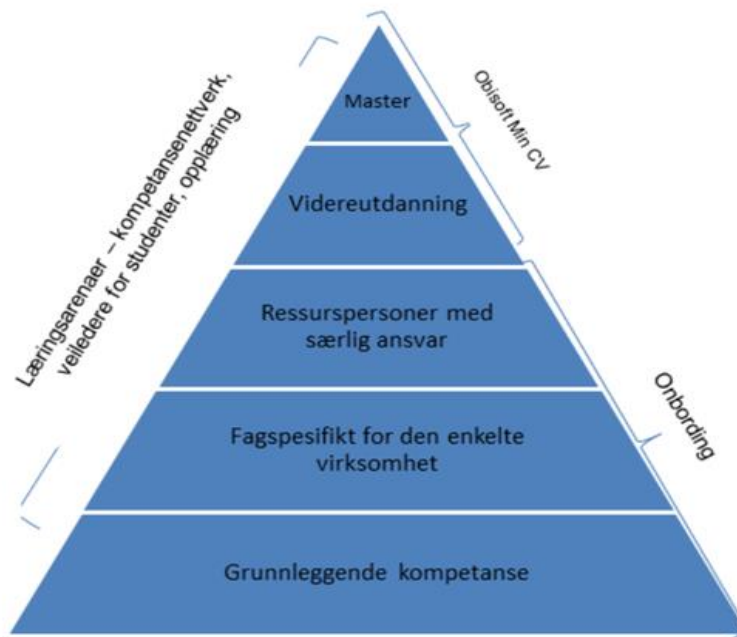
²⁰ Asker kommune. *Strategisk kompetanseplan for velferd 2023-2026. Vedlegg 1 – til kapittel 1*. Utkast per: 01.06.2023.

²¹ Asker kommune. *Kompetanseplan 2021-2024 for hjemmetjenesten*. Dato oppdatert: 23.03.2021.

²² Asker kommune. *Kompetanseplan for heldøgnsomsorg 1 – 2021-2023*. Dato oppdatert: 25.08.2021.

²³ Asker kommune. *Kompetanseplan 2023-2024 for Heldøgnsomsorg 2*. Dato oppdatert: 22.11.2022.

Figur 8: Kompetansepyramiden

Kilde: Asker kommune. Utkast til strategisk kompetanseplan for velferd 2023-2026 per 1.6.2023. Vedlegg 1.

I tilsendt dokumentasjon og intervju med virksomhetsledere får revisjonen opplyst at ansatte i heldøgnsomsorgen og hjemmetjenesten skal kartlegge sin egen kompetanse i systemet Obisoft. Dette skal i utgangspunktet gjøres kontinuerlig gjennom året, men særlig i forkant av medarbeidersamtaler. Det opplyses videre at det er heldøgnsomsorg 1 som har kommet lengst i dette arbeidet, ettersom de har benyttet Obisoft i flere år før kommunesammenslåingen. For deler av virksomheten var Obisoft imidlertid et nytt system etter kommunesammenslåingen. I tillegg har pandemien og manglende ressurser til opplæring i systemet gjort implementeringen mer krevende. Alle ansatte i heldøgnsomsorg 2 har derfor ikke kartlagt sin kompetanse i Obisoft. I tillegg opplyses det av representanter fra heldøgnsomsorg 1 at det kan være krevende å få ansatte til å prioritere og kartlegge kompetansen sin i Obisoft. Obisoft nevnes også i spørreundersøkelsen som et område der ansatte opplever at de har behov for mer opplæring.

I intervju med rådgiver i heldøgnsomsorg 1 blir det opplyst at resultater av kompetansekartleggingen i Obisoft skal benyttes i medarbeidersamtaler, som et utgangspunkt for diskusjon om behov for kompetanseheving. I tillegg skal virksomhetene ta ut analyser fra Obisoft som synliggjør hvilke områder virksomheten og avdelingene har behov for økt kompetanse på, særlig sett i lys av hvilke kompetansebehov kommunen har. Denne øvelsen skal i utgangspunktet gjennomføres årlig.²⁴

3.2.4 Tiltak for å sikre nødvendig kompetanse

Opplæring av nyansatte

I kvalitetssystemet Simpli ligger virksomhetenes rutiner og prosedyrer for opplæring av nyansatte. Det er utarbeidet en felles prosess for onboarding i Asker kommune som beskriver hvordan nyansattes oppstart skal planlegges.²⁵ Det går frem av prosessen at alle nyansatte skal få tildelt en fadder som har ansvar for å gjennomgå rutiner og prosesser med den nyansatte, og at det skal utarbeides en opplæringsplan for den nyansatte. Utover dette har heldøgnsomsorg 1 og 2 egne sider i kvalitetssystemet, med egne sjekklister og rutiner for opplæring. I heldøgnsomsorg 1 er det utarbeidet sjekklister for hva nyansatte sykepleiere, helsefagarbeidere og pleieassistenter skal gjennomgå og læres opp i, mens det går frem av kvalitetssystemet at dette er under revisjon

²⁴ I sin tilbakemelding til faktagrunnlaget oppgir administrasjonen at dette gjøres i heldøgnsomsorg 1 og hjemmetjenesten.

²⁵ Simpli. *Nivå 2 Velferd – Heldøgnsomsorg 2 – Administrative støtteprosesser – Kompetanse – Onboarding Asker kommune*. Godkjent: 27.12.2022, 4. versjon.

i heldøgnsomsorg 2.²⁶ I tilbakemelding til faktagrunnlaget oppgir administrasjonen at tilsvarende sjekklister er i bruk også i heldøgnsomsorg 2, selv om de er under revisjon på tidspunktet for revisjonen.

Det er utarbeidet egne prosesser og sjekklister for opplæring av nyansatte i hjemmetjenesten.²⁷ Virksomhetsleder for hjemmetjenesten opplyser i intervju at alle faste nye ansatte sykepleiere og helsefagarbeidere deltar i et «nyansattprogram» som går over tre dager. Gjennom nyansattprogrammet blir det gitt innføring i Simpli, rutiner, dokumentasjon og Gerica, observasjoner og tiltak, legemiddelhåndtering m.m. Under pandemien ble dette ikke gjennomført, og opplæringen ble da i hovedsak gitt på den enkelte avdeling, samt gjennom e-læringskurs.

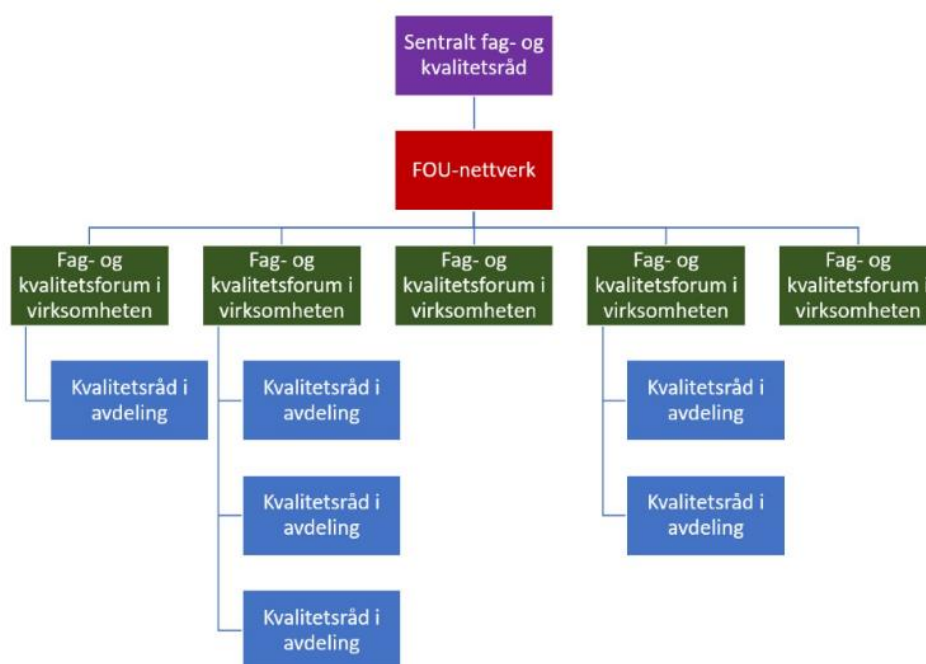
Revisjonen får også opplyst at det arrangeres egne vikarkurs i virksomhetene, der vikarer får grunnleggende opplæring i systemer og klinisk observasjonskompetanse.

Kompetanseheving

For å sikre kompetanseheving i virksomhetene, har velferd opprettet en «FOU-modell» (forskning, opplæring og utvikling) som skal sikre at det blir gjennomført kompetansehevende tiltak og kvalitetsforbedrende arbeid i tjenesteområdet.²⁸ FOU-modellen skal også bidra til effektiv ressursutnyttelse og kompetanseutvikling ved å utnytte kunnskaper og erfaringer på tvers. Modellen består av tre nivåer:

- **Sentralt fag- og kvalitetsråd:** skal legge strategiske føringer for arbeidet med kompetanseheving og kvalitetsforbedring i virksomhetene. Består av direktør, virksomhetsledere og ansatte i FOU-enheten.
- **FOU-nettverk:** ansvar for å ivareta føringer fra sentralt fag og kvalitetsråd, og skal bistå med gjennomføring i virksomhetene. Består av én representant fra hver virksomhet i velferd.
- **Lokalt kvalitetsråd:** er etablert i hver enkelt virksomhet, og skal blant annet implementere beslutninger gjort i sentralt fag- og kvalitetsråd.

Figur 9: FOU-modellen i Asker kommune

Kilde: Asker kommunes kvalitetssystem

Asker kommune har også etablert en egen «FOU-enhet» for hele velferdsområdet. Enheten har fire ansatte, hvorav to ansatte jobber med kvalitetsforbedring og kompetanseheving for å sikre tilstrekkelig kompetanse på

²⁶ Simpli. Nivå 2 Velferd – Heldøgnsomsorg 2 – Administrative støtteprosesser – Kompetanse – Nyansatte HO1. Godkjent: 16.03.2023. 2. versjon.

²⁷ Simpli. Nivå 2 Velferd – Heldøgnsomsorg 2 – Administrative støtteprosesser – Kompetanse – Nyansatte Hjemmetjenesten. Godkjent: 28.10.2021, 5. versjon.

²⁸ Simpli. Nivå 1 Velferd – Administrative støtteprosesser – Kvalitet/interkontroll/Avvik og forbedringsarbeid – FOU-modellen for kvalitet. Godkjent: 23.01.2023. 5 versjon.

tvers av velferdsområdet. De to andre ansatte jobber med implementering av ny velferdsteknologi og andre prosjekter innenfor digitalisering. Disse ressursene deltar også i implementeringsaktiviteter og -prosjekter.

Arbeidet med kompetanseheving er beskrevet overordret i Asker kommunes prosess «Kompetanseledelse» og på tjenestenivå i velferd sin prosess «Strategisk kompetanseledelse». Sistnevnte prosess er under revisjon, men er gjeldene frem til ny prosess foreligger. Disse prosessene ligger som administrative støtteprosesser under kompetanse i alle virksomhetene i velferd.

Revisjonen får opplyst at det i **heldøgnsomsorg 1** er ansatt tre fagutviklingssykepleiere som jobber mot hvert sitt hovedområde i virksomheten (hhv. Institusjon, omsorgsbolig og korttid), samt en fagrådgiver som jobber på virksomhetsnivå. Det er også etablert et årshjul for intern undervisning i virksomheten.²⁹

I tilsendt dokumentasjon opplyses det at det i **heldøgnsomsorg 2** kun har vært en fagutviklingssykepleier en tid, noe som har medført utfordringer i kompetansehevingsarbeidet. I tilbakemelding til faktagrunnlaget oppgis det at det nå er ansatt fagutviklingssykepleier i begge stillingene. Fagutviklingssykepleierne er ansatt på virksomhetsnivå for å sikre at de jobber på tvers av enheter og bruker ressursene der det er størst behov.

Det er også ansatt to fagutviklingssykepleiere i **hjemmetjenesten**. Det er i tillegg fagkoordinerende sykepleiere på avdelingene, som blant annet har ansvar for intern faglig opplæring og veiledning, samt bistå avdelingsleder med faglige utviklingsoppgaver.³⁰ Hjemmetjenesten har også etablert et forum for alle fagkoordinerende sykepleiere i hjemmetjenesten, der de kan møtes jevnlig for å diskutere problemstillinger eller få opplæring.

Som omtalt i delkapittelet over, er **demens** et område der både ansatte og ledere peker på behov for økt kompetanse. Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2 peker blant annet i intervju på at virksomheten har behov for mer kompetanse innen demens, og at alle ledere og ansatte på demensavdelingene i virksomheten derfor har blitt sendt på kurs i demensomsorgens ABC³¹ og kurs i personsentrert omsorg (VIPS praksismodell).³² I heldøgnsomsorg 1 opplyses det at de har mange ansatte med kompetanse innen demens, men oppmuntrer flere ansatte til å ta demensomsorgen ABC. Revisjonen får opplyst at alle sykepleiere i hjemmetjenesten også skal delta på demensomsorgens ABC.

I tilsendt dokumentasjon opplyser heldøgnsomsorg 1 at de også avholder jevnlig faglunsjer der demenssykdom er tematikk. I administrasjonens tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyses det at også heldøgnsomsorg 2 gjennomfører slike faglunsjer.

I tilsendt dokumentasjon blir det opplyst at Asker kommune har et hukommelsesteam som arbeider med å gi støtte og veiledning til pasienter eller pårørende med demenssykdom.

Virksomhetene har iverksatt tiltak for å øke ansattes kliniske observasjonskompetanse blant annet for å sikre tilstrekkelig **kompetanse på sammensatte behov og kompliserte diagnoser**. Kommunen opplyser at 550 ansatte i heldøgnsomsorg 2 har gjennomført kurs i KlinObs (klinisk observasjonskompetanse) under pandemien. Også nyansatte sommervikarer får innføring i dette. På revisjonens tidspunkt er også hjemmetjenesten i gang med å kurse helsefagarbeidere og assistenter i klinisk observasjonskompetanse, og 139 ansatte har gjennomført KlinObs-opplæring i mai og juni 2023. I tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyser administrasjonen at ansatte i heldøgnsomsorg 1 allerede har, eller gjennomfører i nærmeste fremtid, kurs i klinisk observasjonskompetanse. Opplæringen er også satt i system i forbindelse med opplæring av nyansatte.

I spørreundersøkelsen er ansatte spurt om de opplever å få den opplæringen de trenger for å kunne ivareta sine arbeidsoppgaver på en god måte. 47 prosent svarte «ja» og 46 prosent svarte «delvis». Det er enkelte forskjeller mellom virksomhetene, der færrest svarer «ja» til at de får den opplæringen de trenger i heldøgnsomsorg 2 (42 prosent) og flest i hjemmetjenesten (54 prosent). I heldøgnsomsorg 1 svarer 47 prosent «ja» til at de får den opplæringen de trenger for å kunne ivareta sine arbeidsoppgaver på en god måte.

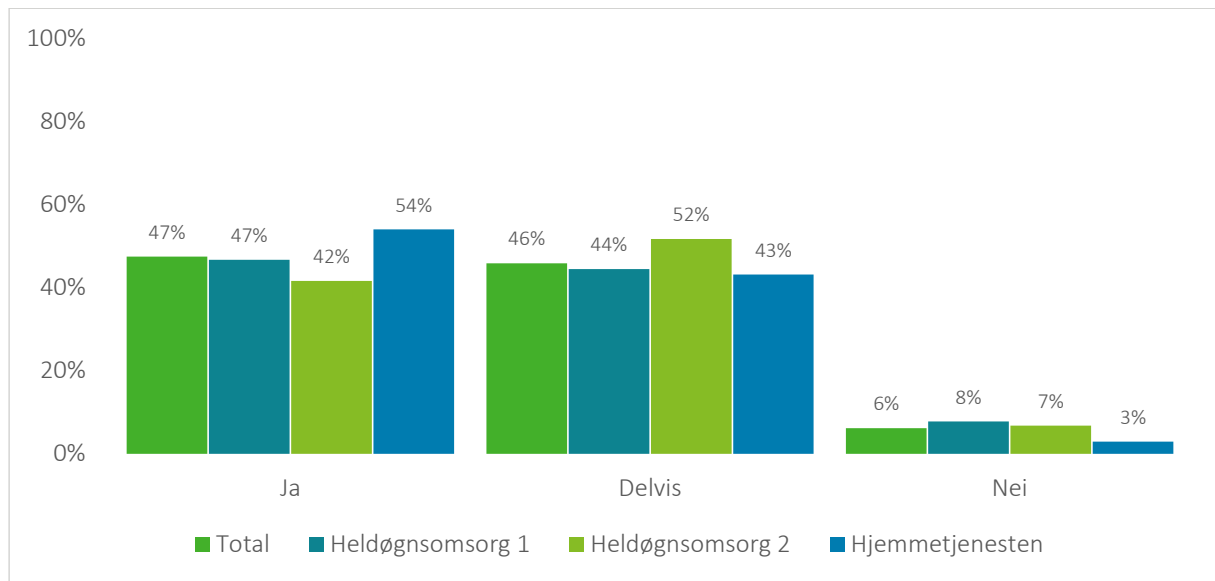
²⁹ Simpli. *Nivå 2 Velferd – Heldøgnsomsorg 1 – Administrative støtteprosesser – Kompetanse – Kompetanse ledelse – Asker kommune – Årshjul for intern undervisningsplan i HQ1 - 2023*. Skjema. Godkjent: 18.05.2023. Versjon 1.

³⁰ Asker kommune. *Opplæringsplan for fagkoordinerende sykepleiere*. Godkjent: ukjent.

³¹ Såkalt «ABC-opplæring» er tiltak for kompetanseutvikling i kommunale helse- og omsorgstjenester. Hver opplæring er bygget opp rundt innholdet i en ABC-perm, og tar omtrent ett år å gjennomføre. Som del av opplæringen arrangeres det seminar, gruppesamlinger og selvstudier. I demensomsorgens ABC er fokus på å gi ansatte økt kunnskap om demenssykdom. Kilde: Aldring og helse, tilgjengelig fra: <https://www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/abc-opplæringen/>

³² VIPS praksismodell (VPM) er en metode for å implementere personsentrert omsorg i kommunehelsetjenesten. Personsentrert omsorg er en omsorgsfilosofi som handler om å ta hensyn til hvordan en person opplever sin situasjon og verden rundt seg. Omsorgen skal tilrettelegges slik at personens perspektiv på situasjonen blir ivaretatt.

Figur 10: Opplever du at du får den opplæringen du trenger for å kunne ivareta dine arbeidsoppgaver på en god måte?³³

N = 371

Ansatte som svarte delvis eller nei på om de opplever å få opplæringen de trenger for å kunne ivareta sine arbeidsoppgaver på en god måte, ble bedt om å svare på hva som er årsaken til dette. Over halvparten svarte at opplæringen tilbys, men at det er vanskelig å få satt av tid. Videre svarte 23 prosent at opplæringen de har behov for ikke tilbys av arbeidsgiver, og 24 prosent svarte at de ikke har fått informasjon om hva som er tilgjengelig opplæring. I intervju kommenteres det også av en virksomhetsleder at kuttene i kommunens økonomi påvirker mulighetene for kompetanseheving. Virksomheten forsøker derfor å gjennomføre intern kursing fremfor ekstern kursing for å spare penger.

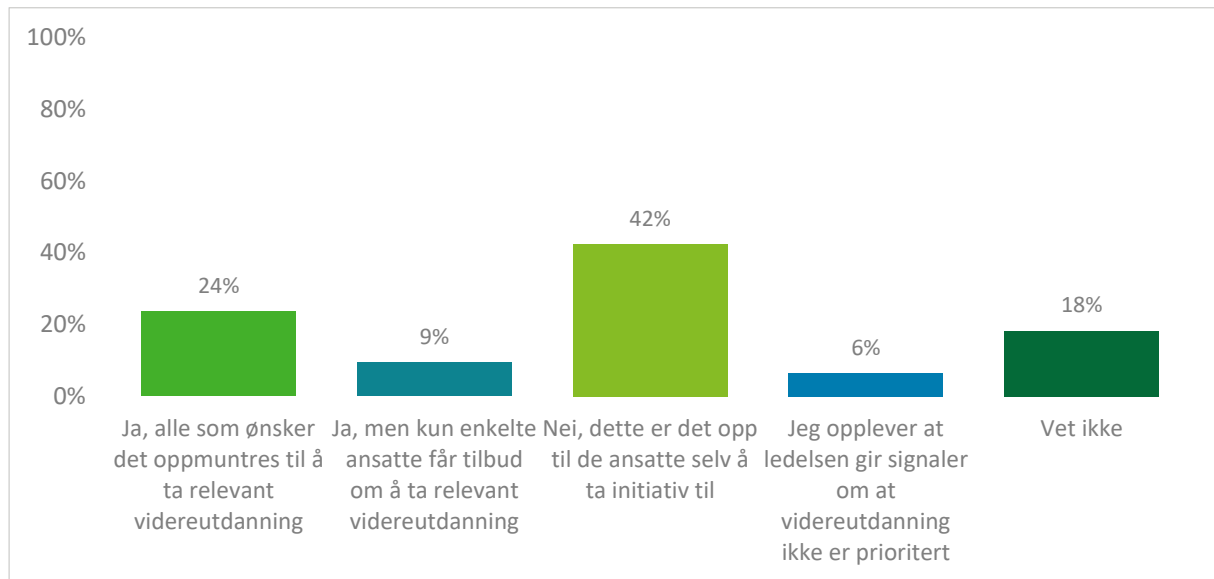
I spørreundersøkelsen ble ansatte spurt om de har vurdert videreutdanning. 43 prosent svarte at de allerede har tatt videreutdanning og 10 prosent svarte at de er i ferd med å gjennomføre det nå. 30 prosent svarte at de har vurdert videreutdanning, men ikke startet, og 21 prosent svarte at å ta videreutdanning ikke er aktuelt for dem.

Ansatte ble også spurt om de opplever at ledelsen oppmuntrer dem til å starte på relevant videreutdanning. Svarene er illustrert i figuren under. Flest ansatte (42 prosent) opplever at det er opp til de ansatte selv å ta initiativ til videreutdanning, mens 23 prosent svarte at alle som ønsker det oppmuntres til å ta videreutdanning.

Det er flere i heldøgnsomsorg 2 som oppgir at det er opp til ansatte selv å ta initiativ til videreutdanning (50 prosent) sammenlignet med heldøgnsomsorg 1 (40 prosent) og hjemmetjenesten (40 prosent).

³³ Ansatte som svarte «vet ikke» er ekskludert fra figuren. Det var 1,1 prosent som svarte «vet ikke» i heldøgnsomsorg 1. Ingen ansatte i heldøgnsomsorg 2 eller i hjemmetjenesten svarte «vet ikke».

Figur 11: Opplever du at ledelsen oppmuntrer de ansatte til å starte på relevant videreutdanning?

N = 373

Hjemmetjenesten opplyser i tilsendt dokumentasjon at de støtter ansatte i relevant videre- og etterutdanning med fri med lønn til skole eller praksis, stipend til bøker, semesteravgift mv. I tillegg søker hjemmetjenesten tilskudd fra statsforvalteren for videre- eller etterutdanning. Så langt i 2023 har 15 ansatte fått innvilget tilskudd for å ta videre- eller etterutdanning.

3.2.5 Vurdering

I undersøkelsen er det lagt til grunn at kommunen skal sikre at det er tilstrekkelig kompetanse i helse- og omsorgstjenesten. For det første skal kommunen ha på plass planer og langsiktige strategier som bidrar til å ivareta kompetansebehovet på kort og lang sikt. For det andre er det lagt til grunn at kommunen skal ha oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring. For det tredje er det lagt til grunn at kommunen skal iverksette tiltak for å sikre nødvendig kompetanse, blant annet når det gjelder demens, sammensatte behov og kompliserte diagnoser.

Når det gjelder planer og strategier viser kommunen til flere planer der fremtidig kompetansebehov er omtalt, for eksempel temaplanen Leve hele livet som strekker seg fra 2022-2034 og kort beskriver viktige utfordringer knyttet til kompetanse og rekruttering. Planen sier imidlertid i liten grad noe konkret om hvordan kommunen på lenger sikt skal møte disse utfordringene. Videre er kommunen i gang med å utarbeide en strategisk kompetanseplan for perioden 2023-2026. Eldrebølgen og utfordringer knyttet til å rekruttere kompetent helsepersonell har vært kjent over lang tid og kommunen peker selv i sitt handlingsprogram på behovet for langsiktige strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse. Revisjonen mener kommunen bør vurdere å være enda mer i forkant av disse utfordringene. Å ferdigstille en strategisk kompetanseplan og etablere mer langsiktige planer eller strategier vil kunne være viktige tiltak for å sikre dette (jf. § 6e i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten).

Når det gjelder oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring viser undersøkelsen at Asker kommune har etablert et system for kompetansekartlegging som virker hensiktsmessig. Det varierer imidlertid hvor langt virksomhetene har kommet i dette arbeidet. Det er etter revisjonens vurdering viktig å sikre at kompetansekartlegging blir gjennomført i alle virksomheter, og av alle ansatte, slik at kommunen kan sette inn målrettede kompetansehevingstiltak der det er behov (jf. § 6f i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten).

I undersøkelsen oppgir ledere og ansatte i hovedsak at det er tilstrekkelig kompetanse i tjenesten, men at det på enkelte område er behov for økt kompetanse, eksempelvis innen kreft, psykisk helse og velfersteknologi. Kompetansen i heldøgnsomsorg 2 blir i spørreundersøkelsen vurdert som høyere enn kompetansen i heldøgnsomsorg 1. Revisjonen merker seg også at spørreundersøkelsen peker i retning av at flere ansatte opplever at manglende kompetanse i noen tilfeller medfører at brukere ikke får tjenestene de skal ha. Disse forholdene medfører etter revisjonens vurdering risiko for at kvaliteten i tjenestene ikke er tilstrekkelig.

Det er etablert noen felles rutiner for opplæring og kompetanseheving, og en del virksomhetsspesifikt. Samtidig viser undersøkelsen at mangel på kjennskap til tilbudet, manglende tid eller rett tilbud fører til at en del ansatte ikke opplever å få opplæringen de trenger.

Undersøkelsen viser videre at det er iverksatt flere tiltak for å øke kompetansen innen demens, sammensatte behov og kompliserte diagnoser i helse- og omsorgstjenesten. Eksempelvis er flere ansatte kurset i demensomsorgens ABC, metode for å implementere personsentrert omsorg og klinisk observasjonskompetanse. Kompetansen på de tre områdene varierer imidlertid mellom virksomhetene, og det er heller ikke gjennomført samme kompetansehevingstiltak i alle virksomhetene.

Revisjonen mener at det er behov for å sette inn noen ytterligere tiltak for å sikre nødvendig kompetanse, slik blant annet forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten stiller krav om (§ 7b).

3.3 Kapasitet

3.3.1 Kapasitet – status

Tabellen under viser andel innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenester eller har et institusjonsopphold i Asker kommune, kostragruppe 12 og hele landet. Tallene viser at det gjennomgående er færre som mottar hjemmetjenester og/eller institusjonsopphold i Asker kommune sammenlignet med kostragruppe 12 og hele landet.

Tabell 3: andel innbyggere over 80 år som hhv. bruker hjemmetjeneste eller har institusjonsopphold

	Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)			Andel innbyggere 80 år og eldre med institusjonsopphold (prosent)		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Asker	24,3	23,1	23,4	9,6	10,2	9,1
Kostragruppe 12	25,8	25,7	24,9	12,3	12,0	11,8
Hele landet	28,9	28,6	27,7	11,4	11,0	10,6

Kilde: SSB tabell 12209

Revisjonen har etterspurt antall brukere i heldøgnsomsorgen og hjemmetjenesten de siste årene. Per juni 2023 oppgir heldøgnsomsorg 1 å ha 366 brukere, mens heldøgnsomsorg 2 har 195 brukere. Kommunen opplyser også at de har få pasienter på venteliste for langtids plass (per juni 2023 er det to-tre pasienter på venteliste). Hjemmetjenesten oppgir å ha 1306 brukere per april 2023.

Asker kommune har videre få betalingsdøgn i spesialisthelsetjenesten. Tabellen under viser antall pasienter innen somatikk som er meldt utskrivningsklare fra sykehuset til kommunen, men som har blitt værende på sykehuset i påvente av et egnet tilbud i kommunen. Som tabellen viser, klarer kommunen i hovedsak å gi et egnet tilbud til pasienter som meldes utskrivningsklare.

Tabell 4: Antall betalingsdøgn i Asker kommune 2020-2022

	2020	2021	2022
Antall gjennomsnittlige betalingsdøgn	33	37	21

Kilde: Asker kommunes årsrapport 2022

I intervju blir det opplyst at Asker kommune benytter en bemanningsnorm utarbeidet av Agenda Kaupang for å avgjøre bemanning. Det går frem av undersøkelsen at det er varierende syn på om bemanningen er tilstrekkelig. Virksomhetsleder for hjemmetjenesten oppgir at hjemmetjenesten har tilstrekkelig kapasitet, og at brukere får hjemmesykepleie når de har behov for dette. Virksomhetsledere i heldøgnsomsorg 1 og 2 opplyser at de leverer

forsvarlige tjenester, men at det er behov for økt bemanning. Virksomhetsleder i heldøgnsomsorg 1 har også gitt tilbakemelding til kommunedirektør om at bemanningen i virksomheten er på et kritisk lavt nivå.³⁴

Det går videre frem av intervju at det kan være krevende å sikre tilstrekkelig **bemanning på spesifikke tidspunkt**, eksempelvis på nattevakter og i helger. I intervju opplyses det som eksempel at det på et sykehjem i kommunen har vært en sykepleier som har jobbet flere nattevakter alene gjennom sommeren, fordi det ikke har blitt leid inn ekstra bemanning ved fravær.

Det påpekes også at det periodevis kan være utfordrende å sikre tilstrekkelig **bemanning i enkelte områder**. I hovedsak skyldes dette naturlige variasjoner, eksempelvis grunnet sykefravær, oppsigelser og permisjoner. Som illustrert i tabellen under, er sykefraværet mellom 11,5 til 12,9 prosent i virksomhetene (merk at tallene ikke er sammenlignbare).

Det er videre stor variasjon i vakanser. Heldøgnsomsorg 2 har per våren 2023 over 36 vakante årsverk, noe som utgjør 60 medarbeidere. Til sammenligning har heldøgnsomsorg 1 rundt ti vakante årsverk.

I tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyser administrasjonen om at dette er et øyeblikksbilde som varierer sterk siden det kommer både kontinuerlig fratredelser, men det rekrutteres også kontinuerlig.

I intervju påpekes det at det særlig er mange vakante årsverk knyttet til helgestillinger og sykepleierstillinger. Det kommenteres også at det kan være mer krevende å rekruttere fagkompetanse til enkelte områder i kommunen, eksempelvis mer perifere områder.

Tabell 5: Vakanser og sykefravær i heldøgnsomsorgen og hjemmetjenesten

	<i>Heldøgnsomsorg 1</i>	<i>Heldøgnsomsorg 2</i>	<i>Hjemmetjenesten</i>
Vakanser	10 årsverk	36,4 årsverk*	35 årsverk
Sykefravær totalt	12,9 prosent (2020 - mai 2023)	12,2 prosent (2020 - mai 2023)	11,5 prosent (januar 2021-april 2023)

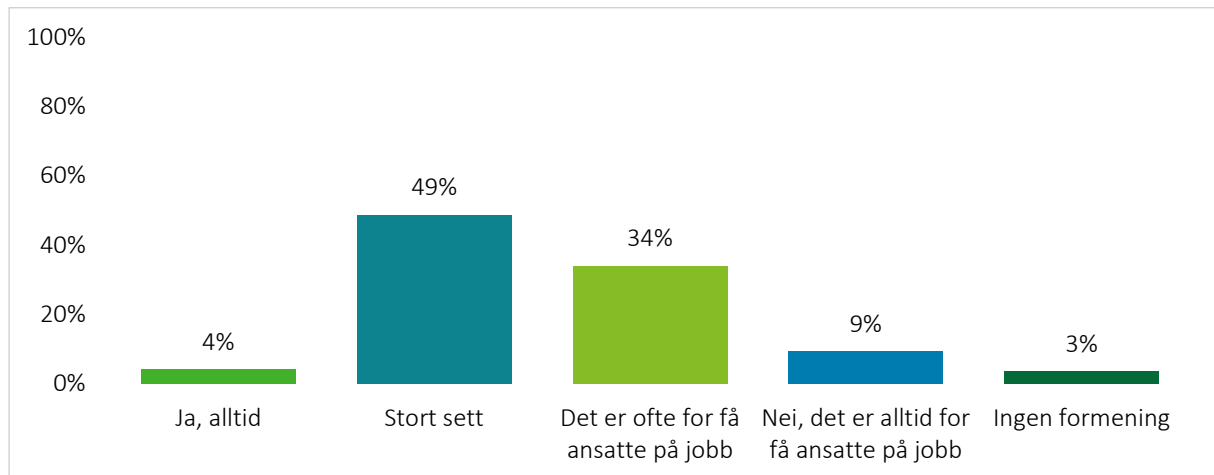
*I tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyses det om at antall vakante årsverk er på vei ned. Bakgrunnen for dette er innføring av langvakter i helger og mange ansatte med krav til nye arbeidsavtaler.

I spørreundersøkelsen er ansatte spurt om de opplever at det er tilstrekkelig kapasitet der de jobber til å utføre planlagte oppgaver. Som illustrert i tabellen under, svarer over halvparten (52 prosent) at det alltid, eller stort sett, er tilstrekkelig bemanning til å utføre planlagte oppgaver. 34 prosent svarer at det ofte er for få ansatte på jobb, og ni prosent svarer at det alltid er for få ansatte på jobb.

Oppfatningen av hvorvidt bemanningen er tilstrekkelig, varierer mellom virksomhetene. Mens 63 prosent av de ansatte i hjemmetjenesten svarer at det alltid, eller stort sett, er tilstrekkelig bemanning der de jobber, gjelder det samme 48 prosent av ansatte i heldøgnsomsorg 1 og 52 prosent av ansatte i heldøgnsomsorg 2. Tallene i figuren under viser hva de ansatte svarte samlet for alle tre virksomheter.

³⁴ I administrasjonens tilbakemelding til faktagrunnlaget utdypes det: «Bemanning i virksomheten er på et kritisk lavt nivå i forhold til økende behov hos den enkelte tjenestemottaker og med tanke på å kunne ivareta HMS for de ansatte. Bemanningen er marginal og tar ikke høyde for varierende eller økende behov, noe som på sikt kan føre til høy slitasje på ansatte og brukere som ikke får ivaretatt sine behov. Det presiseres her at det er kritisk lavt men ikke uforsvarlig».

Figur 12: Er det etter din oppfatning tilstrekkelig bemanning for å utføre planlagte oppgaver der du jobber?

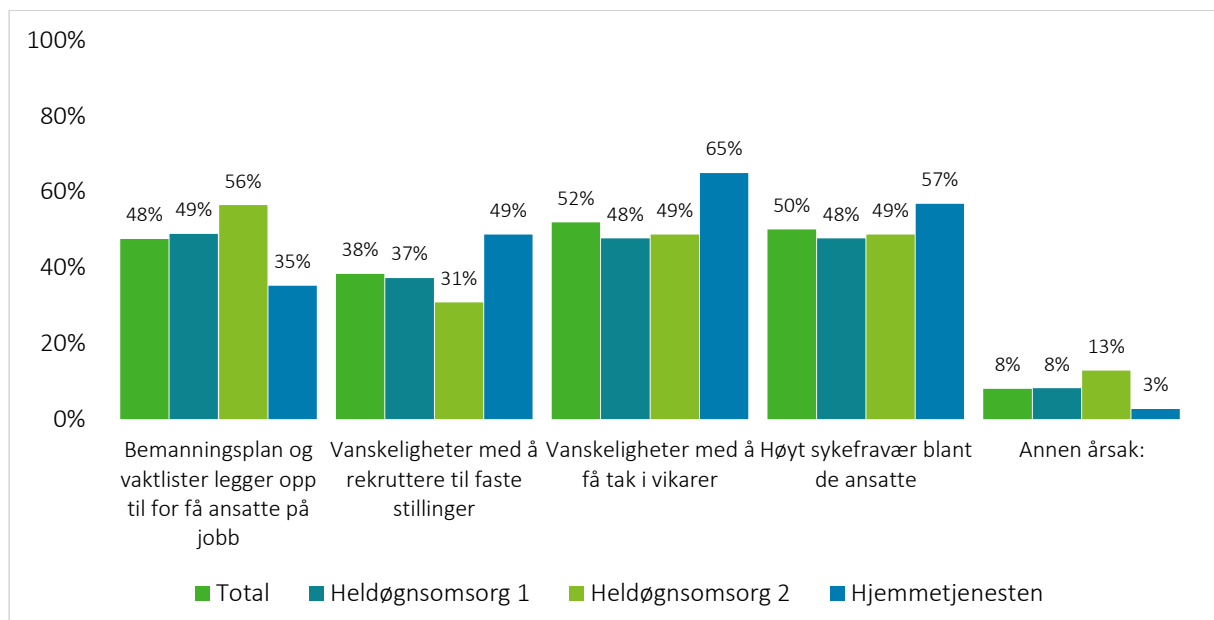
N = 373

Ansatte som svarte at det ofte eller alltid er for få ansatte på jobb på deres avdeling, fikk videre mulighet til å svare på hva de oppfatter er de viktigste årsakene til dette. Svarene er illustrert i figuren under, og viser at flest (52 prosent) opplever at det er vanskelig å få tak i vikarer. Nesten like mange peker på høyt sykefravær blant ansatte (50 prosent) og at bemanningsplan og vaktlister legger opp til for få ansatte på jobb (48 prosent).

Det er imidlertid forskjell mellom virksomhetene i hva som oppleves å være den viktigste årsaken til lav kapasitet. Mens vanskeligheter med å få tak i vikar er den årsaken flest i hjemmetjenesten trekker frem, svarer flest ansatte i heldøgnsomsorg 2 at hovedutfordringen er at bemanningsplanen legger opp til for få ansatte på jobb. I heldøgnsomsorg 1 er det ingen av årsakene som i like stor grad skiller seg ut.

Blant ansatte som har svart «annen årsak» trekkes det frem at kommunen sparer penger, og at det derfor ikke er økonomi til å ansette i ledige stillinger eller leie inn vikar. Det pekes også på at vaktplanene ikke alltid tar hensyn til at det kan være behov for økt bemanning i tilfeller med særlig krevende pasienter.

Figur 13: Du har svart at det ofte eller alltid er for få ansatte på jobb i din avdeling. Hva oppfatter du er de viktigste årsaken(e) til dette? (flere svar mulig, maks tre)

Ansatte som har svart «vet ikke» er ekskludert fra figuren. Dette utgjør totalt 4 prosent (6 prosent i heldøgnsomsorg 1, 3 prosent i heldøgnsomsorg 2 og ingen i hjemmetjenesten) N = 162

I spørreundersøkelsen ble ansatte også spurt om i hvilken grad de opplever at manglende kapasitet (for få folk på jobb) fører til at brukere ikke får tjenestene de skal ha. På en skala fra 1 til 6, der 1 er «i svært liten grad» og 6 er «i svært stor grad», var gjennomsnittscoren 3,8. Det innebærer at et gjennomsnitt av de ansatte vurderer at manglende kapasitet til en viss grad fører til at brukerne ikke får de tjenestene de skal ha. Det er noe variasjon

mellom tjenesteområdene, der gjennomsnittscoren er 3,9 i heldøgnsomsorg 1, 3,7 i heldøgnsomsorg 2 og 3,6 i hjemmetjenesten.

3.3.2 Planlegging av bemanning

For at helse- og omsorgstjenesten skal ha tilstrekkelig kapasitet, er det nødvendig med nok ansatte på jobb. Plikten til å planlegge³⁵ innebærer at tjenesten legger en plan som sikrer at det er tilstrekkelig bemanning på vakt i turnusen, samt at de har rutiner for å håndtere ev. fravær og endringer i turnusen.

Asker kommune opplyser at de benytter systemet GAT ressursstyring for å planlegge bemanning og turnus. Det er utarbeidet felles prosesser i kvalitetssystemet for turnusplanlegging og utarbeiding av arbeidsplaner.^{36 37} Revisjonen har etterspurt, men ikke mottatt rutiner som viser hvordan **heldøgnsomsorgen** vurderer behov for innleie av vikar ved fravær eller for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning. I tilsendt dokumentasjon blir det imidlertid oppgitt at i heldøgnsomsorg 2 gjør avdelingsleder fortløpende vurderinger, og det er i tillegg faste avdelingsmøter ukentlig der bemanning og faglig forsvarlighet vurderes.

I tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyser administrasjonen at «[i] heldøgnsomsorg 1 vurderer avdelingsleder fortløpende behov for å leie inn personell både i forhold til antall ansatte og kompetanse. Det samarbeides også på tvers av avdelingene for å sikre rett kompetanse til enhver tid. I tillegg er sykepleierkompetansen ivaretatt via et sykepleierteam som jobber på tvers av avdelinger og tjenestesteder».

Revisjonen har etterspurt oversikt over eventuelle avvik mellom planlagt bemanning og bemanning i praksis mellom januar og juni 2023. Kommunen opplyser at det i hovedsak er få avvik mellom planlagt og faktisk bemanning, og at det i denne perioden kun har vært fire avvik som kan knyttes til kapasitet/bemanning i heldøgnsomsorg 1 og 16 avvik i heldøgnsomsorg 2.

Virksomhetsleder i heldøgnsomsorg 2 forteller i intervju at virksomheten, som følge av mangel på sykepleiervikarer, i flere tilfeller har måttet beordre sykepleiere å jobbe overtid for å sikre tilstrekkelig sykepleierdekning. Dette har medført at virksomheten har merforbruk i budsjettet. I noen tilfeller må sykepleiere også erstattes med helsefagarbeidere for å sikre tilstrekkelig bemanning. I tilfeller der det er avvik mellom planlagt og faktisk *fagkompetanse* (eksempelvis at en helsefagarbeider erstatter en sykepleier), eller i tilfeller der det ikke blir satt inn ekstra ressurs ved fravær, er det gjennomført risikoanalyser i forkant.

Hjemmetjenesten benytter «ønskeplaner» i planlegging av forsvarlig bemanning på vakt. Ønskeplaner innebærer at ansatte har større påvirkning på hvilke vakter de jobber, og skal bidra til jevnere fagdekning og mer fornøyde ansatte.³⁸ Kommunen opplyser også at hjemmetjenesten har arbeidet systematisk med ledere og fagkoordinerende sykepleiere for å øke deres kompetanse på arbeidsplanlegging, prioritering av riktig kompetanse til riktig pasient, innleie av vikarer mv. gjennom internopplæring og kurs.^{39 40}

Hjemmetjenesten har også etablert rutiner som omtaler hvordan avvik mellom planlagt og faktisk bemanning skal håndteres. I tilfeller der tjenesten ikke har mulighet til å yte helsehjelp som avtalt, skal det vurderes hvilke brukere man kan utsette besøk hos i samarbeid med avdelingsleder. Det går frem av rutinen at for å sikre forsvarlige tjenester kan det blant annet være nødvendig å omfordele eller utsette oppgaver, og rutinen beskriver hvordan man kan gjøre like prioriteringer.⁴¹ Det går også frem av rutinen at det skal registreres avvik dersom hjemmetjenesten ikke kan gjennomføre et besøk grunnet kapasitetsavvik.

Revisjonen har også etterspurt oversikt over eventuelle avvik mellom planlagt bemanning og bemanning i hjemmetjenesten mellom januar og juni 2023. Hjemmetjenesten har ikke sendt oversikt over dette, men opplyser i intervju at det periodevis er avvik mellom planlagt og faktisk bemanning, og at det er kjent at ikke alle disse avvikene blir meldt i avvikssystemet. Virksomhetsleder for hjemmetjenesten opplever at de i hovedsak klarer å sikre tilstrekkelig bemanning ved planlagt eller kjent sykefravær, men viser til at det kan være mer utfordrende å sikre tilstrekkelig bemanning ved fravær på kort varsel.

³⁵ Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten § 6.

³⁶ Simpli. *Nivå 1 Administrasjon og ledelse – Fellesprosesser – HR og lønn – Arbeidstid og permisjon – Utarbeide arbeidsplaner*. Godkjent: 10.02.2020. Versjon 1.

³⁷ Simpli. *Nivå 1 Administrasjon og ledelse – Fellesprosesser – HR og lønn – Arbeidstid og permisjon –GAT - GAT turnus*. Godkjent: 05.06.2023. Versjon 1.

³⁸ Asker kommune. *Ønskeplan. Presentasjon for hjemmetjenesten i Asker*. Dato: 19.08.2020.

³⁹ Asker kommune. *Konsulentforum – AML i GAT*. Dato: 27.03.23.

⁴⁰ Asker kommune. *Fagkoordinerende sykepleiers rolle i organiseringen av arbeidet i avdelingen. Opplæring av fagkoordinerende sykepleiere vår 2023*. Dato: ukjent.

⁴¹ Simpli. *Nivå 2 Velferd – Hjemmetjenesten – Hjemmesykepleie – koordinering av tjenesten..* Godkjent: 20.03.2023. Versjon 3.

3.3.3 Tiltak for å sikre tilstrekkelig bemanning fremover

Direktør for velferdsområdet opplyser i intervju at kommunen har beregnet at de vil ha behov for ytterligere 430 årsverk i helse- og omsorgstjenestene innen 2030 dersom tjenesten skal organiseres på samme måte som i dag. Ettersom det vil være utfordrende å rekruttere et så høyt antall medarbeidere, har kommunen iverksatt flere tiltak for å utnytte eksisterende kapasitet på best mulig vis.

Asker kommune er blant annet pilot i det nasjonale prosjektet **TØRN** i regi av KS. Prosjektet gjør forsøk med nye arbeids- og organisasjonsformer i kommunenes helse- og omsorgstjenester. Formålet er å bidra til en mer bærekraftig sektor ved å øke heltidsandelen og andelen ansatte med formell helsefaglig kompetanse i tjenesten.⁴² Både hjemmetjenesten, heldøgnsomsorg 1 og 2 deltar i TØRN. Virksomhetsleder for hjemmetjenesten forteller i intervju at det sommeren 2022 ble gjennomført en forsøksordning med ny arbeidsform i hjemmetjenesten i gamle Asker kommune. Sykepleierne ble da organisert i team på toppen av øvrig bemanning på kveldsvakter og i helger for å sikre at det til enhver tid var sykepleiefaglig kompetanse til pasienter med behov for dette, samt for oppgaver som må utføres av sykepleier i avdelingene. Organiseringen ble i etterkant evaluert, og har blitt besluttet videreført i hele Asker kommune sommeren 2023. Kommunen viser til at organiseringen med sykepleiere i team bidrar til at det er mulig å gi pasienter forsvarlige tjenester med færre sykepleiere og helsefagarbeidere på jobb i ferieperioden.

Heldøgnsomsorg 1 jobber også med TØRN-prosjekt, for eksempel gjennom at sykepleierteam (fagteam) jobber på tvers av avdelinger for å ivareta alle sykepleierfaglige oppgaver, noe som er en del av en nyorganisering av arbeidsoppgavene. Den dreiningen videreføres nå også innen de andre yrkesgruppene for å bruke den rette kompetansen på rett plass. Revisjonen får opplyst i intervju med virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2 at det også er planlagt å etablere et fagteam i heldøgnsomsorg 2, og at organiseringen skal være på plass i løpet av 2023 eller starten av 2024. Samtidig viser en tillitsvalgt i intervju til at det ikke gis midler til dette prosjektet slik som planlagt.

Asker kommune har også etablert «**prosjekt heltidskultur**» for å øke andel heltidsansatte i kommunen, der det blir prøvd ut ulike tiltak for å se hva som har god effekt for å øke heltidsandelen. Formålet med prosjektet er å kartlegge og sammenfatte hvilke tiltak som er iverksatt i heltidssatsningen, og deretter utarbeide en overordnet strategi og anbefalinger basert på kunnskapsinnhenting og erfaringer gjennom prosjektperioden.⁴³ Som del av prosjektet er det i heldøgnsomsorg 2 igangsatt en pilot der nye arbeidstidsordninger og langvakter testes ut.

Ved manglende kapasitet og bemanning bistår også virksomhetene hverandre. I hjemmetjenesten bistår avdelingene hverandre ved fravær eller manglede kompetanse ved å ta oppdrag eller låne ut personale. Avdelingene i hjemmetjenesten Nord samarbeider med hverandre, mens avdelingene i hjemmetjenesten Midt og hjemmetjenesten Sør samarbeider med hverandre. Det er også etablert en teamskanal der ledere i hjemmetjenesten kan be andre avdelinger om bistand ved fravær og sykdom.

3.3.4 Vurdering

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen skal ha system, rutiner og planer for å sikre tilstrekkelig kapasitet på kort og lang sikt.

Undersøkelsen viser at det er få personer på venteliste og få betalingsdøgn i spesialisthelsetjenesten, noe som kan tyde på at det i all hovedsak er tilstrekkelig kapasitet i institusjonstjenesten.

Revisjonen stiller imidlertid spørsmål ved om kommunen har på plass gode nok systemer, rutiner og planer for å sikre tilstrekkelig kapasitet i form av bemanning i tjenesten til enhver tid. Selv om det er etablert bemanningsplaner i virksomhetene, og det oppgis at det er forholdsvis få avvik mellom planlagt og faktisk bemanning, viser undersøkelsen at det er flere avvik mellom planlagt og faktisk bemanning når det gjelder fagkompetanse (eksempelvis at en sykepleier blir erstattet av en helsefagarbeider). Det er heller ikke utarbeidet skriftlige rutiner som vurderer behov for innleie av vikar ved fravær, eller for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning i heldøgnsomsorgen. Dette er imidlertid etablert i hjemmetjenesten.

Revisjonen mener at system og rutiner som sikrer at det ved fravær blir gjennomført vurderinger av behov for innleie av vikarer og prioritering av hvilke oppgaver som må eller ikke må gjennomføres, er viktig for å sikre kravet om forsvarlighet i tjenesten (jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1).

Undersøkelsen viser videre at det er utstrakt grad av overtid og vikarbruk i kommunen. Ansatte oppgir at det ikke alltid er nok ansatte på jobb til å gi forsvarlige tjenester, og kommunen opplever utfordringer med å rekruttere

⁴² KS. Dette er Tørn. Tilgjengelig fra: <https://www.ks.no/fagomrader/arbeidsgiverpolitikk/kompetanse-og-rekruttering/torn/dette-er-torn/>

⁴³ Asker kommune. *Prosjekt heltidskultur*. Oppdatert 15.05.2023

sykepleiere og helsefagarbeidere. Disse forholdene medfører etter revisjonens vurdering risiko for kvaliteten i tjenestene og at krav om for forsvarlighet ikke overholdes.

Det er etter revisjonens vurdering positivt at kommunen har iverksatt flere tiltak for å sikre tilstrekkelig bemanning fremover, blant annet gjennom deltagelse i KS-prosjektet TØRN. Kommunen gjør blant annet forsøk med arbeidstidsordninger og oppgavedeling, og arbeider for å øke andelen ansatte i heltidsstillinger.

4 Felles rutiner og lik praksis

4.1 Innledning - problemstilling og revisjonskriterier

Asker, Røyken og Hurum ble slått sammen til én storkommune i 1. januar 2020. Når tre kommuner med ulike systemer, rutiner og praksis slås sammen krever det et omfattende arbeid for å harmonisere tjenestene slik at den nye kommunen sikrer at likhetsprinsippet følges. Likhetsprinsippet innebærer at man som bruker har krav på likeverdige tjenester uavhengig av hvor i kommunen man er bosatt. I kontrollutvalgets risiko- og vesentlighetsvurdering av Asker kommunes virksomhet trekkes det i 2020 frem at manglende harmonisering av tilbudet innen pleie og omsorg utgjør en risiko for variasjon i innhold i det kommunale tjenestetilbudet avhengig av hvor man som bruker hører hjemme i kommunen. Det pekes på at selv om det er utarbeidet felles rutiner og prosedyrer, er ikke disse nødvendigvis kjent blant de ansatte som arbeider i tjenestene.

I dette kapitlet ser vi nærmere på hvor langt Asker kommune har kommet i arbeidet med å harmonisere sitt tjenestetilbud innen institusjons- og hjemmetjenesten.

For problemstillingen 2 er det utledet følgende revisjonskriterier:⁴⁴

Problemstilling 2	Krav og forventninger til kommunen
I hvilken grad er det på plass felles rutiner og prosedyrer i pleie- og omsorgstjenesten, og lik praksis og kultur for hvordan tjenestene utføres?	<p>For å sikre et tjenestetilbud med samme innhold og kvalitet uavhengig av hvor bruker bor i kommunen bør følgende være på plass:</p> <ul style="list-style-type: none">→ rutiner og prosedyrer som sikrer likeverdige tjenester, herunder<ul style="list-style-type: none">○ felles rutiner og prosedyrer for tildeling av pleie- og omsorgstjenester.○ felles rutiner og prosedyrer for utføring av samme type tjeneste.→ felles praksis ved utføring av tjenester på tvers av avdelingene i henholdsvis hjemmetjenesten og institusjonstjenesten <p>(jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 1-1, punkt 4, forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten § 7)</p>

4.2 Kommunesammenslåing – ny organisering og felles kvalitetssystem

4.2.1 Bakgrunn for organisering av aktuelle tjenester

Som det er beskrevet nærmere i kapittel 2 om tjenesteområdet velferd, så er institusjonstjenesten organisert i to virksomheter og hjemmetjenesten i én virksomhet. Institusjonstjenesten består av heldøgnsomsorg 1 og 2, der førstnevnte består av institusjonstjenesten i gamle Asker kommune og sistnevnte består av institusjonstjenestene i de to nedlagte kommunene Hurum og Røyken.

Direktør for velferd forteller i intervju at kommunen bevisst har valgt å etablere store virksomheter for å skape handlingsrom til å drive effektive tjenester og muligheter for å benytte kompetanse mer fleksibelt. Direktør peker samtidig på at dersom kommunen hadde valgt å samle heldøgnsomsorgen i én felles enhet så ville de store geografiske avstandene skapt utfordringer for driften.

Videre har nye Asker kommune valgt en bestiller-utfører-modell som skal bidra til å ivareta likhetsprinsippet i kommunen. Velferdsforvaltningen er bestiller, det vil si at velferdsforvaltningen fatter vedtak om tjenester, og tjenestene utføres av syv utførende virksomhetene innen velferd, herunder hjemmetjenesten og heldøgnsomsorg 1 og 2. Gamle Asker hadde en administrativ bestiller-utfører-modell som innebar at velferdsforvaltningen fattet vedtak og virksomhetene forvaltet oppgavene innenfor sine rammebudsjett. Hurum og Røyken hadde en annen type bestiller-utfører-modell der virksomhetens midler ble basert på dokumentasjon av utførte oppgaver. Førstnevnte modell ga virksomhetene insentiv til å holde tjenesteproduksjonen nede ettersom nye oppgaver ikke

⁴⁴ Se vedlegg 2 for mer om kilder og begrunnelse av utledningene

generte med midler, og er i stor grad videreført i Asker kommune.⁴⁵ Virksomhetsleder for velferdsforvaltningen forteller at man ved sammenslåingen har hatt mulighet til å tilpasse nye Asker kommunes modell og ta med seg det man oppfatter som nyttige egenskaper, som for eksempel saksbehandlingsprinsippene, men valgt en noe annerledes tilnærming når det gjelder tildeling, for å unngå at modellen skal oppleves som for lite fleksibel.

4.2.2 Etablering av felles internkontroll- og kvalitetssystem

Asker kommune benytter seg av internkontroll- og kvalitetssystemet Simpli, som var kvalitetssystemet gamle Asker kommune benyttet før sammenslåingen. Kvalitetsrådgiver velferd var i 2016 ansatt i en prosjektstilling i gamle Asker kommune der hun bidro i arbeidet med å bygge opp kommunens nye kvalitetssystem i Simpli. Røyken og Hurum benyttet før sammenslåingen kvalitetssystemet Complio. I forkant av sammenslåingen av de tre kommunene ble det gjennomført et arbeid med gjennomgang av eksisterende rutiner, blant annet innen institusjon og hjemmetjenester, der disse skulle samles i Simpli og nye Asker kommune. Kvalitetsrådgiver som var med på å bygge opp Simpli i gamle Asker kommune, ledet arbeidet med planlegging og harmonisering av rutiner og prosedyrer fra de tre kommunene.⁴⁶

Kvalitetsrådgiver forteller i intervju med revisjonen at hun i forkant av sammenslåingen reiste ut til de ulike virksomhetene for å gjennomgå, kartlegge og vurdere virksomhetenes rutiner og prosedyrer, hvilke som kunne tas med inn i Simpli i nye Asker kommune og hvilke som kunne være felles og benyttes på tvers av virksomheter og avdelinger. Hun forteller at mange av rutinene som ligger inne i Simpli for velferd er rutiner som er overført fra de gamle kommunene, og at det alltid jobbes med kontinuerlig forbedring av prosessene. For eksempel er ikke rutiner og prosesser for heldøgnsomsorgen på revisjonstidspunktet like på alle områder, noe som utdypes nærmere lenger ned.

Kvalitetsrådgiver opplyser at det har vært enklere å harmonisere rutinene til hjemmetjenesten da disse tjenestene er organisert i én virksomhet. Når det gjelder heldøgnsomsorg stoppet imidlertid prosessen med å harmonisere opp under pandemien, både fordi heldøgnsomsorgen var svært utsatt under pandemien og at de som jobbet med harmonisering for en periode måtte gå inn i andre roller. Kvalitetsrådgiver oppfatter at heldøgnsomsorg 1 og 2 nå har tatt opp igjen arbeidet med å få på plass felles prosesser og rutiner på alle områder der det er hensiktsmessig.

Kvalitetsrådgiver har etablert et samarbeid i et «simplinettverk» med rådgiverne i de ulike virksomhetene i velferd, der rådgiver i den enkelte virksomhet er «prosesseier» og ansvarlig for sin virksomhets prosesser og rutiner, mens kvalitetsrådgiver er prosesseier for de prosessene og rutinene som er felles for alle virksomheter i velferd. Som prosesseier er man ansvarlig for innholdet i prosessen og at denne er i tråd med lovverk, regler og krav. Kvalitetsrådgiver beskriver at når rutiner og prosesser skal endres eller oppdateres, så lages det forslag til endringer, og deretter sendes de foreslåtte endringene ut på «høring» i de aktuelle virksomhetene før den ferdigstilles og godkjennes. Når en rutine på overordnet nivå endres, blir dette formidlet i simplinettverket og rådgiverne formidler det deretter videre ut til de ansatte i virksomhetene.

I tillegg til prosesser og rutiner i kvalitetssystemet Simpli, benytter velferd seg av VAR Healthcare (VAR) som er et eksternt prosedyrebibliotek for helsetjenesten.⁴⁷ VAR er en database med nærmere 400 oppdaterte prosedyrer som blant annet illustrerer og beskriver anbefalt praksis knyttet til utøvelse av helsetjenester og kan blant annet benyttes med smarttelefon.⁴⁸

4.3 Rutiner og prosedyrer for å sikre likeverdige tjenester

4.3.1 Tildeling av tjenester

Revisjonen har bedt administrasjonen om å sende over rutinene som benyttes i arbeidet med å tildele pleie- og omsorgstjenester. Administrasjonen viser til velferdsforvaltningens hovedprosess i Simpli som beskriver saksbehandlingsprosessen for tildeling av pleie- og omsorgstjenester, illustrert i figuren under.

Figur 14: Hovedprosess tildeling

⁴⁵ Intervju med virksomhetsleder for hjemmetjenesten

⁴⁶ Intervju med kvalitetsrådgiver velferd

⁴⁷ Oversendelsesdokument fra kommunen ifm. svar på revisjonens dokumentforespørsel

⁴⁸ [VAR Healthcare Praktiske prosedyrer på nett](#). Dato: Ukjent

Administrasjonen opplyser at prosessen er lik for all tildeling av helse- og omsorgstjenester når det gjelder henvendelse, registrere og utrede, samt når det gjelder revurderinger og klagebehandling. Saksbehandling av de ulike tjenestetilbudene for heldøgnsomsorg og hjemmetjenesten har hver sine rutiner og prosesser. Samtlige rutiner er oversendt til revisjonen.

Administrasjonen henviser videre til at det gjennomføres ukentlige vedtaksmøter for å sikre likebehandling og omforent praksis på vedtaksnivå. Det er også oversendt en sjekklister for kvalitetssikring av saksbehandlingen.

I intervju opplyser virksomhetsleder for velferdsforvaltningen at det var flere prosesser som velferdsforvaltningen ikke kunne harmonisere fordi ansatte var på hjemmekontor under pandemien. Disse prosessene ble satt i gang igjen i siste halvdel av 2022 og første halvdel av 2023. Når det gjelder institusjonstjenester og hjemmetjenester peker virksomhetsleder på at man har kommet i mål med dette arbeidet slik at alle som søker om pleie- og omsorgstjenester i Asker kommune vil bli vurdert etter samme kriterier.

4.3.2 Utføring av tjenester

Når det gjelder rutiner og prosedyrer for hvordan tjenestene skal utføres, viser administrasjonen til overordnede felles rutiner og prosesser som gjelder for hele velferd på alle etterspurte områder.⁴⁹ I tillegg viser hjemmetjenesten til egne rutiner for eksempel knyttet til kartlegging og evaluering av brukers behov, noe de opplyser om at de gjør for sine brukere i tillegg til velferdsforvaltningens rutiner på området. Virksomhetsleder i hjemmetjenesten oppgir i intervju at det er like rutiner på tvers av avdelingene i virksomheten, og tillitsvalgt i tjenesten opplyser at det har vært stort fokus på å sikre like rutiner i hjemmetjenesten.

Kvalitetsrådgiver velferd oppgir i intervju at rutinene og prosedyrene for heldøgnsomsorgen i Asker kommune ikke er like på alle områder på revisjonstidspunktet, men at de to virksomhetene er i prosess med å harmonisere sine rutiner og prosedyrer. Ved oversendelse av etterspurte rutiner og prosedyrer oppgis det at: «[a]lle hovedprosessene/pasientforløpene for langtidsopphold har et prosesstrinn som heter «under oppholdet» hvor blant annet evaluering av brukers behov beskrives. Det jobbes med å få felles prosesser for heldøgnsomsorg 1 og 2, men dette var ikke mulig rett etter kommunesammenslåingen, da de gamle kommune jobbet ulikt og så kom pandemien.

Revisjonen har også bedt administrasjonen sende over dokumentasjon som beskriver arbeid, prosesser eller tiltak som bidrar til å sikre at likt vedtak gir lik tjeneste uavhengig av bosted. Hjemmetjenesten viser til flere rutiner som skal bidra til dette, herunder:

- Kriterier for hjemmesykepleie, tidsestimering mm.
- Koordinering av tjenesten
- Kartleggingssamtale
- Observasjon og tjenesteyting
- Trygghetsalarm

Heldøgnsomsorg 1 og heldøgnsomsorg 2 viser ikke til noen dokumentasjon på dette punktet. I intervju henviser imidlertid virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2 til lederavtalene som gir skriftlige føringer om at heldøgnsomsorgen skal levere likeverdige tjenester på rett nivå.

I administrasjonens tilbakemelding til faktagrunnlaget oppgis det: «Heldøgnsomsorg har sine hovedprosesser/pasientforløp som sikrer lik tjeneste uavhengig av bosted. Begge prosessene ligger vedlagt i dokumentinnhentingen. Prosessene til Heldøgnsomsorg omhandler hva som skal gjøres ved innkomst, første uken, de tre første ukene og under oppholdet. Her beskrives aktiviteter som sikrer lik tjeneste uavhengig av bosted».

4.3.3 Bruk av rutiner og prosesser

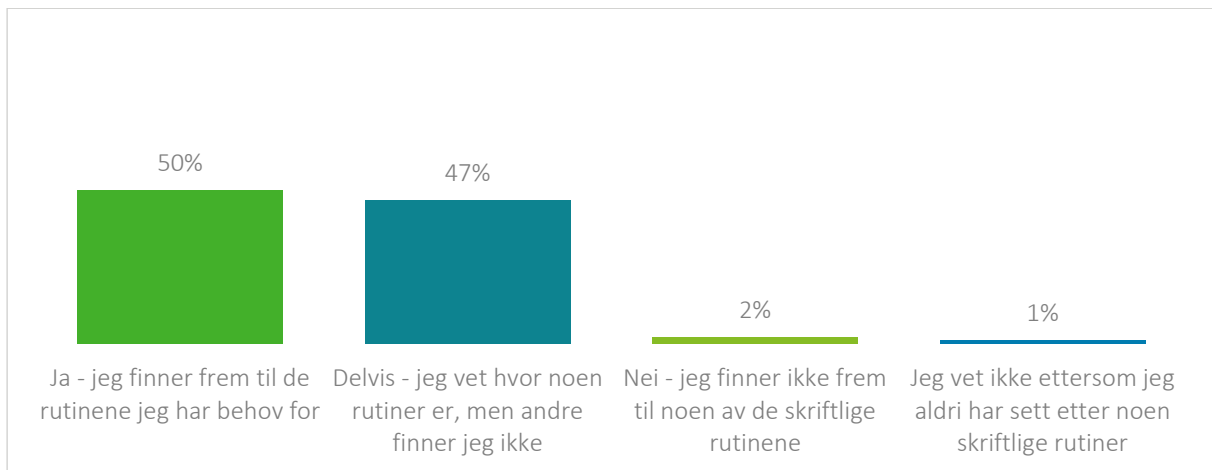
I spørreundersøkelsen revisjonen har sendt ut til alle ansatte i hjemmetjenesten og institusjonstjenesten i Asker ble de ansatte bedt om å svare på om de er gjort kjent med de viktigste skriftlige rutinene og retningslinjene der de jobber. 76 prosent svarte «ja», 23 prosent svarte «delvis» og 1 prosent svarte «nei».⁵⁰

Figurene under viser videre hva de ansatte svarte med hensyn til om de finner frem til skriftlige runder dersom de lurer på noe og om de opplever at de skriftlige rutinene gir god veiledning når de har behov for det.

⁴⁹ Deloitte etterspurte rutiner på følgende områder: Kartlegging av brukernes behov ved tildeling av tjeneste, herunder funksjonsnivå, evaluering av brukernes behov, legemiddelhåndtering, kartlegging og oppfølging av ernæring/måltider, kartlegging og oppfølging av tannhelse, informasjon om, og tilbud av, hjelpemidler og velferdsteknologi, personlig hygiene og sårstell.

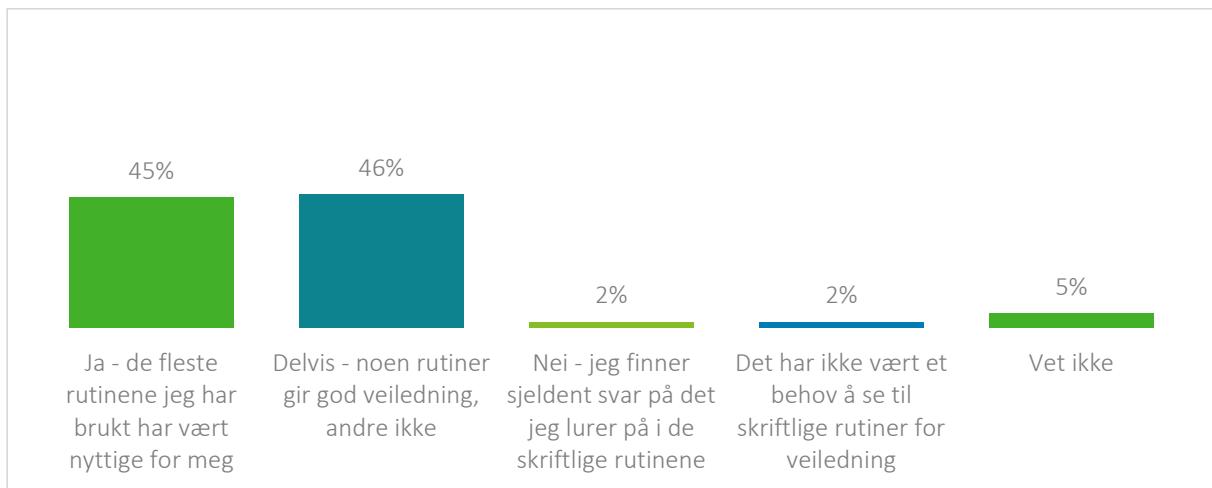
⁵⁰ N=373

Figur 15: Etter din erfaring; er det lett å finne frem til skriftlige rutiner for arbeidet der du jobber dersom du lurer på noe?

N=373

Figur 16: Opplever du at de skriftlige rutinene gir god veiledning når du har behov for det?

N=371

Svarene viser at nær halvparten opplever at de delvis finner frem til rutiner når de trenger dem. Når det gjelder spørsmålet om rutinene gir god veiledning, svarer i underkant av halvparten «delvis – noen rutiner gir god veiledning, andre ikke» og omtrent like mange svarer at det fleste rutinene de har brukt har vært nyttige.

De ansatte ble også bedt om å vurdere sin kompetanse knyttet til bruk av kvalitetssystemet Simpli. Syv prosent av de ansatte oppgir at de ikke har noen kompetanse, mens 33 prosent oppgir at de har litt kompetanse. 46 prosent vurderer sin egen kompetanse som god og 13 prosent vurderer den som svært god. Ledere og ansatte med administrative roller opplever gjennomgående å ha bedre kompetanse enn ansatte med utøvende roller.

Flere av personene revisjonen har intervjuet forteller at de får tilbakemeldinger fra ansatte om at Simpli er lite intuitivt og at det er vanskelig å finne frem i systemet. Kvalitetsrådgiver velferd oppgir i intervju at alle ansatte tilbys opplæring slik at de kan finne frem i systemet. Videre er Simpli tilpasset slik at den ansatte kommer rett inn området som er relevant for den enkelte. Likevel opplever hun at det har tatt lang tid for de ansatte å lære seg å bruke systemet og at det fortsatt er mange som ikke bruker Simpli.

Kvalitetsrådgiveren forteller at ansatte i hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen i varierende grad bruker PC i hverdagen, og siden Simpli ikke er tilgjengelig som app har de ikke tilgang til kvalitetssystemet via mobil. I hjemmetjenesten har de ansatte tilgang til pasientjournal og VAR via virksomhetenes mobiltelefoner, som de har med seg rundt til brukerne, men ikke Simpli. Ved behov for en rutine i Simpli må de ringe til kolleger.

Kvalitetsrådgiver oppgir at det skal komme en versjon av Simpli i form av en app, men i appen er det foreløpig kun mulig å melde avvik, ikke å navigere slik at man får tilgang til prosesser eller rutiner ved behov. Det er også

utfordringer knyttet til at virksomhetene ikke har god nok infrastruktur. Det er ikke nok PCer på kontorene, og ved flere avdelinger er det utfordringer med for dårlig tilgang til internett.

4.4 Felles praksis

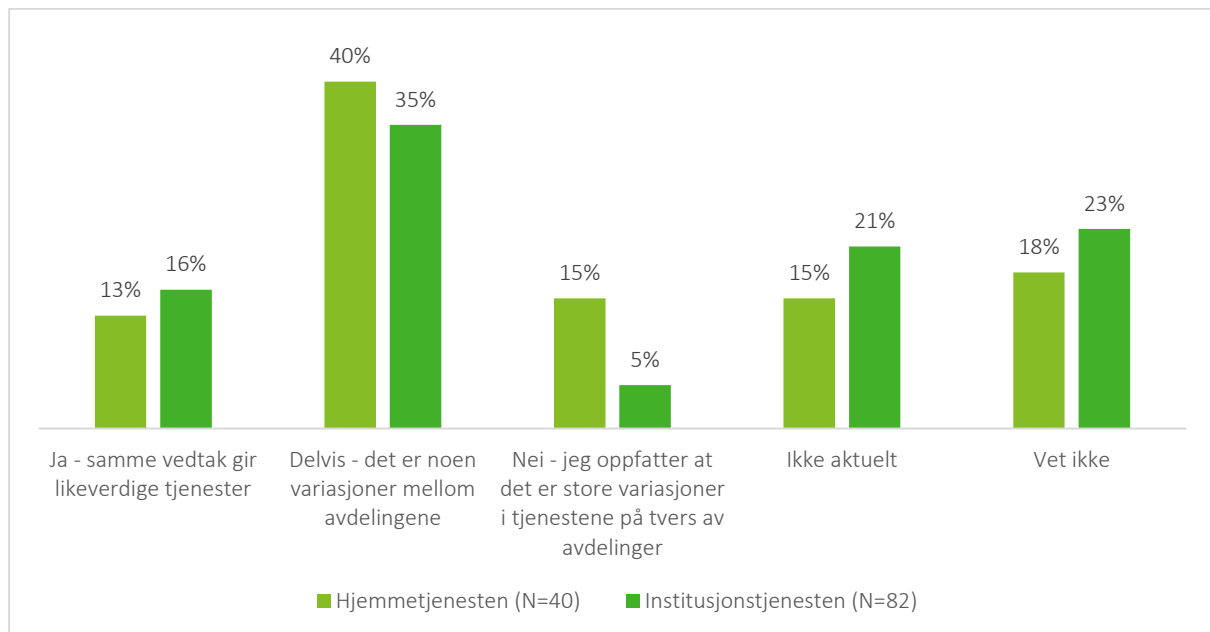
Det går frem av intervjuer med ledere, tillitsvalgt og ansatt i tverrfaglig avdeling⁵¹ i hjemmetjenesten at de langt på vei oppfatter at hjemmetjenesten har felles praksis og kultur ved utføring av tjenester på tvers av avdelingene i hjemmetjenesten. Tillitsvalgt i hjemmetjenesten forteller at selv om brukere får like tjenester, kan det være ulikt på hvilken måte tjenesten utøves som følge av geografiske forskjeller. Eksempelvis kan det være utfordrende å gi hyppige hjemmetjenestebesøk i områder som ligger langt unna hjemmetjenestens baser. Brukere med behov for hyppig oppfølging, og som bor langt unna hjemmetjenestens base, kan derfor i noen tilfeller heller få et lenger korttidsopphold fremfor hyppige hjemmetjenestebesøk.

Virksomhetsleder og rådgiver i heldøgnsomsorg 1 oppgir i intervju at de mener det gis likeverdige tjenester i institusjonstjenesten på tvers av områder i Asker, og at det er en god dialog mellom avdelinger og virksomheter som sikrer at det er like tjenester. Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2 oppgir at hun ikke opplever at det er stor forskjell på tjenestene kommunen leverer, men peker på at deler av tjenestetilbudet, for eksempel «aktiv omsorg», er noe mer utviklet i heldøgnsomsorg 1. I tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyser administrasjonen at heldøgnsomsorg 2 har et bredt samarbeid med frivillig og lag/foreninger.

Virksomhetsleder for velferdsforvaltningen peker i intervju på at hun oppfatter at det er krevende for heldøgnsomsorgen å levere likeverdige tjenester i, fordi de leverer tjenester til ulike brukergrupper med varierende behov. Samtidig oppgir virksomhetsleder at det er få klager på tjenestene som leveres.

Revisjonen stilte i spørreundersøkelsen spørsmål om felles praksis på tvers av avdelinger, til ansatte som har hatt vakter i flere enn én avdeling i henholdsvis hjemmetjenesten og institusjonstjenesten de siste seks månedene. Av 102 ansatte i hjemmetjenesten som besvarte undersøkelsen svarte 40 ansatte at de har hatt vakter i flere avdelinger enn én. Av 271 ansatte i heldøgnsomsorg 1 og 2 som besvarte undersøkelsen, svarte 82 ansatte at de har hatt vakter i flere avdelinger enn én.⁵² Resultatet er fremstilt i figuren under.

Figur 17: Opplever du at det er en felles praksis på tvers av avdelinger som fører til at samme type vedtak gir likeverdige tjenester til brukere i forskjellige avdelinger?

De ansatte ble spurt om de opplever at det er en felles praksis på tvers av avdelinger som fører til at samme type vedtak gir likeverdige tjenester til brukerne. Svarene viser at en majoritet av de som har svart mener at det er

⁵¹ Tverrfaglig avdeling jobber ut mot de utøvende avdelingene blant annet med veiledning (intervju ansatt i tverrfaglig avdeling hjemmetjenesten).

⁵² På grunn av en feil i oversendelsen av eposter til spørreundersøkelsen ble ikke ansatte ved Bråset bo- og omsorgssenter i heldøgnsomsorg 2 med innledningsvis i undersøkelsen. Adressene ble oversendt og lagt inn senere. Dermed var ikke avdelingene ved Bråset (store deler av tidligere Røyken) med som alternativ å krysse av på, for ansatte i andre avdelinger som eventuelt har tatt vakter også ved Bråset.

noen variasjoner mellom avdelingene. Henholdsvis 15 prosent i hjemmetjenesten og fem prosent i institusjonstjenesten oppfatter at det er **store variasjoner** på tvers av avdelingene.

Fire av de ansatte i hjemmetjenesten har hatt vakter på tvers av områder.⁵³ Tre av disse mener det er noen variasjoner mellom avdelingene og én mener at samme vedtak gir likeverdige tjenester.

Fem av de ansatte i institusjonstjenesten har hatt vakter på tvers av områder.⁵⁴ To av disse mener det er noen variasjoner mellom avdelingene og to mener at samme vedtak gir likeverdige tjenester, og én vet ikke.

De ansatte ble bedt om kort å beskrive ett eller to eksempler på variasjoner i tjenestene mellom ulike avdelinger som de har erfart eller kjenner til. Eksempler de ansatte i hjemmetjenesten trekker frem er blant annet:

Arbeidsoppgaver er fordelt forskjellig mellom ansatte på kontor. Dette kan gi noe forskjellige resultater. Hvordan lister er fordelt og "faglistene" f.eks. sår/demens/kreft lister praktiseres forskjellig.

Vurderes ulikt hva som går under forsvarlig helsehjelp. For mye tilfeldigheter og personavhengige vedtak. Tolkes ulikt.

Det er lite fagdekning [avdeling x], mens andre avdelinger har mye sykepleier/fagdekning.

Vedtak som ringebesøk/tilsyn utføres fortsatt i andre avdelinger. Dette er ikke noe Asker hjemmesykepleie skal utføre lenger på grunn av riktig bruk av ressurser og mer tid til de som faktisk behøver den tiden.

Eksempler på variasjoner i praksis ansatte i institusjonstjenesten trekker frem er:

Noen pasienter blir værende veldig lenge på en avdeling i påvente av enten langtidsplass eller omsorgsbolig. Mens for andre går overflyttingen veldig fort.

Riktig bruk av hjelpemidler.

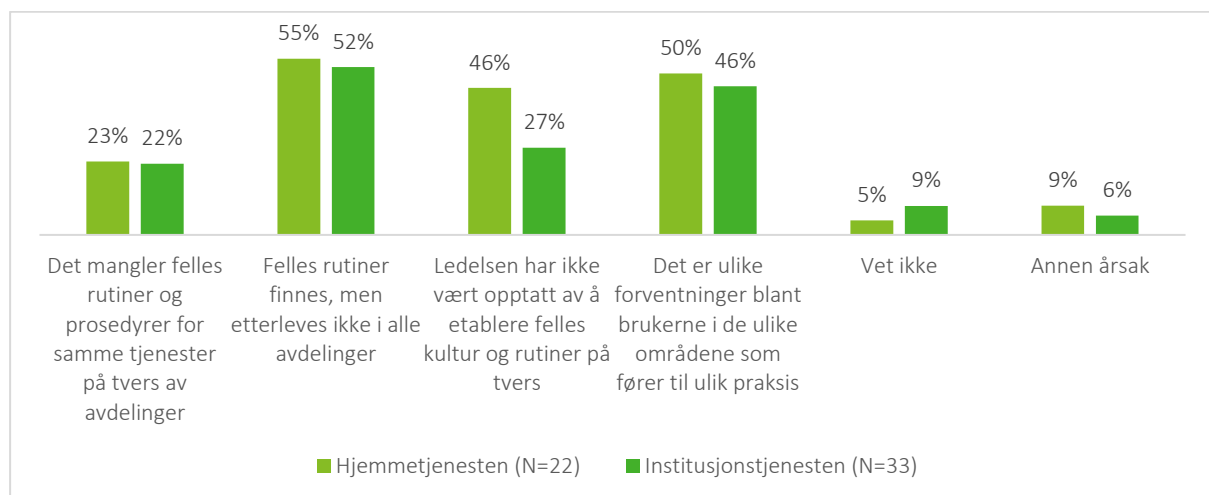
Det er oppbemannet til beboer 1 til 1 person, som trenger mer tilsyn på en bogruppe, i en annen bogruppe på samme avdeling er det også i stor grad behov for 1 til 1 person på en beboer, men her blir det nedprioritert pga. bemanning og økonomi.

Medisinhåndtering: Multidose. Dokumentasjon vedrørende legevisitt. Føring av skriftlige data manuelt.

Én avdeling har oftere internkurs og gjennomgang av fag samt god bemanning, en annen avdeling har lite internkurs og gjennomgang av fag og bemanning med lavere faglig kompetanse. Dette kan også skyldes perioder med sykdom og fravær.

Avslutningsvis ble de ansatte bedt om å svare på hva de oppfatter som de viktigste årsakene til at praksisen er ulik mellom avdelingene. Svarene er fremstilt i figuren under.

Figur 18: Hva oppfatter du er de viktigste årsaken(e) til at praksisen er ulik mellom avdelingene? (flere svar mulig, maks tre)

⁵³ Tre er ansatt i hjemmetjenesten midt (tidligere Røyken) og har hatt vakter i sør (tidligere Hurum) eller nord (tidligere Asker), og én er ansatt i nord og har hatt vakter i midt eller sør.

⁵⁴ Det vil si institusjoner lokalisert i de tidligere kommunene. Tre er ansatt i tidligere Røyken og har tatt vakter i Hurum eller Asker og to er ansatt i tidligere Hurum og har tatt vakter i Røyken eller Asker.

Alternativet som flest har valgt er «Felles rutiner finnes, men etterleves ikke i alle avdelinger», tett fulgt av «Det er ulike forventninger blant brukerne i de ulike områdene som fører til ulik praksis» og «Ledelsen har ikke vært opptatt av å etablere felles kultur og rutiner på tvers».

4.5 Vurdering

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at brukere i Asker kommune skal sikres et tjenestetilbud med samme innhold og kvalitet uavhengig av hvor bruker bor i kommunen. Dette er forankret i helse- og omsorgstjenesteloven som blant annet har som formål å «sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud» (§ 1-1). For å sikre dette bør kommunen ha felles rutiner og prosedyrer for tildeling av tjenester og utføring av samme type tjeneste.

Når det gjelder rutiner og prosedyrer for tildeling av tjenester viser velferdsforvaltningen til en hovedprosess i Simpli, samt felles prosesser og rutiner for saksbehandling av henholdsvis hjemmebaserte tjenester og institusjonstjenester. Virksomhetsleder forteller at man har kommet i mål med harmonisering av rutiner og prosesser, og at man gjennomfører ukentlige vedtaksmøter for å sikre omforent praksis, noe revisjonen vurderer som viktig for å sikre at alle brukere blir vurdert etter samme kriterier.

Også når det gjelder utføring av tjenester har kommunen langt på vei fått på plass felles rutiner og prosesser, men det er noen variasjoner i institusjonstjenesten. Videre viser spørreundersøkelsen blant de ansatte at mange har vanskeligheter med å finne frem i kvalitetssystemet, og at det er utfordringer med tilstrekkelig tilgang til PCer og internett ved flere avdelinger. Rutiner og prosessers tilgjengelighet er slik revisjonen ser det en grunnleggende forutsetning for at de skal bli brukt.

I de tilfellene rutiner for samme type tjenester er ulike, og ansatte ikke har god nok tilgang til rutiner og prosesser, innebærer det risiko for ulik praksis og ulik behandling av brukere, noe som ikke er i tråd med regelverket.

Det er videre lagt til grunn i undersøkelsen at det skal være en felles praksis ved utføring av tjenester på tvers av avdelingene i henholdsvis hjemmetjenesten og institusjonstjenesten. Undersøkelsen viser at flere ansatte mener det er varierende praksis mellom avdelingene slik at samme type vedtak ikke nødvendigvis alltid gir likeverdige tjenester til brukere i forskjellige avdelinger. Årsaker som trekkes frem er blant annet at felles rutiner ikke etterleves og at det er ulike forventninger blant brukere i ulike områder som fører til ulik praksis.

Slik revisjonen oppfatter det har Asker kommune en vei å gå med hensyn til å sikre felles praksis ved utføring av tjenester i den nye storkommunen. Brukere har rett på et tjenestetilbud med samme innhold og kvalitet uavhengig av hvor bruker bor i kommunen. Etter revisjonens vurdering medfører dette en risiko for at lovkravet om likeverdige tjenester ikke alltid etterleves for alle brukere som får pleie- og omsorgstjenester i Asker kommune.

5 Effektive tjenester

5.1 Problemstilling og revisjonskriterier

Det går frem risiko- og vesentlighetsvurderingen av Asker kommune i 2020 at kommunen har en befolkningssammensetning som setter økt press på pleie og omsorgstjenestene. Det er en stadig større andel av befolkningen i kommunen som er over 67 år, og det antas at antall innbyggere over 80 år vil dobles i perioden 2020-2040.⁵⁵ For å kunne fortsette å tilby pleie og omsorgstjenester av god kvalitet krever det at kommunen effektiviserer tjenestene sine.

I dette kapitlet ser vi nærmere på kommunens arbeid med innsatstrappen, velferdsteknologi, samhandling og økonomistyring og forutsetter at målrettet arbeid her vil bidra til mer effektive tjenester.

For problemstilling 3 er det utledet følgende revisjonskriterier:⁵⁶

Problemstilling 3	Krav og forventninger til kommunen
I hvilken grad legger kommunen til rette for effektive pleie- og omsorgstjenester? a) Bruk av innsatstrappen b) Bruk av velferdsteknologi c) Samhandling på tvers av kommunale tjenester og med spesialisthelsetjenesten d) Økonomistyring	→ Kommunen bør sikre aktiv bruk av innsatstrappen → Kommunen bør ta i bruk tilgjengelig velferdsteknologi og ha en strategi eller plan for dette arbeidet → Kommunen skal sikre et helhetlig og koordinert tjenestetilbud gjennom å <ul style="list-style-type: none">○ legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester i kommunen og med eksterne tjenesteytere○ ha en koordinerende enhet○ sikre at personer med langvarige og sammensatte behov tilbys individuell plan og koordinator → Kommunen bør ha på plass system og rutiner for økonomistyring, herunder budsjettering og ressursbruk, i hjemmetjenesten og institusjonstjenesten (jf. kommuneloven §§ 1-1, 14-1, helse- og omsorgstjenesteloven §§ 1-1, punkt 7, 3-4, 7-1, 7-3, kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenester §§ 1, 3)

5.2 Aktiv bruk av innsatstrappen

5.2.1 Om innsatstrappen

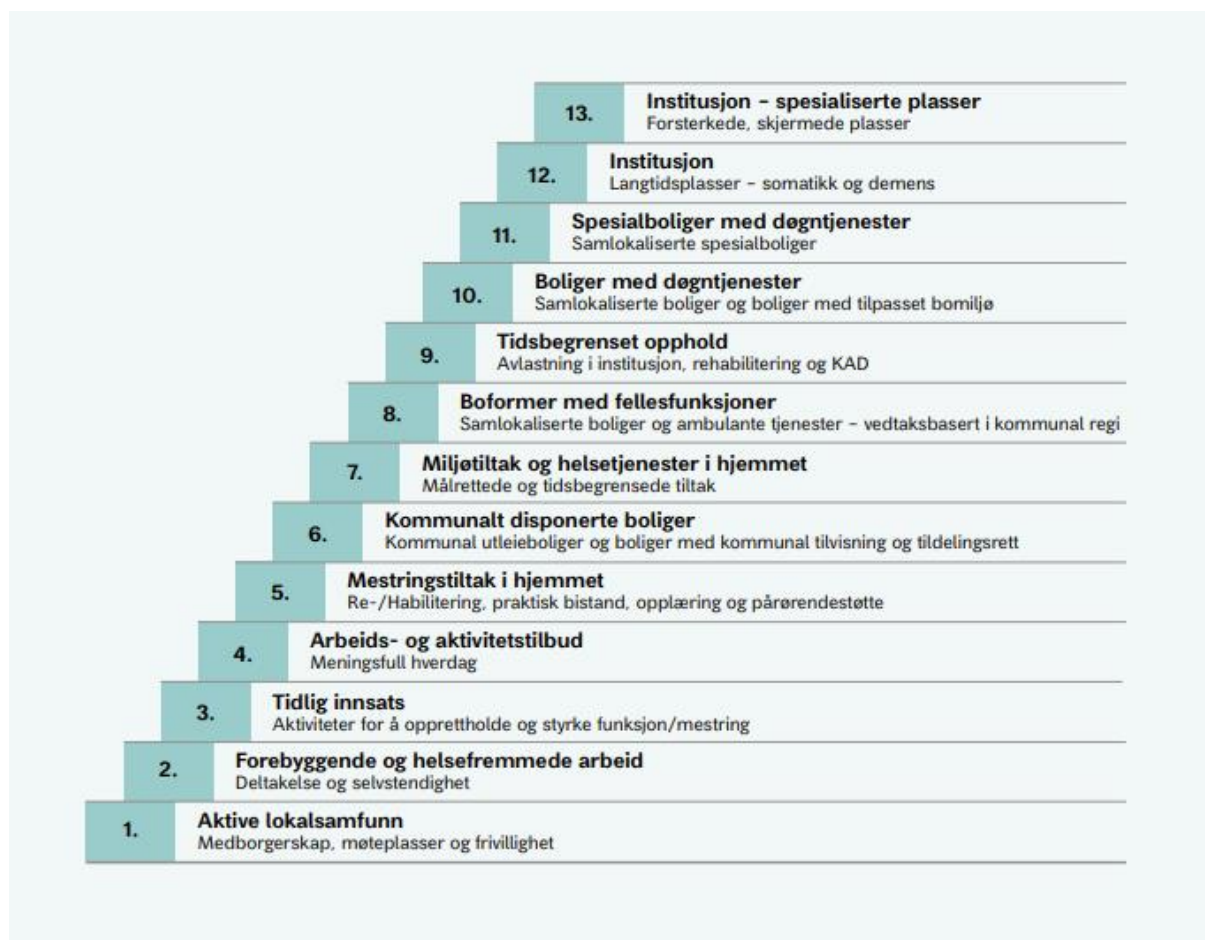
I Asker kommunes handlingsprogram⁵⁷ går det frem at en av de viktigste prioriteringene de kommende årene i velferdsområdet i kommunen, vil være å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester. Ressursinnsatsen i helse- og omsorgstjenestene skal derfor dreies fra reparasjon og behandling, til forebyggende arbeid og tidlig innsats. I handlingsprogrammet presenteres også «innsatstrappen» som kommunen har utarbeidet som hjelpemiddel for å sikre fremtidige bærekraftige tjenester. Innsatstrappen beskriver behov for helse- og omsorgstjenester som ulike trinn i trappen (jf. figur 14). De laveste trinnene omfatter tjenester til alle innbyggere uten vedtak (lavterskeltilbud), de midterste trinnene omfatter vedtaksbaserte tjenester (hjemmetjeneste, BPA, mv.), mens de øverste trinnene i trappen omfatter heldøgnsbaserte tjenester (institusjonsopphold).

⁵⁵ Deloitte. *Asker kommune. Risiko- og vesentlighetsvurderinger for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll*. Dato: September 2020.

⁵⁶ Se vedlegg 2 for mer om kilder og begrunnelse av utledningene

⁵⁷ Asker kommune. [Handlingsprogram 2023-2026 Kommunedirektørens forslag](#). Vedtatt i kommunestyret: 13.12.2022.

Figur 19: Innsatstrappen Asker kommune⁵⁸

I handlingsprogrammet er det videre beskrevet hvordan innsatstrappen skal fungere som et hjelpemiddel for å sikre fremtidig bærekraftige tjenester:

Det er viktig med god dimensjonering av tjenestene på de ulike trinnene i trappen for å kunne gi tjenester på riktig nivå. En riktig dimensjonert innsatstrapp har tilstrekkelige tjenester som sikrer egenmestring og selvstendighet med utgangspunkt i brukerens behov. Tjenesteprofilen skal endres for å unngå, forebygge eller utsette vekst på de øverste trinnene i innsatstrappen. Dette skal sikres ved å vektlegge forebygging, rehabilitering og tidlig innsats, teknologi/innovasjon, samhandling og medborgerskap på de nederste trinnene i trappen. Modellen legger opp til en godt utviklet hjemmetjeneste og ambulante tjenester, samtidig som heldøgnsomsorg skal tilbys innbyggere med omfattende og sammensatte behov.⁵⁹

Bruk av innsatstrappen, og arbeidet for å etablere mer bærekraftige helse- og omsorgstjenester, er også omtalt i Asker kommunes temaplan «Leve hele livet i et aldersvennlig Asker».⁶⁰ I både Asker kommunes handlingsprogram og temaplan går det frem at helse- og omsorgstjenester skal tilbys etter lavest mulige effektive omsorgsnivå («LEON-prinsippet»). Det kommenteres at dette forutsetter at de laveste trinnene i innsatstrappen bygges ut i samarbeid mellom kommunen og lokalsamfunnet.

I intervju blir det imidlertid påpekt at det gjenstår et arbeid for å bygge ut tjenester på de lavere trinnene i innsatstrappen. Som følge av kutt i budsjettene til helse- og omsorgstjenesten blir tiltak som ikke er lovpålagt, for eksempel lavterskeltiltak, avvirket snarere enn utbygget. I intervju vises det til at det er vanskelig å bruke innsatstrappen etter hensikten når de forebyggende tjenestene reduseres. Det blir også vist til at for å kunne etablere lavterskeltilbud er kommunen avhengig av frivillige, men at det kan være krevende å rekruttere tilstrekkelig antall frivillige.

⁵⁸ Asker kommune. [Handlingsprogram 2023-2026 Kommunedirektørens forslag](#) Vedtatt i kommunestyret: 13.12.2022., s. 103

⁵⁹ Asker kommune. [Handlingsprogram 2023-2026 Kommunedirektørens forslag](#) Vedtatt i kommunestyret: 13.12.2022. s. 103

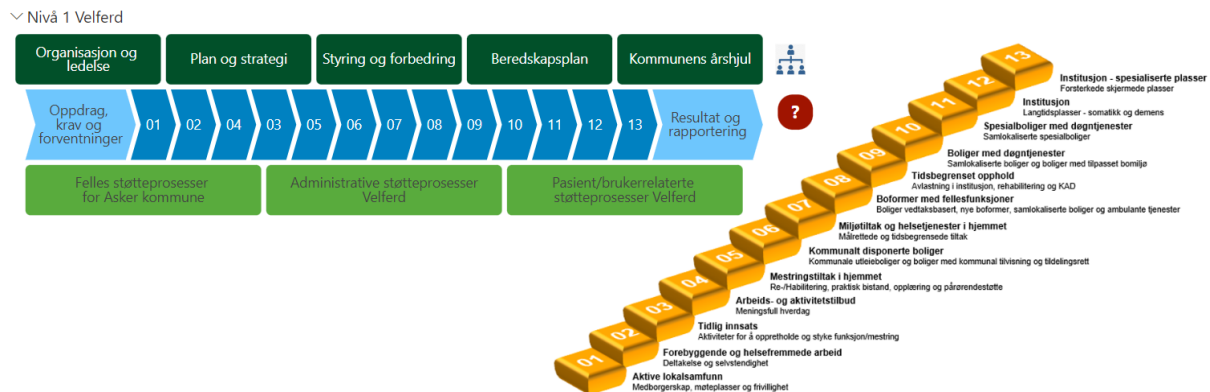
⁶⁰ Asker kommune. [Leve hele livet - i et aldersvennlig Asker Temaplan 2022-2034](#). Vedtatt i kommunestyret: 08.03.2022.

I sin tilbakemelding til faktagrunnlaget peker administrasjonen på at det totalt sett ikke er «kuttet i "lavterskel-" eller "forebyggende-" tjenester i årene etter kommunesammenslåingen i tjenesteområdet velferd. Trenden er derimot motsatt, at det har vært en forsiktig økning i forhold til det totale budsjettet».

5.2.2 Aktiv bruk av innsatstrappen

Velferdsområdet sin «hovested» i kommunens kvalitetssystem er organisert utfra trinnene i innsatstrappen, jf. skjermbilde under. Ved å trykke på de ulike trinnene kan ansatte få tilgang til informasjon om de ulike tilbudene, samt tilgang til rutiner, prosedyrer og prosesser som tilhører det aktuelle tilbudet/tjenesteområdet.

Figur 20: Skjermbilde fra kommunens kvalitetssystem 22.08.2023, fra Velferd sin hovedside

Kilde: Asker kommunes kvalitetssystem

Det går frem på hovedsiden i kvalitetssystemet at det er **velferdsforvaltningen** sin rolle å «velge riktig nivå på tjenester til brukere i innsatstrappen innen vedtatte budsjetttrammer». Velferdsforvaltningen har også innsatstrappen liggende på sitt nivå, under prosesskortet iverksette og tildele helsetjenester. I tilsendt dokumentasjon opplyser kommunen at innsatstrappen benyttes aktivt ved tildeling og iverksetting av tjenester. Revisjonen har fått tilsendt velferdsforvaltningens rutiner for saksbehandling av vedtak om tjenester knyttet til registrering av henvendelser, utredning av saker, tildeling og iverksetting av tjenester, kartleggingsskjema, klagebehandling, revurderinger, mv. I rutinen som omtaler tildeling og iverksetting av tjenester⁶¹ er det et bilde av trinnene i innsatstrappen, men det er ikke ytterligere beskrevet *på hvilken måte* innsatstrappen skal benyttes, eller hvordan ansatte skal gjøre vurdering/prioriteringer mellom ulike tjenestenivå, i tildeling av tjenester. Revisjonen kan ikke se at bruk av innsatstrappen er omtalt i andre av velferdsforvaltningens rutiner.

I intervju blir det kommentert at det er eksempler på at brukere har fått flere tjenester fra kommunen enn de har behov for, og at kommunen har et forbedringspotensial i å samhandle og planlegge bedre, samt benytte velferdsteknologi, for å legge til rette for at brukere kan klare seg med færre tjenester.

Det går videre frem på hovedsiden til velferdsområdet i kommunens kvalitetssystem at virksomhetene har ansvar for å levere gode tjenester på hvert enkelt trinn i innsatstrappen, og at virksomhetene har ansvar for å vurdere når tjenesten til en bruker bør vedtas flyttet ned eller opp i trappen.

Hjemmetjenesten tilbyr tjenester i den midtre delen av innsatstrappen, der hovedvekten av tjenestene er rettet mot innbyggere med behov for hjemmesykepleie, hjemmehjelp eller BPA. I intervju kommenteres det at hjemmetjenesten benytter innsatstrappen aktivt, og særlig jobber med å legge til rette for at brukere kan bo lengst mulig hjemme i egen bolig. Revisjonen kan imidlertid ikke se at det går frem av hjemmetjenestens rutine på hvilken måte ansatte skal benytte innsatstrappen.

Heldøgnsomsorgen leverer tjenester på de øverste trinnene i innsatstrappen, og tilbyr derav tjenester til innbyggerne med det mest omfattende omsorgsbehovet i kommunen. På ledernivå pekes det i intervju på at det er oppmerksomhet rundt innsatstrappen i virksomheten, og at man eksempelvis på korttidsavdelingene har fokus på at brukere skal klare seg med et lavere tjenestenivå etter oppholdet. Samtidig forteller ansatte i heldøgnsomsorgen i intervju at de i liten grad kjenner til og benytter innsatstrappen.

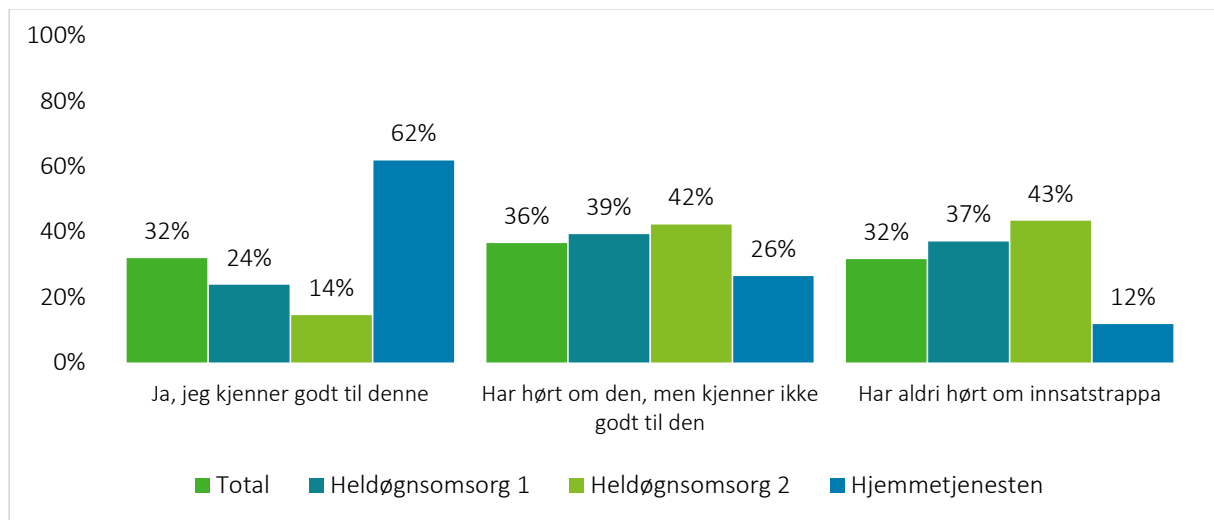
Spørreundersøkelsen viser også at det er variasjon i hvor godt kjent innsatstrappen er i virksomhetene. Det er ikke ansatte som tar vurderinger og beslutter hva slags tjenester brukerne skal få. At ansatte kjenner til innsatstrappen, og de ulike tjenestene som tilbys, kan likevel være viktig ettersom det er ansatte som gjennom daglig kontakt med brukere ser brukerne og deres behov, og kan bringe det videre til ledelsen dersom de opplever at om tjenestene

⁶¹ Simpli. Nivå 2 Velferd - Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette. Godkjent: 31.05.2023. Versjon 2.

som gis ikke er på riktig nivå. Som figuren under viser, svarer om lag én av tre ansatte at de kjenner godt til innsatstrappen og like mange svarer at de aldri har hørt om innsatstrappen. 36 prosent svarer at de har hørt om innsatstrappen, men ikke kjenner godt til den.

Det er klart flest i hjemmetjenesten som oppgir at de kjenner godt til innsatstrappen (62 prosent), sammenlignet med heldøgnsomsorg 1 (24 prosent) og heldøgnsomsorg 2 (14 prosent). I intervju får revisjonen opplyst at hjemmetjenesten høsten 2022 arrangerte en felles fagdag for samtlige ansatte, der det blant annet ble gitt opplæring i innsatstrappen. Revisjonen har ikke fått informasjon om at lignende tiltak for å gjøre innsatstrappen kjent blant ansatte har blitt gjennomført i heldøgnsomsorgen. I kommentar til faktagrunnlaget opplyser administrasjonen: «Når pasient er på institusjon, er de på øverste nivå og de ansatte trenger derfor ikke kjenne til innsatstrappen for deres daglige arbeid». Revisjonen vil imidlertid legge til at det kan være at ansatte kan observere at brukere på institusjon kan ha nytte av andre tjenester i innsatstrappen ved endring i helsetilstand.

Figur 21: Kjenner du til innsatstrappen i Asker kommune?

(N = 373)

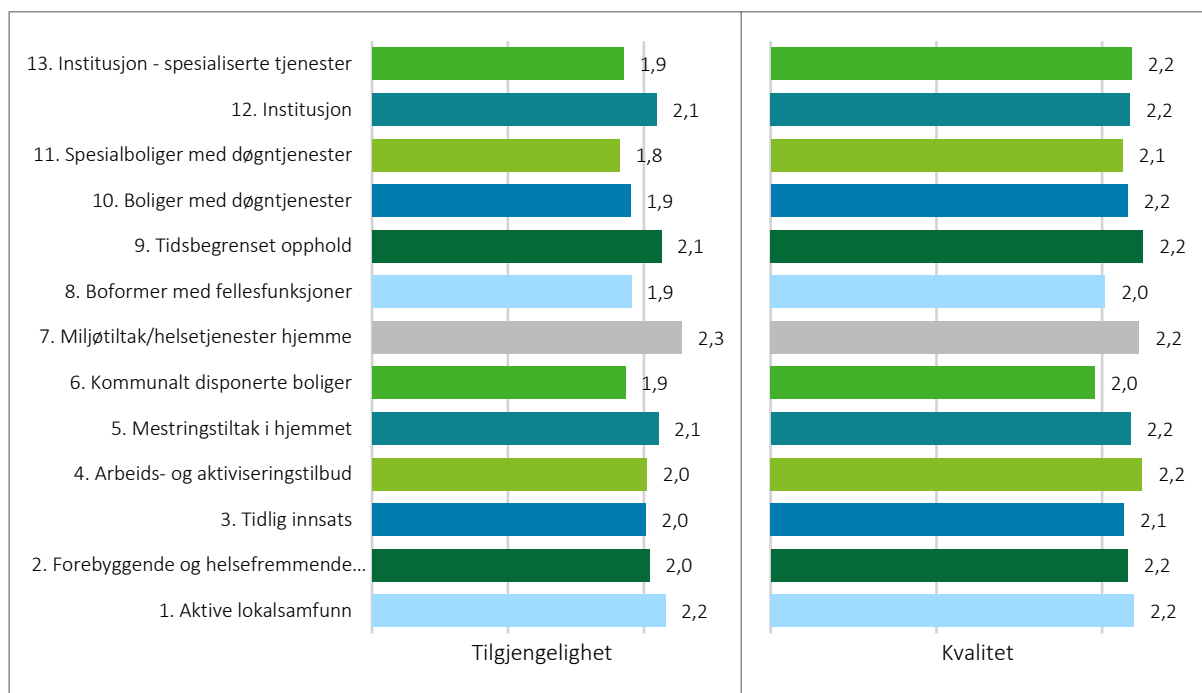
I spørreundersøkelsen er ansatte i hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen spurt om i hvilken grad de opplever at de ulike tilbudene i innsatstrappen er *tilgjengelige* og har *god kvalitet*. Med tilgjengelighet menes hvor godt «bygget ut» tilbudet er, det vil si at de som trenger det får tilgang til tilbudet. Med kvalitet menes hvorvidt tjenestene kommunen tilbyr på det aktuelle trinnet er gode. I spørreundersøkelsen ble ansatte bedt om å vurdere samtlige trinn på innsatstrappen på en skala fra 1 til 3, der 1 er lav tilgjengelighet/kvalitet, 2 er middels tilgjengelighet/kvalitet og 3 er høy tilgjengelighet/kvalitet.

Som illustrert i figuren under, opplever de fleste ansatte at samtlige trinn i innsatstrappen er middels tilgjengelige, der de fleste tilbudene har et gjennomsnitt mellom 1,8 – 2,3. Miljøtiltak og helsetjenester i hjemmet oppleves som mest tilgjengelig (gjennomsnitt på 2,3), mens spesialboliger med døgntjenester oppleves minst tilgjengelig (gjennomsnitt på 1,8).⁶²

Kvaliteten på tilbudene i innsatstrappen vurderes gjennomgående som noe høyere enn tilbudenes tilgjengelighet, der de fleste tilbudene har et gjennomsnitt mellom 2,0 – 2,2.

⁶² I tilsendt dokumentasjon opplyser kommunen at de p.t. ikke har egne spesialboliger med døgntjenester, og de derfor kjøper plasser for denne brukergruppen. Kommunens plan er imidlertid å tilbakeføre en del av denne pasientgruppen i tilfeller der det er hensiktsmessig.

Figur 22: Hvor tilgjengelig og godt er de ulike tilbudene i innsatstrappen slik du oppfatter det? *

*Ansatte som ikke kjente til de ulike tilbudene på ett eller flere trinn ble bedt om å velge «ingen formening». Disse svarene synliggjøres ikke i figuren. N = 373

5.2.3 Vurdering

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen bør sikre en aktiv bruk av innsatstrappen. Revisjonens vurdering er at det er et forbedringspotensial på dette området.

Informasjon om de ulike tilbudene i innsatstrappen er tilgjengelig i kommunens kvalitetssystem, men det er i liten grad informasjon som beskriver **på hvilken måte** ledere og ansatte skal benytte innsatstrappen, for eksempel hvordan velferdsforvaltningen skal bruke innsatstrappen i sine vurderinger og prioriteringer mellom ulike tjenestenivå når de tildeler tjenester. Undersøkelsen viser også at det er eksempler på at brukere får flere tjenester enn nødvendig.

Det går videre frem av undersøkelsen at ansatte i varierende grad kjenner til innsatstrappen og de ulike tjenestetilbudene. Revisjonen mener det er viktig at ansatte har god kjennskap til innsatstrappen, ettersom ansatte er i daglig kontakt med brukere og kan gjøre vurderinger av om tjenestene som gis er på riktig nivå.

Undersøkelsen viser også at det er behov for å styrke de laveste trinnene i trappen, særlig når noen av tilbudene avvikles. Revisjonen vil peke på at prinsippet om å tildele tjenester etter laveste effektive omsorgsnivå krever gode og forebyggende tjenester på de lavere trinnene.

5.3 Velferdsteknologi

5.3.1 Plan eller strategi for arbeidet med velferdsteknologi

Revisjonen har bedt kommunen sende ev. planer eller strategier for arbeidet med velferdsteknologi, men dette er foreløpig ikke utarbeidet i Asker kommune.⁶³ Arbeidet med velferdsteknologi omtales imidlertid i andre planer og kommunale dokument. I tilbakemelding til faktagrunnlaget viser administrasjonen til programstyringsdokumentet «Program Velferd 2022-2025», der velferdsteknologi og mål knyttet til dette er nevnt som ett av flere virkemiddel for å «sikre styring mot framtidig økonomisk bærekraftig drift, og god livskvalitet ved best mulig mestring av egne liv». I samtale med rådgiver i velferdsforvaltningen som arbeider med velferdsteknologi, går det frem at det er utarbeidet måltall for hvor mye, og for hvilken type, velferdsteknologi som skal implementeres i tjenesten:

- Antall innbyggere med trygghetstjeneste: 1900

⁶³ I tilbakemelding til faktagrunnlaget (epost sendt revisjonen 25.9.23) viser administrasjonen til en powerpointpresentasjon om digitalisering og velferdsteknologi som sier noe om status på området mars 2023.

- Antall innbyggere med tileggssensorikk trygghetsalarm: 30
- Antall innbyggere med medisineringsstøtte: 200
- Antall innbyggere med digitalt tilsyn: 70
- Antall innbyggere med lokaliseringsstøtte: 20

I Asker kommunes temaplan *Leve hele livet i et aldersvennlig Asker* går det frem at kommunen har utarbeidet fire strategier for å sikre en fremtidsrettet tjeneste som kan møte kommende utfordringer i helse- og omsorgstjenesten. En av strategiene er at kommunen «aktivt skal bruke velferdsteknologi i fremtidens helse- og omsorgstjenester». Det pekes på at økt bruk av velferdsteknologi kan gi eldre økt selvstendighet og livsmestring, føre til mer effektiv bruk av ressurser i helse- og omsorgstjenestene og redusere behovet for transport, for eksempel for hjemmetjenesten. Samtidig pekes det også på at vellykket implementering av velferdsteknologi forutsetter tilstrekkelig kompetanse og trygghet rundt bruken av teknologien hos ansatte og brukere.⁶⁴

I temaplanens kunnskapsgrunnlag beskrives det ytterligere hvordan Asker kommune arbeider med velferdsteknologi. Det går frem av kunnskapsgrunnlaget at kommunen blant annet jobber med å utvikle og implementere velferdsteknologi ut fra føringer i nasjonalt velferdsteknologi-program, som er et samarbeid mellom KS, direktoratet for e-helse og helsedirektoratet som skal bidra til at flere kommuner tar i bruk velferdsteknologi. Videre går det frem av kunnskapsgrunnlaget at Asker kommune deltar i et regionalt samarbeid, «Helsehub», hvor kommuner, næringsliv og høyskolemiljøer blant annet samarbeider om velferdsteknologiske utviklingsprosjekter.⁶⁵

Asker kommune har også opprettet senter for innovasjon og læring (SEIL) som blant annet leder arbeidet med å innføre og utvikle velferdsteknologiske løsninger i helse- og omsorgstjenesten. I intervju blir det opplyst at det er to rådgivere i avdeling innovasjon og læring som jobber med innføring av ny velferdsteknologi og andre digitaliseringsprosjekter for tjenesteområdet velferd. Det er også opprettet et fagnettverk for velferdsteknologi.

Kommunen har også utarbeidet en temaplan for digitalisering og smart bruk av teknologi,⁶⁶ men velferdsteknologi er ikke omtalt i denne planen.

5.3.2 Kommunens bruk av velferdsteknologi

I samtale med rådgiver for velferdsteknologi i velferdsforvaltningen går det frem at arbeidet med velferdsteknologi i kommunen er noe fragmentert.⁶⁷ I sin tilbakemelding på faktagrunnlaget opplyser administrasjonen at det er ansatt to rådgivere i velferdsforvaltningen som arbeider med drift og forvaltning av innført velferdsteknologi. Disse ressursene deltar også i implementeringsaktiviteter og -prosjekter. I tillegg er det dedikert ressurs i heldøgnsomsorg 2 som arbeider med å implementere velferdsteknologi i denne virksomheten.

Revisjonen får i intervju opplyst at arbeidet med velferdsteknologi har kommet lenger i heldøgnsomsorg 2 sammenlignet med heldøgnsomsorg 1. Heldøgnsomsorg 2 har blant annet en egen velferdsteknologikonsulent som arbeider med innføring og oppfølging av velferdsteknologi i virksomheten. Halve stillingen er utlånt til IKT for å sikre et godt samarbeid mellom virksomhetene og dele kompetanse. Hurum bo- og omsorgssenter er bygget med mange velferdsteknologiske løsninger.

Revisjonen har etterspurt tall over hva slags velferdsteknologi som Asker kommune tilbyr per i dag, samt hvor mange brukere som benytter seg av ulike former for velferdsteknologi. Det foreligger også statistikk på dette i velferd sin årsrapport. I tabellen under er tall på dette sammenstilt.⁶⁸ Som det går frem av tabellen, er antall brukere med ulik form for velferdsteknologi totalt sett økende.

Tabell 6: Oversikt over tildeling av velferdsteknologi 2020-2021⁶⁹

	2020	2021	2022	2023 per 22.05
Trygghetsalarm	1330	1373	1405	1492

⁶⁴ Asker kommune. *Leve hele livet i et aldersvennlig Asker. Temaplan 2022-2034*. Vedtatt av kommunestyret: 08.03.2022. s. 33-34

⁶⁵ Asker kommune. *Leve hele livet i et aldersvennlig asker. Kunnskapsgrunnlag 2022-2034*. Vedtatt av kommunestyret: 08.03.2022.

⁶⁶ Asker kommune. *Temaplan for digitalisering og smart bruk av teknologi 2023-2032*. Vedtatt av kommunestyret: 15.11.2022.

⁶⁷ I tilbakemelding til faktagrunnlaget peker administrasjonen på at: «[d]et er mange typer velferdsteknologi som er innført i virksomhetene både i stor og småskala. Det kan være ulik status for innføringen mellom virksomhetene siden det ikke er alt som blir innført samtidig i alle virksomheter og det jobbes med ulike prosjekter».

⁶⁸ Tall fra 2020-2022 er hentet fra årsrapporten til Velferd, mens tall fra 2023 er opplyst av kommunen i forbindelse med revisjonen.

⁶⁹ I tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyser administrasjonen at samme bruker kan ha flere teknologier.

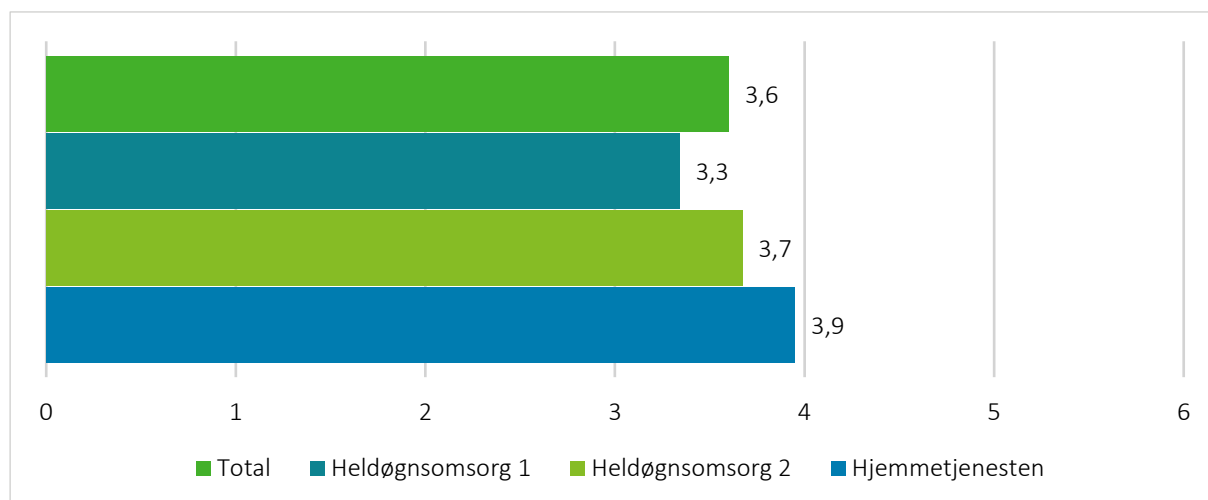
Brann- og røykvarsling i tilknytning til trygghetsalarm	288	247	156	151
E-lås	1335	1357	1455	1436
GPS	12	2	9	10
Medisindispensere	92	107	117	117
<i>Totalt</i>	<i>3057</i>	<i>3086</i>	<i>3142</i>	<i>3206</i>

Kilde: Årsrapport Velferd 2022 og Asker kommunes dokumentoversending i forbindelse med forvaltningsrevisjonen.

I årsrapporten til Velferd går det også frem at kommunen jobber med flere andre former for velferdsteknologi, som eRom, digital hjemmeoppfølging, nasjonale løsninger innen legemiddelområdet, felles kommunal journal, digihelse (digital innbyggerdialog), digitalt tilsyn i institusjon/bolig og for hjemmeboende, mv.⁷⁰ Flere av disse prosjektene har planlagt oppstart eller ferdigstilling i 2023, og det går ikke frem hvor mange som p.t. benytter tilbudet i årsrapporten. I intervju blir det i tillegg vist til at kommunen har en avtale med Bærum sykehus om digitalt sårstell i hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen. Hurum bo- og omsorgssenter trekkes også i intervju frem som en ny og moderne institusjon med flere tekniske løsninger og bruk av velferdsteknologi, eksempelvis digitale senger, digitale medisintraller og elektronisk medisinkabinett.

Intervju og spørreundersøkelse går det frem at velferdsteknologi blir benyttet i varierende grad i Asker kommune. I spørreundersøkelsen ble ansatte blant annet spurt om i hvilken grad de mener at deres avdeling har tatt i bruk tilgjengelig velferdsteknologi. På en skala fra 1 til 6, der 1 er i svært liten grad og 6 er i svært stor grad, er gjennomsnittscoren 3,6. Det er noe forskjell mellom virksomhetene, der flest ansatte i hjemmetjenesten opplever å ha tatt i bruk tilgjengelig velferdsteknologi (gjennomsnittscore på 3,9) og færrest i heldøgnsomsorg 1 (gjennomsnittscore på 3,3).

Figur 23: I hvilken grad mener du at din avdeling har tatt i bruk tilgjengelig velferdsteknologi?

N = 373

Ansatte ble i spørreundersøkelsen videre bedt om å utdype hva det viktigste forbedringsområdet er når det kommer til å ta i bruk velferdsteknologi på deres avdeling. Følgende ble fremhevet:

- Behov for mer **opplæring og informasjon** om hvilken velferdsteknologi som finnes i kommunen. I intervju kommenteres det også at kommunen har et forbedringspotensial med hensyn til å kommunisere hvilke tilbud som finnes innen velferdsteknologi til brukere og pårørende.

⁷⁰ Asker kommune. [Årsrapport 2022 velferd](#). Dato: Ukjent s. 35-36

- Behov for å **sette av midler i budsjettene** til å anskaffe velferdsteknologi. Å kjøpe inn og drifte velferdsteknologi er dyrt, og i intervju kommenterer flere at de opplever at kommunens økonomi setter begrensninger for arbeidet med velferdsteknologi. En virksomhetsleder viser til at det er nødvendig å søke Statsforvalteren om midler til velferdsteknologiske tiltak. I tilbakemelding til faktagrunnlaget peker administrasjonen på at det er satt av midler til å anskaffe velferdsteknologi i budsjett.
- Behov for å **sikre at teknologien fungerer**. Både i spørreundersøkelsen og intervju blir det påpekt at dårlig internettdekning kan medføre at velferdsteknologi som eksempelvis eRom ikke blir benyttet som ønskelig. I spørreundersøkelsen trekker også flere ansatte frem at medisindispenseren Evondos har mange feilkilder, og i flere tilfeller krever mer ressurser enn den frigjør. I intervju kommenterer også en virksomhetsleder at det har vært krevende å få på plass den tekniske riggen rundt digitale tilsyn.⁷¹

I intervju pekes det av både ledere og ansatte på at det er ønskelig med mer velferdsteknologi i tjenesten for å redusere risiko, øke kvalitet og effektivisere tjenestene. Det er i liten grad spesifisert hvilken type teknologi dette kan være. Samtidig understrekes det også i intervju at når velferdsteknologi skal benyttes, er det viktig å i hvert enkelt tilfelle vurdere om teknologien *faktisk* bidrar til å gjøre tjenesten mer effektiv. Som eksempel blir det vist til at mange av pasientene som kan benytte multidosedispensere, er pasienter som ofte mottar andre tjenester fra hjemmetjenesten enn medisinbehandling. I disse tilfellene vil det være lite hensiktsmessig å benytte multidosedispensere, siden hjemmetjenesten uansett må til brukeren for å gi andre tjenester. Det kommenteres også i intervju at det er flere brukere i hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen som ikke kan benytte velferdsteknologi grunnet kognitivt eller fysisk funksjonsnivå.

I samtale med rådgiver for velferdsteknologi i velferdsforvaltningen går det også frem at det gjenstår noe arbeid med å forankre og rigge arbeidet med velferdsteknologi i tjenesten både blant ledelsen og ute hos brukere. Rådgiver mener det er nødvendig å i større grad etablere system og struktur for hvem som har ansvar for å innføre og følge opp bruk av velferdsteknologi ute hos brukere, og at det er behov for å øremerke ressurser til dette. Samtidig peker rådgiver på at arbeidet med velferdsteknologi er forholdsvis nytt i kommunen. Rådgiveren var den første som ble ansatt høsten 2021 for å jobbe spesifikt med velferdsteknologi i drift i kommunen for å følge opp brukere av velferdsteknologi i virksomhetene. I sin tilbakemelding til faktagrunnlaget viser administrasjonen til at det før dette har vært to ansatte på SEIL som har arbeidet med implementering av velferdsteknologi. Ettersom arbeidet med velferdsteknologi er forholdsvis nytt i kommunen, opplever rådgiver at behovet for omorganisering og økte ressurser blir tydeligere jo lenger kommunen kommer i arbeidet.

I tilbakemelding til faktagrunnlaget peker administrasjonen på at «utvikling av velferdsteknologi er tydelig forankret hos direktør og virksomhetsledere, generelt ved ordinært delegasjonsreglement i Asker, men også spesifikt gjennom Program Velferd». Det blir også vist til at gamle Asker kommune har hatt en egen temaplan for velferdsteknologi.

5.3.3 Vurdering

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen bør ta i bruk tilgjengelig velferdsteknologi og ha en strategi eller plan for dette arbeidet. Undersøkelsen viser at Asker kommune er en del av Nasjonalt velferdsteknologi-program og har ansatte som er dedikert arbeidet med implementering, drift og forvaltning av velferdsteknologi. Arbeidet med velferdsteknologi er nevnt flere steder i kommunens planverk men kommunen har ikke utarbeidet en plan eller strategi for arbeidet med velferdsteknologi. Dette medfører en risiko for at arbeidet med velferdsteknologi ikke er tilstrekkelig målrettet og systematisk.

Undersøkelsen viser at Asker kommune har tatt i bruk ulike typer velferdsteknologi og iverksatt flere prosjekt knyttet til dette arbeidet, men at det varierer i hvor stor grad de ulike virksomhetene har tatt i bruk velferdsteknologi. Det pekes på at forbedringspotensial med hensyn til opplæring, informasjon om hva som er tilgjengelig og å sikre at teknologien fungerer som den skal.

Det er et lovkrav å ivareta brukeres selvstendighet og styring av eget liv, og mulighet til å selv ivareta egenomsorg, (jf. kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenester § 3). I lys av kapasitetsutfordringene helse- og omsorgstjenesten står i mener revisjonen det er risiko for at dette lovkravet ikke etterleves på en god nok måte og at det er potensial for å i større grad ta i bruk teknologi for å redusere denne risikoen.

⁷¹ Digitale tilsyn er ulike kamera, sensorer eller detektorer som kan varsle tjenesten om bevegelse, fall, mv. Ulike løsninger kan kombineres, som for eksempel bruk av kamera eller video for bildeoverføring, slik at ansatte kan logge seg på ved avtalte tidspunkt eller det åpnes bildeoverføring ved utløst alarm.

5.4 Samhandling

5.4.1 Samhandling internt i kommunen

System og rutiner for samhandling

Samhandlingsrutiner for velferd i Asker kommune er samlet i en felles prosess i kommunens kvalitetssystem. I prosessen går det frem at rutinene skal bidra til at samhandling mellom velferdsforvaltningen og utførere fremstår som enhetlig, og at det er virksomhetslederne og avdelingsledere som er ansvarlige for at rutinene følges i deres virksomhet/avdeling.⁷² I prosessen er det linket til relevante samhandlingsrutiner for pleie- og omsorgstjenesten:

- Rutine for samhandling mellom velferdsforvaltningen, hjemmetjenesten og psykisk helse- og rustjenester
- Rutine for samhandling mellom velferdsforvaltningen og praktisk bistand
- Rutine for samhandling mellom velferdsforvaltningen og dagaktivitetstilbud
- Rutine for samhandling mellom korttidsavdelinger og hjemmesykepleien
- Rutine for samhandling mellom fastleger og hjemmetjenesten
- Rutine for samhandling ved tildeling av akutt plass for personer med demenstilstand
- Samarbeidsavtale fastlege og velferdsforvaltningen

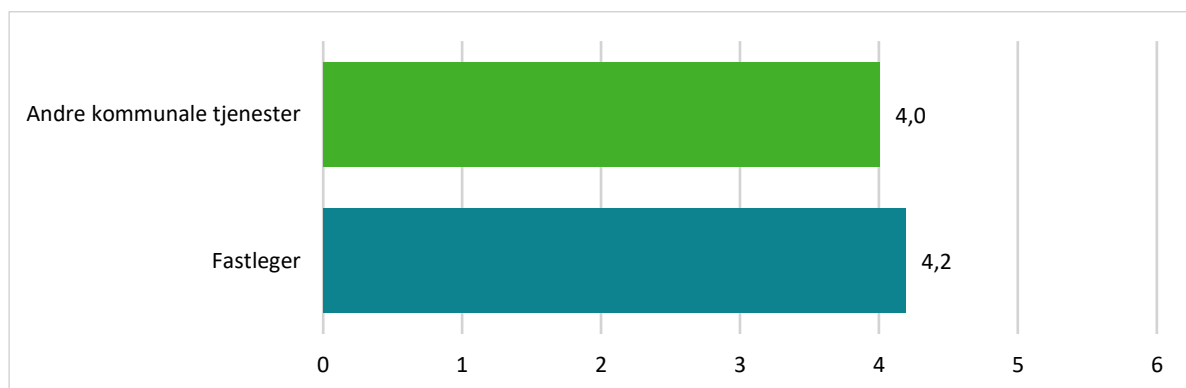
I kommunens felles prosess for samhandling går det frem at det avholdes overordnede samhandlingsmøter på velferdsområdet to ganger i året. På møtene diskuteres saker av prinsipiell art. Virksomhetslederne avgjør hvem som deltar i møtet.⁷³

I intervju opplyses det at det også gjennomføres faste samarbeidsmøter internt i heldøgnsomsorgen. Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2 opplyser at det avholdes faste samarbeidsmøter mellom virksomhetslederne hver 14. dag, og at virksomhetsledernes rådgivere i tillegg har faste møter. Det avholdes også felles møter med alle avdelingslederne i heldøgnsomsorgen to til fire ganger i året. På disse møtene utveksler avdelingslederne erfaringer, deler kunnskap og diskuterer videre samarbeid og samkjøring mellom de to virksomhetene.

Utfordringer i samhandlingen

Personer som er intervjuet i forbindelse med revisjonen, beskriver i hovedsak samhandling internt i kommunen som god, og det påpekes at det er stor vilje til å samhandle i kommunen. I spørreundersøkelsen som er gjennomført blant ansatte tegnes det også i hovedsak et positivt bilde av samhandlingen i kommunen. Resultatet er fremstilt i figuren under, og viser at de ansatte på en skala fra 1-6, der 1 er svært dårlig og 6 er svært godt, i gjennomsnitt gir samarbeidet med andre kommunale tjenester score 4 og samarbeidet med fastleger score 4,2.

Figur 24: I hvilken grad mener du at din avdeling samarbeider godt med andre kommunale tjenester/fastleger?

N = 373. Svarene er på en skala fra 1 til 6, der 1 er i svært liten grad og 6 er i svært stor grad

I spørreundersøkelsen er ansatte bedt om å utdype eventuelle forbedringspotensial i samhandlingen mellom kommunale tjenester. Følgende punkt ble fremhevet:

- Økt kommunikasjon mellom tjenestene
- Mer informasjon om tjenestetilbud, ansvar og oppgaver i de ulike tjenestene
- Like rutiner på tvers av tjenesteområdene, som også følges av alle

⁷² Simpli. Nivå 2 Velferd – Hjemmetjenesten – Administrative støtteprosesser - Samhandlingsrutiner. Godkjent: 18.11.2021. 4. versjon.

⁷³ Simpli. Nivå 2 Velferd – Hjemmetjenesten – Administrative støtteprosesser - Samhandlingsrutiner. Godkjent: 18.11.2021. 4. versjon.

- Flere samarbeidsmøter og nettverksmøter på tvers av tjenestene

Også i intervju blir det pekt på at det er enkelte forbedringspotensial i samhandlingen. En av de som er intervjuet mener at kommunen bærer preg av silotenkning, og at det ikke i tilstrekkelig grad er etablert en organisasjonsstruktur eller felles kultur etter kommunesammenslåingen. Dette arbeidet har særlig blitt påvirket av pandemien. En tillitsvalgt forteller i intervju at som følge av dette kjenner ikke alle ansatte til hvor de skal henvende seg ved behov for samhandling med andre tjenester i kommunen

Virksomhetsleder for hjemmetjenesten forteller i intervju at det har blitt jobbet ekstra med å etablere en god dialog med **velferdsforvaltningen** etter kommunesammenslåingen, ettersom kommunene før sammenslåingen hadde ulik kultur for å ha dialog med velferdsforvaltningen. Undersøkelsen viser at det fortsatt er enkelte utfordringer knyttet til tildeling av tjenester, og virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2 påpeker at de ikke alltid er enig i hvilke tjenester pasienter blir tildelt. I spørreundersøkelsen viser også flere ansatte i fritekstfelt til at de opplever at brukere blir plassert på feil nivå i innsatstrappen, og at det kan være vanskelig å komme i kontakt med saksbehandlerne i velferdsforvaltningen.

Virksomhetsleder for velferdsforvaltningen kommenterer i intervju at hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen har et forbedringspotensial i å melde fra tidsnok til velferdsforvaltningen når brukere flyttes mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten.⁷⁴

Det påpekes videre av flere i intervju at det er forbedringspotensial i samarbeidet mellom pleie- og omsorgstjenestene og **psykisk helse- og rustjeneste**. Virksomhetsleder for hjemmetjenesten viser til at kommunens ambulante tjenester er organisert etter brukergruppe, noe som innebærer at hjemmetjenesten og psykisk helse- og rustjeneste i flere tilfeller kjører til *samme del av kommunen* for å gi tjenester til ulike brukere. Det påpekes at det ville vært mer effektiv bruk av ressurser dersom kun én av tjenestene ga tjenester til brukere i flere brukergrupper i samme del av kommunen. I flere tilfeller gir også hjemmetjenesten og psykisk helse- og rustjeneste ulike tjenester til *samme brukere*. En tillitsvalgt i hjemmetjenesten påpeker i intervju at det er lite effektiv bruk av ressurser at hjemmetjenesten drar til en bruker for å dele ut medisiner, dersom psykisk helse- og rustjeneste kan gjøre det når de er besøker brukeren.

Det påpekes også i intervju at hjemmetjenesten bare i varierende grad får tilbud om veiledning og bistand fra psykisk helse- og rustjeneste ved behov. Det går også frem av intervju at det ikke er etablert faste møtepunkter mellom hjemmetjenesten og psykisk helse- og rustjeneste, til tross for at de gir tjenester til mange av de samme brukerne.

Som vist i figuren over, vurderer ansatte samarbeidet med **fastlegene** til å fungere forholdsvis godt. I fritekstfelt i spørreundersøkelsen påpeker imidlertid enkelte ansatte at noen fastleger ikke forholder seg til kommunens samarbeidsrutine og at det er behov for flere møtepunkter med fastlegene. I intervju kommenterer også rådgiver i koordinerende enhet at fastleger et medisinsk koordineringsansvar for pasienter som mottar tjenester fra flere tjenester, men at det ikke er alle fastleger som er like bevisst på dette ansvaret.

5.4.2 Samhandling med eksterne tjenesteytere

Samhandlingen mellom Asker kommune og **spesialisthelsetjenesten** er regulert gjennom en samarbeidsavtale for Helsefelleskapet i Vestre Viken.⁷⁵ Det går også frem av tilsendt dokumentasjon at det arrangeres faste samhandlingsmøter mellom de kommunale tjenestene og spesialisthelsetjenesten to ganger i året.

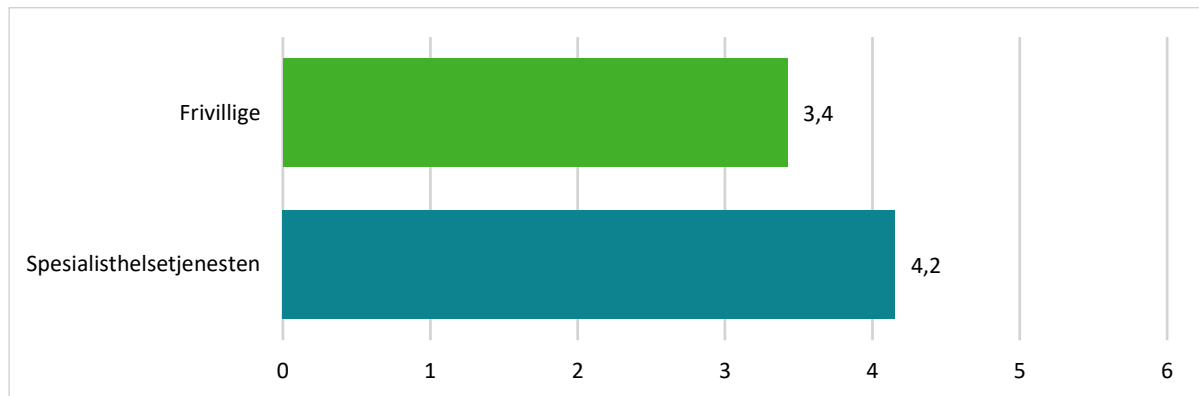
I spørreundersøkelsen som er gjennomført blant ansatte tegnes det i hovedsak et positivt bilde av samhandlingen mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten. Resultatet er fremstilt i figuren under, og viser at de ansatte på en skala fra 1-6, der 1 er svært dårlig og 6 er svært godt, i gjennomsnitt gir samarbeidet med spesialisthelsetjenesten en score på 4,2.

I spørreundersøkelsens fritekstfelt kommenteres det imidlertid at det også er behov for økt kommunikasjon med spesialisthelsetjenesten, flere møtearenaer og bedre forventningsavklaringer mellom brukere, spesialisthelsetjenesten og kommunen. I intervju kommenteres det også at det er enkelte gjentakende utfordringer knyttet til feil i medisinalister og uavklarte hjelpebehov ved utskrivning.

⁷⁴ I tilbakemelding til faggrunnlaget opplyser administrasjonen: «Rutinen er slik at bruker settes i midlertidig stopp i pasientjournalssystemet Gerica når bruker legges inn på sykehus, det er ingen direkte dialog rundt dette».

⁷⁵ Vestre Viken. *Overordnet samarbeidsavtale mellom Vestre Viken HF og kommunene*. Godkjent: 01.04. 2019.

Figur 25: I hvilken grad mener du at din avdeling samarbeider godt med frivillige/spesialisthelsetjenesten?

N = 373 Svar på en skala fra 1 til 6, der 1 er i svært liten grad og 6 er i svært stor grad

Samarbeidet mellom kommunen og **frivillige** vurderes mindre godt enn samarbeidet med spesialisthelsetjenesten og internt i kommunen. De ansatte gir samarbeidet med frivillige en gjennomsnittsscore på 3,4 på en skala fra 1-6, der 1 er svært dårlig og 6 er svært godt. Det er imidlertid flere ansatte som valgte svaralternativet «ingen formening» når det gjelder samarbeid med frivillige, samlet sett 19 prosent, sammenlignet med samarbeid med spesialisthelsetjenesten, samlet sett 14 prosent.

I spørreundersøkelsens fritekstfelt kommenterer flere ansatte at de ønsker mer informasjon om hvilke tilbud som finnes fra frivillige. Det kommenteres også at frivillighetskulturen i enkelte deler av kommunen, eksempelvis i sør, er sterkere enn andre steder.

I tilbakemelding til faktagrunnlaget opplyser administrasjonen:

Noen virksomheter har lite/ingen samarbeid med frivillige enda, mens andre har utstrakt samarbeid med frivillige og har hatt det over flere år. Arbeidet som er i gang, vil gi ansatte i flere virksomheter bedre oversikt over frivillige tilbud samt øke mobilisering av ressurser i lokalmiljøene. Et av målene for arbeidet med frivillighetsmodellen er at alle avdelinger i Velferd på sikt skal ha god oversikt over frivillige tilbud som eksisterer for sin målgruppe samt skal kunne ta imot samskapende initiativ og ta egne initiativ til å igangsette nye samskapte tilbud ved behov i tett samarbeid med aktører internt og eksternt i kommunen.

Direktør for velferd opplyser i intervju at velferd har etablert en egen frivillighetsmodell for å styrke samarbeidet med frivillige. Revisjonen har fått tilsendt en presentasjon som synliggjør frivillighetsmodellen og status og planer for frivilligarbeidet i velferd.⁷⁶ Presentasjonen viser at modellen for frivillighet i velferd innebærer ansettelse av to frivillighetsrådgivere i velferd, opprettelsen av et forum for frivilligkontakter, kulturbygging i virksomhetene, samt kurs og kompetansetiltak for frivillige. Det går ikke frem av presentasjonen hvor langt kommunen har kommet i dette arbeidet.

I forbindelse med verifisering av faktagrunnlaget stilte revisjonen spørsmål til kommunen om hvor langt man har kommet med å implementere ovennevnte frivillighetsmodell. Administrasjonen svarer følgende på dette:

Frivillighetsmodellen er implementert i Heldøgnsomsorg 1 og 2. Frivilligkontaktforum er etablert og det er gjennomført flere samlinger for frivilligkontakter med faglig innhold, erfaringsdeling og nettverksbygging med andre ressurspersoner i kommunen. Det har vært jobbet med kulturbygging over tid, spesielt i Heldøgnsomsorg 1 og dette året også i Heldøgnsomsorg 2 gjennom blant annet fagdager med Verdigheitsenteret og implementering av miljøkontakttrolle blant ansatte. Håndbok for frivillig samarbeid med maler, ressurser og veiledere er utarbeidet til bruk for frivilligkontakter i det praktiske arbeidet. Kurs for frivillige er etablert gjennom halvårlige inspirasjonssamlinger for frivillige som bidrar i velferd med faglig innhold, servering og sosialt samvær. Det planlegges også å utarbeide introduksjonskurs for nye frivillige fra høsten, 23.

Dette året utforskes mulighet for implementering av frivillighetsmodell for Hjemmetjenesten. Dette gjøres gjennom kompetanseheving om frivillighet for ansatte og nettverksbygging mellom hjemmetjeneste og innbyggertorg i sonene. Videre gjennom styrking av eksisterende og opprettelse av nye samskapte tilbud for seniorer i tett samarbeid med Medborgerskap, frivillige organisasjoner og andre aktører i lokalmiljøene.

⁷⁶ Asker kommune. *Frivillighet i Velferd. Status og planer*. Dato:12.12.2022.

For øvrige virksomheter i Velferd er det startet arbeid med kompetanse og kulturbygging gjennom fordypningskurs for utvalgte ansatte om medborgerskap og samskaping, samt påfølgende minikurs for tilhørende avdelinger. Avdelinger som sender ansatte på kurs og mottar minikurs etablerer rutiner i avdeling for økt samskapende praksis og har tilgang på råd og veiledning i arbeidet ved behov.

5.4.3 Koordinerende enhet, individuell plan (IP) og koordinator

Organisering og oppgaver i koordinerende enhet

I Asker kommune er koordinerende enhet organisert under velferdsforvaltningen. Over lenger tid har enheten bestått av to medarbeidere, men det blir i intervju med rådgiver for koordinerende enhet vist til at det er behov for flere ressurser for å oppfylle kravene i lovverket.

Koordinerende enhet har ansvar for å ivareta brukere som har behov for et langvarig helse- og omsorgstilbud, og sikre at de får et helhetlig og koordinert tilbud fra kommunen.⁷⁷ Rutiner for koordinerende enhets oppgaver er samlet i kvalitetssystemet på en felles side. Det er rutinebeskrivelser og sjekklister for hele arbeidsprosessen til enheten, fra de mottar en henvendelse, til det blir tildelt en koordinator og individuell plan, og frem til behov eventuelt har opphørt. Rutinene er oppdatert i juli og administrasjonen opplyser i epost til revisjonen 25.08.23 at «[d]et som er nytt er bare systematiseringen/justering inn i Simpli over de rutinene vi jobber etter nå. samt tilgang for tjenestene til å se og følge hele prosessen fra henvendelse/behov fram til avslutning av sak når behov opphører».

I forbindelse med verifisering av datagrunnlaget ba revisjonen om tall på hvor mange brukere i hjemmetjenesten og institusjonstjenesten som har IP og/eller koordinator. Administrasjonen svarer at det totalt er seks brukere i hjemmetjenesten som har IP og totalt 13 brukere som har koordinator uten IP. Kommunen oppgir at det ikke er noen brukere med IP og/eller koordinator i institusjonstjenesten.

Koordinator

Kommunen har plikt til å utarbeide individuell plan og utnevne koordinator for brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester. I henhold til koordinerende enhets rutiner i kvalitetssystemet, skal det gjennomføres en kartlegging av brukere som tar kontakt for å få tildelt en koordinator, der det blant annet innhentes nødvendige opplysninger om helsetilstand, bruker og pårørendes ønsker, med mer. Etter kartleggingen har koordinerende enhet ansvar for å vurdere hvilken virksomhet det er mest hensiktsmessig at har koordineringsansvaret. Avdelingsleder eller virksomhetsleder i den aktuelle virksomheten skal deretter bestemme hvem som blir koordinator innad i tjenesten eller virksomheten. Rutinen omtaler også hvordan koordinator skal følge opp brukeren og hva som skjer hvis det må byttes koordinator.⁷⁸

Koordinatoren til en bruker har i henhold til Asker kommunes rutinebeskrivelse følgende ansvarsområder:

- Sikre at deltakerne i teamet er enige om bruker sine behov, ønsker og mål
- Sikre god informasjon i dialog med bruker og tjenesteapparatet
- Sikre brukermedvirkning ved å legge til rette for at bruker får uttrykt sine mål og selv får delta aktivt for å nå sine mål
- Tydelig møteleder
- Sikre innkalling til tverrfaglig oppfølgingsteam møter i samarbeid med bruker sine ønsker behov og mål
- Sikre gode overganger for bruker
- Sikre tverrfaglig samarbeid
- Pådriver for fremdrift i arbeidet med individuell plan og bruker sine mål
- Evaluering av bruker sine mål i samarbeid med tverrfaglig oppfølgingsteam
- Pådriver for at ansvar for tiltak fordeles innad i teamet⁷⁹

I intervju opplyser rådgiver for koordinerende enhet at de tilbyr et «oppstartsmøte» mellom koordinator og bruker etter at det er utnevnt en koordinator. Oppstartsmøte er foreløpig kun et tilbud, men det vurderes om møtet skal være obligatorisk ettersom erfaring viser at det kan ta lang tid før koordinatorene kommer i gang med

⁷⁷ Forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator, § 6

⁷⁸ Simpli. Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan. Godkjent: 26.07.2023 versjon 5.

⁷⁹ Simpli. Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan. Godkjent: 26.07.2023 versjon 5.

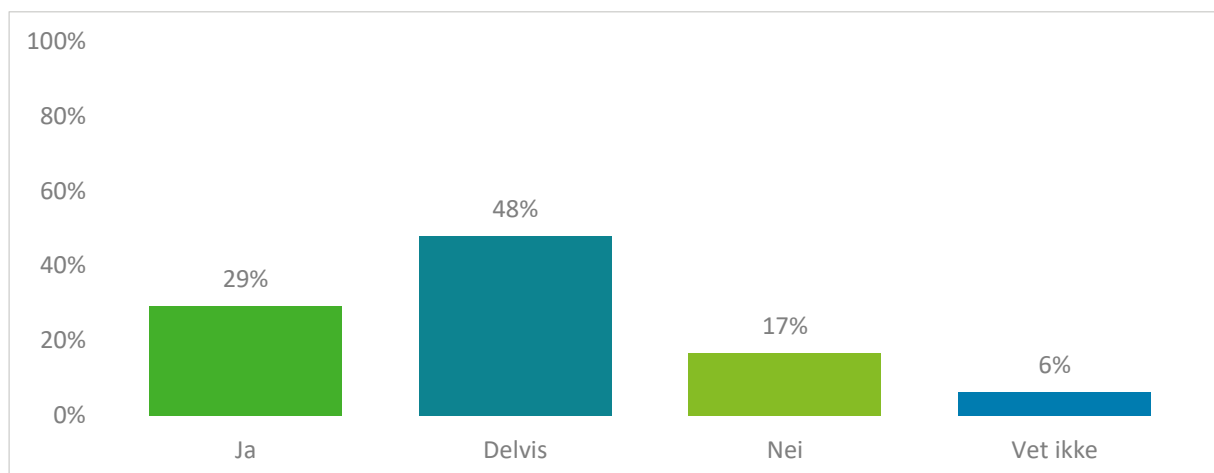
koordineringsarbeidet. Rådgiver for koordinerende enhet opplyser også i intervju at de opplever at koordinatorene ikke alltid har tilstrekkelig tid og kapasitet til å gjennomføre koordineringsoppgaver.

I intervju blir det opplyst at det er få pasienter på institusjon som har koordinator. Rådgiver i koordinerende enhet påpeker at mange ansatte i institusjonene mener at brukerens behov blir ivarettatt av institusjonen, men samtidig er ikke alltid helhetsperspektivet eller koordineringsarbeidet godt nok ivarettatt. I intervju går det videre frem at det er flere brukere i hjemmetjenesten som har koordinator. Hjemmetjenesten har også et eget team som ivaretar koordinatoransvaret⁸⁰ for brukere med kompliserte diagnoser som krever et større tjenestebehov, eksempelvis pasienter med ALS.

Det går videre frem av intervju at koordinerende enhet har ansvar for opplæringen av koordinatorene. Opplæringen består av tre moduler. Modul 1 er et e-læringskurs fra Helsedirektoratet. I 2023 er det per juni 37 koordinatorene som har gjennomført kurset. Modul 2 består av tre kurs som omhandler utforming av individuell plan, brukermedvirkning, møteledelse, med mer. For å delta må modul 1 være gjennomført. Modul 3 er en workshop som arrangeres to ganger i året. Formålet med workshopen er at ansatte kan øve på anonymiserte saker. For å delta på modul 1 være gjennomført, og man må kjenne til innholdet i kursene i modul 2.⁸¹ Rådgiver i koordinerende enhet opplyser i intervju at de anbefaler at koordinatorene deltar på alle tre modulene, men det er ikke obligatorisk å delta på noen av modulene. Koordinerende enhet er i tillegg tilgjengelig for spørsmål og veiledning etter behov.

I spørreundersøkelsen ble ansatte i hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen som har koordinatoransvar for en eller flere brukere (totalt 47 personer, 36 i heldøgnsomsorgen og 11 i hjemmetjenesten) spurt om de opplever å ha fått tilstrekkelig opplæring i rollen som koordinator. Som illustrert i figuren under, svarer 29 prosent «ja», 48 prosent «delvis» og 17 prosent «nei».

Figur 26: Opplever du å ha fått tilstrekkelig opplæring i rollen som koordinator?

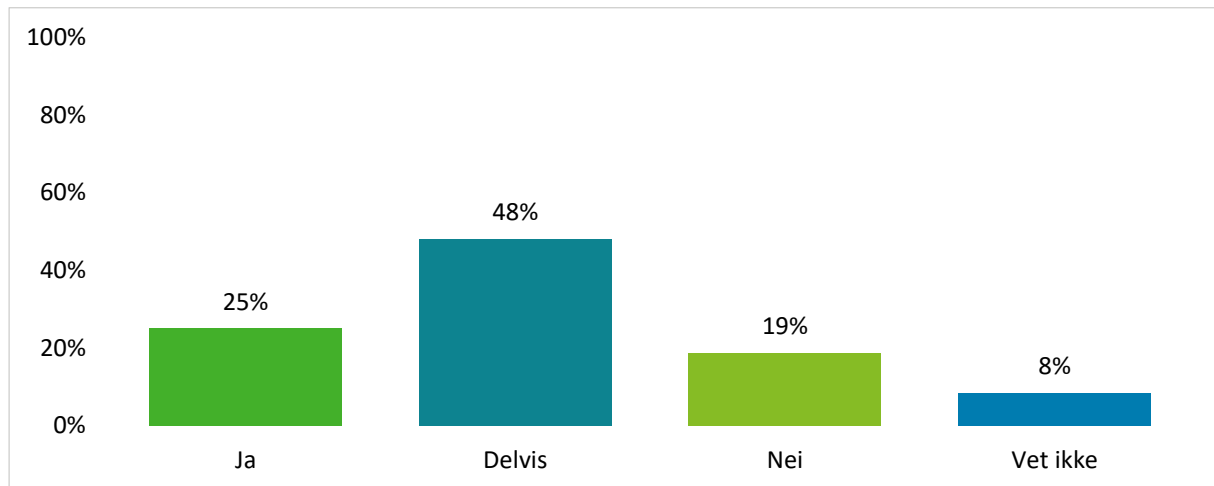
N = 47

Ansatte med koordinatoransvar for en eller flere pasienter ble også spurt om de opplever å ha tid til å ivareta koordinatorrollen på en god måte. Som illustrert i figuren under, svarer 25 prosent «ja», 48 prosent «delvis» og 19 prosent «nei». 8 prosent svarer «vet ikke».

⁸⁰ I tilbakemelding til faktagrunnlaget presiserer administrasjonen at teamet kan fungere som koordinator.

⁸¹ Simpli. Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildel og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan – Opplæring/veiledning. Godkjent: 26.07.2023 5.versjon.

Figur 27: Opplever du at du har tid til å ivareta koordinatrollen på en god måte?

N = 47

Individuell plan

I kommunens rutiner for koordinerende enhet, omtales også arbeidet med individuell plan. I henhold til rutine skal en individuell plan fungere som et samhandlings- og koordineringsverktøy, som sikrer struktur og systematikk i oppfølgingen av den enkelte bruker. I kvalitetssystemet er det flere rutiner, prosesser og maler for arbeidet med individuell plan.^{82 83 84}

I en av rutinene for arbeidet med individuell plan går det frem at individuell plan kan utarbeides på tre ulike måter:

- **Elektronisk individuell plan via Visma Flyt Samspill.** Dette er et nettbasert verktøy som sikrer at koordinator, bruker, pårørende og ev. andre tjenesteytere har en felles plattform for individuell plan. Systemet har både meldings- og kalenderfunksjon som er tilgjengelig for alle deltakere.
- **Papirversjon av individuell plan.** Det ligger en mal for papirversjonen av individuell plan i kvalitetssystemet. I malen skal ressurser, mål, tiltak og tidspunkt for evaluering fylles ut. Det er spesifisert at denne varianten passer godt for brukere som ikke ønsker/kan bruke elektronisk individuell plan.
- **«Duken»** er en tredje variant av individuell plan⁸⁵, som er en stor «duk» som legges på bordet mellom deltakerne i et møte. Brukers ressurser, mål og tiltak skrives på «duken» under møtet. «Duken» passer fint for familier, for personer som ønsker en mer visuell IP for eksempel på grunn av språkvansker eller barn. «Duken» er for stor til å skannes inn i journalsystem. Koordinator må derfor journalføre hovedpunktene fra «duken».

I intervju med rådgiver i koordinerende enhet blir det opplyst at det i utgangspunktet er koordinator og bruker som utarbeider individuell plan sammen, men at koordinerende enhet kan kobles på ved behov for bistand.

I rutinen for individuell plan går det frem at tverrfaglige oppfølgingsteam skal bidra til at målene i den individuelle planen oppfylles. Medlemmene i det tverrfaglige oppfølgingsteamet er koordinator, bruker og eventuelle øvrige tjenesteytere. Det tverrfaglige oppfølgingsteamet har også ansvar for å sikre et godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten, fastlege, NAV, eller andre i tilfeller der dette er aktuelt.⁸⁶

Rådgiver for koordinerende enhet påpeker i intervju at ikke alle ansatte i pleie- og omsorgstjenesten har et bevisst forhold til hva en individuell plan faktisk er. Rådgiver i koordinerende enhet forteller at mange koordinatører opplever utarbeiding av individuell plan som dobbeltarbeid, ettersom mange av de samme tingene også skal journalføres.

⁸² Simpli. Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan – Verktøykasse - Verktøy for IP. Godkjent dato: ukjent.

⁸³ Simpli. Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan – Verktøykasse - Verktøy for IP Individuell plan papirversjon. Godkjent dato: ukjent.

⁸⁴ Simpli. Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan - Tverrfaglig oppfølgingsteam / IP. Godkjent: 18.05.2022. 3. versjon.

⁸⁵ I tilbakemelding til administrasjonen presiseres det: «Dette er ikke en del av individuell plan, dette gjelder Velferdsnett som ligger i samme avdeling».

⁸⁶ Simpli. Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan - Tverrfaglig oppfølgingsteam / IP. Godkjent: 18.05.2022. 3. versjon.

5.4.4 Vurdering

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen skal sikre et helhetlig og koordinert tjenestetilbud gjennom å legge til rette for samhandling mellom deltjenester i kommunen og med eksterne tjenesteytere. Videre skal det være etablert en koordinerende enhet som ivaretar arbeidet med individuell plan, og oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator. Brukere som har behov for langvarige og sammensatte tjenester, skal tilbys individuell plan og koordinator.

Undersøkelsen viser at kommunen har etablert flere rutiner og møtarenaer for å sikre samhandling internt i kommunen. Samtidig er det fortsatt flere forbedringspotensial i det interne samarbeidet, for eksempel med hensyn til å samkjøre tjenester virksomhetene imellom. Her kan det etter revisjonens oppfatning være noe å hente med hensyn til å sikre mer effektive tjenester.

Når det gjelder samarbeid med tjenesteytere utenfor kommunen oppfatter revisjonen at Asker kommune samarbeider godt med en rekke eksterne tjenesteytere, for eksempel samarbeides det tett med sykehusene. Samarbeidet med frivillige aktører er ikke like etablert, noe revisjonen mener kan føre til at man i for liten grad utnytter tilgjengelige ressurser utenfor kommunen. Revisjonen merker seg at det er satt i gang et arbeid med kulturbygging og kompetanseheving blant ansatte samt nettverksbygging med innbyggertorg/frivilligsentraler og frivillige organisasjoner i mange virksomheter.

Asker kommune har en koordinerende enhet som er organisert i velferdsforvaltningen. Det er utarbeidet rutiner og malverk for utnevning av koordinator, oppgaver for koordinator og utarbeidelse av individuell plan. Vi merker oss at det er svært få brukere i hjemmetjenesten og ingen i institusjonstjenesten med individuell plan og koordinator. Kommunen bør se nærmere på om alle brukere som har krav på dette får tilbud om det.

Det går videre frem av undersøkelsen at koordinatører i varierende grad opplever å ha fått tilstrekkelig opplæring i rollen som koordinator, til tross for at det er etablert et kursopplegg. Manglende kapasitet gjør det også utfordrende for noen koordinatører å følge opp koordinatoransvaret i tilstrekkelig grad. Revisjonen mener at dette medfører en risiko for manglende oppfølging og samordning av tjenestetilbudet, samt for framdrift i arbeidet med å utarbeide en individuell plan, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2.

5.5 Økonomistyring

5.5.1 Status - økonomi og handlingsrom

I kunnskapsgrunnlaget *Leve hele livet i et aldersvennlig Asker* vises det til at det økonomiske handlingsrommet kommunen vil reduseres de neste 10 til 15 årene.⁸⁷ Asker kommune vil få et økt omsorgsbehov i kommunen som følge av demografiske endringer, og anslår at de vil trenge om lag 800 nye heldøgnsomsorgsplasser frem mot 2040, noe som vil koste mellom fire til fem millioner kroner per plass.⁸⁸ Videre i vedlegget til kommuneplanen går det frem at nedgang i antall yrkesaktive i forhold til antall eldre vil styrke den økonomiske belastningen.⁸⁹

For å bøte på de store kostnadsøkningene trekker kommunen i kommuneplan for Asker 2020-2032 frem tverrsektorielle samhandlings- og planleggingsløsninger. Videre planlegges nye boformer som tilrettelegger for at man kan bo hjemme lengre. Økt satsing på trygghetsskapende teknologi og rehabilitering, tidlig innsats, anvendt teknologi og kunnskapsbasert omsorg i hele «innstastrappen» vil over tid kunne gi grunnlag for en reduksjon i behovet for heldøgns omsorgsplasser.⁹⁰

Direktør for velferd forteller at Asker kommune skal spare 210 millioner kroner innen 2025. Det er foreløpig ikke bestemt hvordan disse kuttene skal fordeles, men det oppgis at inneværende år skal det spares 9,6 millioner i velferdsbudsjettet. Direktør peker på at tjeneområdet velferd bevisst har valgt å unngå å kutte i forebyggende tiltak, det vil si tjenester som ikke er lovpålagte og at innsparinger i hovedsak har blitt gjennomført på områder der kommunen ligger høyere enn sammenlignbare kommuner på KOSTRA-indikatorer.

Virksomhetene i velferd er rammefinansiert. Det betyr at virksomhetsleder har handlefrihet til å benytte tildelte ressurser, altså budsjetttrammen. Direktør for velferd oppgir at virksomhetslederne står fritt til å fordele og benytte ressursene internt i sine virksomheter ut ifra status og behov.

⁸⁷ Asker kommune. *Leve hele livet i et aldersvennlig asker. Kunnskapsgrunnlag 2022-2034*. Vedtatt av kommunestyret: 08.03.2022. s. 6

⁸⁸ Asker kommune. *Kommuneplan for Asker 2020 - 2032 Samfunnsdelen*. Vedtatt i kommunestyre: 09.07.2020 s. 67

⁸⁹ Asker kommune. *Vedlegg til kommuneplan for Asker 2020-2032 Samfunnsdelen Langsiktige analyser mot 2040*. Dato: Oktober 2019, s. 72-73

⁹⁰ Asker kommune. *Kommuneplan for Asker 2020 - 2032 Samfunnsdelen*. Vedtatt i kommunestyre: 09.07.2020, s. 66-68

Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 1 oppgir at å gjennomføre kuttene oppleves som krevende og at situasjonen fører til at man må avvike tilbud som ikke er lovpålagt, for eksempel å stenge kantina ved Nesbru bo- og omsorgssenter som fungerer som et viktig lavterskeltiltak. Det blir vanskelig å følge innsatstrappen som forutsatt når muligheten til å bygge ut de forebyggende tjenestene minker. Det pekes på at man bruker mye tid til å snu hver stein, noe som hemmer kreativitet for å finne de gode og effektive løsningene fremover. Endring koster dersom prosessene skal være gode og slik virksomhetsleder oppfatter situasjonen nå er det vanskelig å møte utfordringer i pleie og omsorg på lang sikt på en god måte. Til det er kuttene for store.

5.5.2 Felles prosesser, systemer og støtte

Asker kommune har en felles prosess i Simpli for budsjettering og rapportering som gjelder for alle virksomheter, illustrert i figuren under.

Figur 28 Fellesprosess - økonomi og rapportering

Hver del av prosessen har tilhørende sider med informasjon, aktiviteter, relevante dokumenter og aktuelle lenker. Virksomhetslederne i heldøgnsomsorg 1 og 2 oppgir at deres virksomheter benytter seg av denne fellesprosessen.

Virksomhetenes budsjettrammer går frem av oppdragsbrev fra kommunedirektøren. I kommunens rutiner for budsjettering og rapportering går det frem at virksomhetsleder skal rapportere på økonomi og eventuelle avvik månedlig i systemet Framsikt. Ved avvik eller risiko for avvik gjennomføres det lederdialog mellom virksomhetsleder og direktør, slik at det kan iverksettes korrigerende eller forebyggende tiltak. Dersom det oppstår vesentlige endringer i budsjettet, skal dette fortløpende innarbeides og endres i revidert budsjett. I tillegg til månedsrapporteringen skal virksomhetsleder i sin månedsrapport for desember rapportere på hele året som har gått. Denne rapporten, inkludert de foregående månedsrapporteringene fungerer som grunnlag for årsrapporten til virksomheten.⁹¹

I tillegg til felles prosess for budsjettering og rapportering i Simpli har hjemmetjenesten en egen prosess for styringsdata og økonomi. Denne prosessen gjelder for ledere og økonomikonsulenter i hjemmetjenesten og har som målsetning å kvalitetssikre rapportering for økonomi og styringsdata i hjemmetjenesten.⁹² Prosessen beskriver frister, hvordan ledere og økonomikonsulenter skal kontrollere lønnslistene, timelister, fravær, nærværstimer og månedsrapportering i Framsikt.

Revisjonen har hatt tilgang til de ulike prosessene og ser at det ligger informasjon på samtlige prosesser og at alle sider med informasjon, dokumenter og rutiner er markert som godkjent i 2023.⁹³

Administrasjonen oppgir videre at alle tre virksomheter benytter følgende systemer i tillegg til Simpli og Framsikt som skal bidra til å sikre god økonomistyring:

- Agresso – regnskapssystem hvor alle avdelingslederne kan følge regnskapet i sine avdelinger
- UBW - innkjøp, attestering/anvisning av fakturaer samt rapporter for oppfølging/økonomistyring
- GAT Turnus - bidrar til en oversikt over ressursbruk
- HRM - gir et bilde av fastlønnsutgifter
- Gerica - viser virksomhetens aktiviteter

Administrasjonen oppgir at det er tre sentrale økonomirådgivere, ansatt i tjenesteområdet organisasjon, som i sin helhet følger opp tjenesteområdet velferd, inkludert virksomhetslederne.

Frem til mai 2023 har **hjemmetjenesten** hatt en økonomikonsulent som har hatt dialog med den enkelte avdelingsleder månedlig i forbindelse med månedsrapportering. Fra mai 2023 er denne stillingen besatt av ny medarbeider i en rådgiverstilling som har som hovedfokusområde fremover å ha tett individuell oppfølging av den enkelte avdelingsleder for å sikre forståelse og se sammenhenger i aktivitet og ressursbruk.⁹⁴ Virksomhetsleder

⁹¹ Simpli. Nivå 1 Administrasjon og ledelse – Fellesprosesser – Økonomi og finans – Budsjettering og rapportering - Økonomistyring og rapportering. Godkjent dato: 03.01.2023. Versjon 2.

⁹² I Simpli oppgis det at denne prosessen gjelder for ledere og økonomikonsulent i hjemmetjenesten og har som formål å kvalitetssikre rapportering for økonomi og styringsdata.

⁹³ Unntaket er siden med kommunedirektørens oppdragsbrev som er fra 2022.

⁹⁴ Intervju virksomhetsleder hjemmetjenesten.

viser til at økonomistyring er tema med jevne mellomrom på ledermøter, de siste to årene har hjemmetjenesten hatt styringsinformasjon, effektivitet i produksjon, med mer, som tema i felles møter og opplæring.

Heldøgnsomsorg 2 har en controller i 50 prosents stilling som følger opp avdelingene og bistår virksomhetsleder med økonomirapporter. Videre har hvert «hus» en egen husøkonom som følger opp økonomi, budsjett, innkjøp og regnskap knyttet til drift av huset.⁹⁵

Heldøgnsomsorg 1 har ansatt en økonomikonsulent og hvert hus har egen husøkonom som følger med på innkjøp og regnskap knyttet til drift av huset. Disse har jevnlig møte med virksomhetsleder og går inn i støtteapparat til den enkelte husansvarlige avdelingsleder. Det oppgis i intervju med virksomhetsleder og rådgiver at avdelingsledere får en-til-en oppfølging ved behov og at økonomistyring er tema på ledermøter.

5.5.3 Rutiner – budsjettering, ressursbruk og avvik

Hjemmetjenesten og institusjonstjenesten viser til den felles prosessen som er nevnt over når det gjelder arbeidet med budsjettering. I beskrivelse til revisjonen utdyper hjemmetjenesten at man i budsjetteringsprosessen tar hensyn til faste utgifter i hver avdeling, ulikheter i oppgaver og geografi, samt type aktivitet, før stillingsbudsjettet fordeles mellom avdelingene.⁹⁶ Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2 opplyser at alle ledere har laget budsjett i tråd med pleiefaktor i bemanningsmodellen.⁹⁷

Når det gjelder ressursbruk synliggjøres denne i månedsrapporteringene fra virksomhetene. Administrasjonen oppgir at alle virksomhetene følger prosess for månedsrapportering. I tillegg har hjemmetjenesten laget en egen prosess som medfører at avdelingslederne må gå dypere inn i tallene for å sikre kvalitet og oversikt. Hjemmetjenesten har oversendt månedsrapporteringer for perioden januar til april 2023, fordelt på avdelinger, som blant annet gir oversikt over oppdragsmengde, overtid og sykefravær. Her rapporteres det også i kommentarfelt om avvik, årsaker til disse og tiltak for å komme i balanse. Disse kommentarene, samt nøkkeltall fra rapporten, legges inn og samles i Framsikt.

I forbindelse med verifisering av fakta ble det bedt om at også heldøgnsomsorg 1 og 2 oversendte tilsvarende månedsrapporter som den revisjonen har mottatt fra hjemmetjenesten. Det er oversendt månedsrapporter for april som viser status knyttet til økonomi opp mot budsjett, beskriver utfordringer, merforbruk/avvik, tiltak og prognoser, men disse viser tall for de to virksomhetene samlet, og ikke per avdeling.

Tabellen under viser status per april -23 knyttet til økonomien i de tre virksomhetene.

Tabell 7 Forbruk og prognoser opp mot budsjett

Virksomhet	Mer-/mindreforbruk per april -23	Merforbruk per august -23	Prognose merforbruk 2023 etter tiltak	Budsjett 2023
Heldøgnsomsorg 1	17,2 mill. kr	34,6 mill. kr	6 mill. kr (april) 13 mill. kr (juli)	374,6 mill. kr
Heldøgnsomsorg 2	2,8 mill. kr	9,1 mill. kr	4,1 mill. kr (april) 0 mill. kr (juli)	317,4 mill. kr
Hjemmetjenesten	+2,3 mill. kr (mindreforbruk)	1,2 mill. kr	5 mill. kr (juli)	342,8 mill. kr

Kilde: månedsrapporter og epost fra økonomiseksjonen 15.9.23

Tabellen viser at heldøgnsomsorg har det største merforbruket av de tre virksomhetene så langt i 2023. Prognosene etter innførte tiltak viser at det ser ut til å bli vanskelig å hente inn dette merforbruket. Hjemmetjenesten ligger i august godt an med hensyn til å holde budsjettet for 2023, men prognose fra juli tilsier at virksomheten vil gå fem millioner over budsjett. Heldøgnsomsorg 2 har i august et merforbruk på 9,1 millioner, men har prognose i juli som tilsier at man etter innførte tiltak vil greie å holde budsjettet for året.

⁹⁵ Beskrevet i skriftlig svar på revisjonens dokumentforespørsel.

⁹⁶ Beskrevet i skriftlig svar på revisjonens dokumentforespørsel.

⁹⁷ Også nevnt på s. 26.

Det er ikke oversendt revisjonen noen rutiner fra virksomhetene knyttet til håndtering av avvik utover det som står i felles prosess under økonomistyring og rapportering: «Ved avvik eller risiko for avvik gjennomføres det lederdialog mellom virksomhetsleder og direktør, slik at det kan iverksettes korrigerende eller forebyggende tiltak».

Virksomhetsleder for hjemmetjenesten opplyser i intervju at tiltak for å komme i balanse gjerne vil være å søke løsninger ved omprioritering av ressurser. I heldøgnsomsorg 2 pekes det på at budsjettavvik følges opp ved å dele ressurser (bemanning) mellom avdelinger, jobber mer på tvers, tett samarbeid i ledergruppen for å dekke opp vakter.

5.5.4 Forbedringspotensial og utfordringer

Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 2 forteller at virksomheten jobber så fremoverrettet man klarer med hensyn til budsjettering og økonomistyring, men når man jobber med syke og eldre mennesker så kan endringer skje raskt. Dette er ikke en homogen gruppe. Det pekes videre på at man mangler en modul i GAT for enklere oppfølging av overtid og ekstrabemanning, ettersom avdelingsleder ikke er på jobb 24 timer i døgnet. Døgndrift kompliserer oppfølging av overtid og ekstrabemanning.

Virksomhetsleder for heldøgnsomsorg 1 oppgir at koronarefusjoner har ført til at det er vanskelig å skille på hva som er avvik knyttet til koronapandemi og hva som er andre typer avvik. I tilbakemelding til faktagrunnlaget forklarer administrasjonen dette nærmere:

Virksomhetene har ikke fått refusjon for kostnader knyttet til koronapandemien. Til 30.6.22 måtte virksomhetene benytte et diversenummer i lønn/regnskap på alle kostnader som knyttet seg til korona pandemien. Til månedsrapporteringen måtte de legge inn prognose for årsavvik som skyldtes korona og prognose knyttet til «ordinær drift». Da hadde de ikke krav om å dekke inn avvik som skyldtes korona på egen ramme. Systemet vi rapporterer i (Framsikt) var nok litt tungvint og krevde noe manuell jobb for å kunne se hvor mye som var merket med korona diversenummer og hva som ikke var. Det var ikke en rapport de kunne ta rett ut av systemet. [...] Etter 30.6.22 har vi ikke rapportert på korona kostnader, og dermed regnes alle kostnader som del av ordinær drift, og merforbruk må dekkes innenfor rammen.

Videre oppgis det at man opererer med en minimumsbemanning, det vil si en bemanning som til enhver tid skal ligge på et minimum, og at dette er krevende å håndtere. Det fører blant annet til at det blir mer krevende å planlegge bemanningen. Ingen brukere er like og det bør være en viss fleksibilitet i tjenesten som tar høyde for uforutsigbare situasjoner. Den økonomiske situasjonen, med kuttene som skal gjøres, fører til at det ikke er rom for noen ekstratjenester. Videre forsøker man å gjennomføre intern kursing i stedet for eksterne kurs for å spare penger, noe som begrenser arbeidet med kompetanseheving og å sikre god kvalitet i tjenesten, oppgir virksomhetsleder.

5.5.5 Vurdering

Revisjonen legger til grunn at kommunen bør ha på plass system og rutiner for økonomistyring, herunder budsjettering og ressursbruk, i hjemmetjenesten og institusjonstjenesten. Ledere og ansatte i tjenesteområdet velferd i Asker kommune opplever å stå i en krevende økonomisk situasjon. Det er økt press på tjenestene, kombinert med omstillings- og effektiviseringstiltak i kommunen. Hjemmetjenesten og heldøgnsomsorgen oppgir at det er krevende å kutte kostnader og at situasjonen fører til manglende fleksibilitet i tjenestetilbudet og at det gjør det vanskelig å planlegge og budsjettere.

Undersøkelsen viser at kommunen har på plass felles prosesser som skal bidra til å sikre god økonomistyring i alle virksomheter. Hjemmetjenesten har i tillegg egne rutiner og prosesser på området. Kommunen viser til at systemet Framsikt benyttes for å utarbeide budsjetter og månedlige rapporteringer der man følger med på ressursbruk.

Revisjonen mener at gitt den krevende økonomiske situasjonen velferdsområdet står i så vil gode rutiner, og etterlevelse av disse, være avgjørende for å redusere risiko for avvik og for å overholde kravet i kommunelovens § 14-1 om «realistiske planer for egen virksomhet og økonomi». Revisjonen ser at hjemmetjenesten har egne, mer tilpassede rutiner og prosesser, som et supplement til den overordnede prosessen alle virksomheter skal følge. Heldøgnsomsorg 1 og 2 kan vurdere om det bør komme på plass tilsvarende rutiner for å sikre god internkontroll med de to virksomhetenes økonomistyring.

6 Konklusjon og anbefalinger

Asker kommune har etter revisjonens vurdering langt på vei lagt til rette for et godt og effektivt pleie- og omsorgstilbud til sine innbyggere. Revisjonen oppfatter at det er stor oppmerksomhet i kommunen knyttet til å sikre tilstrekkelig kompetanse, kapasitet, likeverdige tjenester og et effektivt tjenestetilbud. Samtidig viser undersøkelsen at det er flere områder hvor kommunen bør forbedre rutiner og praksis for fullt ut å sikre etterlevelse av lov og forskrift.

Revisjonen mener at kommunen har satt i verk mange hensiktsmessige tiltak for å ivareta **tilstrekkelig kapasitet og kompetanse** i tjenesten nå og fremover, men det er flere områder som bør følges særskilt opp. Når det gjelder planer for å sikre kompetanse i pleie- og omsorgstjenesten, så er gjeldende planer for dette er relativt kortsiktige. I tillegg er den strategiske kompetanseplanen enda ikke ferdigstilt. Kommunen har videre et verktøy for å kartlegge medarbeideres kompetanse, men dette er enda ikke tatt i bruk av alle medarbeidere. Undersøkelsen avdekker også et behov for å styrke kompetansen til de ansatte på flere områder og at flere ansatte ikke opplever å ikke få den opplæringen de trenger.

Når det gjelder system, rutiner og planer for å sikre tilstrekkelig kapasitet oppfatter revisjonen at det er systemer, rutiner og planer på plass. Revisjonen kan imidlertid ikke se at det er på plass skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning. Dette mener revisjonen er viktig for å sikre kravet om forsvarlighet i tjenesten. Videre viser undersøkelsen at det er flere utfordringer knyttet til kapasitet. For eksempel oppgir flere ansatte at det ikke alltid er nok ansatte på jobb og det er utfordringer med å rekruttere ansatte med riktig fagkompetanse.

Undersøkelsen viser at kommunen har gjennomført et omfattende arbeid med å innføre nytt kvalitetssystem og felles rutiner og prosedyrer som skal bidra til å sikre **likeverdige** pleie- og omsorgstjenester. Dette arbeidet er ferdigstilt for tildeling av tjenester og for hjemmetjenesten. Det gjenstår imidlertid noe arbeid med hensyn til felles rutiner og prosesser i heldøgnsomsorgen. I tillegg er rutiner, prosesser og prosedyrer i kvalitetssystemet ikke tilgjengelig nok for de ansatte. Når det gjelder praksis og kultur peker ansatte på at utførelse av like tjenester kan variere mellom avdelinger, slik at samme type vedtak ikke nødvendigvis gir likeverdige tjenester.

Revisjonen mener at kommunen har iverksatt flere viktige tiltak som bidrar til å legge rette for **effektive** pleie- og omsorgstjenester. Kommunen har utviklet en innsatstrapp, opprettet et senter for innovasjon og læring som blant annet leder arbeidet med å innføre velferdsteknologi og har etablert flere rutiner og møtearenaer for å sikre samhandling mellom tjenesteytere. I tillegg har kommunen startet et arbeid med å innføre betydelige kostnadskutt og har systemer, rutiner og prosesser som legger til rette for god økonomistyring.

Revisjonen mener at det er positivt at kommunen har oppmerksomhet rundt utvikling av velferdsteknologi, men mener det er et potensial for å gjøre dette arbeidet mer planmessig og målrettet. Undersøkelsen viser videre at det er behov for å samkjøre tjenestene bedre, for eksempel gjennom å unngå at flere tjenester reiser til samme del av kommunen eller samme bruker med mindre det er helt nødvendig. Videre peker flere på utfordringer knyttet til å opprettholde gode lavterskeltilbud i kommunen, noe som gjør arbeidet med å styrke de lavere trinnene i innsatstrappen utfordrende. Dersom innsatstrappen skal benyttes aktivt, og etter hensikten, forutsetter det et godt og tilgjengelige tilbud på alle trinn i trappen.

Basert på det som kommer frem i undersøkelsen anbefaler revisjonen at kommunedirektøren sørger for å:

1. ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt
2. gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten
3. sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring
4. etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning
5. styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler.
6. vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet
7. sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

Vedlegg 1: Høringsuttalelse

Notat

Til: Kontrollutvalget i Asker kommune

Fra: Kommunedirektør Lars Bjerke

Kopi: Direktør Velferd, Aud Hansen

Asker 25.09.2023

Høringsuttalelse til forvaltningsrevisjon Asker kommune – Pleie og omsorg

På oppdrag fra kontrollutvalget mottok Asker kommune, september 2023, rapport fra Deloitte om forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg i kommunen, med følgende avgrensning:

Revisjonen har fokusert på hjemmetjenesten, heldøgnsomsorg 1 og 2, samt tjenester innfor velferdsforvaltningen i kommunen knyttet til tildeling av tjenester og koordinerende enhet (s. 11).

Administrasjonen takker for en grundig og godt utarbeidet rapport som gir Asker kommune gode råd og innspill til videre arbeid med forvaltning i de aktuelle virksomhetene. Det er gledelig å registrere at det overordnet står godt til med pleie- og omsorgstilbudet i Asker, slik det innledes med i kapittel 6 – «Konklusjon og anbefalinger»:

Asker kommune har etter revisjonens vurdering langt på vei lagt til rette for et godt og effektivt pleie- og omsorgstilbud til sine innbyggere. Revisjonen oppfatter at det er stor oppmerksomhet i kommunen knyttet til å sikre tilstrekkelig kompetanse, kapasitet, likeverdige tjenester og et effektivt tjenestetilbud (s. 58).

Rapporten viser videre til forbedringspunkter, og totalt 7 anbefalinger. Disse er listet opp punktvis og kommenteres fortløpende:

1. Ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt

Gjennom ett år har det blitt utarbeidet en fireårs strategisk kompetanseplan for tjenesteområdet velferd, med bred involvering fra hovedtillitsvalgte, andre ansattrepresentanter, hovedverneombud, og alle virksomhetslederne. Disse har blant annet deltatt i felles SWOT-workshoper (prosess der en i grupper ser på styrker, svakheter, muligheter og trusler).

Resultatet ble lagt fram vår / sommer 2023 for ledergruppen i velferd og Utvalg for velferd. Altså er planen ferdigstilt, og forankret både politisk og administrativt. Likevel er den ment å være dynamisk, slik at den skal kunne tilpasses og justeres etter behov.

Velferds sin strategiske kompetanseplan vil danne grunnlag for utarbeidelse av årlige kompetanseplaner for tjenesteområdet, samt virksomhetenes egne kompetanseplaner.

Strategisk kompetanseplan for hele Asker kommune, utarbeides ikke av velferd, men av HR (tjenesteområdet organisasjon). Dette arbeidet er igangsatt og en ny plan blir fremmet som en politisk sak, innen 1 kvartal 2024. Velferd sin strategiske kompetanseplan vil justeres etter Asker kommune sin overordnede strategiske kompetanseplan, når denne foreligger.

Kommunestyret har vedtatt tre temaplaner tilknyttet velferdsområdet (også omtalt under anbefaling nummer 6), med strategier om å beholde, rekruttere og utvikle kompetanse. Dette inkluderer en egen strategi om å legge til rette for at seniorer kan stå lenger i arbeid (temaplan Leve hele livet – i et aldersvennlig Asker). I tillegg er det utarbeidet innsatsområder og strategier i strategisk kompetanseplan for velferd.

Det er etablert styrings-strukturer for å gjennomføre strategiene, også utover FOU (forskning, opplæring og utvikling) – modellen / enheten, som er organisert i ordinær linje. «Program velferd» omfatter de større tjenesteutviklingsaktivitetene på tvers av områdets virksomheter. I dette programmet er det etablert et eget team for personal, hvor også HR deltar, som følger opp blant annet heltidskultur og oppgaveforskyvning / oppgavedeling. I tillegg utforskes det per nå hvilket potensial som foreligger med tanke på tverrsektorielt samarbeid for tiltak rundt å beholde seniormedarbeidere.

2. Gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten

I Asker skal kompetansekartlegging finne sted gjennom den digitale plattformen «Obisoft». Dette verktøyet har, totalt sett, ikke vært godt nok benyttet. Før kommunesammenslåingen til Asker i 2020 hadde kun en av de tre tidligere kommunene Obisoft. I arbeidet med harmonisering av ny kommune, kombinert med pandemien, viste det seg krevende å prioritere kompetansekartlegging i stor nok grad.

Bedre kartlegging, ved innovativ bruk av Obisoft, er et pågående arbeid i tjenesteområdet velferd. I 2023 er pilotering av dette gjennomført i enkelte avdelinger. Disse har vært vellykkede. Derfor skal det innføres en ny måte å kartlegge kompetansen på i hele velferd.

3. Sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring

Arbeidet med kompetanseheving og opplæring er forankret i dynamiske planer, som beskrevet i punkt 1. Gjennomføring av disse og avdekking av nye behov er satt inn i et system, noe Forvaltningsrevisjonen også bekrefter:

Når det gjelder oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring viser undersøkelsen at Asker kommune har etablert et system for kompetansekartlegging som virker hensiktsmessig (s. 3 og 26).

Gjennom FOU- modellens nivåer vurderes kontinuerlig behov for kompetansetiltak, lokalt og for hele eller deler av tjenesteområdet. FOU-strukturen inkluderer også systematisk og årlig kompetansekartlegging og påfølgende tiltak som settes inn mot kompetansegap.

Kommunedirektøren finner at forbedringsområdet for dette arbeidet henger sammen med punkt 2. Bedre og mer omfattende kompetansekartlegging vil gi et bredere grunnlag for å analysere kompetansegap, som det igjen kan igangsettes tiltak mot.

4. Etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning

Det ligger til avdelingslederens fagansvar å kontinuerlig sørge for nødvendig bemanning. I tillegg har hjemmetjenesten skriftlige rutiner for vurderinger av personalsituasjonen ved fravær.

Kommunedirektøren vurderer det som formålstjenlig å følge opp denne anbefalingen om også å etablere dette i heldøgnsomsorgen. Skriftlige rutiner bør inkludere hvilke oppgaver som kan utsettes eller avvikes, samt hva som skal gjøres (sjekkliste) for å sikre at innleie av personell eller bruk av overtid er siste utvei.

Samtidig gjøres det oppmerksom på at alle virksomheter har kontinuitetsplaner for å ivareta bemanning og kjernedrift ved kriser / pandemi / akutte situasjoner.

5. Styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler

Forvaltningsrapporten beskriver at flere ansatte i heldøgnsomsorgen mener det er varierende praksis mellom avdelinger, blant annet på grunn av at felles rutiner ikke etterleves, da disse ikke er godt nok tilgjengelige (s. 4). Ut fra beskrivelsene i rapporten kan anbefalingen om å få på plass felles rutiner synes noe upresis, da

etterlevelse virker å være en større utfordring enn mangel på disse (utover anbefaling nummer 4).

På generelt grunnlag ønsker kommunedirektøren å gjøre oppmerksom på at likeverdige tjenester ikke er det samme som mest mulig lik praksis, da levering av tjenester skal tilpasses individuelle ønsker og behov. Tillitsbasert praksis og ledelse innebærer at det skal være rom for fortløpende faglige vurderinger. Der det identifiseres uønskede ulikheter i og mellom heldøgnsomsorgs- virksomhetene, jobber fagrådgivere sammen for å etablere felles praksis.

Rutinene er lett tilgjengelige fra stasjonære computere i avdelingene. Derimot finner flere ansatte det utfordrende å forstå og finne fram i kvalitets-systemet. I oppfølging av rapporten vil det vurderes å styrke kontinuerlig opplæring mot dette. Likevel er Velferd det tjenesteområdet hvor ansatte bruker kvalitets-systemet opp mot avviksrapportering mest aktivt.

De siste to årene har det i hjemmetjenesten vært en satsning for å systematisere opplæringen av alle ansatte og vikarer, for bedre kjennskap til, samt forståelse og etterlevelse av, rutiner og kontinuerlig kvalitetsforbedringsarbeid.

Implementering og etterlevelse av rutiner er og vil være en kontinuerlig felles utfordring i tjenesteområdet. Det jobbes systematisk med forbedringsarbeid og internkontroll mot dette, blant annet ut fra meldte avvik.

6. Vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet

Det er egne strategier for velferdsteknologi i alle de tre temaplanene tilknyttet tjenesteområdet (Leve hele livet – i et aldersvennlig Asker «eldreomsorg» / Mestre hele livet «psykisk helse og rus» / På lik linje «funksjonsnedsettelse»).

Videre foreligger det planer og strukturer for gjennomføring og videreutvikling. Herunder en oversikt over hvilke typer velferdsteknologi som implementeres, piloteres eller testes ut, altså satsningsområder på nåværende tidspunkt. Velferdsteknologisatsningen er også integrert og sees opp mot andre utviklingsområder i Program velferd, for å sikre helhetlig dreining mot mer mestringsbaserte- og tidlig innsats tjenester. Her er det etablert egne måltall og indikatorer for å bre ut velferdsteknologiske løsninger. I tillegg finnes det et eget internt fagnettverk for velferdsteknologi.

Asker tar også del i velferdsteknologiske utviklingsprosjekter gjennom nasjonale og regionale helseklyngenettverk, med deltagelse i Norway Health Tech, Helsehub og CoTech. I disse samarbeider blant annet kommuner, næringsliv og universitetsmiljøer. Blant pågående prosjekter har Asker en hovedrolle i pilotering av digital hjemme-oppfølging (avlaster hjemmebesøk til kronisk syke), og deltar

aktivt i en arbeidsgruppe som jobber for økt digital helsekompetanse. Utover dette er Asker også med i et nasjonalt velferdsteknologiprogram, noe som beskrives i rapporten:

Det går frem av kunnskapsgrunnlaget at kommunen blant annet jobber med å utvikle og implementere velferdsteknologi ut fra føringer i nasjonalt velferdsteknologiprogram, som er et samarbeid mellom KS, direktoratet for e-helse og helsedirektoratet som skal bidra til at flere kommuner tar i bruk velferdsteknologi (s.45).

Kommunedirektøren finner at arbeidet med velferdsteknologi er planmessig og målrettet. I lys av Forvaltningsrapporten vil det likevel vurderes å utarbeide en samlet gjennomføringsplan for velferdsteknologi, for oppfølging gjennom Program velferd.

7. Sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

Rapporten har interessante funn når det gjelder kjennskap til og bruk av innsatstrappen. Mer instrumentell bruk av trappen gjennom konkrete verktøy for saksbehandling og tjenesteutføring, vil vurderes.

I rapporten står det også følgende:

I intervju blir det imidlertid påpekt at det gjenstår et arbeid for å bygge ut tjenester på de lavere trinnene i innsatstrappen. Som følge av kutt i budsjettene til helse- og omsorgstjenesten blir tiltak som ikke er lovpålagt, for eksempel lavterskeltiltak, avvirket snarere enn utbygget. I intervju vises det til at det er vanskelig å bruke innsatstrappen etter hensikten når de forebyggende tjenestene reduseres (s. 41).

I «faktabekreftelse» har administrasjonen i denne forbindelse skrevet følgende til Deloitte:

Det er totalt sett ikke kuttet i "lavterskel-" eller "forebyggende-" tjenester i årene etter kommunesammenslåingen i tjenesteområdet velferd. Trenden er derimot motsatt, at det har vært en forsiktig økning i forhold til det totale budsjettet. Hvilke tjenester er det her snakk om?

Det er bevissthet rundt ikke å kutte i tjenester som bidrar til ønsket dreining i tjenesteområdet, noe som også er beskrevet i rapporten (s. 54).

Enkeltjusteringer, eksempelvis nedleggelse av en institusjonskantine (s. 55), som det for øvrig planlegges kompensasjonstiltak for i samarbeid med pårørende, er ikke illustrerende for utvikling av de lavere trinnene. Videre planlegges det å

vurdere reduksjon og styrking av tjenestetyper, med mål om en best mulig tilpasset tjenesteprofil mot ønsket dreining, gjennom Program velferd.

Vedlegg 2: Revisjonskriterier

Revisjonskriterier og kilder

Revisjonskriterier er de normer og krav som stilles til kommunens virksomhet på det området som er gjenstand for en forvaltningsrevisjon, og danner grunnlaget for revisjonens vurderinger. Revisjonskriterier utledes fra lover, forskrifter, rundskriv, veiledere fra nasjonale myndigheter, kommunestyrets vedtak, god forvaltningsskikk på området m.m.

I denne undersøkelsen er revisjonskriteriene utledet fra følgende kilder:

- Kommuneloven
- Forvaltningsloven
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Pasient- og brukerrettighetsloven
- Helsepersonelloven
- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helge og omsorgstjenesten
- Forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator
- Helse- og omsorgsdepartementet (2020). Demensplan 2025.
- NOU 1997:18. Prioritering på ny. Gjennomgang av retningslinjer for prioriteringer innen norsk helsetjenesten. Veileder til forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i hese- og omsorgstjenesten
- Kommunale styringsdokumenter i Asker kommune:
 - o [Asker kommune 2022. Kunnskapsgrunnlag 2021-2023, Leve hele livet i et aldersvennlig Asker](#)
 - o [Asker kommune 2020 Økonomireglement for Asker kommune](#)
 - o [asker_handlingsprogram_digital.pdf](#)

Grunnleggende bestemmelser

I helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 fremgår det at kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen får tilstrekkelige helse- og omsorgstjenester. Kommunen plikter til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere sin virksomhet, slik at tjenestenes omfang og innhold er i samsvar med gjeldende krav. Det er Asker kommune som er øverst ansvarlig for at kommunens innbyggere får den helsehjelpen de har krav på.

Videre vises det i helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 til at kommunen må ha helsetjenester i hjemmet og plass i institusjon for å oppfylle kravene i § 3-1.

I forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten § 1 står det at formålet med forskriften er å bidra til faglig forsvarlige helse- og omsorgstjenester, kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet, og at øvrige krav i helse- og omsorgslovgivningen etterleves.

Videre i forskriftens § 2 går det frem at forskriften gjelder virksomheter som er pålagt internkontroll etter c) helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1. Forskriften gjelder også virksomheter som er pålagt plikt til å arbeide med systematiske kvalitetsforbedringer og pasient- og brukersikkerhet etter b) helse og omsorgstjenesteloven § 4-2.

Kommunelovens § 25-1 beskriver overordnede krav til kommunens internkontroll som gjelder hele kommunens virksomhet, og legger vekt på kommunedirektørens ansvar for internkontrollen. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Ved internkontroll etter § 25-1 skal kommunedirektøren:

- a) Utarbeide beskrivelser av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) Ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

Riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

Kompetanse

For at Asker kommune skal kunne sikre forsvarlige tjenester og tilfredsstillende kvalitet er det nødvendig med tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i helse- og omsorgstjenesten. Ifølge helse- og omsorgstjenestelovens § 4-1 skal kommunen tilrettelegge tjenestene slik at helse- og omsorgstjenesten og personell som utfører tjenestene blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter og at tilstrekkelig fagkompetanse sikres i tjenestene.

Helse- og omsorgstjenesteloven § 8-1 viser til at kommunen plikter å medvirke til undervisning og praktisk opplæring av helsepersonell, herunder videre- og etterutdanning. I § 8-2 går det frem at kommunen skal sørge for at egne ansatte som utfører tjenester skal få påkrevd videre- og etterutdanning. Ansatte plikter også til å delta i videre- og etterutdanning som er nødvendig for å holde faglige kvalifikasjoner ved like.

I henhold til forskrift om ledelse- og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten, stilles det krav til at medarbeidere har nødvendig kunnskap om og kompetanse i det aktuelle fagfeltet, relevant regelverk, retningslinjer, veiledere og styringssystemet (§ 7b om plikten til å gjennomføre). I Helsedirektoratets veileder utdypes dette nærmere:

Medarbeidere i virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å utføre jobben sin på en faglig forsvarlig og god måte. I kravet ligger det en forutsetning om at kompetansebehovet kartlegges, at det rekrutteres personell med nødvendig kompetanse og at alle medarbeidere får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning. For å lykkes med endring og forbedring er det også nødvendig at medarbeiderne har kompetanse i forbedringsarbeid. Det er øverste leders ansvar å sørge for at det er etablert et system for å sikre nødvendig kunnskap og kompetanse hos medarbeiderne.

Kjennskap til regelverket vil i noen grad inngå som et ledd i de ulike profesjonenes utdanning. Hvilke krav til kunnskap om regelverket de enkelte har behov for vil derfor variere. Den enkelte medarbeider har også en selvstendig plikt til å holde seg oppdatert innen sitt fagområde. Videre må de ha god tilgang til og kunnskap om nasjonale faglige retningslinjer, andre relevante retningslinjer og veiledere samt til virksomhetens styringssystem.

I Solberg-regjeringens «Demensplan 2025»⁹⁸ går det frem at det er behov for økt kompetanse på demens blant ansatte i helse- og omsorgstjenesten. For å styrke arbeidet med demens blir «planlegging, kompetanse og kunnskapsutvikling» løftet som ett av fire hovedinnsatsområder i planen. I Asker kommunes handlingsprogram⁹⁹ går det også frem at demens og psykisk helse- og rusproblematikk antas å bli en økende utfordringer. Det blir pekt på at endringer i spesialisthelsetjenesten, med sterkt reduserte liggetider og omlegging til dagpoliklinikk og dagbehandling, gir kommunen økte oppgaver, både med hensyn til kompetanse - krav og omfang av tjenester som skal ytes. I kommunens handlingsprogram blir det også vist til utfordringer knyttet til stadig flere brukere med sammensatte behov og økt kompleksitet i diagnoser og pasientbehov.

For å ivareta disse kravene knyttet til kompetanse i helse- og omsorgstjenesteloven, sier forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten at kommunen må ha oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring (§ 6f om plikten til å planlegge). I Helsedirektoratet sin veileder¹⁰⁰ til forskriften utdypes plikten til å planlegge nærmere:

Det er øverste leders ansvar å sørge for systemer som sikrer at medarbeiderne har kunnskap og ferdigheter til å utføre oppgavene sine. Det forutsetter at virksomheten gjennomfører jevnlig kompetansekartlegginger, rekrutterer medarbeidere med riktig kompetanse og sørger for at de får tilstrekkelig opplæring, samt etter- og videreutdanning.

En avgjørende faktor for å lykkes med å forbedre helse- og omsorgstjenestene er at ledere og medarbeidere har kompetanse i forbedringsarbeid. Forbedringskunnskap er et eget fag som må læres. Derfor bør også dette kunnskapsområdet innarbeides i kompetansekartlegginger og planer.

Plikten til å planlegge dreier seg også om å sikre at det er på plass planer som bidrar til å møte fremtidige utfordringer (jf. § 6e om å planlegge for hvordan risiko kan minimaliseres). Asker kommunes handlingsprogram som er vedtatt av kommunestyret peker blant annet på behovet for langsiktige strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse.¹⁰¹

⁹⁸ Helse- og omsorgsdepartementet (2020). Demensplan 2025.

⁹⁹ Asker kommune. *Handlingsprogram 2022 – 2025*. Tilgjengelig fra:

https://www.asker.kommune.no/globalassets/_felles/asker_handlingsprogram_digital.pdf

¹⁰⁰ Helsedirektoratet (2017). Ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. Veileder til lov og forskrift. Sist faglig oppdatert: 29. oktober 2018. Tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/ledelse-og-kvalitetsforbedring-i-helse-og-omsorgstjenesten>

¹⁰¹ s. 107.

Kapasitet

Tilstrekkelig bemanning er nødvendig for å ivareta forsvarlighetskravet beskrevet over (helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1). Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring § 6 stiller krav til at virksomheter innen helse- og omsorg skal **planlegge** sine aktiviteter. På bakgrunn av dette legger vi til grunn at det skal være på plass dokumenterte bemanningsplaner for institusjonstjenestens arbeid, det vil si planer for hvilket personell eller hva slags kompetanse som skal være på jobb til enhver tid (f.eks. dag, kveld, natt og helg).

Plikten til å **gjennomføre** innebærer blant annet at virksomhetens oppgaver, organisering og planer er kjent i organisasjonen, og at oppgavene gjennomføres i henhold til planen (forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring § 7a). Videre har ledelsen etter § 8 i forskriften plikt til å **evaluere**, herunder å kontrollere at virksomhetens oppgaver, tiltak, planer og mål gjennomføres (a). På bakgrunn av dette legger vi til grunn at kommunen skal ha oversikt over, og rutine for å følge med på, om det er samsvar mellom planlagt og faktisk bemanning i institusjonstjenesten, det vil si at bemanningsplanen følges.

Avvik mellom planlagt og faktisk bemanning kan potensielt sett innebære at tjenester som gis til brukerne ikke når opp til kravene om forsvarlighet, for eksempel dersom det er for få ansatte på jobb eller om de som er på jobb ikke har kompetansen som trengs for å utføre oppgavene. Ifølge forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring § 9 har ledelsen plikt til å **korrigere** virksomhetens aktiviteter. Dette innebærer at ledelsen skal sørge for korrigerende tiltak og å forbedre rutiner og prosedyrer for å sikre forsvarlige tjenester (b og c). I veileder til forskriften pekes det på at «[d]er det er avdekket fare for svikt eller svikt i tjenesten, skal man foreta en vurdering av om eksisterende ordninger, rutiner og praksis er tilfredsstillende og eventuelt utvikle og iverksette nye og forbedrede rutiner, instruksjoner og lignende ved behov» (Helsedirektoratet 2018, 58).

På bakgrunn av dette legger vi til grunn at kommunen skal ha rutiner og praksis som viser at det settes inn tiltak dersom det er risiko for, eller avdekkes, at virksomheten ikke oppfyller kravet til forsvarlige tjenester på grunn av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning.

På bakgrunn av gjennomgangen over utledes følgende revisjonskriterier til problemstilling 1:

Problemstilling 1	Krav og forventninger til kommunen
I hvilken grad sikrer kommunen riktig og tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i sitt pleie- og omsorgstilbud nå og fremover?	<ul style="list-style-type: none">→ Kommunen skal ha på plass planer og langsiktige strategier som bidrar til å ivareta kompetansebehovet fremover→ Kommunen skal ha oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring→ Kommunen skal iverksette tiltak for å sikre nødvendig kompetanse, blant annet når det gjelder<ul style="list-style-type: none">○ demens○ sammensatte behov○ kompliserte diagnoser→ Kommunen skal ha system, rutiner og planer for å sikre tilstrekkelig kapasitet på kort og lang sikt <p>(jf. helse- og omsorgstjenesteloven §§ 4-1, 8-1, 8-2, forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten §§ 6, 7)</p>

Likeverdige tjenester

Likeverdige tjenester og felles praksis

Helse- og omsorgstjenestelovens formål (§ 1-1, punkt 4) er å sikre tjenestetilbudets kvalitet og at pasienter og brukere får et likeverdig tjenestetilbud.

I forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten, går det frem at det skal utvikles og iverksettes nødvendige prosedyrer, instruksjoner, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av helse- og omsorgslovgivningen (§ 7c). I veileder til forskriften blir det vist til at:

Virksomhetene står langt på vei fritt til å bestemme hvilke prosedyrer og andre administrative tiltak som er nødvendige.

Noen deler av lovverket har krav om konkrete prosedyrer og rutinebeskrivelser, slik som forskrift for kvalitet i pleie- og

omsorgstjenesten. Men i hovedsak må virksomhetene selv ta stilling til hvilke faglige og administrative rutiner som er nødvendig (s. 30).

Som begrunnelse for kravet står det i veilederen til forskriften (s. 34) at faglige rutiner er nødvendig når det er behov for å sikre lik utførelse av oppgaver for å hindre uønsket variasjon. Fastsatte rutiner og avtaler som plasserer ansvar og oppgaver og som eventuelt beskriver hvordan oppgavene skal utføres, letter kommunikasjon og trygger samhandling.

Tildeling av tjenester

I henhold til helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a, andre ledd, skal kommunen ha en forskrift med kriterier for rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgntjenester. Kommunen skal også føre ventelister over pasienter som venter på langtidsopphold (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a, fjerde ledd).

Tildelingen av pleie- og omsorgstjenester skjer gjennom enkeltvedtak etter forvaltningsloven §2 b. Saksbehandlingen i forbindelse med tildeling av en pleie- og omsorgstjeneste skal utrede brukerens behov, i tillegg til å ivareta en effektiv forvaltning og korrekt bruk av offentlige ressurser, i tillegg til å sikre at forsvarlighetskravet i helsepersonelloven § 4 oppfylles, legges det også vekt på forbud mot usaklig forskjellsbehandling som innebærer at like saker behandles likt.

Lønning II-utvalget¹⁰² la et likhetsprinsipp til grunn for norsk helsepolitikk. Prinsippet innebærer at «like tilfeller skal behandles likt og at ulike tilfeller skal behandles ulikt. (...) Det betyr at hvis én pasient får tilbud, bør det være et mål å gi alle pasienter i samme situasjon et likeverdig tilbud. Med samme situasjon menes at tilstandens alvorlighetsgrad, tiltakets nytte og kostnadseffektivitet er den samme» (131). Likhetsprinsippet bør ligge til grunn for Asker kommune sitt arbeid med helse- og omsorgstjenester, et virkemiddel for å sikre likhet i saksbehandlingen er internkontroll systemer og rutiner.

På bakgrunn av gjennomgangen over utledes følgende revisjonskriterier til problemstilling 2:

Problemstilling 2	Krav og forventninger til kommunen
I hvilken grad er det på plass felles rutiner og prosedyrer i pleie- og omsorgstjenesten, og lik praksis og kultur for hvordan tjenestene utføres?	<p>For å sikre et tjenestetilbud med samme innhold og kvalitet uavhengig av hvor bruker bor i kommunen bør følgende være på plass:</p> <ul style="list-style-type: none">→ rutiner og prosedyrer som sikrer likeverdige tjenester, herunder<ul style="list-style-type: none">○ felles rutiner og prosedyrer for tildeling av pleie- og omsorgstjenester.○ felles rutiner og prosedyrer for utføring av samme type tjeneste.→ felles praksis ved utføring av tjenester på tvers av avdelingene i henholdsvis hjemmetjenesten og institusjonstjenesten <p>(jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 1-1, punkt 4, forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten § 7)</p>

Effektive tjenester

Effektive helse- og omsorgstjenester

I henhold til formålsparagrafen i kommuneloven, andre ledd, skal kommunen yte tjenester og drive med samfunnsutvikling til det beste for innbyggerne. Videre legges det til grunn at kommunen er effektiv, tillitsskapende og bærekraftig (§ 1-1). Helse- og omsorgstjenesteloven legger til grunn at ressursene utnyttes best mulig i helse- og omsorgstjenesten (§ 1-1 punkt 7). Kommunen kan på ulikt vis jobbe for å sikre effektive tjenester, for eksempel gjennom å sikre at innbyggere får tildelt tjenester på «riktig» nivå, ved å benytte velferdsteknologi til å avlaste tjenestene, ved å sikre god samhandling med andre aktører og ved å ha god økonomistyring og benytte

¹⁰² NOU 1997:18. Prioritering på ny. Gjennomgang av retningslinjer for prioriteringer innen norsk helsetjeneste. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/e2c9e765bf484b2ba4e05dd545a6302d/no/pdfa/nou199719970018000dddpdfa.pdf>

ressurser på et effektivt nivå. Under utdypes det ytterligere hvordan disse momentene kan bidra til effektive helse- og omsorgstjenester.

Innsatstrapp

Asker kommune har utviklet innsatstrappen som viser det kommunale tilbudet av tjenester som kommunen kan tilby sine innbyggere. Fra kommunens temaplan «Leve hele livet – i et aldersvennlig Asker»¹⁰³ går det frem at formålet med innsatstrappen er å «sikre fremtidige bærekraftige tjenester, og god dimensjonering av tjenestene i dag og i fremtiden». Formålet er også å benytte trappen til å prioritere aktiviteter og innsats, samt benytte det som et verktøy for strategisk og økonomisk driftsplanlegging, tjenesteutvikling og styring.

Det går videre frem i [Asker kommunes temaplan «Leve hele livet - i et aldersvennlig Asker» at kommunen](#) tildeler tjenester etter laveste effektive omsorgsnivå (LEON-prinsippet). Ved å benytte innsatstrappen i tildeling av tjenester, skal det sikres at pasienter får tildelt tjenester på lavest mulig nivå, noe som innebærer lavere kostnader for kommunen. Det vil derfor være kostnadseffektivt og hensiktsmessig for kommunen å tilby gode og forebyggende tjenester på lavest mulig nivå i innsatstrappen.

Velferdsteknologi

Helse- og omsorgstjenestetilbudet skal sikre kvalitet. Det vil blant annet si at brukernes grunnleggende behov skal ivaretas med respekt for brukers selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel, samt at tilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet.¹⁰⁴

Kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenester presiserer nærmere i § 3 oppgaver og innhold i tjenestene. En av oppgavene som skal gjennomføres, for å sikre at brukere av pleie og omsorgstjenester får tilfredsstillende sine grunnleggende behov, er å ivareta brukeres selvstendighet og styring av eget liv og ivareta brukeres mulighet til å selv ivareta egenomsorg. For å legge til rette for brukers selvstendighet og mulighet til å klare seg selv lengst mulig legger revisjonen til grunn at kommunen tilbyr nødvendige hjelpemidler, for eksempel i form av velferdsteknologi, til de hjemmeboende eldre som kan ha nytte av dette.

Samhandling på tvers av kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten

I følge helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4 skal kommunen «legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig for å tilby tjenester omfattet av loven [...]. Kommunen skal også samarbeide med fylkeskommunen, det regionale helseforetaket og staten, slik at helse og omsorgstjenestene best mulig kan virke som en enhet». I kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene stilles det videre krav til at kommunen skal etablere «et system av prosedyrer som søker å sikre at det gis et helhetlig, samordnet og fleksibelt tjenestetilbud som ivaretar kontinuitet i tjenesten».

Stortingsmeldingen og kvalitetsreformen for eldre «Leve hele livet»¹⁰⁵ peker på behovet for å skape et mer sammenhengende tjenestetilbud for eldre og deres pårørende. «Målet er å gi eldre økt trygghet og forutsigbarhet i pasientforløp og overganger, få færre hjelpere å forholde seg til og oppleve større grad av kontinuitet i tilbudet. Målet er også å ta vare på de som tar vare på sine nærmeste, og gi støtte og avlastning, slik at de ikke sliter seg ut. Slik skal eldre og deres pårørende få mulighet til å leve livet – hele livet». I stortingsmeldingen pekes det på flere kjente utfordringer knyttet til dette:

- For lite personsentrert tilnærming
- For lite avlastning og støtte til pårørende
- Manglende kontinuitet og trygghet, for mange ansatte å forholde seg til og usikkerhet om og når hjelpen kommer
- For mange brudd og krevende overganger mellom tjenestetilbud i kommunen
- For lite kontinuitet og trygghet i overgangen mellom de ulike tjenestenivåene

For å møte utfordringene foreslås fem løsninger, der målet er å gi økt kontinuitet, trygghet og forutsigbarhet i pasientforløpet til eldre og deres pårørende (ibid):

1. Den enkeltes behov
2. Avlastning og støtte til pårørende
3. Færre å forholde seg til og økt kontinuitet

¹⁰³ Asker kommune (2022). Leve hele livet – i et aldersvennlig Asker. Tilgjengelig fra: <https://www.asker.kommune.no/globalassets/om-asker-kommune/temaplaner/kunnskapsgrunnlag-til-temaplan-leve-hele-livet---i-et-aldersvennlig-asker.pdf>

¹⁰⁴ Helse- og omsorgstjenesteloven § 1-1 og kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene § 1

¹⁰⁵ Helse- og omsorgsdepartementet (2018). Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre.

4. Mykere overganger mellom eget hjem og sykehjem
5. Planlagte overganger mellom kommuner og sykehus

For problemstilling 3 i denne forvaltningsrevisjonen er det særlig punkt 1, 4 og 5 som er aktuelle å legge vekt på.

Koordinerende enhet

I henhold til helse- og omsorgstjenesteloven § 7-3 skal kommunen ha en koordinerende enhet som «skal ha et overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator [...]». Ansvarer innebærer blant annet at enheten skal ta imot meldinger om behov for individuell plan, samt å sørge for at det blir utarbeidet rutiner og prosedyrer for dette arbeidet⁶⁰

Individuell plan og koordinator

Kommunens plikt til å utarbeide individuell plan og koordinere planarbeidet gjelder for pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 7-1 og pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5. Med behov for langvarige tjenester menes at behovet må være av en viss varighet, selv om det ikke trenger å strekke seg over et bestemt antall måneder eller år. Behov for koordinerte tjenester innebærer at pasienten eller brukeren har behov for flere helse- og/ eller sosialtjenester samtidig, og at disse bør ses i sammenheng¹⁰⁶.

Individuell plan skal utarbeides av helsetjenesten uavhengig av om brukeren setter frem krav om dette eller ikke (ibid). Men planen skal ikke utarbeides uten samtykke.¹⁰⁷ I tilfeller hvor pasienten ikke ønsker individuell plan, bør planer for samhandling og koordinering av tjenestene utarbeides (jf. forskrift om ledelse- og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten).

Den enkelte bruker eller pasient har rett til å delta i arbeidet med utarbeidelsen, noe kommunen skal legge til rette for. I tillegg kan pårørende trekkes inn i arbeidet etter samtykke fra bruker, jf. forskrift om habilitering og rehabilitering § 16 og pasient- og brukerrettighetsloven § 3-1.

For lettere å koordinere planarbeidet skal kommunen tilby en koordinator, som skal sørge for oppfølging og samordning av tjenestetilbudet, og for framdrift i arbeidet med å utarbeide en individuell plan, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2.

Økonomistyring

I kommunelovens § 14-1 om grunnleggende krav til økonomiforvaltningen i kommunen, går det frem at kommunen skal «forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid» og «utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi».

Videre i lovens § 14-4 pekes det på at kommunen skal ha en økonomiplan som tar høyde for kommunens langsiktige utfordringer, mål og strategier. Det presiseres at økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

I [Asker kommunes økonomireglement](#) §1-2 går det frem at «Asker kommune skal forvalte sin økonomi på en forsvarlig og effektiv måte, og på den måten legge til rett for best mulig utnyttelse av kommunens samlede ressurser»¹⁰⁸. Videre i § 1-3 presenteres en rekke overordnede prinsipper for kommunens økonomiforvaltning. Asker kommune skal blant annet:

- Asker kommune skal ha en robust og bærekraftig økonomiforvaltning
- Økonomiforvaltningen skal ha et langsiktig perspektiv, som grunnlag for stabilitet og forutsigbarhet når det gjelder kommunens økonomiske handlingsrom
- God økonomistyring skal sikre kvaliteten i tjenestetilbudet til kommunens innbyggere
- Grundige analyser skal sikre kostnadseffektiv tjenesteproduksjon
- Etablerte kontrollrutiner skal redusere risikoen for avvik fra fastsatte mål og rammer
- Gjennomgående internkontroll skal sikre etterlevelse av lover og forskrifter
- Åpenhet og refleksjon skal bidra til etisk forsvarlige holdninger og handlinger

¹⁰⁶ Prop.91L (2010-2011). Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven).

¹⁰⁷ Samtykke kan innhentes fra den enkelte eller bruker/ pasient, eller den som kan samtykke på vegne av vedkommende, jf. forskrift om habilitering og rehabilitering § 16 og pasient- og brukerrettighetsloven § 3-1.

¹⁰⁸ Revisjonens utheving

På bakgrunn av gjennomgangen over utledes følgende revisjonskriterier til problemstilling 3:

Problemstilling 3	Krav og forventninger til kommunen
<p>I hvilken grad legger kommunen til rette for effektive pleie- og omsorgstjenester?</p> <ul style="list-style-type: none">e) Bruk av innsatstrappenf) Bruk av velferdsteknologig) Samhandling på tvers av kommunale tjenester og med spesialisthelsetjenestenh) Økonomistyring	<ul style="list-style-type: none">→ Kommunen bør sikre aktiv bruk av innsatstrappen→ Kommunen bør ta i bruk tilgjengelig velferdsteknologi og ha en strategi eller plan for dette arbeidet→ Kommunen skal sikre et helhetlig og koordinert tjenestetilbud gjennom å<ul style="list-style-type: none">○ legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester i kommunen og med eksterne tjenesteytere○ ha en koordinerende enhet○ sikre at personer med langvarige og sammensatte behov tilbys individuell plan og koordinator→ Kommunen bør ha på plass system og rutiner for økonomistyring, herunder budsjettering og ressursbruk, i hjemmetjenesten og institusjonstjenesten <p>(jf. kommuneloven §§ 1-1, 14-1, helse- og omsorgstjenesteloven §§ 1-1, punkt 7, 3-4, 7-1, 7-3, kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenester §§ 1, 3)</p>

Vedlegg 3: Sentrale dokumenter og litteratur

Lov og forskrift

- Kommunal- og distriktsdepartementet: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). LOV-2018-06-22-83
- Justis- og beredskapsdepartementet: Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). LOV-1967-02-10
- Helse- og omsorgsdepartementet: Lov om kommunale helse- og omsorgstjeneste m.m. (helse. Og omsorgstjenesteloven). LOV-201106-24-30
- Helse- og omsorgsdepartementet: Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven). LOV-199-07-02-63
- Helse- og omsorgsdepartementet: Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven). LOV-1999-07-02-64
- Helse- og omsorgsdepartementet: Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. FOR-2016-10-28-1250
- Helse- og omsorgsdepartementet: Forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator. FOR-2011-12-16-1256

Forarbeider, rundskriv, veiledere mv.

- Helse- og omsorgsdepartementet: *Demensplan 2025*. Handlingsplan. Sist endret 02.12.2020
- Helse- og omsorgsdepartementet: *Melding til Stortinget 34 (2015-2016) Verdier i pasientens helsetjeneste – Melding om prioritering*. 03.06.2016.
- Helse- og omsorgsdepartementet: *Ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten*. Veileder. Sist endret 29.10.2018
- Helse- og omsorgsdepartementet: *Veileder for saksbehandling Tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-2 første ledd nr. 6.3-6 og 3-8*. Veileder. Sist endret 07.2017

Dokumenter fra kommunen

- Asker kommune. *Frivillighet i Velferd. Status og planer*. Dato:12.12.2022.
- Asker kommune. *Fagkoordinerende sykepleiers rolle i organiseringen av arbeidet i avdelingen. Opplæring av fagkoordinerende sykepleiere vår 2023*. Dato: ukjent.
- Asker kommune. *Handlingsprogram 2023-2026 Kommunedirektørens forslag_Vedtatt* i kommunestyret: 13.12.2022.
- Asker kommune. *Kompetanseplan 2021-2024 for hjemmetjenesten*. Dato oppdatert: 23.03.2021.
- Asker kommune. *Kompetanseplan 2023-2024 for Heldøgnsomsorg 2*. Dato oppdatert: 22.11.2022.
- Asker kommune. *Kompetanseplan for heldøgnsomsorg 1 – 2021-2023*. Dato oppdatert: 25.08.2021.
- Asker kommune. *Kommunedirektørens delegeringsreglement*. Vedtatt i av kommunedirektøren: 19.11.2019
- Asker kommune. *Kommuneplan for Asker 2020 - 2032 Samfunnsdelen*. Vedtatt i kommunestyre: 09.07.2020
- Asker kommune. *Konsulentforum – AML i GAT*. Dato: 27.03.23.
- Asker kommune. *Leve hele livet i et aldersvennlig Asker. Kunnskapsgrunnlag 2022-2034*. Vedtatt av kommunestyret: 08.03.2022.
- Asker kommune. *Leve hele livet - i et aldersvennlig Asker Temaplan 2022-2034*. Vedtatt i kommunestyret: 08.03.2022.
- Asker kommune. *Opplæringsplan for fagkoordinerende sykepleiere*. Dato: Ukjent
- Asker kommune. *Strategisk kompetanseplan for velferd 2023-2026. Vedlegg 1 – til kapittel 1*. Utkast per: 01.06.2023.
- Asker kommune. *Temaplan for digitalisering og smart bruk av teknologi 2023-2032*. Vedtatt av kommunestyret: 15.11.2022.
- Asker kommune. *Programstyringsdokument. Program Velferd 2022-2025*. Dato: 05.10.2022

- Asker kommune. *Prosjekt heltidskultur*. Oppdatert 15.05.2023
- Asker kommune. *Vedlegg 1 Velferd felles - antall brukere over 67 år*. Dato: Ukjent
- Asker kommune. *Vedlegg til kommuneplan for Asker 2020-2032 Samfunnsdelen Langsiktige analyser mot 2040*. Dato: Oktober 2019
- Asker kommune. *Ønskeplan. Presentasjon for hjemmetjenesten i Asker*. Dato: 19.08.2020.
- Asker kommune. *Årsrapport 2022 velferd*. Dato: Ukjent
- Asker kommune - Årshjul for intern undervisningsplan i HO1 - 2023. Skjema. Dato: 18.05.2023. Versjon 1.

Organisasjonskart

- Simpli. *Organisasjonskart – Velferd – Velferdsforvaltningen*. Godkjent: 11.18.2020.
- Simpli. *Organisasjonskart – Velferd – Hjemmetjenesten*. Godkjent: 22.03.2022 4. versjon.
- Simpli. *Organisasjonskart – Velferd – Heldøgnsomsorg 1*. Godkjent: 08.10.2023.
- Simpli. *Organisasjonskart – Velferd – Heldøgnsomsorg 2*. Godkjent: 12.07.2022.

Velferd

- Simpli. *Nivå 1 Velferd – Administrative støtteprosesser – Kvalitet/internkontroll/Avvik og forbedringsarbeid – FOU-modellen for kvalitet*. Godkjent: 23.01.2023. 5 versjon.
- Simpli. *Nivå 1 Administrasjon og ledelse – Fellesprosesser – HR og lønn – Arbeidstid og permisjon – Utarbeide arbeidsplaner*. Godkjent: 10.02.2020. Versjon 1.
- Simpli. *Nivå 1 Administrasjon og ledelse – Fellesprosesser – HR og lønn – Arbeidstid og permisjon –GAT - GAT turnus*. Godkjent: 05.06.2023. Versjon 1.
- Simpli. *Nivå 1 Administrasjon og ledelse – Fellesprosesser – Økonomi og finans – Budsjettering og rapportering - Økonomistyring og rapportering*. Godkjent dato: 03.01.2023. Versjon 2.

Velferdsforvaltningen

- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Administrative støtteprosesser – Tjenestetildeling*. Godkjent: 05.22.2023.
- Simpli. *Nivå 2 Velferd - Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette*. Godkjent: 31.05.2023. Versjon 2.
- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan*. Godkjent: 26.07.2023 versjon 5.
- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan – Opplæring/veiledning*. Godkjent: 26.07.2023 5.versjon.
- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan – Verktøykasse - Verktøy for IP*. Godkjent dato: ukjent.
- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan – Verktøykasse - Verktøy for IP Individuell plan papirversjon*. Godkjent dato: ukjent.
- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Velferdsforvaltningen – Tildele og iverksette – Koordinerende enhet/Koordinator og individuell plan - Tverrfaglig oppfølgingsteam / IP*. Godkjent: 18.05.2022. 3. versjon.

Hjemmetjenesten

- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Hjemmetjenesten – Administrative støtteprosesser - Samhandlingsrutiner*. Godkjent: 18.11.2021. 4. versjon.
- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Hjemmetjenesten – Hjemmesykepleie – koordinering av tjenesten..* Godkjent: 20.03.2023 3. versjon.

Heldøgnsomsorg 1

- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Heldøgnsomsorg 1 – Administrative støtteprosesser – Kompetanse – Kompetanse ledelse – Asker kommune - Årshjul for intern undervisningsplan i HO1 - 2023*. Skjema. Godkjent: 18.05.2023. Versjon 1.

Heldøgnsomsorg 2

- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Heldøgnsomsorg 2 – Administrative støtteprosesser – Kompetanse – Onboarding Asker kommune*. Godkjent: 27.12.2022, 4. versjon.
- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Heldøgnsomsorg 2 – Administrative støtteprosesser – Kompetanse – Nyansatte HO1*. Godkjent: 16.03.2023. 2. versjon.

- Simpli. *Nivå 2 Velferd – Heldøgnsomsorg 2 – Administrative støtteprosesser – Kompetanse – Nyansatte Hjemmetjenesten*. Godkjent: 28.10.2021, 5. versjon.

Andre kilder

- Aldring og helse Nasjonalt senter. *ABC-opplæring*. Dato: Ukjent
- Deloitte AS. *Risiko- og vesentlighetsvurderinger for forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll*. Dato: September 2020
- KS Kommunesektorens Organisasjon. Dette er Tørn. Dato: Ukjent
- SSB. Tabell 12209. Utvalgte nøkkeltall for helse og omsorg (K) 2015 - 2022
- Vestre Viken. *Overordnet samarbeidsavtale mellom Vestre Viken HF og kommunene*. Dato: 01.04. 2019.
- VAR Healthcare. Praktiske prosedyrer på nett. Dato: Ukjent

Deloitte.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2023 Deloitte AS

Til: Kontrollutvalget i Asker kommune

Fra: Kommunedirektør Lars Bjerke

Kopi: Direktør Velferd, Aud Hansen

Asker 25.09.2023

Høringsuttalelse til forvaltningsrevisjon Asker kommune – Pleie og omsorg

På oppdrag fra kontrollutvalget mottok Asker kommune, september 2023, rapport fra Deloitte om forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg i kommunen, med følgende avgrensning:

Revisjonen har fokusert på hjemmetjenesten, heldøgnsomsorg 1 og 2, samt tjenester innfor velferdsforvaltningen i kommunen knyttet til tildeling av tjenester og koordinerende enhet (s. 11).

Administrasjonen takker for en grundig og godt utarbeidet rapport som gir Asker kommune gode råd og innspill til videre arbeid med forvaltning i de aktuelle virksomhetene. Det er gledelig å registrere at det overordnet står godt til med pleie- og omsorgstilbudet i Asker, slik det innledes med i kapittel 6 – «Konklusjon og anbefalinger»:

Asker kommune har etter revisjonens vurdering langt på vei lagt til rette for et godt og effektivt pleie- og omsorgstilbud til sine innbyggere. Revisjonen oppfatter at det er stor oppmerksomhet i kommunen knyttet til å sikre tilstrekkelig kompetanse, kapasitet, likeverdige tjenester og et effektivt tjenestetilbud (s. 58).

Rapporten viser videre til forbedringspunkter, og totalt 7 anbefalinger. Disse er listet opp punktvis og kommenteres fortløpende:

1. Ferdigstille den strategiske kompetanseplanen og vurdere å utarbeide mer konkrete strategier for å møte utfordringene knyttet til å rekruttere og beholde kompetanse på lang sikt

Gjennom ett år har det blitt utarbeidet en fireårs strategisk kompetanseplan for tjenesteområdet velferd, med bred involvering fra hovedtillitsvalgte, andre ansattrepresentanter, hovedverneombud, og alle virksomhetslederne. Disse har blant annet deltatt i felles SWOT-workshoper (prosess der en i grupper ser på styrker, svakheter, muligheter og trusler).

Resultatet ble lagt fram vår / sommer 2023 for ledergruppen i velferd og Utvalg for velferd. Altså er planen ferdigstilt, og forankret både politisk og administrativt. Likevel er den ment å være dynamisk, slik at den skal kunne tilpasses og justeres etter behov.

Velferds sin strategiske kompetanseplan vil danne grunnlag for utarbeidelse av årlige kompetanseplaner for tjenesteområdet, samt virksomhetenes egne kompetanseplaner.

Strategisk kompetanseplan for hele Asker kommune, utarbeides ikke av velferd, men av HR (tjenesteområdet organisasjon). Dette arbeidet er igangsatt og en ny plan blir fremmet som en politisk sak, innen 1 kvartal 2024. Velferd sin strategiske kompetanseplan vil justeres etter Asker kommune sin overordnede strategiske kompetanseplan, når denne foreligger.

Kommunestyret har vedtatt tre temaplaner tilknyttet velferdsområdet (også omtalt under anbefaling nummer 6), med strategier om å beholde, rekruttere og utvikle kompetanse. Dette inkluderer en egen strategi om å legge til rette for at seniorer kan stå lenger i arbeid (temaplan Leve hele livet – i et aldersvennlig Asker). I tillegg er det utarbeidet innsatsområder og strategier i strategisk kompetanseplan for velferd.

Det er etablert styrings-strukturer for å gjennomføre strategiene, også utover FOU (forskning, opplæring og utvikling) – modellen / enheten, som er organisert i ordinær linje. «Program velferd» omfatter de større tjenesteutviklingsaktivitetene på tvers av områdets virksomheter. I dette programmet er det etablert et eget team for personal, hvor også HR deltar, som følger opp blant annet heltidskultur og oppgaveforskyvning / oppgavedeling. I tillegg utforskes det per nå hvilket potensial som foreligger med tanke på tverrsektorielt samarbeid for tiltak rundt å beholde seniormedarbeidere.

2. Gjennomføre kompetansekartlegging i hele pleie- og omsorgstjenesten

I Asker skal kompetansekartlegging finne sted gjennom den digitale plattformen «Obisoft». Dette verktøyet har, totalt sett, ikke vært godt nok benyttet. Før kommunesammenslåingen til Asker i 2020 hadde kun en av de tre tidligere kommunene Obisoft. I arbeidet med harmonisering av ny kommune, kombinert med pandemien, viste det seg krevende å prioritere kompetansekartlegging i stor nok grad.

Bedre kartlegging, ved innovativ bruk av Obisoft, er et pågående arbeid i tjenesteområdet velferd. I 2023 er pilotering av dette gjennomført i enkelte avdelinger. Disse har vært vellykkede. Derfor skal det innføres en ny måte å kartlegge kompetansen på i hele velferd.

3. Sette inn tiltak for å styrke arbeidet med kompetanseheving og opplæring

Arbeidet med kompetanseheving og opplæring er forankret i dynamiske planer, som beskrevet i punkt 1. Gjennomføring av disse og avdekking av nye behov er satt inn i et system, noe Forvaltningsrevisjonen også bekrefter:

Når det gjelder oversikt over medarbeidernes kompetanse og behov for opplæring viser undersøkelsen at Asker kommune har etablert et system for kompetansekartlegging som virker hensiktsmessig (s. 3 og 26).

Gjennom FOU- modellens nivåer vurderes kontinuerlig behov for kompetansetiltak, lokalt og for hele eller deler av tjenesteområdet. FOU-strukturen inkluderer også systematisk og årlig kompetansekartlegging og påfølgende tiltak som settes inn mot kompetansegap.

Kommunedirektøren finner at forbedringsområdet for dette arbeidet henger sammen med punkt 2. Bedre og mer omfattende kompetansekartlegging vil gi et bredere grunnlag for å analysere kompetansegap, som det igjen kan igangsettes tiltak mot.

4. Etablere skriftlige rutiner i heldøgnsomsorgen for vurdering av behov for innleie av vikar ved fravær og for håndtering av avvik mellom planlagt og faktisk bemanning

Det ligger til avdelingslederens fagansvar å kontinuerlig sørge for nødvendig bemanning. I tillegg har hjemmetjenesten skriftlige rutiner for vurderinger av personalsituasjonen ved fravær.

Kommunedirektøren vurderer det som formålstjenlig å følge opp denne anbefalingen om også å etablere dette i heldøgnsomsorgen. Skriftlige rutiner bør inkludere hvilke oppgaver som kan utsettes eller avvikles, samt hva som skal gjøres (sjekklister) for å sikre at innleie av personell eller bruk av overtid er siste utvei.

Samtidig gjøres det oppmerksom på at alle virksomheter har kontinuitetsplaner for å ivareta bemanning og kjernedrift ved kriser / pandemi / akutte situasjoner.

5. Styrke arbeidet med å sikre likeverdige tjenester på tvers av områder, virksomheter og avdelinger i kommunen, blant annet gjennom å få på plass felles rutiner der det mangler

Forvaltningsrapporten beskriver at flere ansatte i heldøgnsomsorgen mener det er varierende praksis mellom avdelinger, blant annet på grunn av at felles rutiner ikke etterleves, da disse ikke er godt nok tilgjengelige (s. 4). Ut fra beskrivelsene i rapporten kan anbefalingen om å få på plass felles rutiner synes noe upresis, da

etterlevelse virker å være en større utfordring enn mangel på disse (utover anbefaling nummer 4).

På generelt grunnlag ønsker kommunedirektøren å gjøre oppmerksom på at likeverdige tjenester ikke er det samme som mest mulig lik praksis, da levering av tjenester skal tilpasses individuelle ønsker og behov. Tillitsbasert praksis og ledelse innebærer at det skal være rom for fortløpende faglige vurderinger. Der det identifiseres uønskede ulikheter i og mellom heldøgnsomsorgs- virksomhetene, jobber fagrådgivere sammen for å etablere felles praksis.

Rutinene er lett tilgjengelige fra stasjonære computere i avdelingene. Derimot finner flere ansatte det utfordrende å forstå og finne fram i kvalitets-systemet. I oppfølging av rapporten vil det vurderes å styrke kontinuerlig opplæring mot dette. Likevel er Velferd det tjenesteområdet hvor ansatte bruker kvalitets-systemet opp mot avviksrapportering mest aktivt.

De siste to årene har det i hjemmetjenesten vært en satsning for å systematisere opplæringen av alle ansatte og vikarer, for bedre kjennskap til, samt forståelse og etterlevelse av, rutiner og kontinuerlig kvalitetsforbedringsarbeid.

Implementering og etterlevelse av rutiner er og vil være en kontinuerlig felles utfordring i tjenesteområdet. Det jobbes systematisk med forbedringsarbeid og internkontroll mot dette, blant annet ut fra meldte avvik.

6. Vurdere om arbeidet med velferdsteknologi er tilstrekkelig planmessig og målrettet, og om det er behov for å lage en plan eller strategi for dette arbeidet

Det er egne strategier for velferdsteknologi i alle de tre temaplanene tilknyttet tjenesteområdet (Leve hele livet – i et aldersvennlig Asker «eldreomsorg» / Mestre hele livet «psykisk helse og rus» / På lik linje «funksjonsnedsettelse»).

Videre foreligger det planer og strukturer for gjennomføring og videreutvikling. Herunder en oversikt over hvilke typer velferdsteknologi som implementeres, piloteres eller testes ut, altså satsningsområder på nåværende tidspunkt. Velferdsteknologisatsningen er også integrert og sees opp mot andre utviklingsområder i Program velferd, for å sikre helhetlig dreining mot mer mestringsbaserte- og tidlig innsats tjenester. Her er det etablert egne måltall og indikatorer for å bre ut velferdsteknologiske løsninger. I tillegg finnes det et eget internt fagnettverk for velferdsteknologi.

Asker tar også del i velferdsteknologiske utviklingsprosjekter gjennom nasjonale og regionale helseklyngenettverk, med deltagelse i Norway Health Tech, Helsehub og CoTech. I disse samarbeider blant annet kommuner, næringsliv og universitetsmiljøer. Blant pågående prosjekter har Asker en hovedrolle i pilotering av digital hjemme-oppfølging (avlaster hjemmebesøk til kronisk syke), og deltar

aktivt i en arbeidsgruppe som jobber for økt digital helsekompetanse. Utover dette er Asker også med i et nasjonalt velferdsteknologiprogram, noe som beskrives i rapporten:

Det går frem av kunnskapsgrunnlaget at kommunen blant annet jobber med å utvikle og implementere velferdsteknologi ut fra føringer i nasjonalt velferdsteknologiprogram, som er et samarbeid mellom KS, direktoratet for e-helse og helsedirektoratet som skal bidra til at flere kommuner tar i bruk velferdsteknologi (s.45).

Kommunedirektøren finner at arbeidet med velferdsteknologi er planmessig og målrettet. I lys av Forvaltningsrapporten vil det likevel vurderes å utarbeide en samlet gjennomføringsplan for velferdsteknologi, for oppfølging gjennom Program velferd.

7. Sikre at det er tilstrekkelige tilbud på alle trinn i innsatstrappen, særlig de lavere trinnene

Rapporten har interessante funn når det gjelder kjennskap til og bruk av innsatstrappen. Mer instrumentell bruk av trappen gjennom konkrete verktøy for saksbehandling og tjenesteutføring, vil vurderes.

I rapporten står det også følgende:

I intervju blir det imidlertid påpekt at det gjenstår et arbeid for å bygge ut tjenester på de lavere trinnene i innsatstrappen. Som følge av kutt i budsjettene til helse- og omsorgstjenesten blir tiltak som ikke er lovpålagt, for eksempel lavterskeltiltak, avvirket snarere enn utbygget. I intervju vises det til at det er vanskelig å bruke innsatstrappen etter hensikten når de forebyggende tjenestene reduseres (s. 41).

I «faktabekreftelse» har administrasjonen i denne forbindelse skrevet følgende til Deloitte:

Det er totalt sett ikke kuttet i "lavterskel-" eller "forebyggende-" tjenester i årene etter kommunesammenslåingen i tjenesteområdet velferd. Trenden er derimot motsatt, at det har vært en forsiktig økning i forhold til det totale budsjettet. Hvilke tjenester er det her snakk om?

Det er bevissthet rundt ikke å kutte i tjenester som bidrar til ønsket dreining i tjenesteområdet, noe som også er beskrevet i rapporten (s. 54).

Enkeltjusteringer, eksempelvis nedleggelse av en institusjonskantine (s. 55), som det for øvrig planlegges kompensasjonstiltak for i samarbeid med pårørende, er ikke illustrerende for utvikling av de lavere trinnene. Videre planlegges det å

vurdere reduksjon og styrking av tjenestetyper, med mål om en best mulig tilpasset tjenesteprofil mot ønsket dreining, gjennom Program velferd.

Saksframlegg

Arkivsak
22/15860-3

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
14.11.2023

Sak fra kontrollutvalget - Eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS

Ordførers forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalgets innstilling:

1. Kommunestyret er tilfreds med at kommunedirektøren vil vurdere anbefalingene fra revisor og tar rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til orientering.

Kommunestyret merker seg at kontrollutvalget vil følge opp anbefalingene fra revisor.

1. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS i sitt møte 31.01.2023, (sak 3/23 og 4/23). Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 09.10.2023 rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS, som sak 50/23.

Kontrollutvalget traff følgende enstemmige vedtak i saken:

Kontrollutvalget oversender rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret er tilfreds med at kommunedirektøren vil vurdere anbefalingene fra revisor og tar rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til orientering.

Kommunestyret merker seg at kontrollutvalget vil følge opp anbefalingene fra revisor.

2. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsdimensjonene er ikke vurdert i saken.

3. Tidligere behandling

Saken er ikke tidligere behandlet.

4. Ordførers vurdering

Ordfører overender saken til kommunestyret med forslag til vedtak, i tråd med kontrollutvalgets innstilling.

Kommunedirektøren har fått anledning til å uttale seg i saken. Ordfører viser til kommunedirektørens notat av 15.11.2023, som følger saken som vedlegg.

Lene Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Saksutskrift - Eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS
Eierskapskontroll av Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS i Asker kommune
Notat til kontrollutvalget - Eierskapskontroll av Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS

Saksprotokoll

Arivsak
22/15860

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato
14.11.2023

Saksnr.
63/23

Sak fra kontrollutvalget -Eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 63/23

Behandling

Kontrollutvalgets leder Børre Pettersen redegjorde for saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommunestyret er tilfreds med at kommunedirektøren vil vurdere anbefalingene fra revisor og tar rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til orientering.

Kommunestyret merker seg at kontrollutvalget vil følge opp anbefalingene fra revisor.

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 22/00127-9
Saksbehandler Pål Ringnes

Eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 2019 - 2023 Kontrollutvalget i Asker kommune	09.10.2023	50/23

2019 - 2023 Kontrollutvalget i Asker kommune har behandlet saken i møte 09.10.2023 sak 50/23

Møtebehandling

Senior consultant orienterte og besvarte utvalgets spørsmål.

I annet avsnitt endret utvalget ordet «kommunen» til «kommunedirektøren».

Utvalget hadde tidligere på dagen fått oversendt en henvendelse fra kommunestyrerepresentant Njål Vikdal om denne saken. Henvendelsen ble oversendt det nye kontrollutvalget uten realitetsbehandling.

Votering

Vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget oversender rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret er tilfreds med at kommunedirektøren vil vurdere anbefalingene fra revisor og tar rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til orientering.

Kommunestyret merker seg at kontrollutvalget vil følge opp anbefalingene fra revisor.

EIERSKAPSKONTROLL AV ASKERHALVØYA AS OG HURUM ENERGI AS

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget oversender rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret er tilfreds med at kommunen vil vurdere anbefalingene fra revisor og tar rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS til orientering.

Kommunestyret merker seg at kontrollutvalget vil følge opp anbefalingene fra revisor.

Vedlegg:

Rapport om eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS

Saksframstilling:

Innledning

Kommunestyret skal behandle denne saken om eierskapskontroll, basert på forslag til vedtak fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget bestilte eierskapskontroll av Askerhalvøya AS og Hurum Energi AS i januar 2023.

Nedenfor oppsummerer vi rapportens funn og revisors anbefalinger. For en fullstendig gjennomgang viser vi til rapporten, som er vedlagt saken.

Formål og problemstillinger m.v.

Formålet med prosjektet har vært å undersøke om Asker kommune har etablert en eieroppfølging av Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS i samsvar med etablerte normer for eieroppfølging, egne vedtak og rutiner. Følgende problemstillinger som vil bli undersøkt:

1. Har kommunen en eierskapsmelding som oppfyller kravene i regelverket, og som omhandler Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS?
2. Har kommunen etablert en eierstrategi med mål og krav til selskapene?
3. I hvilken grad har kommunen etablert en eierstyring av selskapene i samsvar med krav i aksjeloven og KS sine anbefalinger?
4. I hvilken grad har kommunen fulgt opp selskapene i samsvar med egne rutiner for eierstyring og føringer og krav til selskapene?
5. I hvilken grad har kommunen sikret god sammensetning av styrene i selskapene?

6. I hvilken grad har kommunen etablert rutiner for å sikre at kommunestyret blir tilstrekkelig informert om driften og utviklingen i selskapene?

Undersøkelsen bygger på dokumentanalyse og intervjuer.

Et utkast til rapporten er sendt til kommunen ved eierrepresentant (ordfører) og kommunedirektør, samt selskapsledelsen for høringsuttalelse. Revisor har mottatt en høringsuttalelse fra Asker kommune. Denne ligger vedlagt rapporten, se vedlegg 1.

Hovedfunn fra undersøkelsen / revisors vurderinger og konklusjon

Rapporten fra revisor viser at kommunen i hovedsak har etablert en eierstyring som er i samsvar med krav i aksjeloven og KS sine anbefalinger.

Revisor har påvist noen forbedringspunkter som gjelder:

- Tilstrekkelig innkallingsfrist for generalforsamlingene i selskapene
- Valgkomite blir vedtektsfestet, og retningslinjer for komiteen blir utarbeidet
- Ferdigstilling av eierstrategien til Hurum Energi AS
- Utarbeidelse av rutiner for utarbeidelse av eiermøter
- Utarbeidelse av rutiner slik at kommunestyret får oppdatert utgave av eierskapsmeldingen del 2 en gang i året.

Revisors anbefalinger

Basert på funnene i undersøkelsen anbefaler revisjonen at Asker kommune setter i verk følgende tiltak:

1. Gjennomgå og endre vedtektene til selskapene for å sikre at
 - a) de inneholder bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen,
 - b) bestemmelsen om innkallingsfrist gir kommunen tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker i forkant, og
 - c) de inneholder krav til bruk av valgkomite.
2. Ferdigstille eierstrategien for Hurum Energi AS.
3. Utarbeide rutiner for gjennomføring av eiermøter.
4. Utarbeide retningslinjer for valgkomiteen som sikrer
 - a) forsvarlige og dokumenterte prosesser rundt valg av kandidater i styrene,
 - b) kjønnsbalanse i selskapsstyrer, og
 - c) at valgkomiteen utarbeider skriftlige redegjørelser for nominasjonene sine.
5. Lage rutiner for at kommunestyret får en oppdatert utgave av eierskapsmeldingen del 2 en gang i året.

Sekretariatets vurdering

Etter sekretariatets vurdering har kontrollutvalget fått en rapport som svarer godt på

kontrollutvalgets bestilling. Undersøkelsen viser at kommunens eieroppfølging i hovedsak er tilfredsstillende.

Rapporten gir noen konkrete anbefalinger som kommunen kan benytte i den videre eieroppfølgingen. Kommunen har i uttalelsen til rapporten meddelt at anbefalingene, med ett unntak, tas med videre i arbeidet med eieroppfølging. Anbefalingen som er til vurdering, er om kommunestyret skal få oppdatert utgave av eierskapsmeldingen del 2 en gang i året. Sekretariatet ser argumentet til kommunen at slik rapportering ikke er et lovkrav. Hensynet til kommunestyret når det gjelder øvrig rapportering og saksmengde, teller også. Sekretariatet anbefaler at behovet for årlig rapportering av eierskapsmeldingen del 2 drøftes i kommunestyret.

Kontrollutvalget skal påse at rapportens funn og anbefalinger følges opp. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget innhenter rapport fra kommunen som eier om status i dette arbeidet om cirka ett år.

RETT UTSKRIFT
DATO 10.oktober 2023

Kjell Nordengen

Eierskapskontroll | Asker kommune

Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS

September 2023

«Eierskapskontroll av Askerhalvøya
Eiendom AS og Hurum Energi AS»

September 2023

Rapporten er utarbeidet for Asker
kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen, 5892
Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Sammendrag

Deloitte har i samsvar med bestilling fra kontrollutvalget i Asker kommune den 31.01.2023 i sak 3/23 og 4/23 gjennomført en eierskapskontroll av Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS.

Formålet med eierskapskontrollen har vært å undersøke om Asker kommune har etablert en eieroppfølging av Hurum Energi AS og Askerhalvøya Eiendom AS i samsvar med etablerte normer for eieroppfølging, kommunens egne vedtak og rutiner. Eierskapskontrollen har omfattet problemstillinger om hvorvidt Asker kommune utarbeidet en eierskapsmelding som oppfyller kravene i regelverket, om kommunen har etablert en eierstrategi med mål og krav til selskapene, om kommunen har etablert en eierstyring i samsvar med krav i regelverk og anerkjent god praksis, om kommunen har fulgt opp selskapene i samsvar med egne rutiner for eierstyring, om kommunen sikret en god sammensetning av styrene i selskapene, og om det kommunen har etablert rutiner for å sikre at kommunen blir tilstrekkelig informert om driften og utviklingen i selskapene.

I forbindelse med eierskapskontrollen har revisjonen gjennomgått relevant dokumentasjon fra Asker kommune, Hurum Energi AS og Askerhalvøya Eiendom AS, samt gjennomført intervjuer med både administrativ og politisk ledelse i kommunen, og styreleder og daglig leder i hhv. Hurum Energi AS og Askerhalvøya Eiendom AS.

Eierskapskontrollen av Hurum Energi AS og Askerhalvøya Eiendom AS viser at Asker kommune **har etablert system og rutiner som oppfyller sentrale krav i regelverket** og som er i samsvar med relevante anbefalinger. Blant annet har Asker kommune utarbeidet en eierskapsmelding som gir oversikt over eierskapene til kommunen og som inneholder kommunens prinsipper for eierstyring. Videre har kommunen etablert en forventning om styregodtgjørelse som etter revisjonens vurdering er i tråd med både KS og NUES sine anbefalinger. Asker kommune har utarbeidet eierstrategi for Askerhalvøya Eiendom AS, noe som er i tråd med anbefalingene til KS. Asker kommune har ikke utarbeidet en eierstrategi for Hurum Energi AS, og revisjonen mener dette bør på plass for å sikre god eierstyring. Videre peker revisjonen på at kommunen bør sørge for at vedtektene til selskapene inneholder en bestemmelse om innkallingsfrist til generalforsamling som sikrer kommunen tilstrekkelig tid til å gjennomgå saker i forkant, samt bestemmelser om bruk av valgkomite ved styrevalg.

Revisjonen vurderer at Asker kommune **har etablert en eierstyring i samsvar med krav i aksjeloven og KS sine anbefalinger**. Ordfører har stilt som eierrepresentant i samtlige generalforsamlinger til Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS i perioden 2020-2023, noe som er i tråd med KS sin anbefaling. Videre viser dokumentasjonen at kommunen har hatt jevnlig eiermøter med begge selskapene, og det har blitt gjennomført flere eiermøter med Hurum Energi AS, der behovet har vært større. Revisjonen vil også peke på at kommunen sender ut eierbrev og arrangerer en årlig eierdag for selskapene og sentrale politikere. I kombinasjon med folkevalgtopplæringen i eierskapsforvaltning er det revisjonens vurdering at Asker kommune har sikret god opplæring av folkevalgte tidlig i valgperioden.

Eierskapskontrollen viser at Asker kommune **ikke har etablert tilstrekkelige rutiner for valg av styremedlemmer** til Hurum Energi AS og Askerhalvøya Eiendom AS. Undersøkelsen viser blant annet at styret til Askerhalvøya Eiendom AS ikke har kjønnsbalanse, som er et brudd på kommuneloven §21-1. Det har i undersøkelsen ikke fremkommet opplysninger eller indikasjoner på at styrene i Hurum Energi AS og Askerhalvøya Eiendom AS mangler særskilt kompetanse, eller på at styret som organ ikke fungerer tilstrekkelig godt.

Videre er det revisjonen sin vurdering at Asker kommune bør fastsette tydeligere retningslinjer for valgkomiteen sitt arbeid. KS anbefaler å vedtektsfeste bruk av valgkomite i av selskapene. Dette er gjort for Askerhalvøya Eiendom AS, men ikke for Hurum Energi AS. KS anbefaler også at styrene registreres i styrevervregisteret, og dette er fulgt opp som et krav i Asker kommune sin eierskapsmelding, men det er likevel bare styret til Hurum Energi AS som er registrert i registeret.

Revisjonen vurderer at Asker kommune gjennom eierstrategien **har etablert tydelige forventninger til rapportering fra Askerhalvøya Eiendom AS**. Informasjonen som kommer fram i undersøkelsen tyder på at rapporteringen fra selskapet fungerer godt og at kommunen får informasjonen den ønsker og har behov for.

Samtidig peker revisjonen på at Asker kommune **ikke har etablert tydelige nok krav og forventninger til rapportering fra Hurum Energi AS**, siden dokumentasjonen viser at kommunen og selskapet har ulike oppfattelser av hva som skal rapporteres og til hvilken tid. Revisjonen mener at Asker kommune bør vedta en eierstrategi for Hurum Energi AS og forankre denne i selskapets generalforsamling, slik at det blir tydelig definert hva selskapet skal rapportere om og til hvilken tid. Revisjonen vurderer videre at Asker kommune ikke har etablert gode nok rutiner for å holde kommunestyret

oppdatert om økonomi og viktige saker i selskapene, siden dokumentasjonen viser at kommunestyret ikke mottar en årlig rapport om tilstanden i selskapene.

Basert på funnene i undersøkelsen **anbefaler revisjonen** at Asker kommune setter i verk følgende tiltak:

1. Gjennomgå og endre vedtektene til selskapene for å sikre at
 - a) de inneholder bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen,
 - b) bestemmelsen om innkallingsfrist gir kommunen tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker i forkant, og
 - c) de inneholder krav til bruk av valgkomite.
2. Ferdigstille eierstrategien for Hurum Energi AS.
3. Utarbeide rutiner for gjennomføring av eiermøter.
4. Utarbeide retningslinjer for valgkomiteen som sikrer
 - a) forsvarlige og dokumenterte prosesser rundt valg av kandidater i styrene,
 - b) kjønnsbalanse i selskapsstyrer, og
 - c) at valgkomiteen utarbeider skriftlige redegjørelser for nominasjonene sine.
5. Lage rutiner for at kommunestyret får en oppdatert utgave av eierskapsmeldingen del 2 en gang i året.

Innhold

1	Innledning	8
2	Om tjenesteområdet.....	9
3	Styringsdokumenter.....	11
4	Eierstyring	20
5	Selskapenes styre.....	26
6	Rapportering	30
7	Konklusjon og anbefalinger	33
	Vedlegg 1: Høringsuttalelse	34
	Vedlegg 2: Kontrollkriterier	37
	Vedlegg 3: Sentrale dokumenter og litteratur	43

Detaljert innholdsfortegnelse

1	Innledning	8
1.1	Bakgrunn	8
1.2	Formål og problemstillinger	8
1.3	Metode	8
1.3.1	Dokumentanalyse	8
1.3.2	Intervju	8
1.3.3	Verifiseringsprosesser	8
1.4	Kontrollkriterier	8
2	Om tjenesteområdet	9
2.1	Eierskapsforvaltning i Asker kommune	9
2.2	Askerhalvøya Eiendom AS	9
2.3	Hurum Energi AS	9
3	Styringsdokumenter	11
3.1	Problemstillinger	11
3.2	Kontrollkriterier	11
3.3	Datagrunnlag	11
3.3.1	Eierskapsmelding	11
3.3.2	Vedtekter	14
3.3.3	Eierstrategier	16
3.3.4	Selskapsstrategier	18
3.4	Vurdering	18
4	Eierstyring	20
4.1	Problemstillinger	20
4.2	Kontrollkriterier	20
4.3	Datagrunnlag	20
4.3.1	Organisering, system og rutiner	20
4.3.2	Generalforsamlinger	22
4.3.3	Eiermøter	23
4.3.4	Eierbrev	24
4.3.5	Eierdag	24
4.4	Vurdering	24
5	Selskapenes styre	26
5.1	Problemstilling	26
5.2	Kontrollkriterier	26
5.3	Datagrunnlag	26
5.3.1	Valg av styremedlemmer	26

5.3.2	Styrenes sammensetning	27
5.3.3	Opplæring av styremedlemmer	28
5.3.4	Styreinstruks og planer for styrearbeid	28
5.3.5	Deltakelse på styremøtene	28
5.4	<i>Vurdering</i>	29
6	Rapportering	30
6.1	<i>Problemstilling</i>	30
6.2	<i>Kontrollkriterier</i>	30
6.3	<i>Datagrunnlag</i>	30
6.3.1	Rutiner for rapportering	30
6.3.2	Rapportering i praksis	31
6.4	<i>Vurdering</i>	32
6.4.1	Rapportering fra selskapene	32
6.4.2	Rapportering til politisk nivå	32
7	Konklusjon og anbefalinger	33
	Vedlegg 1: Høringsuttalelse	34
	Vedlegg 2: Kontrollkriterier	37
	<i>Kommuneloven</i>	37
	<i>Aksjeloven</i>	37
	<i>KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll</i>	38
	<i>NUES anbefalinger for eierstyring og selskapsledelse</i>	39
	Vedlegg 3: Sentrale dokumenter og litteratur	43
	<i>Lov og forskrift</i>	43
	<i>Forarbeider, rundskriv, veiledere mv.</i>	43
	<i>Dokumenter fra kommunen</i>	43
	Figurer	
	Figur 1: Organisasjonskart for Askerhalvøya Eiendom AS	9
	Figur 2: Organisasjonskart for Hurum Energi AS	10
	Tabeller	
	Tabell 1: Informasjon om selskapene i del 2 av eierskapsmeldingen	13
	Tabell 2: Beskrivelse av vedtektene til Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS	14
	Tabell 3: Roller og ansvar i eierskapsforvaltningen til Asker kommune	21
	Tabell 4: Oversikt over deltakere og saker på generalforsamlingene til selskapene siste tre år	22
	Tabell 5: Inneværende styre i Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS	27
	Tabell 6: Oversikt over styremøter og frafall i Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS i perioden 2020-2022.	28

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med bestilling fra kontrollutvalget 31.01.2023 i sak 3/23 og 4/23 gjennomført en eierskapskontroll av Hurum Energi AS og Askerhalvøya Eiendom AS. Prosjektet var prioritert som nr. 4 i plan for eierskapskontroll 2020-2024. I risiko- og vesentlighetsvurderingen som ligger til grunn for plan for eierskapskontroll ble det pekt på flere risikoområder knyttet til eierskapsforvaltningen og -oppfølgingen av selskapet, både når det gjaldt kommunen sin eieroppfølging av selskapet, og med hensyn til kommunens praksis for oppnevning av styrerepresentanter til selskapet.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med prosjektet var å undersøke om Asker kommune har etablert en eieroppfølging av Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS i samsvar med etablerte normer for eieroppfølging, egne vedtak og rutiner. Med bakgrunn i formålet er det utarbeidet følgende problemstillinger som vil bli undersøkt:

1. Har kommunen en eierskapsmelding som oppfyller kravene i regelverket, og som omhandler Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS?
2. Har kommunen etablert en eierstrategi med mål og krav til selskapene?
3. I hvilken grad har kommunen etablert en eierstyring av selskapene i samsvar med krav i aksjeloven og KS sine anbefalinger?
4. I hvilken grad har kommunen fulgt opp selskapene i samsvar med egne rutiner for eierstyring og føringer og krav til selskapene?
5. I hvilken grad har kommunen sikret god sammensetning av styrene i selskapene?
6. I hvilken grad har kommunen etablert rutiner for å sikre at kommunestyret blir tilstrekkelig informert om driften og utviklingen i selskapene?

1.3 Metode

Oppdraget er utført i samsvar med gjeldende standard for eierskapskontroll (RSK 002) og kvalitetssikret i samsvar med kravene til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

Hoveddelen av oppdraget er i gjennomført i tidsrommet februar 2023 til september 2023.

1.3.1 Dokumentanalyse

Rettsregler og kommunale vedtak er gjennomgått og benyttet som revisjonskriterium. Videre er informasjon om Asker kommune og dokumentasjon på etterlevelse av interne rutiner, regelverk mm. samlet inn og analysert. Også informasjon om selskapet er samlet inn og vurdert opp mot kontrollkriteriene.

1.3.2 Intervju

For å få supplerende informasjon til skriftlige kilder har Deloitte intervjuet utvalgte personer fra Asker kommune som er involvert i eierskapsforvaltningen av Hurum Energi AS (kommunedirektør, rådgiver eierstyring og eierrepresentant), samt styrelederen og daglig leder i selskapene. Revisjonen har intervjuet totalt syv personer.

1.3.3 Verifiseringsprosesser

Oppsummering av intervju er sendt til de intervjuede for verifisering, og det er informasjon fra de verifiserte intervjureferatene som har blitt benyttet i rapporten. Rapportutkastet ble i sin helhet til kommunen ved eierrepresentant (ordfører) og kommunedirektør, og til begge selskapene for verifisering, og har blitt justert med utgangspunkt i tilbakemeldingene. Deretter ble rapporten sendt til kommunen ved eierrepresentant (ordfører) og kommunedirektør, samt selskapsledelsen for høringsuttalelse. Revisjonen mottok en høringsuttalelse fra Asker kommune, og den ligger vedlagt rapporten (Vedlegg 1).

1.4 Kontrollkriterier

Kontrollkriterier er de krav og forventninger som kontrollobjektet skal bli vurdert opp mot. Kriteriene er utledet fra autoritative kilder i samsvar med kravene i gjeldende standard for eierskapskontroll. I dette prosjektet er kontrollkriteriene i hovedsak hentet fra aksjeloven, kommuneloven og KS sine anbefalinger for eierskapsforvaltning. Kriteriene er nærmere presentert innledningsvis under hvert tema, og i vedlegg 2.

2 Om tjenesteområdet

2.1 Eierskapsforvaltning i Asker kommune

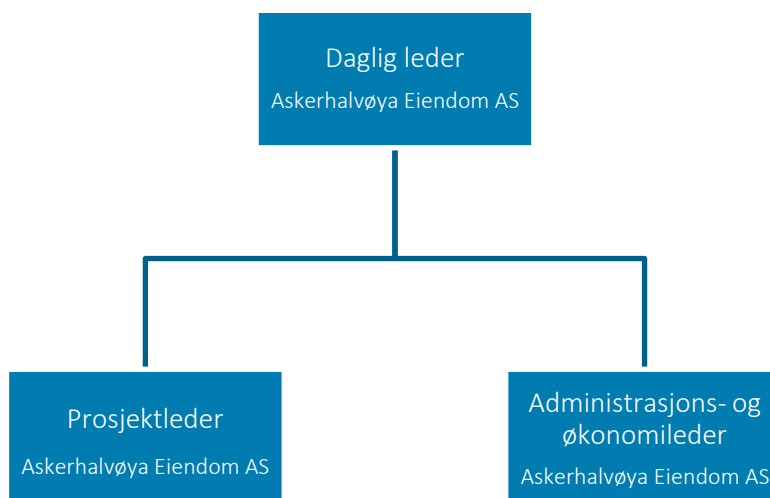
Det er ordfører som er Asker kommune sin formelle eierrepresentant. Formannskapet utgjør kommunens eierutvalg og følger opp alle eiersaker. Det er avdeling for virksomhetsstyring som har det administrative ansvaret for eierskapsforvaltning i Asker kommune, og har ansvar for å utarbeide saksdokumentene i forbindelse med eiersaker. Avdeling for virksomhetsstyring samarbeider med ordfører og formannskapet i kommunen om eiersakene, og har mulighet til å få hjelp og støtte fra andre avdelinger ved behov, som for eksempel kommuneadvokaten ved juridiske spørsmål.

2.2 Askerhalvøya Eiendom AS

Det fremgår av Asker kommunes eierstrategi at Askerhalvøya Eiendom AS er en videreføring av tidligere Røyken Eiendomsutvikling AS som ble opprettet i 2010. Selskapet skiftet navn i forbindelse med kommunesammenslåingen i 2020. Selskapet er organisert som et 100 % kommunalt eid AS for å utvikle tomter som bidrar til stedsutvikling og arbeidsplasser. Per juni 2023 har selskapet tre faste ansatte; daglig leder, prosjektleder og økonomileder. Selskapet har lokaler sentralt i Røyken.

Askerhalvøya Eiendom AS har fra oppstart hatt ansvaret for forslag til regulering og utvikling av Røyken Næringspark med sine ca. 440 000 km² tomteareal. Næringsparken har lagt til rette for ca. 500 arbeidsplasser og videre utvikling pågår fortsatt. Selskapet hadde i 2021 et årsresultat på 14,3 millioner kroner, og i 2022 på 948 000 kroner. Askerhalvøya Eiendom AS har en egenkapital på 113 millioner kroner.

Figur 1: Organisasjonskart for Askerhalvøya Eiendom AS

2.3 Hurum Energi AS

Hurum Kommunale Elektrisitetsverk ble stiftet i 1919, og i 1998 ble virksomheten omorganisert. Dette medførte at nettdriften og kraftomsetningen ble delt opp i to aksjeselskap, Hurum Energiverk AS og Hurum Kraft AS. Selskapet er per i dag organisert som konsern hvor Hurum Energi AS er et morselskap som eier 100% av aksjene i Hurum Kraft AS, som igjen eier 95% av aksjene i Smartliv AS. Videre eier Hurum Energi AS 49% av aksjene i Asker Nett AS¹ og 40% av aksjene i Campus Tofte AS.

Hurum Energi AS selger administrative tjenester til datterselskapene Asker Nett AS, Hurum Kraft AS og Smartliv AS. I tillegg har selskapets inntekter fra kraftrettigheter i to vannkraftverk, gjeldsbrevkraft. Selskapet har tre ansatte og konsernet har 20 ansatte totalt.

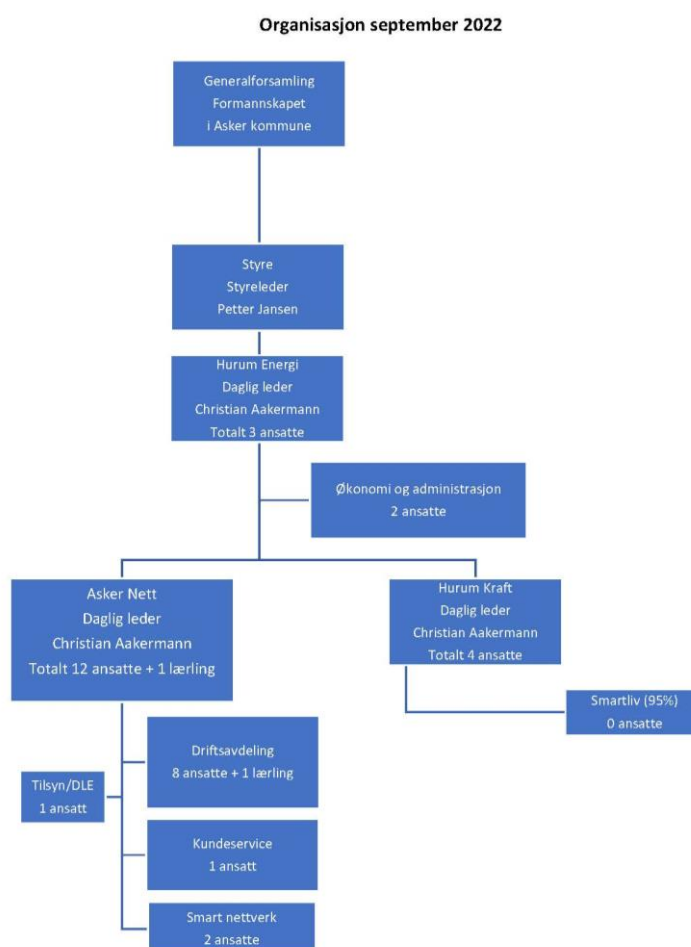
¹ Tidligere eide Hurum Energi alle aksjene i Asker Nett AS, men i forbindelse med at selskapet trengte mer kapital solgte Hurum Energi 51% av aksjene i Asker Nett AS til Glitre Nett AS i 2022.

Hurum Kraft AS er et kraftomsetningsselskap som selger kraft til kunder både i og utenfor Hurum. Selskapet har fem ansatte. 100 prosent av aksjene er eid av Hurum Energi AS. Hurum Kraft AS eier 95 prosent av aksjene i datterselskapet **Smartliv AS**. Smartliv AS leverer verdiøkende tjenester til energi- og vann- og avløpselskaper. Selskapet har ingen ansatte. Ringerikskraft AS eier fem prosent av aksjene.

Asker Nett AS distribuerer elektrisk kraft og selger tjenester til sine kunder i sitt konsesjonsområde som utgjør tidligere Hurum kommune. Hurum Energi AS eier 49 prosent av aksjene og Glitre Nett AS eier 51 prosent av aksjene i Asker Nett AS. Selskapet har 11 ansatte og én lærling.

Campus Tofte AS ble etablert i juni 2022 og skal være et verktøy for utvikling av konkurransedyktig og lønnsom virksomhet, og på denne måten å realisere regional vekst og utvikling, herunder nye arbeidsplasser i Asker Sør/Hurum. Ambisjonen er å bygge et utviklings- og innovasjonsselskap med base på Hurum med fokus på grønn energi og digitalisering av infrastruktur tjenester, samt å være en partner for andre relevante tjenester. Selskapet har ingen ansatte.

Figur 2: Organisasjonskart for Hurum Energi AS

Det vedtektsfestede formålet til selskapet er å eie aksjer og forvalte eierskapet i Asker Nett AS og Hurum Kraft AS. Selskapet kan også eie aksjer/andeler og forvalte eierskapet i andre selskaper, samt yte lån og stille sikkerhet for selskaper som konsernet har en eierposisjon i. Videre kan selskapet eie og forvalte kraftrettigheter og fast eiendom.

Selskapets virksomhet er distribusjon og omsetning av energi, direkte og/eller ved å delta i andre selskaper med andre aktører. Hurum Energi AS kan også delta i og utvikle beslektet virksomhet. Selskapet skal videre sørge for sikker og rasjonell energiforsyning, skaffe til veie tilstrekkelig energi i Hurum Energis forsyningsområde og arbeide for en god energiøkonomi. I 2021 hadde Hurum Energi AS et årsresultat for konsern på -26,6 millioner kr, mens det i 2022 hadde et årsresultat på 9,1 millioner.

3 Styringsdokumenter

3.1 Problemstillinger

Dette kapittelet vil svare på følgende problemstillinger:

- 1) Har kommunen en eierskapsmelding som oppfyller kravene i regelverket, og som omhandler Hurum Energi AS og Askerhalvøya Eiendom AS?
- 2) Har kommunen etablert eierstrategier med mål og krav til selskapene?

3.2 Kontrollkriterier

Kontrollkriteriene i er utledet fra kommuneloven kapittel 25 og 26, samt KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.

Asker kommune skal:

- Minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunen sine prinsipper for eierstyring, en oversikt over eierinteressene til kommunen og kommunen sitt formål med eierskapene (jf. kommuneloven § 26-1).
- Ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Dette innebærer at kommunen skal utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig og evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll (jf. kommuneloven §25).

Asker kommune bør:

- Utarbeide en årlig rapport om tilstanden i selskapene (økonomi, spesielle forhold mv.), som sørger for at de folkevalgte holdes tilstrekkelig informert om driften og utviklingen i selskapene. Slik rapportering bør inngå i eierskapsmeldingen (KS anbefaling 4).
- Utarbeide egne eierstrategier med mål og krav til selskapene, spesielt dersom selskapene er strategisk viktige eller dersom vedtektene bare inneholder de bestemmelsene aksjeloven krever (KS anbefaling 4).
- Utarbeide og jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet (KS anbefaling 5).
- Sørge for at vedtektene inneholder bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling, som sikrer kommunen tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker i forkant av møte (KS anbefaling 8).
- I forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding foreta en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar (KS anbefaling 16). Godtgjørelsen bør reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet, og den bør ikke være resultatavhengig (NUES, kapittel 11).

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

3.3 Datagrunnlag

3.3.1 Eierskapsmelding

Asker kommune har utarbeidet en eierskapsmelding som ble vedtatt i kommunestyret i sak 93/20 den 10. november 2020, og siden har blitt revidert av formannskapet i sak 195/21 den 12. oktober 2021. Eierskapsmeldingen er delt i to deler, hvor del én dekker de overordnede prinsippene for kommunen sin forvaltning av sine eierposisjoner i selskaper, foretak og andre fora, mens del to inneholder en oversikt over alle eierposisjonene til Asker kommune, og inngår som del av kommunens årlige rapportering som behandles av formannskapet. Del én og to av eierskapsmeldingen inngår samlet som en del av kommuneplanens samfunnsdel, og behandles av kommunestyret minst én gang per valgperiode.

I intervju opplyses det om at ved utarbeidelsen av ny eierskapsmelding etter valget høsten 2023 skal kommunen ta utgangspunkt i eksisterende melding, samt gjennomgå anbefalingene til KS og se på eventuelle andre kilder. Det vises også til at vil være nødvendig å fjerne noe innhold fra den gamle kommuneloven, da både den gamle og nye kommuneloven omtales i den nåværende eierskapsmeldingen.

I intervju med ordfører vises det til at eierskapsmeldingen gir tilstrekkelig innsikt i selskapene. Samtidig opplyses det om at dette er kommunens første eierskapsmelding etter kommunesammenslåingen, og at det vil gjøres justeringer ved neste eierskapsmelding som for eksempel å oppdatere meldingen med informasjon fra Brønnøysundregisteret.

Eierskapsmeldingen del 1 – prinsipper for forvaltning av eierposisjoner

I eierskapsmeldingen vises det til syv begrunnelser for at Asker kommune kan vurdere å organisere sin virksomhet i selskaper:

- Kommunale tjenester krever investeringer i infrastruktur på tvers av kommunegrensene.
- Tjenesten kan driftes mer effektiv i samarbeid med andre offentlige aktører (stordriftsfordeler).
- Tjenesteproduksjon blir mer robust ved å samarbeide med andre.
- Det er ønskelig og hensiktsmessig å samarbeide om virksomheten med private aktører.
- Statlige tilskuddsordninger betinger selskapsorganisering, utenfor ordinær struktur.
- Skatte- og avgiftsmessige forhold gjør det økonomisk fordelaktig med selskapsorganisering.
- Virksomheten opererer i et marked, og er derfor mer tjent med en friere stilling enn den man har i ordinær organisasjon.

Det fremgår av eierskapsmeldingen at hovedmålet med eierstyringen er å sikre en god utvikling for selskapene, langsiktig verdiskaping og god, forutsigbar styring.

Videre beskrives roller og ansvar knyttet til oppfølgingen av kommunalt eide selskaper. Det er de folkevalgte i kommunen som har et overordnet ansvar for alt kommunen er involvert i, også når virksomheten er organisert i selskaper utenfor kommunens ordinære organisasjon. Eierskapsmeldingen definerer videre roller og ansvar til kommunestyret, eierutvalget, eiersekretariatet, kontrollutvalget, selskapets styre, ordfører og kommunedirektør. Asker kommune har også utarbeidet åtte prinsipper for rolle- og ansvarsdeling (se kapittel 4.3.1 for mer informasjon om roller og ansvar).

Eierskapsmeldingen inneholder videre en liste med 18 prinsipper for Asker kommunes eierstyring:

1. Kommunens selskaper skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling, herunder FNs bærekraftsmål.
2. Valg av selskapsform skal tilpasses virksomhetens formål, kommunens eierstyringsbehov, markedsmessige forhold og konkurranseregelverket.
3. Selskapets egenkapital skal være tilstrekkelig og tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.
4. Selskaper der kommunens eierskap i hovedsak er forretningsmessig motivert, skal drives på samme måte og under samme rammevilkår som private selskaper.
5. Kommunen skal ikke selv aktivt investere i selskaper som utelukkende er finansielt motivert, med formål å gi eierne økonomisk overskudd.
6. Det skal etableres utbytte- og avkastningskrav for selskaper som opererer i et marked.
7. Dersom kommunens eierandel eller involvering i selskapet er betydelig, skal kommunen ha langsiktige mål for eierskapet, og det skal utarbeides selskapsvise eierstrategier. Styret er ansvarlig for realisering av målene.
8. Kommunens selskaper skal ha styrer, der krav om kompetanse, kapasitet og mangfold samt kommunens formål med eierskapet i selskapet blir ivaretatt.
9. Av hensyn til mulig inhabilitet og rollekonflikter, kan ikke faste ansatte i kommunen velges til styremedlemmer eller varamedlemmer i kommunalt eide selskaper.
10. Av hensyn til mulig inhabilitet og rollekonflikter, kan ikke faste ansatte i kommunen velges til styremedlemmer eller varamedlemmer i kommunalt eide selskaper.
11. Styrets godtgjøring skal være på et moderat nivå, og fremstå som rimelig ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet.
12. Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper skal registrere vervet i KS styrevervregister.
13. Normene i kommunens etiske retningslinjer/reglement skal ligge til grunn for den virksomhet som utøves i selskaper der kommunen har store eierinteresser.
14. Selskaper/foretak der kommunen har kontrollerende innflytelse (bestemmende eierandel og styrerepresentasjon) er underlagt reglene om offentlige anskaffelser, og skal følge normene nedfelt i kommunens anskaffelsesstrategi der dette er hensiktsmessig.

15. Det skal være full åpenhet knyttet til kommunens eierskapsutøvelse og selskapenes virksomhet. Selskaper/foretak der kommunen har kontrollerende innflytelse (bestemmende eierandel og styrerepresentasjon) er underlagt reglene i offentleglova, og skal praktisere meroffentlighet der dette er mulig.
16. Dersom kommunalt eide selskaper skal opprette datterselskaper, skal dette avklares med kommunens eierutvalg.
17. Selskapene skal ha revisjonstjenester ute på anbud en gang per valgperiode.
18. Interkommunale samarbeid og selskap etableres først og fremst der det er naturlig å samarbeide med andre, og der Asker kommune har fordeler av samarbeidet.

Det fremgår videre av eierskapsmeldingen at kommunen skal sikre god eierstyring gjennom å tydeliggjøre mål og resultatkrav i det eierstrategiske arbeidet. Disse målene skal forankres i eierstrategiene for de enkelte selskapene, noe som tilsier at kommunen må ha tydelige og unike eierstrategier for sine eierposisjoner.

Asker kommune presenterte i handlingsprogrammet for perioden 2021-2024 sitt første klimabudsjett. Det går fram av eierskapsmeldingen at selskaper og foretak der Asker kommune har en eierandel utfordres til å utarbeide klimabudsjett.

Videre beskriver eierskapsmeldingen øvrige forventninger som lønns- og arbeidsgiverpolitikk, korrupsjon og hvitvasking, forventninger til styret m.m.

Eierskapsmeldingen del 2 – rapporteringen fra Hurum Energi AS

I eierskapsmeldingens del to gis en oversikt over kommunens eierposisjoner². Videre beskrives kjennetegn ved ulike juridiske selskapsformer henholdsvis aksjeselskaper, kommunale foretak, interkommunale selskaper, stiftelser og ulike andre fora og samarbeid med eksterne aktører.

I intervju opplyses det om at eierskapsmeldingen del to skal revideres årlig, da denne delen av eierskapsmeldingen skal være mer dynamisk. Av formannskapssak 5/23 går det fram at formannskapet i januar 2023 fikk forelagt en ny utgave av del 2 eierskapsmeldingen med redaksjonelle endringer, men formannskapet besluttet å trekke saken med bakgrunn i at flere av regnskapstallene var utdatert og kommunens eierandel i Asker Nett AS var feil. I intervju blir det fra administrativt hold opplyst om at det har vært en utfordring at den selskapsesifikke informasjonen raskt blir utdatert, men at neste eierskapsmelding vil være tydeligere på når selskapstallene er fra.

Eierskapsmeldingen beskriver deretter de ulike selskapene hvor kommunens har eierposisjoner. Tabell 1 viser informasjonen om Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS som er oppført i eierskapsmeldingen del to.

Tabell 1: Informasjon om selskapene i del 2 av eierskapsmeldingen

	Askerhalvøya Eiendom AS	Hurum Energi AS
Selskapsinformasjon	Her står organisasjonsnummer, stiftelsesår, kommunens eierandel, nettside, kontaktperson og informasjon om konsern.	Her står organisasjonsnummer, stiftelsesår, kommunens eierandel, nettside, kontaktperson og informasjon om konsern.
Selskapets formål	Å erverve, foredle, drifte, leie ut og selge fast eiendom, samt hva hermed står i forbindelse. Erverv av fast eiendom kan også skje gjennom direkte eller indirekte erverv av aksjer eller andre selskapsandeler.	Eie samtlige aksjer og forvalte eierskapet i Hurum Nett AS og Hurum Kraft AS. Selskapet kan også eie aksjer/andeler og forvalte eierskapet i andre selskaper, samt yte lån og stille sikkerhet for selskaper som konsernet har eierposisjon i. Videre kan selskapet eie og forvalte kraftrettigheter og fast eiendom.
Generelt om virksomheten	Å erverve, foredle, drifte, leie ut og selge fast eiendom, samt hva hermed står i forbindelse. Erverv av fast eiendom kan også skje gjennom direkte eller indirekte erverv av aksjer eller andre selskapsandeler.	Distribusjon og omsetning av energi, direkte og/eller ved å delta i andre selskaper med andre aktører. HEV kan også delta i og utvikle beslektet virksomhet. Selskapet skal videre sørge for sikker og rasjonell energiforsyning. Skaffe til veie tilstrekkelig energi i

² Det er kun organisatoriske og juridiske enheter som opptrer mer eller mindre som egne selskap som omtales i eiermeldingen.

		HEV's forsyningsområde. Arbeide for en god energiøkonomi.
Selskapsledelsen	Oversikt over styret og daglig ledelse i selskapet, samt styrets valgperiode.	Oversikt over styret og daglig ledelse i selskapet, samt styrets valgperiode.
Nøkkeltall fra siste tre regnskapsår	En tabell oppsummerer driftsinntekter, årsresultat før skatt, sum eiendeler, gjeld, egenkapital og utbytte for de siste tre årene. I 2020 hadde Askerhalvøya Eiendom AS 27 622 999 kr i driftsinntekter og et årsresultat på 7 588 535 før skatt. Selskapet betalte 6 900 000 kroner i utbytte i 2020.	En tabell oppsummerer driftsinntekter, årsresultat før skatt, sum eiendeler, gjeld, egenkapital og utbytte for de siste tre årene. I 2020 hadde Hurum Energi AS 3 462 709 kr i driftsinntekter og et årsresultat på minus 366 335 kr før skatt. Selskapet betalte ikke utbytte i 2020.
Informasjon om honorarer, lønn til daglig leder, antall årsverk og sykefravær	Askerhalvøya Eiendom AS hadde i 2020 tre årsverk, og et sykefravær på 1,6%. Samlet styrehonorar var på 304 745 kr, lønn daglig leder var 1 547 425 kr og revisjonshonoraret var på 453 292 kr.	Hurum Energi AS hadde i 2020 tre årsverk, og et sykefravær på 0,4 %. Samlet styrehonorar var på 404 401 kr, lønn daglig leder var 1 435 995 kr og revisjonshonoraret var på 100 700 kr.
Mål med eierskap	Eiers hovedmålsetting er, gjennom 100% eierskap og kontroll, å sikre utvikling av næringsseiendommer. Askerhalvøya Eiendom AS er et kommersielt selskap. Målet med kommunens eierskap er at Askerhalvøya Eiendom AS skal bidra til å fremme næringsutvikling og bærekraftig stedsutvikling i Asker kommune gjennom aktiv eiendomsutvikling. Eier forventer at driften av selskapet er effektiv og at den skjer i henhold til eierskapsmelding for Asker kommune, fastsatte resultatmål, bedriftsøkonomiske prinsipper og i tråd med gjeldende lovverk.	Eiers hovedmålsetting er, gjennom 100% eierskap og kontroll, å sikre infrastruktur og stabil elektrisitetsforsyning.
Spesielle merknader	Kommunedirektøren forutsetter videre eierskap. Eierstrategi for selskapet er utarbeidet og fremlegges for vedtak i kommunestyret i løpet av høsten 2021.	Kommunedirektøren forutsetter videre eierskap. Utarbeidelse av eierstrategi for selskapet er igangsatt og forutsettes fremlagt tidlig 2022.

3.3.2 Vedtekter

Det er utarbeidet vedtekter for både Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS. I intervju kommer det fram fra både selskapene og kommunen opplever vedtektene som tilstrekkelig detaljerte. Tabell 2 viser selskapenes vedtekter.

Tabell 2: Beskrivelse av vedtektene til Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS

	Askerhalvøya Eiendom AS ³	Hurum Energi AS ⁴
Navn	Selskapets navn er Askerhalvøya Eiendom AS.	Selskapets navn er Hurum Energi AS.
Forretningskontor	Selskapets forretningskontor er i Asker kommune.	Selskapets forretningskontor er i Asker kommune.

³ Siste endret på ekstraordinær generalforsamling 19. juni 2020.

⁴ Sist endret i generalforsamling 26. september 2022.

Selskapets virksomhet/formål	Selskapets virksomhet skal være å erverve, foredle, drifte, leie ut og selge fast eiendom, samt hva hermed står i forbindelse. Erverv av fast eiendom kan også skje gjennom direkte eller indirekte erverv aksjer eller andre selskapsandeler.	Selskapets virksomhet er å eie aksjer og forvalte eierskapet i Asker Nett AS og Hurum Kraft AS. Selskapet kan også eie aksjer/andeler og forvalte eierskapet i andre selskaper, samt yte lån og stille sikkerhet for selskaper som konsernet har eierposisjon i. Videre kan selskapet eie og forvalte kraftrettigheter og fast eiendom.
Aksjekapital	Selskapets aksjekapital er NOK 31 586 800 fordelt på 27 230 aksjer, hver pålydende NOK 1 160.	Selskapets aksjekapital er på kr. 10 000 000 fordelt på 1000 aksjer à kr 10 000, fullt innbetalt og lydende på navn.
Styrets sammensetning/styret	<p>Styret skal bestå av 3-5 medlemmer. 3-5 av styrets medlemmer velges av generalforsamlingen. Alle valg skjer for 1 år om gangen.</p> <p>Styrets leder velges særskilt av generalforsamlingen blant de generalforsamlingsvalgte styremedlemmer. Styret velger selv sin nestleder.</p> <p>Daglig leder har rett og plikt til å delta i styrets møter.</p>	<p>Selskapets styre består av 5-7 medlemmer. 1 av styremedlemmene velges av og blant de ansatte i konsernet.</p> <p>Ansatte valgt styremedlem i datterselskap som ikke har representasjon i selskapets styre, har rett til å møte som observatør i styret.</p> <p>Styrets medlemmer velges for 2 år ad gangen.</p> <p>Selskapets styre forestår forvaltningen av selskapets anlegg og sørger for en tilfredsstillende organisering av selskapets virksomhet.</p>
Signaturrett/signatur og prokura	Selskapets firma skal tegnes i fellesskap av styrets leder og daglig leder. Styret kan meddele prokura.	<p>Selskapet forpliktes av 2 styremedlemmer i fellesskap, hvorav den ene må være styrets leder eller nestleder.</p> <p>Styret kan meddele prokura.</p>
Generalforsamlingens oppgaver/generalforsamling	<p>Den ordinære generalforsamlingen skal behandle og avgjøre:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder utdeling av utbytte. 2. Andre saker som i henhold til loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen. <p>Forut for generalforsamlingen nedsetter kommunestyret en valgkomité på 3 personer til å foreslå kandidater til styret. Valgkomiteens forslag skal foreligge 2 uker før generalforsamlingen.</p> <p>Kommunestyret i Asker kommune vedtar retningslinjer for valgkomiteen.</p>	<p>Ordinær generalforsamling skal avholdes hvert år innen utgangen av juni måned.</p> <p>Innkalling til generalforsamling skal skje med minst 14 dagers skriftlig varsel.</p> <p>Den ordinære generalforsamling skal behandle:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fastsettelse av årsregnskap og balanse, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd. 2. Fastsetting av konsernresultat og konsernbalanse. 3. Valg av styre og fastsettelse av styrets godtgjørelse. 4. Fastsettelse av revisors godtgjørelse, og eventuelt valg av revisor. 5. Endring av selskapets vedtekter. 6. Andre saker som etter lov eller vedtekter tilligger generalforsamlingen.
Daglig leder		<p>Selskapet skal ha en daglig leder.</p> <p>Daglig leder forestår den daglige ledelse og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter</p>

selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning.

Daglig leder avgir innstilling i saker som styret behandler og har møteplikt.

3.3.3 Eierstrategier

Asker kommune opplyser at kommunen har utarbeidet og politisk vedtatt en mal for utarbeidelse av nye eierstrategier⁵. Kommunedirektøren forteller at denne malen legger grunnlaget for eierstrategiene til både Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS.

I intervju vises det til at utarbeidelsen av eierstrategiene vanligvis følger følgende prosess:

1. Administrativt møte i seksjon for virksomhetsstyring.
2. Oppstartsmøte mellom selskapet og kommuneadministrasjonen.
3. Selskapet gjennomgår og vurderer til utkastet til eierstrategi, og sender sine innspill til seksjon for virksomhetsstyring.
4. Seksjon for virksomhetsstyring reviderer strategiutkastet.
5. Formannskapet har møte med selskapsledelsen og diskuterer selskapet og strategien.
6. Formannskapet behandler utkastet til eierstrategi.
7. Kommunestyret vedtar endelig eierstrategi.

Askerhalvøya Eiendom AS

Eierstrategien for Askerhalvøya Eiendom AS ble vedtatt av kommunestyret i Asker kommune 16. november 2021⁶. Det fremgår av eierstrategien at hovedmålsettingen med kommunens eierskap er å sikre utvikling av næringseiendommer samt bidra til å oppnå kommunens boligpolitiske strategier, i tråd med kommuneplanens samfunnsdel. Målet er at Askerhalvøya Eiendom AS skal bidra til å fremme næringsutvikling og bærekraftig stedsutvikling i Asker kommune gjennom aktiv eiendomsutvikling. Videre beskrives fakta om selskapet, herunder selskapets formål, overordnede målsetting og virksomhet, samt en beskrivelse av selskapets historikk og utvikling.

Det går fram av eierstrategien at kommunens forventninger som eier for å ivareta fremtidig vekst og utvikling av Askerhalvøya Eiendom AS er:

- Bistå eier i sin rolle som samfunnsaktør i spørsmål om lokal og regional utbygging og utnyttelse av tomter til bolig og næringsutvikling.
- Selskapet skal ha fokus på bærekraftig stedsutvikling samt være en pådriver innenfor miljøtiltak i utvikling av næringseiendom og innenfor eiendomsforvaltning, for å ivareta og underbygge kommunens definerte bærekraftsmål.
- Foretakets virksomhet skal innrettes på en måte som gir effektiv og rasjonell drift, samt motvirker sosial dumping.
- Opparbeide en langsiktig og diversifisert tomtebank.
- Arbeide aktivt for FNs bærekraftsmål og forståelsen av de tre dimensjonene av bærekraft for klima og miljø, sosial og økonomisk bærekraft. Og særlig knyttet til innovasjon og infrastruktur, bærekraftige byer og samfunn, stoppe klimaendringene samt samarbeid for å nå målene.
- Eier forventer at driften av foretaket er effektiv og at den skjer i henhold til bedriftsøkonomiske prinsipper og benchmarking mot andre tilsvarende virksomheter.
- Eier forventer at Askerhalvøya Eiendom moderniserer, effektiviserer og videreutvikler sine virksomhetsområder, herunder at selskapene tar i bruk ny teknologi og fremviser høy innovasjonsgrad. Eier forventer videre at selskapet tar ansvar for å redusere miljøbelastninger og klimautslipp i hele verdikjeden, der de kan påvirke dette.
- Eier forventer at selskapet utarbeider en fireårig økonomi- og handlingsplan.

Videre beskriver eierstrategien Askerhalvøya Eiendom AS sin rolle, samt selskapets samfunnsansvar. I strategien blir det også pekt på at eier forventer at selskapet utarbeider en selskapsstrategi og at det gjennomføres jevnlig

⁵ Rammeverket ble politisk vedtatt i formannskapet den 9. februar 2021 i sak 30/21.

⁶ Eierstrategien for Askerhalvøya Eiendom AS ble vedtatt av kommunestyret i Asker kommune 16. november 2021. Den er også behandlet av styret til selskapet.

eiermøter mellom eier og selskapet. Det blir videre vist til at Askerhalvøya Eiendom AS kan etablere hel- eller deleide datterselskaper der dette tjener selskapets formål.

Eier viser i eierstrategien til resultatmål, og det forventes at avkastning på Askerhalvøya Eiendom AS sin egenkapital ligger i intervallet 5-7 prosent. Endelig nivå skal avklares med selskapets styre og justeres over tid i takt med den fortløpende reelle modenheten i tomteporteføljen for selskapet.

Videre blir det beskrevet hvordan selskapets rapportering til eier skal foregå, samt hvordan eventuelle interesse- og rollekonflikter skal håndteres.

I intervju med ledelsen i Askerhalvøya Eiendom AS blir det vist til to utfordringer i forbindelse med selskapets utbytte. For det første blir det pekt på at kommunen de siste årene har foreslått et høyere utbytte fra Askerhalvøya Eiendom AS enn det eierstrategien til legger til grunn. Styreleder opplever at dette er lite hensiktsmessig, da det skaper unødvendig støy og usikkerhet. Videre peker både styreleder og daglig leder på at det er uheldig at kommunen tar ut hele overskuddet til selskapet i utbytte. Styreleder peker på at selskapet trenger kapital for å kunne utvikle nye eiendommer, og slik sett skape høyere inntekter som igjen legger grunnlaget for fremtidens utbytte. Daglig leder mener at eierstrategien på sikt bør revurderes slik at en viss andel av verdiskapningen forblir i selskapet, for videre vekst og utvikling.

Hurum Energi AS

Asker kommune har utarbeidet et utkast til eierstrategi for Hurum Energi AS, som ble sendt til selskapet for innspill. Dokumentasjonen viser at Hurum Energi AS sendte innspillene til eierstrategien til kommunen i januar 2023.

Kommunedirektør opplyser om at det ikke er utarbeidet en egen ny eierstrategi for Hurum Energi, og peker på at dette er fordi selskapet har gjennomgått en større omorganisering hvor 51% av datterselskapet Asker Nett AS, ble solgt til Glitre Energi AS i 2022. Omorganiseringen er vedtatt av kommunestyret i sak 63/22⁷. Kommunedirektøren forteller at forankringen av og prosessene rundt eierstrategien er midlertidig satt i bero, men at den endelige strategien skal ferdigstilles høsten 2023.

I utkastet til Hurum Energi AS sin eierstrategi fremgår det at eiers hovedmålsetting er, gjennom 100 prosent eierskap og kontroll, å sikre infrastruktur og stabil elektrisitetsforsyning og en industriell utvikling av selskapet med datterselskaper. Målet er at Hurum Energi AS skal bidra med konkurransedyktig og lønnsom virksomhet, realisere vekst og utvikling innen det grønne skiftet og være med på å oppfylle FNs bærekraftsmål, herunder nye arbeidsplasser i Asker sør/Hurum.

Videre beskriver eierstrategien selskapets formål, overordnede målsetting og virksomhet, samt en beskrivelse av selskapets historikk og utvikling.

Det går fram av eierstrategien at kommunens forventninger som eier for å ivareta fremtidig vekst og utvikling av Hurum Energi AS er:

- Bistå eier i sin rolle som samfunnsaktør i spørsmål innen det grønne skiftet.
- Arbeide aktivt for FNs bærekraftsmål, særlig knyttet til nr. 7 Ren energi til alle, nr. 9 Industri, innovasjon og infrastruktur og nr. 17 Samarbeid for å nå målene.
- Selskapets virksomhet skal innrettes på en måte som gir effektiv og rasjonell drift, samt motvirke sosial dumping.
- Eier forventer at driften av foretaket er effektivt og at den skjer i henhold til bedriftsøkonomiske prinsipper i benchmark med andre tilsvarende virksomheter.
- Eier forventer at Hurum Energi moderniserer, effektiviserer og videreutvikler sine virksomhetsområder, herunder at selskapene tar i bruk ny teknologi og fremviser høy innovasjonsgrad. Eier forventer videre at selskapet tar ansvar for å redusere miljøbelastninger og klimautslipp i hele verdikjeden, der de kan påvirke dette.
- Eier forventer at selskapet utarbeider en fireårig økonomi- og handlingsplan.

Videre beskriver eierstrategien selskapets samfunnsansvar, og det forventes at selskapet utarbeider en selskapsstrategi som grunnlag for styringsdialogen mellom eierne og selskapet. Det er også ønskelig med jevnlig

⁷ Av vedtaket i saken går det fram at kommunestyret også forutsetter at det utarbeides eierstrategier for selskapene Hurum Energi AS eier. For revisjonen er det uklart om vedtaket var rettet mot selskapet eller mot kommunen selv. Hurum Energi AS opplyser i forbindelse med verifiseringen av rapporten at de opplever at selskapsstrategien er dekkende for dette formålet (se kapittel 3.3.4 for mer informasjon om selskapsstrategien). Asker kommune opplyser i at det vil være naturlig å vurdere om eierstrategiene til selskapene Hurum Energi AS eier bør innlemmes i eierstrategien til morselskapet, og at dette er noe kommunen vil se nærmere på når strategien skal ferdigstilles.

eiermøter mellom representanter fra kommunen som eier, og styret og daglig leder for selskapet. Det blir vist til at Hurum Energi AS kan etablere hel- eller deleide datterselskaper der dette tjener selskapets formål.

Eier har også satt opp resultatmål for selskapet. Når det gjelder utbyttepolitikk viser strategien til at selskapets utbyttegrunnlag og eierens utbytteforventning avklares årlig med eier, og at styret innstiller på utbytte til generalforsamlingen.

Videre blir det beskrevet hvordan selskapets rapportering til eier skal foregå, samt hvordan eventuelle interesse- og rollekonflikter skal håndteres. Det blir også informert om at eierstrategien skal evalueres hvert fjerde år, i etterkant av kommunens revidering av eierskapsmeldingen del én.

3.3.4 Selskapsstrategier

Askerhalvøya Eiendom AS

Askerhalvøya Eiendom har utviklet en selskapsstrategi for 2022-2024. I intervju vises det til at det er styret i selskapet som har utarbeider strategien, og selskapsstrategien er mer detaljert enn eierstrategien når det gjelder selskapets daglige aktivitet. Strategien beskriver blant annet rammer for virksomheten og status for virksomheten. Videre fremgår det av strategien selskapets strategiske plattform, strategiske utfordringer og muligheter, samt strategiske mål og ambisjoner for selskapet.

Selskapsstrategien viser videre til selskapets strategiske og operative virkemidler for å oppnå sine mål, blant annet å styrke omdømme og kommunikasjon, organisasjonsutvikling, tiltak for å beholde tomter og arealer tiltenkt utviklingsformål, tiltak for å videreutvikle selskapets relasjoner og tiltak for økt innovasjon og bærekraft.

Hurum Energi AS

Hurum Energi AS har utarbeidet en selskapsstrategi, «Oppdrag Hurum Energi». I intervju opplyses det om at selskapsstrategien ble forelagt formannskapet før den ble vedtatt av selskapet styre.

Strategien beskriver hva konsernet består av, samt selskapets formål. Videre viser strategien til hvordan selskapet skal arbeide for å oppnå sine mål. Et av de overordnede målene til selskapet er å oppfylle flere av FNs bærekraftsmål. I intervju vises det til at Asker kommune har fokusert på integreringen av bærekraftsmålene i sine strategier og planer, og at det grønne skiftet har vært en sentral del av arbeidet med Hurum Energis selskapsstrategi.

3.4 Vurdering

Det er revisjonens vurdering at Asker kommune har utarbeidet en eierskapsmelding i samsvar med kravene i kommuneloven § 26-1. Eierskapsmeldingen er vedtatt av kommunestyret i inneværende valgperiode, og den inneholder kommunens prinsipper for eierstyring, en oversikt over eierskapene til kommunen og kommunens formål med eierskapene.

Videre vurderer revisjonen at kommunen sine rutiner knyttet til styregodtgjørelse er i tråd med både KS og NUES sine anbefalinger. Eierskapsmeldingen inneholder et prinsipp om at selskapene skal en moderat styregodtgjørelse som fremstår rimelig ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet, og prinsippet blir videre utdypet i kapittel 7.9 av eierskapsmeldingen.

Undersøkelsen viser samtidig at eierskapsmeldingens del 2 ikke blir oppdatert og lagt fram politisk hvert år. KS anbefaler at kommunestyret bør få forelagt en årlig rapport om økonomi og spesielle saker i selskapene. Revisjonen vil peke på at dette er et konkret forbedringsområde for å sikre at de folkevalgte får tilstrekkelig kjennskap til eierskapsporteføljen.

Dokumentasjonen viser at Asker kommune ikke har vedtatt en eierstrategi for Hurum Energi AS, og revisjonen mener dette hverken er i tråd med KS sine anbefalinger eller kommunens eierskapsmelding. Prinsipp 7 i eierskapsmeldingen sier at dersom kommunens eierandel eller involvering i selskapet er betydelig skal kommunen har langsiktige mål for eierskapet, og det skal utarbeides selskapsvise eierstrategier. Dokumentasjonen viser at arbeidet med eierstrategi er i gang, og at Hurum Energi AS sendte over sine innspill til eierstrategi til kommunen i januar 2023, men revisjonen vil påpeke at det er uheldig at denne ikke er ferdigstilt ettersom eierstrategien inneholder viktige krav og forventninger fra Asker kommune.

Revisjonen vurderer at eierstrategien for Askerhalvøya Eiendom AS er hensiktsmessig og at Asker kommune for dette selskapet har fulgt kravene i eierskapsmeldingen og anbefalingene til KS.

Sett bort fra mangel på eierstrategi for Hurum Energi AS vurderer revisjonen at Asker kommune har utarbeidet og jevnlig revidert sentrale styringsdokumenter for begge selskapene, i tråd med KS' anbefaling 5. Revisjonen vil

trekke det fram som positivt at både Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS har egne selskapsstrategier. Samtidig vil revisjonen påpeke at vedtektene til Askerhalvøya Eiendom AS ikke inneholder bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling, noe de bør gjøre for å være i tråd med KS' anbefaling 8, og at vedtektene til Hurum Energi AS ikke inneholder bestemmelser om valgkomite, noe de bør gjøre for å være i tråd med KS' anbefaling 10.

4 Eierstyring

4.1 Problemstillinger

Dette kapittelet vil svare på følgende problemstillinger:

- 3) *I hvilken grad har kommunen etablert en eierstyring av selskapet i samsvar med krav i aksjeloven og KS sine anbefalinger?*
- 4) *I hvilken grad har kommunen fulgt opp selskapet i samsvar med egne rutiner for eierstyring og føringer og krav til selskapet?*

4.2 Kontrollkriterier

Kontrollkriteriene i er utledet fra aksjeloven, kommuneloven kapittel 25, Asker kommunes eierskapsmelding og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.

Asker kommune skal:

- Utøve eierstyring gjennom generalforsamlingene til selskapene i tråd med reglene i aksjeloven, samt kommunen sine egne prinsipper for eierskapsforvaltningen som er vedtatt i eierskapsmeldingen (se kapittel 3.3.1).
- Ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Dette innebærer at kommunen skal utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig og evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll (jf. kommuneloven §25-1).

Asker kommune bør:

- Vurdere om vilkårene er til stede for å bygge opp en organisert, kompetent, støttefunksjon i kommuneadministrasjonen. Det kan være formålstjenlig med et «eiersekretariat» eller lignende som bidrar med å innhente informasjon og forberede saker for kommunestyret (KS anbefaling 4)
- Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. Dette innebærer at det settes av tid til kompetanseutvikling for folkevalgte tidlig i perioden, ved eksempelvis å avholde et eierskapsseminar for samtlige folkevalgte (KS anbefaling 3).
- Velge sentrale folkevalgte som eierrepresentant i eierorganene til selskapene, for å bidra til bedre samhandling og kommunikasjon mellom selskapet og kommunestyret (KS anbefaling 7).
- Holde jevnlig eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet (anbefaling 6).

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

4.3 Datagrunnlag

4.3.1 Organisering, system og rutiner

Kapittel 3 i eierskapsmeldingen beskriver roller og ansvar i kommunens eierskapsforvaltning. Det vises til at kommunestyret skal holdes godt informert om selskapene og deres virksomhet. Videre skal kommunestyret minst én gang i hver kommunestyreperiode behandle kommunens eierskapspolitikk og minst én gang i hver kommunestyreperiode skal kommunestyret avholde eierdag med selskaper kommunen har vesentlige eierinteresser i. Formannskapet og eierutvalget kan også avholde eierdag med selskapene. I tillegg skal kommunestyret minst én gang i hver kommunestyreperiode vedta en plan for kontrollutvalgets gjennomføring av selskapskontroll.

Det er Asker kommune som skal fremme sine interesser overfor selskapene i selskapenes formelle eierorganer som generalforsamling, representantskap eller kommunestyret. Videre skal selskapets styre ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets virksomhet. Ordfører i Asker kommune har ansvar for å sende ut årlige eierbrev til selskaper der kommunen har vesentlige eierinteresser. Kommunedirektøren utarbeider utkast til eierbrevet. Videre har kommundirektøren ansvaret for å ivareta kommunens løpende kontraktsoppfølging med selskaper som leverer tjenester til kommunen.

Tabell 3 beskriver rolle- og ansvarsdelingen mellom de ulike organene/rollene i kommunen er skildret i eierskapsmeldingen.

Tabell 3: Roller og ansvar i eierskapsforvaltningen til Asker kommune

Organ / rolle	Beskrivelse
Kommunestyret	Kommunestyret er ansvarlig for all kommunal virksomhet, og det er kommunestyret som vedtar å opprette, reorganisere, avvikle og oppløse selskaper og foretak. I driftsfasen har kommunestyret indirekte styring og kontroll med virksomheten, basert på lovgitte styringskanaler og vedtatte prinsipper for eierstyring.
Eierutvalget	Kommunestyret har ansvar for å utnevne et eierutvalg for kommunen, og det er formannskapet i Asker kommune som er eierutvalget. Eierutvalget behandler løpende saker som legges fram for eierorganene i de ulike selskapene. Eierutvalgets medlemmer får dermed god innsikt i ulike sider ved selskapenes virksomhet, og mulighet til å påvirke kommunens eierrepresentant i eierorganene for de ulike selskapene. Videre er det eierutvalget som utgjør kommunens valgkomite (mer om dette i kapittel 5.3).
Eiersekretariatet	Seksjon for virksomhetsstyring fungerer som eiersekretariat og bistår ved forberedelse av saker som skal behandles av kommunens eierutvalg (formannskapet).
Kontrollutvalget	Selskapskontroll er en av kontrollutvalgets lovpålagte oppgaver. Kontrollutvalget skal initiere evaluering av eierstyring i kommunen, og utvalget skal minst én gang i kommunestyreperioden utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret.
Styret	Det er styret som har ansvaret for selskapsstyringen. Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet, og skal ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse, på vegne av eierne. Styret utarbeider og legger fram beslutningsgrunnlag til selskapets eierorgan i det enkelte selskap. Styret har også ansvar for rekruttering og eventuell utskifting av daglig leder, samt å fastsette lønns- og arbeidsbetingelser for denne. Daglig leder fungerer som styrets sekretær. Styret skal utarbeide en plan for eget arbeid, arbeide aktivt med egen kompetanseutvikling og evaluere sin virksomhet.
Ordfører	Ordfører møter som kommunens representant i selskapenes eierorganer, med de føringer eierutvalget gir. Ordfører kan delegere representasjonsretten til varaordfører, kommunedirektør eller annen representant for kommunen. Ordfører har møte- og talerett i selskapenes organer, med mindre det er formelle begrensninger for dette.
Kommunedirektør	Kommunedirektøren har ansvar for kommunens egen driftsorganisasjon. Virksomhet i selskaper utenfor kommunen er ikke underlagt kommunedirektørens kontroll og styring. Kommunedirektøren har kun en rådgivende rolle overfor kommunestyret, eierutvalg, selskapenes eierorganer samt ordfører og andre folkevalgte når det gjelder selskaper og foretak. Kommunedirektør skal stille til rådighet et eiersekretariat. For å sikre kommunedirektøren nødvendig informasjon, kan kommunedirektøren gis observatørstatus i styret for selskaper/foretak. Kommunedirektøren er tillagt et totalansvar for kommunens tjenester og aktiviteter, herunder ansvaret for kommunens samlede økonomi. Kommunedirektøren skal også sørge for at selskapenes rapportering tilpasses kommunenes økonomirapportering og årsmelding.

Asker kommune bruker kvalitetssystemet 4humanQM365. Kommunen har startet et arbeid med å utvikle ulike prosesser for eierstyring. I intervju blir det vist til at arbeidet er pågående og ikke ferdigstilt, og informasjonsteksten i systemet viser til eierskapsmeldingen for mer informasjon om rutiner for eierskapsforvaltning.

I intervju kommer det fram at eiersekretariatet til Asker kommune savner gode IT-verktøy i forbindelse med eierskapsforvaltning. Det oppleves som lite hensiktsmessig og sårbart å bare bruke Microsoft Excel og Microsoft Word for å følge opp selskapene. Det blir vist til at en av utfordringene er at det mangler et IT-verktøy som kan sikre et digitalt arkiv for vedtektene til selskapene, som per dags dato lagres i Public 360, kommunens arkivsystem. Informasjon fra selskapene blir også lagret på et sharepoint-område for seksjon for virksomhetsstyring. I intervju kommer det fram at en utfordring med dette er at dokumenter som ikke er klare for offentligheten ikke kan ligge

lagret der, siden det er mange som har tilgang. Saksdokumenter under utarbeidelse med konfidensiell informasjon blir derfor lagret lokalt på saksbehandlers onedrive-område fram til de er klare til å presenteres.

Asker kommune opplyser om at de folkevalgte fikk opplæring i kommunal eierskapsforvaltning i starten av valgperioden. Opplæringen skjedde i regi av KS Konsulent og ble gjennomført som et seminar over to ettermiddager høsten 2020. I intervju blir det vist til at eierskapsmeldingen og eierdagen også er kompetansehevende tiltak som bidrar til at folkevalgte får god kunnskap om kommunen sine eierskap.

4.3.2 Generalforsamlinger

I perioden 2020-2023 har det blitt gjennomført fire ordinære generalforsamlinger i hvert av selskapene. I Hurum Energi AS er det i 2022 gjennomført to ekstraordinære generalforsamlinger. Det er ordfører i Asker kommune som har vært eierrepresentanten til kommunen på samtlige generalforsamlinger. Tabell 4 gir en oversikt over gjennomførte generalforsamlinger med møtedato, deltakere og saker (med unntak av konstituerende saker).

Tabell 4: Oversikt over deltakere og saker⁸ på generalforsamlingene til selskapene siste tre år

Askerhalvøya Eiendom AS	Hurum Energi AS
<p><u>Ordinær generalforsamling – 19.06.2020</u> Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører). Øvrige deltakere: Rune Kjølstad (styreleder) og Ola Mæhlum (daglig leder) i Askerhalvøya Eiendom AS, Lars Bjerke (kommunedirektør) og Lars Erik Eriksen (rådgiver). Saker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sak 4: Fastsettelse av resultatregnskap og balanse for 2019. - Sak 5: Resultat disponering. - Sak 6: Fastsettelse av honorar til revisor. - Sak 7: Fastsettelse av honorar for styrets medlemmer. - Sak 8: Valg av styremedlemmer. - Sak 9: Endring av selskapets foretaksnavn. - Sak 10: Arbeidsavtale daglig leder. 	<p><u>Ordinær generalforsamling – 20.05.2020</u> Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører). Øvrige deltakere⁹: Petter Jansen (styreleder). Saker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sak 5: Årsberetning 2019. - Sak 6: Årsregnskapet 2019. - Sak 7: Disponering av overskudd. - Sak 8: Fastsettelse av godtgjørelse til revisor. - Sak 9: Valg av styremedlemmer. - Sak 10: Fastsettelse av godtgjørelse til styrets medlemmer. - Sak 11: Endring av selskapets vedtekter.
<p><u>Ordinær generalforsamling – 23.06.2021</u> Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører). Øvrige deltakere: Rune Kjølstad (styreleder) og Ola Mæhlum (daglig leder) i Askerhalvøya Eiendom AS, Lars Bjerke (kommunedirektør) og Lars Erik Eriksen (rådgiver). Saker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sak 4: Fastsettelse av resultatregnskap og balanse for 2020. - Sak 5: Resultat disponering. - Sak 6: Fastsettelse av honorar til revisor. - Sak 7: Fastsettelse av honorar for styrets medlemmer. - Sak 8: Valg av styremedlemmer. 	<p><u>Ordinær generalforsamling – 09.06.2021</u> Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører). Øvrige deltakere: Petter Jansen (styreleder). Saker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sak 5: Årsberetning 2020. - Sak 6: Årsregnskapet 2020. - Sak 7: Disponering av overskudd. - Sak 8: Fastsettelse av godtgjørelse til revisor. - Sak 9: Valg av styremedlemmer. - Sak 10: Fastsettelse av godtgjørelse til styrets medlemmer.
<p><u>Ordinær generalforsamling – 23.06.2022</u> Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører). Øvrige deltakere: Rune Kjølstad (styreleder) og Ola Mæhlum (daglig leder) i Askerhalvøya Eiendom AS. Saker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sak 4: Fastsettelse av resultatregnskap og balanse for 2021. - Sak 5: Resultat disponering. - Sak 6: Fastsettelse av honorar til revisor. - Sak 7: Fastsettelse av honorar for styrets medlemmer. - Sak 8: Valg av styremedlemmer. 	<p><u>Ordinær generalforsamling – 28.06.2022</u> Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører). Øvrige deltakere: Petter Jansen (styreleder). Saker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sak 5: Årsberetning 2021. - Sak 6: Årsregnskapet 2021. - Sak 7: Disponering av overskudd. - Sak 8: Fastsettelse av godtgjørelse til revisor. - Sak 9, 10 og 11 ble utsatt til behandling i ekstraordinær generalforsamling i august 2022.
	<p><u>Ekstraordinær generalforsamling – 26.09.2022</u></p>

⁸ Formelle saker på starten av hvert møte som registrering, valg av møteleder, valg av to personer til å undertegne protokollen og godkjenning av innkallingen og dagsorden er kuttet ut fra tabellen.

⁹ Det går ikke fram av protokollene fra generalforsamlingene i Hurum Energi AS om daglig leder eller andre har vært til stede under møtet.

Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører)

Øvrige deltakere: Petter Jansen (styreleder).

Saker:

- Sak 5: Valg av styremedlemmer
- Sak 6: Fastsettelse av godtgjørelse til styrets medlemmer
- Sak 7: Endring av selskapets vedtekter

Ekstraordinær generalforsamling – 14.12.2022

Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører)

Øvrige deltakere: Lars Erik Eriksen (rådgiver i Asker kommune).

Saker:

- Sak 5: Valg av revisor
-

Ordinær generalforsamling – 21.06.2023

Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører).

Øvrige deltakere: Rune Kjølstad (styreleder) og Ola Mæhlum (daglig leder) i Askerhalvøya Eiendom AS, Lars Bjerke (kommunedirektør) og Lars Erik Eriksen (rådgiver).

Saker:

- Sak 4: Fastsettelse av resultatregnskap og balanse for 2022.
- Sak 5: Resultat disponering.
- Sak 6: Fastsettelse av honorar til revisor.
- Sak 7: Fastsettelse av honorar for styrets medlemmer.
- Sak 8: Valg av styremedlemmer.
- Sak 9: Valg av ny revisor
- Sak 10: Endring av vedtekter

Ordinær generalforsamling – 21.06.2023

Eierrepresentant: Lene Conradi (ordfører).

Øvrige deltakere: Christian Aakermann og Margrethe Ross Folkestad (daglig leder og økonomisjef m/fullmakt). Lars Erik Eriksen (rådgiver, Asker kommune).

Saker:

- Sak 5: Årsberetning 2022.
 - Sak 6: Årsregnskapet 2022.
 - Sak 7: Disponering av overskudd.
 - Sak 8: Fastsettelse av godtgjørelse til revisor.
 - Sak 9: Valg av styremedlemmer.
 - Sak 10: Fastsettelse av godtgjørelse til styrets medlemmer.
-

I intervju blir det opplyst at Asker kommune har en praksis der formannskapet behandler innkallingen og sakspapirene til hver generalforsamling. Dette gjør at formannskapet får muligheten til å drive eierstyring, og sikrer forankring av viktige avgjørelser, slik at ordfører stiller med et tydelig mandat. Ordfører viser til at selv om hun stiller på generalforsamlingene med bundet mandat, så har hun noe handlingsrom. I intervju kommer det også fram at kommunen har en forventning om at styreleder og/eller daglig leder i selskapene skal stille i formannskapsmøtet og orientere dersom det er spørsmål i forbindelse med sakspapirene til generalforsamlingen.

Det er eiersekretariatet som har ansvar for å skrive saksgrunnlaget til eiersakene som skal behandles i formannskapet, og i intervju blir det vist til at eiersekretariatet innleder sakene på formannskapsmøtene. I etterkant av generalforsamlingene er det eiersekretariatet som har ansvar for å følge opp at selskapene utbetaler det vedtatte utbyttet til kommunen. Eiersekretariatet har videre et ansvar for lagre en kopi av den signerte protokollen fra generalforsamlingen i arkivsystemet til kommunen.

I intervju opplyser ledelsen i Hurum Energi om at det har vært noen uklarheter knyttet til rutinene for innkalling til generalforsamling. Kommunen sin praksis med at formannskapet behandler innkallingen og sakspapirene til generalforsamlingen i forkant, har skapt flere utfordringer. For det første krever det at kommunen får innkallingen og sakspapirene til generalforsamlingen i god tid før formannskapsmøtet. I intervju kommer det fram at kommunen har etterspurt årsrapporten til selskapet på kort varsel, selv om det er mer enn fire uker til generalforsamlingen. Videre blir det pekt på tilfeller der saksgrunnlaget til formannskapsmøtene ikke har vært korrekt, eller der det offentliggjorte saksgrunnlaget har inneholdt konfidensiell informasjon fra selskapet. Dette har skapt frustrasjon for både selskapet og formannskapet, og har krevd ekstra energi fra selskapets ledelse å rette opp i, siden de da har måttet stilt opp på formannskapsmøte for å oppklare misforståelser.

I intervju kommer det fram at eiersekretariatet har opplevd utfordringer med rapporteringen fra Hurum Energi AS. I 2022 sendte ikke selskapet over årsrapport og regnskap fra sine datterselskaper før ved utgangen av juni, og kommunen opplevde dermed at de ikke hadde tilstrekkelig informasjon til å kunne behandle årsrapporten og regnskapet til selskapet på ordinær generalforsamling. Dette førte til at kommunen måtte kalle inn til ekstraordinær generalforsamling i Hurum Energi AS for å behandle årsrapporten i september.

4.3.3 Eiermøter

Det fremgår av Asker kommunes eierskapsmelding at et eiermøte er et dialogmøte mellom representanter (både politisk og administrativt) fra kommunen som eier, samt styret og daglig leder for selskapet. Det vises til at kommunen ønsker at det jevnlig gjennomføres eiermøter, gjerne med befarer, for å bidra til god eierstyring og

kommunikasjon med det enkelte selskap. Intensjonen er at eier og selskap kan diskutere strategier eller konkrete saker uten å treffe formelle beslutninger. Initiativet til eiermøter kan komme fra både kommunen og selskapet.

Asker kommune og Hurum Energi AS har hatt en rekke eiermøter de siste årene. Det har vært møter om konkrete saker mellom daglig leder og ulike representanter fra kommuneadministrasjonen, det har vært møter med styrerepresentanter og eierrepresentant i kommunen og kommunedirektør, og selskapet har ved flere anledninger holdt presentasjoner og svart på spørsmål i formannskapet. Det har også vært gjennomført oppstartsmøte om kommunen sin eierstrategi for Hurum Energi AS. Ledelsen i Hurum Energi opplever at de har en god og tett dialog med ordfører, varaordfører og kommunedirektør og at formannskapet er godt kjent med selskapet.

Det fremgår ikke av dokumentasjonen om det har vært gjennomført eiermøter mellom Askerhalvøya Eiendom AS og Asker kommune, men i intervju blir det opplyst om at selskapet har hatt flere uformelle dialogmøter der selskapet har orientert om aktiviteter og utfordringer.

I intervju kommer det fram at Asker kommune med fordel kan utarbeide bedre rutiner for innkalling til og gjennomføring av eiermøter, blant annet fordi det ikke er tydelig hvem som skal delta på eiermøtene. Det blir vist til at formannskapet utgjør eierutvalget, men samtidig at det er lite hensiktsmessig å ha med seg 15 deltakere fra kommunen sin side på møtet.

4.3.4 Eierbrev

Det fremgår av eierskapsmeldingen at ordfører sender ut eierbrev hvert år til selskaper der kommunen har vesentlige eierinteresser. Det er kommunedirektøren, ved eiersekretariatet, som utarbeider utkast til eierbrev. Eierbrevet inneholder informasjon om kommunen sin eierstyring med lenker til kommunen sin eierskapsmelding.

I eierbrevet fra 2023 utfordres selskapene til å orientere om følgende temaer på eierdagen:

1. Visjon, verdier og samfunnsansvar, herunder integrering av FNs bærekraftsmål
2. Utfordringsbilde
3. Planer og strategier
4. Resultater for 2022
5. Rapportere om arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap i virksomheten; herunder risikovurderinger og overordnet ROS
6. Selskapets strategi for klima og miljø, ref. Asker kommunes handlingsplan mot klimaendringer 2021-2023
7. Selskapets arbeid med intern kontroll.
8. Hvordan selskapet har implementert bærekraftige anskaffelser ved sine innkjøp.

Brevet orienterer også om kommunebudsjettet, og det blir presentert utbytteforventninger til enkelte selskap. Gjennom eierbrevet kommuniserte Asker kommune en forventning om 9 millioner kroner i utbytte fra Askerhalvøya Eiendom AS og 5,5 millioner kroner i utbytte fra Hurum Energi AS i 2023. Asker kommune hadde tilsvarende utbytteforventninger i eierbrevene fra 2021 og 2022.

4.3.5 Eierdag

Det fremgår av eierskapsmeldingen at kommunestyret skal minst én gang i hver kommunestyreperiode avholde eierdag med selskaper kommunen har vesentlige eierinteresser i. I tillegg kan formannskapet og eierutvalget avholde eierdag med selskapene. Dokumentasjonen viser at kommunestyret avholdt eierdag med selskapene i september 2020, og at formannskapet har avholdt eierdag med selskapene i mai 2021, mai 2022 og mai 2023.

Både Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS har deltatt på eierdagen hvert år. I intervju kommer det fram at eierdagen er en dag hvor selskapene presenterer seg og svarer på spørsmål fra formannskapet. Det blir satt av en halvtime til hvert selskap der 20 minutter er til presentasjon og 10 minutter til spørsmål. Selskapene opplever at eierdagen fungerer fint og at det er nyttig å få presentere selskapet for formannskapet. I et intervju ble det påpekt at kunne vært hensiktsmessig med mer tid til diskusjon.

4.4 Vurdering

Revisjonen vurderer at Asker kommune har etablert en eierstyring i samsvar med krav i aksjeloven og KS sine anbefalinger. Dokumentasjonen viser at Asker kommune har stilt med ordfører som eierrepresentant i samtlige generalforsamlinger til Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS i perioden 2020-2023, noe som er i tråd med KS sin anbefaling om at sentrale folkevalgte bør være eierrepresentant. Revisjonen vil understreke at det er et krav i aksjelovens § 5-4 (1) om at daglig leder skal være til stede på generalforsamling, og med unntak av ordinær

generalforsamling i 2023, går det ikke fram av protokollene revisjonen har gjennomgått hvorvidt daglig leder har vært til stede eller ikke.

Undersøkelsen viser at Asker kommune jevnlig har fulgt opp selskapene med eiermøter. Samtidig viser undersøkelsen at kommunen ikke har rutiner eller retningslinjer for eiermøtene, og revisjonen vurderer at slike rutiner bør utarbeides, for å sikre god internkontroll (jf. kommuneloven §25-1). Som det går fram av dokumentasjonen er det uklart hvem som er ansvarlig for innkalling og dagsorden til eiermøter, hvem som skal delta og hvorvidt møtene skal dokumenteres.

Revisjonen mener at utsendelse av eierbrev, samt gjennomføring av en årlig eierdag, bidrar til et bedre samarbeid og informasjonsutveksling mellom kommunen og selskapene. Eierdagen sikrer at de folkevalgte får god kunnskap om kommunen sine viktigste eierskap, og folkevalgtopplæringen i eierskapsforvaltning ble gjennomført tidlig i valgperioden i tråd med anbefalingen til KS. Revisjonen vil trekke det fram som positivt at kommunen inviterte både folkevalgte og styrerepresentanter til kurset om eierskapsforvaltning, og at kursmaterialet ligger ute på kommunen sine nettsider.

Revisjonen vurderer at Asker kommune bør etablere en frist for utsendelse av sakspapirer som sikrer kommunen tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker i formannskapet på forhånd, jmfør KS' anbefaling 8. Etter revisjonens vurdering har selskapet etterlevd egne vedtekter, men i praksis viser det seg at fristen ikke er lang nok for kommunen. Asker kommune bør derfor avklare hvor lang tid den trenger på å behandle sakspapirene til generalforsamlingene til selskapene, og forankre dette i en frist i vedtektene til selskapene.

Undersøkelsen viser at konfidensielle saker som er under utarbeidelse blir lagret i på lokalt onedrive-område. Etter revisjonens vurdering må kommunen iverksette tiltak som sikrer at saker blir behandlet og arkivert i samsvar med kommunens rutiner for saksbehandling og arkivering.

5 Selskapenes styre

5.1 Problemstilling

Dette kapittelet vil svare på følgende problemstilling:

5) *I hvilken grad har kommunen sikret god sammensetning av styret i selskapet?*

5.2 Kontrollkriterier

Kontrollkriteriene i er utledet fra aksjeloven, kommuneloven, KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll og NUES sine anbefalinger for selskapsledelse og eierstyring.

Asker kommune skal:

- Gjennom generalforsamling velge et kompetent styre med ansvar for å sørge for en forsvarlig organisering av selskapet, fastsette planer, retningslinjer og budsjetter for virksomheten (jf. aksjeloven §§ 6-1, 6-3 og 6-12).
- Velge et styre med kjønnsbalanse. Dersom styret har fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to. Dersom styret har seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre (jf. kommuneloven § 21-1 og aksjeloven § 20-6).

Asker kommune bør:

- Arbeide for at selskapene vedtektsfester bruk av valgkomite. Generalforsamlingen bør fastsette retningslinjer for valgkomiteen sitt arbeid, velge hvem som skal sitte i valgkomiteen og fastsette godtgjørelse. Valgkomiteen bør være sammensatt på en måte som sikrer at aksjonærfellesskapets interesser blir ivaretatt og flertallet i komiteen bør være uavhengige fra selskapets ledelse. Valgkomiteen bør ha kontakt med aksjeeierne, styret og daglig leder for å foreslå kandidater til styret (NUES kapittel 7, KS anbefaling 10).
- Sørge for at selskapene sine styreverv blir sammensatt på en måte som ivaretar aksjonærfellesskapets sine interesser, samt selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold (NUES kapittel 8). Videre bør habiliteten til de som velges inn i styrene vurderes, for å sikre at vedkommende ikke vil måtte fratrukket viktig saksbehandling grunnet dobbeltroller. Dette gjelder særlig sentrale folkevalgte og ansatte i kommunale lederstillinger (KS anbefaling 9).
- Anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eierens formål med selskapet, samt etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse. Styret bør gjennomføre en egevaluering hvert år, vurdere behovet for ekstern styreopplæring og sørge for at nye styremedlemmer får opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling (KS anbefaling 12).
- Anbefale styrene å etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet (KS anbefaling 15).
- Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften (KS anbefaling 19).
- Sørge for at selskapene er registrert i KS sitt styrevervregister, for å bidra til åpenhet rundt roller og tillit når det gjelder både forvaltning og styring (KS anbefaling 17)¹⁰.

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

5.3 Datagrunnlag

5.3.1 Valg av styremedlemmer

I eierskapsmeldingen til Asker kommune står det at formannskapet som eierutvalg også bør utgjøre valgkomité for valg av styremedlemmer til selskapene kommunen eier. I intervju kommer det fram ordningen med valgkomite har blitt endret det siste året. Tidligere var hele formannskapet valgkomite, men ansvaret ligger nå hos politisk forhandlingsutvalg (PFU). PFU består av ordfører, varaordfører og lederen for det største opposisjonspartiet. Grunnen til endringen var at det var lite hensiktsmessig at hele formannskapet skulle diskutere styrekandidater i felleskap, og formannskapet har derfor delegert ansvaret om å forberede styrevalgene til PFU.

PFU arbeider med utgangspunkt i en kandidatliste med personer som kan egne seg til styreverv. Alle i kommunen kan tipse om potensielle styrekandidater, og det er eierskapssekretariatets ansvar å gjennomgå listen og sikre at

¹⁰ Kommunale og fylkeskommunale foretak/bedrifter/selskap må selv vedta å slutte seg til registeret. Opplysninger innhentes deretter automatisk fra Brønnøysundregisteret. For mer informasjon, gå til <https://www.styrevervregisteret.no/>.

den består av relevante personer. I intervju kommer det fram at det i noen tilfeller kan være noe utfordrende å finne personer med relevant kompetanse. I slike tilfeller går valgkomiteen bredt ut i det politiske miljøet for å få tips om aktuelle personer. Valgkomiteen tar også kontakt med andre aktører i kommunen for å finne kandidater, for eksempel næringsforeningen.

I eierskapsmeldingen blir det vist til en liste på syv punkter over hvilken erfaring og kompetanse styret som kollegium er forventet å skulle ha:

1. Kunnskap om selskapets virksomhet, herunder formål, organisering, historie, forretningsområder, lovgivning/forskrifter, strategi, avtaler mv.
2. Bransjekunnskap, herunder kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen samt kunnskap om konkurrerende virksomheter.
3. Spesialkompetanse og erfaring innenfor områder som juss, økonomi/finans/regnskap, risikostyring, markedsføring, HMS, tekniske fag mv.
4. Ledelserfaring og kompetanse knyttet til organisasjonsmessige endringsprosesser.
5. Kompetanse og erfaring knyttet til offentlig forvaltning.
6. Kompetanse og erfaring knyttet til styrearbeid.
7. Kompetanse og erfaring knyttet til FNs bærekraftsmål.

Videre går det fram av eierskapsmeldingen at Asker kommune, uavhengig av organisasjonsform, skal tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i de styrene hvor kommunen har eierposisjoner. Styret skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart og kommunens formål med eierskapet. I intervju kommer det fram at det ikke er ønskelig med aktive politikere i styret, men at kommunen har god erfaring med å bruke avgåtte politikere, siden de har god kjennskap til kommunen og det politiske systemet. Valgkomiteen utarbeider ikke skriftlige begrunnelser ved nominasjonen av styremedlemmer.

Det formelle valget av styremedlemmer skjer i selskapets eierorgan (generalforsamling eller representantskap). I eierskapsmeldingen vises det til at styremedlemmer normalt velges for en toårsperiode i samsvar med aksjelovens hovedregel. I intervju kommer det fram at styret til Askerhalvøya Eiendom AS tidligere ble valgt for ett år av gangen, men at valgperioden har blitt utvidet til to år, for å sikre overlapp og tilstrekkelig kompetanseoverføring mellom styrene.

5.3.2 Styrenes sammensetning

Både Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS har erfarne styreder der medlemmene har sittet i flere perioder. I intervju kommer det fram at den daglige ledelsen i begge selskapene er fornøyde med styresammensetningen i sine selskap og opplever at styrene har tilstrekkelig kompetanse. Tabell 5 viser hvem som sitter i styrene til Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS.

Tabell 5: Inneværende styre i Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS

Selskap	Rolle	Navn	I styret siden	Styrevervregisteret
Askerhalvøya Eiendom AS	Styreleder	Rune Kjølstad	2016 ¹¹	Selskapet er ikke tilknyttet
	Nestleder	Lasse Narjord Thue	2011	styrevervregisteret.
	Styremedlem	Anita Winsnes	2013	Ingen er registrert.
	Styremedlem	Hans Kristian Lingsom	2013	
Hurum Energi AS	Styreleder	Petter Jansen	2018 ¹²	Hele styret er registrert i
	Styremedlem	Lotte Frost	2017	styrevervregisteret.
	Styremedlem	Per Anders Owren	2020	
	Styremedlem	Rune Johansen	2020	
	Styremedlem	Anne Synnøve Gimmestad	2016	
	Styremedlem	Siv Halvorsen	2020	
	Styremedlem	Thomas Barreth	2018	

I forbindelse med verifisering av rapporten opplyser Asker kommune at det er satt i gang en prosess med å gjøre endringer i styret i Askerhalvøya Eiendom AS for å sikre kjønnsbalanse, men at behovet for kjønnsbalanse har blitt veiet opp mot behovet for å ivareta eksisterende kompetanse i styret.

¹¹ Kjølstad har vært styreleder siden 2018.

¹² Jansen har vært styreleder siden 2020.

5.3.3 Opplæring av styremedlemmer

Kommunen har de siste to årene gitt nye styremedlemmer og folkevalgte mulighet til å delta på et opplæringsseminar i regi av KS konsulent. Ordfører opplever dette tilbudet som nyttig og klokt, da det gir styremedlemmer en innføring i styrearbeid og det bidrar til politikernes rolleforståelse. Hurum Energi AS opplyser om at styret deltok på opplæringen i regi av kommunen og KS.

Askerhalvøya Eiendom AS har ikke skriftlige rutiner når det gjelder opplæring av nye styremedlemmer, men i intervju blir det vist til at nye styremedlemmer blir kontaktet, og daglig leder informerer om selskapet i et møte. Det oversendes også relevante dokumenter til nye styremedlemmer umiddelbart etter at de er valgt. Ettersom alle styremedlemmene har hatt styrekompetanse fra tidligere har det ikke vært behov for opplæring.

5.3.4 Styreinstruks og planer for styrearbeid

Askerhalvøya Eiendom AS har utarbeidet en styreinstruks for styrearbeidet i selskapet. Instruksen beskriver blant annet retningslinjer for utarbeidelse av møteplan og innkalling, saksforberedelse og dokumentasjon, samt saksbehandling. Askerhalvøya Eiendom AS har også utarbeidet en instruks for daglig leder som legger vekt på stillingens ansvarsområder. Styreinstruksen ble sist revidert i mai 2023.

Hurum Energi AS har en omfattende og detaljert styreinstruks. Instruksen beskriver blant annet styrets funksjon og arbeidsoppgaver, gjennomføring av styremøter, inhabilitet, taushetsplikt og kommunikasjon både mellom styret, selskapet og eier og ekstern kommunikasjon. Styreinstruksen ble sist vedtatt i februar 2021.

Både Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS har utarbeidet styreplaner med oversikt over møtedatoer for det kommende året og hvilke saker som skal stå på dagsorden på de ulike møtene.

5.3.5 Deltakelse på styremøtene

Tabell 6 viser antall styremøter i Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS, samt hvor mange møter der ett eller flere styremedlemmer ikke stilte. Videre viser «Antall frafall totalt» summen av antall fravær fra styremøtene per år.

Tabell 6: Oversikt over styremøter og frafall i Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS i perioden 2020-2022.

Selskap	År	Antall styremøter	Antall styremøter med fravær	Antall fravær totalt
Askerhalvøya Eiendom AS	2020	6	1	1
	2021	5	1	1
	2022	6	2	2
Totalt i perioden		17	4	4
Hurum Energi AS	2020	6	5	8
	2021	5	3	3
	2022	9	5	7
Totalt i perioden		20	13	18

Som tabellen viser, er det generelt lite fravær fra styremøtene i Askerhalvøya Eiendom AS. I Hurum Energi AS var fravær på mer enn halvparten av styremøtene i perioden. På tre av styremøtene var det to fraværende styremedlemmer, og på et av møtene var tre fraværende. En grundigere gjennomgang av fraværet viser at ett styremedlem sto for 8 av 18 fravær i perioden 2020-2022. I forbindelse med verifisering av rapporten opplyser Hurum Energi AS om at styremedlemmet det gjaldt i en periode var styreleder i et annet kommunalt eid selskap, og at styremøtene sammenfalt. Videre blir det vist til at selskapet opplever at styremedlemmet i stor grad stilt opp i andre sammenhenger enn styremøtene og at det har vært lite fravær etter vedkommende avtrådte som styreleder i det andre selskapet.

I intervju med Askerhalvøya Eiendom AS kommer det fram at direktør for samfunnstjenester i kommuneadministrasjonen har rollen som observatør i styret til selskapet. Ordningen ble videreført fra gamle Røyken kommune, der Røyken Eiendom AS både drev med kommersiell eiendomsutvikling og drift av kommunale bygg. Den opprinnelige tanken var at kommunedirektør skulle møte i selskapets styremøter for å sikre at kommunens administrasjon hadde god kunnskap om hva som foregikk i selskapet. Denne ordningen er blitt videreført til nye Asker kommune, og direktør for samfunnstjenester får tilsendt alle sakspapirene og referatene fra styremøtene i selskapet.

I intervju viser styreleder til at det er positivt for selskapet at direktør for samfunnstjenester deltar på styremøtene, da det er nyttig for selskapet å motta informasjon om relevante saker fra ledelsen i kommunen. Styreleder peker samtidig på at ordningen kan se litt merkelig ut utenfra ettersom selskapet ikke lenger drifter kommunale bygg, og at førstehånds informasjonstilgang om statusen i kommunens saksbehandling av reguleringsplaner og eiendomsutvikling kanskje vil kunne gi selskapet et konkurransefortrinn.

5.4 Vurdering

Basert på opplysningene som kommer fram i undersøkelsen er det revisjonen sin vurdering at Asker kommune ikke har etablert gode nok rutiner for valg av styremedlemmer til Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS. Selv om Asker kommune sin eierskapsmelding definerer klare kriterier for valg av styremedlemmer viser undersøkelsen at styret til Askerhalvøya Eiendom AS ikke har kjønnsbalanse. Etter revisjonens vurdering er dette et brudd med kommuneloven § 21-1, som sier at selskap med mer enn 2/3 kommunalt eierskap skal følge reglene om kjønnsbalanse i styret (jf. aksjeloven § 20-6). Styret til Hurum Energi AS har kjønnsbalanse.

I undersøkelsen har det ikke fremkommet opplysninger eller indikasjoner på at styrene i noen av selskapene mangler særskilt kompetanse, eller på at styret som organ ikke fungerer tilstrekkelig godt.

Videre er det revisjonen sin vurdering at Asker kommune bør fastsette tydeligere retningslinjer for valgkomiteen sitt arbeid. Eierskapsmeldingen til kommunen sier noe om hvilke kriterier som skal legges til grunn ved valg av styremedlemmer og hvem som kan velges inn i styrene, men den sier ikke noe om hvordan valgkomiteen skal jobbe eller hvordan valgprosessen fungerer. Videre sier eierskapsmeldingen at valgkomiteen «bør bestå av eierutvalget», men som det kommer fram av intervju er dette en praksis som ikke har fungert, og som nå går bort i fra. Revisjonen vil peke på at både NUES og KS anbefaler at valgkomiteen har tydelig mandat og retningslinjer, og at valgkomiteen bør skriftliggjøre begrunnelsene for nominasjonene. Dette er viktige tiltak for å sikre at nominasjoner blir gjort med utgangspunkt i kompetanse, kapasitet, mangfold og de andre kriteriene kommunen har definert¹³.

Revisjonen vil videre peke på at KS anbefaler å vedtektsfeste bruk av valgkomite i av selskapene. Dette er gjort for Askerhalvøya Eiendom AS, men ikke for Hurum Energi AS. Videre vurderer revisjonen at Asker kommune bør etablere rutiner for å kontrollere om selskapene er registrert i KS sitt styrevervregister, samt oppdatere teksten i kapittel 7.10 i eierskapsmeldingen slik at det kommer fram at selskapene må tilslutte seg registeret¹⁴. Undersøkelsen viser at Hurum Energi AS har tilsluttet seg styrevervregisteret, mens Askerhalvøya Eiendom AS ikke har gjort det.

¹³ I forbindelse med høring fikk revisjonen opplyst at Hurum Energi AS tidligere hadde sin egen valgkomite, men at Asker kommune valgte å erstatte denne med formannskapet. Revisjonen har fått oversendt retningslinjer for den tidligere valgkomiteen, utarbeidet i 2016.

¹⁴ Når selskapene har besluttet å tilslutte seg registeret vil det ikke være behov for at styremedlemmene registrerer seg selv. KS sitt styrevervregister vil automatisk innhente styrevervsinformasjon fra Brønnøysundregisteret for de tilsluttede selskapene.

6 Rapportering

6.1 Problemstilling

Dette kapittelet vil svare på følgende problemstilling:

- 6) *I hvilken grad har kommunen etablert rutiner for å sikre at kommunestyret blir tilstrekkelig informert om driften og utviklingen i selskapet?*

6.2 Kontrollkriterier

Kontrollkriteriene i er utledet fra aksjeloven, KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll og NUES sine anbefalinger for selskapsledelse og eierstyring.

Asker kommune skal:

- Minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunen sine prinsipper for eierstyring, en oversikt over eierinteressene til kommunen og kommunen sitt formål med eierskapene (jf. kommuneloven § 26-1).
- Ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Dette innebærer at kommunen skal utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig og evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll (jf. kommuneloven §25).

Asker kommune bør:

- Utarbeide en årlig rapport om tilstanden i selskapene om for eksempel økonomi og spesielle forhold, slik at kommunestyret holdes oppdatert om eierskapene til kommunen (KS anbefaling 4).
- Vurdere om vilkårene er til stede for å bygge opp en organisert, kompetent, støttefunksjon i kommuneadministrasjonen. Det kan være formålstjenlig med et «eiersekretariat» eller lignende som bidrar med å innhente informasjon og forberede saker for kommunestyret (KS anbefaling 4).
- Sørge for at selskapene fastsetter retningslinjer for selskapets rapportering av finansiell og annen informasjon. Videre bør styrene i selskapene fastsette retningslinjer for selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen (NUES kapittel 13).

Se vedlegg 2 for utfyllende kontrollkriterier.

6.3 Datagrunnlag

6.3.1 Rutiner for rapportering

Asker kommune opplyser om at krav og føringer for rapportering og rapporter fra selskapene til eier er definert i eierskapsmeldingen og i eierstrategien til selskapet. Eierskapsmelding til Asker kommune sier at kommunestyret skal være godt informert om selskapene og deres virksomhet. Videre skal kommunedirektøren sørge for at selskapenes rapportering tilpasses kommunens økonomirapportering og årsmelding. Kommunen har utarbeidet et årshjul for de viktigste selskapsaktivitetene. Ordfører viser til at kommunen mottar all relevant informasjon fra selskapene gjennom sakspapirene til generalforsamlinger.

Vedtektene til Hurum Energi AS sier at selskapet skal sende innkalling til generalforsamling med minimum 14 dagers varsel. Vedtektene til Askerhalvøya Eiendom AS omtaler ikke rapportering eller tidsfrister.

Eierstrategien for Askerhalvøya Eiendom AS stiller krav om at selskapet skal:

- Utarbeides årlige årsmeldinger for selskapet som skal rapportere i henhold til gjeldende eierstrategi og selskapsstrategi. Selskapsrapporten skal særlig vise i hvilken grad selskapet oppfyller eiernes forventninger og selskapets egne mål, gi informasjon om vesentlige endringer og investeringsbehovet for selskapet.
- Utarbeide resultatregnskap, balanse, noter til årsregnskapet og en årsberetning fra styret.
- Rapportere til eier når det foreligger vesentlige avvik fra budsjetterte resultater.
- Rapportere om hvordan selskapet ivaretar sitt samfunnsansvar.
- Rapportere resultatet av styrets egnevaluering.

Tilsvarende rapporteringskrav er lagt inn i utkastet til eierstrategi for Hurum Energi AS.

Styreinstruksen til Hurum Energi AS sier at kommunikasjonen mellom styret, selskapet og dets eier skal i all hovedsak skje ved formell skriftlig kommunikasjon, som for eksempel når målet er å overføre kunnskap og formidle oppdatert faktainformasjon. Uformell muntlig informasjon benyttes når målet er felles forståelse, avklaring, dialog og gode relasjoner. Styret er et kollegium som skal ha konsistent informasjon rettidig og samtidig. Informasjonsutveksling skal i all hovedsak skje forbindelse med styremøter. Styreinstruksen til Askerhalvøya Eiendom AS omtaler ikke kommunikasjon med aksjeeierne.

6.3.2 Rapportering i praksis

Askerhalvøya Eiendom AS

I intervju blir det opplyst om at Askerhalvøya Eiendom sender innkalling til generalforsamling, samt selskapet årsrapport til seksjon for virksomhetsstyring og kommunens postmottak. Postjournalen til Asker kommune viser at kommunen mottok innkalling og sakspapirer til generalforsamlingene i 2021, 2022 og 2023 med mer enn fire ukers varsel.

Årsrapporten til Askerhalvøya Eiendom AS for 2023 inneholder årsregnskapet til selskapet (inkl. resultatregnskap, balanse og noter til regnskapet), årsberetningen til styret og uavhengig revisors beretning. Årsberetningen inneholder informasjon om selskapets utvikling og hvordan selskapet bidrar med verdiskaping og tilrettelegging av kommunens befolkning. Både politisk og administrativt hold i Asker kommune opplever at Askerhalvøya Eiendom AS informerer kommunen i tilstrekkelig grad og til riktig tid.

Foruten om årsrapporten er det eierdagen som er den viktigste kanalen for informasjonsdeling fra selskapet til kommunen. Ut over dette får kommunen informasjon ved behov, og i intervju kommer det fram at selskapet hadde besøk av hele formannskapet i Røyken Næringspark hvor de orienterte om driften og utviklingen til selskap. Styreleder forteller at det har vært noe politisk strid om næringsparken som selskapet utvikler, og at det derfor har vært naturlig å ha en dialog med kommunen om denne.

Hurum Energi

I intervju opplyser ledelsen i Hurum Energi AS om at selskapet sender innkalling og sakspapirer til ordinær generalforsamling til kommunen fire uker i forkant. Postjournalen til Asker kommune viser at dette stemmer for 2023¹⁵.

Årsrapporten for 2023 inneholder styrets beretning, årsregnskap (inkl. resultatregnskap, eiendeler, egenkapital og gjeld og noter til regnskapet) og uavhengig revisors beretning. Årsberetningen inneholder informasjon om konsernet, en økonomisk redegjørelse for Hurum Energi AS, Hurum Kraft AS og Smartliv AS, samt informasjon om fremtidig utvikling og finansiell risiko.

I intervju kommer det fram at kommunen har opplevd at rapporteringen fra Hurum Energi AS har kommet sent og ikke vært tilstrekkelig detaljert. Kommunen har bedt om å få tilsendt komplette regnskaper med noter fra datterselskapene til Hurum Energi AS, siden det er her mesteparten av aktiviteten i selskapet skjer. I 2022 fikk kommunen tilsendt regnskapene til datterselskapene uten noter samme dag som siste formannskapsmøte før ferien. Dette førte til at årsregnskapet til Hurum Energi AS ikke ble behandlet før på ekstraordinær generalforsamling i september 2022. I intervju blir det pekt på at misforståelser i kommunikasjonen mellom eiersekretariat og selskap kan være årsaken til sen rapportering¹⁶.

Asker kommune opplyser om at Hurum Energi har argumentert for at det i store norske konsern er vanlig at styret i morselskapet behandler regnskapet for konsernet og morselskapet, og at det er helt uvanlig at styret i morselskapet får oversendt regnskapene til datterselskapene. Styret i morselskap legger til grunn av datterselskapsstyrene behandler regnskapene sine på en tilstrekkelig måte, og at revisor sikret at tallene for datterselskapene er revidert og inkludert slik de skal være i konsernregnskapet.

I intervju kommer det fram at ledelsen i Hurum Energi AS har opplevd at kommunen har vist manglende forståelse for at deler av virksomheten skal være unntatt offentligheten, og at dette spesielt gjelder informasjon om datterselskaper og samarbeidspartnere. Ledelsen i selskapet viser til at dette har blant annet ført til at konfidensiell

¹⁵ 2023 er det eneste året der innkalling til generalforsamling i Hurum Energi AS har blitt registrert i kommunen sin postjournal.

¹⁶ I forbindelse med verifisering av rapporten opplyser Asker kommune at det oversendes likelydende mail til alle selskapene i begynnelsen av året, hvor det stilles forventninger til hva som skal rapporteres; så som sykefravær og andre nøkkeltall. Videre at dette forventes rapportert på både morselskap og konsern, samt for hvert datterselskap. Derimot har det i praksis vist seg at Hurum Energi AS har valgt å rapportere annerledes enn forespurt, og dette er noe administrasjonen i kommunen vil ta opp i møte i med selskapet løpet av høsten, slik at det blir en avklaring før neste års rapportering.

informasjon har blitt lagt ut offentlig sammen med sakspapirene til kommunestyremøte, og selskapet har derfor måttet be kommunen om å fjerne saksdokumentene.

6.4 Vurdering

6.4.1 Rapportering fra selskapene

Revisjonen vurderer at Asker kommune gjennom eierstrategien har etablert tydelige forventninger til rapportering fra Askerhalvøya Eiendom AS. Datagrunnlaget viser at Askerhalvøya Eiendom AS rapporterer når de skal og at kommunen mottar informasjonen den ønsker og har behov for.

Revisjonen vurderer at Asker kommune ikke har etablert tydelige nok krav og forventninger til rapportering fra Hurum Energi AS. Dokumentasjonen viser at kommunen og selskapet har ulike forventninger knyttet til hva slags informasjon kommunen skal få tilgang til. Kommunen har ikke vedtatt en eierstrategi for selskapet, og vedtektene inneholder ikke krav til rapportering ut over en 14 dagers frist ved innkalling til generalforsamling. Revisjonen mener at styret til Hurum Energi AS har rapportert til Asker kommune i tråd med aksjeloven, vedtektene og den vedtatte styreinstruksen.

Etter revisjonens syn er det ikke noe automatikk at Asker kommune har krav på innsyn i regnskapene til Hurum Energi AS sine datterselskap. Styrene til både mor- og datterselskap har en ulovfestet lojalitetsplikt som innebærer at styret som hovedregel har taushetsplikt om selskapets forhold, også overfor aksjeeierne. Samtidig har eier i henhold til aksjeloven § 5-15 rett til å kreve tilgjengelige opplysninger som er relevante for saker som skal behandles på generalforsamling.

Asker kommune skal styre selskapene sine gjennom selskapenes øverste myndighet, generalforsamlingen (jf. aksjeloven § 5-1). Styret og andre organer plikter å følge generalforsamlingens vedtak og instruksjer. Asker kommune eier 100% av aksjene i Hurum Energi AS, og står dermed fritt til å endre vedtektene til selskapet eller vedta rutiner for rapportering som styret må følge. KS anbefaler å definere krav og forventninger til rapportering og informasjon fra selskapet i en eierstrategi for selskapet. For at eierstrategien skal være forpliktende for selskapet må denne vedtas av generalforsamlingen.

Revisjonen vil ellers peke på at Asker kommune bør vurdere organisasjonsform ut fra sitt behov for styring og kontroll. Indirekte eierskap gjennom et konsern eller et holdingselskap gir eier færre muligheter til styring og kontroll enn direkte eierskap.

6.4.2 Rapportering til politisk nivå

Revisjonen vurderer videre at Asker kommune ikke har etablert gode nok rutiner for å holde kommunestyret oppdatert om økonomi og viktige saker i selskapene. Eierskapsmeldingen til Asker kommune sier at kommunestyret skal behandle eierskapsmeldingen som helhet en gang i valgperioden, mens formannskapet skal behandle eierskapsmeldingen del 2 årlig. KS anbefaler at kommunestyret årlig mottar en rapport om tilstanden i selskapene, og etter revisjonens vurdering er ikke Asker kommune sin praksis i tråd med anbefalingen. For det første har ikke eierskapsmeldingen del 2 blitt oppdatert årlig av formannskapet. Siste utgave av meldingen er fra oktober 2021, og da formannskapet skulle behandle saken i januar 2023 ble saken trukket siden eierskapsmeldingen ikke var tilstrekkelig oppdatert. Videre mener revisjonen at eierskapsmeldingen del 2 også bør legges fram for kommunestyret, slik at alle politikerne får en årlig oppdatering om tilstanden i selskapene, ikke bare formannskapet.

7 Konklusjon og anbefalinger

Det er revisjonens vurdering at Asker kommune i hovedsak har en eierskapsforvaltning i samsvar med lovkrav og anbefalinger for eierstyring. Undersøkelsen viser at Asker kommune har utarbeidet en eierskapsmelding som etterlever kommuneloven §26-1, og at kommunen har gode rutiner for deltakelse i generalforsamling, utsending av eierbrev og gjennomføring av eierdag. Samtidig peker revisjonen på at kommunen har forbedringspotensial, blant annet ved valg av styremedlemmer og rutiner for rapportering.

Basert på funnene i undersøkelsen anbefaler revisjonen at Asker kommune setter i verk følgende tiltak:

1. Gjennomgå og endre vedtektene til selskapene for å sikre at
 - a) de inneholder bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen,
 - b) bestemmelsen om innkallingsfrist gir kommunen tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker i forkant, og
 - c) de inneholder krav til bruk av valgkomite.
2. Ferdigstille eierstrategien for Hurum Energi AS.
3. Utarbeide rutiner for gjennomføring av eiermøter.
4. Utarbeide retningslinjer for valgkomiteen som sikrer
 - a) forsvarlige og dokumenterte prosesser rundt valg av kandidater i styrene,
 - b) kjønnsbalanse i selskapsstyrer, og
 - c) at valgkomiteen utarbeider skriftlige redegjørelser for nominasjonene sine.
5. Lage rutiner for at kommunestyret får en oppdatert utgave av eierskapsmeldingen del 2 en gang i året.

Vedlegg 1: Høringsuttalelse

Notat

Til: Kontrollutvalget i Asker kommune

Fra: Kommunedirektør

Asker, 15.11.2023

Høringsuttalelse til forvaltningsrevisjonen - Eierskapskontroll av Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS

Asker kommune har mottatt rapport om forvaltningsrevisjon med eierskapskontroll vedrørende de heleide selskapene Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS; utarbeidet av Deloitte AS i september 2023 på oppdrag fra kontrollutvalget.

Administrasjonen takker for en godt utarbeidet rapport som gir Asker kommune så vel som kommunens selskaper gode råd og innspill til videre arbeid med sin forvaltning og organisering.

Rapporten kommer med anbefalinger overfor Asker kommune (tekst i kursiv), hvor det er naturlig å kommentere de enkelte punkter:

1. *Gjennomgå og endre vedtektene til selskapene for å sikre at*
 - a) *de inneholder bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen,*
 - b) *bestemmelsen om innkallingsfrist gir kommunen tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker i forkant, og*
 - c) *de inneholder krav til bruk av valgkomite.*

Administrasjonen har løpende kontakt med alle kommunens selskaper i forbindelse med avholdelse av generalforsamling og årsmøte i selskapene. Planleggingsprosessen begynner tidlig i januar med brev til selskapene med anmodning om utarbeidelse av nøkkeltall og styringsinformasjon, samt innledende dialog om fastsettelse av tidspunkt for generalforsamling.

Administrasjonen deler rapportens oppfatning om at innkallingsfristen til generalforsamling med fordel kan utvides, slik at kommunen som eier får tilstrekkelig tid til å behandle generalforsamlingens dagsorden samt saker på dagsorden på en betryggende måte.

Side 1 av 3

Innkallingstid til generalforsamling kan gjøres ved vedtektsendring, og bør etter administrasjonens mening være en innkallingstid på minimum 6 uker med oversendelse av komplett innkalling med saksdokumenter i forkant av generalforsamling.

Det er allikevel verdt å påpeke at i enkelte tilfeller er det behov for innkalling til ekstraordinær generalforsamling, som kan avvike fra innkallingstiden på grunn av særlige omstendigheter.

Selskapene Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS er begge heleiet av Asker kommune. I de tilfeller hvor Asker kommune eier selskap alene, er det kommunens eierutvalg som er valgkomite for styresammensetning i selskapene; jmfør eiermeldingens kapittel 3.3. I valgperioden 2019-2023 har eierutvalget vært formannskapet.

2. Ferdigstille eierstrategien for Hurum Energi AS.

Administrasjonen vil opplyse om at utkast til eierstrategi for Hurum Energi AS er under utarbeidelse, men at selskapet har vært gjennom en større omorganisering. Det er naturlig at en utarbeidet eierstrategi blir fremlagt som sak for Kommunestyret tidlig i 2024.

3. Utarbeide rutiner for gjennomføring av eiermøter.

Asker kommune har i løpet av de siste årene etablert gode styringsdokumenter overfor sine selskaper, hvor eierskapsmeldingen svarer ut Kommunelovens kapittel 26. Øvrige dokumenter, som lager et godt grunnlag for styring, er temaplan for handling mot klimaendringene og kommunens felles plattform for bærekraftige anskaffelser; hvor det er forventet at selskapene også ser til i sin utførelse av sitt oppdrag.

Det er utarbeidet et rammeverk for utarbeidelse av eierstrategi, hvor utarbeidet eierstrategi er et mer spisset styringsverktøy for det konkrete selskap, og som gir utfyllende styringssignaler i tillegg til eierskapsmeldingen.

Administrasjonen har utarbeidet en sjekkliste til bruk ved gjennomføring av eiermøter med selskapene. Det er viktig å påpeke at eiermøter ikke er lovregulert og at slike dialogmøter foregår på et administrativt nivå.

Administrasjonen vil utarbeide en rutinebeskrivelse for eiermøter samt legge denne inn i sitt kvalitetssystem.

4. Utarbeide retningslinjer for valgkomiteen som sikrer

- a) forsvarlige og dokumenterte prosesser rundt valg av kandidater i styrene,*
- b) kjønnsbalanse i selskapsstyrer, og*
- c) at valgkomiteen utarbeider skriftlige redegjørelser for nominasjonene sine.*

Administrasjonen finner at det ved etablering av en valgkomité vil være naturlig å fastsette retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Da det i en rekke tilfeller er kommunens eierutvalg som er valgkomité, vil det bli utarbeidet forslag til retningslinjer som skal gjelde for kommunens eierutvalg. Det bør vurderes om retningslinjene for en valgkomité bør inngå i kommunes eiermelding når denne oppdateres i løpet av 2024.

Kjønnsbalanse i selskapenes styre er et lovregulert krav, så som i lov om likestilling og forbud mot diskriminering §26 c. Videre finner man henvisninger om likestilling og kjønnsbalanse i regnskapsloven §3-3 c, samt IKS-loven §10; for å nevne noen aktuelle lover som berører temaet.

Kommuneloven §21-1 har også bestemmelse om representasjon av begge kjønn i styret i aksjeselskaper.

Administrasjonen vil bistå i arbeidet med å oppnå kjønnsbalanse i selskapsstyret.

5. Lage rutiner for at kommunestyret får en oppdatert utgave av eierskapsmeldingen del 2 en gang i året.

Kommunelovens §26-1 forutsetter at kommunen minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret.

Asker kommune har valgt å dele rapporteringen som kommunestyret skal vedta inn i to deler; hvor Eierskapsmelding – del I referer til kommunelovens §26-1 a) om kommunens prinsipper for eierstyring. Eierskapsmelding – del II refererer til kommunelovens §26-1 b) og c) om kommunens oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i; samt kommunens formål med sine eierinteresser.

I eierskapsmeldingens del II gis en oversikt over kommunens eierposisjoner. Det er kun organisatoriske og juridiske enheter som opptrer mer eller mindre som egne selskap som omhandles i eiermeldingen. Videre omfattes ikke selskap hvor Asker kommune har indirekte eierskap.

Ut over rapporten til kommunestyret, som er gjort i henhold til lovens krav med en rapport i løpet av valgperioden; har administrasjonen hittil utarbeidet og presentert kommunens eierskap i rapportering til formannskapet.

Rapporteringen bør erfaringsmessig skje tidlig på høsten, basert på registrerte tall i Brønnøysundregisterne pr 30.06. og avgitte opplysninger fra selskapenes årsregnskap.

Administrasjonen *kan* utarbeide en oppdatert oversikt over kommunens eierskap i selskaper en gang i året, men det må påpekes at dette ikke er et lovkrav. Følgelig bør det overveies i forhold til øvrig rapportering og saksmengde til kommunestyret.

Avslutningsvis vil Asker kommune oppfordre alle kommunens selskaper og i særdeleshet Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS til å gjennomgå rapporten med særlig vekt på de funnene som er påpekt.

Vedlegg 2: Kontrollkriterier

Kommuneloven

Kommuneloven kapittel 25 stiller krav om at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Dette innebærer at kommunen skal;

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

Kommuneloven § 26-1 stiller krav om at kommunen minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde;

- a) kommunen sine prinsipper for eierstyring,
- b) en oversikt over eierinteressene til kommunen
- c) kommunen sitt formål med eierskapene.

Kommuneloven § 21-1 sier at reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder på tilsvarende måte for aksjeselskaper der kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst 2/3 av aksjene.

Kontrollutvalget har med hjemmel i kommuneloven § 23-6 rett til å kreve «de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll» fra aksjeselskaper der «kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer». Opplysningene kan kreves fra daglig leder, styret og revisoren for selskapet.

Aksjeloven

Aksjeloven inneholder en rekke bestemmelser av betydning for kommunen sin eierstyring av aksjeselskaper. Kapittel 5 handler om generalforsamlingen, som er aksjeselskapenes øverste myndighet (§ 5-1). Dette innebærer at styret og andre organer plikter å følge generalforsamlingens vedtak og instruks, og at generalforsamlingen kan overprøve styrets vedtak. En aksjonær og et morselskap har følgelig også en styringsmulighet overfor datterselskap, ved å ha bestemmende innflytelse på generalforsamlingen. Jamfør aksjeloven § 5-2 har aksjeeieren rett til å delta på generalforsamlingen og kan stille selv, eller ved fullmektig etter eget valg. Fullmektigen skal legge fram skriftlig fullmakt. Ordinær generalforsamling skal behandle saker som årsregnskap, årsberetning, utbytte og andre saker som etter vedtektene skal behandles, og skal gjennomføres innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår (§ 5-5).

Det gjelder i norsk rett ikke noen alminnelig hovedregel om at styremedlemmer har taushetsplikt. Styret har likevel en lojalitetsplikt overfor selskapet noe som også innebærer at styremedlemmene som utgangspunkt har taushetsplikt om selskapets forhold. I tillegg vil styrets taushetsplikt kunne være regulert i styreinstruks, avtaleforhold, samarbeidsforhold og annen lovgivning. Som utgangspunkt vil styrets taushetsplikt også gjelde overfor selskapets aksjeeiere. Aksjeloven har ingen alminnelig bestemmelse som regulerer en løpende eller generell opplysningsplikt overfor samtlige aksjeeiere, men den inneholder enkelte særlige bestemmelser som regulerer rett og plikt til opplysninger på nærmere vilkår.

Den enkelte aksjeeier har ingen generell innsynsrett i selskapets forhold, men har i henhold til asl. § 15-5 rett til å kreve tilgjengelige opplysninger som er relevante for saker som skal behandles på generalforsamling. Aksjeeieren kan kreve at styremedlemmer og daglig leder på generalforsamlingen gir tilgjengelige opplysninger om forhold som kan påvirke bedømmelsen av godkjenningen av årsregnskapet og årsberetningen, saker som er forelagt aksjeeierne til avgjørelse og selskapets økonomiske stilling (med mindre de opplysninger som kreves ikke kan gis uten uforholdsmessig skade for selskapet). Dette er en ubetinget opplysningsplikt, og opplysningene skal gis i generalforsamlingen, alternativt ved et etterfølgende skriftlig svar til alle aksjeeierne.

Aksjeloven har imidlertid også en bestemmelse om opplysningsplikt uavhengig av generalforsamlingens møter og vedtak. Bestemmelsen gjelder opplysningsplikt mellom mor og datterselskap, og sier følgende:

§ 6-16. Datterselskaps forhold til morselskapet

(1) Styret i et datterselskap plikter å gi styret i morselskapet opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere konsernets stilling og resultatet av konsernets virksomhet.

(2) Morselskapet skal underrette styret i et datterselskap om forhold som kan ha betydning for konsernet som helhet. Morselskapet skal også underrette datterselskapets styre om beslutninger som kan ha betydning for datterselskapet, før endelig beslutning treffes

Opplysningsplikten kan forankres i den alminnelige kontraktsrettslige opplysningsplikten, som er særlig sterk i samarbeidsforhold. Ettersom selskaper i et konsern gjerne samarbeider for å oppnå høyest mulig samlet gevinst, vil de være å anse som samarbeidsparter. Opplysningsplikten etter § 6-16 første ledd antas¹⁷ også å gjelde uavhengig av begrensningen i asl. § 5-15 om opplysninger som kan gi uforholdsmessig skade, samt uavhengig av misbruksregelen i asl. § 6-28 som sier at styret ikke må foreta noe som er «egnet til å gi visse aksjeeiere eller andre en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller selskapets bekostning».

Aksjeloven § 20-6 angir krav om kjønnsrepresentasjon i styret i statsaksjeselskap, samt heleide datterselskap av statsaksjeselskap. Med statsaksjeselskap menes selskap der staten eier alle aksjene. Ifølge kommuneloven § 21-1 gjelder bestemmelsen i aksjeloven tilsvarende for selskap der «kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst 2/3 av aksjene». Merk altså at eierskapet på 2/3 vil være oppfylt også der kommuner og fylkeskommuner sammen og totalt sett eier 2/3 av aksjene.

Ettersom aksjeloven § 20-6 skal gjelde tilsvarende, vil bestemmelsen tredje ledd medføre at kravet til kjønnsbalanse også gjelder for heleide datterselskap av kommunalt og fylkeskommunalt eide selskaper. Dette er også presisert i forarbeidene til kommuneloven, Ot.prp. nr. 57 (2008–2009) s. 38. Kravet gjelder for datterselskaper både i ett og flere ledd.

KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll

KS har utarbeidet 21 anbefalinger for god eierstyring og selskapsledelse i kommunal sektor.¹⁸ Under er et utvalg av anbefalingene:

Anbefaling 1: «Kommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.» Videre peker KS på at det er viktig at kommunen er en aktiv eier og kommuniserer klart hva den ønsker å oppnå med sine selskaper, for å styrke lokalpolitisk forvaltning av kommunens samlede verdier.

Anbefaling 3: «For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret eller fylkestinget får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.»

Anbefaling 4: «Kommunestyret eller fylkestinget bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for selskapene.» Slik rapportering bør inngå i eierskapsmeldingen, jf. kommuneloven § 26-1. Det blir pekt på at lovens krav om innholdet i eierskapsmeldingen er minimumskrav, og at eierskapsmeldingen kan være mer omfattende og innholdsrik. Videre tilrår KS at:

Det bør også utarbeides en felles eierskapsmelding med andre medeiere hvis kommunen eller fylkeskommunen er medeier i flere selskaper sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner. En slik eierskapsmelding vil sikre felles føringer fra eierne der det er mulig.

Anbefaling 5: «Kommunestyret eller fylkestinget skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.»

Anbefaling 6: «KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres Eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.» Slike Eiermøter er:

ikke lovregulert og er en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten.

Anbefaling 7: «Avhengig av selskapets formål, anbefales det som en hovedregel at kommunestyret eller fylkestinget oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets Eierrepresentanter i Eierorganet.» Med andre ord anbefaler KS at kommunestyret som hovedregel bør oppnevne sentrale folkevalgte som Eierrepresentanter i Eierorganet. Dette er blant annet for å forenkle samhandlingen og kommunikasjonen mellom kommunestyret og Eierorganet.

¹⁷ Juridika, lovkommentar til aksjeloven, av Magnus Aarbakke, Asle Aarbakke, Gudmund Knudsen, Tone Ofstad og Jan Skåre

¹⁸ KS: Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll (2020).

Anbefaling 8: «Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens eller fylkeskommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.» Aksjeloven § 7-5 fastsetter at: «Revisor skal delta i generalforsamlingen når de saker som skal behandles, er av en slik art at dette må anses som nødvendig.»

Anbefaling 9: «Eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Vurder også spørsmål om habilitet i valg av styremedlemmer. Det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene.» KS peker videre på at kommunen som eier også har et ansvar for å sørge for at styret i selskapet samlet sett har den kompetansen som trengs. KS anbefaler at styret bør ha kompetanse innen økonomi, organisasjon, det markedet som selskapet opererer i, faglig innsikt, og interesse for selskapets formål. KS understreker at styreverv er personlige, som betyr at styremedlemmer kun representerer seg selv – ikke et parti, kommunen, eller andre interessenter – og at de skal ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne.

Anbefaling 10: «Det bør fastsettes i vedtektene eller selskapsavtalen at valg av styrer i eller fylkeskommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomité. Det bør lages retningslinjer som regulerer komitéens arbeid.» Med andre ord anbefaler KS at det bør være nedfelt i selskapsavtalen at en bruker en valgkomité. KS anbefaler videre at det bør utarbeides retningslinjer som regulerer valgkomitéens arbeid, at valgkomitéen bør begrunne sine forslag, og for å sikre kontinuitet bør ikke hele styret normalt bli skiftet ut samtidig.

Anbefaling 11: «Eierorganet bør uavhengig av organisasjonsform tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Kjønnsbalansen bør sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene.» Aksjelova § 20-6 inneholder nærmere bestemmelser om kjønnsbalanse i styrer.

Anbefaling 13: «Styremedlemmer i morselskapet bør som hovedregel ikke sitte i styret til et datterselskap». Denne anbefalingen er blant annet begrunnet med at det er viktig å unngå rolleblanding og dobbeltroller i konsernforhold.

Anbefaling 14: «Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.» KS anbefaler også at 1. varamedlem blir invitert til styremøtene for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Anbefaling 16: «Kommunen eller fylkeskommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.»

Anbefaling 17: «Kommuner og fylkeskommuner er avhengig av allmennhetens tillit når det gjelder både forvaltning og styring. Åpenhet rundt hvilke roller lokalpolitikere har er viktig for å unngå mistanke om rolleblanding.

Alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale eller fylkeskommunale foretak og selskaper bør registreres i KS styrevervregister.

Anbefaling 19: «Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften. Kommunens eller fylkeskommunens selskaper bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, gjerne fastlagt i egne etiske retningslinjer som utarbeides for og brukes aktivt i det enkelte selskap.»

NUES anbefalinger for eierstyring og selskapsledelse

1) Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

- a. Styret skal påse at selskapet har god eierstyring og selskapsledelse.
- b. Styret skal i årsberetningen eller dokument det er henvist til i årsberetningen gi en samlet redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse. Redegjørelsen skal omfatte hvert enkelt punkt i anbefalingen.
- c. Dersom anbefalingen ikke er fulgt, skal avvik begrunnes, og det skal redegjøres for hvordan selskapet har innrettet seg.

2) Virksomhet

- a. Selskapets vedtekter bør angi tydelig den virksomheten selskapet skal drive.
- b. Styret bør utarbeide klare mål, strategier og risikoprofil for virksomheten, slik at selskapet skaper verdier for aksjonærene på en bærekraftig måte. I dette arbeidet bør derfor styret ta hensyn til økonomiske, sosiale og miljømessige forhold.
- c. Styret bør evaluere mål, strategier og risikoprofil minst årlig.

3) Selskapskapital og utbytte

- a. Styret bør påse at selskapet har en kapitalstruktur som er tilpasset selskapets mål, strategi og risikoprofil.
- b. Styret bør utarbeide og gjøre kjent en klar og forutsigbar utbyttepolitikk.
- c. Forslag om at styret skal få fullmakt til å dele ut utbytte, bør være begrunnet.
- d. En styrefullmakt til å forhøye aksjekapitalen eller erverve egne aksjer bør gjelde et definert formål. En slik styrefullmakt bør ikke vare lenger enn frem til neste ordinære generalforsamling.

4) Likebehandling av aksjeeiere

- a. Dersom eksisterende aksjeeieres fortrinnsrett ved kapitalforhøyelser fravikes, bør det begrunnes. Dersom styret vedtar kapitalforhøyelsen med fravikelse av fortrinnsretten på bakgrunn av fullmakt, bør begrunnelsen offentliggjøres i børsmelding i forbindelse med kapitalforhøyelsen.
- b. Selskapets transaksjoner i egne aksjer bør foretas på børns eller på annen måte til børskurs. Dersom det er begrenset likviditet i aksjen, bør kravet til likebehandling vurderes ivaretatt på andre måter.

5) Aksjer og omsettelighet

- a. Selskapet bør ikke begrense adgangen til å eie, omsette eller stemme
- b. for aksjer i selskapet.
- c. Selskapet bør gjøre rede for begrensninger i adgangen til å eie, omsette eller stemme for aksjer i selskapet.

6) Generalforsamling

- a. Styret bør legge til rette for at aksjeeierne kan delta i selskapets generalforsamling.
- b. Styret bør sørge for at:
 - i. saksdokumentene er utførlige og presise nok til at aksjeeierne kan ta stilling til alle saker som skal behandles
 - ii. påmeldingsfristen settes så nær møtet som mulig
 - iii. styret og leder av valgkomiteen kan delta i generalforsamlingen
 - iv. generalforsamlingen kan velge en møteleder som er uavhengig
- c. Aksjeeierne bør kunne stemme i hver enkelt sak, herunder stemme på enkeltkandidater ved valg. Aksjeeiere som ikke kan være til stede på generalforsamlingen bør gis anledning til å stemme. Selskapet bør utforme et fullmaktsskjema og oppnevne en person som kan opptre som fullmektig for aksjeeiere.

7) Valgkomité

- a. Selskapet bør ha en valgkomité, og valgkomiteen bør vedtektsfestes. Generalforsamlingen bør fastsette nærmere retningslinjer for valgkomiteen, velge komiteens leder og medlemmer og fastsette komiteens godtgjørelse.
- b. Valgkomiteen bør ha kontakt med aksjeeiere, styremedlemmene og daglig leder i arbeidet med å foreslå kandidater til styret.
- c. Valgkomiteen bør sammensettes slik at hensynet til aksjonærfellesskapets interesser blir ivaretatt. Flertallet i valgkomiteen bør være uavhengig av styret og øvrige ledende ansatte. Styrets medlemmer eller ledende ansatte i selskapet bør ikke være medlem av valgkomiteen.
- d. Valgkomiteens oppgave bør være å foreslå kandidater til styret og valgkomiteen (eventuelt bedriftsforsamlingen) og godtgjørelse til medlemmene av disse organene.
- e. Valgkomiteen bør begrunne hvert forslag til kandidater.
- f. Selskapet bør informere om hvem som er medlemmer av komiteen ter for å foreslå kandidater.

8) Styret, samansetning og uavhengighet

- a. Styret bør sammensettes slik at det kan ivareta aksjonærfellesskapets interesser og selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Det bør tas hensyn til at styret kan fungere godt som et kollegialt organ.
- b. Styret bør sammensettes slik at det kan handle uavhengig av særinteresser. Flertallet av de aksjeeiervalgte medlemmene bør være uavhengige av ledende ansatte og vesentlige forretningsforbindelser. Minst to av de aksjeeiervalgte medlemmene bør være uavhengige av selskapets hovedaksjeeiere.

- c. Ledende ansatte bør ikke være medlem av styret. Dersom ledende ansatte er styremedlem, bør det begrunnes og få konsekvenser for organiseringen av styrets arbeid, herunder bruk av styreutvalg for å bidra til en mer uavhengig forberedelse av styresaker, jf. anbefalingen kapittel 9.
- d. Generalforsamlingen (eventuelt bedriftsforsamlingen) bør velge styreleder.
- e. Styremedlemmer bør ikke velges for mer enn to år av gangen.
- f. I årsrapporten bør styret opplyse om deltagelse på styremøtene og om forhold som kan belyse styremedlemmenes kompetanse. I tillegg bør det opplyses hvilke styremedlemmer som vurderes som uavhengige.
- g. Styremedlemmer bør oppfordres til å eie aksjer i selskapet.

9) Styrets arbeid

- a. Styret bør fastsette instruksjer for styret og for den daglige ledelsen med særlig vekt på klar intern ansvars- og oppgavefordeling.
- b. Instruksen bør angi hvordan styret og den daglige ledelsen skal behandle avtaler med tilknyttede parter, herunder om det skal innhentes en uavhengig verdivurdering. Styret bør i årsberetningen redegjøre for slike avtaler.
- c. Styret bør sørge for at styremedlemmer og ledende ansatte gjør selskapet kjent med vesentlige interesser de måtte ha i saker som styret skal behandle.
- d. For å sikre en mer uavhengig behandling av saker av vesentlig karakter hvor styreleder selv er eller har vært aktivt engasjert, bør annet styremedlem lede diskusjonen i slike saker.
- e. Større selskaper skal etter allmennaksjeloven ha revisjonsutvalg.
- f. Det samlede styret bør ikke fungere som selskapets revisjonsutvalg.
- g. Mindre selskaper bør vurdere etablering av revisjonsutvalg. I tillegg til lovens krav om revisjonsutvalgets sammensetning mv. bør flertallet av medlemmene i utvalget være uavhengig av virksomheten.
- h. Styret bør også vurdere bruk av kompensasjonsutvalg for å bidra til grundig og uavhengig behandling av saker som gjelder godtgjørelse til ledende ansatte. Slikt utvalg bør bestå av styremedlemmer som er uavhengige av ledende ansatte.
- i. Styret bør informere om eventuell bruk av styreutvalg i årsrapporten.
- j. Styret bør evaluere sitt arbeid og sin kompetanse årlig.

10) Risikostyring og intern kontroll

- a. Styret skal påse at selskapet har god intern kontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring i forhold til omfanget og arten av selskapets virksomhet.
- b. Styret bør årlig foreta en gjennomgang av selskapets viktigste risikoområder og den interne kontroll.

11) Godtgjørelse til styret

- a. Godtgjørelsen til styret bør reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.
- b. Godtgjørelse til styret bør ikke være resultatavhengig. Opsjoner bør ikke utstedes til styremedlemmer.
- c. Styremedlemmer, eller selskaper som de er tilknyttet, bør ikke påta seg særskilte oppgaver for selskapet i tillegg til styrevervet. Dersom de likevel gjør det, bør hele styret være informert. Honorar for slike oppgaver bør godkjennes av styret.
- d. Dersom det har vært gitt godtgjørelser utover vanlig styrehonorar, bør det spesifiseres i årsrapporten.

12) Lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

- a. Retningslinjene om lønn og annen godtgjørelse skal være tydelige og forståelige, og bidra til selskapets forretningsstrategi, langsiktige interesser og økonomiske bæreevne.
- b. Ordningene for lønn og annen godtgjørelse bør bidra til sammenfallende interesser mellom aksjeeierne og ledende ansatte, og være enkle.
- c. Det bør settes et tak på resultatavhengig godtgjørelse.

13) Informasjon og kommunikasjon

- a. Styret bør fastsette retningslinjer for selskapets rapportering av finansiell og annen informasjon basert på åpenhet og under hensyn til kravet om likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet.
- b. Styret bør fastsette retningslinjer for selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen.

14) Overtakelse av selskap

- a. Styret bør ha utarbeidet hovedprinsipper for hvordan det vil opptre ved eventuelle overtakelsestilbud.
- b. I en tilbudssituasjon bør styret og ledelsen ha et selvstendig ansvar for å bidra til at aksjeeierne blir likebehandlet, og at ikke virksomheten forstyrres unødige. Styret har et særskilt ansvar for at aksjeeierne har informasjon og tid til å kunne ta stilling til budet.
- c. Styret bør ikke forhindre eller vanskeliggjøre at noen fremsetter tilbud på selskapets virksomhet eller aksjer.
- d. Avtaler med tilbyder om å begrense selskapets mulighet til å fremskaffe andre tilbud på selskapets aksjer bør bare inngås når det åpenbart kan begrunnes i selskapets og aksjeeiernes felles interesse. Det samme gjelder avtale om kompensasjon til tilbyder hvis tilbudet ikke gjennomføres. Eventuell kompensasjon bør være begrenset til de kostnadene tilbyder har ved fremsettelsen av budet.
- e. Avtaler mellom selskapet og tilbyder av betydning for markedets vurdering av tilbudet, bør gjøres offentlig senest samtidig med melding om at tilbudet vil bli fremsatt.
- f. Dersom det fremsettes et tilbud på selskapets aksjer, bør ikke selskapets styre utnytte emisjonsfullmakter eller treffe andre tiltak med formål å hindre gjennomføringen av tilbudet, uten at dette er godkjent av generalforsamlingen etter at tilbudet er kjent.
- g. Dersom et bud fremmes på selskapets aksjer, bør styret avgi en uttalelse med en anbefaling om aksjeeierne bør akseptere eller ikke. I styrets uttalelse om tilbudet bør det fremkomme om vurderingen er enstemmig, og i motsatt fall på hvilket grunnlag enkelte styremedlemmer har tatt forbehold om styrets uttalelse. Styret bør innhente en verddivurdering fra en uavhengig sakkyndig. Verddivurderingen bør begrunnes og offentliggjøres senest samtidig med styrets uttalelse.
- h. Transaksjoner som i realiteten innebærer avhendelse av virksomheten, bør besluttes av generalforsamlingen (eventuelt bedriftsforsamlingen).

15) Revisor

- a. Styret bør sørge for at revisor hvert år legger frem hovedtrekkene i en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet.
- b. Styret bør innkalle revisor til møter der de behandler årsregnskapet. I møtene bør revisor gjennomgå eventuelle vesentlige endringer i selskapets regnskapsprinsipper, sentrale forhold ved revisjonen, vurdering av vesentlige regnskapsestimater og alle vesentlige forhold hvor det har vært uenighet mellom revisor og administrasjonen.
- c. Styret bør minst en gang i året gjennomgå selskapets interne kontroll med revisor, samt svakheter revisor har identifisert og forslag til forbedringer.
- d. Styret bør fastsette retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon.

Vedlegg 3: Sentrale dokumenter og litteratur

Lov og forskrift

- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). LOV-2018-06-22-83
- Nærings- og fiskeridepartementet: Lov om aksjeselskaper (aksjeloven). LOV-1997-06-13-44

Forarbeider, rundskriv, veiledere mv.

- KS Folkevalgtprogram 2019-2023: Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020).
- NUES (2021): Anbefalinger om eierskap og selskapsledelse

Dokumenter fra kommunen

- Eierskapsmelding – Del I - Asker kommune - 2020-2024
- Eierskapsmelding – Del II – 2020
- Eierskapsmelding – Del II – 2021
- Program for eierdagen 2022
- Eierbrev 2022 og 2023
- Prosess og rutine i Simpli 14. aug 2023
- Eierstrategi mal

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2023 Deloitte AS

Til: Kontrollutvalget i Asker kommune

Fra: Kommunedirektør

Asker, 15.11.2023

Høringsuttalelse til forvaltningsrevisjonen - Eierskapskontroll av Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS

Asker kommune har mottatt rapport om forvaltningsrevisjon med eierskapskontroll vedrørende de heleide selskapene Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS; utarbeidet av Deloitte AS i september 2023 på oppdrag fra kontrollutvalget.

Administrasjonen takker for en godt utarbeidet rapport som gir Asker kommune så vel som kommunens selskaper gode råd og innspill til videre arbeid med sin forvaltning og organisering.

Rapporten kommer med anbefalinger overfor Asker kommune (tekst i kursiv), hvor det er naturlig å kommentere de enkelte punkter:

1. *Gjennomgå og endre vedtektene til selskapene for å sikre at*
 - a) *de inneholder bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen,*
 - b) *bestemmelsen om innkallingsfrist gir kommunen tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker i forkant, og*
 - c) *de inneholder krav til bruk av valgkomite.*

Administrasjonen har løpende kontakt med alle kommunens selskaper i forbindelse med avholdelse av generalforsamling og årsmøte i selskapene. Planleggingsprosessen begynner tidlig i januar med brev til selskapene med anmodning om utarbeidelse av nøkkeltall og styringsinformasjon, samt innledende dialog om fastsettelse av tidspunkt for generalforsamling.

Administrasjonen deler rapportens oppfatning om at innkallingsfristen til generalforsamling med fordel kan utvides, slik at kommunen som eier får tilstrekkelig tid til å behandle generalforsamlingens dagsorden samt saker på dagsorden på en betryggende måte.

Innkallingstid til generalforsamling kan gjøres ved vedtektsendring, og bør etter administrasjonens mening være en innkallingstid på minimum 6 uker med oversendelse av komplett innkalling med saksdokumenter i forkant av generalforsamling.

Det er allikevel verdt å påpeke at i enkelte tilfeller er det behov for innkalling til ekstraordinær generalforsamling, som kan avvike fra innkallingstiden på grunn av særlige omstendigheter.

Selskapene Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS er begge heleiet av Asker kommune. I de tilfeller hvor Asker kommune eier selskap alene, er det kommunens eierutvalg som er valgkomite for styresammensetning i selskapene; jamfør eiermeldingens kapittel 3.3. I valgperioden 2019-2023 har eierutvalget vært formannskapet.

2. Ferdigstille eierstrategien for Hurum Energi AS.

Administrasjonen vil opplyse om at utkast til eierstrategi for Hurum Energi AS er under utarbeidelse, men at selskapet har vært gjennom en større omorganisering. Det er naturlig at en utarbeidet eierstrategi blir fremlagt som sak for Kommunestyret tidlig i 2024.

3. Utarbeide rutiner for gjennomføring av eiermøter.

Asker kommune har i løpet av de siste årene etablert gode styringsdokumenter overfor sine selskaper, hvor eierskapsmeldingen svarer ut Kommunelovens kapittel 26. Øvrige dokumenter, som lager et godt grunnlag for styring, er temaplan for handling mot klimaendringene og kommunens felles plattform for bærekraftige anskaffelser; hvor det er forventet at selskapene også ser til i sin utførelse av sitt oppdrag.

Det er utarbeidet et rammeverk for utarbeidelse av eierstrategi, hvor utarbeidet eierstrategi er et mer spisset styringsverktøy for det konkrete selskap, og som gir utfyllende styringssignaler i tillegg til eierskapsmeldingen.

Administrasjonen har utarbeidet en sjekklister til bruk ved gjennomføring av eiermøter med selskapene. Det er viktig å påpeke at eiermøter ikke er lovregulert og at slike dialogmøter foregår på et administrativt nivå.

Administrasjonen vil utarbeide en rutinebeskrivelse for eiermøter samt legge denne inn i sitt kvalitetssystem.

4. Utarbeide retningslinjer for valgkomiteen som sikrer

- a) forsvarlige og dokumenterte prosesser rundt valg av kandidater i styrene,*
- b) kjønnsbalanse i selskapsstyrer, og*
- c) at valgkomiteen utarbeider skriftlige redegjørelser for nominasjonene sine.*

Administrasjonen finner at det ved etablering av en valgkomité vil være naturlig å fastsette retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Da det i en rekke tilfeller er kommunens eierutvalg som er valgkomité, vil det bli utarbeidet forslag til retningslinjer som skal gjelde for kommunens eierutvalg. Det bør vurderes om retningslinjene for en valgkomité bør inngå i kommunes eiermelding når denne oppdateres i løpet av 2024.

Kjønnsbalanse i selskapenes styrever er et lovregulert krav, så som i lov om likestilling og forbud mot diskriminering §26 c. Videre finner man henvisninger om likestilling og kjønnsbalanse i regnskapsloven §3-3 c, samt IKS-loven §10; for å nevne noen aktuelle lover som berører temaet.

Kommuneloven §21-1 har også bestemmelse om representasjon av begge kjønn i styret i aksjeselskaper.

Administrasjonen vil bistå i arbeidet med å oppnå kjønnsbalanse i selskapsstyret.

5. Lage rutiner for at kommunestyret får en oppdatert utgave av eierskapsmeldingen del 2 en gang i året.

Kommunelovens §26-1 forutsetter at kommunen minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret.

Asker kommune har valgt å dele rapporteringen som kommunestyret skal vedta inn i to deler; hvor Eierskapsmelding – del I referer til kommunelovens §26-1 a) om kommunens prinsipper for eierstyring. Eierskapsmelding – del II refererer til kommunelovens §26-1 b) og c) om kommunens oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i; samt kommunens formål med sine eierinteresser.

I eierskapsmeldingens del II gis en oversikt over kommunens eierposisjoner. Det er kun organisatoriske og juridiske enheter som opptrer mer eller mindre som egne selskaper som omhandles i eiermeldingen. Videre omfattes ikke selskaper hvor Asker kommune har indirekte eierskaper.

Ut over rapporten til kommunestyret, som er gjort i henhold til lovens krav med en rapport i løpet av valgperioden; har administrasjonen hittil utarbeidet og presentert kommunens eierskaper i rapportering til formannskapet.

Rapporteringen bør erfaringsmessig skje tidlig på høsten, basert på registrerte tall i Brønnøysundregisterne pr 30.06. og avgitte opplysninger fra selskapenes årsregnskap.

Administrasjonen *kan* utarbeide en oppdatert oversikt over kommunens eierskaper i selskaper en gang i året, men det må påpekes at dette ikke er et lovkrav. Følgelig bør det overveies i forhold til øvrig rapportering og saksmengde til kommunestyret.

Avslutningsvis vil Asker kommune oppfordre alle kommunens selskaper og i særdeleshet Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS til å gjennomgå rapporten med særlig vekt på de funnene som er påpekt.

Saksframlegg

Arkivsak
22/13346-1

Saksbehandler
Rolf Inge Brakstad

Behandles av
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
07.11.2023
14.11.2023

Valg2023 - oppsummering og evaluering

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Redegjørelse knyttet til oppsummering/evaluering av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 tas til orientering.
2. Kommunedirektøren bes om å utrede en mulig endring av antall stemmekretser/valglokaler forut for stortingsvalget i 2025.

1. Sammendrag og konklusjon

I tråd med tidligere praksis er det gjennomført ulike evalueringsprosesser etter kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 (heretter *Valg2023*) med:

- kommunikasjonsavdelingen i forhold til kommunikasjonsplan/strategi
- de ulike (7 stk.) mottaksstedene brukt ifm. forhåndsstemmegivingen
- Eiendom i forhold til alt av materiell og inn/ut kjøring av dette
- Ikt-avdelingen i forhold til det ikt-messige
- valgsekretariatet knyttet til den øvrige valggjennomføringen/planleggingen

Hovedkonklusjonen med utgangspunkt i ovennevnte prosesser - er at *Valg2023* samlet ble gjennomført på en effektiv og forsvarlig måte - i tråd med vedtatte kjøreplaner og innenfor rammen av gjeldende lover og forskrifter.

Det ble ikke mottatt noen formelle (jfr. valgloven § 13-2) klager på forberedelsen eller gjennomføringen av *Valg2023* i Asker kommune.

Valgprosjektet 2023 var et omfattende prosjekt - gjennom at det tilrettelegges for 2 valg. Det ble tilrettelagt for mottak av forhåndsstemmer (7 faste lokasjoner + institusjoner og hjemmebesøk) valgtingsstemmer (17 stemmekretser/valglokaler).

Kommunedirektøren ber om at redegjørelsen knyttet til oppsummering/evaluering av *Valg2023* tas til orientering.

Videre følger kommunedirektøren opp de signaler som ble gitt i forbindelse med kommunestyrets behandling (sak 0003/23 / 31. januar 2023) - nemlig eventuelt å se på antallet stemmekretser/valglokaler dersom velgertrenden/velgermønstret fra 2021 ble videreført ved valget i 2023 – dvs. når stemmer velgerne - på forhånd eller på valgdagen?

Oppsummert ble velgertrenden/stemmemønstret tydelig videreført i 2023 - slik at andelen som benyttet seg av forhåndsstemmetilbudet holdt seg høy (økte kraftig i forhold til 2019). Videre erfarte man en tilsvarende lav deltagelse på selve valgdagen - også her en tydelig videreføring fra 2021 (stor nedgang i forhold til 2019) - kfr Tab 01 / 05.

Kommunedirektøren foreslår derfor at det på nytt foretas en ny samlet gjennomgang/ utredning for å se på antall stemmekretser/valglokaler knyttet til tilbudet som skal gis på valgdagen i forbindelse med stortingsvalget i 2025. En slik utredning kan legges frem for valgstyret eller kommunestyret høsten 2024 - før rammene for *Valg2025* endelig vedtas.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Hovedfokuset i forbindelse med klargjøring og tilrettelegging for valg er å sikre god og forutsigbar tilgjengelighet til valg - og da på en slik måte at velgeren samlet får en best mulig valgopplevelse. Hensyn som tas i dette arbeidet er særlig knyttet til økonomi, personell, materiell og lokaliteter (universell utforming).

I motsetning til 2021 - så slapp man i 2023 å planlegge for et valg under pandemi. Mye av det praktiske (dimensjoneringen) ble allikevel tilnærmet ganske lik som i 2021 og 2019 - med unntak av at det ble rekruttert en del færre ressurser til å ivareta selve gjennomføringen på valgdagen - men med en noe økt rekruttering i forbindelse med forhåndsstemmemottaket (selve tilbudet ble ikke utvidet sammenlignet med 2021).

Det som kanskje fikk størst oppmerksomhet i forbindelse med *Valg2023* under forberedelsene - var prosessen/behandlingen om en mulig endring i antall stemmekretser/valglokaler. Kommunestyret ønsket ikke å gjøre denne type endringer forut for lokalvalget - men det ble under debatten gitt uttrykk for at dette kunne/burde

på nytt bli et tema dersom trenden fra 2021 i forhold til når velgerne benyttet seg av stemmeretten ble videreført i 2023.

Valget deles gjerne opp i 3 faser;

- det som skjer før valgdagen
- på selve valgdagen
- og alt det som har å gjøre med oppgjør og telling.

I forhold til det som skjer før valgdagen - er det særlig det arbeidet som gjøres i forhold til informasjon og selve forhåndsstemmegivningen som naturlig nok står sentralt.

Informasjon - Valg2023

Forut for lokalvalget i 2015 - ble det for første gang i gamle Asker vedtatt en egen kommunikasjonsplan knyttet til valggjennomføringen. Bruk av en slik plan ble videreført i 2017 - også i nye Asker i 2019 og videre ved stortingsvalget 2021. I møte den 7. februar 2023 (sak 05/23) vedtok valgstyret en egen kommunikasjonsplan i tilknytning til gjennomføring av *Valg2023*.

Kommunikasjonsarbeidet knyttet til lokalvalget i Asker ble altså forankret hos valgstyret gjennom behandling av «*Kommunikasjonsplan for gjennomføring av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023*» En egen tiltaksplan lå ved planen - og en rekke aktuelle tiltak ble annonsert i forkant, underveis og i etterkant av valgdagen rettet mot ulike målgrupper. Alle de annonserte tiltakene er gjennomført - også supplert underveis med flere tiltak ettersom behovene meldte seg.

Kommunikasjonsavdelingen har utarbeidet en egen oppsummering av det arbeidet som ble utført i forbindelse med valget - samt summert og kategorisert de ulike tiltakene – jfr. vedlegg 1 - *gjennomgang kommunikasjonsplan*.

Her i saken nevnes kun de 2 vedtatte overordnede målene i vedtatte plan:

1. *I tråd med valgloven oppfylder kommunen sine demokratiske plikter og sine lovpålagte oppgaver for valggjennomføringen. Det gjelder både i perioden for tidligstemming, forhåndsstemming og på valgdagen.*
2. *Kommunen har som mål at valgdeltagelsen skal være på samme nivå eller høyere som ved tidligere kommunestyre- og fylkestingsvalg.*

Disse målene er omtalt / drøftet og evaluert i nevnte vedlegg 1.

Forut for forhåndsstemmegivningen og valgtinget ble det både internt og eksternt lagt ned mye tid og ressurser i arbeidet med å informere om *Valg2023*.

Kommunikasjonsmiljøet hadde jevnlig og tett kontakt med valgsekretariatet og valgansvarlig underveis i hele perioden fra november 2022 og fram til over valgdagen. Dette er en avgjørende faktor for presis, kvalitetssikret og god kommunikasjon om valget gjennom hele valgåret.

Sentrale valgmyndigheter gjennomførte videre flere tiltak ut mot velgerne i 2022 og 2023. Dette var blant annet sentrale kampanjer og felles informasjon, sms-varsling, valgkort til alle velgere (de aller fleste fikk dette digitalt) og ulike andre tiltak. Viktige tiltak var her informasjon på ulike språk som blant annet gjennom våre valgsider på nett og utlegging på de ulike innbyggertorgene ble gjort tilgjengelige lokalt.

Kommunedirektøren mottok mange positive tilbakemeldinger på informasjonsarbeidet - og dette knyttet seg til informasjonsbrosjyren som ble delt ut til alle husstander i kommunen.

Etter nevnte evalueringsrunde med kommunikasjonsavdelingen - mener kommunedirektøren det er grunnlag for å konkludere med at kommunen har gjennomført/ ivaretatt informasjonsarbeidet ved *Valg2023* i tråd med vedtatt plan - dog med noe lavere valgdeltagelse enn ønsket.

Forhåndsstemmegivningen

I tråd med lovkrav, tradisjon og et godt erfaringsgrunnlag ble det også i 2023 tilrettelagt for forhåndsstemmegivning i kjente kanaler;

- 6 innbyggertorg (Asker/Holmen/Heggedal/Slemmestad/Sætre/Tofte)
- Røykensenteret
- institusjoner - 19 stk.
- hjemmebesøk - både for velgere som var syke/uføre
- i tillegg ble det mottatt **2 635** forhåndsstemmer avgitt i andre kommuner og fra utlandet.

Samlet ble det registrert i Asker **27 827** forhåndsstemmegivninger i hele forhåndsstemmeperioden fra mandag 1. juli - innregnet sent innkomne forhåndsstemmer (991 stemmegivninger) - hvilket betyr at:

- **36,85** % av alle de manntallsførte forhåndsstemte - opp fra **23,81** % fra 2019
- **27 507** partifordelte forhåndsstemmer utgjorde **56,32** % av alle godkjente partifordelte stemmer (**48 960**) i Asker - opp fra **34,92** % i 2019 (+ 21,40 %)
- vi lå **7,22** % høyere enn landssnittet som var på **49,1** % (andel av fordelte stemmesedler)
- kun **137** velgere valgte å avgi sin tidligstemme i perioden fra 3. juli til 9. august (av disse ble ca 20 tatt imot på mottaket i Sætre - resten ved Asker IBT)

I **Tab01** under så er det summert hvor stor andel av de manntallsførte i de enkelte stemmekretsene som valgte å forhåndsstemme i 2023 - videre sammenlignet med deltagelsen under lokalvalget i 2019.

Tab01 - manntallsførte prosent/+ antall velgere som valgte å forhåndsstemme;

01 Nesøya	02 Nesbru	03 Hofstad	04 Risenga
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
18,69 / 34,27	21,90 / 40,30	25,50 / 41,18	30,41 / 42,03
638 / 1 236	1 343 / 2 914	1 472 / 2 451	2 073 / 2 886
05 Borgen	06 Hovedgården	07 Vollen	08 Solvang
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
23,97 / 31,02	21,54 / 36,74	21,12/ 34,06	31,38 / 41,15
1 739 / 2 281	1 304 / 2 370	1 072 / 1 749	1 994 / 2 818
09 Spikkestad	10 Midtbygda	11 Slemmestad	12 Frydenlund
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
18,63 / 30,92	26,82 / 40,34	24,28 / 37,62	13,98 / 28,41
829 / 1 364	971 / 1 539	983 / 1 587	308 / 688
13 Sydskogen	14 Klokkarstua	15 Holmsbu	16 Tofte
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
20,25 / 33,47	16,46 / 21,65	19,81 / 29,27	21,48 / 37,31
597 / 997	171 / 226	128 / 180	583 / 994
17 Sætre			
2019 / 2023			
28,09 / 40,42			
930 / 1 398			

Velgere bosatt i nærheten av et forhåndsstemmemottak har i noe større grad har valgt og benyttet seg av forhåndsstemmetilbudet. Lavest oppmøte var det i stemmekrets 12 Frydenlund / 14 Klokkarstua / 15 Holmsbu (under 30 %).

Størst økning (%) fant sted blant velgere knyttet til stemmekrets 02 Nesbru - hvor **2 914** av velgerne valgte å stemme på forhånd - en økning på **18,40** % sammenlignet med 2019.

Størst oppslutning var det i stemmekrets 04 Risenga - hvor **42,03** % av velgerne forhåndsstemte.

Andelen av velgere som forhåndsstemte hadde størst betydning (antall mennesker) i de største kretsene i gamle Asker (2 451/Hofstad - 2 886/Risenga - 2 281/Borgen - 2 370/Hovedgården - 1 749/Vollen - 2 818/Solvang).

I **Tab02** under så fremgår fordelingen av mottatte ordinære forhåndsstemmer på de ulike lokasjonene samt det som ble avgitt andre steder enn i Asker kommune (avgitt i andre kommuner/utlandet - registrert hos oss under *konvolutt - sentral registrering*):

Tab02 - mottak av forhåndsstemmer fordelt på lokasjon - 2023:

Stemmested	Innenriks	Utenriks		Beredskap	Sum
		Ordinære	Brev		
0001 Asker innbyggertorg	8555	0	0	0	8555
0002 Holmen innbyggertorg	5577	0	0	0	5577
0003 Heggedal innbyggertorg	1911	0	0	0	1911
0004 Røykensenteret	2547	0	0	0	2547
0005 Slemmestad innbyggertorg	2988	0	0	0	2988
0006 Sætre innbyggertorg	1925	0	0	0	1925
0007 Tofte innbyggertorg	1049	0	0	0	1049
0008 Institusjoner - ambulerende	394	0	0	0	394
9999 Konvolutt - sentral registrering	1690	84	7	0	1781
Antall forhåndsstemmer	26636	84	7	0	26727

Legg merke til mottaket på Holmen IBT. Denne lokasjonen var ny i 2021 - og tilbudet ble også i 2023 åpenbart tatt meget godt imot blant velgere i stemmekretsene 01 Nesøya / 02 Nesbru / 03 Hofstad - hvor **6 601** av **16 889** manntallsførte i disse kretsene forhåndsstemte - de aller fleste trolig på Holmen IBT.

I tillegg til **26 727** stemme/stemmegivninger - ble det også mottatt **991** sent innkomne forhåndsstemmer - disse ble mottatt via posten på valgdagen og 12. september.

Den totale andelen av registrerte stemmegivninger på **36,85 %** (av de manntallsførte) fordelte seg mellom gamle Asker, Røyken og Hurum - se **Tab03** under.

Tab03 - andel i % som forhåndsstemte i gamle Asker, Røyken og Hurum - 2023:

ASKER	RØYKEN	HURUM
37,83	34,60	35,95
(24,82 i 2019)	(21,35 i 2019)	(23,50 i 2019)

Andelen av velgere som ville forhåndsstemme ville muligens kunne øke noe ytterligere dersom det hadde vært tilrettelagt for et enda mer omfattende forhåndsstemmemottak (flere steder/lengere åpningstid).

Dimensjoneringen (antall lokasjoner og åpningstid) - ble samlet vurdert å være relativt omfattende - men responsen blant velgerne er tydelig - tilbudet benyttes og settes pris på. Imidlertid er det også slik at i perioder - er det til tider ikke så mange som benytter tilbudet. Dette gjelder kanskje mest på de mindre lokasjonene - og da særlig tidlig i forhåndsstemmeperioden.

Det er videre en omfattende utstyr- og ressurskabal som legges for å dekke opp behovet under hele forhåndsstemmeperioden. Virksomhet innbyggertorg og andre enheter i kommunen hadde gjennom bruk av ca 70 egne ressurser i all hovedsak ansvaret (8-9 eksterne ble også brukt) for bemanningen og driften av forhåndsstemmelokalene - hvilket utgjorde drøye 5 300 timer (ca 2,7 årsverk).

Innsatsen med forhåndsstemmemottaket hadde naturlignok en viss betydning for den øvrige driften av innbyggertorgene. En fortsatt tilsvarende satsning på forhåndsstemmemottak må alltid vurderes opp samlet ressursbruk og hvordan dette organiseres (åpningstid/andre interne ressurser/flere eksterne ressurser/arbeidsplan). Det må også vurderes opp mot mulig effekt i form av en samlet høyere valgdeltagelse.

Størst «spenning» knyttet det seg til flyttingen av valglokalet i Asker sentrum - fra det gamle Servicetorget til nåværende Asker IBT i kulturhuset. Denne flyttingen gikk jevnt over veldig bra - enkelte velgere «slet» litt innledningsvis med å orientere seg til det nye lokalet - men omfattende merking sørget for at velgerne fant frem til valglokalet.

Det er kommet flere innspill/forslag når det gjelder å benytte Borgen IBT under forhåndsstemmeperioden. Bruk av denne lokasjonen har vært tema ved tidligere valg - og en eventuell bruk under valget i 2025 vil bli vurdert - og et forslag om bruk vil eventuelt bli lagt frem for valgstyret trolig i februar 2025.

Oppsummert mener kommunedirektøren at det i forbindelse med *Valg2023* i Asker ble tilrettelagt for tilgjengelighet til valg på en betryggende og god måte hva gjelder å kunne stemme før selve valgdagen. Forhåndsstemmetilbudet ble godt annonsert og virket godt kjent blant velgerne - noe som er naturlig i og med at tilbudet i all hovedsak var en videreføring av tilbudet i 2021.

Stemmemottakerne på våre innbyggertorg og de øvrige mottaksstedene var jevnt over alle meget erfarne og kompetente - og det ble begått så å si ingen feil i forbindelse med mottaket. Dette ble bekreftet ved at det ikke var avvik mellom registrering - foreløpig opptelling og endelig maskinell opptelling.

Gjennom å foreta daglig kontroll (sjekke antall mottatte stemmer mot antall avkryssninger i manntallet) hadde man under hele forhåndsstemmeperioden full kontroll på det samlede mottaket. Størst «utfordring» knytter det seg til mottaket og opptellingen av stemmer mottatt fra andre kommuner - her er det av og til litt varierende kvalitet på det som mottas.

Videre er det grunn til kort å bemerke at av de som møtte opp på våre mottakssteder og som ble avkrysset i manntallet - valgte **52** velgere ikke å stemme ved kommunevalget (stemte bare ved fylkestingsvalget) - tilsvarende valgte **1 458** og ikke stemme ved fylkestingsvalget (stemte bare ved kommunestyrevalget).

I forhold til mottak på institusjonene ble kjøreplanen tidlig fastsatt - og dato/tidspunkt for mottaket på de forskjellige institusjonene ble særskilt annonsert på valgsidene slik at både velgere og pårørende kunne gjøre seg kjent med tidspunktet på forhånd.

Til sammen ble det tatt imot **345** stemmer i forbindelse med institusjonsbesøkene - ned fra **387** i 2019.

Det ble tatt imot til sammen **49** stemmer hjemme hos velgere som var syke/uføre - ned fra **56** i 2021 og opp fra **28** i 2019.

Valgdagen 11. september

Forut for valgene i 2019, 2021 og ikke minst forut for årets valg - brukte valgsekretariatet mye tid på å vurdere og utrede alle forhold rundt kretsinnstillingen - og hva som ville fremstå som et hensiktsmessig og fornuftig tilbud for velgerne.

Som nevnt innledningsvis foreslo kommunedirektøren å redusere antall stemmekretser fra 17 til 14 - ved å slå sammen de 3 stemmekretsene 12 Frydenlund / 13 Sydslogen og 15 Holmsbu til de omkringliggende stemmekretsene.

Det vises her til en grundig gjennomgang og endelig vedtak i sak 03/23 i kommunestyret den 31. januar 2023.

I vurderingen av kretsinnstillingen ble det gjort flere praktiske vurderinger;

- elektronisk avkryssing i manntallet (XiM) - betydning for IKT/IKT-ressurser.
- avstand mellom lokalene (dersom et lokale skulle gå ned)
- samlede behovet for materiell og personell
- kostander (en besparelse på ca. 500 000,-)
- kjente rammer for velgerne

Et samlet kommunestyre vedtok å opprettholde antall stemmekretser ved årets lokalvalg - men det ble også gitt uttrykk for å kunne se på en mulig endring dersom utviklingen fra 2021 gjorde seg gjeldende også i forbindelse med *Valg2023* - det vil si fortsatt stor oppslutning rundt forhåndsstemmetilbudet og tilsvarende lav oppslutning på selve valgdagen.

Den eneste praktiske endringen som ble iverksatt i 2023 var flytte valglokalet tilbake til Leikvollhallen fra Bondi barneskole. Det knyttet seg etter hvert noe usikkerhet til denne flyttingen - dette fordi utbyggingsarbeidene i området ikke var ferdig som forutsatt - hvilket medførte at parkeringsanlegget i Varner Arena måtte brukes av velgerne.

Det ble reservert egne p-plasser for velgerne - videre har p-anlegget ellers god kapasitet. Summen av dette - samt god merking - medførte at p-løsningen fungerte fint selv om det var noe gangavstand bort til selve valglokalet.

Ved valget i 2025 vil det bli undersøkt om det eventuelt lar seg gjøre å benytte foajeområdet i Varner Arena som valglokale (god plass / rett opp fra parkering i kjeller).

Mye av erfaringen fra både 2019 og ikke minst 2021 ble lagt til grunn i den øvrige planleggingen gjennom at det også i 2023 ble gjennomført elektronisk avkryssing i manntallet (XiM). Det ble imidlertid gjort noen små justeringer i forhold til antall XiM-bord og avlukker sammenlignet med riggen i 2021.

Antall valgfunksjonærer ble videre redusert med ca. 46 personer til omtrent det samme nivået som ble benyttet i 2019.

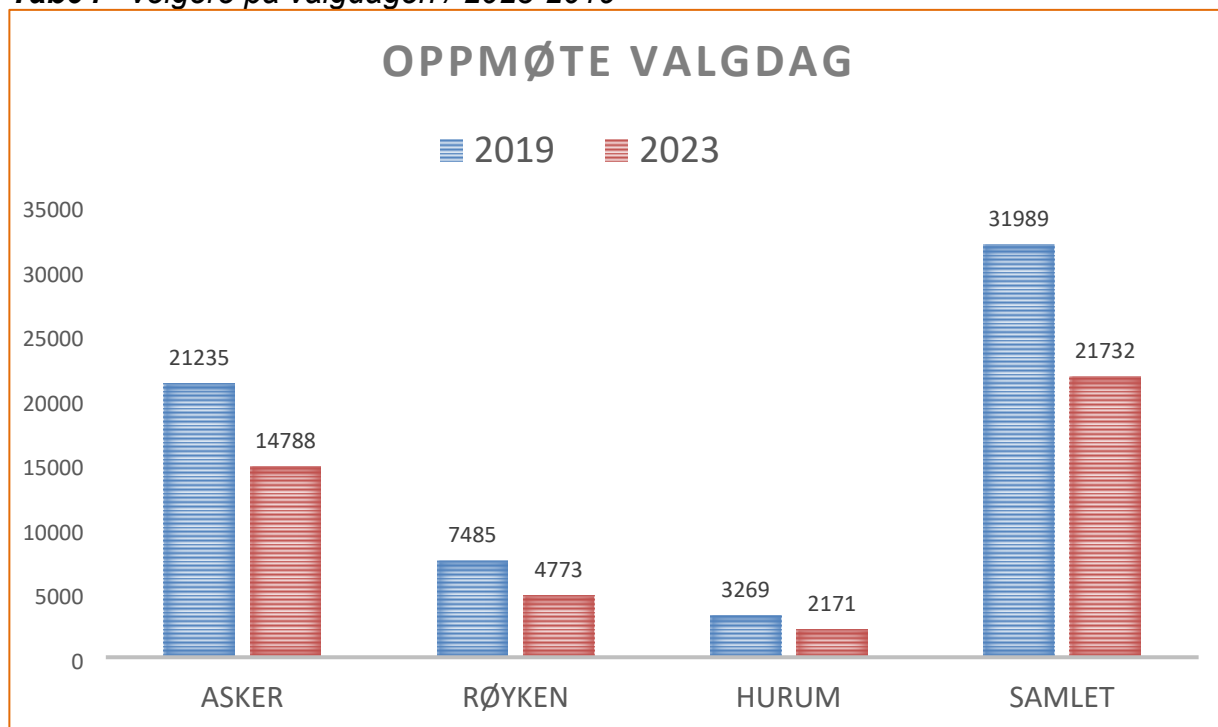
Tilbakemeldingene fra lokasjonene var at det jevnt over var mer enn tilstrekkelig med personell - og at alle oppgaver ble ivaretatt på en betryggende måte.

Tradisjonelt bruker en velger lenger tid i valglokalet ved lokalvalg enn ved stortingsvalg (2 valg + at det gjøres flere endringer på stemmeseddelen) - og dette ble blant annet lagt til grunn når den endelige bemanningskabalene ble lagt.

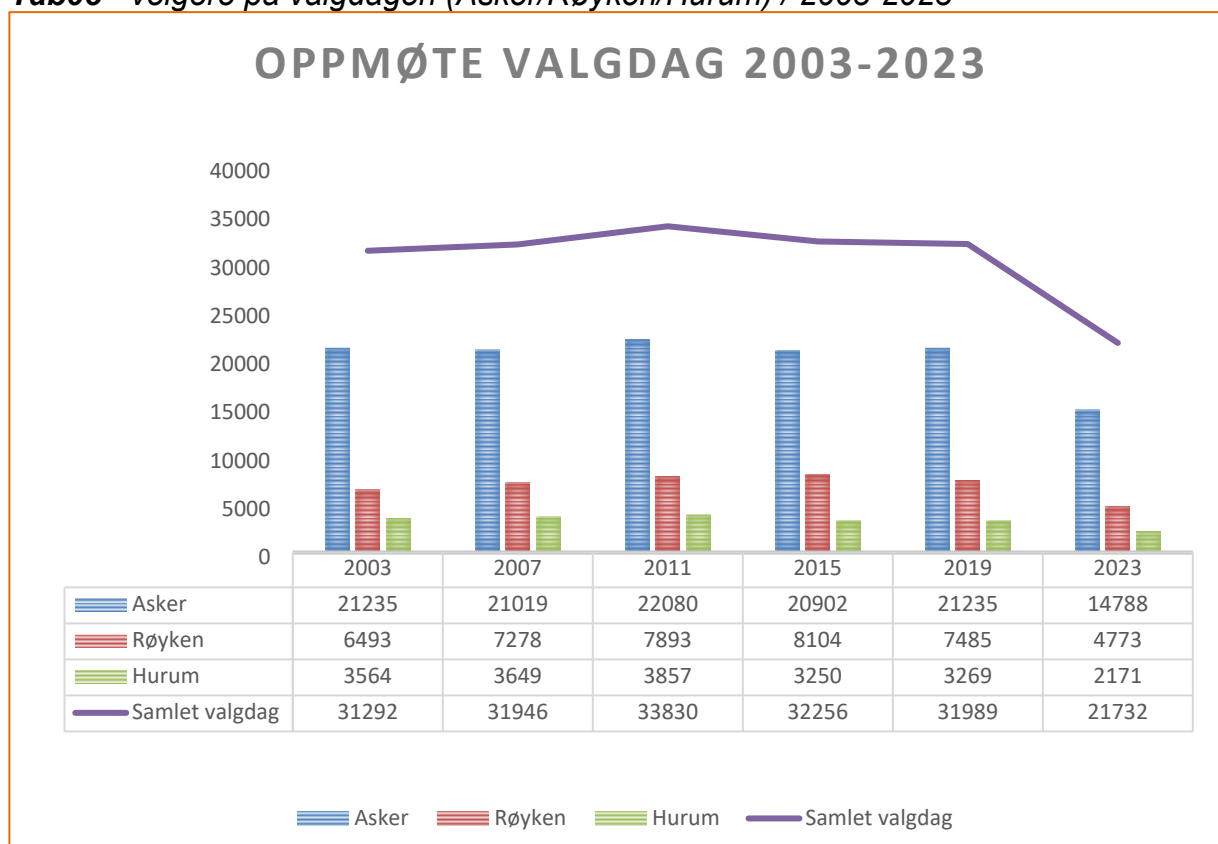
Det ble også tatt hensyn til at etter valgtingets slutt - skulle det manuelt telles 2 valg - noe som erfaringsmessig er en nokså slitsom oppgave etter en lang dag i valglokalet.

Som følge av at en så stor andel av velgerne hadde valgt å stemme på forhånd - ble erfaringen at det i enkelte lokaler til tider var nokså liten pågang av velgere - og antall som møtte på valgdagen har samlet aldri vært så lav i forbindelse med et lokalvalg. Se her **Tab06** under.

Tab04 - velgere på valgdagen / 2023-2019

Tab05 - velgere på valgdagen (Asker/Røyken/Hurum) / 2003-2023

Som følge av den store oppslutningen på forhånd - så kom det drøye **21 700** velgere og stemte på valgdagen - mot for eksempel **32 000** i 2019 - en nedgang på over **10 000** velgere. Til sammenligning kom det ca. **19 300** velgere i 2021.

I **vedlegg 02** - så fremgår det en detaljert oversikt over hvor mange - og når på dagen velgerne møtte opp i de ulike valglokalene. I oversikten så kommer frem totalen på antall velgere målt pr time - samt antall nye velgere pr time.

Det høyeste antall velgere som ble registrert var på Solvang - hvor det mellom klokken 17- 18 var **333** velgere innom. Lavest aktivitet var det mellom klokken 09-10 på Holmsbu hvor **6** velgere var innom. Flest velgere totalt gjennom hele valgdagen hadde Borgen med **2 201** (snitt pr time på **183**) Færrest velgere totalt hadde Holmsbu med 223 (snitt pr time på **19**).

Det fremgår også at over **16 000** av de som møtte opp kom og stemte etter klokken 14.00 - med høyest oppmøte mellom klokken 18-19 med **3 320** velgere. Lavest oppmøte var det mellom klokken 09-10 med **939** velgere.

I **Tab06** under så kommer frem andel + antall velgere som stemte på valgdagen - fordelt på den enkelte stemmekrets

Tab06 - andel som stemte på valgdagen - i prosent + antall stemmer - 2019-2023:

01 Nesøya	02 Nesbru	03 Hofstad	04 Risenga
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
54,19 / 39,04	46,95 / 26,13	47,38 / 30,65	42,17 / 28,39
1 850 / 1 408	2 879 / 1 889	2 735 / 1 824	2 874 / 1 948
05 Borgen	06 Hovedgården	07 Vollen	08 Solvang
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
41,97 / 29,95	45,88 / 26,62	48,87 / 34,57	40,83 / 29,56
3 045 / 2 202	2 777 / 1 717	2 480 / 1 775	2 595 / 2 024
09 Spikkestad	10 Midtbygda	11 Slemmestad	12 Frydenlund
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
47,36 / 31,30	39,19 / 22,25	39,02 / 23,66	47,39 / 29,52
2 107 / 1 381	1 419 / 849	1 580 / 998	1 044 / 715
13 Sydsbogen	14 Klokkarstua	15 Holmsbu	16 Tofte
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
45,28 / 27,86	47,93 / 39,75	48,61 / 37,72	39,50 / 23,27
1 335 / 830	498 / 415	314 / 232	1 072 / 620
17 Sætre	Som det fremkommer av Tab06 - så er andelen som valgte å stemme på valgdagen (i antall og prosent) betydelig lavere enn i 2019 - noe som må sees i sammenheng med at betydelig flere valgte å stemme på forhånd (se Tab01) + noe nedgang i den totale valgdeltagelsen.		
2019 / 2023			
41,83 / 26,13			
1 385 / 904			

Størst prosentvis nedgang opplevde man i på Nesbru - hvor mer enn 20 prosent færre velgere møtte opp på valgdagen (ca. 1 000 velgere). På Holmsbu var nedgangen på nesten 11 prosent - ned fra 314 til 232 velgere.

Det ble ikke rapportert om noe ventetid/kø i lokalene. Både valgstyrets leder (samtlige 17 lokaler) og valgsekretariatet (4 lokaler) var ute på en befaringsstur i løpet av valgdagen - og det ble observert en valgdag i svært rolige og kontrollerte former. Dette hadde naturlig nok sammenheng med den markante økte oppslutningen under forhåndsstemmeperioden samt noe lavere valgdeltagelse.

I forhold til de trafikale utfordringene som tradisjonelt oppstår på valgdagen - er det også her stort sett bare gitt meldinger om veldig god flyt og få problemer. Stemmestyrene var instruert til å vurdere den trafikale situasjonen utenfor valglokalene - og sette inn ressurser til dirigering ved behov.

Det ble også i tilknytning til *Valg2023* lagt ned arbeid ift et eget skiltprogram til bruk utenfor valglokalene - noe som trolig (sammen med færre velgere) også bidro til en god flyt i forhold til parkeringen ved valglokalet. Det ble imidlertid meldt inn ytterligere behov for skilting i tilknytning til Slemmestadhallen fra en velger. Her ble det kjørt ut og etablert ekstra skilting.

Materiell / utstyr

Til en valgdag i til sammen 17 valglokaler - så er det mye utstyr og materiell som må være på plass til rett tid. Materiell- og utstyrsdelen av valgprosjektet var større en noen gang - blant annet fordi det skulle håndteres stemmesedler til 2 valg. Til sammen ble bestilt og utplassert over 1 million stemmesedler til bruk under valgdagen. Det totale forbruket på valgdagen var på ca. 43 000 stemmesedler - hvilket medførte at ca 955 000 stemmesedler (begge valg) - ble kastet i papiravfallet (kostand på ca 470 000 kroner)

Med kommunens valglager i Heggedal som base - ble det fra Eiendom sin side lagt ned et betydelig arbeide både i forkant i perioden februar og frem til sommeren - og ikke minst i de siste 4-5 ukene før valgdagene.

Alt skulle klargjøres, fordeles, pakkes og kjøres ut til de respektive valglokalene. All utkjøring og fordeling skjedde i samsvar oppsatt plan - og alt materiell og utstyr ble videre hentet tirsdag/onsdag etter valgdagen og fraktet tilbake til valglageret i Heggedal.

I 2021 ble pakking og kjøring av alle stemmesedler til valglageret ivaretatt av trykkeriet. I år utvidet vi leveringen fra trykkeriet til også å omfatte direkte utkjøring av stemmesedlene til lokasjonen hvor sedlene skulle brukes. Dette gjorde arbeidet på

valgkabinettet enda enklere og sparte Eiendom for mye håndtering og frakt av stemmesedler.

Videre fikk vi en lokal leverandør til å pakke og transportere ut til lokasjon (på valgdagen) alt av mineralvann/frukt/kjeks og annet.

All rigging og endelig klargjøring i forhold til valgdagen fant sted torsdag og fredag før valgdagen - og alle lokaler ble testet og var godkjent fredag ettermiddag. Alt rigging i forhold til mottak av forhåndsstemmer skjedde i uke 32 (9. august). Alle lokaler ble videre forsøkt rigget etter samme mal - og det ble brukt likt merke- og profileringsutstyr i alle lokaler.

Samlet ble selve valgdagen i 2023 gjennomført på en effektiv og korrekt måte - og i samsvar med vedtatte rammer/rutiner og gjeldende regelverk.

IKT

Alle forhold knyttet til det IKT-messige fungerte i tråd med fastlagte kjøreplaner. Alt det tekniske, maskiner, håndskannere, systemer og rutiner i regi av Asker kommune fungerte som det skulle - og man opplevde ingen opphold/brudd i valggjennomføringen (XiM) under forhåndsstemmemottaket - på valgdagen eller i forbindelse med opptellingen av egne stemmesedler i skannersentralen i Asker rådhus.

Personell

Når det gjelder prosessen knyttet til å rekruttere nok personell til å ivareta alle valgoppgavene (ca. 470 roller/funksjoner skulle bemannes opp totalt i hele prosjektet) - så gikk det aller meste veldig greit. Det er imidlertid en omfattende jobb som krever nøye oppfølging for at «kabalene» skal gå opp.

Bemanningen av alle valglokaler var i utgangspunktet på plass medio mai 2023. Erfaringsmessig er det alltid noe frafall - særlig i siste perioden inn mot selve valgdagen. I år var det definert inn et lavere behov enn i 2021 - slik at det ble benyttet 285 funksjonærer på valgdagen (en reduksjon med 46 i forhold til 2021 / omtrent det samme som i 2019 (289)).

Gitt et markant lavere oppmøte på valgdagen sammenlignet med 2019 (omtrent det samme som i 2021) - vil det være grunn til å se nærmere på det totale antall valgfunksjonærer ved valget i 2025 - dette også som en del av en totalvurdering knyttet til stemmekretsinnstillingen og antall valglokaler.

I forhold til mottak av stemmer i forbindelse med forhåndsstemmemottaket - ble det brukt til sammen nesten 75 personer - med ulikt antall vakter.

Totalt for hele valgprosjektet - ble det definert et omfattende vaktbehov som samlet resulterte i at det gikk med litt over 9 700 timer i forbindelse med mottaket av stemmer på forhånd (ca. 5 300) og på selve valgdagen (ca. 4 400).

Også i år ble det noe frafall på personell de siste ukene (valgting) - men grunnet god tilgang til ressurser fra reservelister - så gikk det greit å dekke opp bortfallet. Bruk av noen færre valgfunksjonærer på valgdagen ville trolig gått fint - uten av dette hadde godt ut over velgerhåndteringen. Vi brukte i enda større grad enn i 2021 egne ansatte - og det er nå en stor «base» med valgkompetanse blant de ansatte.

Alle valgfunksjonærene deltok på en obligatorisk opplæring/oppfriskning i regi av valgsekretariatet (bortsett fra noen av de sist rekrutterte). Det ble også i den siste uken før valget gjennomført en egen opplæringssekvens for stemmestyrets medlemmer.

Antall valgdager

Forut for hvert valg skal det tas stilling til hvorvidt valgtinget skal avholdes over 1 eller 2 dager. Både i gamle Asker og Hurum ble det tilrettelagt for valg over 1 dag - mens Røyken hadde tradisjon med valg over 2 dager. I 2019 ble det tilrettelagt for 1 valgdag - noe som fungerte meget bra. Spørsmålet knyttet til 1 eller 2 dagers valg i forhold til *Valg2023* ble det tatt stilling til gjennom behandling i kommunestyret 15. november 2022 - sak 0100/22 - hvor det mot 4 stemmer (FrP) ble besluttet valgting over 1 dag.

Kirkevalget

Samarbeidet med kirken om avviklingen av kirkevalget i nærheten av våre valglokaler gikk fint - tilsvarende for gjennomføring av selve valgdagen.

Valgdeltagelsen i 2023

Sammenlignet med 2019 sank den totale valgdeltagelsen i Asker med **2,71** prosent - fra **68,21** til **65,50**. Oppslutningen er imidlertid fortsatt **3,1** prosent høyere enn den samlede valgdeltagelsen i 2015 for gamle Asker, Røyken og Hurum.

Den eneste kretsen med økning i valgdeltagelsen var Nesøya - som økte fra 72,88 til 73,30 %. Størst nedgang i prosent fant sted på Borgen med en nedgang på 4,97 % - fulgt av Sydskogen med 4,21 % og Frydenlund med 4,07 %.

De 2 sistnevnte er blant de 3 stemmekretsene som kommunedirektøren anbefalte at ble slått sammen med andre kretser forut for årets valg.

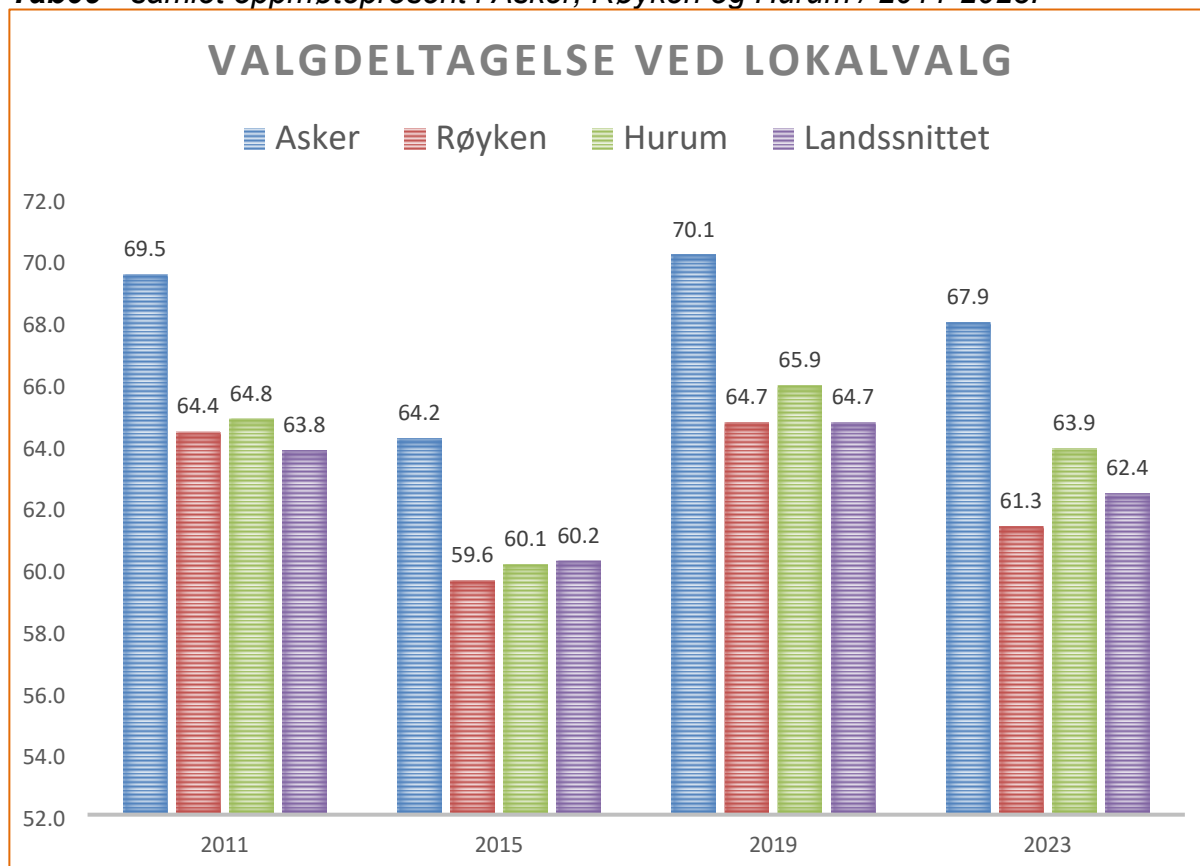
Tab07 - samlet oppmøteprosent i gamle Asker, Røyken og Hurum - 2023:

ASKER	RØYKEN	HURUM
67,93	61,34	63,85
(70,13 i 2019)	(64,70 i 2019)	(65,90 i 2019)

Tab08 - samlet oppmøteprosent i Asker fordelt på krets (forhånd+valgting):

01 Nesøya	02 Nesbru	03 Hofstad	04 Risenga
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
72,88 / 73,30	68,85 / 66,43	72,89 / 71,82	72,58 / 70,42
05 Borgen	06 Hovedgården	07 Vollen	08 Solvang
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
65,94 / 60,97	67,42 / 63,35	69,99 / 68,63	72,21 / 70,71
09 Spikkestad	10 Midtbygda	11 Slemmestad	12 Frydenlund
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
65,99 / 62,22	66,00 / 62,60	63,30 / 61,28	61,37 / 57,93
13 Sydskogen	14 Klokkarstua	15 Holmsbu	16 Tofte
2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023	2019 / 2023
65,54 / 61,33	64,39 / 61,40	68,42 / 66,99	60,98 / 60,59
17 Sætre			
2019 / 2023			
69,92 / 66,55			

Tab09 - samlet oppmøteprosent i Asker, Røyken og Hurum / 2011-2023:

I tabellen over **Tab09** - så fremgår det at årets tall samlet er noe lavere enn i 2019 og 2011 - men høyere enn i 2015. Asker ligger høyere enn i 2015 - men noe lavere enn i 2011 i 2019. Røyken ligger litt under i både 2019 og 2011 - men høyere enn i 2015. Hurum ligger også litt under i 2011 og 2019 - men markert over i 2015 (3,8 %).

Valgdeltagelsen i Asker lå **3,3 %** høyere enn landssnittet som var på **62,4 %**. I 2019 lå Asker samlet **3,5 %** høyere enn landssnittet.

Ulike velgergrupper

I **Tab10** så har vi denne gang klart å få ut en oversikt fra Valgdirektoratet over hvem som stemte//ikke stemte og analysert dette mot de som hadde stemmerett. Kun en mindre oversiktstabell settes inn her - men i vedlegg 3 vil oppmøteprosent for samtlige års trinn komme frem. Vi har dessverre ikke kunne splitte på kjønn – men erfaringsmessig er det i større grad yngre menn som i mindre grad benytter seg av stemmeretten sin.

Tab10 - valgdeltagelse etter alder

Aldersgruppe	Forhånd	Valgdag	Total stemt	Manntall	Andel stemt	Andel f.hånd	Andel valgdag
18-25 år	2 716	1 849	4 565	8 657	53 %	31 %	21 %
26-35 år	2 275	2 166	4 441	9 583	46 %	24 %	23 %
36-45 år	3 210	4 309	7 519	13 273	57 %	24 %	32 %
46-55 år	4 432	5 476	9 908	14 284	69 %	31 %	38 %
56-65 år	5 380	4 382	9 762	12 810	76 %	42 %	34 %
66-75 år	5 201	2 100	7 301	9 044	81 %	58 %	23 %
76-85 år	3 604	1 226	4 830	6 023	80 %	60 %	20 %
86 år / eldre	896	229	1 125	1 836	61 %	49 %	12 %
Totalsum	27 714	21 737	49 451	75 510	65 %	37 %	29 %

Det er grunn til å merke seg at kun 46 % av de i gruppen 26-35 som benytter seg av stemmeretten. Videre er det som vanlig en høy deltagelse blant de eldre. Det er videre interessant å merke seg at de eldre er flinke til å benytte seg av forhåndsstemmetilbudet

Opptelling/oppgjør

Alt knyttet til opptelling/oppgjør i skannersentralen fungerte som planlagt og forutsatt. De fleste av ressursene som var med i 2019 og 2021 var også med denne gangen. Endelig opptelling ble ferdigstilt tirsdag 12. september etter kl. 17.30. Kommunalt valgoppgjør ble kjørt samme kveld.

Videre kunne Asker levere sitt materiell knyttet til fylkestingsvalget til kontrolltelling hos fylkeskommunen (som første kommune) allerede kl. 19.00 samme kveld.

Etter kjørt kommunalt valgoppgjør - men før valgstyrets godkjennende møte - ble samtlige kandidater sjekket mot folkeregisteret med hensyn til valgbarhet. Kontrollen avdekket at 4 kandidater ikke lenger oppfylte kravet til valgbarhet - og avganger og tilganger («slengeroppgjøret») ble korrigert uten at dette påvirket valgoppgjøret.

Valgstyret godkjente protokollene i møte onsdag 13. september kl. 11.00. Asker kommune mottok ingen merknader fra fylkeskommunen ifm. deres kontrolltelling av stortingsvalget.

Under valgstyrets behandling/godkjenning av valget den 13. september - ble det etterspurt en oversikt over partifordelingen blant forhåndsstemmene. Valgsystemet oppsummerer alle forhåndsstemmene samlet - men mottaket og selve tellingen ble delt opp og knyttet til de det stedet hvor stemmen ble tatt imot. Oversikt over denne fordelingen kommer frem i *vedlegg 04 - partifordeling av forhåndsstemmer på mottakslokasjon*.

Kostander

Samlet er det registrert et overforbruk på valggjennomføringen på litt over 0,5 mill. i forhold til de 4,2 mill. som lagt inn. Totalt ble det brukt ca. 3,65 mill. på lønn/sosiale utgifter og ca. 1,1 mill. på kjøp av varer og tjenester. Posten knyttet til stemmesedler og stemmeseddelkassetter trakk mer opp enn beregnet - det ble brukt ca. kr 570 000,- på dette ved årets valg. Et omfattende valgtilbud utløser et stort behov for personell og materiell - og dimensjoneringen vil få stor betydning for kostnadsnivået - både hva gjelder lønnskostnader og utstyr/materiell.

3. Tidligere behandling

Etter behandling i formannskapet - legges saken frem for kommunestyret for endelig avgjørelse.

4. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren er av den oppfatning av det første kommune- og fylkestingsvalget i Asker ble gjennomført på en betryggende og god måte. Tilbudet til velgerne fremsto samlet som er godt tilpasset tilbud. God forankring i vedtatt kommunikasjonsplan bidro slik kommunedirektøren vurderer det til at alle velgerne på en god måte var gjort kjent mulighetene for å delta i valget.

Dessverre valgte noen flere enn i 2019 å ikke benytte seg av stemmeretten sin. Totalt manglet stemmen fra 2 050 velgere dersom målsettingen om en høyere valgdeltagelse enn i 2019 skulle vært nådd. En samlet oppslutning på 65,5 prosent er allikevel akseptabelt - dette er en fremmøteprosent som er tilsvarende 3,5 % høyere enn for Akershus (høyest fremmøteprosent var det på Nesodden med 71,3 - mens i Bærum var fremmøteprosenten på 68,6).

Det er nå ved de to siste valgene registrert stor oppslutning om forhåndsstemmevalget - og en tilsvarende lavere oppslutning på selve valgdagen. Slik kommunedirektøren vurderer det er det all grunn til å regne med at oppslutningen om forhåndsstemmetilbudet også vil være stor i 2025. Det stemmemønsteret som nå må sies å være etablert hos oss (og landet ellers) - vil mest sannsynlig fortsette dersom det tilrettelegges for dette (antall lokasjoner/åpningstid).

Stemmemonsteret er trolig kommet for å bli - og det blir derfor viktig å ta dette med vurderingen når rammen for stortingsvalget i 2025 skal planlegges videre. Det er en kjensgjerning at en valggjennomføring krever store ressurser - og at denne dimensjoneringen har betydning for ressursbruken. Sammen med stemmetrenden - er dette forhold som bør stå sentralt i vurderingen når *Valg2025* skal planlegges.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Vedlegg 01 - gjennomgang kommunikasjonsplan

Vedlegg 02 - oversikt over oppmøte på valgdagen

Vedlegg 03 - valgdeltagelse - alle årstrinn.

Vedlegg 04 - partifordeling av forhåndsstemmer på mottakslokasjon

Saksprotokoll

Arivsak
22/13346

Saksbehandler
Rolf Inge Brakstad

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
07.11.2023	167/23
14.11.2023	64/23

Valg2023 - oppsummering og evaluering

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 167/23

Behandling

Rådgiver Rolf Brakstad redegjorde for saken og svarte på spørsmål

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Redegjørelse knyttet til oppsummering/evaluering av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 tas til orientering.
2. Kommunedirektøren bes om å utrede en mulig endring av antall stemmekretser/valglokaler forut for stortingsvalget i 2025.

Saksprotokoll

Arivsak
22/13346

Saksbehandler
Rolf Inge Brakstad

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
07.11.2023	167/23
14.11.2023	64/23

Valg2023 - oppsummering og evaluering

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 64/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Redegjørelse knyttet til oppsummering/evaluering av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 tas til orientering.
2. Kommunedirektøren bes om å utrede en mulig endring av antall stemmekretser/valglokaler forut for stortingsvalget i 2025.

Gjennomgang av kommunikasjonen i kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023

Kommunestyre- og fylkestingsvalget er over. Valgsekretariatet i Asker, med deltakere fra politisk sekretariat og kommunikasjonsseksjonen, har gjennomført valget i tråd med valgloven.

Nedenfor har vi gjennomgått de ulike kommunikasjonstiltakene som var forankret i [politisk sak og kommunikasjonsplan vedtatt i valgstyret 7. februar 2023](#). Se fullstendig tiltaksplan og resultater i to vedlegg nederst i dokumentet.

Målene for kommunestyre- og fylkestingsvalget

Valgsekretariatet satte opp to mål for valget:

1. *I tråd med valgloven oppfylder kommunen sine demokratiske plikter og sine lovpålagte oppgaver for valggjennomføringen. Det gjelder både i perioden for tidligstemming, forhåndsstemming og på valgdagen.*

Det betyr at vi informerer om

- hvilke politiske partier som stiller med listekandidater
- hvem som har stemmerett
- hvem, hvor og når velgere kan stemme tidlig
- når og hvor velgere kan forhåndsstemme
- når og hvor velgere kan stemme valgdagen

Det betyr at vi

- rekrutterer 380 valgmedarbeidere
- sørger for opplæring av 380 valgmedarbeidere
- rapporterer om valgresultater i EVA (Elektronisk Valg Administrasjon), media og kommunens egne kanaler

2. *Kommunen har som mål at valgdeltagelsen skal være på samme nivå eller høyere som ved tidligere kommunestyre- og fylkestingsvalg.*

Det betyr at

- valgdeltakelsen generelt er på 68 prosent eller høyere
- valgdeltakelsen blant unge fra 18 til 19 år er på 68 prosent eller høyere
- valgdeltakelsen blant unge fra 20 til 24 år er på 50 prosent eller høyere
- valgdeltakelsen blant flerspråklige er på 38 prosent eller høyere
- 25.000 innbyggere forhåndsstemmer

Målgrupper for valgkommunikasjonen

- Alle stemmeberettigede innbyggere i kommunen
- Unge velgere i alderen 18-19 år

- Unge velgere 20-24 år
- Flerspråklige innbyggere med stemmerett
- Lokalmedia
- Ansatte som jobber med valggjennomføring

Hva gjorde vi for å oppnå målene?

Kommunikasjonsseksjonen har gjennomført 52 kommunikasjonstiltak før, under og etter valget. De kan deles inn i nettsider, sosiale medier, Askermagasinet, informasjonsbrosjyre om valget i Asker, lokalmedia, informasjonsskjermer, samarbeid med unge velgere og møter med flerspråklige velgere.

Nettsider

En egen seksjonsside om valg med 8 undersider, et aktueltfelt med kunngjøringer og en inngang fra forsiden på asker.kommune.no.

Topp tre nettsider i perioden 15. juli til 12. september:

- **Forhåndsstemme i Asker:** 14 805 sidevisninger og 13 275 unike besøk
- **Kommunestyre- og fylkestingsvalg 2023, hovedside:** 12 002 sidevisninger og 9 994 unike besøk
- **Godkjente partilister:** 3 468 sidevisninger og 2427 unike besøk

Sosiale medier

- Innlegg på Facebook: 11
- Innlegg på Instagram: 7
- Instagram story: 12
- Annonser på Snapchap (18-26 år): 2 videoer
- Innlegg på Viva Engage fellesskap «Alle ansatte»: 3
- Innlegg på Viva Engage fellesskap «Hverdagsglimt»: 7

Se flere resultater i vedlegget under.

Askermagasinet - sendt alle husstander (opplag 42 000)

- Februar 2023 - sak om valget
- Juni 2023 - sak om å forhåndsstemme

Egen infobrosjyre om valget- sendt alle husstander i august (opplag 43 000)

- Brosjyren inneholder alt om valget, både forhåndsstemming og valgdagen.
- Brosjyren ble delt ut på alle innbyggertorgene og Folkeuniversitetet.

Samarbeid med unge velgere

- Elever på Røyken videregående lagde informasjonsvideoer om valget for å nå unge velgere. Publisert som annonser i Snapchat, innhold på Facebook og Instagram.

Møte med flerspråklige velgere

- Info om valget i Asker i ni norskklasser på Folkeuniversitetet. Til sammen 200 elever.
- Info om valget i Asker på radio Tigrinja.

Informasjonsskjermer

- Informasjon om valget på infoskjermer på innbyggertorg og Senter for innovasjon og læring.

Mediesaker - redaksjonell omtale på nett og papir juli til 13. september

- Budstikka: 9 saker
- RHA: 11 saker

Alle sakene er positive eller nøytrale, men unntak av én sak i RHA om digitale valgkort og eldregruppen.

Informasjon fra Valgdirektoratet og andre

Mange bidro med informasjon om kommunestyre- og fylkestingsvalget. Først og fremst Valgdirektoratet. De sendte ut SMS til velgere om forhåndsstemming og valgdagen. Vi har

- lenket til nettsidene til Valgdirektoratet med relevant valginformasjon
- delt ut informasjonsbrosjyre om valget på 12 språk- også filmene som Drammen kommune lagde basert på disse brosjyrene
- brukt visuelle elementer. Blant annet plakatmalen og illustrasjoner av valgseddel både i sosiale medier og valgbrosjyre

Politiske partier, organisasjoner har også bidratt med informasjon om valget i sosiale medier, aviser på nett og papir og radio. Vi fikk drahjelp lokalt da disse spredde fakta om valget og valghandlingen. «Alle» laget video om hvordan du stemmer, noe vi vet er etterspurt spesielt blant unge og flerspråklige.

Et eksempel til etterfølgelse av andre enn oss som administrerer valget i Asker, er Borgen nærmiljøsentral som inviterte de ulike politiske partiene til et åpent møte én uke før valgdagen. Mellom 30 og 40 med minoritetsbakgrunn deltok. Noen hadde med tolk. På møtet ble informasjon om valget på ulike språk delt ut.

Hvordan bidro kommunikasjonstiltakene til å nå målene?

Mål 1: *I tråd med valgloven oppfyller kommunen sine demokratiske plikter og sine lovpålagte oppgaver for valggjennomføringen. Det gjelder både i perioden for tidligstemming, forhåndsstemming og på valgdagen.*

De mange kommunikasjonstiltakene vi har gjennomført i Asker, kan sies å ha vært med på å nå målet om å gjennomføre årets kommunestyre- og fylkestingsvalg. Det har vi gjort ved å oppfylle valgloven og informert om valget i forkant, underveis og på valgdagen.

- Eksternt har vi informert velgerne om hvem som har stemmerett, hvem, hvor og når velgere kan stemme tidlig, når og hvor velgere kan forhåndsstemme, når og hvor velgere kan stemme valgdagen og hvilke politiske partier som stiller med listekandidater.
- Internt har vi informerte om behovet for 380 valgmedarbeidere og informert på Viva Engage om informasjon om valget på ulike språk.

Informasjon om valget har kommunen først og fremst hatt tilgjengelig på nettsidene og innlegg, story, reel og annonser i sosiale medier. Kommunikasjonsseksjonen har sendt ut brosjyre om valget til alle husstander i Asker, og vi har snakket med og samarbeidet med unge velgere på Røyken videregående skole og Folkeuniversitetet. Lokalmedia har laget saker på forhåndsstemming og hvor mange som har forhåndsstemt i Asker, i tillegg til saker på valgdagen og dagene etter valget.

Mål 2: *Kommunen har som mål at valgdeltagelsen skal være på samme nivå eller høyere som ved tidligere kommunestyre- og fylkestingsvalg.*

Vi hadde et mål om at valgdeltagelsen skulle være på samme nivå eller høyere enn ved tidligere kommunestyre- og fylkestingsvalg. Det nådde vi ikke. Valgdeltakelsen sank fra 68,2 prosent i 2019 til 65,5 prosent i 2023. Asker er ikke alene om å oppleve nedgang i valgdeltakelsen. Den gikk også ned i nabokommunene. På landsbasis sank valgoppslutningen fra 64,7 prosent i 2019 til 62,4 prosent ved valget i år. Likevel er årets valgresultat **3,1 prosent høyere enn i 2015 hvor oppslutningen lå på 62,4 prosent.**

Når det gjelder valgdeltakelsen i målgruppene vi har satset ekstra på å nå i Asker ved dette valget, 18 til 19 år og 20 til 24 år og flerspråklige, må vi vente på tall fra SSB. De er ventet i starten av november. Men dersom tallene på landsbasis slår til lokalt, kan vi vente oss en nedgang også i disse målgruppene.

Valgdeltakelsen står og faller ikke alene på kommunikasjonstiltak fra kommunen. Det er en rekke faktorer som påvirker deltakelsen blant annet:

- Sosiologiske faktorer som utdanning, kjønn, alder, inntekt og bosted.
- Kriser og trender på nasjonalt eller lokalt plan, eller maktesløshet og en følelse av at "min" stemme ikke er viktig.
- Den politiske debatten nasjonalt og lokalt om ulike tema og løsninger.
- Organisering av valget, valgkretser, forhåndsstemmesteder og åpningstider.

Hva har vi gjort for å nå unggruppene og flerspråklige?

Vi har helt klart vært tettere på unge velgere og flerspråklige velgere ved dette valget enn tidligere, noe som var beskrevet i politisk sak og kommunikasjonsplan med tilhørende tiltaksplan:

- Unge velgere: Kommunikasjonsseksjonen besøkte i vår, sammen med ordfører Lene Conradi, tre medieklasser ved Røyken videregående skole. Der informerte ordfører om valget i Asker og hvordan du stemmer. Et tiltak som ble godt mottatt og som gjerne kan utvides til andre videregående skoler. Dette resulterte i et samarbeid med medieelever om informasjon om lokalvalget til unge. Vi fikk inn mange flotte bidrag. Helt til topps gikk tre videoer som vi har delt i kommunens sosiale medier som annonser, innlegg og story. De nådde bredt ut. Se detaljer i statistikk under.
- Flerspråklige velgere: Vi har hatt foredrag for 200 elever fordelt på ni norskklasser ved Folkeuniversitetet om valget i Asker. Rundt 15 av disse hadde stemmerett ved årets valg. De stilte mange gode og tankevekkende spørsmål: «Hva betyr det at vi har hemmelig og frie valg i Norge? Hvorfor skal valgmedarbeidere lete meg opp i manntallet. Betyr det at vedkommende ser hva jeg har stemt? Hvor skal jeg finne informasjon om de ulike politiske partiene? Hvor i de politiske programmene finner jeg sakene jeg er opptatt av?» Dette er et tiltak vi bør følge opp ved neste valg.
- Flerspråklige velgere: Radio Tigrinja tok kontakt med kommunikasjonsseksjonen og vi delte informasjon om valget i Asker til redaksjonen.

Flere enn forventet forhåndsstemte

Vi satte et delmål om at 25000 innbyggere skulle forhåndsstemme i Asker. Det nådde vi med god margin. 27 667 av velgerne valgte nemlig å forhåndsstemme ved ett av våre forhåndsstemmesteder. Nesten alle kommunikasjonstiltakene har vært gjennomført i forhåndsstemmeperioden med klart budskap om å bruke stemmeretten og forhåndsstemme. Målet ble også nådd ved hjelp av godt samarbeid med innbyggertorgene og lignende budskap fra nasjonale myndigheter og andre. Vi fikk kommentarer fra folk vi traff på innbyggertorgene og på gata om at informasjonsbrosjyren vi sendte ut i postkassen var nyttig, og fikk dem på sporet av å stemme på forhånd.

Hva kan vi gjøre bedre neste gang?

Forut for forhåndsstemmegivningen og valgtinget ble det både lagt ned mye tid og ressurser i arbeidet med å informere om valget. Tross mange og varierte kommunikasjonstiltak, ser vi at det er spesielt tre ting vi kan gjøre mer av neste gang.

Informere og snakke med velgerne der de er

Basert på erfaringer ved årets valg og kontakt med flerspråklige grupper og unge, ser vi at det er viktig å være der velgerne er. Dette for å snakke med dem om valggjennomføringen og valghandlingen, om muligheten for å forhåndsstemme og

stemme på valgdagen. Det tror vi vil skape større forståelse og engasjement for demokratiet vårt. Vi ønsker å knytte oss tett til videregående skoler og Folkeuniversitetet- også ved neste valg.

I tråd med politisk sak, kommunikasjonsplan og tiltaksplan, besøkte kommunikasjonsseksjonen de syv forhåndsstemmestedene. Vi hadde med informasjonsbrosjyre om valget i Asker og informasjon om valget på ulike språk fra Valgdirektoratet. Vi besøkte også turen innom Borgen innbyggertorg- et område hvor det bor flerspråklige velgere. Leder av innbyggertorget kunne fortelle at hun daglig fikk spørsmål om det var mulig å forhåndsstemme på Borgen. Hun har også sett kommentarer i sosiale medier om at folk gjerne vil forhåndsstemme på Borgen. Kanskje er dette en god idé. Uansett ser vi behovet for å knytte oss tettere til Borgen innbyggertorg med informasjon om valget. Her er det flere hensyn som må tas og som eventuelt valgsekretariatet bør se nærmere på.

Enda tettere samarbeid med innbyggertorgene

Samarbeidet med innbyggertorgene er viktig for å sikre god informasjon til velgerne om muligheten for å forhåndsstemme ved valg. Det er også her, i tillegg til på nettsidene, vi kan nå velgere med informasjonsbrosjyre fra Valgdirektoratet om valg på ulike språk.

Samarbeidet med innbyggertorgene fungerer godt i gjennomføringen av valget, og til neste valg skal vi inkludere innbyggertorgene tidligere i planleggingsfasen. Mye av informasjonen til nettsidene og innholdet til sosiale medier, produserer vi i god tid før valget.

Samarbeid med nabokommuner

Drammen kommune har gjort flere tiltak for å nå velgere med ulik språkbakgrunn. De har testet ut demokratiguider og hadde synlige markører i bybildet som viste at det var valg med flagg og plakater. Ved neste valg ønsker vi å koble oss tidligere på nabokommuner for å utveksle erfaringer, slik at vi på sikt når målet om at flere flerspråklige bruker stemmeretten sin.

Oppsummering

I tråd med politisk sak, kommunikasjonsplan og tiltaksplan for kommunestyre- og fylkestingsvalget, er det gjennomført 52 kommunikasjonstiltak før valget, i forhåndsstemmeperioden og på valgdagen. Tiltakene har bidratt til at kommunen har nådd målet om å informere om valget. Det andre målet, om at valgdeltakelsen skulle forbli uendret eller øke, slo ikke helt til. Vi er ikke alene om det. Nedgang i valgdeltakelsen er en trend i nabokommuner og på landsbasis. Som nevnt over er det ikke kommunikasjon alene som påvirker valgdeltakelsen.

Vi hadde et mål om å få 25 000 forhåndsstemmer, og det klarte vi med god margin. 27 667 forhåndsstemte ved årets valg. Vi har gjentatt budskap om å bruke stemmeretten og forhåndsstemme. Målet ble også nådd ved hjelp av godt samarbeid med innbyggertorgene og lignende budskap fra nasjonale myndigheter, organisasjoner, politiske partier og lokalmedia om muligheten til å forhåndsstemme.

Det er spesielt tre ting vi kan gjøre mer av ved neste valg, og som kan ha innvirkning på mål to om valgdeltakelse på nivå med i dag eller høyere: Informere og snakke med velgerne der de er, enda tettere samarbeid med innbyggertorgene i forkant av valget, og koble oss tidlig nok på nabokommuner for å utveksle erfaringer- spesielt rettet mot flerspråklige velgere.

Vedlegg

- [Tiltaksplan kommunikasjon_valg2023_25.05.23.xlsx](#)
- [Statistikk sosiale medier, nettsider og mediesaker.pptx](#)

Vedlegg 02 - oversikt over oppmøte på valgdagen

Stemmekrets	10:00	09-10	11:00	10-11	12:00	11-12	13:00	12-13	14:00	13-14	15:00	14-15	16:00	15-16	17:00	16-17	18:00	17-18	19:00	18-19	20:00	19-20	21:00	20-21
01 Nesøya	74	74	135	61	193	58	284	91	353	69	438	85	553	115	704	151	936	232	1 134	198	1 296	162	1 408	112
02 Nesbru	68	68	154	86	243	89	317	74	401	84	513	112	661	148	876	215	1 122	246	1 424	302	1 708	284	1 889	181
03 Hofstad	73	73	142	69	227	85	323	96	427	104	529	102	661	132	861	200	1 133	272	1 452	319	1 703	251	1 824	121
04 Risenga	79	79	172	93	275	103	371	96	473	102	605	132	769	164	938	169	1 236	298	1 534	298	1 767	233	1 949	182
05 Borgen	92	92	221	129	370	149	486	116	603	117	711	108	906	195	1 151	245	1 438	287	1 728	290	2 015	287	2 201	186
06 Hovedgården	65	65	135	70	252	117	344	92	448	104	530	82	637	107	817	180	1 084	267	1 370	286	1 553	183	1 717	164
07 Vollen	86	86	168	82	262	94	344	82	430	86	515	85	631	116	798	167	1 097	299	1 412	315	1 645	233	1 775	130
08 Solvang	84	84	182	98	321	139	434	113	531	97	643	112	775	132	994	219	1 308	314	1 641	333	1 857	216	2 024	167
09 Spikkestad	61	61	125	64	215	90	305	90	370	65	452	82	547	95	672	125	863	191	1 073	210	1 271	198	1 381	110
10 Midtbygda	38	38	77	39	143	66	193	50	245	52	285	40	342	57	452	110	568	116	680	112	787	107	849	62
11 Slemmestad	35	35	87	52	160	73	211	51	260	49	328	68	403	75	497	94	650	153	791	141	921	130	998	77
12 Frydenlund	39	39	78	39	120	42	156	36	196	40	231	35	279	48	358	79	457	99	564	107	655	91	715	60
13 Sydskogen	54	54	80	26	115	35	159	44	211	52	243	32	314	71	403	89	505	102	650	145	760	110	830	70
14 Klokkarstua	20	20	41	21	65	24	102	37	134	32	174	40	218	44	267	49	303	36	347	44	393	46	415	22
15 Holmsbu	6	6	13	7	29	16	41	12	51	10	70	19	101	31	137	36	173	36	198	25	224	26	232	8
16 Tofte	21	21	69	48	100	31	147	47	189	42	228	39	291	63	368	77	457	89	527	70	576	49	620	44
17 Sætre	44	44	86	42	151	65	194	43	249	55	310	61	393	83	483	90	616	133	741	125	840	99	904	64
	939	939	1 965	1 026	3 241	1 276	4 411	1 170	5 571	1 160	6 805	1 234	8 481	1 676	10 776	2 295	13 946	3 170	17 266	3 320	19 971	2 705	21 731	1 760

Vedlegg 03 - valgdeltagelse / samtlige årstrinn.

Alder (fyller i 2023)	Forhånd	Valgting	Total stemt	Mantallsførte	Andel stemt	Andel forhånd	Andel valgting
18	362	486	848	1 269	67 %	29 %	38 %
19	411	386	797	1 334	60 %	31 %	29 %
20	376	223	599	1 195	50 %	31 %	19 %
21	369	182	551	1 082	51 %	34 %	17 %
22	347	158	505	1 004	50 %	35 %	16 %
23	293	139	432	973	44 %	30 %	14 %
24	307	131	438	959	46 %	32 %	14 %
25	251	144	395	841	47 %	30 %	17 %
26	234	180	414	901	46 %	26 %	20 %
27	202	148	350	787	44 %	26 %	19 %
28	202	149	351	838	42 %	24 %	18 %
29	191	158	349	795	44 %	24 %	20 %
30	191	184	375	846	44 %	23 %	22 %
31	204	212	416	937	44 %	22 %	23 %
32	212	224	436	977	45 %	22 %	23 %
33	272	242	514	1 079	48 %	25 %	22 %
34	275	343	618	1 228	50 %	22 %	28 %
35	292	326	618	1 195	52 %	24 %	27 %
36	311	375	686	1 280	54 %	24 %	29 %
37	304	343	647	1 265	51 %	24 %	27 %
38	326	367	693	1 305	53 %	25 %	28 %
39	296	404	700	1 247	56 %	24 %	32 %
40	329	432	761	1 377	55 %	24 %	31 %
41	301	477	778	1 367	57 %	22 %	35 %
42	341	457	798	1 367	58 %	25 %	33 %
43	324	439	763	1 326	58 %	24 %	33 %
44	335	512	847	1 380	61 %	24 %	37 %
45	343	503	846	1 359	62 %	25 %	37 %
46	332	502	834	1 328	63 %	25 %	38 %
47	370	521	891	1 352	66 %	27 %	39 %
48	397	550	947	1 401	68 %	28 %	39 %
49	433	577	1 010	1 476	68 %	29 %	39 %
50	441	592	1 033	1 516	68 %	29 %	39 %
51	469	582	1 051	1 482	71 %	32 %	39 %
52	456	557	1 013	1 439	70 %	32 %	39 %
53	473	506	979	1 386	71 %	34 %	37 %
54	521	553	1 074	1 452	74 %	36 %	38 %
55	540	536	1 076	1 452	74 %	37 %	37 %
56	543	512	1 055	1 440	73 %	38 %	36 %
57	529	520	1 049	1 441	73 %	37 %	36 %
58	568	533	1 101	1 438	77 %	39 %	37 %
59	551	485	1 036	1 375	75 %	40 %	35 %
60	556	439	995	1 321	75 %	42 %	33 %
61	511	436	947	1 236	77 %	41 %	35 %
62	535	381	916	1 173	78 %	46 %	32 %
63	544	390	934	1 223	76 %	44 %	32 %

64	503	334	837	1 054	79 %	48 %	32 %
65	540	352	892	1 109	80 %	49 %	32 %
66	546	292	838	1 066	79 %	51 %	27 %
67	550	264	814	994	82 %	55 %	27 %
68	539	213	752	947	79 %	57 %	22 %
69	517	208	725	922	79 %	56 %	23 %
70	533	205	738	914	81 %	58 %	22 %
71	529	208	737	892	83 %	59 %	23 %
72	487	169	656	812	81 %	60 %	21 %
73	493	182	675	821	82 %	60 %	22 %
74	499	183	682	827	82 %	60 %	22 %
75	508	176	684	849	81 %	60 %	21 %
76	498	184	682	829	82 %	60 %	22 %
77	538	167	705	865	82 %	62 %	19 %
78	469	158	627	771	81 %	61 %	20 %
79	452	155	607	746	81 %	61 %	21 %
80	374	117	491	603	81 %	62 %	19 %
81	313	105	418	518	81 %	60 %	20 %
82	250	92	342	435	79 %	57 %	21 %
83	271	100	371	484	77 %	56 %	21 %
84	233	76	309	401	77 %	58 %	19 %
85	206	72	278	371	75 %	56 %	19 %
86	185	52	237	345	69 %	54 %	15 %
87	115	46	161	251	64 %	46 %	18 %
88	131	31	162	247	66 %	53 %	13 %
89	101	28	129	199	65 %	51 %	14 %
90	90	25	115	183	63 %	49 %	14 %
91	74	18	92	147	63 %	50 %	12 %
92	53	13	66	126	52 %	42 %	10 %
93	34	5	39	81	48 %	42 %	6 %
94	35	3	38	69	55 %	51 %	4 %
95	29	4	33	57	58 %	51 %	7 %
96	22	2	24	44	55 %	50 %	5 %
97	13	1	14	36	39 %	36 %	3 %
98	7		7	20	35 %	35 %	0 %
99	3		3	9	33 %	33 %	0 %
100-104	2	1	5	22	23 %	9 %	5 %
Totalsum	27 712	21 737	49 451	75 510	65 %	37 %	29 %

Registrering av fordelte partistemmer / manuell optelling / søndag 10. september 2023

	FH 01 Asker	FH 02 Holmen	FH 03 Heggedal	FH 04 Røykens.	FH 05 Slemme- stad	FH 06 Sætre	FH 07 Tofte	FH 08 inst/ amb	FH 09 konv/ sentralt	SUM	%
Arbeiderpartiet	973	403	279	401	461	262	291	91	158	3 319	12,51
Fremskrittspartiet	549	391	155	312	246	231	83	30	139	2 136	8,05
Høyre	4 093	3 319	809	991	1 313	785	288	173	800	12 571	47,37
Industri- og Næringspartiet	123	105	57	97	95	85	55	2	27	646	2,43
Kristelig Folkeparti	150	72	31	47	52	31	26	12	23	444	1,67
Liberalistene	15	19	3	5	6	8	3	0	4	63	0,24
Miljøpartiet De Grønne	694	318	145	157	153	117	53	10	180	1 827	6,88
Norgesdemokratene	38	33	12	32	23	24	9	0	5	176	0,66
Partiet Sentrum	74	29	17	13	21	10	1	3	21	189	0,71
Pensjonistpartiet	202	100	37	96	163	73	57	13	13	754	2,84
Rødt	223	86	56	77	105	61	48	3	64	723	2,72
Senterpartiet	200	69	37	69	34	41	42	9	25	526	1,98
SV - Sosialistisk Venstreparti	517	183	119	140	137	112	50	25	118	1 401	5,28
Venstre	669	422	133	87	164	74	35	19	162	1 765	6,65

PARTI-sedler til fordeling totalt	8 520	5 549	1 890	2 524	2 973	1 914	1 041	390	1 739	26 540	100
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	------------	--------------	---------------	------------

Blanke stemmer	30	20	17	18	13	9	7	0	25	139
Tvilsomme sedler	4	0	0	0	0		0	0	9	13

Sedler i denne kretsen	8 554	5 569	1 907	2 542	2 986	1 923	1 048	390	1 773	26 692
------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-----	-------	---------------

Saksframlegg

Arkivsak
23/17920-1

Saksbehandler
Vibeke Hansen Smith

Behandles av

Utvalg for oppvekst
Utvalg for velferd
Utvalg for medborgerskap
Utvalg for samfunnstjenester
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

31.10.2023
31.10.2023
02.11.2023
02.11.2023
07.11.2023
14.11.2023

2. tertial rapport 2023 - økonomi

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Budsjettendringene vedtas i henhold til følgende tabeller:

Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
2-Oppvekst	
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	
Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Fellestråd	635
Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110
4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500
Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua	1 000
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600

Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovertatting kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonssfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	
Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenesteområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		
Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360
Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		
VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000
Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

2. For øvrig tas 2.tertialrapport til orientering
3. Bosetting av flyktninger i slutten av året utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å avsette 25 mill. kroner til disposisjonsfond og kommunedirektøren gis fullmakt til å benytte midler på fond når utgiftene oppstår.
4. I F-sak 36/23 og videre i 1.tertialrapport ble det tilført 3,5 mill. kroner til å etablere et næringsutviklingsfond. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne avsette til og tilføre midler fra dette fondet for å finansiere støtte i henhold til vilkårene i saken.

1. Sammendrag og konklusjon

2. tertialrapport 2023 viser årsprognose på 87 mill. kroner i merforbruk for tjenesteområdene. Kraftig prisvekst, økte utgifter innenfor velferdsområdet og lavere inntekter innenfor selvkostområdene er hovedårsakene til den negative prognosen. Høyere utbytte og høyere renteinntekter bedrer årsprognosen med 30,3 mill. kroner. Samlet sett rapporteres det om et merforbruk på 56,7 mill. kroner fra revidert budsjett for 2023.

Skatteinntektene hittil i år viser en vekst på 2,2 prosent sammenlignet med i fjor. Kommunene samlet har en vekst på 1,0 prosent. Skatteinngangen i 2. halvår er budsjettet lavere enn fjoråret med ekstraordinær høy skatteinngang og endring i utbyttebeskatningen.

Energifondets verdi har ved utgangen av august økt med 115 mill. kroner siden starten av året. Dette tilsvarer 7,7 prosent økning. Årsbudsjettet er 72,5 mill. kroner. Kommunedirektøren viser til 2. tertial 2023 Finans- og gjeldsforvaltning rapporten.

Den høye prisveksten utover deflator i 2022 ble ikke kompensert, noe som får effekt i 2023 og videre fremover. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett ble kommunene kompensert for økt pris og lønnsvekst i 2023, hvor kun 1/3 av utgiftsveksten ble kompensert via økte bevilgninger til kommunesektoren. De resterende økte utgiftene på 75 mill. kroner må kommunen dekke via økt skatteanslag som skyldes høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn ventet.

Høsten er imidlertid usikker for både skatteinntekter og finansavkastning og kommunedirektøren har i månedsrapporten for august anslått budsjettbalanse på disse områdene.

Kommunen har startet et omstillingsprogram for å kunne møte en forventet strammere kommuneøkonomi fremover. Tjenesteområdene rapporterer på status for

omstillings- og effektiviseringstiltak på 30 mill. kroner i 2023. I tillegg er det iverksatt tiltak for å redusere den økte styringsfarten fra 2022 og inn i 2023. Endringer og omprioriteringer er nødvendig for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i årene fremover.

Kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid (Kommuneloven §14-1). Handlingsreglene viser hvorvidt kommunens samlede økonomi utvikler seg i ønsket retning og sier noe om kommunens handlingsrom. Budsjettert netto driftsresultat ligger lavere enn målsetningen. De foreslåtte budsjettjusteringene i 2. tertial rapport finansieres ved bruk av disposisjonsfond og økt integreringstilskudd. Prognosen for netto driftsresultat per 2. tertial anslås til å bli mellom 0,0 og 0,5 prosent for året.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Det er i 2023 lagt opp til en rekke aktiviteter for å styrke dialog og samhandling mellom politisk og administrativt nivå. Gjennom månedsrapport og tertialrapporter følges den økonomiske utviklingen på tjenesteområdene tett opp.

Det legges frem totalt 5 månedsrapporter for formannskapet hvor det i tertialrapportene rapporteres på økonomi, omstillingstiltak og investeringer. I forbindelse med behandling av rapportene vil det bli lagt opp til en presentasjon og dialog om økonomisk status med formannskapet. Det vil blant annet gis en presentasjon av utvalgte investeringsprosjekter i formannskapets møte.

Kommunestyret har gjennom økonomireglementet vedtatt at økonomirapporteringen skal skje tertialvis. For å sikre en god oppfølging av kommunens økonomi ble det i K-sak 109/22, Politisk årshjul for 2023, vedtatt å rapportere for februar, juli og oktober i tillegg til tertialrapportering.

2. Tertialrapporten dekker følgende tema:

- Status drift for tjenesteområdene med kommentarer til prognose for året
- Status for gjennomføring av omstillings- og effektiviseringstiltak
- Skatt og rammetilskudd
- Finans- og gjeldsforvaltning
- Forslag til budsjettendringer innenfor drifts- og investeringsbudsjettet
- Status verbalvedtak
- Sykefravær og årsverksutvikling

Forslag til budsjettendringer er innarbeidet i 2. tertialrapport.

I tillegg viser Kommunedirektøren til vedtaksrapportering som viser denne periodens politiske vedtak og rapport på effektivering av disse, med status og eventuelle kommentarer. Se vedlegg.

Særskilt punkt som ikke omtales i selve rapporten: Torstad ungdomsskole – «Prosjekt kunstgress oppgradering».

I forbindelse med 1. tertialrapport ble det vedtatt å videreføre dialogen med Hvalstad IL og Asker idrettsråd (AIR) om mulighetene for oppgradering av Torstad grusbane til kunstgressbane. Det er gjennomført grunnundersøkelser av ekstern aktør hvor det er anbefalt masseutskifting og etablering av dreneringsløsning. Dette medfører en høyere prosjektkostnad, men AIR ser at det er mulighet til å dekke dette innenfor «fotballpotten» som de er med å forvalte sammen med kommunen som vil bli Asker kommunes bidrag. Idrettslaget må tilleggsfinansiere ved låneopptak, og det skal søkes om spillemidler. Hvalstad IL ivaretar byggherre ansvar, nødvendige avtaler med idrettslaget om disponering av grunn og driftsavtaler i tråd med øvrige avtaler av samme art inngås med Asker kommune. Miljøvennlig valg av fyll er et kriterium for å anlegge kunstgress i henhold til EU-regelverk og det forutsettes at banen vil være tilgjengelig for skole på dagtid og andre brukere når den ikke er belagt av organisert aktivitet.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Saken har relevans for alle tre bærekraftsdimensjonene i FNs bærekraftsmål – miljø, økonomi og sosiale formål.

4. Tidligere behandling

Saken har ikke tidligere vært behandlet.

5. Kommunedirektørens vurdering

Vi står i en krevende økonomisk situasjon med merforbruk i tjenesteområdene. Status per august viser vekst i skatteinntekter og en god avkastning på Energifondet. Høsten er imidlertid usikker både i forhold til skatt og finansavkastning.

Igangsatt omstillingsprogram skal sikre en fremtidig økonomisk bærekraftig tjenesteproduksjon, og tjenesteområdene må, i tillegg til vedtatte omstillinger, iverksette tiltak for å sikre riktig styringsfart frem mot 2024.

Som en del av omstillingsprogrammet og for å sikre at årets merforbruk reduseres har kommunedirektøren innført ansettelsesstopp gjeldende fra 21.august. Dette innebærer at ansettelsesmyndigheten som er delegert gjennom kommunens delegeringsreglement til virksomhetsledere, midlertidig er trukket tilbake. Alle stillinger skal vurderes og godkjennes av den enkelte tjenstedirektør etter en

helhetlig vurdering, blant annet om det er budsjettmessig dekning for stillingen før den utlyses.

Omstillingen handler om å tilpasse kommunens drift til gjeldende rammer og tilgjengelige ressurser. Dette vil i stor grad gjennomføres igjennom en bemanningstilpasning, reduksjon av overtid, merarbeid og innleie fra private vikarbyråer.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

2. tertial rapport 2023 - Økonomi
Vedtaksrapportering 2.tertial 2023

Saksprotokoll

Arivsak
23/17920

Saksbehandler
Vibeke Hansen Smith

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	31.10.2023	25/23
2 Utvalg for velferd	31.10.2023	22/23
3 Utvalg for medborgerskap	02.11.2023	38/23
4 Utvalg for samfunnstjenester	02.11.2023	34/23
5 Formannskapet	07.11.2023	168/23
6 Kommunestyret	14.11.2023	

2. tertial rapport 2023 - økonomi

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 31.10.2023 sak 25/23

Behandling

Leder Elisabeth Holter-Schøyen (V) innledet til saken. Rådgiver Christine Engh Gunnerud presenterte og svarte på spørsmål med direktør Lund.

Leder Holter-Schøyen (V) foreslo at utvalget tar 2. tertialrapport til orientering.

Innstillingen i 4 punkter ble enstemmig tatt til orientering.

Innstilling

1. Budsjettendringene vedtas i henhold til følgende tabeller:

Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
2-Oppvekst	
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	

Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Fellesråd	635
Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110
4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500
Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua	1 000
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600
Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovertatting kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonssfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	
Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenesteområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		
Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360
Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		
VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	

VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000
Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

2. For øvrig tas 2.tertialrapport til orientering
3. Bosetting av flyktninger i slutten av året utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å avsette 25 mill. kroner til disposisjonsfond og kommunedirektøren gis fullmakt til å benytte midler på fond når utgiftene oppstår.
4. I F-sak 36/23 og videre i 1.tertialrapport ble det tilført 3,5 mill. kroner til å etablere et næringsutviklingsfond. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne avsette til og tilføre midler fra dette fondet for å finansiere støtte i henhold til vilkårene i saken.

Saksprotokoll

Arivsak
23/17920

Saksbehandler
Vibeke Hansen Smith

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	31.10.2023	25/23
2 Utvalg for velferd	31.10.2023	22/23
3 Utvalg for medborgerskap	02.11.2023	38/23
4 Utvalg for samfunnstjenester	02.11.2023	34/23
5 Formannskapet	07.11.2023	168/23
6 Kommunestyret	14.11.2023	

2. tertial rapport 2023 - økonomi

Utvalg for velferd har behandlet saken i møte 31.10.2023 sak 22/23

Behandling

Presentasjon ved Anne Lise Wibstad.

Spørsmål til saken stilt i møte ble besvart av Anne Lise Wibstad, Aud Hansen, Ingrid Blichfeldt og Kristin Opsahl.

Forslag fremmet av Bård-Kjetil Dahl (R) til nytt vedtakspunkt 5:

For å styrke bemanningen innenfor Hjemmetjenester og institusjon og redusere konsekvensene for Psykisk helse og Rus foreslår Hovedutvalget for Velferd at det tas 25 millioner fra disposisjonsfondet og fordeles disse to programområdene. 20 mill. til Hjemmebaserte tjenester og 5 mill. til psykisk helse og Rus.

Forslaget fremmet av Bård-Kjetil Dahl (R) til nytt vedtakspunkt 5 falt mot 2 stemmer, Bård Kjetil Dahl (R) og Une Borg Kjølseth (SV).

Innstillingen i 4 punkter ble deretter enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Budsjettendringene vedtas i henhold til følgende tabeller:

Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
2-Oppvekst	
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	
Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Fellesråd	635
Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110
4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500
Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua	1 000
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600
Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovertatting kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonssfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

Beløp i 1000 kr	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	

Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenestoområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		
Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360
Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		
VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000
Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

2. For øvrig tas 2.tertialrapport til orientering
3. Bosetting av flyktninger i slutten av året utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å avsette 25 mill. kroner til disposisjonsfond og kommunedirektøren gis fullmakt til å benytte midler på fond når utgiftene oppstår.
4. I F-sak 36/23 og videre i 1.tertialrapport ble det tilført 3,5 mill. kroner til å etablere et næringsutviklingsfond. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne avsette til og tilføre midler fra dette fondet for å finansiere støtte i henhold til vilkårene i

Saksprotokoll

Arivsak
23/17920

Saksbehandler
Vibeke Hansen Smith

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	31.10.2023	25/23
2 Utvalg for velferd	31.10.2023	22/23
3 Utvalg for medborgerskap	02.11.2023	38/23
4 Utvalg for samfunnstjenester	02.11.2023	34/23
5 Formannskapet	07.11.2023	168/23
6 Kommunestyret	14.11.2023	65/23

2. tertial rapport 2023 - økonomi

Utvalg for samfunnstjenester har behandlet saken i møte 02.11.2023 sak 34/23

Behandling

Presentasjon ved direktør Ragnar Sand Fuglum.

Leder Lars Kristian Wear (H) foreslo å endre vedtakspunktet til: 2. tertialrapport tas til orientering.

Forslaget fremmet av Lars Kristian Wear (H) ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. 2. tertialrapport tas til orientering

Saksprotokoll

Arivsak
23/17920

Saksbehandler
Vibeke Hansen Smith

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	31.10.2023	25/23
2 Utvalg for velferd	31.10.2023	22/23
3 Utvalg for medborgerskap	02.11.2023	38/23
4 Utvalg for samfunnstjenester	02.11.2023	34/23
5 Formannskapet	07.11.2023	168/23
6 Kommunestyret	14.11.2023	65/23

2. tertial rapport 2023 - økonomi

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 02.11.2023 sak 38/23

Behandling

Direktør Christer Best Gulbrandsen innledet til saken.

Enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Budsjettendringene vedtas i henhold til følgende tabeller:

Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
2-Oppvekst	
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	
Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Felleståd	635

Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110
4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500
Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua	1 000
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600
Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovertatting kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonssfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettdringer	0

Investeringsbudsjettet:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	
Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenesteområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		
Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360
Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		
VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	

VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000
Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

2. For øvrig tas 2.tertialrapport til orientering
3. Bosetting av flyktninger i slutten av året utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å avsette 25 mill. kroner til disposisjonsfond og kommunedirektøren gis fullmakt til å benytte midler på fond når utgiftene oppstår.
4. I F-sak 36/23 og videre i 1.tertialrapport ble det tilført 3,5 mill. kroner til å etablere et næringsutviklingsfond. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne avsette til og tilføre midler fra dette fondet for å finansiere støtte i henhold til vilkårene i saken.

Saksprotokoll

Arivsak
23/17920

Saksbehandler
Vibeke Hansen Smith

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	31.10.2023	25/23
2 Utvalg for velferd	31.10.2023	22/23
3 Utvalg for medborgerskap	02.11.2023	38/23
4 Utvalg for samfunnstjenester	02.11.2023	34/23
5 Formannskapet	07.11.2023	168/23
6 Kommunestyret	14.11.2023	65/23

2. tertial rapport 2023 - økonomi

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 168/23

Behandling

Anders Nordmo (SV) fremmet følgende forslag til nytt punkt, tidligere fremmet i utvalg for velferd:

"For å styrke bemanningen innenfor Hjemmetjenester og institusjon og redusere konsekvensene for Psykisk helse og Rus foreslås det at det tas 25 millioner fra disposisjonsfondet og fordeles disse to programområdene. 20 mill. til Hjemmebaserte tjenester og 5 mill. til Psykisk helse og rus.»

Nordmos forslag fikk 1 stemme (SV), og falt.

Innstillingen ble deretter enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Budsjettendringene vedtas i henhold til følgende tabeller:

Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
2-Oppvekst	
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	
Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Fellesråd	635
Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110
4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500
Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua	1 000
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600
Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovertatting Kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonsfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	
Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenesteområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		

Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360
Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		
VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000
Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

2. For øvrig tas 2.tertialrapport til orientering.
3. Bosetting av flyktninger i slutten av året utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å avsette 25 mill. kroner til disposisjonsfond og kommunedirektøren gis fullmakt til å benytte midler på fond når utgiftene oppstår.
4. I F-sak 36/23 og videre i 1.tertialrapport ble det tilført 3,5 mill. kroner til å etablere et næringsutviklingsfond. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne avsette til og tilføre midler fra dette fondet for å finansiere støtte i henhold til vilkårene i saken.

Saksprotokoll

Arivsak
23/17920

Saksbehandler
Vibeke Hansen Smith

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for oppvekst	31.10.2023	25/23
2 Utvalg for velferd	31.10.2023	22/23
3 Utvalg for medborgerskap	02.11.2023	38/23
4 Utvalg for samfunnstjenester	02.11.2023	34/23
5 Formannskapet	07.11.2023	168/23
6 Kommunestyret	14.11.2023	65/23

2. tertial rapport 2023 - økonomi

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 65/23

Behandling

Bård Kjetil Dahl (R) fremmet følgende forslag:

«For å styrke bemanningen innenfor Hjemmetjenester og institusjon og redusere konsekvensene for Psykisk helse og Rus tas 21 millioner fra disposisjonsfondet og fordeles disse to programområdene. 16,5 mill. til Hjemmebaserte tjenester og 4,5 mill. til psykisk helse og Rus.»

Dahls forslag fikk 1 stemme (R), og falt.

Innstillingen ble deretter enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Budsjettendringene vedtas i henhold til følgende tabeller:

Driftsbudsjettet:

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
2-Oppvekst	

Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	
Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Fellesråd	635
Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110
4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500
Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua	1 000
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600
Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovernatting Kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonsfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Investeringsbudsjettet:

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	
Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenesteområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		
Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360

Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		
VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000
Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

2. For øvrig tas 2.tertialrapport til orientering.
3. Bosetting av flyktninger i slutten av året utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å avsette 25 mill. kroner til disposisjonsfond og kommunedirektøren gis fullmakt til å benytte midler på fond når utgiftene oppstår.
4. I F-sak 36/23 og videre i 1.tertialrapport ble det tilført 3,5 mill. kroner til å etablere et næringsutviklingsfond. Kommunedirektøren gis fullmakt til å kunne avsette til og tilføre midler fra dette fondet for å finansiere støtte i henhold til vilkårene i saken.

Asker
kommune

2. tertialrapport 2023

Asker kommune

Kommunedirektørens innledning

2. tertialrapport 2023 gir status for den samlede økonomiske utviklingen i kommunen per 31. august, prognoser for året som helhet og forslag til endringer innenfor drifts- og investeringsbudsjettet. Eventuelle budsjettendringer med varighet utover 2023 innarbeides i Handlingsprogrammet 2024-2027.

Tertialrapporten dekker følgende tema:

- Sentrale inntekter og utgifter
- Skatt og rammetilskudd
- Finans- og gjeldsforvaltning
- Forslag til budsjettendringer innenfor drifts- og investeringsbudsjettet
- Status og prognose innen det enkelte tjenesteområde. Herunder:
 - Status drift for tjenesteområdene med kommentarer til prognose for året
 - Status for gjennomføring av omstillings- og effektiviseringstiltak
 - Status investeringsprosjekter
- Sykefravær og årsverksutvikling
- Status verbalvedtak
- Vedlegg – vedtaksrapportering politiske saker

Økonomisk oversikt

2. tertialrapport 2023 viser årsprognose på 87 mill. kroner i merforbruk for tjenesteområdene. Kraftig prisvekst, økte utgifter innenfor velferdsområdet og lavere inntekter innenfor selvkostområdene er hovedårsakene til den negative prognosen. Høyere utbytte og høyere renteinntekter bedrer årsprognosen med 30,3 mill. kroner. Samlet sett rapporteres det om et merforbruk på 56,7 mill. kroner fra revidert budsjett for 2023.

Skatteinntektene hittil i år viser en vekst på 2,2 prosent sammenlignet med i fjor. Kommunene samlet har en vekst på 1,0 prosent. Skatteinngangen i 2. halvår er budsjettert lavere enn fjoråret med ekstraordinær høy skatteinngang og endring i utbyttebeskatningen.

Energifondets verdi har ved utgangen av august økt med 115 mill. kroner siden starten av året. Dette tilsvarer 7,7 prosent økning. Årsbudsjettet er 72,5 mill. kroner. Kommunedirektøren viser til 2. tertial 2023 Finans- og gjeldsforvaltning rapporten.

Den høye prisveksten utover deflator i 2022 ble ikke kompensert, noe som får effekt i 2023 og videre fremover. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett ble kommunene kompensert for økt pris og lønnsvekst i 2023, hvor kun 1/3 av utgiftsveksten ble kompensert via økte bevilgninger til kommunesektoren. De resterende økte utgiftene på 75 mill. kroner må kommunen dekke via økt skatteanslag som skyldes høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn ventet.

Høsten er imidlertid usikker for både skatteinntekter og finansavkastning og kommunedirektøren har i månedrapporten for august anslått budsjettbalanse på disse områdene.

Kommunen har startet et omstillingsprogram for å kunne møte en forventet strammere kommuneøkonomi fremover. Tjenesteområdene rapporterer på status for omstillings- og effektiviseringstiltak på 30 mill. kroner i 2023. I tillegg er det iverksatt tiltak for å redusere den økte styringsfarten fra 2022 og inn i 2023. Endringer og omprioriteringer er nødvendig for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i årene fremover. Som en del av

Månedrapport August-2023

omstillingsprogrammet og for å sikre at årets merforbruk reduseres har kommunedirektøren innført ansettelsesstopp gjeldende fra 21.august.

Kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid (Kommuneloven §14-1). Handlingsreglene viser hvorvidt kommunens samlede økonomi utvikler seg i ønsket retning og sier noe om kommunens handlingsrom. Budsjettert netto driftsresultat ligger lavere enn målsetningen. De foreslåtte budsjettjusteringene i 2. tertial rapport finansieres ved bruk av disposisjonsfond og økt integreringstilskudd. Netto driftsresultat etter forslag til budsjettendringer er på 0-0,5 prosent for året.

Status drift for kommunen (§5-4 Bevilgningsoversikter-drift)

Beløp i 1000

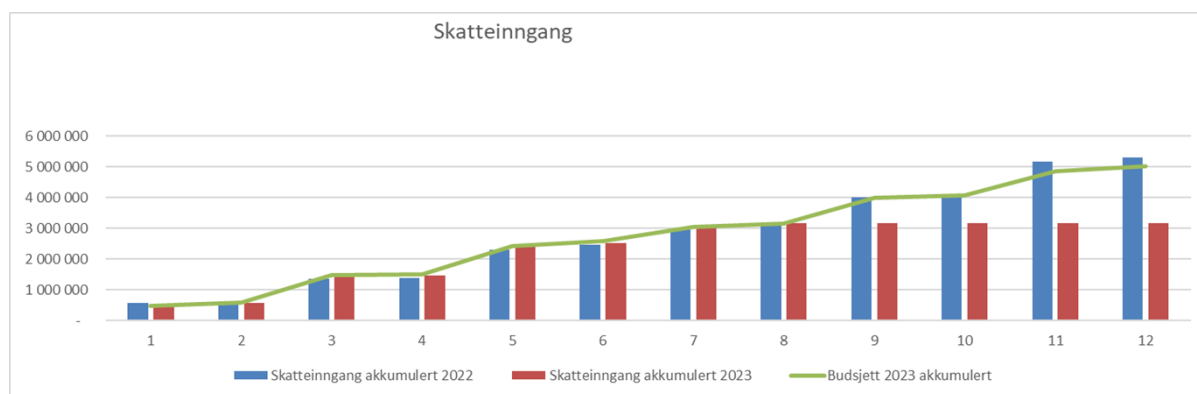
	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Avvik hittil i %	Rev.bud. 2023	Årsprognose	Avvik prognose i kr
Rammetilskudd	-1 750 081	-1 750 081	0	0,0 %	-2 000 538	-2 000 538	0
Innteks- og formuesskatt	-3 163 538	-3 161 069	-2 469	-0,1 %	-5 011 361	-5 011 361	0
Andre generelle driftsinntekter	-130 578	-130 802	224	0,2 %	-207 621	-207 621	0
Sum generelle driftsinntekter	-5 044 196	-5 041 952	-2 245	0,0 %	-7 219 521	-7 219 521	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	4 249 853	4 373 268	-123 416	-2,9 %	6 514 036	6 602 036	-88 000
Avskrivninger	0	0	0		563 754	563 754	0
Sum netto driftsutgifter	4 249 853	4 373 268	-123 416	-2,9 %	7 077 789	7 165 789	-88 000
Brutto driftsresultat	-794 344	-668 684	-125 660	-15,8 %	-141 732	-53 732	-88 000
Renteinntekter	-84 765	-96 154	11 389	13,4 %	-96 315	-116 315	20 000
Utbytter	-31 800	-42 141	10 341	32,5 %	-31 800	-42 091	10 291
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-54 978	-133 185	78 207	142,3 %	-82 500	-82 500	0
Renteutgifter	250 767	256 427	-5 660	-2,3 %	490 093	490 093	0
Avdrag på lån	65 438	65 438	0		386 000	386 000	0
Netto finansutgifter	144 661	50 385	94 276	65,2 %	665 478	635 187	30 291
Motpost avskrivninger	0	0	0		-563 754	-563 754	0
Netto driftsresultat	-649 683	-618 299	-31 384	-4,8 %	-40 007	17 702	-57 709
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	0	0	0		335 000	335 000	0
Avsetninger til bundne driftsfond	1 949	870	1 079	55,4 %	6 144	6 144	0
Bruk av bundne driftsfond	-33 321	-42 778	9 456	28,4 %	-34 321	-34 321	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0		89 639	89 639	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0		-356 454	-356 454	0
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0		0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-31 373	-41 908	10 535	33,6 %	40 007	40 007	0
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-681 056	-660 207	-20 849	-3,1 %	0	57 709	-57 709

Skatt og rammetilskudd

Måned rapport August-2023

Skatteinntektene hittil i år er 2,5 mill. kroner og 0,1 prosent lavere enn budsjett. Skatteinntekten viser en vekst på 2,2 prosent sammenlignet med samme periode i fjor. Tilsvarende for kommunene samlet er en økning på 1,0 prosent. August er normalt en liten skattemåned og består hovedsakelig av restskatt.

Det er flere forhold som tyder på at skatteinntekten for 2023 blir høyere enn anslaget fra revidert nasjonalbudsjett. Dette vil være i tråd med Asker kommunes budsjetterte skatteinntekter for 2023. Figuren under viser månedlige skatteinntekter hittil i år sammenlignet med fjoråret, og trendlinjen viser budsjett for 2023 (beløp i 1000 kroner). Skatteinntektene ble ekstraordinært høye i 2022 på grunn av endring i utbyttebeskatning, og budsjettet i siste kvartal er justert tilsvarende da dette ikke er en varig endring.

Rammetilskuddet består hovedsakelig av innbyggertilskudd. For å sikre likeverdige tjenestetilbud blir det foretatt en utgifts- og inntektsutjevning av rammetilskuddet. Utgiftsutjevningen skjer på bakgrunn av kostnadsnøkler. Nøklerne består av en rekke kriterier som forklarer hvorfor det er forskjeller i kommunenes utgifter til velferdstjenester. Kriteriene er hovedsakelig knyttet til aldersgrupper, sosiale- og geografiske forhold.

Inntektsutjevning omfordeler inntekter fra kommuner med høye skatteinntekter til kommuner med lave skatteinntekter. Innbyggertilskudd og utgiftsutjevning baseres på satser i statsbudsjettet og utbetales kommunene i ti terminer. Inntektsutjevning beregnes ved hver termin og påvirkes både av egne skatteinntekter og landets skatteinntekter. Den økte skatteinntekten fører til økt inntektsutjevning ettersom Asker har høyere inntekt enn landsgjennomsnittet.

Andre generelle driftsinntekter

Andre generelle driftsinntekter består av integreringstilskudd, særtilskudd knyttet til enslige mindreårige flyktninger, samt rentekompensasjonsordninger for helse, skole og kirke. Årsprognose er budsjettbalanse.

Finans- og gjeldsforvaltning

Netto finans viser et positivt avvik på 94,3 mill. kroner i forhold til budsjett hittil i år. Avviket skyldes i hovedsak positiv avkastning på Energifondet med en merinntekt på 66,9 mill. kroner. I tillegg er avkastningen på pengemarkedsfond 11,3 mill. kroner høyere enn budsjettert. For pengemarkedsfond er avkastningen per juli, da rapporter fra forvalter ikke var klare når regnskapet stengte. Rapporter fra forvalter for august viser en fortsatt positiv utvikling.

Månedrapport August-2023

Verdien av Energifondet økte marginalt i august selv om amerikanske og europeiske aksjemarkeder hadde en negativ avkastning. Kronen svekket seg i august etter at den styrket seg relativt mye mot dollar og euro i juli, og det bidro positivt for Energifondets avkastning. Energifondets verdi har ved utgangen av august økt med 115 mill. kroner siden starten av året, tilsvarende 7,7 prosent avkastning. Årsbudsjettet for avkastning på Energifondet er 72,5 mill. kroner som tilsvarer en avkastning på 5 prosent.

Økte renter gir både høyere lånekostnader og høyere renteinntekter. Det er budsjettert med lånerente på innlån på 3,3 prosent i 2023. Rentekostnad hittil i år er ved utgangen av august 3,2 prosent. Renteinntektene er forventet 20 mill. kroner høyere enn budsjettert. Kommunedirektøren viser ellers til 2. tertial 2023 Finans -og gjeldsforvaltning rapporten.

Avdrag på lån er i henhold til budsjett.

Årsprognose for utbytte fra Askers selskapsportefølje er forventet 10 mill. kroner høyere enn budsjettert. Askerhalvøya Eiendom AS og Hurum Energi AS bidrar negativt, mens Vardar AS og Lindum Oredalen AS bidrar positivt.

Status drift for tjenesteområdene (§5-4 Sum bevilgninger drift, netto)

Beløp i 1000

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Avvik hittil i %	Rev. bud. 2023	Årsprognose	Avvik prognose i kr
Administrasjon og ledelse	284 810	276 255	8 554	3,0 %	411 207	401 707	9 500
Oppvekst	1 893 894	1 897 133	-3 238	-0,2 %	2 980 722	2 980 722	0
Velferd	1 481 917	1 568 525	-86 609	-5,8 %	2 256 036	2 306 036	-50 000
Samfunnstjenester	266 748	288 233	-21 485	-8,1 %	725 383	751 883	-26 500
Samfunnsutvikling	41 692	51 345	-9 653	-23,2 %	71 484	86 484	-15 000
Medborgerskap	223 748	224 733	-984	-0,4 %	342 144	348 144	-6 000
Tjenesteovergrepene	25 997	25 597	400	1,5 %	-104 867	-104 867	0
Sum bevilgninger drift, netto	4 218 806	4 331 822	-113 015	-2,7 %	6 682 110	6 770 110	-88 000
Herav:							
Avskrivninger	0	0	0		95 473	95 473	0
Netto renteutgifter og -inntekter	327	462	-135	-41,3 %	99 778	99 778	0
Avdrag på lån	0	0	0		0	0	0
Overføring til investering	0	0	0		1 000	1 000	0
Avsetninger til bundne driftsfond	1 949	870	1 079	55,4 %	6 144	6 144	0
Bruk av bundne driftsfond	-33 321	-42 778	9 456	28,4 %	-34 321	-34 321	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	4 249 853	4 373 268	-123 416	-2,9 %	6 514 036	6 602 036	-88 000

Årsprognosen for tjenesteområdene viser et negativt avvik på 87 mill. kroner i forhold til revidert budsjett. Avviket er blant annet forårsaket av for høy styringsfart inn i 2023, og økt prisvekst i 2022 som ikke ble kompensert fra staten. Kommunen er inne i et omstillingsprogram for å kunne møte en forventet strammere kommuneøkonomi i fremtiden. Det vises til F-sak 54/23 «Handlingsprogram 2023-2026 – revidert budsjett og økonomiske utsikter fremover».

Kommunedirektøren legger rammestyring til grunn. Ved overskridelser innenfor tjenesteområdets budsjettramme, skal det søkes løsninger ved å omprioritere ressurser innenfor kommunedirektørens/direktørens myndighetsområde.

Bosetting av flyktninger

Månedrapport August-2023

I august imøtekom Kommunestyret anmodningen fra IMDI om å bosette ytterligere 75 flyktninger i 2023, slik at det oppjusterte tallet er økt fra 360 til 435 flyktninger. Økt antall bosatte medfører økt integreringstilskudd fra staten. Integreringstilskuddet fordeles ut til virksomhetene som er berørt av økt bosetting og skal finansiere de økte kostnadene. Bosetting av flyktninger i slutten av 2023 utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å sette 25 mill. kroner til disposisjonsfond. Asker kommune opplever utfordring med finne passende bolig innen rimelig tid.

Flyktning tjenesten har per august bosatt 164 flyktninger og fått 35 personer på familiegjenforening. Ytterligere 89 er fordelt og skal bosettes i ukene fremover, og det vil si et etterslep. For de enslige mindreårige har Intro ung bosatt 14 ungdommer og skal bosette ytterligere 7. I henhold til anmodning fra IMDI vil da 21 av 22 ungdommer være bosatt.

Samlet forslag til budsjettendringer

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
Sum Sentrale budsjettendringer	0
2-Oppvekst	
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-1 400
Sum 2-Oppvekst	-1 400
3-Velferd	
Elveplassen hospits - økt pris og antall plasser i ny avtale mellom NAV og Asker Kirkelige Fellesråd	635
Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad legesenter	475
Sum 3-Velferd	1 110
4-Samfunnstjenester	
Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23	1 495
Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering	2 500
Drift kulturhuset Hovtun 4. kvartal 2023	250
Husleie inkl. felleskostnader for Ustadhagan på Klokkekarstua	1 000
Midlertidige lokaler Hvalstad skole	-600
Sum 4-Samfunnstjenester	4 645
6-Medborgerskap	
Asker kirkelig fellesråd - deflatorjustering RNB	790
Diakonstilling i Søndre Hurum menighet - samfinansiering av stilling	250
Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS	535
Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23	600
Nødovernatting kirkens feltarbeid - økt stilling	300
Overtakelse av Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23	500
Sum 6-Medborgerskap	2 975
9-Tjenesteovergripende	
Bruk av disposisjonsfond	-7 330
Integreringstilskudd til disposisjonsfond	25 000
Økt integreringstilskudd fra staten	-25 000
Sum 9-Tjenesteovergripende	-7 330
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Oppvekst:

Midlertidige lokaler Hvalstad skole

I Handlingsprogrammet (HP) 2023-2026 ble det tilført midler til midlertidige lokaler. På grunn av endret fremdrift er det ikke behov for hele bevilgningen i 2023. Midler trekkes ut fra 2023 og legges inn i HP 2024-2027.

Velferd:

Kjøp av fastlegehjemmel Slemmestad

Asker kommune kjøper ut en fastlegehjemmel ved Slemmestad legesenter.

Elveplassen hospits ny avtale

Det ble inngått ny avtale om drift av Elveplassen hospits. Antall plasser ble økt fra 8 til 10. Økningen i pris på 0,6 mill. kroner innarbeides.

Samfunnstjenester:

Asker og Bærum brann og redning IKS F-sak 113/23

I F-sak 113/23 ble det vedtatt å tilføre 1,495 mill. kroner på grunn av en høyere prisvekst enn det som ble lagt til grunn ved utarbeidelsen av budsjettet.

Husleie inklusiv felleskostnader for Ustadhagan på Klokkarstua

Det avsettes 1 mill. kroner til husleie inklusive felleskostnader for leie av Ustadhagan 1 (Rottefellabygget) på Klokkarstua. Dette er et tiltak for å kunne samlokalisere Vann og vannmiljø sine driftsavdelinger på Grette. Dette medfører at bla Asker Drift må flytte fra Grette og finne en annen lokasjon for verksted, oppmøteplass, maskiner og utstyr. Man har da landet på Ustadhagan 1 for Asker drift.

Midlertidige lokaler Hvalstad skole

I HP 2023-2026 ble det tilført midler til midlertidige lokaler. På grunn av endret fremdrift er det ikke behov for hele bevilgningen i 2023. Midler trekkes ut fra 2023 og legges inn i HP 2024-2027.

Kulturhuset Hovtun

I F-sak 130/23 ble det vedtatt å kjøpe kulturhuset Hovtun. Det innarbeides 0,25 mill. kroner til drift inkludert energi og vedlikehold av bygningsmassen i 2023. Helårsvirkning innarbeides i HP 2024-2027.

Drift av aktiviteter og renhold innarbeides ikke da dette i henhold til vedtaket dekkes av en driftsorganisasjon som skal etableres av de frivillige organisasjonene. Medborgerskap fremmer sak om dette før sommeren 2024.

Asker rådhus - mulighetsstudie for rehabilitering

Asker rådhus er 60 år og har et omfattende behov for rehabilitering. Dette gjelder spesielt nødvendige utvendige tiltak for å ivareta den særegne betongfasaden, og utskifting av vinduer. Dersom bygget skal ha en teknisk og funksjonell levetid videre, anses det som nødvendig å utføre en rekke innvendige tiltak (VVS, elkraft og energieffektivisering).

Kommunedirektøren anbefaler å utarbeide en mulighetsstudie slik at byggets eier Asker kommunale pensjonskasse og leietaker Asker kommune, har et godt grunnlag for å vurdere nødvendige tiltak og konsekvenser.

Medborgerskap:

Holmsbu kunstmuseum F-sak 42/23

Asker kommune skal ta over Holmsbu kunstmuseum i november 2023. I den forbindelse er det behov for driftstilskudd beregnet til 0,5 mill. kroner. Driftstilskuddet er beregnet til 1 mill. kroner i 2024 og 2025 og 0,8 mill. kroner i 2026.

Nødovertatting kirkens feltarbeid

Utvidelse til hel stilling som hvilende nattevakt slik at nødovertatting kan tilbys hele året. I dag har Herberget nødovertatting åpent ni måneder i året på grunn av at det alltid må være to medarbeidere på jobb.

Deflator Kirkelig fellestråd

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett ble deflator for kommunene økt med 1,5 prosent. For Asker kirkelige fellestråd utgjør dette 0,79 mill. kroner for kirke- og gravferdstjenester som også berøres av prisvekst. Det foreslås å tilføre 0,79 mill. kroner til tjenesteområdet for å dekke utbetaling av tilskudd til fellestrådet for kompensasjon av økt deflator.

Diakonstilling i Søndre Hurum menighet, samfinansiering av stilling

Asker kirkelige fellestråd har ønsket å harmonisere diakonordningen i hele kommunen, og dette er gjenstående stilling for å oppnå det. Stillingen delfinansieres med tilskudd fra Oslo bispedømmeråd på 0,45 mill. kroner, 0,25 mill. kroner fra Asker kommune og 0,2 mill. kroner fra Asker kirkelige fellestråd. Tilskuddet vil også bli innarbeidet med samme beløp i HP 2024-2027, i tråd med innspill til HP fra hovedutvalg for medborgerskap.

Kompensasjon for prisjustering i gjeldende avtale med NaKuHel F-sak 140/23

Asker kommune har en samarbeidsavtale med NaKuHel hvor de mottar støtte fra kommunen. Denne avtalen inneholdt ikke klausul om prisjustering. Det ble i F-sak 140/23 vedtatt å betale ut det som svarer til prisjustering i henhold til deflator for de årene avtalen har vært gjeldende og vil innarbeides i ny avtale. Prisjustering for disse årene utgjør 0,6 mill. kroner.

Gebyr detaljregulering IL ROS/ IL ROS Arena AS

ROS IL fikk innvilget dispensasjon i en byggesøknad knyttet til utvidelse av ROS arena og bygging av nytt kunstgress i gamle Røyken kommune. Denne dispensasjonen ble stoppet av statsforvalter og ROS IL ble pålagt å sende inn en privat detaljreguleringsplan for å regulere området som også omfatter Spikkestad ungdomsskole. Da dette også gjelder kommunens egne arealer og at den gamle kommunen hadde innvilget dispensasjon anser administrasjonen det som urimelig at ROS IL skal dekke kostnadene for denne detaljreguleringen. Kommunedirektøren foreslår at Asker kommune dekker denne kostnaden gjennom et ekstraordinært tilskudd på 0,5 mill. kroner for å kunne dekke gebyret for detaljreguleringen.

Tjenesteovergripende:**Integreringstilskudd til disposisjonsfond**

Bosetting av flyktninger i slutten av 2023 utløser integreringstilskudd i 2023, mens utgifter hovedsakelig vil oppstå i 2024. Det foreslås derfor å sette 25 mill. kroner til disposisjonsfond.

Økt integreringstilskudd fra staten

Økt antall flyktninger som skal bosettes i Asker kommune i 2023 medfører økt integreringstilskudd fra staten.

Status investering og finansiering (§5-5 Bevilgningsoversikter-investering)

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023
Investeringer i varige driftsmidler	627 627	1 279 127	1 316 850
Tilskudd til andres investeringer	10 126	28 216	19 150
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 742	0	5 400
Utlån av egne midler	20 000	54 786	51 000
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	659 495	1 362 129	1 392 400
Kompensasjon for merverdiavgift	-77 721	-170 147	-155 650
Tilskudd fra andre	-17 336	-67 055	-43 015
Salg av varige driftsmidler	-62 687	-80 000	-40 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-15 789	0	0
Bruk av lån	0	-710 927	-823 735
Sum investeringsinntekter	-173 533	-1 028 129	-1 062 400
Videreutlån	120 547	300 000	300 000
Bruk av lån til videreutlån	0	-300 000	-300 000
Avdrag på lån til videreutlån	21 283	57 000	57 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-50 625	-57 000	-57 000
Netto utgifter videreutlån	91 206	0	0
Overføring fra drift	0	-334 000	-330 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0

Månedrapport August-2023

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0	-334 000	-330 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	577 167	0	0

Det rapporteres på investeringer på samme nivå som vedtatt i kommunestyret, i henhold til forskriftsskjema §5-5 bevilgningsoversikter-investering i handlingsprogrammet 2023-2026.

Forskriftsskjemaene viser regnskap 2. tertial, bevilgninger for året og hvordan disse er budsjettert finansiert.

Kostnader knyttet til investeringer føres fortløpende, mens finansieringen hovedsakelig føres i forbindelse med årsavslutningen. Investeringer i anleggsmidler ligger forholdsvis lavt i forhold til regulert budsjett hittil i år. Det er per 2. tertial investert for 628 mill. kroner i varige driftsmidler av et budsjett på 1.279 mill. kroner.

Dette medfører av ulike årsaker at det blir overført midler fra 2023 til 2024. Foreslåtte overføringer vil bli innarbeidet i HP 2024-2027. Noen VAR-prosjekter har midler som ikke vil bli brukt fullt ut i 2023, dette gjelder også en sekkepost hvor periodiseringen av bevilgningen mellom år endres uten at det påvirker totalrammen til prosjektet.

Det foreslås å overføre 80 mill. kroner fra år 2023 til år 2024 i 2. tertialrapport.

Forslag til budsjettendringer investeringer

Endringer i 1000 kr	Budsjettkostnad	Budsjettinntekt
Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23	12 000	
Tofte brannstasjon	2 500	
Gamle Borgensvei 4-6 - bruksendring trossamfunnet	2 700	
Mellom tjenesteområder - kunstordningen for investeringsprosjekter	0	
Finansiering		
Økt merverdiavgifts refusjon		-1 840
Økt bruk av lån		-15 360
Sum	17 200	-17 200
Overføring av midler fra 2023 til 2024 i 1000 kr		

Månedrapport August-2023

VAR - utbygging av vann- og avløpsanlegg	-50 000	
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon	-15 000	
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-15 000	
Finansiering		
Redusert merverdiavgifts refusjon		3 000
Redusert bruk av lån		77 000
Sum	-80 000	80 000

Kjøp av kulturhuset Hovtun - F-sak 130/23

I F-sak 130/23 ble det vedtatt å kjøpe Hovtun. Det innarbeides 8 mill. kroner til kjøp av Hovtun og 4 mill. kroner til bygningsmessige strakstiltak.- tilsammen 12 mill. kroner. Viser ellers til omtale under driftstiltakene om kulturhuset Hovtun, da man skal komme tilbake med en sak om ny driftsorganisasjon.

Tofte brannstasjon

Bakgrunn for arbeidene som planlegges ved Tofte brannstasjon er at midlertidig samtykke for dagens løsning er gått ut. Arbeidstilsynet gjennomførte tilsyn ved brannstasjonen og har gitt pålegg om utbedringer.

Gamle Borgenvei 4-6 - bruksendring

Gamle Borgenvei 4-6 er regulert til kontor- og forretningsbygg. Deler av bygget er utleid til to ulike trossamfunn, og dette krever en bruksendring for arealene. Asker kommune har ikke gitt dispensasjon fra kravene så det må gjennomføres større bygningsmessige tiltak for å få godkjent bygget til forsamlingslokaler. Tiltakene gjelder utskifting av brannalarmanlegg, utskifting av ventilasjonsanlegg, tilpasning i forhold til universell utforming, utskifting av vinduer samt etablering av flere rømningsveier. Samlet investeringsbehov er 5,9 mill. kroner. Det søkes om 2,7 mill. kroner da resterende midler dekkes fra ulike koordineringspotter.

Kunstordningen for investeringsprosjekter

Asker kommune har en stor satsning på Borgen. Derfor omdisponeres midler til kunst til prosjektet Søndre Borgen barnehage og aktivitetspark tilsammen 0,771 mill. kroner fra prosjekt omsorgsboliger til personer med funksjonsnedsettelse Nedre Sem - låven med 0,571 mill. kroner og prosjekt omsorgsboliger til psykisk helse og rus - Klokkarstua med 0,2 mill. kroner.

Finansiering budsjettendringer

Budsjettendringene ovenfor medfører økt merverdiavgifts refusjon med 1,84 mill. kroner og økt bruk av lån med 15,36 mill. kroner.

Overføring av midler fra 2023 til 2024

I henhold til veileder for budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet skal det være fokus på samlet årlig budsjett og regnskap og ikke års uavhengig prosjektfokus. Kommunedirektøren vurderer investeringsbudsjettet og prosjektene med henhold til periodisering mellom år hvert tertial, for å hindre større avvik mellom budsjett og regnskap innenfor det enkelte år.

Bevilgningene som tas ut fra budsjett 2023 i 2. tertialrapport innarbeides i sin helhet i HP 2024-2027. På bakgrunn av innhentede årsprognoser foreslås det at 80 mill. kroner overføres fra 2023 til 2024.

Finansiering overføring av midler fra 2023 til 2024

Finansiering som tas ut av investeringsbudsjett 2023 er 3 mill. kroner i merverdiavgifts refusjon og redusert bruk av lån med 77 mill. kroner.

Kommunens tjenesteområder

Administrasjon og ledelse

Status økonomi

Beløp i 1000

Programområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Avvik i % hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose
10-Kommunedirektør	16 767	13 428	3 339	19,9 %	25 774	5 500	20 274
11-Økonomi	39 791	34 383	5 408	13,6 %	62 006	6 500	55 506
12-Organisasjon	228 251	228 444	-193	-0,1 %	323 427	-2 500	325 927
Sum	284 810	276 255	8 554	3,0 %	411 207	9 500	401 707

Kommentar til status økonomi

Årsprognose for tjenesteområdet er et mindreforbruk 9,5 mill. kroner. Det skyldes følgende forhold:

- Vakanser som følge av naturlig avgang
- Omstillingsreserven er ikke benyttet hittil i år

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett	Status	Risiko
Administrative budsjettreguleringer			
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - kommunedirektør	-3 000	Ferdig	✓
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - organisasjon	-1 150	I arbeid	✓
Sum	-4 150		
Sum tiltak	-4 150		

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - kommunedirektør

Omstillings- og effektiviseringskravet består av to tiltak som er reduksjon av lønnsbudsjettet med én direktørstilling og administrasjonens omstillingsreserve.

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - organisasjon

Stillinger holdes vakante og blir ikke erstattet, redusert vikarbruk og møtemat.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett					
	Status framdrift	Oppr. bud.	Bud. just.	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Digital satsing i skolene	Iht. plan	17 000	579	17 579	0	17 579
IKT investeringer politisk	Iht. plan	500	0	500	0	500
IKT-investeringer	Iht. plan	30 000	8 436	38 436	15 966	22 470
Kunnskapscenteret - inventar og utstyr	Iht. plan	0	172	172	8	165
Streamingutstyr politiske møter	Iht. plan	0	296	296	140	155
Sum		47 500	9 483	56 983	16 114	40 869

Oppvekst

Status økonomi

Beløp i 1000

Programområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Avvik i % hiå.	Rev. bud. 2023 prognose i kr	Avvik	Prognose
21-Barn, familie og inkludering	431 244	434 433	-3 189	-0,7 %	707 945	0	707 945
22-Barnehage	688 773	688 114	659	0,1 %	1 005 782	0	1 005 782
24-Skole	773 877	774 586	-709	-0,1 %	1 266 996	0	1 266 996
Sum	1 893 894	1 897 133	-3 238	-0,2 %	2 980 722	0	2 980 722

Kommentar til status økonomi

Årsprognose for tjenestområdet er budsjettbalanse.

Spesialpedagogisk tjeneste for førskolebarn har en risiko knyttet til økt antall vedtak. Det er også usikkerhet knyttet til overtid, kjøp av sykepleietjenester og økte turnustillegg hos Avlastnings- og omsorgstjenester for barn og unge.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett	Status	Risiko
Administrative budsjettreguleringer			
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - skole	-8 300	I arbeid	✓
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - barnehage	-2 900	I arbeid	✓
Sum	-11 200		
Sum tiltak	-11 200		

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - skole

Omstillings- og effektiviseringskravet for 2023 er innarbeidet i tildelingsmodellen til skolene som tilpasser driften og oppfyller lærenormen. Norm for lærertetthet gjelder i grunnskolen.

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - barnehage

Omstillings- og effektiviseringskravet for 2023 er innarbeidet i tildelingsmodellen til de kommunale barnehagene, som tilpasser driften. Bemanningsnormen oppfylles i barnehagene.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett					
	Status framdrift	Oppr. bud.	Bud. just.	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Barnebolig Bråsetveien	Ferdig	6 500	-1 625	4 875	6 087	-1 211
Barnehage - erstatte Søndre Borgen barnehage	Iht. plan	5 000	11 298	16 298	7 133	9 164
Barnehage - utvidelse Føyka	Forsinket	51 000	-44 813	6 187	1 087	5 100
Inventar og utstyr Oppvekst	Iht. plan	2 500	2 204	4 704	542	4 162
Koordineringspott bygg - Oppvekst	Iht. plan	10 000	-875	9 125	3 952	5 173
Skole - ny sentrumsskole med idrettshall	Iht. plan	0	1 230	1 230	317	913
Skole - ny skole Sætre	Iht. plan	3 000	14 241	17 241	12 828	4 413
Skole - ombygging Billingstad	Forsinket	2 000	0	2 000	0	2 000
Skole - utvidelse Hvalstad	Iht. plan	10 000	41 895	51 895	8 711	43 184
Skole - utvidelse Mellom-Nes	Forsinket	15 000	-14 500	500	133	367
Sum øvrige prosjekter		1 000	13 281	14 281	1 505	12 776
Sum		106 000	22 336	128 336	42 296	86 041

Sammendrag status investeringer

Barnehage – utvidelse Føyka

Det er inngått samspillsenterpriseavtale med felles utarbeidelse av forprosjekt. Det planlegges for politisk sak høsten 2023 der prosjektomfang og forprosjekt presenteres. Prosjektet skal være klart til innflytting høsten 2025, forutsatt fremdrift som planlagt. Brukerne av barnehagen er flyttet til midlertidig lokasjon og avtale om rivning av bygget er inngått.

Barnehage – erstatte Søndre Borgen barnehage

Det er inngått totalentreprisekontrakt for bygging av ny 8 avdelings barnehage ved Borgen skole. Planlagt ferdigstillelse i 2025.

Skole - Ny sentrumsskole med idrettshall

I forbindelse med detaljregulering av skole sees det også for beliggenheten for ny barnehage, torg og nærsenter. Ferdigstillelse av ny skole er i 2028 mens barnehagen ferdigstilles i 2030.

Skole – Nye Sætre

I F-sak 242/22 ble det vedtatt at ny barneskole i Sætre lokaliseres på Grytnes. Ny turnhall Asker syd innarbeides i dette prosjektet og avsatte midler er tilført skoleprosjektet. Regulering og avklaring av forutsetninger og omfang for prosjektet pågår, og det vil legges frem ny politisk sak til behandling i 2024. Reguleringen tar også hensyn til lokasjon av ny Sætre ungdomsskole som også skal lokaliseres på Grytnes. Det er gjennomført et tomtekjøp fra Sætre Bruk for å realisere prosjektet.

Skole - utvidelse Hvalstad

Det er signert kontrakt for gjennomføring ved totalentreprise og detaljprosjektering pågår. Prosjektet planlegger med innflytting vinteren 2026. Elevene ble fra skolestart busset til ny lokasjon og den fysiske byggestarten skjer i løpet av høsten.

Velferd

Status økonomi

Beløp i 1000

Programområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Avvik i % hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose
31-Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse	437 016	430 035	6 981	1,6 %	606 198	-5 000	611 198
32-NAV	103 841	106 780	-2 940	-2,8 %	163 990	-4 000	167 990
33-Hjemmetjenester og institusjon	790 905	864 719	-73 815	-9,3 %	1 278 937	-36 000	1 314 937
34-Psykisk helse og rus	150 155	166 991	-16 836	-11,2 %	206 910	-5 000	211 910
Sum	1 481 917	1 568 525	-86 609	-5,8 %	2 256 036	-50 000	2 306 036

Kommentar til status økonomi

Årsprognose for tjenesteområdet er et merforbruk på 50 mill. kroner. Det skyldes følgende forhold:

- Flere av virksomhetene er inne i en omstillingsprosess hvor økt bemanning utover grunnbemanning, opparbeidet gjennom koronapandemien, justeres tilbake til normal drift. Dette har ikke gått så raskt som planlagt, og prognose for merforbruk justeres derfor opp fra forrige rapportering. Dette gjelder spesielt innenfor institusjonstjenestene.
- Arbeidet med tilbakeføring av utenbygds brukere psykisk helse og rus er under arbeid, men er forsinket. Effekten vi hadde forventet i 2023 vil ikke komme før i 2024.
- Det har vært vedvarende problemer med rekruttering av leger. Dette medfører nødvendig bruk av legevikarer, som dessverre har en betydelig høyere kostnad. Rekruttering av leger er nå gjennomført og bruk av vikarbyrå avvikles fra september.
- Bærum kommune har meldt inn økte utgifter til Asker og Bærum legevakt i 2023. Prognosen justeres opp med dette anslaget.
- Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) vil få et større merforbruk. Det er satt i gang et arbeid med blant annet å se på tildelingspraksis. Alle BPA-ordninger er i denne forbindelse gjennomgått, og det er sett på vedtak som ikke er rettighetsfestet, vedtakstimer som ikke er effektivt av bruker og mulige erstatningstjenester. Det er per august redusert vedtakstimer og gitt erstatningstjenester, som utgjør en årlig besparelse på 1,5 mill. kroner.
- Vaksinasjon og smittevernklubben har avsluttet prosess med nedskalering av covid-19 vaksiner. Gjennom rammetilskuddet blir kommunen kompensert, men vil stå igjen med et merforbruk totalt sett da prosessen med nedskalering har vært tidkrevende.
- Sterk pris- og rentevækst har bidratt til at flere har hatt behov for sosialhjelp. Budsjettet ble styrket i 1. tertialrapport.
- Den sterke prisveksten på matvarer har ført til ekstra kostnader, som ikke er fullt ut kompensert.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett	Status	Risiko
Administrative budsjettreguleringer			
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - tjenester til personer med funksjonsnedsettelse	-4 450	I arbeid	
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - hjemmetjenester og institusjon	-3 250	I arbeid	
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - psykisk helse og rus	-1 400	I arbeid	
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - NAV	-500	Ferdig	
Sum	-9 600		
Sum tiltak	-9 600		

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - tjenester til personer med funksjonsnedsettelse

Hovedsakelig reduksjon av årsverk gjennom reviderte bemanningsplaner og turnusplaner. Tiltaket har høy risiko blant annet på grunn av økte hjelpebehov. Effektivisering av arbeidet knyttet til vederlagsberegning er utført.

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - hjemmetjenester og institusjon

Omstilling og effektivisering i form av reduksjon av stillinger, nye måter å jobbe på, heltidskultur og økt bruk av velferdsteknologi er i arbeid, og noe er utført. Tiltakene er tidkrevende i en stor organisasjon og gir resultater senere enn forventet. Mer effektivt innkjøp og bruk av forbruksmateriell er under arbeid.

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - psykisk helse og rus

Stillinger holdes ledig og tiltaket er utført.

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - NAV

Tiltakene, med blant annet avslutning av mentorprogrammet JobbAsker, er gjennomført.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett					Rest bud. i år
	Status framdrift	Oppr. bud.	Bud. just.	Rev. bud.	Regnskap hiå.	
Bråset bo- og omsorgssenter - varmeanlegg	Iht. plan	9 100	2 600	11 700	6 277	5 423
Eldre - sykehjem/boliger med heldøgns omsorg	Iht. plan	6 000	-1 587	4 413	1 583	2 830
Helsehus - Søndre Borgen	Iht. plan	111 750	-6 974	104 776	64 189	40 587
Kommunale utleieboliger	Iht. plan	0	7 735	7 735	15 793	-8 058
Koordineringspott bygg - Velferd	Iht. plan	4 000	2 510	6 510	2 199	4 311
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Nedre Sem låve	Iht. plan	78 500	-9 981	68 519	81 219	-12 701
Psykisk helse og rus - omsorgsboliger 2023	Iht. plan	40 000	-23 989	16 011	18 078	-2 067
Utleieboliger Skoledalen (tilpasset flermannsbolig)	Ferdig	0	40	40	1 460	-1 420
Velferdsteknologi - infrastruktur og utstyr	Forsinket	5 000	3 990	8 990	0	8 990
Sum øvrige prosjekter		275	44 206	44 481	3 698	40 784
Sum		254 625	18 551	273 176	194 497	78 678

Sammendrag status investeringer

Helsehus – Søndre Borgen

Bygget er overtatt fra entreprenør. Møblering og ferdigstilling knyttet til velferdsteknologi pågår. Det planlegges for innflytting mot årsskifte 2023/2024.

Psykisk helse og rus – omsorgsboliger Klokkarstua

Det etableres 12 plasser for psykisk helse og rustjenester på Klokkarstua. 7 plasser ble ferdigstilt i januar 2023 og 5 plasser ferdigstilles i februar 2024.

Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Nedre Sem låve

Det etableres 6 boliger med base og et arbeidssenter og prosjektet forventes ferdigstilt til april 2024.

Eldre – sykehjem/boliger med heldøgns omsorg

Prosjektet omfatter 80-100 heldøgns plasser i Kloppedalen med ferdigstilling årsskiftet 2026/2027 og 75-100 heldøgns plasser på Vette med ferdigstilling i 2030. Det jobbes nå med konseptfasen for prosjektet i Kloppedalen, med planlagt politisk sak høsten 2023 for å forankre forutsetninger og overordnet omfang.

Samfunnstjenester

Status økonomi

Beløp i 1000

Programområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Avvik i % hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose
40-Felles samfunnstjenester inklusive brann og redning	60 522	60 501	21	0,0 %	89 964	0	89 964
41-Eiendom	258 461	257 004	1 457	0,6 %	421 592	-500	422 092
44-Vann og avløp	-124 714	-110 917	-13 797	-11,1 %	49 435	-26 000	75 435
45-Miljø og samferdsel	72 479	81 645	-9 166	-12,6 %	164 391	0	164 391
Sum	266 748	288 233	-21 485	-8,1 %	725 383	-26 500	751 883

Kommentar til status økonomi

Årsprognose for tjenesteområdet er et merforbruk på 25,5 mill. kroner.

Selvkost vann og vannmiljø

Årsprognose ordinær drift er et merforbruk på 26 mill. kroner. I utgangspunktet innebærer årets budsjett at vann- og avløpstjenestene subsidieres med 40 mill. kroner som dekkes inn over kommunebudsjettet. I tillegg til dette meldes nå at det blir et ytterligere underskudd på 26 mill. kr. Dette er basert på kunnskap per august måned:

- Vannforbruket hos abonnentene har gått ned, som medfører en inntektssvikt på 17,0 mill. kroner. På vannmåleroppjøret for 2022 gikk antall kubikk ned med 200.000 m³ på hvert av områdene vann og avløp. Dette utgjør et negativt avvik på 7 mill. kroner som må dekkes inn i 2023. Forbruksnedgangen er antagelig en effekt av at abonnentene forbruker mindre vann, når man har hatt fokus på strømsparing. Forbruket i 2022 er lagt til grunn for a-konto faktureringen for 2023. I forhold til budsjettet nivå, betyr dette et inntektsavvik på 10 mill. kroner samlet for begge områdene. Hvis det viser seg at forbruket til abonnentene går opp igjen ved neste avlesning, vil dette komme som en positiv effekt på 2024 regnskapet.
- Asker og Bærum vannverk (ABV) melder at det reviderte budsjettet for 2023 legger opp til en kostnadsøkning på 5,5 mill. kroner for 2023. Kostnadsøkningen kommer som en følge av økte renter og kraftpriser.
- Renteprognoiser pr medio august anslår selvkostrenten til å bli 4,4 prosent for 2023. Budsjettet rente er på 4,22 prosent. Dette gir en merkostnad for året på 2,6 mill. kroner.

Virksomheten i 2023 også gjennomføre innsparingstiltak på 26 mill. kroner for å holde budsjettet til VAR gebyrene.

I tillegg rapporterer tjenesteområdet på energi:

Energi (gjelder hele Asker kommune)

Status per august viser at det er brukt 59 prosent av avsatt budsjett til energi (75 prosent i 2022). Kostnad ført per august inneholder kun strømkostnader som gjelder forbruk til og med juli. Samlet strømpris hittil i år er noe lavere enn 2022. Kommunenes energioppfølgingssystem, Energinett, viser at det har vært et samlet redusert forbruk hittil i år (total 46,2 mill. kWh) i forhold til samme periode i 2022 (totalt ca. 48,2 mill. kWh). Gjennomsnittlig har det vært noe kaldere hittil i år. Energisparende tiltak har altså hatt effekt. Gjennomsnittlig estimert porteføljepris for året er per i dag lavere enn 2022. Likevel viser prognose per august et merforbruk på strøm på ca. 10 mill. kroner i forhold til tildelt budsjett.

Status på strømsparetiltak

I henhold til tilleggsinnstillingen til HP 2023-2026 ble det vedtatt strakstiltak for strømsparing på 10-12 mill. kroner.

Det viktigste tiltaket var å redusere ventilasjonstidene. Etter mange klager ble ventilasjonstiden i mai justert tilbake til normalen. Konsekvensen er en redusert innsparing på 1,5 mill. kroner. Beregninger er gjort utfra en gjennomsnittlig energipris 1,1 kr/kWh.

Ventilasjonsanlegget i Risenga svømmehall skiftes ut og en forventer en betydelig besparelse. På Bråset bo- og omsorgssenter rehabiliteres varmeanlegget med ny varmepumpe og utvidelse av brønnpark. Her estimeres besparelsen på 1,6 mill. kWh.

Det ble påbegynt to energirehabiliteringsprosjekter i 2022, på Vollen og Vette skole. De er planlagt slutført i 2023. Her skal varmeanleggene oppgraderes med nye varmepumper. Prosjektene estimeres for å gi en samlet årlig besparelse på 608 000 kWh.

Det jobbes med videreutvikling av kommunens energioppfølgingssystem for å få bedre oversikt, oppfølging og kontroll på energiforbruket i kommunale bygg. Det skal gjennomføres energikartlegging av kommunes bygningsmasse for å utforme en langsiktig plan for gjennomføring av lønnsomme energirehabiliteringsprosjekter.

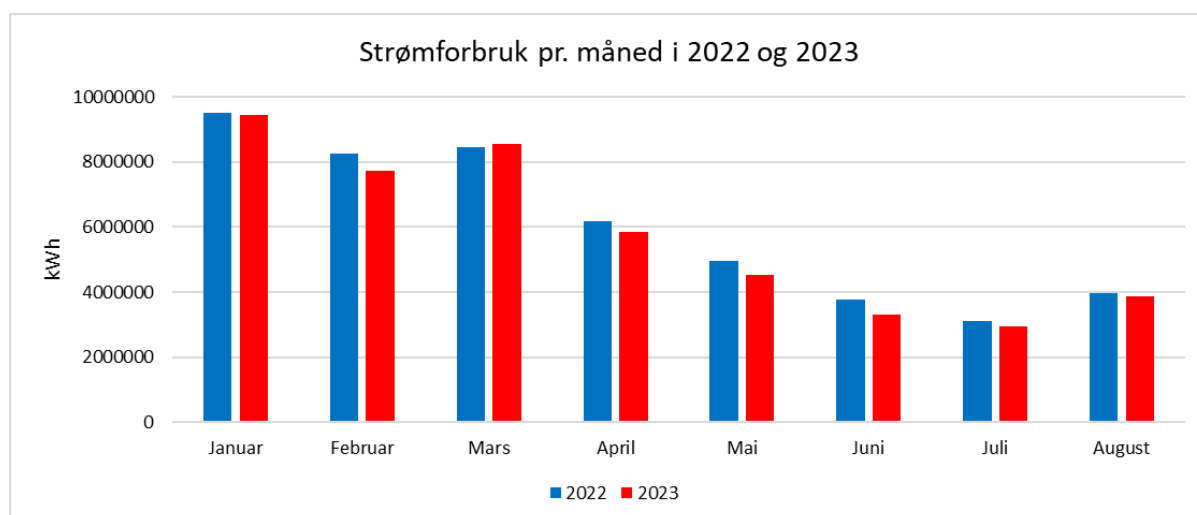
Gatevarmen ble skrudd av i deler av Asker sentrum gjennom vinteren.

Deler av veilyset ble slukket i sommermånedene.

Etablering av kunstis ute på Risenga utsettes i tre uker.

Sesongstart i ishallene startet i henhold til sparetiltakene i tilleggsinnstillingen.

Måned rapport August-2023

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak

Tiltak	Vedtatt budsjett	Status	Risiko
Administrative budsjettreguleringer			
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - eiendom	-2 800	I arbeid	✓
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - miljø og samferdsel	-1 000	I arbeid	✓
Sum	-3 800		
Sum tiltak	-3 800		

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - eiendom

Omstillings- og effektiviseringskravet for 2023 er innarbeidet i tjenesteområdets budsjetter. Virksomhetene Eiendom og Renhold og Praktisk bistand tilpasser driften tilsvarende.

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - miljø og samferdsel

Omstillings- og effektiviseringskravet for 2023 er innarbeidet i tjenesteområdets budsjetter. Virksomheten Miljø og samferdsel tilpasser driften tilsvarende.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Status framdrift	Årets budsjett				
		Oppr. bud.	Bud. just.	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Brannforebygging - formålsbygg	Iht. plan	6 000	3 163	9 163	3 444	5 718
Brannforebygging - kommunale boliger Røyken/Hurum	Iht. plan	5 000	1 734	6 734	4 440	2 294
Brannstasjon Hurum	Iht. plan	0	4 381	4 381	386	3 995
Eiendom på Konglungen - gave	Forsinket	0	2 945	2 945	25	2 920
Eiendomsutvikling	Iht. plan	1 000	-881	119	110	9
Hurtigbåtkai Slemmestad	Iht. plan	0	4 000	4 000	3 884	116
Idrett - mellomromsprosjekt Risenga	Forsinket	25 400	12 895	38 295	7 959	30 335
Klimatiltak	Iht. plan	625	587	1 212	0	1 212
Klimatiltak - ENØK	Iht. plan	4 000	6 394	10 394	3 868	6 525
Klimatiltak - mobilitet formålsbygg	Iht. plan	1 500	-118	1 382	1 062	320
Klimatiltak - mobilitet rettet mot Askersamfunnet	Forsinket	1 000	1 000	2 000	0	2 000
Koordineringspott - administrasjonsbygg	Iht. plan	1 000	445	1 445	0	1 445
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	Forsinket	12 500	4 347	16 847	212	16 635
Langenga Velodrom	Iht. plan	51 400	-5 400	46 000	20 000	26 000
Lokaliseringsprosjektet	Forsinket	0	5 282	5 282	2 908	2 375
Områdeplan for fremtidig infrastruktur Slemmestad	Iht. plan	18 000	10 144	28 144	7 862	20 282
Områdeutvikling - Føyka/Elvely	Iht. plan	0	9 313	9 313	0	9 313
Områdeutvikling - Risenga infrastruktur	Forsinket	0	-483	-483	1 199	-1 682
Områdeutvikling Høn-Landås	Iht. plan	20 000	25 665	45 665	25 000	20 665
Samferdsel - gang- og sykkelbro Nesøya	Forsinket	0	1 929	1 929	429	1 500
Samferdsel - oppfølging av sykkelstrategi inkl. FutureBike/bygg	Forsinket	17 500	-7 480	10 020	5 381	4 639
Samferdsel - oppgradering veilysanlegg	Iht. plan	15 000	-4 146	10 854	7 143	3 711
Samferdsel - oppgradering velveier	Iht. plan	0	1 436	1 436	409	1 027
Samferdsel - parkering	Iht. plan	500	527	1 027	729	298
Samferdsel - Terrasseveien trafikksikringstiltak	Iht. plan	0	-2 066	-2 066	112	-2 178
Samferdsel - trafikksikringstiltak	Iht. plan	10 000	0	10 000	2 578	7 422
Samferdsel - trafikksikringstiltak Nyveien	Forsinket	0	1 174	1 174	964	210
Samferdsel - utbedring kommunale veier	Iht. plan	9 300	11 527	20 827	12 550	8 277
Slemmestad - Vaterlandskvartalet	Iht. plan	120 000	-41 976	78 024	45 125	32 900
Spikkestad sentrum - vann, avløp og vei i Teglverksveien	Forsinket	5 200	-2 491	2 709	11 233	-8 524
Stabilisering Bøbekken	Ferdig	0	-9 629	-9 629	2 044	-11 673
Tettstedsutvikling	Iht. plan	3 000	-2 573	427	0	427
Tilfluktsrom kat 1-3 offentlige tilfluktsrom	Iht. plan	0	87	87	122	-35
Tilfluktsrom kat 2 tilfluktsrom i kommunale bygg	Forsinket	0	4 579	4 579	75	4 504
Tofte brygge	Forsinket	0	3 790	3 790	0	3 790
Turveier og friområder	Iht. plan	3 000	-767	2 233	2 399	-166
VAR - harmonisering av renovasjonsordning - avfallsbeholdere	Iht. plan	20 000	990	20 990	10 449	10 541
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjoner	Forsinket	20 000	2 509	22 509	1 870	20 639
VAR - omlastestasjon Yggeset gjenvinningsstasjon	Iht. plan	50 000	-33 804	16 196	1 745	14 452
VAR - rehabilitering vann- og avløpsanlegg	Forsinket	232 000	-147 240	84 760	115 301	-30 541
VAR - utbygging vann- og avløpsanlegg	Forsinket	103 800	14 372	118 172	32 721	85 450
VAR - vann- og avløpsanlegg Slemmestad sentrum	Forsinket	65 000	22 377	87 377	8 458	78 919
Østskogveien Nedre	Forsinket	0	-416	-416	108	-524
Sum øvrige prosjekter		13 000	11 109	24 109	13 808	10 301
Sum		834 725	-90 769	743 956	358 112	385 844

Sammendrag status investeringer

Brannstasjon Hurum

Brannstasjonen skal ligge på Tofte. Regulering er ferdig, konkurransegrunnlag er utarbeidet og prosjektet er utlyst for gjennomføring. Det er risiko knyttet til kostnader grunnet usikkerhet i markedet og økte miljøambisjoner. Forventet ferdigstilling av brannstasjonen er 2025/2026.

Hurtigbåtkai Slemmestad

Det bygges pir- kai for nye elektriske hurtigbåter med autonomt batteribyttesystem. Planlagt ferdigstilling høsten 2024.

Idrett - Mellomromsprosjekt Risenga

Prosjektet ferdigstiller uteområdene i løpet av november og tiltakene er park, ny gang- og sykkelvei, rundkjøring og busstopp ved svømmehallen, flomvei og ny belysning. Dette er i henhold til utbyggingsavtale med Viken fylkeskommune.

Langenga Velodrom

I K-sak 83/22 ble det vedtatt et økt eierbidrag på 5,4 mill. kroner, 20 mill. kroner i lån og forskuttert leie på 26 mill. kroner. Lånet er utbetalt og forskuttert leie forventes utbetalt i løpet av 2023.

Områdeutvikling Høn-Landås

Selvaag bolig har varslet om økte utgifter til gjennomføring av felles infrastruktur på Høn-Landås. Dette kommer kommunedirektøren tilbake til i forbindelse med HP 2025-2028. I F-sak 84/23 ble det vedtatt å inngå kjøpekontrakt for salg av boligfeltet H5.

Områdeplan for fremtidig infrastruktur Slemmestad

Områdeplanen for Slemmestad krever betydelige investeringer. Det er vedtatt at nødvendige tiltak for å oppfylle kommunens forpliktelser i "Utbyggingsavtale for Slemmestad sentrum - områdeplan", skal gjennomføres. Finansiering av tiltakene sikres gjennom handlingsprogrammet. I tillegg kommer privat finansiering i henhold til utbyggingsavtale. Det vil på nyåret 2024 legges frem en politisk orienteringssak som belyser det helhetlige kostnadsbildet.

Slemmestad – Vaterlandskvartalet

Det er vedtatt totalt 377,3 mill. kroner inkludert prisstigning, for å kunne gjennomføre de fleste prosjektene som er prosjektert innenfor detaljreguleringen for Vaterlandskvartalet. Entreprise for bygging av infrastruktur pågår nå. Forventet ferdigstilling i løpet av 2026.

Samferdsel – gang- og sykkelbro Nesøya

Prosjektet ble utsatt i 3 år i HP 2023-2026. Utlysning av entreprisen planlegges i januar 2026 med ferdigstilles i 2027. Det er per i dag en del usikkerhet i prosjektet i forhold til fremdrift og økonomi inntil kontrakt er inngått.

VAR - omlastestasjon Yggeset gjenvinningsstasjon

Prosjektet skal muliggjøre forsvarlig og forskriftsmessig komprimering/omlasting avfall. Planlagt ferdigstilling i 2024 under forutsetning av avklaring mot grunneier.

Samfunnsutvikling

Status økonomi

Beløp i 1000

Programområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Avvik i % hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose
51-Strategi, næring og analyse	27 276	30 759	-3 483	-12,8 %	45 919	0	45 919
52-Plan og bygg	14 416	20 586	-6 170	-42,8 %	25 565	-15 000	40 565
Sum	41 692	51 345	-9 653	-23,2 %	71 484	-15 000	86 484

Kommentar til status økonomi

Årsprognose for tjenesteområdet er et merforbruk på 15 mill. kroner. Det skyldes følgende forhold:

- I forhold til budsjett har det vært en inntektssvikt spesielt innenfor avdeling oppmåling, delesak og seksjonering, i tillegg til byggesak.
- For byggesak har det kommet inn få byggesøknader. Til sammenligning var det i fjor på denne tiden kommet inn 1 600 byggesaker, mot 1 100 i år. Sammenlignet med samme periode i fjor er det innen byggesak en nedgang på 15 prosent i antall vedtak fattet, 20 prosent nedgang i antall saksbehandlere, men produktiviteten per saksbehandler har økt med 6 prosent.

Tiltak

- Det jobbes med å justere bemanningen på tjenesteområdet, og det skal iverksettes omstilling innenfor tjenesteområdet.
- Det arbeides med en ny struktur for gebyrforskrift 2024 for å kunne legge til rette for 100 prosent selvkost på alle arter og tiltak.

Status økonomiplantiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett	Status	Risiko
Administrative budsjettreguleringer			
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - plan og bygg	-500	Ferdig	
Sum	-500		
Sum tiltak	-500		

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - plan og bygg

To stillinger er redusert som følge av naturlig avgang og vil gi effekt ut resten av året.

Medborgerskap

Status økonomi

Beløp i 1000

Programområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Avvik i % hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose
61-Innbyggertorg	26 721	26 226	495	1,9 %	43 932	0	43 932
62-Kultur og kirke	153 141	148 778	4 363	2,8 %	204 712	2 000	202 712
65-Idrett og friluft	43 886	49 729	-5 843	-13,3 %	93 499	-8 000	101 499
Sum	223 748	224 733	-984	-0,4 %	342 144	-6 000	348 144

Kommentar til status økonomi

Årsprognosen for tjenestområdet er et merforbruk på 6 mill. kroner. Det skyldes følgende forhold:

- Mindreinntekter i svømmehallene forårsaket hovedsakelig av politiske vedtak om blant annet gratis svømming for 2. og 10. trinn uten tilførsel av budsjettmidler. Sak om pris i svømmehallene ble lagt frem som en orienteringssak før sommeren, og skal til politisk behandling i slutten av 2023 eller begynnelsen av 2024.
- Gratis inngang i Drammensbadet i sommerferien kan ha bidratt til lavere besøkstall for badene
- Det iverksettes korrigerende tiltak på tjenestområdet for å holde budsjettammen.

Status økonomiplaniltak

Beløp i 1000

Tiltak	Vedtatt budsjett	Status	Risiko
Administrative budsjettreguleringer			
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - innbyggertorg	-692	I arbeid	⚠
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - idrett og friluftsliv	-500	Ferdig	✓
Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - kultur og kirke	-308	Ferdig	✓
Sum	-1 500		
Sum tiltak	-1 500		

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - innbyggertorg

Opprinnelige tiltak lar seg ikke utføre. Det har blitt igangsatt andre tiltak for å sikre at effektiviseringskravet blir nådd. Dette innebærer blant annet streng kostnadskontroll, strengere føringer for overtid og mindre vikarbruk.

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - idrett og friluftsliv

Omfordeling av personalressurser i svømmehallene er gjennomført.

Vedtatt omstilling og effektivisering HP 2023-2026 - kultur og kirke

Programområdet har redusert utgifter til reise, mat, vikarbruk, inventar og utstyr.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Status framdrift	Årets budsjett				
		Oppr. bud.	Bud. just.	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Askerhallen - ishall rehabilitering fra 2018	Forsinket	0	7 238	7 238	0	7 238
Digitale låsesystemer for tilgjengeliggjøring av lokaler for utleie	Iht. plan	2 000	0	2 000	0	2 000
Idrett - inventar og utstyr	Iht. plan	1 000	550	1 550	697	853
Idrett - ny idrettshall Nesbru videregående skole	Iht. plan	20 000	-15 000	5 000	0	5 000
Idrett - ny idrettshall Risenga, Leikvoll C	Ferdig	0	8 530	8 530	1 143	7 386
Idrett - ny idrettshall Røyken videregående skole	Iht. plan	61 000	-40 942	20 058	4 240	15 817
Idrett - rehabilitering Holmen ishall	Forsinket	7 400	2 309	9 709	286	9 423
Idrett - Risenga idrettspark	Iht. plan	0	894	894	860	35
Idrett - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	Iht. plan	2 500	13 406	15 906	5 926	9 980
Kirke - istandsettelse/rehabilitering Hurum kirke	Iht. plan	9 600	-3 558	6 042	2 700	3 342
Kirke - kirkelige investeringer	Iht. plan	3 500	-1 219	2 281	1 560	721
Kirke - ny urnelund Vardåsen kirke	Forsinket	0	149	149	160	-11
Kirke - rehabilitering inkl. nytt sprinkelanlegg Holmsbu kirke	Iht. plan	3 000	5 825	8 825	2 700	6 125
Kirke - rehabilitering Røyken kirke	Iht. plan	2 300	6 140	8 440	2 100	6 340
Kirke - Røyken kirke avløp	Forsinket	0	6 000	6 000	0	6 000
Kirke - tiltak gravferd	Iht. plan	750	150	900	0	900
Koordineringspott anlegg for friluftaktivitet	Iht. plan	250	0	250	0	250
Koordineringspott idrettsbygg	Iht. plan	6 000	17 435	23 435	10 072	13 363
Koordineringspott kulturarenaer	Iht. plan	2 000	223	2 223	0	2 223
Koordineringspott kulturminnebygg	Iht. plan	3 500	3 729	7 229	2 654	4 575
Kultur - inventar til kulturlokaler	Iht. plan	1 500	226	1 726	1 389	337
Kultur - kunst i offentlig rom	Iht. plan	500	748	1 248	0	1 248
Kultur - Sekkefabrikken nytt lyd- og lysutstyr	Iht. plan	0	417	417	0	417
Kulturskolen - instrumenter og utstyr	Iht. plan	500	1 070	1 570	1 556	14
Kulturskolen - mulighetsstudie for fremtidig kulturskole	Iht. plan	0	-272	-272	200	-473
Kulturskolen - ombygging av låven på Østre Asker gård	Iht. plan	0	1 195	1 195	2 560	-1 364
LED-belysning kommunale anlegg	Forsinket	250	0	250	0	250
Spikkestad kirke og kultursenter Teglen - lekkasje	Iht. plan	15 000	158	15 158	21	15 137
Tofte innbyggertorg - antikvarisk rehabilitering av samfunnshuset	Forsinket	0	1 247	1 247	61	1 185
Sum øvrige prosjekter		7 000	-6 521	479	3 348	-2 868
Sum		149 550	10 127	159 677	44 234	115 443

Sammendrag status investeringer

Idrett – ny idrettshall Nesbru videregående skole

Prosjektet er på plan for ferdigstilling i 2025, og det er signert kontrakt for gjennomføring. Politisk sak vedrørende revidert budsjett ble behandlet i juni 2023 og er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til HP 2024-2027.

Idrett – ny idrettshall Røyken videregående skole

Prosjektet er på plan for ferdigstilling høst 2024, og det er signert kontrakt for gjennomføring. Politisk sak vedrørende revidert budsjett ble behandlet juni 2023 og er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til HP 2024-2027.

Risenga ishall

Prosjektet er ferdigstilt under budsjett, etter at kostnader som Asker kommune har forskuttert, for blant annet Frisk Asker knyttet til utstyr med mer, er trukket ut. Det gjennomføres noe mindre forbedringsarbeider i 2023, men bygget er nå i ordinær driftsfase.

Sykefravær og årsverksutvikling

Sykefravær	2. kvartal 2022	2. kvartal 2023
Administrasjon og ledelse	4,9 %	4,9 %
Oppvekst	8,5 %	7,9 %
Velferd	10,6 %	10,0 %
Samfunnstjenester	6,0 %	6,8 %
Samfunnsutvikling	3,8 %	10,0 %
Medborgerskap	5,6 %	6,6 %
Total	8,6 %	8,4 %

Det registrerte sykefraværet i kommunen i 2. kvartal 2023 er på 8,4 prosent. Dette er en nedgang på 0,2 prosentpoeng sammenlignet med 2. kvartal 2022. Nedgangen i sykefravær kan i hovedsak tilskrives et redusert sykefravær i Velferd og Oppvekst. Det er i all hovedsak korttidsfraværet som er redusert, mens langtidsfraværet er stabilt sammenlignet med 2. kvartal i fjor.

Årsverk	30.04.2023		31.08.2023	
	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall årsverk	Antall ansatte
Administrasjon og ledelse	242	246	230	234
Oppvekst	2 566	2 867	2 552	2 837
Velferd	2 007	2 686	1 958	2 602
Samfunnstjenester	448	470	449	473
Samfunnsutvikling	129	135	124	129
Medborgerskap	282	397	275	386
Totalsum	5 673	6 801	5 588	6 661

Tallene inkluderer alle ansatte med et fast forpliktende arbeidsforhold, dvs. de med en på forhånd fastsatt arbeidstid (både faste og midlertidige). Ansatte i hel lønnet permisjon og fødselspermisjon er ikke tatt med. Der er vikarer inkludert. Lærlinger og timelønnede ekstravakter er ikke med i tallgrunnlaget.

Status verbalvedtak

2. tertialrapport 2023 – status for oppfølging av verbalvedtak

Årlig arbeidsmiljøpris i Asker kommune

Asker kommune jobber systematisk med ledelse, arbeidsmiljø, læring og kompetanseheving i tråd med føringene i temaplan for arbeidsgiverpolitikk.

Partssammensatt utvalg behandlet 6. juni 2023 sak om etablering av arbeidsmiljøpris i Asker kommune (sak 2/23). Det ble vedtatt å etablere en årlig arbeidsmiljøpris til utdeling internt i kommunen. Prisen skal deles ut én gang årlig, og første gang i 2024.

Arbeidsmiljøutvalget har gitt innspill til kriterier som skal legges til grunn for utdeling av prisen. Det er blant annet lagt vekt på at prisen skal stimulere til mer forebyggende og helsefremmende innsats. Vinneren av arbeidsmiljøprisen bør ha oppnådd vesentlig endring og/eller resultater etter en målrettet innsats det siste året.

Sommeraktiviteter for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Temaplanen På lik linje – personer med nedsatt funksjonsevne ble vedtatt av kommunestyret i mai 2023. Temaplanen omhandler personer med nedsatt funksjonsevne, med et særlig fokus på utviklingshemmede. Planen tilrettelegger for at personer med nedsatt funksjonsevne kan delta aktivt i samfunnet gjennom selvbestemmelse, og oppleve medvirkning, inkludering og tilhørighet på lik linje med andre innbyggere i kommunen.

Det er videre nedsatt et tverrfaglig koordinerende arbeid for å samle aktører og harmonisere ferie- og sommertilbud til alle barn og unge i hele kommunen.

Kommunen har allerede en tilskuddsordning (Aktivitetspotten) for å tilrettelegge for at frivillige lag og foreninger kan bidra til å arrangere ferie- og sommerferietilbud for barn og unge.

Kommunedirektøren vil i løpet av 4. kvartal 2023 eller 1. kvartal 2024 legge frem sak for hovedutvalg for oppvekst, hovedutvalg for medborgerskap og formannskapet om sommeraktivitetstilbud til barn og unge, inkludert tilbud til personer med funksjonsnedsettelse.

Aktive lokalsamfunn

Aktive lokalsamfunn er et praktisk og økonomisk samarbeid mellom idretten og kommunen. Målet er å skape styrket tilhørighet og fellesskap, og et økt aktivitetsnivå i lokalmiljøene. Tiltaket er rettet mot barn og unge.

Problemstillingen må sees i sammenheng med temaplan for oppvekst og arbeidet med å redusere utenforskap, temaplan for medborgerskap og temaplan for leve hele livet – i et aldersvennlig Asker.

Kommunedirektøren vil i løpet av 1. kvartal 2024 legge frem sak for hovedutvalg for medborgerskap, hovedutvalg for oppvekst og hovedutvalg for velferd med orientering om hvordan innbyggerne kan være aktive i sitt lokalsamfunn. Kommunedirektøren vil i saken orientere om samarbeid og tiltak rettet

mot ulike aldersgrupper som skal bidra til å skape mer aktive lokalsamfunn hvor innbyggere i alle aldre kan delta.

Boligstrategi for unge

Asker kommune har i mange år arbeidet målrettet med å tilrettelegge for at unge voksne skal kunne bosette seg i kommunen. I kommuneplanens samfunnsdel forutsettes det at minimum 15 prosent av boligproduksjonen skal være rimelige boliger. Kommunen har i tillegg jobbet systematisk med ulike virkemidler rettet mot lavinntektsgrupper, for eksempel bruk av tilvisningsavtaler med gunstige grunnlån for utbyggere, samt egne prosjekter for utbygging av rimelige boliger for ungdom.

Det arbeides med en temaplan for bærekraftig boligutvikling som skal vedtas av kommunestyret i 2024. Denne vil også omhandle temaet boliger for unge voksne og andre grupper i befolkningen som har ulike boligbehov.

Kommunedirektøren vil i løpet av 4. kvartal 2023 legge frem sak for formannskapet om førstegangsbehandling av temaplan for bærekraftig boligutvikling. Formannskapet vil i forkant av førstegangsbehandlingen få en presentasjon av kunnskapsgrunnlaget knyttet til temaplanen.

Lavterskeltilbud til unge mellom 13 og 20 år

Asker kommune har ulike tilbud rettet mot barn og unge og deres familier. Dette inkluderer også en rekke lavterskeltilbud. Kommunedirektøren vil særlig vise til styrkingen av Ungkultur, herunder ungdomskubbene. I tillegg til skolehelsetjenesten har Asker kommune også en egen helsestasjon for ungdom mellom 12 og 24 år. Tilbudet er gratis, og det er ikke nødvendig å bestille time. Videre har kommunen et forebyggende ungdomsteam som jobber med oppsøkende virksomhet, og som er tilgjengelig for både barn, unge og deres foresatte.

Barne- og familietjenesten har samtaletilbud, veiledning og kurs til barn, unge og foresatte. Tjenesten har også en mottakstelefon som er åpen hver ukedag. I tillegg har kommunen en lavterskel døgntelefon innen psykisk helse og rus.

Etter seminaret Ungdomsløftet om ungt utenforskap høsten 2022, er det satt i gang en prosess knyttet til hvordan seminaret skal følges opp.

Kommunedirektøren vil i løpet av 4. kvartal 2023 legge frem sak for hovedutvalg for oppvekst om orientering om lavterskeltilbud til barn, unge og deres foresatte.

Tofte samfunnshus

Forprosjektet for antikvarisk rehabilitering av Tofte samfunnshus har ikke startet opp.

Kommunedirektøren vurderer at det ikke er formålstjenlig å starte et forprosjekt med omfattende prosesser og medvirkning nå, da rehabiliteringen av Tofte samfunnshus i henhold til kommunestyrets vedtak er utsatt med tre år. Dette fordi kommunen har erfaring med at behov kan endre seg over tid, og at nye tekniske løsninger også kan bli aktuelle.

Det er etter kommunedirektørens vurdering derfor mer formålstjenlig å gjennomføre forprosjektet nærmere byggestart. Midlene til forprosjektet opprettholdes, men utsettes i tråd med ny fremdriftsplan.

Fordeling og drift av vannflater, stupetårn, halltid og andre ressurser i Askerbadene

Kommunedirektøren vil følge opp sak om organisering av badene med en sak om vurdering av driftsform. Saken vil også belyse andre aspekter som ulike modeller for drift av vannflater, stupetårn og andre relevante ressurser, samt koordinering av halltid.

Kommunedirektøren vil i løpet av 1. kvartal 2024 legge frem sak for hovedutvalg for medborgerskap og formannskapet om driftsmodell for svømmehallene. En egen sak om prisstruktur vil også legges frem i 4. kvartal 2023.

Skolesvømming

Skolesvømming er et lovpålagt og prioritert tilbud i Asker. Det er viktig å ha en optimal organisering og ressursbruk for å gi barna en tilfredsstillende opplæring i tråd med opplæringsloven. Det er videre viktig med en god pedagogisk og faglig tilnærming, der skolesvømming er godt integrert i det øvrige opplæringstilbudet i skolene.

Kommunedirektøren vil i løpet av 1. kvartal 2024 legge frem sak for hovedutvalg for medborgerskap, hovedutvalg for oppvekst og formannskapet om skolesvømming i Asker kommune, basert på tidligere vedtatte kriterier. Saken vil også berøre om dette kan og skal settes ut som et tjenestekjøp.

Bedre busstilbud i hele Asker

Temaplan for samferdsel og mobilitet er en bredt anlagt temaplan for bærekraftig samferdsel og mobilitet i hele kommunen. Planen synliggjør dagens og fremtidige utfordringer, utviklingstrekk, satsinger og mål for samferdselspolitikken i Asker kommune. Temaplanen belyser også kommunens påvirkningsmuligheter overfor samferdselsmyndighetene, og redegjør for dialogen med Ruter, Vy og andre aktører knyttet til transporttilbudet til innbyggerne.

Temaplan for samferdsel og mobilitet ble lagt frem for førstegangsbehandling i formannskapet i juni 2023, og er nå på høring. Planen skal endelig vedtas av kommunestyret i løpet av 2. kvartal 2024.

Bærekraftig idrett

Kommuneplanen, handlingsprogrammet og temaplanene bygger på FNs bærekraftsmål, og inneholder satsingsområder og strategier som skal bidra til at Asker kommune når sine mål.

Samarbeid med frivilligheten, næringslivet og andre aktører i sivilsamfunnet er vesentlig for å løse de samfunnsutfordringene vi står overfor. Idretten og frivillig sektor for øvrig gjør et svært viktig arbeid som støtter opp under de tre bærekraftsdimensjonene.

Kommunedirektøren la i april 2023 frem sak om bærekraftig idrett for hovedutvalg for medborgerskap (sak 18/23) og hovedutvalg for samfunnstjenester (sak 20/23). Saken redegjør for hvordan kommunen ønsker å tilrettelegge, samarbeide og bidra til idrettens arbeid med bærekraftsmålene. I tillegg redegjør saken for relevante planer og tiltak.

Velkommen til Asker!

Med bakgrunn i anmodning fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, vedtok formannskapet i januar at Asker kommune skal bosette 360 flyktninger i 2023 (sak 25/23).

Det ble i januar gjennomført en tematime for kommunestyret om kommunens arbeid med mottak og bosetting av flyktninger fra Ukraina. Det ble holdt presentasjoner fra virksomhetene Inkludering og mangfold, NAV Asker og Velferdsforvaltningen. Videre ble det orientert om driften av akuttmottaket på Filtvet.

Asker kommune mottok i mai en justert anmodning fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet om å bosette 435 flyktninger i 2023. Formannskapet vedtok i august å imøtekomme anmodningen (sak 136/23).

Per 4. september 2023 har Asker bosatt 164 flyktninger, hvorav 14 er enslige mindreårige. Dette er færre enn forventet. Årsaken er blant annet sen fordeling av flyktninger fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, et høyt antall familiegjenforeninger, mangel på kommunale boliger og mangel på tilrettelagte boliger for flyktninger med ekstra helseutfordringer.

Høringsinnspill/medvirkning. Hvordan når man ut til de planer og saker skal gjelde for

Asker kommune har et mål om å engasjere og involvere innbyggerne i samfunnsutviklingen, og har en variert verktøykasse for medvirkning. De ulike formene for innbyggermedvirkning er beskrevet i sak til formannskapet i desember 2021 (sak 240/21). Saken var en oppfølging av temaplan for medborgerskap.

Kommunedirektøren legger til grunn at metodikken for medvirkning må tilpasses ulike befolkningsgrupper, formål og ulike typer planer og saker. Asker kommune følger plan- og bygningslovens krav om medvirkning og høringer. Kommunen har i tillegg erfaring med gjennomføring av folkemøter, dialogmøter og workshops knyttet til temaer i kommuneplanen, jf. egen plan for medvirkningsprosesser i kommuneplanarbeidet.

Det er videre utarbeidet nye informasjonsbrev for varsling av arealplaner, samt brev til innbyggere om nye reguleringsplaner i deres område. I tillegg arbeides det med utvikling av kommunens nettsider for å synliggjøre og forenkle hvordan innbyggerne kan påvirke. Dette inkluderer også utvikling av en abonnementsfunksjon der innbyggere kan få varsel om saker i eget nærområde.

Kommunedirektøren har lagt frem sak for hovedutvalg for medborgerskap om status for arbeidet med digitalisering og forenkling av innspill og medvirkningsprosesser i plansaker etter plan- og bygningsloven (sak 30/23). Saken behandles i formannskapet i september 2023.

Kommunedirektøren vil i 2024 fremme sak om barns representant i plansaker. Denne ordningen vil i enda større grad sikre barn og unges involvering i samfunnsutviklingen i Asker.

Eldre kraftverk

Kommunedirektøren vil kontakte lokale historielag og anmode dem om å utarbeide en oversikt over nedlagte kraftverk, inkludert tilstand og eierforhold knyttet til de ulike kraftverkene. Tjenestemråde Samfunnstjenester kan gi historielagene veiledning ved behov.

Kommunedirektøren vil i løpet av 4. kvartal 2023 invitere historielagene til å gi formannskapet en orientering om resultatet av arbeidet med å kartlegge nedlagte kraftverk, deres eierforhold og tilstand mm.

Gratis meningokokkvaksine for elever i videregående skole

Elever på videregående skoler med bosted i Asker betalte tidligere ikke egenandel for meningokokkvaksine. Som en del av omstillingen i tjenesteområde Oppvekst høsten 2022, ble det innført egenbetaling for vaksinen.

Bærum kommune vedtok i 2022 å innføre gratis meningokokkvaksine for elever på videregående skoler bosatt i Bærum. Det er et ønske om felles praksis i Asker og Bærum rundt dette. Formannskapet vedtok derfor i februar 2023 at meningokokkvaksine skal tilbys uten egenandel for elever på videregående skoler med bosted i Asker (sak 33/23).

Vedtaksrapportering 2.tertial 2023

Nedenfor følger rapportering på oppfølging av vedtak fattet av politiske organer i 2.tertial 2023, som kommunedirektøren har ansvar for å følge opp.

Rapporteringen omfatter vedtak knyttet til saker som er sluttbehandlet i kommunestyret, formannskapet, utvalg for oppvekst, utvalg for velferd, utvalg for samfunnstjenester og utvalg for medborgerskap.

Det rapporteres kun på temaplaner til sluttbehandling i kommunestyret.

Saker til høring i ulike råd og utvalg rapporteres kun ved sluttbehandling i kommunestyret.

Vedtak knyttet til saker som er sluttbehandlet i plan- og bygningsutvalget og klageutvalget, og som er rettet mot utbyggere eller enkeltpersoner, følges opp av utvalgene selv- og eller tiltakshavere.

Følgende definisjoner er lagt til grunn:

• Iverksatt:

- Vedtaket er utført eller arbeidet med vedtaket er påbegynt, og det ikke er tvil om iverksettelsen
- Kommunedirektøren har tatt vedtaket til etterretning, vedtaket legges i prosess og innarbeides i fremtidige planer osv.
- Vedtaket er nesten utført/eventuelle forsinkelser er ubetydelige og uten konsekvenser

• Ikke iverksatt:

- Arbeidet med vedtaket er ikke påbegynt
- Arbeidet med vedtaket er påbegynt, men det er uklart når vedtaket kan iverksettes grunnet ulike forhold
- Iverksettelsen av vedtaket er forsinket

Dato	Utvalg	Saksnr.	Sakstittel	Status vedtak	Merknad
27.04.2023	ST	23/23	Handlingsprogram 2024-2027 - innspill og prioriteringer fra hovedutvalg samfunnstjenester	Iverksatt	
27.04.2023	ST	22/23	76/1 - Søknad om omdisponering av dyrka jord til oppføring av kårbolig	Iverksatt	
27.04.2023	ST	19/23	Stasjoner for tømning av kloakk fra fritidsbåter	Iverksatt	
27.04.2023	MB	22/23	Idrettsstipend 2023	Iverksatt	
27.04.2023	MB	21/23	Kulturstipend 2023	Iverksatt	
27.04.2023	MB	20/23	Høring - forslag til ny nærdemokratiordning i Asker kommune	Iverksatt	
27.04.2023	MB	19/23	Handlingsprogram 2024-2027 - innspill og prioriteringer fra hovedutvalg medborgerskap	Iverksatt	
27.04.2023	MB	18/23	Bærekraftig idrett	Iverksatt	
02.05.2023	FSK	79/23	Orientering om tilrettelegging for næringsliv og tettstedsutvikling i Tofte/Asker syd.	Iverksatt	
02.05.2023	FSK	84/23	Salg av boligfelt H5 på Høn	Iverksatt	
02.05.2023	FSK	83/23	Innkalling til generalforsamling - Asker Produkt AS - 3 mai 2023	Iverksatt	
02.05.2023	FSK	80/23	Høring: Næringspolitisk posisjonsnotat for Osloregionen - Asker kommunes høringssvar	Iverksatt	
02.05.2023	FSK	78/23	Søknad om å arrangere ballfest i Rådhusparken		
02.05.2023	FSK	77/23	Ny Søndre Borgen barnehage	Iverksatt	
02.05.2023	FSK	76/23	Bruk av øyene - et samarbeid med Frogn kommune og Oslofjordens friluftsråd	Iverksatt	
02.05.2023	FSK	75/23	Adkomst til Brønnøya	Iverksatt	
02.05.2023	FSK	73/23	Asker kommunale pensjonskasse - orientering om årsberetning og årsregnskap for 2022 - Orientering om endring av vedtekter	Iverksatt	
09.05.2023	KOM	27/23	Detaljregulering for kryssutbedring Fv. 167 Bleikerveien og Røykenveien - Sluttbehandling	Iverksatt	
09.05.2023	KOM	26/23	Å høre til - temaplan for oppvekst - 2.gangsbehandling	Iverksatt	

09.05.2023	KOM	25/23	Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - 2.gangsbehandling	Iverksatt	
09.05.2023	KOM	24/23	Sak fra kontrollutvalget – forvaltningsrevisjonsrapport tilpasset opplæring og spesialundervisning	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	100/23	Høring - endringer i inndelingslova	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	99/23	Saksprotokoll FSK, 23052023, Sak 99/23, Avtale om planarbeid på Yggeset til godkjenning	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	98/23	Gleinåsen områdeprosjekt vei, vann og avløp	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	94/23	Norges Cykleforbunds Kompetansesenter AS (NCK) - Innkalling til generalforsamling 26. mai 2023	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	93/23	Jobbhuset AS - Innkalling til generalforsamling 12. juni 2023	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	92/23	Røyken Eiendom AS - REAS - Innkalling til generalforsamling 21. juni 2023	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	91/23	Innkalling til generalforsamling - Lindum Oredalen AS - Onsdag 21 juni 2023	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	90/23	Innkalling til generalforsamling - Askerhalvøya Eiendom AS - onsdag 21. juni 2023	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	89/23	Vardar AS - Innkalling til generalforsamling 24. mai 2023	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	88/23	E134 Haukelivegen AS - Innkalling til generalforsamling 2. juni 2023	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	87/23	Innkalling til generalforsamling i AskersHus AS - Onsdag 31 mai 2023	Iverksatt	
23.05.2023	FSK	86/23	Hurum Energi AS - Innkalling til generalforsamling 21. juni 2023	Iverksatt	
30.05.2023	VF	19/23	Informasjon om pårørendekoordinator og «Pårørendeprosjekt sett, møtt og hørt»	Iverksatt	
30.05.2023	OV	22/23	Tilstandsrapport barnehage 2022	Iverksatt	
01.06.2023	MB	31/23	Aktive lokalsamfunn - oppfølging av verbalvedtak	Iverksatt	

01.06.2023	MB	33/23	Strategi for Asker kulturhus og øvrige kommunale arenaer	Ikke iverksatt	Vedtak iverksatt, punkt 4. <i>Asker kulturhus bes formulere en fremtidsstrategi med visjoner, utvikling og profil for Asker kulturhus og Slemmestad MEK/Sekkefabrikken i et langsiktig perspektiv (f.eks. 5, 10 og 20 år). Formålet med strategien skal være å tydeliggjøre rollen som Askers hoved kulturarenaer har både for lokalsamfunnet og regionen Vil bli utredet i løpet av 2024.</i>
01.06.2023	MB	27/23	Prinsipper for etablering og drift av frivilligsentraller- sluttbehandling	Iverksatt	
01.06.2023	MB	25/23	Videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talenttilbud	Iverksatt	
01.06.2023	MB	24/23	Harmonisering av retningslinjer for idrett, friluftsliv, kultur og annen frivillighet.	Iverksatt	
01.06.2023	ST	29/23	Saksprotokoll ST, 01062023, Sak 29/23, Private avløpsanlegg og tilknytning til kommunalt nett – orientering og prioriteringer	Iverksatt	
01.06.2023	ST	28/23	Drift av kloakkstasjoner for fritidsbåter	Iverksatt	
01.06.2023	ST	27/23	Mikromobilitet - alternative løsninger	Iverksatt	
06.06.2023	FSK	116/23	Idrettshaller Røyken og Nesbru - gjennomføring	Iverksatt	
06.06.2023	FSK	115/23	Vakås Etappe 4 - områdeprosjekt Vann og Avløp	Iverksatt	
06.06.2023	FSK	114/23	Yggeset - ny omlastestasjon	Iverksatt	
06.06.2023	FSK	113/23	Asker og Bærum brann og redning IKS - ABBR - Møte i representantskapet 02 2023 - torsdag 15. juni 2023	Iverksatt	
06.06.2023	FSK	109/23	Drammen havn - Innkalling til havnerådsmøte 21. juni 2023	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	29/23	Forslag til kommuneplan for Asker 2023-2035 - arealdelen - Sluttbehandling.	Iverksatt	

13.06.2023	KOM	41/23	Godkjenning av utbyggingsavtale for Heggum-Jaksland, felt B1-4	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	40/23	Tilknytningsplikt for private avløpsanlegg - opphevelse av maksgrense - endelig behandling.	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	39/23	4-års rapport for perioden 2020-2023	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	38/23	Strategiske mål og økonomiske rammer for handlingsprogrammet 2024-2027	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	37/23	1. tertial 2023 Finans- og gjeldsforvaltning	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	36/23	1. tertialrapport 2023 - økonomi	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	35/23	Årsrapport 2022 Gjelds- og finansforvaltning	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	34/23	Årsregnskap og årsberetning 2022 for Asker kommune og Askerbadet KF	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	33/23	Årsrapport 2022 for Asker kommune	Iversatt	
13.06.2023	KOM	32/23	Klageutvalgets årsmelding for 2022	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	31/23	Viken kontrollutvalgssekretariat IKS - vedtak om inngåelse av selskapsavtale	Iverksatt	
13.06.2023	KOM	30/23	Politisk struktur og organisering 2023 - 2027	Iverksatt	
20.06.2023	KOM	48/23	Konsernselskapet Veas AS - Imøtekomme behovet for å øke garantirammene for datterselskapene	Ikke iverksatt	Avventer Oslo kommune, slik at alle tre kommuner kan søke godkjenning av garanti samtidig hos Statsforvalteren.
20.06.2023	KOM	47/23	Rammer for etablering av Drammen Havn AS	Iverksatt	
20.06.2023	KOM	46/23	Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022	Iverksatt	
20.06.2023	KOM	45/23	Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling	Iverksatt	
20.06.2023	KOM	44/23	Reguleringsplan for Føyka barnehage - sluttbehandling	Iverksatt	
20.06.2023	KOM	43/23	Reguleringsplan for Tofte brannstasjon - sluttbehandling	Iverksatt	
20.06.2023	FSK	130/23	Mulighetsstudie Kulturhuset Hovtun	Iverksatt	
20.06.2023	FSK	125/23	Askers damanlegg	Iverksatt	

20.06.2023	FSK	124/23	Havneparken Slemmestad - plangjennomføring	Iverksatt	
20.06.2023	FSK	123/23	Kulturskolen - lokalisering	Iverksatt	
20.06.2023	FSK	122/23	Verbalvedtak nr. 7 og nr. 8 - HP 2023 - 26 (fordeling av bassengtid, drift og skolesvømming), foreløpig orientering	Ikke iverksatt	Følges opp med politisk sak Q1 2024
22.08.2023	FSK	140/23	Partnerskapsavtale med NaKuHel	Ikke iverksatt	Arbeidet starter opp med NaKuHel høsten 2023
22.08.2023	FSK	139/23	Avvikling av Stiftelsen Risenga bo- og omsorgssenter	Iverksatt	
22.08.2023	FSK	138/23	Forslag til nytt veinavn på del av Torstadåsen	Iverksatt	
22.08.2023	FSK	136/23	Justert anmodning om bosetting av flyktninger i 2023	Iverksatt	
22.08.2023	FSK	135/23	Vurdering av kommunal tildelingsrett i borettslag	Iverksatt	
22.08.2023	FSK	134/23	Forskuttering av spillemidler 2023	Iverksatt	
22.08.2023	FSK	133/23	Kommunal lånegaranti for Dikemark rideklubb	Iverksatt	
22.08.2023	FSK	132/23	Kommunal lånegaranti - Dikemark Idrettsforening	Iverksatt	

Saksframlegg

Arkivsak
23/18234-1

Saksbehandler
Harald Evensen

Behandles av
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
07.11.2023
14.11.2023

2. tertial 2023 finans- og gjeldsforvaltning

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. 2. tertialrapport 2023 Asker kommunes finans- og gjeldsforvaltning tas til orientering.

1. Sammendrag og konklusjon

I tråd med kommuneloven, forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning og Asker kommunes eget finansreglement rapporterer kommunedirektøren til kommunestyret om den løpende finansforvaltningen.

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om status for kommunens finans- og gjeldsforvaltning etter hvert tertial.

Internkontroll er i henhold til kommunens rutiner. Gabler AS kontrollerer månedlig at kommunen er innenfor vedtatt finansreglement. Pr. 31.08.23 er det ingen avvik fra reglementet.

Avkastningen i finansmarkedene er god så langt i 2023 etter et svakt 2022. Energifondets avkastning pr. 2. tertial er 7,7 prosent, tilsvarende 115 mill. kroner. Fondets sammensatte referanseindeks økte i samme periode med 7,6 prosent. Sammenligninger med referanseindeksen må gjøres over lang tid.

Rentene har fortsatt å øke i 2023 i Norge og hos våre viktigste handelspartnere. Norges Bank hevet styringsrenten til 4,25 prosent i september. Sentralbanken

overrasket markedet med å heve rentebanen framover ytterligere, og rentebanene tilsier nå en siste renteheving på 0,25 prosentpoeng mot slutten av 2023.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Finansrapporten gir en gjennomgang av kommunens finansielle stilling innenfor områdene likviditet, gjelds- og renteportefølje og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva gjennom Energifondet. Rapporten skal opplyse om eventuelle avvik mellom kravene i kommunens finansreglement og den faktiske forvaltningen og hvordan eventuelle avvik er håndtert.

Likviditet

Asker kommune har pr. 31.08.23 0,8 mrd. kroner i bankinnskudd og 0,6 mrd. kroner i likviditetsfond. Størrelsen på likviditeten varierer gjennom året og er normalt lavest på slutten av sommeren. Midlene tilhører kommunens fondsreserver.

Gjelds- og rentebytteporteføljen

Asker kommunes låneportefølje er ved utgangen av 2. tertial 2023 10,9 mrd. kroner. Det er så langt i år tatt opp et nytt lån på 400 mill. kroner til finansiering av egne investeringer og 300 mill. kroner i startlån fra Husbanken til videre utlån.

Lånevolumet må sees i sammenheng med tilgjengelig likviditet som utgjør 1,4 mrd. kroner ved utgangen av august 2023. Brutto gjeld pr. innbygger er 112.000 kroner pr. 31.08.23. Netto gjeld pr. innbygger er 81.000 kroner. Ved beregning av netto gjeld er tilgjengelig likviditet og verdien av Energifondet trukket fra brutto gjeld.

Av gjelden med renterisiko, har 51,6 prosent fastrente pr. 31.08.23. Gjennomsnittlig rentebindingstid i porteføljen er 2,2 år.

Langsiktige finansielle aktiva: Energifondet

Ved utgangen av 2. tertial er bokført verdi av kommunens Energifond 1.606 mill. kroner. Avkastningen pr. 31.08.23 7,7 prosent, tilsvarende 115 mill. kroner. Fondets sammensatte referanseindeks økte i samme periode med 7,6 prosent. Sammenligninger med referanseindeksen må gjøres over lang tid. Avkastningen så langt i år er 66,9 mill. kroner over budsjett. Budsjettert avkastning for året er 5 prosent.

Fondets avkastning må sees over tid, og kommunens finansreglement legger til grunn en rullerende investeringshorisont på ti år. Så langt i år har det vært en delvis reversering av fjorårets status i finansmarkedene. Mens Oslo Børs og energisektoren var vinnerne i 2022, har teknologiaksjer i USA, framvoksende markeder og flere av

de europeiske børsene steget klart mer enn Oslo Børs så langt i år. I tillegg fører effekten av kronesvekkelsen i år til at avkastningen på utenlandske aksjer målt i norske kroner øker.

Energifondet har en diversifisert portefølje som i stor grad påvirkes av utviklingen i de globale aksje- og obligasjonsmarkedene, og dette reflekteres i de gode avkastningstallene pr 2. tertial 2023.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Asker kommunes investeringsstrategi ivaretar hensynet til sosiale rettigheter, miljø og etiske forretningsprinsipper i samsvar med Global Compact FNs PRI som er:

- Vi innarbeider ESG-temaer i investeringsanalyser og beslutningsprosesser.
- Vi er aktive eiere og innarbeider ESG-temaer i vår eierskapsutøvelse.
- Vi arbeider for tilfredsstillende rapportering av ESG-temaer fra selskaper vi investerer i.
- Vi fremmer aksept for, og implementering av, prinsippene i finansmarkedet.
- Vi samarbeider for å forbedre effektiviteten i implementering av prinsippene.
- Vi rapporterer på våre aktiviteter og fremgang i implementering av prinsippene.

4. Tidligere behandling

Saken har ikke vært behandlet tidligere.

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren anbefaler å ta rapporten til orientering.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

2. tertial 2023 finans- og gjeldsforvaltning

Asker_kommune_Tertialrapport_Aktiva_2023_08_31

Asker_kommune_Tertialrapport_Gjeld_2023_08_31

Saksprotokoll

Arivsak
23/18234

Saksbehandler
Harald Evensen

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
07.11.2023	169/23
14.11.2023	66/23

2. tertial 2023 Finans- og gjeldsforvaltning

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 169/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. 2. tertialrapport 2023 Asker kommunes finans- og gjeldsforvaltning tas til orientering.

Saksprotokoll

Arivsak
23/18234

Saksbehandler
Harald Evensen

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
07.11.2023	169/23
14.11.2023	66/23

2. tertial 2023 Finans- og gjeldsforvaltning

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 66/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. 2. tertialrapport 2023 Asker kommunes finans- og gjeldsforvaltning tas til orientering.

2. tertial 2023
Finans- og gjeldsforvaltning

Innhold

Finansrapporteringen	3
Markedskommentar	3
Likvide midler	4
Gjelds- og renteportefølje.....	4
Fordeling lånegjeld på långiver/kredittinstrument	4
Gjeld pr. innbygger	4
Aktiviteter	4
Enkeltlån som andel av samlet låneportefølje	5
Rentebinding	5
Forfall rentebindinger	6
Finansieringsforfall	6
Oversikt lån pr. 31.08.2023	7
Finansielle garantier	8
Langsiktige finansielle aktiva: Energifondet	9
Fondets sammensetning	9
Avkastning	9
Avkastning pr. aktivaklasse.....	10
Porteføljens fordeling mellom aktivaklasser	11
Porteføljen	12
Historisk avkastning Energifondet.....	13
Stresstest av porteføljen	13
Finanstilsynets stresstest.....	13
Asker kommunes stresstest.....	14
Bufferfond	14
Etiske retningslinjer	15
Løpende oppfølging av etiske retningslinjer	16
Avvik og internkontroll	16
Endring av reglement for finans- og gjeldsforvaltning	16

Finansrapporteringen

Kommunedirektøren skal hvert tertial legge fram rapporter for kommunestyret som viser status for kommunens finansforvaltning.

I tillegg skal kommunedirektøren etter årets utgang legge fram årsrapport for kommunestyret som viser status ved årets slutt. Rapporten skal beskrive eventuelle avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet.

Dersom kommunedirektøren mener det er grunn til å endre finansreglementet, skal dette framgå av rapporteringen.

Markedskommentar

Høy inflasjon og renteøkninger fortsetter å prege 2023 i større grad enn flertallet så for seg ved inngangen til året. Økonomiene i USA og Europa tåler så langt de store renteøkningene, men det er nå tegn til at aktivitetsnivået i landene er på vei ned. Det samme er tilfellet for Norge, hvor den seneste oppdateringen fra SSB viste en vekst i bruttonasjonalprodukt for Fastlands-Norge på 0,2 prosent for juli 2023.

Norges Bank hevet styringsrenten til 4,25 prosent i september. Det er trettende gang banken hever renten i løpet av de siste to årene. Årsaken til rentehevingene er at inflasjonen fortsatt ligger langt over Norges Banks langsiktige mål på to prosent. Sentralbanken overrasket markedet med å heve rentebanen framover ytterligere, og rentebanen tilsier nå en siste renteheving på 0,25 prosentpoeng mot slutten av 2023.

Avkastningen i finansmarkedene er god så langt i 2023 etter et svakt 2022. Deler av det amerikanske aksjemarkedet har sammen med flere av de største aksjemarkedene i Europa stått for mye av avkastningen. I tillegg har utviklingen vært god i framvoksende markeder. I Norge og Norden er avkastningen i aksjemarkedet også positiv, men økningen er klart mindre. Kronesvekkelsen så langt i 2023 øker avkastningen på utenlandske aksjer målt i norske kroner.

Likvide midler

Asker kommunes likvide midler består av bankinnskudd i norske banker og plasseringer i likviditetsfond. Det er viktig å merke seg at beløpene svinger mye gjennom året og at tabellen kun gir et øyeblikksbilde.

Kommunen har gode betingelser på bankinnskudd og det reduserer kostnadene ved å holde likviditet. Det gjøres løpende vurderinger av hvor stor andel av de likvide midlene som plasseres i likviditetsfond.

Tall i 1 000 kroner	31.08.2023
Bankinnskudd	777 867
Likviditetsfond	616 107
Sum likvide midler	1 393 974

Gjelds- og renteportefølje

Fordeling lånegjeld på långiver/kredittinstrument:

Type lån Tall i 1 000 kroner	31.08.2023	31.12.2022
Obligasjonslån	1 500 000	1 500 000
Sertifikatlån	1 600 300	2 500 300
Kommunalbanken	5 610 600	4 365 300
KLP	356 100	365 600
Husbanken	1 864 800	1 587 300
Sum lån	10 931 800	10 318 400

Gjennomsnittlig lånerente hittil i 2023 er 3,2 prosent.

Gjeld pr. innbygger

Tall i 1 000 kroner	Bokført	Pr. innbygger
Total gjeld	10 931 800	112
<i>Gjeld knyttet til VAR</i>	<i>2 186 000</i>	<i>22</i>
<i>Startlån</i>	<i>1 864 800</i>	<i>19</i>
Totale finansielle eiendeler	3 000 819	31
<i>Energifondet</i>	<i>1 606 845</i>	<i>16</i>
<i>Likviditet</i>	<i>1 393 974</i>	<i>14</i>
Netto gjeld	7 930 981	81

Tabellen er basert på 98.040 innbyggere.

Aktiviteter

1. tertial:

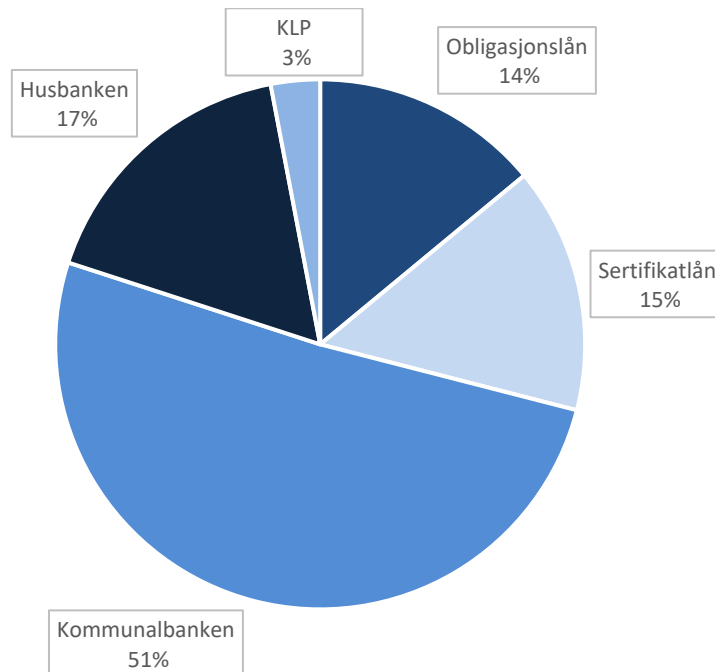
- Refinansiering av lån 500 mill. kroner
- Refinansiering av lån 500 mill. kroner
- Refinansiering av lån 500 mill. kroner
- Nytt låneopptak 400 mill. kroner
- Låneopptak 300 mill. kroner i Husbanken. Videreformidling av startlån.
- Sammenslåing av fem lån i Kommunalbanken

2. tertial 2023 finans- og gjeldsforvaltning

2. tertial:

- Refinansiering av lån 500 mill. kroner
- Refinansiering av lån 400 mill. kroner
- Refinansiering av lån 400 mill. kroner
- Gjennomført etterlevelseskontroll forvaltning av gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

Grafisk fremstilling av fordeling lånegjeld på utstedere/kredittinstrument

Enkeltlån som andel av samlet låneportefølje

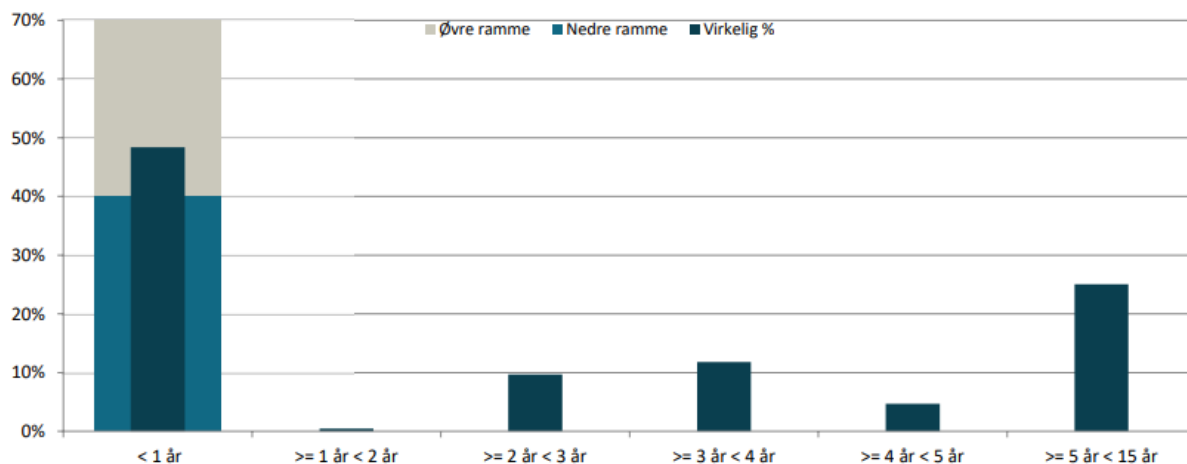
Kommunen har ingen lån som overstiger finansreglementets bestemmelser hva angår størrelse på enkeltlån. Reglementet tillater at et enkelt lån utgjør inntil 20 prosent av samlet låneportefølje. Største enkeltlån pr. 31.08.2023 utgjør 6,0 prosent.

Rentebinding

Andelen lån med flytende rente er 48,4 prosent og andelen lån med fastrente er 51,6 prosent av totalt lånevolum med renterisiko ved utgangen av august 2023. Inkludert i andelen lån med flytende rente er fastrentelån med forfall de neste 12 månedene. Kommunen jobber aktivt med å styre andelen fast og flytende rente. Det gjøres ved å ta opp lån med fast eller flytende rente og gjennom bruk av rentebytteavtaler. Rentebindingstiden i porteføljen er 2,2 år pr. 31.08.2023.

2. tertial 2023 finans- og gjeldsforvaltning

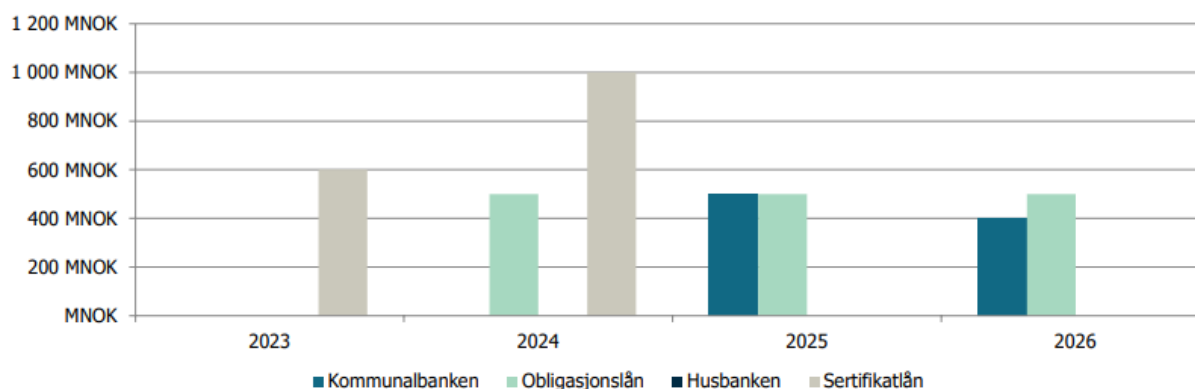
Forfall rentebindinger

Grafen viser fordelingen av forfall på rentebindinger.

Finansieringsforfall

Figuren nedenfor viser finansieringsforfall for kommunes lån frem til 2026. Låneforfallene er spredd ut i tid i tråd med reglementets krav om å redusere refinansieringsrisikoen. Gjennomsnittlig løpetid til forfall pr. 31.08.2023 er 14,3 år.

Grafen viser fordelingen av lån fordelt på forfallstidspunkt i perioden 2023-26.

2. tertial 2023 finans- og gjeldsforvaltning

Oversikt lån pr. 31.08.2023

Långiver	ISIN	Hovedstol	Forfallsdato
Sertifikatlån	NO0012708868	300 000 000	27.09.2023
Sertifikatlån	NO0012785726	300 300 000	15.12.2023
Sertifikatlån	NO0012847807	500 000 000	16.02.2024
Sertifikatlån	NO0012898644	500 000 000	19.04.2024
Obligasjonslån	NO0010798572	500 000 000	21.06.2024
Obligasjonslån	NO0010941115	500 000 000	26.02.2026
Obligasjonslån	NO0012866658	500 000 000	14.03.2025
Kommunalbanken	20160657	318 250 000	21.12.2056
Kommunalbanken	20070093	200 200 000	12.03.2037
Kommunalbanken	20200205	127 750 000	30.09.2059
Kommunalbanken	20200064	169 000 000	05.01.2054
Kommunalbanken	20200048	397 839 854	18.02.2039
Kommunalbanken	20200202	240 599 870	13.02.2045
Kommunalbanken	20200204	37 732 870	10.11.2053
Kommunalbanken	20200394	500 000 000	23.09.2025
Kommunalbanken	20200499	315 000 000	22.11.2060
Kommunalbanken	20210214	16 987 490	07.07.2033
Kommunalbanken	20210369	500 000 000	30.10.2028
Kommunalbanken	20220009	500 000 000	17.01.2029
Kommunalbanken	20220043	200 000 000	25.02.2027
Kommunalbanken	20220179	225 238 100	04.05.2043
Kommunalbanken	20220180	13 666 730	03.12.2043
Kommunalbanken	20220185	192 424 000	05.01.2054
Kommunalbanken	20230016	400 000 000	01.02.2028
Kommunalbanken	20230083	355 904 890	03.10.2039
Kommunalbanken	20230112	500 000 000	04.05.2048
Kommunalbanken	20230278	400 000 000	28.08.2026
KLP	8317.53.52042	207 459 667	03.11.2049
KLP	8317.55.48508	43 000 000	06.06.2058
KLP	8317.60.19622	105 600 000	17.07.2045
Husbanken	HUS-11515670-1	130 942 685	01.12.2037
Husbanken	HUS-11510126-10	7 593 632	01.12.2049
Husbanken	HUS-11516530-10	35 152 866	20.05.2041
Husbanken	HUS-11516530-40	24 694 561	20.11.2036
Husbanken	HUS-11520635-10	18 164 033	20.05.2042
Husbanken	HUS-11520635-20	17 889 920	20.11.2042
Husbanken	HUS-11520635-30	17 700 600	20.08.2042
Husbanken	HUS-11534778-40	5 815 430	01.05.2047
Husbanken	HUS-11537567-10	25 286 496	01.05.2047
Husbanken	HUS-11544871-1	412 731 651	01.11.2046
Husbanken	HUS-11545138-10	146 334 686	01.04.2052
Husbanken	HUS-11545931-10	300 000 000	01.04.2053
Husbanken	HUS-11544872-1	650 865 381	01.11.2063
Husbanken	HUS-11544777-1	2 036 534	01.05.2056
Husbanken	HUS-11544779-2	6 680 037	01.05.2056
Husbanken	HUS-11544780-1	1 495 977	01.05.2056
Husbanken	HUS-11544781-1	1 341 282	01.05.2056
Husbanken	HUS-11544783-1	1 302 318	01.11.2053
Husbanken	HUS-11544784-1	33 817 330	01.08.2054
Husbanken	HUS-11544785-1	1 154 660	01.08.2055
Husbanken	HUS-11544786-1	1 344 801	01.08.2055
Husbanken	HUS-11544787-1	1 394 064	01.08.2055
Husbanken	HUS-11544782-1	21 016 667	01.05.2059
SUM		10 931 709 082	

Tabellen viser en oversikt over samtlige innlån for Asker kommune pr. 31.08.2023

2. tertial 2023 finans- og gjeldsforvaltning

Finansielle garantier

Asker kommune kan i henhold til reglement for finans og gjeldsforvaltning § 3-4 stille lånegarantier for å finansiere investeringer som skjer i regi av ikke-kommersielle selskap, foretak, lag og foreninger. Vedtak om å stille garanti besluttet av formannskapet og godkjennes av Statsforvalteren dersom beløpet overstiger 7 mill. kroner. Rammen pr. år er 50 mill. kroner.

I 1. tertial 2023 er det gitt selvskyldnergarantier til Bødalen Idrettsforening og Nesøya Idrettslag. Samlet garantibeløp er 3,1 mill. kroner. I 2. tertial er det gitt selvskyldnergarantier til Dikemark rideklubb, 1,3 mill. kroner, og Dikemark idrettsforening, 14,7 mill. kroner.

Ved utgangen av 2022 hadde Asker kommune utestående selvskyldnergarantier for 397,1 mill. kroner og simple garantier for 28,5 mill. kroner.

Langsiktige finansielle aktiva: Energifondet

I 1999 solgte Asker kommune aksjene i Energiselskapet Asker og Bærum AS. Salgsinntekten var 790 mill. kr. og utgjør grunnkapitalen i Energifondet.

Fondets sammensetning

Disponering	Beløp
Energifondet – Grunnkapital	789 975 915
Energifondet – Realverdifond	481 261 604
Energifondet – Bufferfond	335 623 350

Pr. 31.08.2023 var bokført verdi av kommunens Energifond 1.607 mill. kroner. Fondets verdi har økt med 115 mill. kroner så langt i år. Bufferfondets størrelse er i tabellen over korrigert for verdiøkningen hittil i år.

Bufferfondets størrelse ble betydelig redusert i 2022 etter verdifall på investeringene og høy inflasjon som førte til en stor overføring til realverdifondet. Den positive avkastningen hittil i år øker verdien av bufferfondet til 336 mill. kroner pr. 31.08.23. Prisutviklingen så langt i år tilsier at inflasjonen også for 2023 vil være godt over Norges Banks mål på to prosent, og det vil ved årsslutt medføre en større overføring fra bufferfondet til realverdifondet.

Handlingsrommet til å benytte midler fra Energifondet til investeringer i årene som kommer vil avhenge av avkastningen på fondets plasseringer og inflasjonsutviklingen.

Finansreglementet slår fast at avkastning skal brukes til følgende formål:

1. Opprettholde realverdien av Energifondet ved at det avsettes til Energifondet-realverdikapital et beløp tilsvarende Energifondet pr. 31.12. året før, justert med SSBs konsumprisindeks (KPI).
2. Eventuell meravkastning utover dette avsettes som bufferkapital, dersom beregnet stresstest viser at kommunens bufferkapital ikke er tilstrekkelig til å ta høyde for vedtatte parametere for slik stresstesting. Bufferfondet skal minimum være 15 % av fondets størrelse.
3. Eventuell meravkastning utover dette avsettes til vedtatte investeringer.

Avkastning

Energifondets avkastning pr. 2. tertial er 7,7 prosent, tilsvarende 115 mill. kroner. Fondets sammensatte referanseindeks økte i samme periode med 7,6 prosent. Sammenligninger med referanseindeksen må gjøres over lang tid. Avkastningen så langt i år er 67 mill. kroner over budsjett. Budsjettert avkastning for året er 5 prosent.

Så langt i år har det vært en delvis reversering av fjorårets status i finansmarkedene. Mens Oslo Børs og energisektoren var vinnerne i 2022, har teknologiaksjer i USA, framvoksende markeder og flere av de europeiske børsene steget klart mer enn Oslo Børs så langt i år. I tillegg fører effekten av kronesvekkelsen til at avkastningen på utenlandske aksjer målt i norske kroner øker i 1. tertial i år. Energifondet har en diversifisert portefølje som i stor grad påvirkes av utviklingen i de globale aksje- og obligasjonsmarkedene, og dette reflekteres i de gode avkastningstallene så langt i 2023.

Globale aksjer bidro mest til det negative resultatet i Energifondet i fjor, men er ved utgangen av august opp 17,6 prosent og er sammen med norske/nordiske aksjer, opp

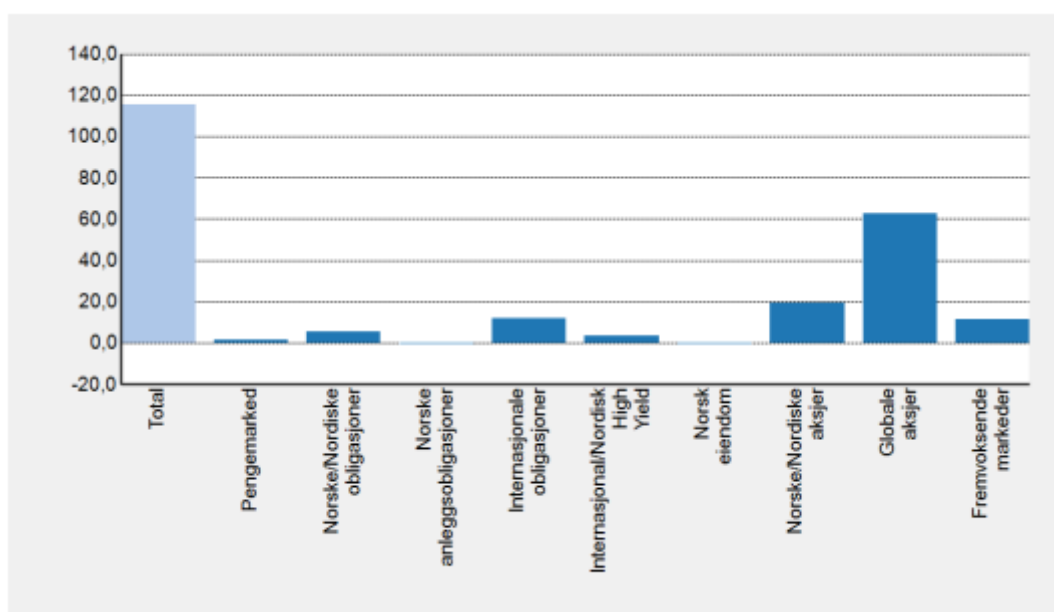
2. tertial 2023 finans- og gjeldsforvaltning

12,5 prosent, og aksjer i framvoksende markeder, opp 14,4 prosent, hovedforklaringen til de gode resultatene ved utgangen av 2. tertial.

Obligasjonsfond utgjør halvparten av Energifondets investeringer. Avkastningen så langt i år har vært god i de internasjonale obligasjonsfondene. De norske obligasjonsfondene har blitt negativt påvirket av en særnorsk oppgang i lange renter fra mars i år, og avkastningen her har vært lavere enn forventet ved inngangen til året. De ulike obligasjonskategoriene i Energifondet har oppnådd en avkastning mellom to og fem prosent så langt i 2023.

Forventet avkastning i obligasjonsfondene er nå klart høyere enn ved inngangen til 2022. Det gir ingen garanti for positiv avkastning på kort sikt, men betyr at vi nå får bedre betalt for risikoen.

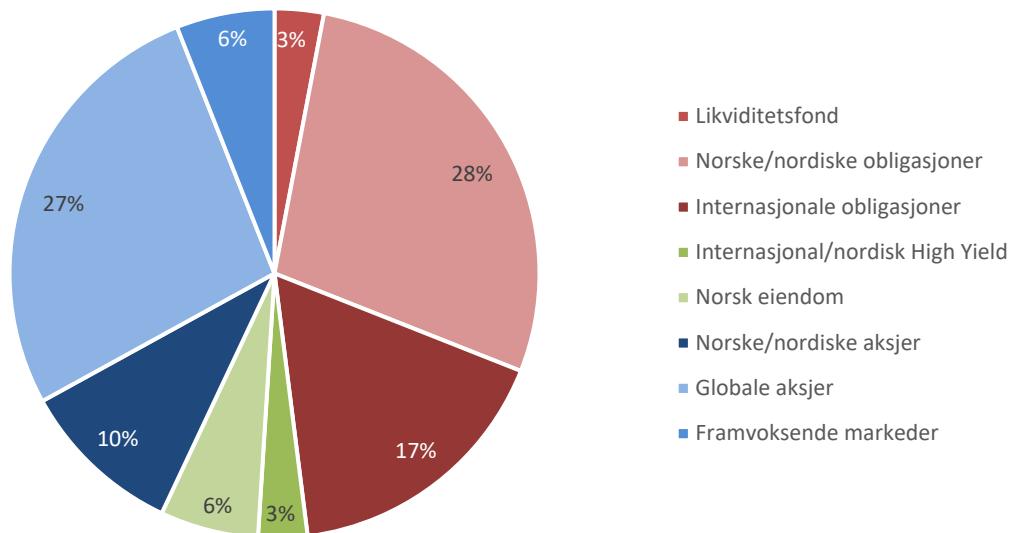
Avkastning pr. aktivaklasse

Grafen viser avkastning fordelt på de ulike aktivaklassene. Globale aksjer bidrar mest til den positive avkastningen så langt i 2023.

Aktivaklasse	Pr. 31.08.2023	2022
Pengemarked	1 417 641	482 874
Norske/nordiske obligasjoner	5 534 361	-10 667 737
Norske anleggsobligasjoner	-13 262	1 567 690
Internasjonale obligasjoner	11 800 647	-32 915 811
Internasjonal/nordisk High Yield	3 525 657	-2 342 914
Norsk eiendom	-610 857	-23 997 775
Norske/nordiske aksjer	19 552 844	-24 336 303
Globale aksjer	62 750 649	-100 990 563
Fremvoksende markeder	11 255 957	-12 627 979
Totalt	115 213 638	-205 828 519

Porteføljens fordeling mellom aktivaklasser

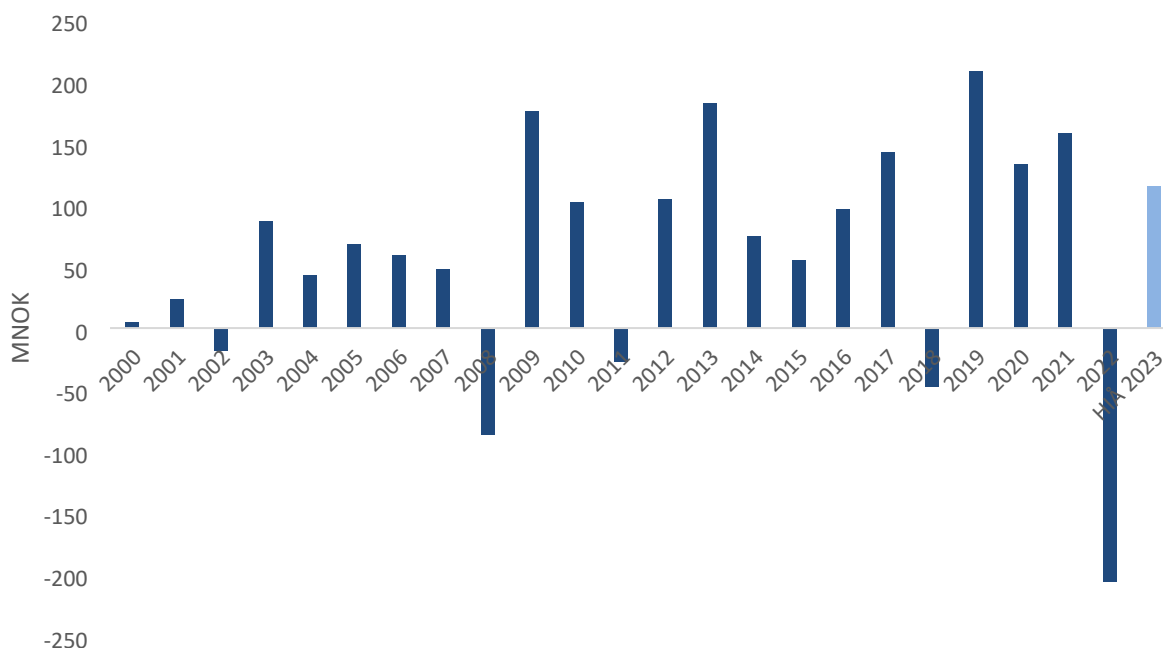

Porteføljen

Beholdning	Markedsverdi, TNOK	
	31.08.2023	31.12.2022
DNB Likviditet 20 E	47 507	71 091
Midler til investering	320	520
Nordea FRN Pensjon	n.a	n.a
Pengemarked	47 827	71 611
DNB Kredittobligasjon F	149 592	142 434
DNB Obligasjon Norden F	163 514	114 760
Nordea FRN Kreditt	136 615	33 541
Norske/Nordiske obligasjoner	449 722	290 735
DNB Anleggsobligasjoner	n.a	18 780
Nordea Anleggsobligasjoner	n.a	29 014
Norske anleggsobligasjoner	n.a	47 794
DNB Global Credit E	52 464	75 698
Nordea Europeisk Kredittobligasjon	95 912	91 783
Odin Kreditt A	125 683	119 778
Internasjonale obligasjoner	274 059	287 258
DNB High Yield D	51 172	48 646
Nordea Global High Yield H2N	n.a	25 697
Internasjonal/Nordisk High Yield	51 172	74 343
Entra ASA	19 960	21 160
Odin Eiendom B	8 624	n.a
Olav Thon Eiendomsselskap ASA	61 800	64 177
Norsk eiendom	90 384	85 337
Arctic Nordic Eq.	68 124	63 290
Fondsfinans Norden	91 282	78 460
Odin Norden B	n.a	7 347
Odin Norge B	7 726	7 017
Norske/Nordiske aksjer	167 132	156 114
AKO Global L/O H2N	n.a	126 659
KLP AksjeGlobal Indeks S	189 554	n.a
Nordea Global Opp H2N	n.a	70 361
Nordea Stabile Aksjer H2N	94 733	87 084
Odin Global A	139 163	116 860
Globale aksjer	423 451	400 964
DNB Global Emerging Markets A	n.a	55 012
DNB Global Emerging Markets Indeks	103 098	n.a
Nordea Emerging Stars Eq	n.a	22 245
Fremvoksende markeder	103 098	77 257
Total (Asker kommune)	1 606 845	1 491 413

Tabellen viser porteføljen fordelt på plasseringer innenfor hver av aktivaklassene.

Historisk avkastning Energifondet

Grafen viser avkastning pr. år fra og med 2000. Det har vært fire år med negative avkastning og 18 år med positiv avkastning i perioden.

Stresstest av porteføljen

Finanstilsynets stresstest

Ved å bruke Finanstilsynets stresstest er det totale tapspotensialet, hensyntatt korrelasjonseffekt, 266,0 mill. kroner.

Aktivklasser	Stressparametre	MNOK	Durasjon	Markedsrisiko
Gjeldsporteføljen	2 %	6 881,1	2,2	66,6
Renter Norge/utland	1,5 %	822,5	2,3	27,5
Kredittrisiko	Matrise	822,5	3,2	36,0
Aksjer Norge	20 %	167,1		33,4
Aksjer utland	20 %	526,5		105,3
Eiendom	12 %	90,4		10,8
Valuta	12 %	431,8		51,8
Samlet tapspotensial				331,5
Tapspotensial hensyntatt korrelasjonseffekt				266,0

Asker kommunes stresstest

Det er viktig å merke seg at dette er en sterk stressing av porteføljen. Stresstesten tar blant annet ikke hensyn til eventuelle korrelasjonseffekter mellom aktivklassene.

Stresstest (tall i MNOK)	Allokering	Endelig strategi
Verdiendring som følge av 2 % skift i rentekurven (gjeld)	-51,4	-51,4
Verdiendring som følge av 2 % skift i rentekurven	-43,0	-27,8
Verdiendring som følge av 20 % fall i globale og EM-aksjer	-105,3	-68,3
Verdiendring som følge av 30 % fall i norske aksjer	-50,1	-48,2
Verdiendring som følge av 12 % fall i eiendom	-10,8	-19,3
Verdiendring som følge av 10 % styrking av NOK	-43,2	-48,2
Verdiendring totalporteføljen	-303,9	-263,2
Verdiendring totalporteføljen	-18,9 %	-16,4 %

Den totale verdiendringen som følge av en stresstest med de definerte parameterne, gitt dagens allokering, er på -303,9 mill. kroner.

Bufferfond

Bufferfondet er pr. 31.08.2023 på 335,6 mill. kroner. Det betyr at bufferfondet er utnyttet med 79,3 prosent i henhold til Finanstilsynets stresstest og er innenfor det som er definert som akseptabel risikosituasjon. Sett opp mot kommunens egen stresstest, er bufferfondet utnyttet med 90,6 prosent.

Samlet tapspotensial med korrelasjon		266,0
Bufferkapital		335,6
Risikokapitalutnyttelse		79,3 %
Tiltak		
Tiltak bør iverksettes for å redusere risiko	>125 % av bufferkapital	
Akseptabel risikosituasjon	>100 % av bufferkapital	
Tilfredsstillende risikosituasjon	<100 % av bufferkapital	79,3 %

Etiske retningslinjer

Asker kommunes investeringsstrategi ivaretar hensynet til sosiale rettigheter, miljø og etiske forretningsprinsipper, i samsvar med Global Compact FNs PRI¹ som er:

1. Vi innarbeider ESG-temaer i investeringsanalyser og beslutningsprosesser.
2. Vi er aktive eiere og innarbeide ESG-temaer i vår eierskapsutøvelse.
3. Vi arbeider for tilfredsstillende rapportering av ESG-temaer fra selskaper vi er investert i.
4. Vi fremmer aksept for, og implementering av, prinsippene i finansmarkedet.
5. Vi samarbeide for å forbedre effektiviteten i implementering av prinsippene.
6. Vi rapportere på våre aktiviteter og fremgang i implementering av prinsippene.

Asker kommune følger også statens pensjonsfond utland sine retningslinjer for ansvarlig forvaltning som har følgende fokusområder:

- Barns rettigheter
- Klimaendringer
- Vannforvaltning
- Menneskerettigheter
- Skatt og åpenhet
- Antikorrupsjon
- Bærekraftig bruk av havet
- Biologisk mangfold og økosystemer
- Forvaltning av humankapital

For mer informasjon se: <http://www.nbim.no/no/ansvarlighet/>

¹ Principles for Responsible Investments

Løpende oppfølging av etiske retningslinjer

Asker kommune har jevnlig møter med forvalterne hvor selskapene i porteføljen blir gjennomgått med fokus på kriteriene ovenfor.

Asker har i tillegg avtale med Gabler som kontrollerer at investeringene ikke er i brudd med vedtatte retningslinjer:

- DNB følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2006)
- ODIN følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2012)
- Danske følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2010)
- Arctic følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2016)
- Fondsfinans følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2018)
- Olav Thon Eiendomsselskap ASA og Entra ASA følger statlig samt egne retningslinjer for bærekraftig utvikling og samfunnsansvar.
- Globale aksjefond i porteføljen som følger Oljefondets ekskluderingsliste:
 - DNB Global EM Indeks
 - KLP AksjeGlobal Indeks
 - Odin Global
 - Nordea Stabile Aksjer

Pr 31.08.2023 er alle investeringer kommunen har gjort innenfor finansreglementets retningslinjer.

Avvik og internkontroll

Internkontroll er i henhold til kommunens rutiner og det er ingen påviste avvik pr. 31.8.2023. Gabler AS kontrollerer månedlig at Asker kommune er innenfor vedtatte måltall.

Endring av reglement for finans- og gjeldsforvaltning

Det ble i kommunestyret 6. mai 2020 vedtatt reglement for finans- og gjeldsforvaltning (sak0023/20).

Kommunedirektøren skal foreslå endringer dersom det er påkrevd lovmessig eller ved endringer i rammebetingelsene.

ASKER KOMMUNE

Avkastningsrapport andre tertial 2023

GABLER

Innhold

Markedsgrafer 2. tertial 2023	s. 3
Porteføljesammendrag	s. 13
Aktivaallokering mot strategi	s. 23
Risikosituasjon	s. 24
Totalportefølje og aggregater	s. 27

GABLER

Tertialrapport

31-08-2023

Høy aksjeavkastning og renteutfordringer: en gjennomgang av 2023 så langt

Det har vært god avkastning i aksjer så langt i 2023. Utviklingen i de største amerikanske selskapene og svekket norsk krone har vært viktige bidragsyttere for avkastningen. I rentemarkedene er det mindre eufori å spore, da verdiutviklingen er påvirket av renteoppgang. Stadig stigende styringsrenter har ført med seg vesentlige løft i både korte og lange markedsrenter, noe som har dempet avkastningen til tross for høyere løpende renter.

Stadig høyere styringsrenter har vært et konstant usikkerhetsmoment, samtidig som bankuro og avtagende vekstimpulser fra kinesisk økonomi har i perioder preget finansmarkedene. Markedssentimentet har imidlertid hovedsakelig vært positivt gjennom sommeren, og har vært drevet av fallende inflasjon i utviklede markeder og robuste BNP-data. Dette har skapt forhåpninger om en myk landing for realøkonomien, og understøttet oppgangen i aksjemarkedet.

Oppgangen i aksjemarkedet internasjonalt er drevet av amerikanske aksjer, som utgjør om lag 60 % av verdensindeksen. Den betydelige verdiutviklingen i amerikanske aksjer har kommet til tross for at medianavkastningen i USA har vært relativt flat. Oppgangen i S&P 500, som består av de 500 største børsnoterte selskapene i USA, har vært svært konsentrert. Det er tungvektene i indeksen som har dratt lasset. I stor grad teknologiselskaper, og spesielt selskaper med forretningsmodeller som kan dra nytte av kunstig intelligens har hatt en massiv verdøkning så langt i år.

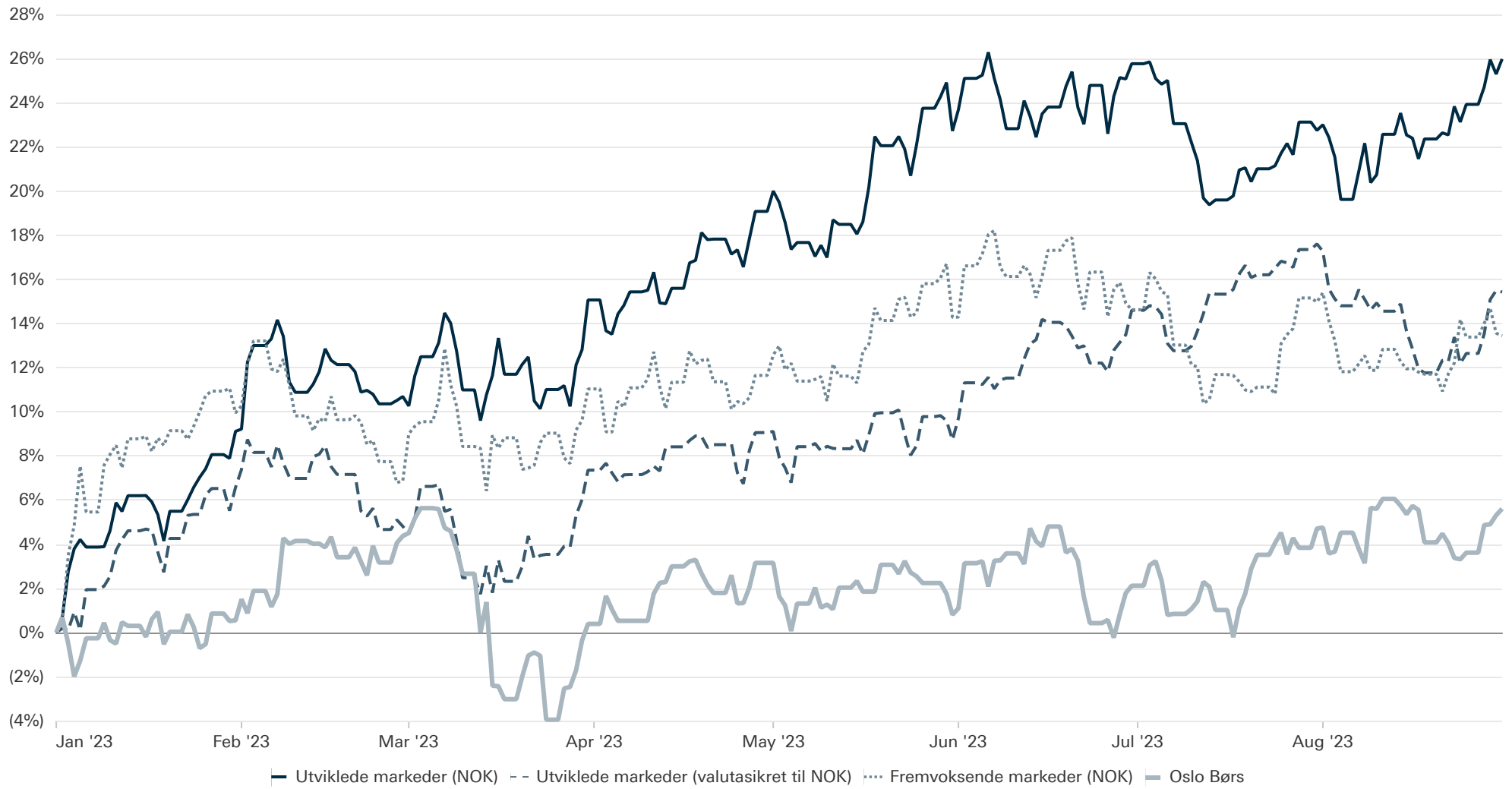
Svekkelsen av den norske kronen har vært betydelig, selv om vi så en reversering av den trenden i juni og juli. Hittil i år utgjør kronesvekkelsen ca 10 % mot euro og 8 % mot amerikanske dollar, noe som forsterker avkastningen i internasjonale aksjer målt i kroner for usikrede investeringer. Per utgangen av august er verdensindeksen MSCI ACWI opp 24,6 % målt i norske kroner, og 15,2 % målt i lokal valuta. Hovedindeksen på Oslo Børs er opp 5,6 % i samme periode.

Sentralbanken i Norge hevet styringsrenten med 0,5 prosentpoeng i juni, og ytterligere 0,25 prosentpoeng i august. Dette etterfulgte rentehevinger i både mars og mai. Den amerikanske sentralbanken holdt styringsrenten uendret for første gang på 15 måneder i juni, men satte den opp med 0,25 prosentpoeng i juli og signaliserte at videre renteutvikling vil være dataavhengig.

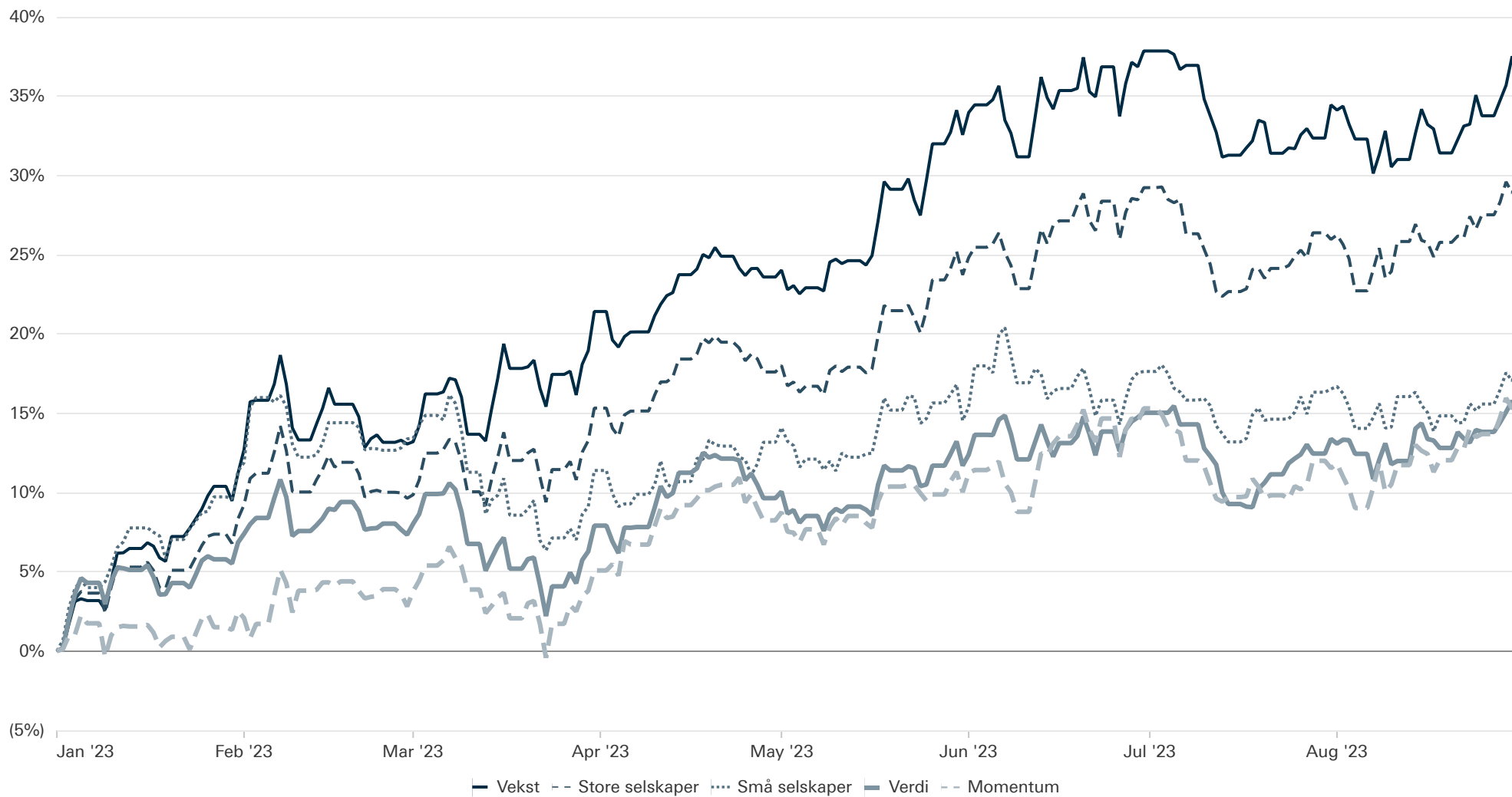
Det er tegn til at inflasjonen er avtagende internasjonalt, noe som kan tale for at rentetoppen snart nås. Samtidig er det en økt forventning i markedet om at rentenivået vil forbli høyt over lengre tid, noe som har dratt de lange rentene opp og obligasjonsavkastningen ned.

Avkastningen i den globale obligasjonsindeksen med ca 7 års durasjon er 1,7 % per utgangen av august, mens indeksen for norske obligasjoner med 3 års durasjon er ned 0,2 % i samme periode. Langsiktige renteinvestorer kan uansett glede seg over høyere løpende renter i porteføljene. Den effektive renten i globale og norske obligasjoner med høy kredittverdighet er nå over 5 %.

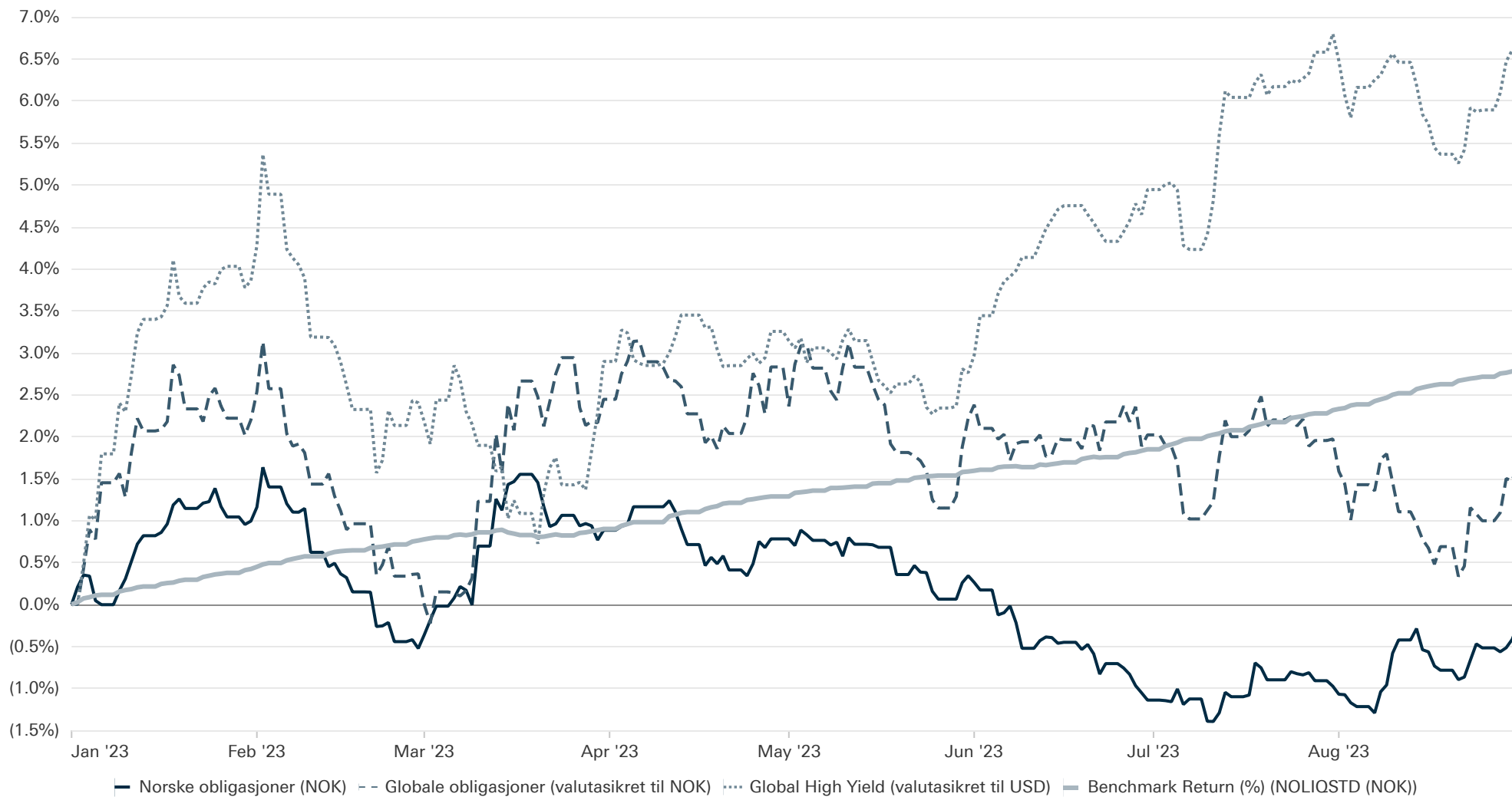
Avkastning i aksjemarkeder hittil i år

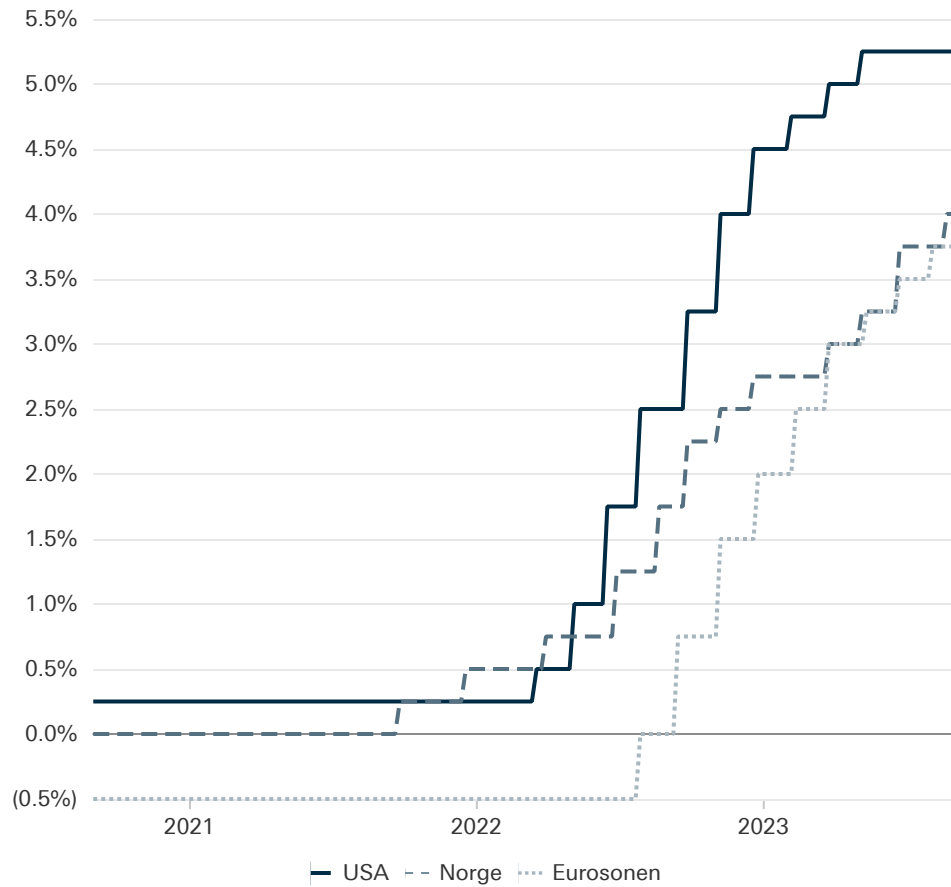
Faktoravkastning hittil i år (aksjer i utviklede markeder, NOK)

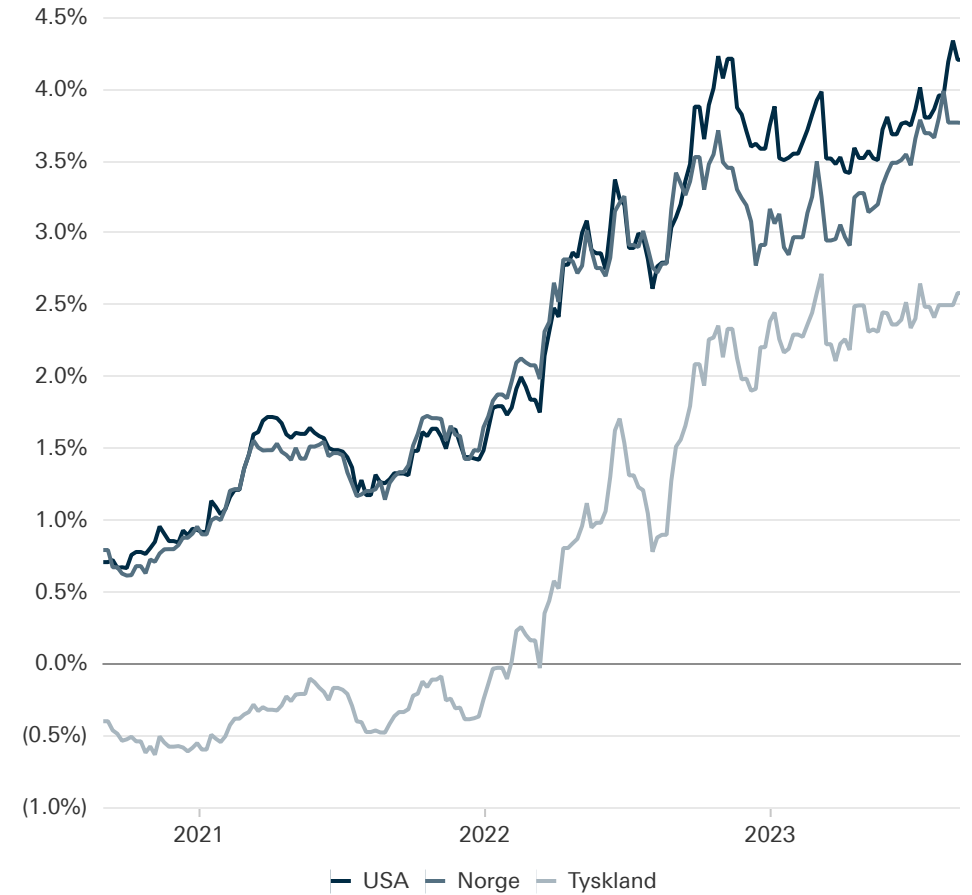
Avkastning i rentemarkeder hittil i år

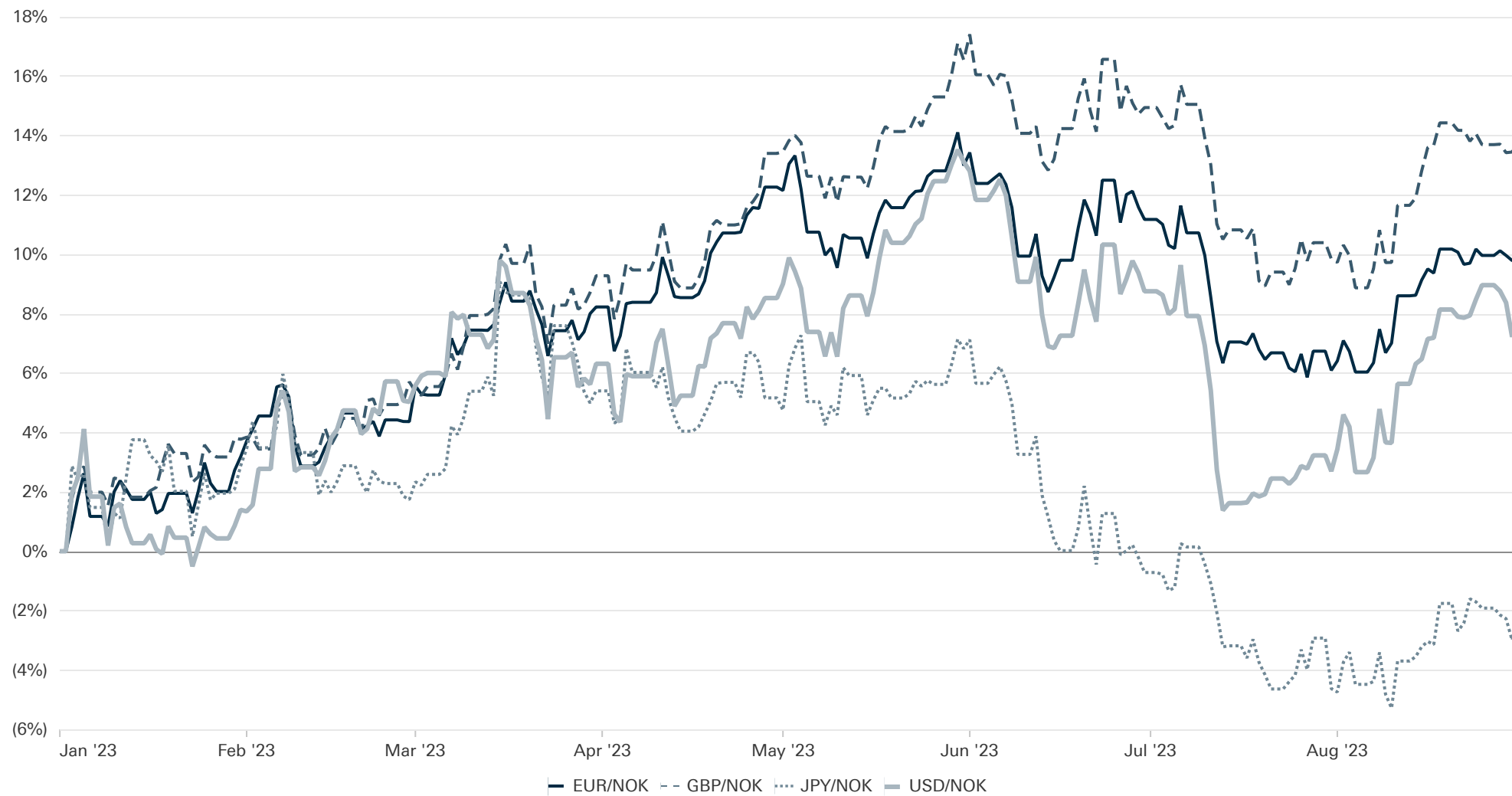
Utvalgte styringsrenter siste 3 år

Utvalgte 10-års statsrenter siste 3 år

Endring i NOK hittil i år

Ansvarsbestemmelse

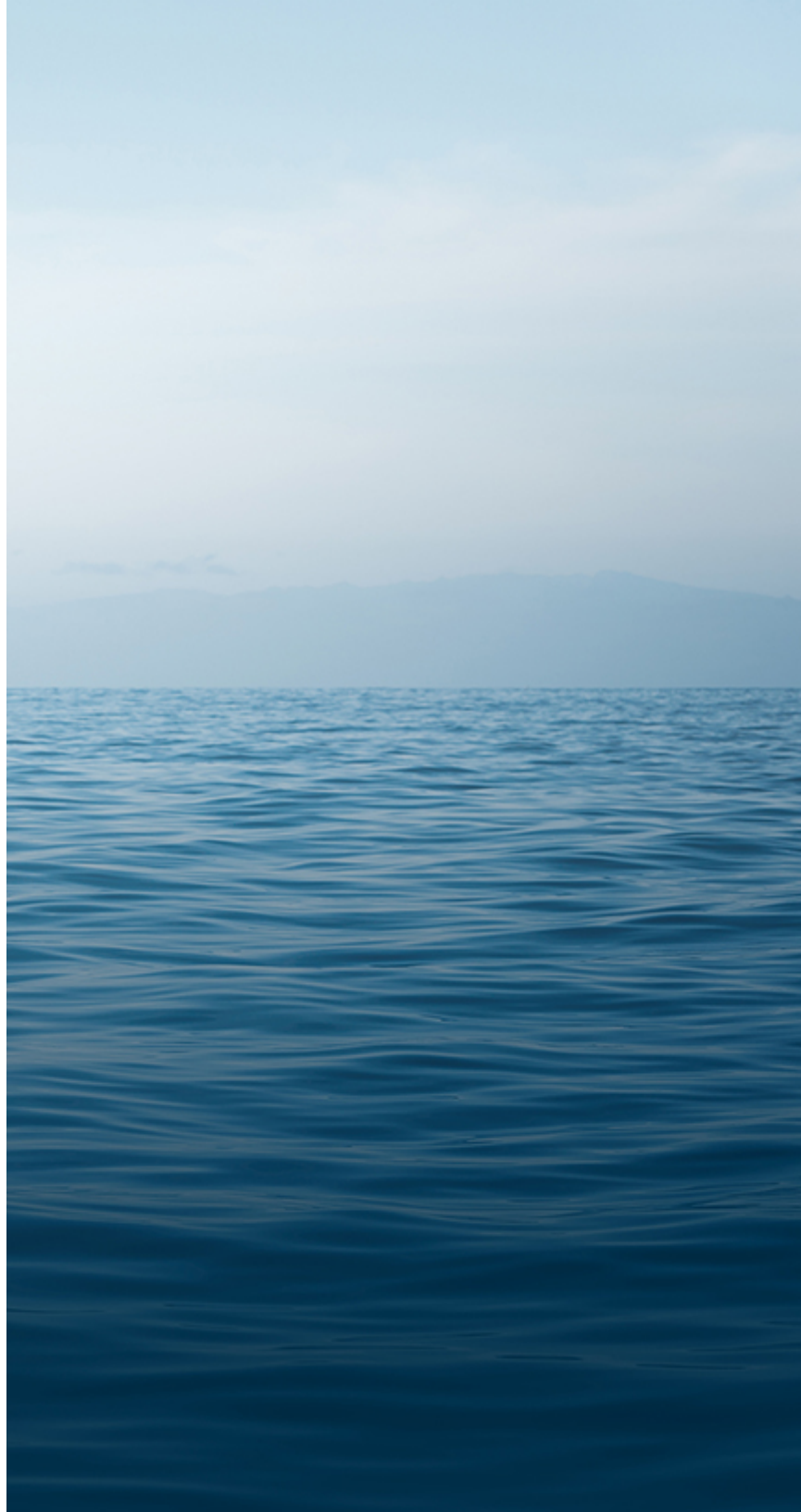
Denne markedsrapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. Gabler Investments AS påtar seg intet ansvar for verken direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Grafer og tall i denne rapporten baserer seg på kilder Gabler Investments AS vurderer som pålitelige. Gabler Investments AS

GABLER

gabler.no

PORTEFØLJEN

Andre tertial 2023

GABLER

Porteføljesammendrag: Overblikk

- Per 31. august 2023 var markedsverdien av Asker kommunes portefølje MNOK 1 606,8.
- Hittil i 2023 har porteføljen gitt en avkastning på 7,7 prosent, mot referanseindeks som har gitt 7,6 prosent.
- I kroner utgjør avkastningen MNOK 115,2.
- Årlig avkastning siden oppfølgingens oppstart i februar 2014 har vært 5,5 prosent, mot referanseindeks som har gitt 5,1 prosent.
- Hittil i 2023 har det ikke vært uttak eller innskudd i porteføljen av betydning.

Porteføljesammendrag: Mandater

- **Pengemarked** er forvaltet gjennom fondet DNB Likviditet 20 E. Fondet har hittil i år levert en avkastning på 2,8 prosent, mot indeksavkastning på 2,1 prosent.
- **Norske/Nordiske obligasjoner** består av fondene DNB Kredittobligasjon, DNB Obligasjon Norden og Nordea FRN Kreditt. Aggregatet har hittil i år gitt en avkastning på 1,7 prosent, som er 1,9 prosentpoeng bedre enn indeksavkastning.
- DNB Kredittobligasjon har levert en avkastning på -0,8 prosent, som tilsvarer 0,5 prosentpoeng mindreavkastning mot fondets referanseindeks.
- DNB Obligasjon Norden har levert en avkastning på 2,9 prosent, som tilsvarer 3,1 prosentpoeng meravkastning mot fondets referanseindeks.
- Nordea FRN Kreditt har hittil i år levert en avkastning på 3,6 prosent, som tilsvarer en meravkastning på 0,7 prosentpoeng mot fondets referanseindeks.

Porteføljesammendrag: Mandater

- **Norske anleggsobligasjoner** har gitt en samlet avkastning på -1,7 prosent hittil i år. Både aggregatet og mandatene måles mot seg selv. Per 31.08.2023 er det ikke investert i Norske anleggsobligasjoner.
- **Internasjonale obligasjoner** består av DNB Global Credit, Nordea Europeisk Kredittobligasjon og Odin Kreditt.
- DNB Global Credit har levert en avkastning på 2,6 prosent, 0,6 prosentpoeng sterkere enn fondets referanseindeks.
- Nordea Europeisk Kredittobligasjon har levert 4,5 prosent, 0,8 prosentpoeng sterkere enn fondets referanseindeks.
- Odin Kreditt har levert en avkastning på 4,9 prosent, 3,0 prosentpoeng sterkere enn fondets referanseindeks.
- **Internasjonal/nordisk High Yield** blir forvaltet gjennom fondet DNB High Yield, Nordea Global High Yield ble solgt ut i august. Aggregatet har gitt 5,0 prosent avkastning hittil i år, 0,3 prosentpoeng svakere enn referanseindeks.
- DNB High Yield har gitt en avkastning på 5,2 prosent, 0,1 prosentpoeng svakere enn fondets referanseindeks.
- Nordea Global High Yield har frem til det ble solgt ut av porteføljen i august gitt en avkastning på 3,9 prosent, 1,3 prosentpoeng svakere enn fondets referanseindeks.

Porteføljesammendrag: Mandater

- **Norsk eiendom** forvaltes gjennom Entra ASA, Olav Thon Eiendomsselskap ASA og Odin Eiendom B.
- Entra ASA har gitt en avkastning på -3,4 prosent og Olav Thon Eiendomsselskap ASA har gitt en avkastning på 0,0 prosent hittil i år. Odin Eiendom ble tatt inn i porteføljen i juli og har siden start gitt en avkastning på 1,0 prosent. Både aggregatet og mandatene måles mot seg selv.
- **Norske/Nordiske aksjer** er forvaltet gjennom fondene Arctic Nordic, Fondsfinans Norden, og Odin Norge. Aggregatet har gitt en samlet avkastning på 12,5 prosent hittil i 2023, noe som er -2,5 prosentpoeng svakere enn referanseindeksen.
- Arctic Nordic har levert en avkastning på 7,6 prosent, som er 7,3 prosentpoeng svakere enn fondets referanseindeks.
- Fondsfinans Norden har levert en avkastning på 16,3 prosent, 1,4 prosentpoeng sterkere enn fondets referanseindeks.
- Odin Norge har levert en avkastning på 10,1 prosent, 3,8 prosentpoeng sterkere enn fondets referanseindeks.
- Odin Norden ble solgt ut i juli fondet leverte frem til da en avkastning på 16,2 prosent i 2023. Dette tilsvarer en meravkastning på 3,0 prosentpoeng.

Porteføljesammendrag: Mandater

- **Den globale aksjeporteføljen** forvaltes i fondene KLP AksjeGlobal Indeks, Nordea Stabile Aksjer og Odin Global.
- Aktivaklassen har gitt en samlet avkastning på 17,6 prosent, mot referanseindeks som har gitt 20,1 prosent.
- KLP AksjeGlobal Indeks ble kjøpt inn i porteføljen 07.02.2023 og har hittil levert en avkastning på 9,9 prosent.
- Nordea Stabile Aksjer Global har levert en avkastning på 8,9 prosent, 6,5 prosentpoeng svakere enn fondets referanseindeks.
- Odin Global har levert en avkastning på 19,1 prosent, 6,9 prosentpoeng svakere enn fondets referanseindeks.
- Nordea Global Opp ble solgt ut i mai, fondet leverte frem til da en avkastning på 8,6 prosent i 2023. Dette tilsvarer en mindreavkastning på 3,4 prosentpoeng.
- AKO Global L/O ble solgt ut i januar, fondet leverte frem til da en avkastning på 8,6 prosent i 2023. Dette tilsvarer en meravkastning på 2,1 prosentpoeng.

Porteføljesammendrag: Mandater

- **Fremvoksende marked** blir per 31.08.2023 forvaltet gjennom DNB Global Emerging Markets Indeks. Nordea Emerging Stars og DNB Global EM ble solgt ut av porteføljen i februar i år. Hittil i år har aggregatet levert en samlet avkastning på 14,4 prosent, 0,9 prosentpoeng sterkere enn referanseindeksen.
- DNB Global EM Indeks ble tatt inn i porteføljen 01.02.2023 og har siden start levert en avkastning på 1,7 prosent, 0,1 prosentpoeng sterkere enn fondets referanseindeks.

Porteføljesammendrag: Absolutt avkastning

- Totalporteføljen har hatt en avkastning på MNOK 115,2 hittil i år.
- Globale aksjer har hatt det største positive bidraget til porteføljen hittil i 2023 med en verdiøkning på MNOK 62,8.

Porteføljesammendrag: Etikk

- Asker kommune skal investere i fond som følger Statens Pensjonsfond Utlands etiske retningslinjer eller FN-støttede 'Principles for Responsible Investments' (PRI) for ansvarlige investeringer (se neste side for prinsipper).
- Disse retningslinjene innebærer blant annet at selskapet som produserer inhumane våpen skal utelukkes. Videre skal selskapet utelukkes dersom det er åpenbar og uakseptabel risiko for at kommunen gjennom sine investeringer medvirker til;
 - Grove eller systematiske krenkelser av menneskerettigheter, eksempelvis tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid og barnearbeid.
 - Alvorlig krenkelse av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner, alvorlig miljøskade, grov korrupsjon og andre brudd på grunnleggende etiske normer.
- Det er ikke bare deler, men hele porteføljen til kommunen skal ha fokus på ansvarlige investeringer og bærekraft
- Dersom kommunen blir gjort oppmerksom på at det hos en forvalter er plassering i selskaper med uakseptabel etisk profil, skal dette tas opp til diskusjon med den aktuelle forvalter med sikte på at investeringen opphører, eller at kommunen trekker seg ut av produktet hos forvalteren.
- Per 31. august er alle investeringer kommunen har gjort innenfor finansreglementets retningslinjer.

De seks prinsippene for ansvarlig investering (FNs PRI):

1. Vi innarbeider ESG-temaer i investeringsanalyser og beslutningsprosesser.
2. Vi er aktive eiere og innarbeide ESG-temaer i vår eierskapsutøvelse.
3. Vi arbeider for tilfredsstillende rapportering av ESG-temaer fra selskaper vi er investert i.
4. Vi fremmer aksept for, og implementering av, prinsippene i finansmarkedet.
5. Vi samarbeide for å forbedre effektiviteten i implementering av prinsippene.
6. Vi rapportere på våre aktiviteter og fremgang i implementering av prinsippene.

Forvalter gjennomgang: Etikk

- DNB følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2006)
- ODIN følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2012)
- Arctic følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2016)
- Fondsfinans følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2018)
- KLP følger FNs prinsipper for ansvarlig investeringer (signerte 2004)
- Olav Thon Eiendomsselskap ASA og Entra ASA følger statlige, samt egne retningslinjer for bærekraftig utvikling og samfunnsansvar.
- Globale aksjefond i porteføljen som følger Oljefondets ekskluderingsliste;
 - DNB Global EM
 - Odin Global
 - Nordea Stabile Aksjer

Allokering mot strategi

	Markedsverdi		Strategi			Avvik fra strategi i %
	i MNOK	i %	Min	Mål	Maks	
Pengemarked	47,8	3,0 %	0 %	5 %	10 %	-2,0 %
Norske/Nordiske obligasjoner	449,7	28,0 %	10 %	20 %	40 %	8,0 %
Norske anleggsobligasjoner	0,0	0,0 %	0 %	0 %	40 %	0,0 %
Internasjonale obligasjoner	274,1	17,1 %	10 %	20 %	30 %	-2,9 %
Internasjonal/Nordisk High Yield	51,2	3,2 %	0 %	5 %	7 %	-1,8 %
Norsk eiendom	90,4	5,6 %	5 %	10 %	15 %	-4,4 %
Norske/Nordiske aksjer	167,1	10,4 %	5 %	10 %	15 %	0,4 %
Globale aksjer	423,5	26,4 %	20 %	25 %	30 %	1,4 %
Fremvoksende markeder	103,1	6,4 %	0 %	5 %	10 %	1,4 %
	1606,8	100,0 %		100,0 %		0,0 %

Kommunen ligger innenfor de strategiske rammene for alle aktivaklasser per 31.08.2023.

Risiko: Stressing av porteføljen

Stresstest (tall i MNOK)	Allokering	Endelig Strategi
Verdiendring som følge av 2 % skift i rentekurven (gjeldsporteføljen)	-51,4	-51,4
Verdiendring som følge av 2 % skift i rentekurven	-43,0	-27,8
Verdiendring som følge av 20 % fall i globale og EM aksjer	-105,3	-68,3
Verdiendring som følge av 30 % fall i norske aksjer	-50,1	-48,2
Verdiendring som følge av 12 % fall i eiendom	-10,8	-19,3
Verdiendring som følge av 10 % styrking av norske kroner	-43,2	-48,2
Verdiendring totalporteføljen	-303,9	-263,2
Verdiendring totalporteføljen (i %)	-18,9 %	-16,4 %

Totalt verdifall som følge av en stresstest med de definerte parametrene gitt dagens allokering er på MNOK 303,9.

Dersom porteføljen hadde vært allokert ihht. strategi ville verdifallet vært på MNOK 263,2.

Stresstesten tar ikke hensyn til eventuelle korrelasjonseffekter mellom aktivaklassene.

Risiko: Stressing av porteføljen med FTs stresstest

Stresstest				
Aktivklasser	Stressparametre	MNOK	Durasjon	Markedsrisiko
Gjeldsporteføljen	2,0 %	6 881,0	2,2	66,6
Renter Norge/Utland	1,5 %	822,5	2,3	27,5
Kredittrisiko	Matrise	822,5	3,2	36,0
Aksjer Norge	20,0 %	167,1		33,4
Aksjer Utland	20,0 %	526,5		105,3
Eiendom	12,0 %	90,4		10,8
Valuta	12,0 %	431,8		51,8
Samlet tapspotensial				331,5
Tapspotensial hensyntatt korrelasjonseffekt*				266,0

Ved å bruke Finanstilsynets stresstest på aktivaporteføljen blir det totalt tapspotensialet, hensyntatt korrelasjonseffekt, MNOK 266,0.

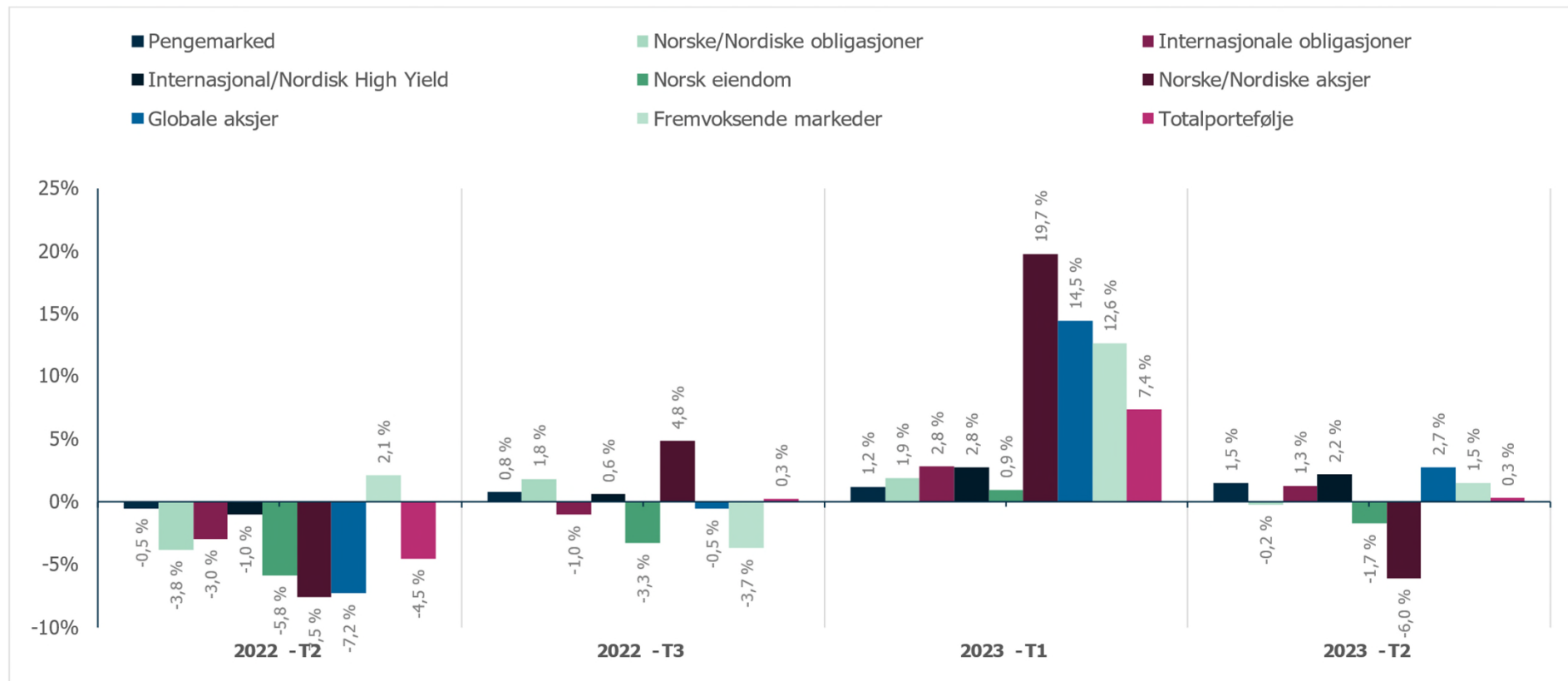
Risiko: Bufferkapitalutnyttelse

Samlet tapspotensial med korrelasjon	266,0
Bufferkapital	335,6
Risikokapitalutnyttelse	79,2 %

Tiltak	Risikonivå	Gjeldende situasjon
Tiltak bør iverksettes for å redusere risiko	> 125 % av bufferkapital	
Akseptabel risikosituasjon	> 100 % av bufferkapital	
Tilfredsstillende risikosituasjon	< 100 % av bufferkapital	79,2 %

Tapspotensialet fra markedsrisiko fra Finanstilsynets stresstest delt på bufferkapital per 31.08.2023, gir en bufferkapitalutnyttelse på MNOK 79,2%.

Avkastning totalporteføljen og aggregater

Overskuddslikviditet per 31.08.2023

	Verdi per 31.08
Bankinnskudd DNB	777 867 000
Pengemarkedsfond	616 107 000
SUM	1 393 974 000

Disponering per 31.08.2023

Disponering	Beløp
Energifond - grunnkapital	789 975 915
Energifond - realverdifond	481 261 604
Energifond - bufferfond	335 623 350
Sum	1 606 837 887

ASKER KOMMUNE

Gjeldsrapport 2. tertial 2023

GJELDSPORTEFØLJEN

2. tertial 2023

GABLER

Nøkkeltall

- Per 31.08.2023 var kommunens lånevolum 10 931,7.
- Porteføljen bestod per utgangen av tertialet av 50 lån.
- Kommunen har 12 derivatavtaler med Nordea, DNB og Danske med et samlet volum på MNOK 1 883,0. Derivatavtalene har en samlet markedsverdi på MNOK -70,7. Dersom kommunen ønsker å innløse disse vil kommunen få en gevinst på MNOK 70,7.
- Andel lånevolum med flytende rente var 48,4 %.
- Rentekostanden hittil i år er 3,2 %, budsjettetert rentekostand for 2023 er 3,4 % Gjennomsnittlig løpetid til forfall var 14,31. Porteføljen hadde en rentedurasjon på 2,18 år ved utgangen av tertialet.
- En forenklet stresstest (renten stiger med 2 prosentpoeng) viser at økt rentekostande over en periode på 12 måneder hadde blitt MNOK 66,6.

	31.08.2023
Lån (L)	10 931,7
Gjeld med renterisiko**	6 881,0
Antall lån	50
Swapvolum	1 883,0
Finansielle instrumenters andel av total gjeld	17,2 %
Påløpte renter hittil i år	232,5
Periodens rentekostnad (inneværende år)	3,2 %
Gjennomsnittlig rente på rapporteringstidpunkt	4,6 %
Gjenværende løpetid til forfall (gj.snitt)	14,31
40 % > Andel lån med just.av rente innenfor 12 måneder < 70 %***	48,4 %
Finansieringsforfall innenfor 12 måneder < 40%	19,2 %
Største lånegiver	Kommunalbanken
Største lånegivers andel av total gjeld	51,3 %
Enkeltlån < 20 %	6,0 %
Gjn. rentebindingstid (durasjon) i gjeldsporteføljen (normal 3 år, min 0 år, maks 6 år)***	2,18
Løpetid for en enkelt rentebytteavtale > 10 år	5,17
Tapspotensial (renten stiger med 2 %-poeng)***	66,6
Markedsverdi av gjeldsporteføljen	10 648,2
Urealisert gevinst (+)/tap (-) (mer-/mindreverdi)	283,5

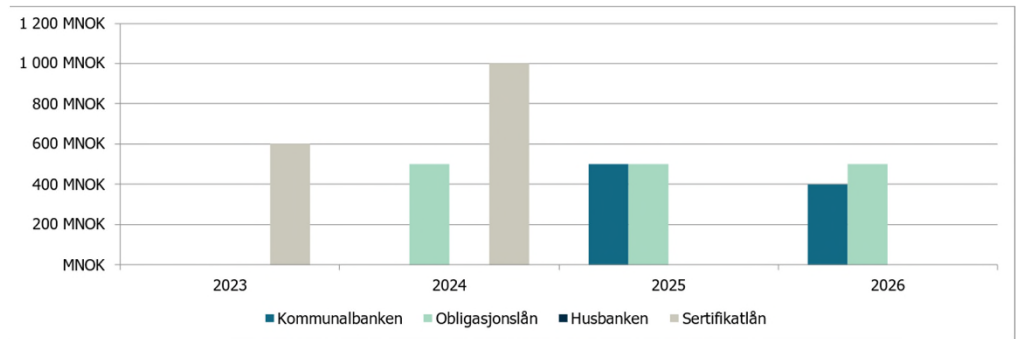
*Tall i millioner kroner

**Total gjeld fratrukket startlån og VAR lån

***Utregningen er basert på gjeld med renterisiko

Finansieringsforfall

- Diagrammet viser finansieringsforfall for Asker kommunes lån frem til 2026.
- Låneforfallene er spredd ut i tid i tråd med finansreglementets krav om å redusere refinansieringsrisikoen ved å spre tidspunkt for forfall.

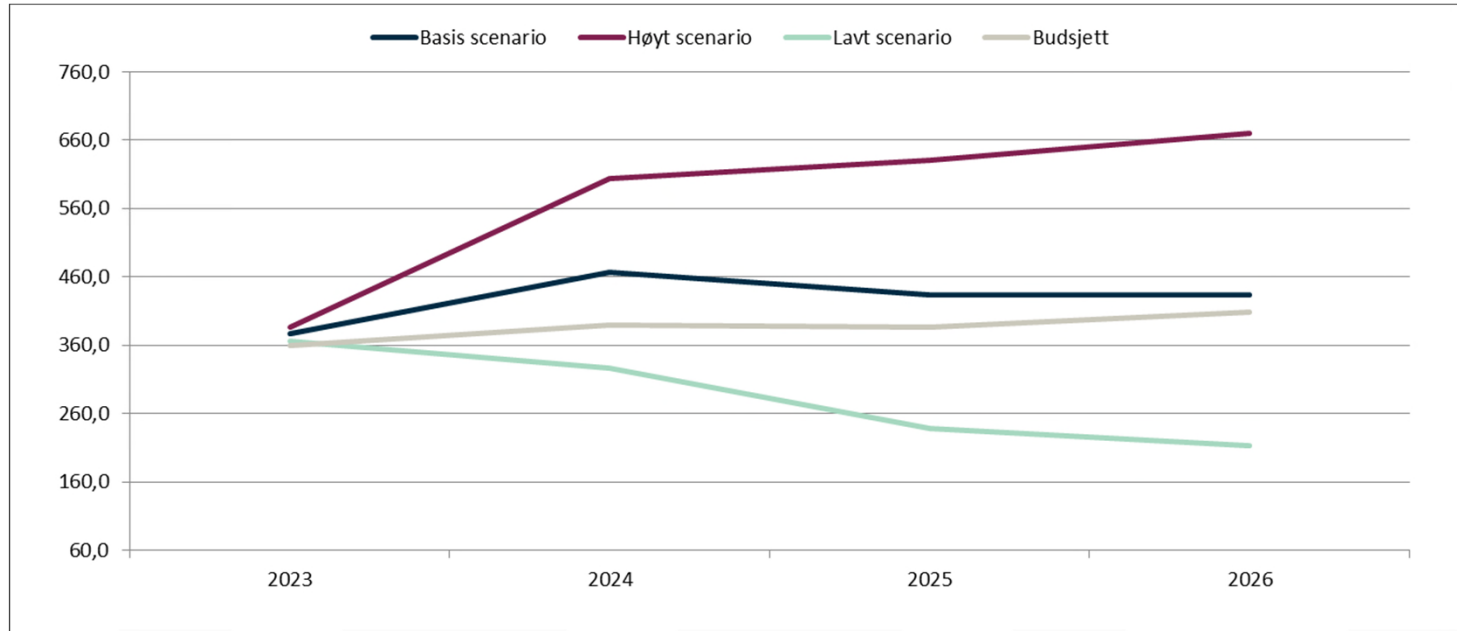

Budsjetterte rentekostnader

- Tabellen viser kommunes budsjetterte rentekostnader for perioden 2023-2026 sammenstilt med renteprognoser for samme periode. Det er tatt utgangspunkt i avlede fremtidige renter fra rentekurven per 31.08, samt budsjetterte avdrag og låneopptak, for å utarbeide en prognose over kommunens rentekostnader frem til 2026.
- Det er utledet prognoser for tre ulike rentescenario, hvor basis scenario er det mest sannsynlige utfallet.
- Ut i fra dette ser vi at budsjetterte rentekostnader ligger under prognosene for basis rentekostnader for hele perioden. Se også grafisk fremstilling neste slide.

	2023	2024	2025	2026
Basis scenario	376,6	466,4	434,4	433,2
Budsjett	359,0	390,0	387,0	408,0
Høyt scenario	385,8	604,6	630,4	670,2
Lavt scenario	366,3	326,1	238,0	212,7

Budsjetterte rentekostnader 2023-2026

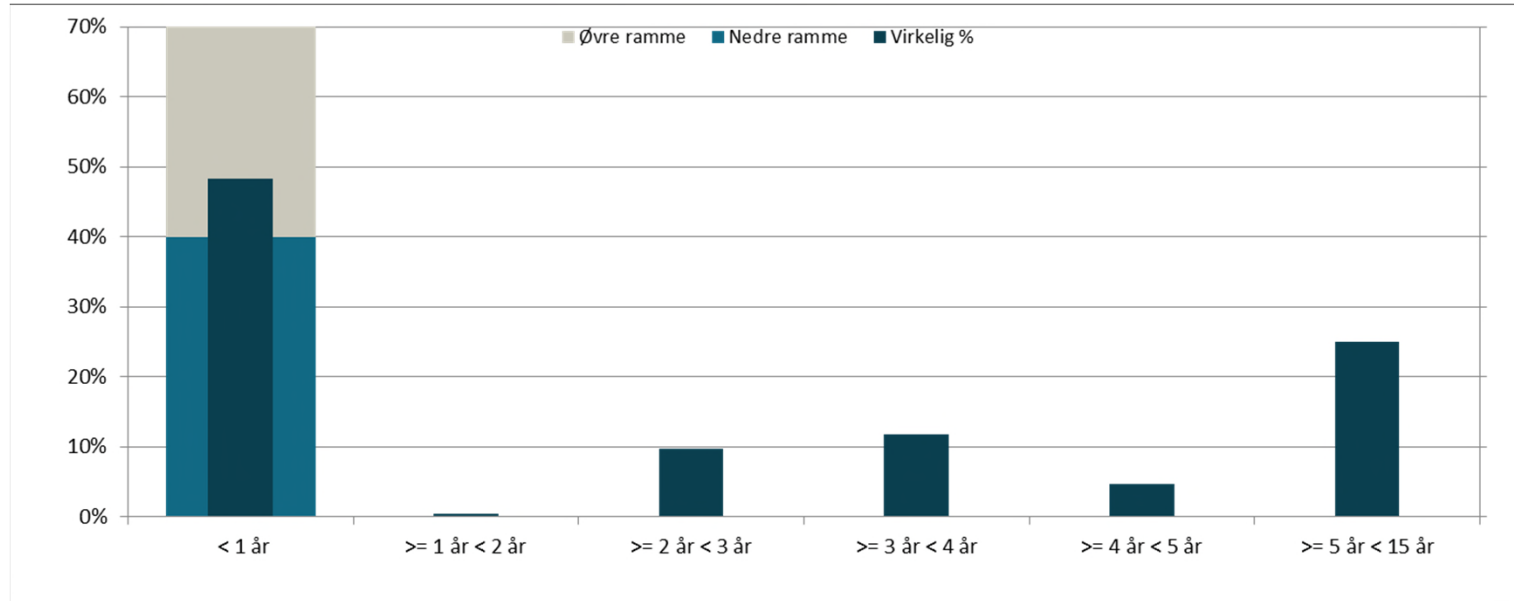

Rentebindingsforfall

- Tabellen viser at renteforfallsstrukturen ligger innenfor rammene satt i strategien.
- Andelen flytende lån er 48,4 %, som er innenfor rammen på 40 % - 70 %.
- Andelen fastrente er 51,6 %, som er innenfor rammen på 30 %- 60 %
- Søylediagrammet på neste slide viser oversikt renteforfallsstruktur for gjeldsporteføljen, samt referanseporteføljens renteforfallsstruktur.

Fra	Til	Virkelig	Virkelig %	Strategi %	Finansreglement
31.08.2023	31.08.2024	3 329,2	48,4%	40% - 70%	OK
31.08.2024	31.08.2025	30,0	0,4%	30% - 60%	OK
31.08.2025	31.08.2026	666,5	9,7%		
31.08.2026	31.08.2027	810,0	11,8%		
31.08.2027	31.08.2028	322,5	4,7%		
31.08.2028	31.08.2038	1 722,8	25,0%		
Total volum:		6 881,0	100,0%		

Rentebindingsforfall

Aktiviteter hittil i år

Långiver	ID	Dato	Beløp	Rente	Forfall	Kommentar
Rentebytteavtale	23980985FO	01.01.2023	34 125 000		01.01.2023	Forfall rentebytteavtale
Rentebytteavtale	2017022004719	02.01.2023	150 000 000		02.01.2023	Forfall rentebytteavtale
Sertifikatlån	NO0012847807	17.02.2023	500 000 000	3,89 %	16.02.2024	Refinansiering
Kommunalbanken	20040018		10 000 000			Forfall lån
Kommunalbanken	20230016	01.02.2023	400 000 000	3,89 %	01.02.2028	Opptak nytt lån
Husbanken	HUS-11545931-10	13.03.2023	300 000 000	pt	01.04.2053	Opptak nytt startlån
Obligasjonslån	NO0012866658	15.03.2023	500 000 000	NIBOR3 + 0,3485%	14.03.2025	Refinansiering
Kommunalbanken	20230083	03.04.2023	355 904 890	NIBOR3 + 0,6%	03.10.2039	Sammenslåing av lån nr. 20220178, 20220181, 20220182, 20220183 og 20220184
Sertifikatlån	NO0012898644	21.04.2023	500 000 000	4,31 %	19.04.2024	Refinansiering
Kommunalbanken	20230112	02.05.2023	500 000 000	NIBOR3 + 0,6%	04.05.2048	Refinansiering
Sertifikatlån	NO0012929506	31.05.2023	400 000 000	3,986 %	31.08.2023	Refinansiering
Kommunalbanken	20230278	31.08.2023	400 000 000	NIBOR 3 + 0,525%	28.08.2026	Refinansiering

Finansreglement

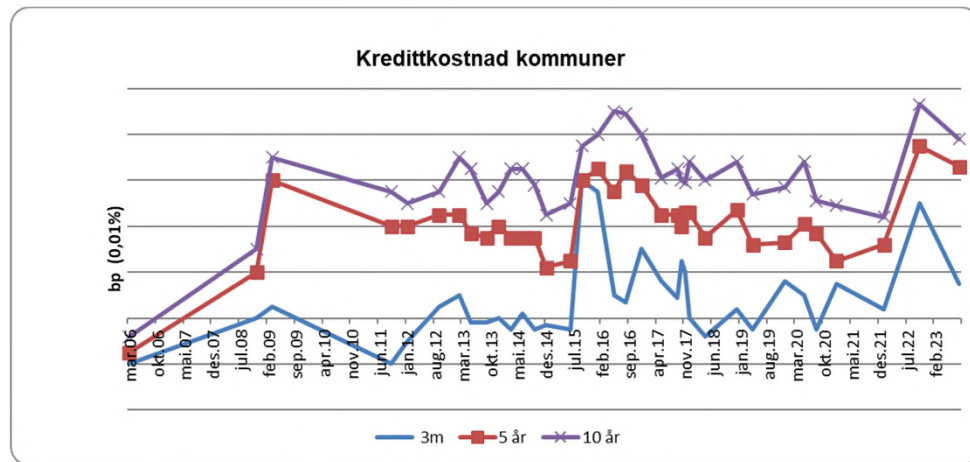
Krav i finansreglement	Gjeldsporteføljen per 31.08.2023
Et enkelt lån kan ikke utgjøre mer enn 20 % av kommunens samlede låneportefølje.	Det største enkeltlånet i porteføljen var på 6,0 % av samlet låneportefølje ved utgangen av august.
Minimum 30 % av låneporteføljen med renterisiko skal ha fast rente. Minimum 40 % av låneporteføljen med renterisiko skal ha flytende rente.	51,6 % av låneporteføljen hadde fast rente og 48,4 % av låneporteføljen hadde flytende rente ved utgangen av august.
Lån med forfall inntil 12 måneder frem i tid kan maksimalt utgjøre 40 % av den samlede låneporteføljen.	Lån med finansieringsforfall 12 måneder frem i tid utgjorde 19,2 % ved utgangen av august.
Rentebytteavtaler skal ha maks forfall 10 år frem i tid.	Ingen av kommunens 12 rentebytteavtaler har forfall lenger enn 10 år frem i tid.
I en normalsituasjon og som en benchmark skal låneporteføljen med renterisiko ha en gjennomsnittlig rentebindingstid på 3 år og maksimal gjennomsnittlig rentebindingstid skal være 6 år.	Durasjon på gjeldsporteføljen var på 2,18 per 31.08.2023.

MARKEDSUTSIKTER

Andre tertial 2023

Kommunens innlånskostnader har økt betraktelig, mens kredittpremien faller

Løpetid	02.01.2023			31.08.2023		
	NIBOR	Kredittpremie	Fundingkurve	NIBOR	Kredittpremie	Fundingkurve
3 m	3,26	15	4,87	3,26	15	4,87
1 år	3,403	30	5,25	3,403	30	5,25
2 år	3,5051	41	5,33	3,5051	41	5,33
3 år	3,3776	50	5,15	3,3776	50	5,15
4 år	3,3007	61	5,06	3,3007	61	5,06
5 år	3,2647	66	4,98	3,2647	66	4,98
6 år	3,2656	72	4,95	3,2656	72	4,95
7 år	3,2696	72	4,88	3,2696	72	4,88
8 år	3,2847	74	4,84	3,2847	74	4,84
9 år	3,2947	76	4,82	3,2947	76	4,82
10 år	3,299	78	4,80	3,299	78	4,80

Kronestyrkelse fremover?

Oljeprisen øker etter at Russland og Saudi-Arabia samarbeider om produksjonskutt

Fortsatt svak krone.

Et resultat av lavere renter i Norge enn omverdenen?

Valuta	5/12 17	22/5 18	30/11 18	19/8 19	1/9 21	9/11 22	8/9 23
USD/NOK	8,53	8,07	8,55	9,00	8,70	10,25	10,69
GBP/NOK	10,85	10,82	10,92	10,93	11,95	11,78	13,36
EUR/NOK	9,69	9,50	9,74	10,00	10,27	10,25	11,46
SEK/NOK	94,69	92,80	94,15	93,10	100,8	94,35	96,50

Fremtidsutsikter august 2023

- Fortsatt høy inflasjon
- Ytterligere 1 renteøkninger i 2023 er priset inn i markedet. Det er sterk vilje hos sentralbanken til å bekjempe inflasjon
- Svakere økonomiske indikatorer, men ingen tydelige fall ennå. Signalene er nå sterkere for et fall i den økonomiske aktiviteten neste år.
- Større usikkerhet om rentebanen til styringsrenten. Trolig vil det ikke komme rentesenkninger av betydning i 2024 og rentenivå vil fortsatt være høyt

Saksframlegg

Arkivsak
22/09750-7

Saksbehandler
Peder Edward Brand

Behandles av
Utvalg for plan og byggesak
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
27.09.2023
10.10.2023
14.11.2023

343/75 Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - Sluttbehandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Detaljregulering for Hurum pukkverk med bestemmelser datert 06.07.2023 og plankart datert 29.06.2023 vedtas (Pbl § 12-12).

1. Sammendrag og konklusjon

Planforslaget for utvidelse av pukkverket ved Husebykollen sendes nå til sluttbehandling. Planforslaget omfatter utvidelse av pukkverket i Husebykollen mot sydøst og sydvest, samt ca. 30 meter ned i grunnen til 92 meter over havet. Reguleringsplanen legger til rette for en mest mulig forutsigbar og skånsom drift av pukkverket.

Planforslaget ble behandlet første gang av utvalget for plan- og byggesaker den 15.06.2022, og av formannskapet 21.06.2021. Det har blitt innarbeidet en rekke endringer i planforslaget etter offentlig ettersyn og høring. Planen omfatter tiltak som skal begrense støy, støv og utslipp til vann. Det er lagt inn bestemmelser som blant annet fastlegger driftstid, skjerming av innsyn i pukkverket, krav om sikring av bruddkanten med stålgjerde samt utbedring av Husebyveien og krysset mot fylkesveien.

Det er lokal og regional etterspørsel etter mineralene som utvinnes i Husebykollen. Samtidig er det svært utfordrende å ha et pukkverk rett ved siden av boliger og fritidsboliger. Det har vært både boliger, fritidsboliger og pukkverk

ved Husebykollen i lang tid. Det er vurdert som mer hensiktsmessig å utvikle det eksisterende pukkverket her fremfor å legge til rette for nytt uttak et annet sted. Utvidelsen gir kommunen mulighet til å styre og regulere arealbruken slik at det legges til rette for en mer skånsom drift av pukkverket enn det som er tilfellet i dag.

Kommunedirektøren mener at planforslaget gir gode vilkår for utvikling av pukkverket uten at dette fører til urimelig ulempe for naboer, eller miljøet. Planen omfatter en rekke tiltak som sikrer forutsigbarhet for alle involverte parter og som gjør det mulig å hente ut mineraler og steinmasser som kan nyttiggjøres regionalt og lokalt.

Kommunedirektøren anbefaler at planforslaget vedtas slik det foreligger.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Figur 1 Planområdet ligger på østsiden av Husebykollen, nord for Filtvet

Hurum Pukk AS har utarbeidet forslag til reguleringsplan for utvidelse av pukkverket på Huseby ved Filtvet. Hensikten med planen er å øke uttaksområdet for råstoffutvinning og sikre forutsigbare rammebetingelser for drift. Planen skal ivareta

hensyn til miljø og samfunn, sikre at fjern- og nærvirkninger i landskapet minimeres (både i- og etter uttaksperioden), ivareta friluftsinnteresser i området og sikre natur- og kulturverdier innenfor planområdet.

Pukkverket er i drift i dag. Driften består av 4-5 årsverk. Pukkverket utvinner lysgranittisk gneis og grovkornet gabbro. Gabbro benyttes i produksjon av steinull, granittisk gneis benyttes som byggeråstoff.

Driften i pukkverket er avhengig av konsesjon fra Direktoratet for mineralforvaltning. Driften skal gjennomføres i henhold til forurensingsforskriften kapittel 30. Statsforvalter er forurensningsmyndigheten.

Planområdet ligger innenfor arealet som er avsatt til masseutvinning i Husebykollen i kommuneplanen for Asker. Planforslaget er i overenstemmelse med ny kommuneplan for Asker.

Planområdet ligger i et skog- og jordbruksområde på nordøstsiden av Husebykollen. Her ligger det også en håndfull gårder og hytter. Området har både ny- og eldre skog. Vest for planområdet er det registret rik edellauskog av typen lågurt-eikeskog. Det er også noen kulturminner fra nyere tid i planområdet. Kulturminnene er spor etter tidligere bergverksvirksomhet.

Planforslaget legger til rette for utvidelse av pukkverket mot syd, sydvest og sydøst samt ca. 30 meter ned i grunnen fra dagens nivå inne i pukkverket

3. Tidligere behandling

Saksnr.: 0069/22, Førstegangsbehandling Utvalg for plan- og byggesaker den 15.06.2022

<https://asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?pid=clajo782x09bh170t5mee7tr2&v=l#result>

Ved førstegangsbehandling i utvalg for plan og byggesaker fremmet H, V og Sp et forslag om tillegg til kommunedirektørens innstilling. Tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt med følgende punkter:

Til formannskapetets behandling skal det foreligge en presentasjon fra tiltakshaver vedrørende blant annet driftstid.

Følgende endringer skal innarbeides i planene før saken legges ut på høring.

- 1. Flytting av hyttevei tillates ikke. Det forutsettes dialog mellom de berørte hytteeiere som benytter den aktuelle veien som adkomst og tiltakshaver for å finne alternativ løsning.*
- 2. Før 2. gangsbehandling skal det utredes trafikksikkerhetstiltak langs Husebyveien*
- 3. Området langs veien opp til pukkverket skal forskjønnnes og deretter holdes ryddig i hele driftsperioden. Det innarbeides krav til dette i bestemmelsene*
- 4. Hele området skal gjerdes inn med permanent stålgjerde - alternativt: Hele området skal sikres på forskriftsmessig måte i tillegg til sikring av enkeltområder innad på området. Krav til gjerde settes av administrasjonen.*
- 5. Frem til annen gangsbehandling skal transport av masser via nærliggende dypvannskai vurderes. Det vurderes å sette krav i bestemmelsene til at en prosentsats av transporten skal gå over kai.*

Saksnr.: 0156/22, Førstegangsbehandling Formannskapet den 21.06.2022

<https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?pid=clajo78oq09ku170t3qr5hgxi&v=l#result>

Innstillingen fra utvalget for plan- og byggesaker ble enstemmig vedtatt av formannskapet.

4. Endringer etter høring og offentlig ettersyn

4.1 Medvirkningsprosess

Det har blitt holdt informasjonsmøter med nabolaget rundt pukkverket. Det har også blitt avholdt eget dialogmøte med hytteeiere som berøres av en mulig omlegging av veien gjennom planområdet. Referat fra dialogmøte med naboene er vedlagt saken.

Planforslaget har vært sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn fra 09.08.2022 til 25.09.2022, 6 uker og 6 dager.

Merknader fra varsel om oppstart finnes under førstegangsbehandlingen av saken. Merknader fra offentlig ettersyn er vedlagt saken. Merknadene er besvart i eget dokument.

4.2 Innkomne merknader

Det kom totalt 11 merknader etter offentlig høring. Det kom ingen innsigelser.

Majoriteten av merknadene omfatter støy, støv, forurensning, tap av natur, trafikk og friluftsliv. Direktoratet for mineralforvaltning er opptatt av at reguleringsplanen legger tilstrekkelig til rette for en effektiv og rasjonell drift i tråd med øvrige regler og forskrifter. Viken har innspill som omhandler utforming av kryss mot fylkesvei, trafikksikker skolevei, kulturminnehensyn, nær og fjernvirkninger. Statsforvalteren løfter frem forhold knyttet til deres myndighetsområde, som er: Støv, støy og avrenning til vann, samt massehåndtering og istandsetting.

Naboer og lokale organisasjoner har merknadene som omfatter støy, støv, forurensning, tap av natur, trafikk og friluftsliv.

4.3 Oppfølging av politisk behandling

Forslagstiller har fulgt opp vedtakspunktene fra 1. gangsbehandling på følgende måte:

- 1. Flytting av hyttevei tillates ikke. Det forutsettes dialog mellom de berørte hytteeiere som benytter den aktuelle veien som adkomst og tiltakshaver for å finne alternativ løsning.*

Det har blitt gjennomført dialogmøte mellom forslagstiller og de berørte hytteeiere, referat fra møte er vedlagt saken. Forslagstiller har gjort endringer i planforslaget og i sine driftsrutiner for å imøtekomme hytteeierne. Se eget referat fra møte, vedlegg 8.

Det er ikke hjemmel i plan- og bygningsloven til å regulere privatrettslige forhold i reguleringsplaner. Det er derfor ikke mulig å stille krav om at det skal inngås en privatrettslig avtale mellom drifter av pukkverket og hytteeierne i reguleringsplanen. Pukkverkets uttaksgrense er i tråd med det som ligger i nylig vedtatt kommuneplan, adkomst til hyttene er sikret gjennom planens kart og bestemmelser.

Forslagstiller har delt inn uttaksområdet i tre ulike deler etter førstegangsbehandlingen. Uttaksområdet SM3 dekker dagens hyttevei. Grensen for SM3 er lagt 8m øst for eksisterende vei. Det kan ikke gjøres uttak fra SM3 før det er gjort et betydelig uttak i feltet SM2 som ligger øst for hytteveien. Når felt SM2 er tatt ned til kote +137 kan det påbegynnes uttak i SM3. Før uttaket kan begynne i SM3 skal ny hyttevei være opparbeidet, og permanent stålgjerde langs bruddkanten skal være satt opp. De berørte naboene skal varsles minst 6 måneder før arbeidet med å legge om veien begynner.

- 2. Før 2. gangsbehandling skal det utredes trafikksikkerhetstiltak langs Husebyveien.*

Forslagstiller har gjort en trafikk sikkerhetsvurdering av Husebyveien. Vurderingen viser at trafikkbelastningen på veien er lav i dag, og vil forbli relativt lav etter en utvidelse av pukkverket. Det konkluderes med at veiens bredde og utførelse gir tilstrekkelig trafikk sikkerhet for gående og syklende.

Det bør skolebarn innenfor pukkverket i Husebyveien. Avstanden til både barne- og ungdomsskole er lengre enn det som er kriteriet for å ha krav på skoleskyss, (over 4km). Det kan kreves at skolebarn går en rimelig distanse til/fra holdeplass eller oppsamlingsplass i forbindelse med skoleskyss. Hva som er rimelig avgjøres etter en konkret vurdering av det enkelte barnet sett i forhold til skoleveien. I denne vurderingen vil faktorer som elevens alder, trafikk sikkerhet og fremkommelig på den aktuelle strekningen bli vektlagt. Skysstilbudet skal dekke størstedelen av den totale distansen som gir rett på skoleskyss.

I dag oppgis det at skolebarna innenfor pukkverket hentes og leveres av skoleskyss ved døren.

Trafikk sikkerhetsvurderingen viser at det er hensiktsmessig å utbedre krysset mot fylkesveien slik at lastebilene kan svinge inn og ut, uten å benytte motgående felt. Det er også gitt anbefaling om å asfaltere 50m opp fra krysset i Husebyveien for å unngå at grus dras ut på fylkesveien. Utbedring av krysset er avklart med fylket, og innarbeidet i planen. Det er lagt inn rekkefølgekrav om asfaltering av den nederste delen av Husebyveien.

Det er vurdert hvorvidt det er hensiktsmessig å gjøre tiltak på/langs fylkesveien for å bedre trafikk sikkerheten for fotgjengere. Trafikkmengde og antall kryssende forgjengere tilsier etter Statens vegvesens håndbok at det ikke bør etableres gangfelt her. Det er mulig å utbedre tilgangen til bussholdeplassen på vestsiden fylkesveien ved å flytte autovernet noe lengre vekk fra veien. Dette er vurdert til å være et tiltak som er uavhengig av pukkverkets virksomhet og noe som bør gjennomføres av veieier, som er Viken fylkeskommune.

3. Området langs veien opp til pukkverket skal forskjønnnes og deretter holdes ryddig i hele driftsperioden. Det innarbeides krav til dette i bestemmelsene

Det er lagt inn eget bestemmelsesområde langs veien forbi pukkverket der det skal opparbeidet vegetasjonsskjerm som hindrer innsyn til driftsområdet i pukkverket. Dette er sikret i bestemmelsene.

- 4. Hele området skal gjerdes inn med permanent stålgjerde - alternativt: Hele området skal sikres på forskriftsmessig måte i tillegg til sikring av enkeltområder innad på området. Krav til gjerde settes av administrasjonen.*

Krav om sikring av bruddet med permanent stålgjerde er lagt inn i planens bestemmelser. Gjerde skal være oppført før det kan påbegynnes uttak i området SM2. Det skal også være oppført gjerde rundt eksisterende brudd på dette tidspunktet. Det skal være satt opp permanent stålgjerde rundt området SM3 før det kan gjøres uttak her.

- 5. Frem til annen gangsbehandling skal transport av masser via nærliggende dypvannskai vurderes. Det vurderes å sette krav i bestemmelsene til at en prosentsats av transporten skal gå over kai.*

Forslagstiller har vurdert potensialet for å benytte dypvannskai til å frakte masser. Vurderingen viser at dette er både praktisk og økonomisk utfordrende å gjennomføre. Det er ingenting i reguleringsplanen som hindrer transport via Halvorshavn, men det er heller ikke innarbeidet bestemmelser som binder forslagstiller til en slik løsning. Dersom man skulle tatt dette inn i reguleringsplanen ville det ha krevd en utvidelse av planområde til å også omfatte Halvorshavn. Planbestemmelser kan bare brukes som hjemmel for forbud eller påbud innenfor planens avgrensning.

4.4 Endringer i plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse med utredninger

Det er gjort flere endringer i plankart, planbestemmelser og planbeskrivelsen etter offentlig ettersyn.

I plankartet er arealet som skal benyttes til sedimentdammer og infiltrasjon gitt formålet grønnstruktur - fordrøyning/infiltrasjon. Formålet er utvidet for å sikre at det er tilstrekkelig areal til å håndtere overvann fra bruddområdet. Det er tegnet inn bestemmelsesområder der det skal etableres vegetasjonsskjerm langs Husebyveien. Hensynsoner fra ny kommuneplan er innarbeidet i plankartet. Bruddområdet er delt inn i tre mindre områder for å gi en mer forutsigbar drift for både naboer, kommunen og pukkverket. Det er gjort en mindre endring av uttaksgrensen for å øke avstanden til hyttene syd for pukkverket. Traseen for ny hyttevei er justert slik at kulturminnene ikke blir ødelagt av ny vei.

Planbeskrivelsen er revider i henhold til ny kommuneplan. Det er rette flere mindre feil og unøyaktigheter i beskrivelsen. Beskrivelsen er videre supplert for å svare ut vedtakspunktene fra førstegangsbehandlingen.

Planbestemmelsene er revidert og oppdatert for å reflektere det reviderte innholdet i planbeskrivelsen. Det er innarbeidet bestemmelser knyttet til hensynsoner for vassdrag og kraftledninger som følger av kommuneplanen. Det er lagt inn rekkefølgekrav for asfaltering og utbedring av krysset mot fylkesveien. Bestemmelsene for driftstid er revidert og det er lagt inn tydelige føringer for drift og aktivitet i pukkverket med to ukers driftsstans i fellesferien.

5. Kommunedirektørens vurdering

Planforslaget er utformet i overenstemmelse med ny kommuneplan for Asker. Det har blitt lagt inn hensynsoner for høyspent og vassdrag for at plankart og bestemmelser skal speile det som er vedtatt i gjeldene kommuneplan. Masseuttak er en svært konfliktylt aktivitet. I høringen av planforslaget der det har kommet mange innspill fra naboer som uttrykker bekymring for støv, støy og annen forurensning samt trafikk inn og ut av pukkverket. Pukkverket på sin side viser til at det har vært uttak av masser her i lang tid, og at de har gjort kontinuerlige tiltak for å forsøke å imøtekomme klager og bekymringer fra naboene. Kommunedirektøren vurderer reguleringsplanen som et godt tiltak for å legge til rette for et bedre naboskap mellom pukkverk, fastboende og ferierende i Husebykollen.

Trafikken av tunge kjøretøy inn og ut av pukkverket har vært et sentralt tema i oppfølgingen av merknader etter førstegangsbehandlingen. Husebyveien er offentlig tilgjengelig, privat vei. Det er bratt på yttersiden av veien.

Trafikksikkerhetsvurderingen som har tatt utgangspunkt i estimert fremtidig trafikkbelastning og estimert antall gående og syklende viser at det ikke er hensiktsmessig å utvide veien for å bedre forholdene for gående og syklende. En utvidelse av veien vil også bidra til tap av natur på yttersiden av veien der det ville vært behov for betydelig oppfylling for å få en akseptabel veitrase.

Det bor skolebarn på gårdene ved Huseby. Husebyveien forbi pukkverket er eneste vei til skolen. Avstanden til barneskole og ungdomsskole på Tofte er over 4km. Barna har dermed krav på skoleskyss. Dette er i dag løst ved at barna hentes og leveres ved døren hjemme. Det er lag til grunn i vurderingen at dagnes praksis med å hente skolebarna ved døren videreføres. Det er ikke planlagt flere boliger eller fritidsboliger i Husebykollen, eller andre tiltak som gir grunnlag for etablering av fortau. En utvidelse med fortau langs Husebykollen anses som et uforholdsmessig stort inngrep dersom det baseres på reguleringen av pukkverket alene.

Trafikksikkerheten er med dette vurdert til å være tilstrekkelig ivaretatt i planforslaget.

Miljø

Pukkverk og masseuttak er en omfattende inngripen i natur og miljø. Området har blitt kartlagt i henhold til naturmangfoldloven. Planområdet berører verdifull

naturtype, av typen rik edelløvskog. Det har blitt gjennomført en konsekvensutredning for å kartlegge konsekvenser for naturen. I utredningen konkluderes det med at utvidelsen av uttaket vil føre til *noe miljøskade* for naturtypen. Edelløvskogen berøres først når det skal gjøres uttak vest og eksisterende hyttevei, (dvs. Uttak i SM3 og etablering av ny hyttevei). Naturmangfoldloven §§8-12 er oppfylt i planforslaget. §§8 og 9 dekkes av feltarbeidet og kartlegging av naturtyper. §10, samla belastning på naturen er vurdert i konsekvensvurderingen. Lågurtedellauskog er en truet naturtype, det anslås at omtrent 200 lokaliteter finnes i Norge. Utvidelsen av pukkverket vil føre til at 3,7 dekar av lokalitetens totale areal på 65 dekar blir ødelagt. Dette er vurdert til å være en liten belastning på naturtypen.

Etter førstegangsbehandlingen har planens påvirkning av vannmiljøet i de lokale vassdragene og Oslofjorden blitt nærmere utredet. Planprogram og konsekvensutredning har blitt revidert. Det er utviklet en prøvetakingsplan som har blitt kvalitet sikret av statsforvalter i forbindelse med planforslaget. Planen omfatter flere tiltak som legger til rette for å motvirke forurensing av vann og vannmiljø. Det er viktig at tiltakene blir fulgt opp i drift og at tiltakene blir kontrollert av myndighetene som har ansvar for å følge opp forurensingsloven.

Det er identifisert nyere tids kulturminner i planområdet. Det dreier seg om spor etter bergverksindustri. Planforslaget er justert for å ta hensyn til kulturminnene.

Planen omfatter en arealbruksendring fra skog til pukkverk/vei, dette kategoriseres som endring fra skog til utbygd areal i arealbrukskalkulatoren til Miljødirektoratet. 35 daa i planen endres fra skog med høybonitet på mineraljord til utbygd areal. Dette gir en klimaeffekt på 1 418,3 tonn CO₂ ekvivalenter over 20 år. Dette omfatter ikke direkte eller indirekte utslipp fra selve pukkverket, dette er bare utslipp av klimagasser som ligger lagret i bakken og de klimagassene som skogen ville ha tatt opp dersom den ikke hadde blitt bygd ned. For å bedre forstå størrelsen på utslippet kan det sees i sammenheng med at det totale utslippet i Asker kommune for året 2021 er beregnet til 178 857 tonn CO₂ ekvivalenter.

Samfunn

Pukkverket er en belastning for nærmiljøet. Pukkverk er støyende, støvende og omfatter tunge kjøretøy. Pukkverket kan ha en negativ konsekvens for barn og unges oppvekstsvilkår, og folkehelsen til de som er i området dersom regler og forskrifter for forsvarlig drift ikke følges. Planforslaget omfatter en rekke tiltak som skal bidra til trygg og forsvarlig drift. Utvidelsen vil gjøre det mulig å begrense støyen ved å flytte støyende maskiner lengre ned i pukkverket. Det reguleres tydelig begrensninger for driftstid, slik at støy og trafikkbelastning blir mer forutsigbart for alle. Det er lagt inn krav om sikring med stålgjerde langs uttakskanten for å motvirke fallulykker.

Pukkverket er et betydelig landskapsinngrep. Det er gjort flere studier av fjern- og nærvirkninger i forbindelse med planforslaget. Uttaksområdet er tilpasset slik at det åsens profil ivaretas fra avstand. Det er lagt inn bestemmelser som og arealer for vegetasjonsskjerm langs veien som skal hindre innsyn i pukkverket. Det er også lagt inn bestemmelser som sikrer at stedegen vegetasjon skal etableres på de ulike nivåene i pukkverket ettersom uttaket ferdigstilles. Vegetasjonen vil bidra til at pukkverket blir mindre synlig på avstand.

Økonomi

Planforslaget omfatter ingen direkte økonomiske forpliktelser for Asker kommune. Det vurderes som uaktuelt å inngå utbyggingsavtaler i forbindelse med gjennomføringen av planen.

Utvidelsene og videre drift av pukkverket vil kunne påvirke verdien av naboeiendommen. Kommunen kan ikke holdes ansvarlig for endringer i eiendomsverdi som følge av lovlig vedtatte reguleringsplaner.

Pukkverket vil gjennom sin drift gi få arbeidsplasser. Den primære samfunnsøkonomiske nytten kommer av tilgang på mineraler og byggeråstoff som kan benyttes lokalt og regionalt.

Konklusjon

Det er i utgangspunktet utfordrende å planlegge støyende industri som pukkverk er i nærheten av boliger og fritidsboliger. Planprosessen har båret preg av at det har vært vanskelig for nabolaget og pukkverket å eksistere sammen. Fastboende og hytteeiere plages av støy og støv fra pukkverket. Pukkverket har forsøkt å imøtekomme klagene uten å lykkes. Hensikten med reguleringsplanen er å legge til rette for en skånsom drift der de nødvendige forutsetningene for å imøtekomme krav til utslipp og støy er til stede. Når det i kommuneplan legges til rette for utvidelse av pukkverket kan det fremstå som at det ikke tas hensyn til naboer som belastes av dagens drift. Det er derfor viktig å understreke at hensikten med planforslaget er å legge til rette for en skånsom drift der hensynet til naboene er bedre ivaretatt enn i dagens situasjon. Utvidelsen av pukkverket gjør det mulig å gjennomføre tiltak som skal gi mindre belastninger på nabolaget, kommunen vurderer dette som positivt.

Reguleringsplanen skal samvirke med en rekke andre lover og forskrifter. Kommunen er arealmyndighet etter plan- og bygningsloven. Direktoratet for mineralforvaltning har ansvaret for tildeling av driftskonsesjoner, og Statsforvalter er ansvarlig for å gi tillatelser til utslipp fra driften som faller under forurensningsforskriften. Reguleringsplanen er et nødvendig underlag for håndheving av de øvrige lovene og forskriftene. Det er viktig at arealplanen er utformet slik at den legger til rette for at øvrige krav kan oppfylles. Kommunen har gjennom høringen av planforslaget etter førstegangsbehandling tilpasset og justert planen i henhold til innspill fra både direktoratet for mineralforvaltning og Statsforvalter. Planen gir et

godt utgangspunkt for at pukkverket skal kunne gjennomføre drift i lang tid uten at dette skal være en unødig belastning for miljø, natur, naboer eller samfunnet ellers.

Tilgang på mineraler er viktig for samfunnet, det er viktig å være bevist hvilke samfunnsøkonomiske kostnader uttaket av stein og mineraler har. Det er vurdert som gunstig å ha tilgang på stein og mineraler lokalt for å minimere transport av masser. Det er også vurdert som positivt å fortsette uttaket av masser der det allerede er masseuttak, fremfor å åpne nye uttak andre steder. På lang sikt vet vi at det vil være behov for egnede steder for mottak av masser, da vil det være positivt at man har tilgang på avsluttede masseuttak som kan egne seg for mottak av nye masser.

For pukkverket er det viktig å sikre at tilstrekkelig areal blir regulert for uttak slik at de kan drive teknisk effektivt og lønnsomt. Uttaket av masser er styrt av etterspørselen i markedet og det er usikkerhet knyttet til uttakstakt og volum. For kommunen er det viktig at man ikke påfører naboer og naturen belastninger som ikke står i stil med den samfunnsøkonomiske nytteverdien av pukkverket.

Den videre driften av pukkverket gir en liten vekst i trafikk. Trafikkanalysen viser at det ikke er en tilstrekkelig trafikk på veien for å rettferdiggjøre en utvidelse av veien med fortau, eller gangvei. Dersom det var planlagt flere boliger på Huseby ville dette kunne blitt vurdert annerledes. Med utgangspunkt i den arealbruken som kommuneplanens arealdel tillater mener kommunedirektøren at tilstrekkelig trafiksikkerhet er ivaretatt i planen. Den svake økningen i trafikk underbygger også konklusjonen om at det ikke er hensiktsmessig å pålegge at masser fra pukkverket skal fraktes på båt fra Halvorshavn. Et pålegg om bruk av skip for transport fordrer at massene skal fraktes til en mottaker som ligger slik til at det er gunstig å ta imot masser fra sjøen. Et argument for å utvide uttaksområdet i pukkverket er at masser kan benyttes lokalt. Kommunedirektøren anbefaler at det jobbes for å sikre gode vilkår for transport på sjø rundt Oslofjorden, men dette kan ikke pålegges i enkeltstående detaljreguleringer uten en mer helhetlig tilnærming regionalt.

I førstegangsbehandlingen ble det lagt inn et krav fra formannskapet om at det skal inngås en privat avtale mellom berørte hytteeiere og pukkverket før pukkverket kan utvide forbi hytteveien. Det er ikke mulig å regulere dette med hjemmel i plan- og bygningsloven. Planavdelingen har gjennom dialog med forslagstiller kommet frem til en løsning der uttaksområdet deles i tre soner: Dagens uttaksområde (SM1), uttak frem til hytteveien (SM2) og uttak vest for hytteveien (SM3). Før det kan gjøres uttak i SM3 skal det først tas ut en betydelig mengde masser fra SM2, videre skal berørte hytteeiere varsles i god tid før arbeidet med å legge om veien og klargjøre for uttak i SM3 kan starte. Kommune mener dette gir tilstrekkelig forutsigbarhet for både pukkverk og naboer ved at driften i nærmeste fremtid holdes på østsiden av hytteveien, og dersom det skulle være behov for å ta ut mer mineraler i fremtiden kan uttaket på vestsiden først begynne når alle krav i planen stiller for dette er

oppfylt. Pukkverket har forutsigbar tilgang på mineraler og mulighet til å planlegge sin drift og investeringer langt frem i tid. Hyttenaboer har trygghet i at dagens vei vil bestå så lenge som mulig og bare flyttes dersom det er tilstrekkelig etterspørsel etter mineralene som tas ut her. Det er også en fordel at den mest verdifulle naturen som berøres i planen ikke forringes før det gjøres inngrep i SM3.

Planforslaget har bidratt til betydelig lokalt engasjement og kommunen setter pris på at innbyggere, hytteeiere og næringsliv engasjerer seg i planprosessen. Det har kommet mange konstruktive og gode innspill til planforslaget. Innspillene har bidratt til å forbedre planen etter høringen.

Kommunedirektøren anbefaler at planforslaget vedtas slik det foreligger.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Plankart_29062023
Planbestemmelser 060723
Planbeskrivelse 11082023

Følgenotat om endringer i plan etter offentlig ettersyn
Merknadsbehandling sluttbehandling
Merknader sluttbehandling
Møtereferat - Dialogmøte Pukkverk og hytteeiere - 25012023
Trafikksikkerhetsnotat
Veitegning - Husebyveien X Bjørnstadveien C001
Veitegning - Husebyveien X Bjørnstadveien E001
Veitegning - Husebyveien X Bjørnstadveien E002
Veitegning - Husebyveien X Bjørnstadveien E003
Veitegning - Nedre Husebykollen - omlegging hyttevei - C-tegning
Veitegninger - Nedre Husebykollen - omlegging hyttevei -Tverrprofiler
Arkeologisk rapport
Støyutredning
Vurdering av miljøtilstand for vann
Statsforvalterens tilbakemelding på notat om miljøtilstand for vann
Viken Fylkeskommunen - tilbakemelding veitegninger

Anleggsmaskiner og elektriske anlegg

Hytteierforeningens presentasjon 18032021

Tilsvar til hytteforeningens presentasjon

Hytteforeningen - Supplement til presentasjon ang. forslag til reguleringsplan

Politisk notat - Reguleringsplan for Hurum pukk - vern av skog - 1

Politisk notat - Reguleringsplan for Hurum pukk - vern av skog

Saksprotokoll

Arivsak
22/09750

Saksbehandler
Peder Edward Brand

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	01.11.2023	101/23
2 Formannskapet	07.11.2023	170/23
3 Kommunestyret	14.11.2023	67/23

Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - Sluttbehandling

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 01.11.2023 sak 101/23

Behandling

Saksbehandler Peder Brand innledet saken med en presentasjon og svarte på oppklarende spørsmål.

Haugen (MDG) fremmet forslag om å utsette saken.

Ali (A) fremmet følgende forslag:

Planforslaget vedtas utvidet, men dog ikke til området som er betegnet som SM3 på kartet.

Forslag om utsettelse fikk 1 stemme og falt (MDG)

Forslag fremmet av Ali fikk 2 stemmer og falt (MDG, A)

Kommunedirektørens innstilling ble vedtatt mot 2 stemmer (MDG og A)

Innstilling/Vedtak

1. Detaljregulering for Hurum pukkverk med bestemmelser datert 06.07.2023 og plankart datert 29.06.2023 vedtas (Pbl § 12-12).

Saksprotokoll

Arivsak
22/09750

Saksbehandler
Peder Edward Brand

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	01.11.2023	101/23
2 Formannskapet	07.11.2023	170/23
3 Kommunestyret	14.11.2023	67/23

Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - Sluttbehandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 170/23

Behandling

Innstillingen ble vedtatt, mot 2 stemmer (MDG,SV).

Innstilling

1. Detaljregulering for Hurum pukkverk med bestemmelser datert 06.07.2023 og plankart datert 29.06.2023 vedtas (Pbl § 12-12).

Saksprotokoll

Arivsak
22/09750

Saksbehandler
Peder Edward Brand

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	01.11.2023	101/23
2 Formannskapet	07.11.2023	170/23
3 Kommunestyret	14.11.2023	67/23

Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - Sluttbehandling

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 67/23

Behandling

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet følgende forslag:

«Bestemmelsen § 5.3 justeres: Før oppstart av arbeid innenfor SM2 og SM3 skal det opparbeides bekk med bassenger i område INF1 og INF2. Bassengene skal dimensjoneres for både sedimentering og fordrøyning av overflatevannet fra området. Anlegget skal dimensjoneres for installering av rensing av nitrogenforbindelser. Dimensjonering av anlegget forutsetter godkjent utslippstillatelse fra Statsforvalteren.

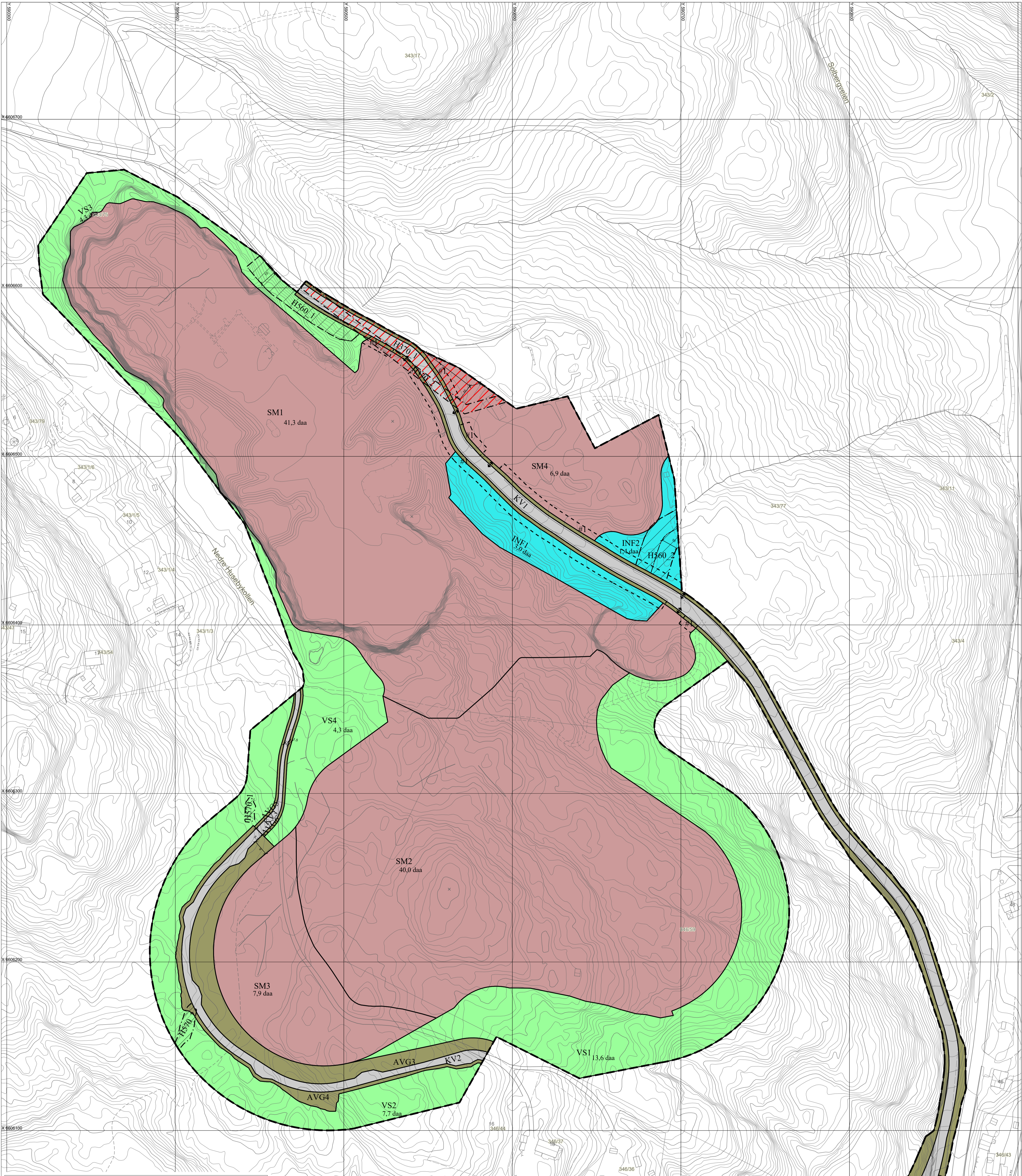
Bestemmelsen § 2.1.1 endres ved at setningen om maksimum 50 mg suspendert stoff pr liter vann strykes.

Matts forslag fikk 8 stemmer (MDG,SV,R), og falt.

Innstillingen ble vedtatt, mot 8 stemmer (MDG,SV,R).

Vedtak

1. Detaljregulering for Hurum pukkverk med bestemmelser datert 06.07.2023 og plankart datert 29.06.2023 vedtas (Pbl § 12-12).

TEGNFORKLARING PBL 2008

<p>BEBYGGELSE OG ANLEGG (PBL § 12-5 nr.1)</p> <p>SM Steinbrudd/masseuttak (1201)</p> <p>SAMFERDSEL SANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR (PBL § 12-6 nr.2)</p> <p>KV Kjørevei (2011)</p> <p>GS Gang/sykkelveg (2015)</p> <p>AVG Annen veigrunn - grantareal (2019)</p> <p>GRØNNSTRUKTUR (PBL § 12-5 nr.3)</p> <p>VS Vegetasjonsskjerm (3060)</p> <p>INF Infiltrasjon/fordrøyning/avledning (3110)</p> <p>HENSYNSSONER (PBL § 12-4)</p> <p>HS60 Angitthensynsone - Bevaring naturmiljø</p> <p>HS70 Angitthensynsone - Bevaring kulturmiljø</p> <p>HS10 Høyspenningsanlegg (inkl høyspentkabler)</p>	<p>BESTEMMELSEOMRÅDER (PBL § 12-7)</p> <p>#1 Bestemmelsesområder #1</p> <p>JURIDISKE LINJE- OG PUNKTSYMBOLER M.V.</p> <p>Planens begrensning</p> <p>Formålsgrense</p> <p>Angitthensynsgrense</p> <p>Bestemmelsegrense</p> <p>Faresonegrense</p> <p>Byggegrense</p> <p>Friskitslinje</p> <p>Midtlinje vassdrag</p> <p>Avkjørsel</p>	<p>Kartmestertekst: 1:1000</p> <p>Koordinatsystem: UTM zone 32 E, utv89</p> <p>Hevdegrunnlag: NN2000</p> <p>Etter: 16</p> <p>Kilde og dato for basiskart: Asker kommune 26.06.2022</p> <p>Papirformat: A1</p>
--	---	---

Reguleringsplan for Hurum pukkverk

med tilhørende reguleringsbestemmelser (eget dokument)

PlanID: **06284065**

Planlagt sist dater: 29.06.2023	Kommunens saknr.: 20176	Saksb. / tildelt av: PBL/CH
---------------------------------	-------------------------	-----------------------------

Saksbehandling i følge plan- og byggingeloven	Dato:	Utløpsaksnr.:
1. gangs behandling i utvalg for plan og byggesak	15.06.2022	6922
1. gangs behandling i formannskapet	21.06.2022	15622
Slutthandling i utvalg for plan og byggesak		
Slutthandling i formannskapet		

Kommunestyrets behandling:

Asker kommune - Samfunnsutvikling	Planlagt sist dater: 29.06.2023	Kommunens saknr.: 20176	Saksb. / tildelt av: PBL/CH
-----------------------------------	---------------------------------	-------------------------	-----------------------------

Reguleringsplan for Hurum pukkverk

Reguleringsbestemmelser

Detaljregulering

PlanID 3025_06284065

Saksnummer 20/76

1 Planens hensikt

Hensikten med reguleringsplanen er å legge til rette for langsiktig drift og utvidelse av Hurum pukkverk, ut fra hensyn til god ressursutnyttelse og minst mulig miljøulemper.

2 Bestemmelser til arealformål

2.1 Bebyggelse og anlegg (§ 12-5 nr. 1)

2.1.1 Fellesbestemmelser for områder avsatt til område for råstoffutvinning (SM)

Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredete kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og Fylkeskonservatoren varsles, jf. lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, § 8.

Støy fra virksomheten skal ikke overskride grenseverdiene angitt i retningslinje T-1442. Pukkverket skal ha installert vanningsanlegg for å dempe støv. Rystelser fra sprengninger skal ikke overstige grenseverdier angitt i NS 8141. Sprenging skal varsles i samsvar med sikkerhetsbestemmelser.

Avrenning av vann fra uttaksområdene skal samles i sedimenteringsbasseng med tilstrekkelig kapasitet (område INF1 og 2). Vannkvaliteten i utløpsbekken fra driftsområdet skal overvåkes med vannprøver. Det skal tas månedlige vannprøver i to år. Deretter tas det vannprøver fire ganger i året. Parametere og prøvepunkter tilpasses prøveresultatene. Tiltakshaver er ansvarlig for at prøvetaking utføres iht. prøvetakingsplan som angitt i vedlegg til reguleringsplanen. Det tillates ikke utslipp av mer enn 50 mg

suspendert stoff pr liter vann. Prøveresultater skal rapporteres til kommunen.

Driften skal være i samsvar med øvrige krav i forurensningsforskriften kap. 30. Driften skal følge godkjent driftsplan og driftskonsesjon gitt av Direktoratet for mineralforvaltning (DMF). Direktoratet fører tilsyn med driften.

2.1.2 Område SM 1, 2 og 3

I området for steinbrudd kan det foretas uttak, knusing av stein og lagring av ferdigvarer.

Hvert pallettrinn skal fortløpende, og senest to år etter avsluttet uttak bli tilført stedegne avdekkingsmasser og det legges til rette for naturlig vegetasjonsetablering. Overskuddsmasser kan benyttes til å sikre og istandsette overgangen i nederste uttaksnivå mot bruddvegg. Den endelige bruddveggen skal avsluttes med pallettrinn. Ved endelig avslutning og istandsetting tillates pallehøyder på maksimalt 15 meter. Hyllebredde skal være 12 meter.

Det tillates ikke oppført permanente bygninger eller anlegg i området. Det tillates tre mobile containere innenfor områdene til kontor, verksted og lager.

Drift skal begrenses til tidsrommet mandag - fredag kl. 0700 - 1900. Sprenging skal bare skje mandag - fredag mellom kl. 0800 og 1600. Transport inn og ut av pukkverket, samt salg av ferdigvarer, kan også finne sted lørdager mellom kl. 0800 og 1300. I **fellesferien** skal det være stans i støyende arbeider i minimum 14 dager sammenhengende, dvs. at det ikke kan gjennomføres sprenging, pigging og knusing i disse dagene. Salg av ferdigvare er tillatt mellom 0800 og 1300 i perioden.

For Nedre Husebykollen nr. 6, 8, 14 og 18 skal det gjennomføres støvmålinger i henhold til forurensningsforskriften § 30-9. Støvnedfallsmålinger målt i 30-dagers intervaller skal være i minst ett år, og skal ikke avsluttes før målingen dokumenterer at kravene i § 30-5 overholdes.

2.1.3 Område SM 1, eksisterende bruddområde

Det tillates uttak ned til kote 92.

Det tillates mottak av rene masser for foredling til gjen- eller ombruk og for oppfylling til omkringliggende opprinnelig terreng, jf. pkt 2.1.2. Tiltakshaver skal etablere mottakskontroll som dokumenterer mottatt volum, hvor massene kommer fra og at de ikke er forurenset. Fremmede skadelige arter skal bekjempes, slik at området ikke blir en kilde til videre spredning av fremmede arter.

Området skal være inngjerdet mot Husebyveien og ha låsbar port.

2.1.4 Område SM 2 og 3, nytt/utvidet brudd
Det tillates uttak ned til kote 92.

2.1.5 Område SM 4, serviceområde for bruddområdet
Innenfor området tillates mellomlagring av masser, bygninger tilknyttet driften av bruddet, og oppstilling av maskiner mm. Det tillates maksimalt 2200 m² BRA innenfor området. Maksimal byggehøyde er 10 meter over gjennomsnittlig planert terreng rundt fasaden.

Bygninger skal plasseres minimum 12,5 meter fra senterlinje mot Husebyveien, og for øvrig minst 4 meter fra eiendomsgrense i tråd med de generelle bestemmelsene i plan- og bygningsloven.

2.1.6 Avslutning og istandsetting

Det skal utarbeides plan for avslutning av pukkverksdriften. Området skal tilbakeføres med rene masser som ikke skal inneholde miljøskadelige stoffer. Området skal beplantes med stedegne arter og utformes med naturlige overganger til omkringliggende terreng.

2.2 Samferdselsanlegg (§ 12-5 nr. 2), veigrunn

Kjørevei KV1, Husebyveien, er offentlig tilgjengelig privat kjørevei.

Kjørevei KV2, omlegging av Nedre Husebykollen, er felles atkomst til eiendommene gnr. 346, bnr 36 og 37.

Annen veigrunn AVG langs KV2 skal opparbeides for vegetasjonsetablering og tilpasning til terrenget utenfor. I området skal det settes opp sikringsgjerde mot bruddområdet (SM3).

2.3 Grønnstruktur (§ 12-5 nr 3)

2.3.1 Vegetasjonsskjerm og sikringssone rundt bruddet

I områdene VS1, 2 og 3 skal terreng og vegetasjon bevares. Vegetasjon kan skjøttes for å opprettholde skjerming mot bruddet. I område VS4 tillates mellomlagring av avdekkingsmasser og terrengforming før vegetasjonsetablering. I områdene VS1, VS3 og VS4 skal det settes opp sikringsgjerde mot bruddområdet (SM 1, 2 og 3).

2.3.2 Områder for rensing av vann

I område INF1 skal det opparbeides bekkeløp med sedimenteringsbasseng før påslipp til basseng i område INF2. I område INF2 skal det opparbeides sedimenteringsdam før påslipp til bekk.

3 Hensyns- og faresoner

3.1 Faresone H370_1 - høyspenningsanlegg

Innenfor området angitt som faresone H370_1 tillates ikke ny bebyggelse og anlegg. Anleggsarbeid og tiltak i terrenget innenfor hensynssonen skal på forhånd avklares med ledningseier.

3.2 Faresone H370_2 - høyspenningsanlegg

Ved søknad om tiltak innenfor faresonene H370_2 skal følgende dokumenteres/hensyntas:

- Konsekvenser for ny bebyggelse og anlegg for personopphold skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal gi grunnlag for å vurdere bebyggelsen og anleggets plassering og ev. avbøtende tiltak.
- Skal bygninger plasseres med avstander til kraftledningen i samsvar med krav etter el-tilsynsloven og tilhørende forskrifter.
- Tillates ikke tiltak etter pbl. § 20-1 uten at dette er avklart med berørte parter/myndigheter gjennom tillatelse, samtykke eller uttalelse fra disse.

3.3 Hensynssone H560 bevaring naturmiljø

Innenfor hensynssonen skal kantvegetasjon langs bekk bevares. Det tillates ikke etablering av tiltak som forringer kantvegetasjonen, med unntak av område INF2 der det skal etableres rense-/sedimenteringsdam, jf. pkt 2.3.2. Det skal etableres kantvegetasjon rundt dammen.

3.4 Hensynssone H570_ - bevaring kulturmiljø

Innenfor hensynssonene skal kulturminneverdiene fra historiske dagbruddlokaliteter bevares. Det tillates ikke tiltak innenfor hensynssonene som kan forringe kulturminneverdiene.

4 Bestemmelsesområder

4.1 Bestemmelsesområde #1 - funksjons- og kvalitetskrav til bygninger, anlegg og utearealer

Innenfor bestemmelsesområdene benevnt #1 i plankartet skal det opparbeides vegetasjonsbelte mellom Husebyveien og arealene regulert til bruddområde (SM1-6). Vegetasjonsbeltet kan bestå av trerekker eller buskfelt som er høye nok til å gi visuell skjerming for brukerne av Husebyveien.

5 Rekkefølgebestemmelser

5.1 Utbedring av krysset Husebyveien X fv 281

Før arbeider i område SM2 starter skal utbedring av krysset Husebyveien x fv 281 (område KV1) være gjennomført. Dette omfatter også asfaltering av de 50 meterne med vei som er nærmest krysset.

5.2 Uttak i område SM3

Uttak i område SM3 kan først starte når område SM2 er tatt ut til kote 137. Vei KV2 skal etableres før uttak i område SM3 starter. Veiomleggingen skal varsles berørte parter minst seks måneder på forhånd.

5.3 Vannbehandling i INF1 og INF2

Før oppstart av arbeid innenfor SM2 og SM3 skal det opparbeides bekk med sedimenteringsbasseng i område INF1 og INF2.

5.4 Sikring av uttaksområdet

Før oppstart av arbeid innenfor SM2 skal det oppføres permanent stålgjerde rundt uttaksområdene i BMS1 og BMS2. Før oppstart av arbeid innenfor SM3 skal det oppføres permanent stålgjerde rundt SM3. Gjerdene skal være sammenhengende med en høyde og tetthet som hindrer at vilt og uvedkomne kan ta seg inn til bruddkanten. Gjerde skal plasseres skånsomt i terrenget og med en hensiktsmessig avstand fra uttaksgrensen.

5.5 Vibrasjonsmålinger på høyspentnett

Ved oppstart av arbeid innenfor SM2 skal det gjennomføres vibrasjonsmålinger på nærmeste mastefundament sør for bruddområdet.

HURUM PUKKVERK

Reguleringsplan med konsekvensutredning

Planbeskrivelse

Dato: 11.08.2023
Versjon: 05B

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver: Hurum Pukk AS
Tittel på rapport: Reguleringsplan med konsekvensutredning
Oppdragsnavn: Hurum Pukk AS, Reguleringsplan
Oppdragsnummer: 611263-01
Utarbeidet av: Jan Martin Ståvi/Hjalmar Tenold/Roy E. Nesheim
Oppdragsleder: Hjalmar Tenold
Tilgjengelighet: Åpen

Forord

Hurum Pukk AS har utarbeidet forslag til reguleringsplan for Hurum pukkverk i Asker kommune. Hensikten med reguleringsplanen er å utvide uttaksområdet i tråd med området som i kommuneplanens arealdel er avsatt til råstoffutvinning.

Formålet med planarbeidet er å sikre langsiktighet når det gjelder leveranser av steinprodukter, sikre ressursen og dermed langsiktigheten for videre drift. Planarbeidet skal også ivareta hensynet til miljø og samfunn jf. plan- og bygningsloven § 1 og § 3-1.

Tiltaket er av en slik størrelse at det utløser krav om konsekvensutredning. Dette innebærer at det i tilknytning til varsling av planoppstart utarbeides forslag til planprogram. Hensikten med planprogrammet er å avklare premisser for planarbeidet og utredningsbehovet.

Planforslaget er utarbeidet av Asplan Viak AS ved Jan Martin Ståvi, Roy Erling Nesheim og Hjalmar Tenold på vegne av Hurum Pukk AS.

Planbeskrivelsen, plankart og reguleringsbestemmelser er endret etter høring og offentlig ettersyn. Endringene er omtalt i kapittel 2.4.

Sandvika, 11.08.2023

Hjalmar Tenold
Oppdragsleder

Jan Martin Ståvi
Fagansvarlig plan

Innhold

1	OM PLANSAKEN	4
1.1.	Kort om området og tiltaket	4
1.2.	Mineralressurser i området	5
1.3.	Hensikten med planen	7
1.4.	Krav om konsekvensutredning	7
1.5.	Planstatus	7
1.5.1.	Kommuneplanens arealdel	7
1.5.2.	Reguleringsplaner	9
1.5.3.	Pågående planarbeid	10
1.5.4.	Konsesjon etter mineralloven	10
1.6.	Eiendomsforhold og berørte naboeiendommer	10
2	PLANPROSESS	12
2.1.	Planoppstart og behandling av planprogrammet	12
2.2.	Utarbeidelse av planforslaget	12
2.2.1.	Vurderte alternativer	12
2.2.2.	Samordning med andre prosesser	12
2.3.	Informasjon og medvirkning	12
2.4.	Endringer etter høring og offentlig ettersyn	13
2.5.	Tillatelser etter andre lover	14
2.5.1.	Mineralloven	14
2.5.2.	Forurensningsloven	14
2.5.3.	Samspeilet mellom reguleringsplan, forurensningsforskriften og vilkår etter mineralloven	15
3	PLANFORSLAGET	16
3.1.	Tiltaket	16
3.1.1.	Alternativer	16
3.1.2.	Etterbruk må avklares seinere	18
3.2.	Planbeskrivelse	19
3.2.1.	Uttaksretning og uttaksdybde	19
3.2.2.	Atkomster, veiløsninger	27
3.2.3.	Vannhåndtering	34
3.2.4.	Støytiltak	34
3.2.5.	Sideterrenget og sikringstiltak	35
3.3.	Arealformål og bestemmelser	35
4	KONSEKVENSTREDDING	37
4.1.	Naturmiljø	37
4.1.1.	Metode	37
4.1.2.	Tilstand og verdier	37
4.1.3.	Konsekvenser	41
4.1.4.	Skadereduserende tiltak	42
4.1.5.	Vurdering etter naturmangfoldloven kap II	42
4.2.	Kulturarv	43
4.2.1.	Tilstand og verdier	43
4.2.2.	Konsekvenser	45
4.3.	Landskap	45

4.3.1. Tilstand og verdier	45
4.3.2. Konsekvenser	49
4.4. Friluftsliv, nærmiljø, barn og unges interesser	57
4.4.1. Tilstand og verdier	58
4.4.2. Konsekvenser	59
4.5. Avrenning; utslipp til vann	60
4.5.1. Vannsystemer i området.....	60
4.5.2. Eksisterende løsninger	61
4.5.3. Arealer og beregning av nødvendig areal sedimentasjonsdammer	62
4.5.4. Forslag til plassering av sedimentasjonsdammer	62
4.5.5. Drift	66
4.5.6. Overvåkning og prøvetaking	66
4.5.7. Konsekvenser	66
4.6. Støy og støv	66
4.6.1. Forutsetninger for støyberegningene	66
4.6.2. Dagens situasjon	68
4.6.3. Alternativ 1, fase 2	68
4.6.4. Alternativ 2, fase 2	69
4.6.5. Konsekvenser	69
4.6.6. Støv	73
4.7. Trafikk.....	74
4.8. Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)	75

Vedlegg:

Forslag til reguleringsbestemmelser

Plankart i PDF og SOSI

Støyrapport (Hurum Pukk AS, reguleringsplan støyutredning)

Lengdeprofil og C-tegning for omlegging av Nedre Husebykollen

C-tegning og E-tegning for utbedring av kryssområdet Husebyveien X Bjørnstadveien

Trafikksikkerhetsvurdering. Notat 31.05.2023

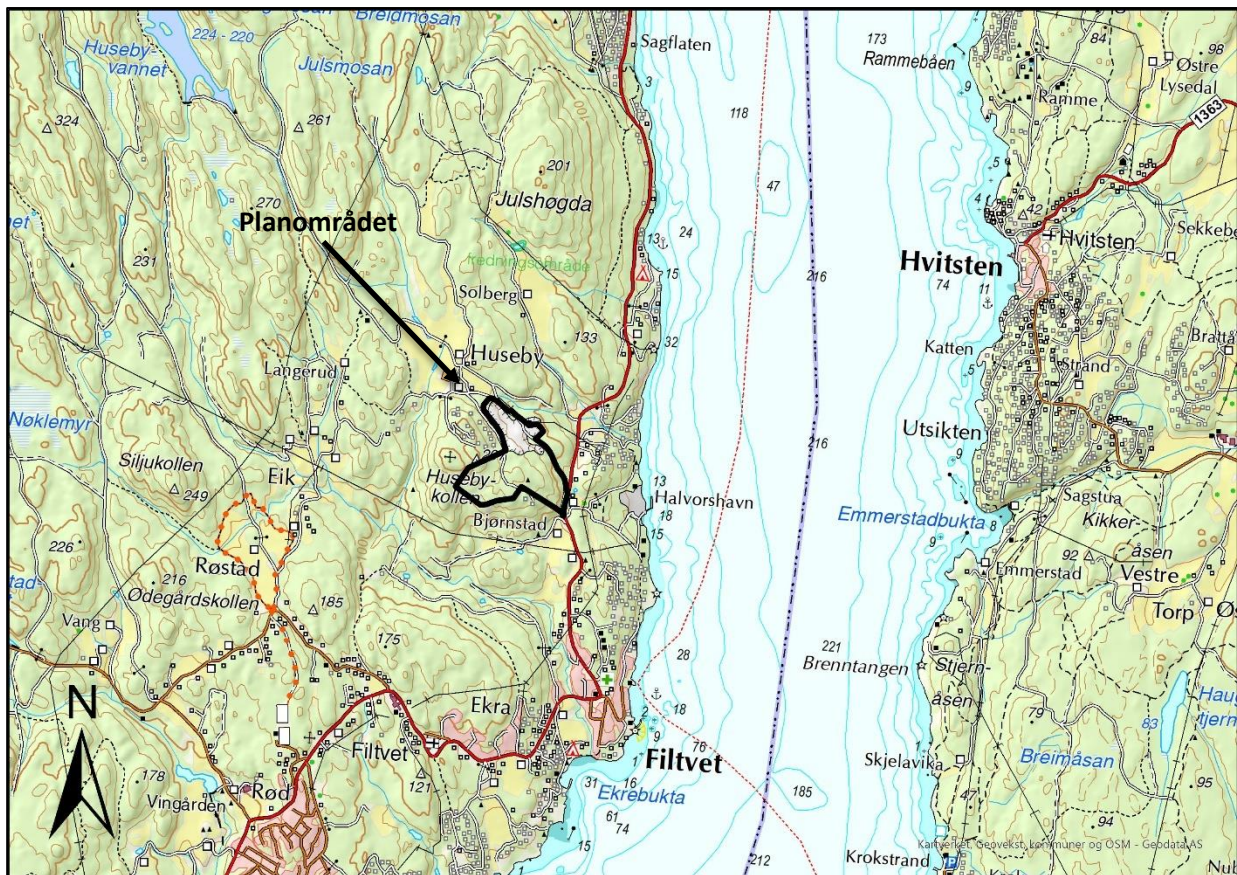
Vurdering av miljøtilstand for vann, med prøvetakingsplan. Notat 15.02.2023

1 OM PLANSAKEN

1.1. Kort om området og tiltaket

Hurum pukkverk ligger ca. 2 km nord for Filtvet sentrum i Asker kommune. Pukkverket ble etablert i 1947. Området ligger i luftlinje ca. 175 m fra fv. 281 og nesten 600 m fra Oslofjorden. Kjøreavstand fra fv 281 Bjørnstadveien er ca. 400 m. Omgivelsene er et spredtbygd landbruksområde. Nærmeste bebyggelse er hytteområder. Det er ellers noe boligbebyggelse langs fylkesvegen og gårdsbruk nord for planområdet.

Pukkverket drives av Hurum Pukk AS, som leverer pukk til de fleste formål. Steinen brukes blant annet til produksjon av isolasjon hos Rockwool og som byggeråstoff i lokalområdet og regionen.

Figur 1-1: Oversiktskart over området (Kilde: Asplan Viak/Statens kartverk)

De siste årene, fra 2014, har uttaksmengden ligget på ca. 70 000 – 95 000 tonn per år. Pukkverket genererer 4 til 5 årsverk. I tillegg gir virksomheten ringvirkninger i form av servicetjenester og transport.

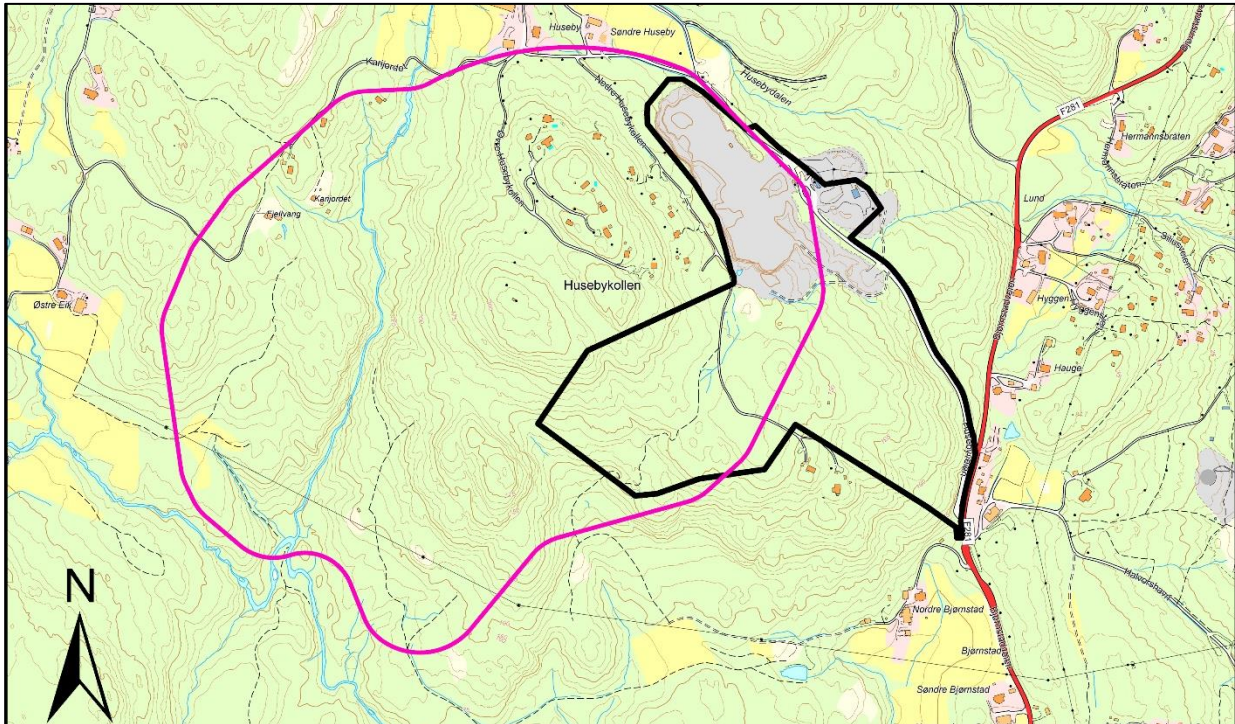

Figur 1-2: Flyfoto av dagens uttaksområde tatt i 2019 (Kilde: Asplan Viak/Scansurvey).

1.2. Mineralressurser i området

Innenfor varslet planområde er det to bergarter. Bergarten som det hittil er tatt ut mest av er en middels til grovkornet gabbro eller pyroksenitt, massiv og med litt klorittisering enkelte steder. Den har en gjennomsettende gang av syenittporfyr. Bergarten består av et vulkansk rør med vertikale kontakter til omkringliggende bergarter. Ressursen er i NGUs database for grus- og pukkforekomster klassifisert med lokal betydning. Rangeringen er en totalvurdering basert på volum, kvalitet og situasjonsbetingede forhold som beliggenhet, marked og andre tilgjengelige ressurser innenfor en kommune/region. Steinen brukes blant annet til produksjon av isolasjon hos Rockwool og som byggeråstoff i lokalområdet og regionen.

Den andre bergarten det også ønskes tatt ut mer, av består av granittiske bergarter omvandlet til gneiser og migmatitter. Denne bergarten egner seg godt som byggeråstoff.

Figur 1-3: Kart som viser omtrentlig avgrensning av gabbro-ressursen (lilla omriss). Sort omriss viser varslet planområde fra planprogrammet. Kilde: Asplan Viak/Hurum Pukk AS

Figur 1-4: Bildet viser forskjellen mellom den svarte grovkornete gabbroen (råstoff til isolasjon) og den lysere granittiske gneisen/migmatitten (byggeråstoff).

1.3. Hensikten med planen

Hensikten med reguleringsplanen er å legge til rette for å utvide uttaksområdet, i tråd med området som i kommuneplanens arealdel er avsatt til råstoffutvinning.

Formålet med utvidelsen av uttaksområdet og planen for det er å:

- Sikre langsiktighet når det gjelder leveranser av steinprodukter til isolasjon hos Rockwool og som byggeråstoff
- Sikre ressursen og dermed langsiktighet for videre drift
- Ivareta hensynet til miljø og samfunn
- Sikre at det gjennomføres tiltak for å dempe de landskapsmessige konsekvensene av tiltaket og at landskapet etter endt uttak ryddes på en forsvarlig måte
- Sikre at viktige hensyn til friluftslivet blir ivarettatt
- Sikre at naturverdier og kulturminner innenfor planområdet blir ivarettatt

1.4. Krav om konsekvensutredning

Planforslaget er vurdert i henhold til plan- og bygningslovens § 12-1 tredje ledd, jf. § 4-1 med tilhørende forskrift.

For reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det utarbeides planprogram som grunnlag for planarbeidet (plan- og bygningslovens § 4-1). Reguleringsplanen skal inneholde en planbeskrivelse med konsekvensutredning av planens virkning for miljø og samfunn.

Etter § 6 bokstav b og vedlegg 1 pkt. 19 i forskrift om konsekvensutredninger skal plan for uttak av malmer, mineraler, stein, grus, sand, leire eller andre masser dersom minst 200 dekar samlet overflate blir berørt eller samlet uttak omfatter mer enn 2 millioner m³ masse, alltid konsekvensutredes.

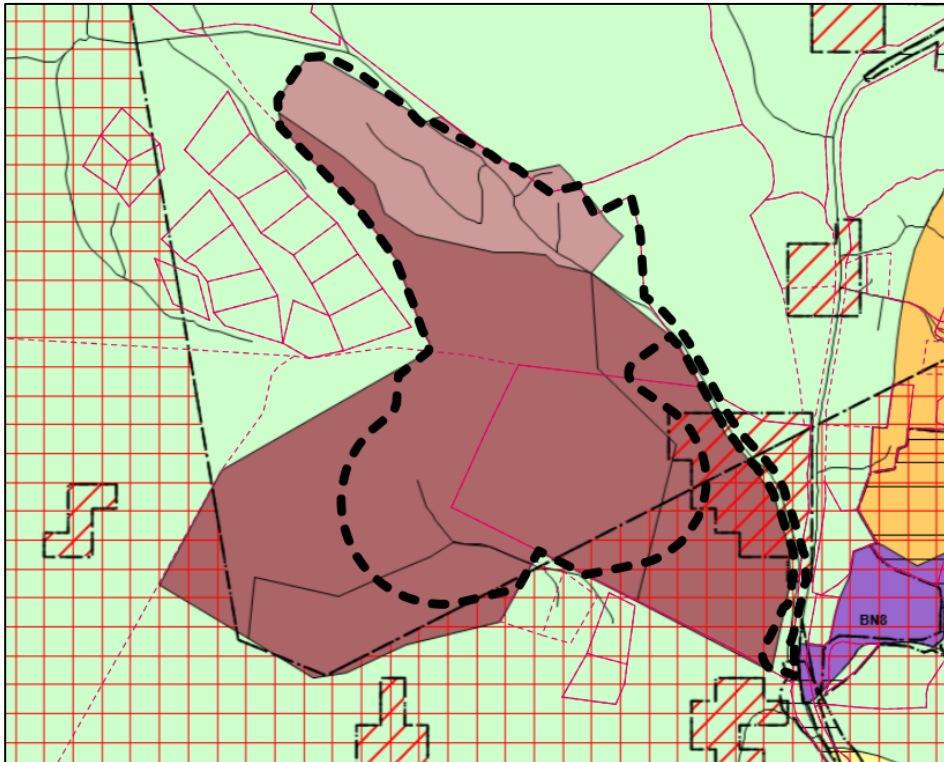
Planforslaget faller inn under dette kriteriet ved at volumet av uttaksområde er mer enn 2 millioner faste m³. Det er på denne bakgrunn vurdert at detaljreguleringsplanen er konsekvensutredningspliktig, jf. referatet fra oppstartsmøtet med Hurum kommune datert 09.12.2016. Det vil også si at det skal utarbeides forslag til planprogram, se kap 2.

1.5. Planstatus

1.5.1. Kommuneplanens arealdel

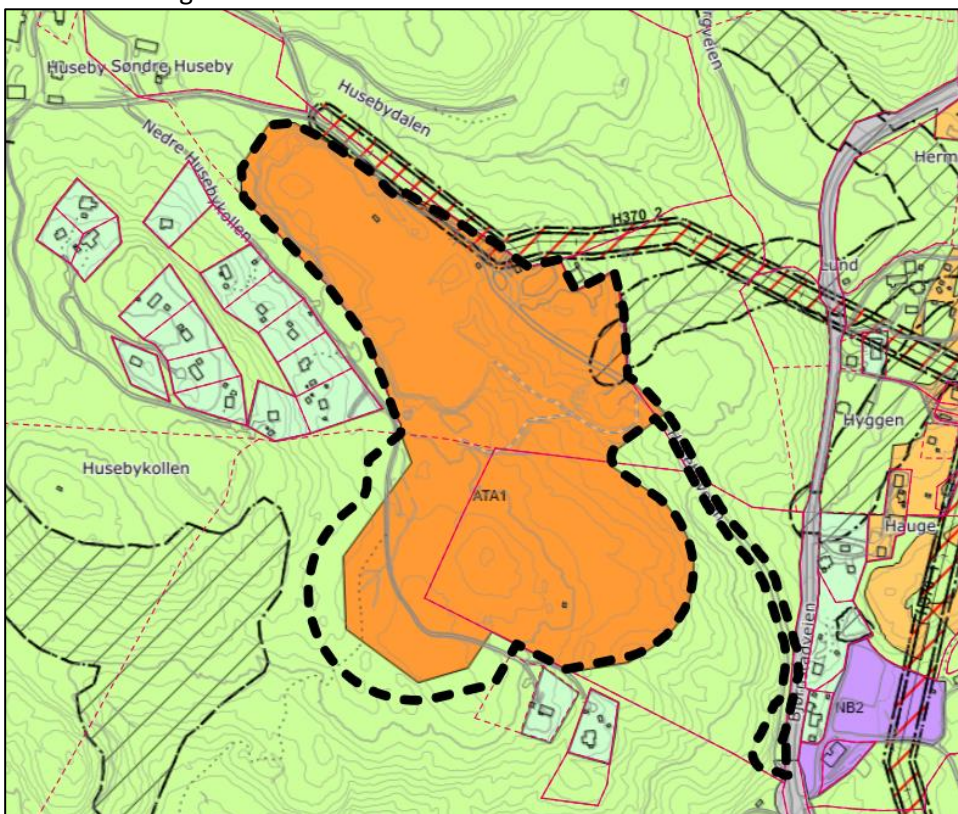
Det er like før innsending av planforslag til annengangsbehandling vedtatt ny kommuneplan for Asker kommune. Vi omtaler her også forholdet til forrige kommuneplan for å gi et bilde av historikken i saken og planarbeidets forhold til kommuneplanens arealdel.

Planområdet var avsatt til område for råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel for Hurum kommune, vedtatt 16.06.2015. Kommuneplanens avgrensning av areal til fremtidig råstoffutvinning dannet grunnlag for dette planarbeidet, og detaljreguleringsplanen ble igangsatt som en oppfølging av Hurum kommunes kommuneplan.

Figur 1-5: Utsnitt av kommuneplanens arealdel som opprinnelig dannet grunnlag for planarbeidet (Kilde: Hurum kommunes webkart), med planavgrensning for planforslaget oppå. Lys brunt: Dagens bruddområde. Mørk brunt: Utvidelse av bruddområdet.

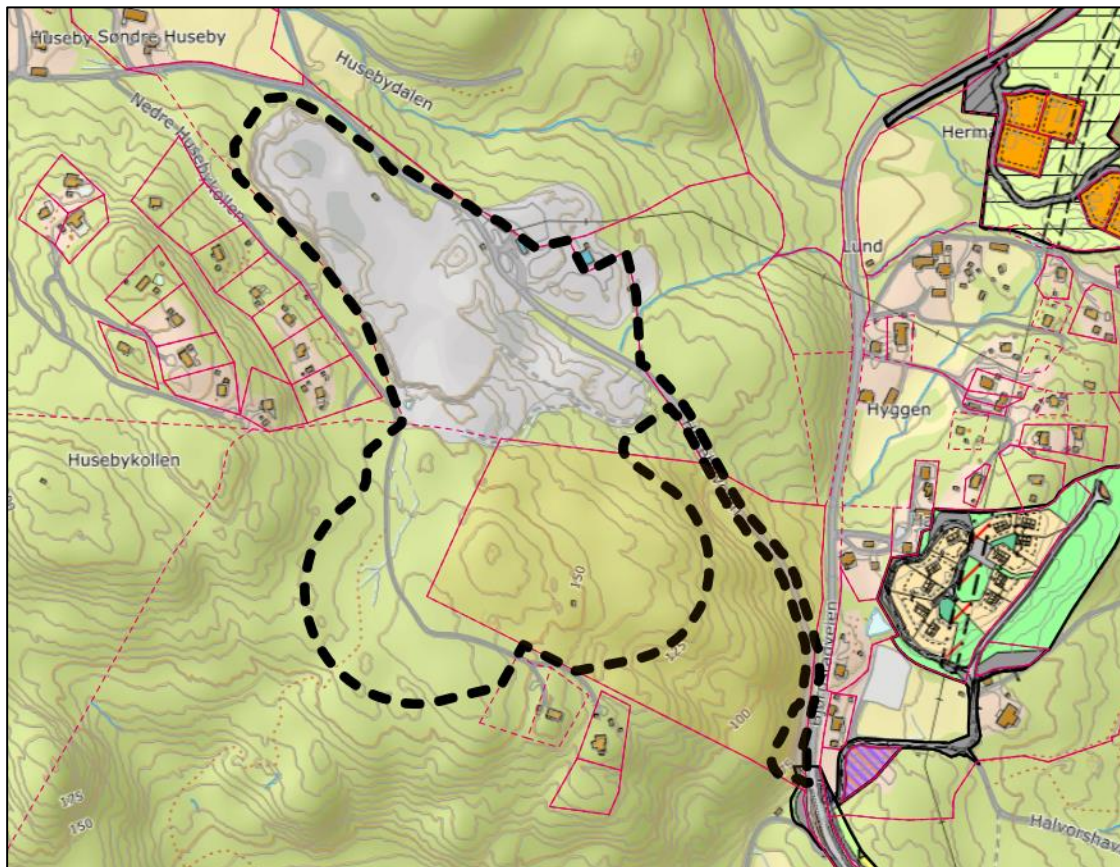
I nylig vedtatt kommuneplanens arealdel (13.06.2023) er et noe redusert område avsatt til råstoffutvinning:

Figur 1-6: Gjeldende kommuneplan for Asker kommune, vist med brutto planavgrensning. Området avsatt til råstoffutvinning er i samsvar med uttaksområdet i planforslaget.

1.5.2. Reguleringsplaner

Planområdet er i dag uregulert.

Figur 1-7 Utsnitt av kart som viser gjeldende reguleringsplaner i Asker kommune, med planavgrensning. (Kilde: Kommunens webkart).

Bjørnstadveien (fv. 281) er regulert med gang- og sykkelveg langs østsiden frem til atkomsten til planområdet (Husebyveien).

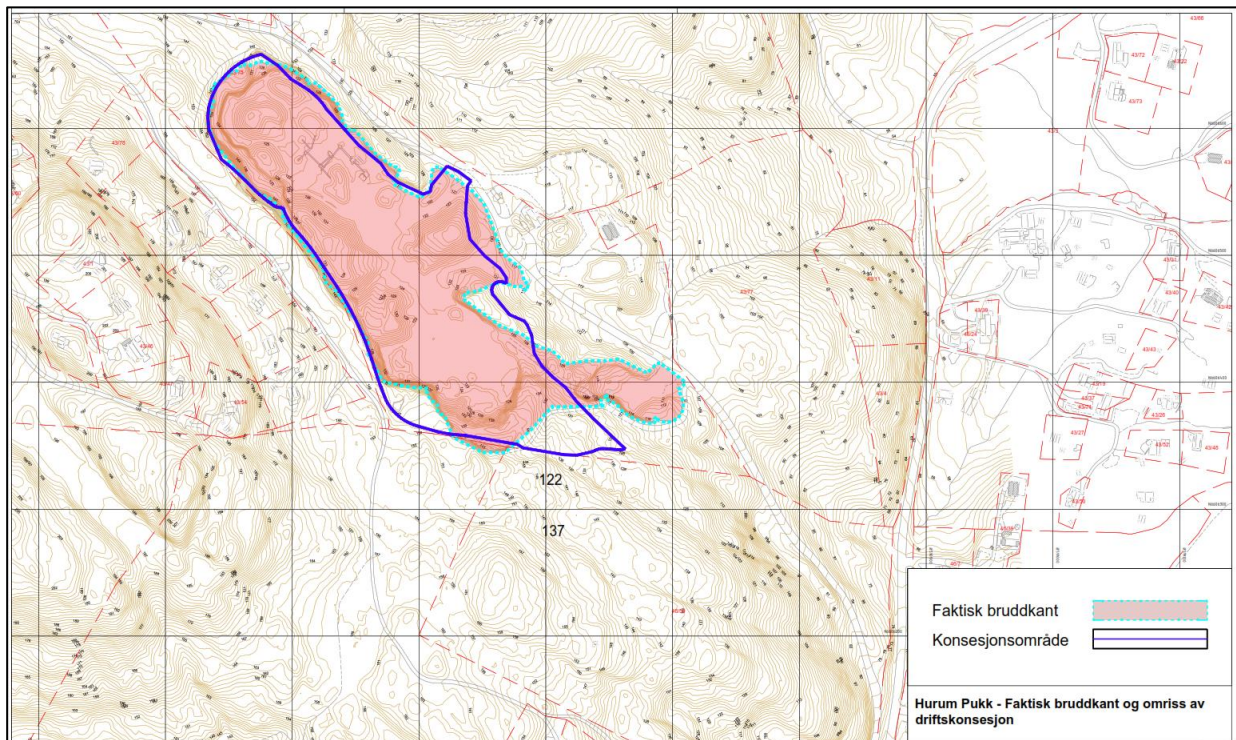
Figur 1-8 Utsnitt av kart som viser gjeldende reguleringsplan for Fv. 281 i (Kilde: Kommunens webkart).

1.5.3. Pågående planarbeid

Det er ikke kjent at det pågår planarbeid i tilknytning til planområdet eller foreligger planer som direkte påvirker planområdet. Se over om forslag til revidert kommuneplan.

1.5.4. Konesjon etter mineralloven

Direktoratet for mineralforvaltning ga 4. mars 2019 driftskonesjon for uttak i et område som vist på Figur 1-9. Konesjonen forutsetter at det også er gitt øvrige tillatelser, som reguleringsplan. Det faktiske uttaket har avveket fra konesjonsområdet, slik det framgår av figuren.

Figur 1-9 Konesjonsområdet og faktisk uttaksområde

Tiltakshaver har søkt Direktoratet for mineralforvaltning om endring av driftsplanen for uttak av én pallehøyde i den nordøstre delen av bruddområdet, dvs den delen som er planavklart (se fig 1-5). Søknaden ble godkjent i januar 2022.

1.6. Eiendomsforhold og berørte naboeiendommer

Det er fire grunneiere innenfor planområdet:

Tabell 1: Hjemmelshavere i planområdet.

Gnr/bnr	Hjemmelshaver
343/75	SBGO Eiendom AS
343/77	Øystein Braathen (veigrunn)
346/59	SBGO Eiendom AS
346/1	Heidi Schei Sagmoen

Følgende eiendommer er naboer eller gjenboere til planområdet:

Gnr.	Bnr.	Festenr.
343	1	0
343	1	1
343	1	2
343	1	3
343	1	3
343	1	4
343	1	5
343	1	8
343	1	12
343	8	0
343	8	0
343	17	0
343	46	0
343	46	0
343	47	0
343	54	0
343	55	0
343	60	0
343	71	0
343	77	0
343	78	0
343	78	0
343	79	0
346	1	0
346	36	0
346	37	0
346	44	0
346	47	0

Se også plankartet, hvor eiendomskartet er underlag.

2 PLANPROSESS

2.1. Planoppstart og behandling av planprogrammet

Tiltakshavers arbeid med å følge opp kravet om reguleringsplan for det arealet kommuneplanens arealdel av 15.06.2016 åpner for, startet formelt med oppstartmøte med Hurum kommune 09.12.2016. Det ble deretter utarbeidet forslag til planprogram, som var utlagt til offentlig ettersyn i perioden 19.11.2018 til 20.01.2019. Det kom 10 høringsuttalelser. Disse er gjengitt og kommentert i planprogrammet, kapittel 4. Etter høringen ble programmet supplert med presiseringer om at planforslaget skal vise to til tre alternative uttaksgrenser og at hensynet til landskap, friluftsliv, naturverdier og kulturminner skal sikres. Planprogrammet ble fastsatt av kommunestyret 11.06.2019.

2.2. Utarbeidelse av planforslaget

2.2.1. Vurderte alternativer

I programmet er det skissert et noe mindre uttaksområde enn det kommuneplanens arealdel åpner for. Det har i ettertid vært møter med kommunen om endelig avgrensning av uttaksområdet, der det er søkt å ta hensyn til dokumenterte natur- og kulturminneverdier, landskapsvirkning og ikke minst tiltak for redusert støybelastning for omgivelsene.

Uttaksområdet som ble skissert i planprogrammet, har blant annet ganske omfattende landskapsvirkninger. Det er derfor vurdert to alternativer som i større grad tar hensyn til omgivelsene. Alternativene er omtalt i kap. 3 og vurdert i kap. 4. Planforslaget er basert på det minste alternativet.

Det er også sett på uttaksretninger som avviker fra området som er avsatt i kommuneplanens arealdel. En utvidelse inn i Husebykollen vil åpne for å kunne få tak i en større del gabbro som brukes i industrien. Dette vil kreve innløsning av fritidsboliger; dette vil være svært omstridt og trolig så kostbart at det heller ikke vil være lønnsomt. Inngrepet vil bli svært eksponert, særlig sett fra fjorden. En avvikende utvidelse mot sør vil kunne gi en mer rasjonell utforming av bruddet – mer sirkulær eller kvadratisk. Også her kreves en antatt omstridt og kostbar innløsning av fritidsboliger, og bruddet vil bli svært eksponert. Alternativer som avviker fra kommuneplanens arealdel, er derfor ikke aktuelle.

2.2.2. Samordning med andre prosesser

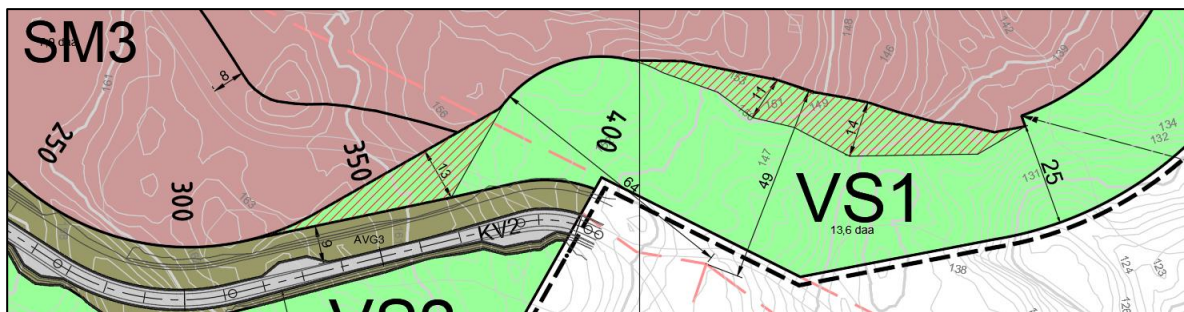
Reguleringsarbeidet har trukket ut fordi det har vært en parallell prosess med fylkesmannen om overskridelse av grenseverdiene for støy, gitt i forurensningsforskriften § 30-7. Det ble i løpet av 2018 ført en dialog med fylkesmannen i Buskerud om mulig unntak fra kravet i forurensningsforskriften, gitt igangsatt reguleringsprosess. Dette førte ikke fram, og fylkesmannen ville ha en utslippssøknad. Søknaden ble sendt fylkesmannen i Oslo og Viken 14.01.2019 og avgjort med avslag 27.05.2020. Behovet for å søke slik tillatelse var knyttet til bruddet slik det ligger i dag. Med en ønsket utvidelse kan særlig støyende maskiner (grovkuser) plasseres med bedre skjerming. Fylkesmannens avgjørelse er en viktig forutsetning for å komme videre med reguleringsarbeidet: Etapper i og utforming av utvidelsen må tilpasses fylkesmannens forutsetning. I kap. 3.2.4 og kap. 4.6 er det redegjort for planlagte støyskjermingstiltak og effekten av dem.

2.3. Informasjon og medvirkning

Grunneiere og naboer i nærområdet til pukkverket er de sterkest berørte gruppene. Det er avholdt et møte med hytteeierforeningen, Hurum historielag og Naturvernforbundet i Hurum og Røyken før planforslaget er innsendt til kommunen. Møtet er dokumentert med eget referat, der også synspunkter som kom fram, er kommentert. Referat med kommentarer er vedlagt planforslaget.

Det er i etterkant av offentlig ettersyn gjennomført møte med grunneierne av de to bebygde hytteeiendommene på gnr. 346, bnr. 36 og 37. Møtet var en oppfølging av planutvalgets vedtak vedrørende atkomst til disse hytteeiendommene (ref. forslag om omlegging av Nedre Husebykollen til disse eiendommene). Omlegging av Nedre Husebykollen er ikke ønsket fra de to grunneierne. Grunneierne ba i møtet om å få vurdert alternativ atkomst fra nord, øst for planlagt utvidelse av bruddet. De ønsket samtidig at planlagt utvidelse i hyttenes nærområde ble redusert med i størrelsesorden 13-14 daa.

Forslagsstiller har i etterkant av møte gjort en justering av uttaksområdet i sør, som øker avstanden mellom uttaksområdet og de to nevnte hytteeiendommene med ca. 13-17 meter. Justeringen innebærer en reduksjon av uttaksområdet tilsvarende ca. 1190 m², som vist i Figur 2-1.

Figur 2-1: Utsnitt av plankart med rød skravur som viser areal som er omdisponert fra uttaksområde til grøntareal i revidert plankart etter offentlig ettersyn.

Forslagsstiller har også vurdert en veiløsning direkte fra Husebyveien fra nord-nordøst. En vei her vil medføre betydelige skjæringer, som er mer eksponert mot øst enn det selve bruddet vil bli, og anses derfor ikke hensiktsmessig å gå videre med. Rekkefølgebestemmelsen pkt 5.2 forutsetter at det på et tidspunkt kommer til enighet mellom eier av pukkverket og de to hytteeierne om veiløsningen. Privatrettslige forhold av denne art kan ikke inngå i reguleringsbestemmelser.

Foreslåtte endringer i uttaksområdet er omtalt i kap. 2.4

Planmaterialet er lagt til rette for elektronisk presentasjon.

2.4. Endringer etter høring og offentlig ettersyn

Planforslaget ble sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn 9. august 2022 med høringsfrist 25. september 2022. Kommunen mottok 11 uttalelser; tre fra myndigheter, tre fra organisasjoner og fem fra private. Kommunen har oppsummert uttalelsene i eget dokument. Uttalelsene med kommunens vurderinger er diskutert med forslagsstiller.

På grunnlag av uttalelsene til planforslaget og dialog med kommunen er det gjort følgende endringer i planforslaget:

Plankartet foreslås endret når det gjelder linjeføring for omlagt del av Nedre Husebykollen. Omleggingen begrenses i nord slik at registrerte kulturminner ikke blir berørt. Området for utvidelse av bruddet er delt i to; SM 2 og 3, der SM 3 gjelder utvidelsen forbi dagens atkomst til hyttene i enden av Nedre Husebykollen. Områdene for beplantning langs Husebyveien er markert (bestemmelsesområder). Avgrensning av uttaksområdet er foreslått trukket noe inn i sør for å gi økt avstand mellom uttaksområdet og hytteeiendommene på gnr. 346, bnr. 36 og 37.

Planbestemmelsene foreslås endret med enkelte tilføyelser, blant annet som følge av endringer i plankartet, presiseringer om driftstider, rekkefølgebestemmelser om omlegging av Nedre Husebykollen, asfaltering av Husebyveien og vibrasjonsmåling samt redaksjonelle endringer.

Planbeskrivelsen er endret med presiseringer om forutsatte sikringstiltak (kap. 3.2.5, ref. uttalelse fra DMF) og begrunnelse for byggehøyde i felt SM4 og konsekvenser av dette (kap. 3.2.1 og kap. 4.3.2). Det er lagt inn to supplerende visninger fra 3D-modell for å visualisere virkningen av et nytt garasjebygg på opptil 10 meter over dagens terreng på området SM4. Omtalen av avrenning mm (kap. 4.5) og trafiksikkerhet (kap. 4.7) er oppdatert, jf. notatet omtalt nedenfor. ROS-analysen er supplert med vurdering av risiko for Statnetts overføringsanlegg (kap. 4.8).

Feltbetegnelser i plankartet, derved også i reguleringsbestemmelsene og planbeskrivelsen, er endret i samsvar med ny standard. Dette er kun en teknisk justering som ikke endrer innholdet i planen.

Underlagsmateriale

- Det er utarbeidet notat om trafiksikkerhet med vurdering av behov for tiltak
- Det er utarbeidet revidert og oppdatert notat om vannmiljø, med forslag til overvåkings- og prøvetakingsplan.
- Det er utarbeidet dokumentasjon for kryssutbedring Husebyveien x fv 281 (ref. uttalelse fra Viken fylkeskommune).

2.5. Tillatelser etter andre lover

2.5.1. Mineralloven

Tiltaket krever driftskonsesjon etter mineralloven. Gjeldende konsesjon er fra 2019 (se kap. 2.2). Det må søkes om konsesjon for utvidelsen. Driftskonsesjonen sikrer at tiltakshaver har:

- avtale med grunneiere (utvinningsrett)
- forslag til driftsplan
- bergfaglig og annen teknisk kompetanse selskapet har tilgang til
- økonomisk sikkerhet for gjennomføring av sikrings- og oppryddingstiltak
- oversikt over ev investeringer i anlegget

Forslag til driftsplan skal vise gjennomføring av reguleringsplanen samt istandsetting (avslutningsplan) for tiltaket. Direktoratet for mineralforvaltning fører tilsyn med driften.

I driftsplanen fastsettes etapper for driften, sikringstiltak, avvanningstiltak og en avslutningsplan.

2.5.2. Forurensningsloven

Forurensningsforskriften kap. 30 fastsetter grenseverdier og øvrige vilkår for utslipp mm fra pukkverk. Følgende grenseverdier gjelder:

Støv (§ 30-5): Utslipp av steinstøv/støv/partikler fra totalaktiviteter fra virksomheten skal ikke medføre at mengde nedfallsstøv overstiger 5 g/m² i løpet av 30 dager. Dette gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo, eller annen nabo som eventuelt blir mer utsatt.

Utslipp til vann (§ 30-6): Prosessvann uten miljø- eller helseskadelige stoffer/egenskaper kan slippes til sjø- eller ferskvannsresipient dersom maksimalkonsentrasjon av faststoff/suspendert stoff (SS) i utslippspunktet er under 50 mg/l og dersom utslippet ikke medfører nedslamming i resipienten. Bestemmelsen må ses i sammenheng med vannforskriften § 4 om miljømål for overflatevann: *tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at*

vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemiske tilstand. Ut fra pågående arbeid med å bedre Oslofjordens miljøtilstand er derfor kontroll med avrenning fra pukkverket, med sikte på beskyttelse mot forringelse og helst forbedring av dagens situasjon mht økologisk og kjemisk tilstand, en viktig forutsetning for reguleringsplanen.

Støy (§ 30-7): Bedriftens bidrag til utendørs støy skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade hos nabo:

Mandag-fredag	Kveld mandag-fredag	Lørdag	Søn-/helligdager	Natt (kl. 23-07)	Natt (kl. 23-07)
55 L _{den}	50 L _{evening}	50 L _{den}	45 L _{den}	45 L _{night}	60 L _{AFmax}

L_{den} er definert som døgnmiddel. Med impulsstøy eller rentonelyd er grensen 5 dBA lavere. Den strengeste grenseverdien legges til grunn når impulslyd opptrer med i gjennomsnitt mer enn 10 hendelser pr. time.

L_{evening} er A-veiet ekvivalentnivå for 4 timers kveldsperiode fra kl. 19-23.

L_{night} er A-veiet ekvivalentnivå for 8 timers nattperiode fra kl. 23-07.

L_{AFmax} er gjennomsnitt av de 5-10 høyeste forekommende støynivåene L_{AF} (A-veid støynivå med Fast respons) fra en industribedrift i nattperioden 23-07.

Unntak (§30-8): Støy fra sprengninger er unntatt fra bestemmelsene i § 30-7. Sprengninger skal bare skje i tidsrommet mandag til fredag kl. 0700-1600. Naboer skal være varslet om når sprengninger skal finne sted.

Måling og beregning (§ 30-9): Det er fastsatt krav til metoder for å dokumentere at de angitte grenseverdiene blir overholdt.

Det er tiltakshavers ansvar å overholde disse grenseverdiene ved drift av anlegget. Så lenge virksomheten skjer innenfor disse rammene, kreves ikke egen søknad etter forurensningslovgivningen.

Hurum pukk AS har søkt Fylkesmannen om fravik fra støygrensa på 55 dB for drift i eksisterende uttaksområde. Søknaden ble avslått, jf brev av 27.05.2020 fra Fylkesmannen i Viken (se over). Dersom bruddet utvides, vil de mest støyende anleggselementer (grovknuseverket) bli flyttet nærmere bergveggen og støyeksponeringen mot omgivelsene vil komme under grenseverdien. Dette er dokumentert i kap. 4.6.

2.5.3. Samspillet mellom reguleringsplan, forurensningsforskriften og vilkår etter mineralloven

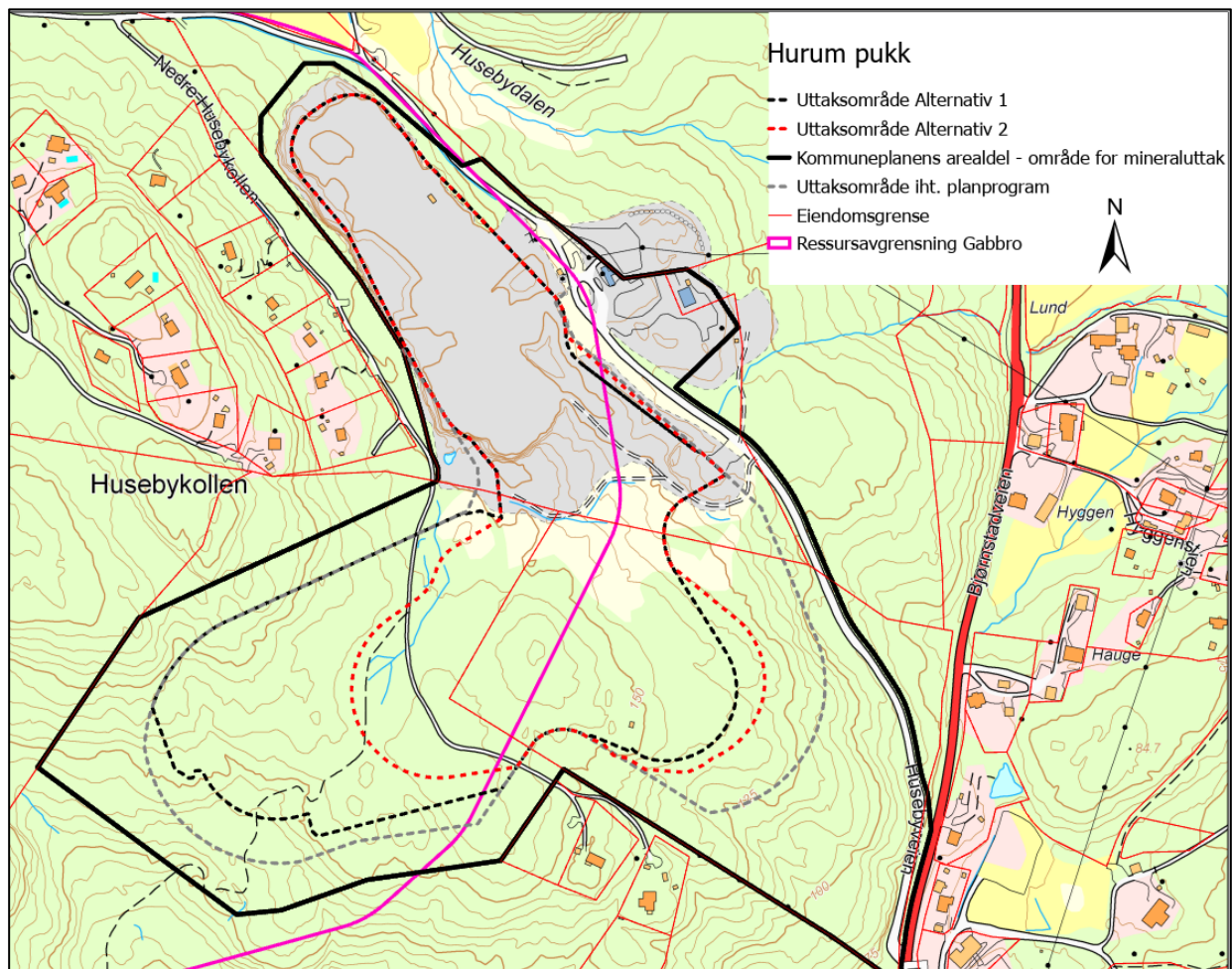
Samspillet mellom lovene er beskrevet nærmere i Miljøverndepartementets temaveileder om planlegging for uttak av mineralske forekomster. Utgangspunktet er at reguleringsplanen avklarer arealbruk og vilkår som er viktige for omgivelsene, dersom disse hensynene ikke er ivaretatt av andre myndigheter og deres regelverk. Kommunen som plan- og bygningsmyndighet, statsforvalteren som forurensningsmyndighet og Direktoratet for mineralforvaltning har da et entydig ansvar for oppfølging og tilsyn innenfor hver sine myndighetsområder. Reguleringsbestemmelser som gjentar (dublerer) annet regelverk er da overflødig. Grenseverdiene i forskriften, altså det materielle innholdet, kan heller ikke innskjerpes i bestemmelse til reguleringsplan.

3 PLANFORSLAGET

3.1. Tiltaket

3.1.1. Alternativer

Planområdet som ble varslet ved planoppstart, er vist i figuren nedenfor. Avgrensning er i utgangspunktet begrenset til areal avsatt i kommuneplanens arealdel og omfatter område for råstoffutvinning og en skjermsoner rundt uttaksområdet. I tillegg er Husebyveien ned til fylkesvegen tatt med i planområdet, samt den delen av fylkesvegen som er relevant for avkjørselen og siktforholdene i den.

Figur 3-1: Planområde som er varslet for mulig utvidet uttaksområde, som også viser arealet avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel, samt omriss for de to alternativene som er vurdert.

Planområdet omfatter dagens bruddområde (sørvest for Husebyveien), driftsområde for mellomlagring av masse, verksted mm på nordøstsida av Husebyveien, og området for utvidelse av steinbruddet mot øst og sør. Utvidelsesområdet er i utgangspunktet begrenset til arealet avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel (se kap. 2.2.1), og balansert mellom hensynet til god ressursutnyttelse og hensynet til å begrense negative konsekvenser. Den foreslåtte utvidelsen gir omtrent like mengder av de to steinkvalitetene som fins i bruddet. (se kap. 1.2). Planforslaget åpner for å utvide bruddet med 55 daa, fra dagens 30 daa. Dette forutsetter omlegging av Nedre Husebykollen.

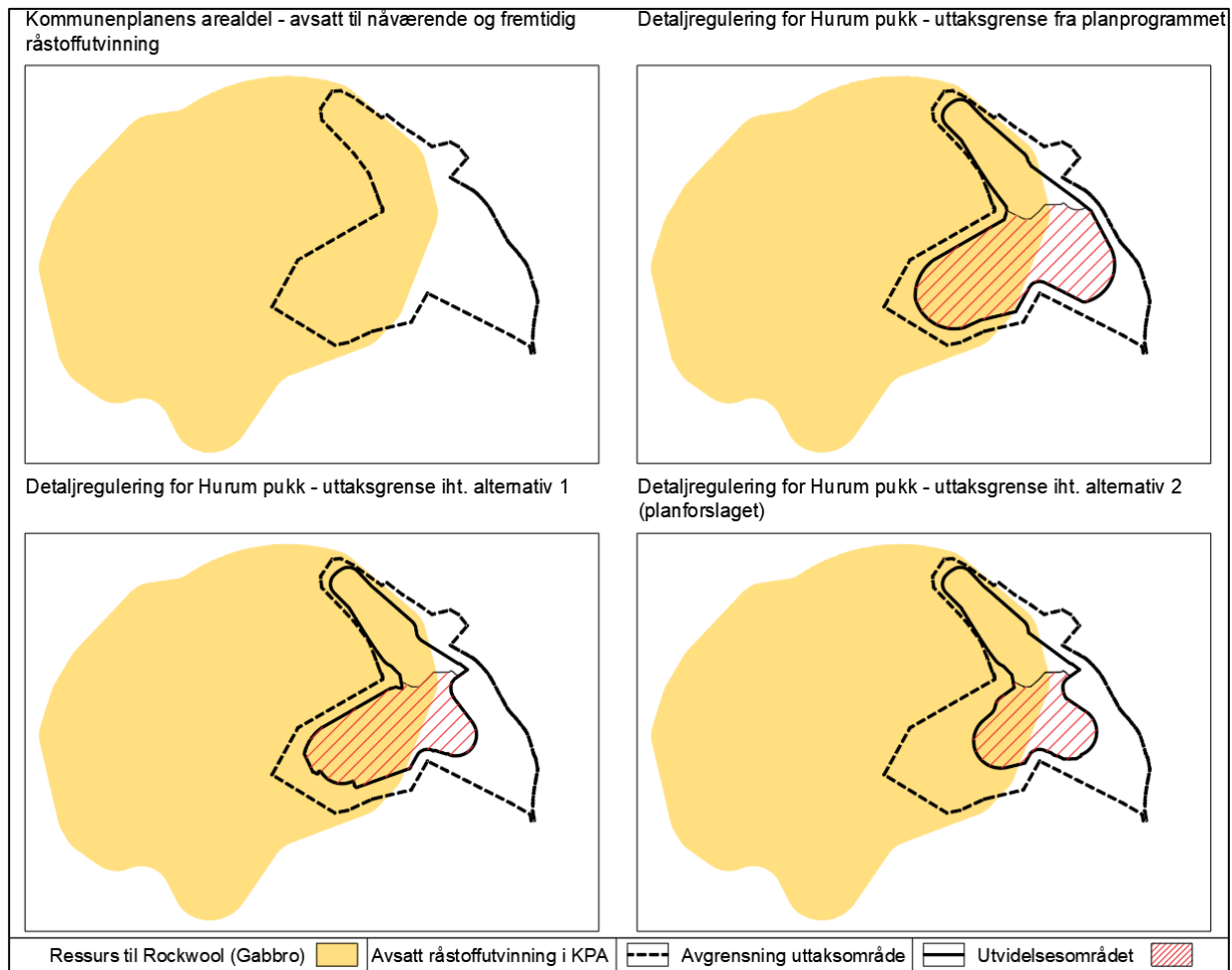
En mindre utvidelse som ikke krever omlegging av Nedre Husebykollen fram til to hytteeiendommer, vil gi et forholdsvis mindre volum gabbro, som er den viktigste ressursen og som bør utnyttes på best mulig måte (råstoff til isolasjon). Bruddets levetid vil bli redusert. Ut fra driftsmessige hensyn i bruddet, som pallehøyder, uttak og bearbeiding av stein mm, har den største utvidelsen åpenbare fordeler. Bergverksmyndigheten anbefaler generelt uttaksområder med lengst mulig levetid, når slike områder tilrettelegges. Den foreslåtte omleggingen vil ivareta hytteeiernes rettigheter til kjøreatkomst. I bestemmelsene er det foreslått en frist på minst seks måneder for å varsle veiomleggingen. Tiltakshaver vurderer nytten av den foreslåtte utformingen av uttaksområdet som vesentlig mer fordelaktig enn de ulempene veiomleggingen vil medføre for de to hytteeierne.

Planutvalget har etterspurt en vurdering av muligheten for en driftstunnel fra bruddet til kai ved Halvorshavn. Dette er en strekning på ca. 800 m i rett linje. Motivet for forslaget antas å være redusert massetransport på vei. Følgende vurdering er gjort:

- Stein fra bruddet går i dag på vei. Om lag halvparten av produksjonen fraktes til Moss. Gabbroen som selges til Moss har i perioder på 50-60-tallet vært fraktet på båt fra Filtvet brygge. Den øvrige produksjonen, byggeråstoff, leveres primært lokalt og transporteres også på vei. Mindre kvanta byggeråstoff har av og til blitt fraktet på båt; dette gjelder ved leveranse til øyer i Oslofjorden. En tunnel for utskipping av stein fra kai vil derfor i svært liten grad avlaste veinettet for transport fra Hurum pukkverk.
- Halvorshavn er privat, og Hurum Pukk har ingen rettigheter til den i dag. Kostnader til leie mm. er ikke kjent.
- For å ha noen nytte må en driftstunnel anlegges på planlagt bunnivå, kote 92. Dagens bunnivå er kote 122. Det vil ta lang tid før laveste nivå er nådd.
- Kostnadene ved å anlegge en driftstunnel med transportbånd kan ut fra løpemeter-/kubikkmeterkostnader anslås til ca. 35 mill. kr. Med de tross alt relativt små volumene det her er snakk om, vil dette ikke være regningssvarende.
- En tunnel vil ikke ha nytte for mottak av rene masser for gjenbruk og istandsetting av bruddet. Disse massene må uansett transporteres på vei.

Ut fra dette anses en tunnel som foreslått å være uaktuell.

Vurderingen av konsekvenser gjelder primært planforslaget, men er sammenliknet med området som er skissert i planprogrammet. Planforslaget er forsøkt avveid mellom hensynet til god utnyttelse av mineralressursene og hensynet til omgivelsene. Se kap. 2.2.1, 3.2.2 og 4 for nærmere omtale.

Figur 3-2: Oversikt over vurderte alternativer og innskrenking av uttaksområdet gjennom planprosessen. Område avsatt til nåværende og fremtidig råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel er med på alle fire figurer. Rød skravur viser område for utvidelse av bruddet, mens uttaksområder uten skravur viser dagens bruddområde. NB: figuren er ment å illustrere historikken og den stegvise innskrenkingen av bruddområdet som har skjedd gjennom arbeidet med planen. Ny kommuneplan for Asker kommune (vedtatt 13.6.23) samsvarer med planforslaget, dvs. figuren lengst nede til høyre.

3.1.2. Etterbruk må avklares seinere

Tidshorizonten for drift av steinbruddet er lang – flere tiår. Planforslaget legger opp til å sikre Hurum Pukk langsiktig drift. Det er vanskelig å fastsette tidspunkt for avslutning, da dette avhenger av etterspørsel. I hele driftsperioden vil det være behov for hele uttaksområdet til ulike operasjoner. En gradvis etterbruk til andre formål enn masseforvaltning er derfor ikke realistisk. Det er forutsatt at de to øverste pallehyllene (nivåene 152 moh og 137 moh) blir dekket med overskuddsmasse (avdekkingsmasser mm) og tilrettelagt for naturlig vegetasjonsetablering.

Samfunnets forventninger til og behov for et slikt område etter avsluttet mineraluttak er i dag umulig å fastslå. Etterbruk av området til andre formål vil kreve en ny planprosess, når forutsetningene er kjent. Forutsetninger dreier seg både om samfunnets planforutsetninger og om gjennomførbarhet, altså eiers interesse for etterbruk. Det er derfor ikke grunnlag for å legge føringer for etterbruk eller regulere for etterbruk til bestemte formål nå. Planforslaget åpner for mottak, lagring og gjenbruk av rene (naturlige) overskuddsmasser. Bestemmelsen om bekjemping av fremmede arter er endret.

3.2. Planbeskrivelse

3.2.1. Uttaksretning og uttaksdybde

Det er vurdert flere uttaksalternativ, både i flate og dybde. Det er lagt vekt på å ha områder for uttak av begge de to mineralressursene, og å begrense negative konsekvenser. Alternativet som fremmes i planforslaget, er det minste uttaksområdet, men med mulighet til å ta ut stein ned til kote 92 over hele bruddet. Forslaget følger derved opp forutsetningen fra planprogrammet om å sikre langsiktighet i ressursutnyttelsen og å ivareta ulike miljøhensyn, jf kap 1.3.

Uttaksrekkefølge, pallhøyder og -dybder og andre driftsmessige forhold blir fastsatt i driftsplan som godkjennes av Direktoratet for mineralforvaltning. Planforslaget, og konsekvenser av det, bygger på forutsetning om 15 m pallhøyde og 12 m palldybde. Videre er det forutsatt en uttaksrekkefølge som gjør det mulig å plassere støyende utstyr best mulig skjermet mot omgivelsene (se kap. 3.2 for nærmere omtale og illustrasjoner).

Nøkkelopplysninger for de vurderte alternativene ned til uttaksnivå kote 92. Planforslaget er basert på alternativ 2:

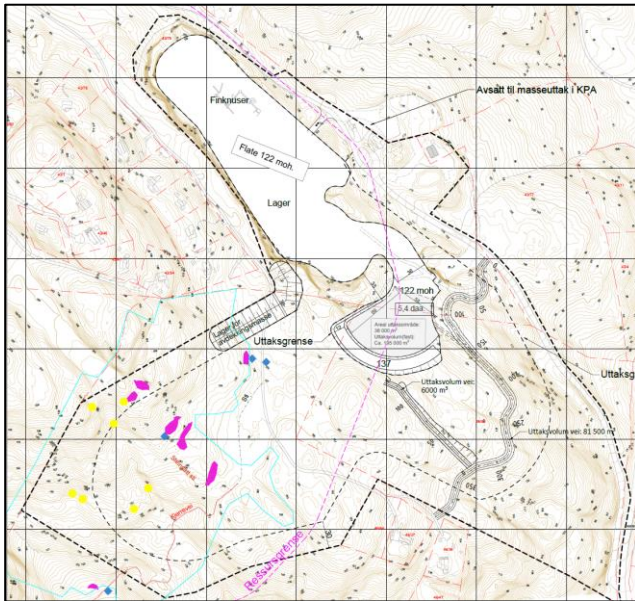
	Areal, daa	Volum, mill. m ³	Levetid ved 100.000 t/år
Dagens bruddområde (med endret driftsplan)	30	Liten rest	2-3 år
Uttak innenfor arealet vist i planprogrammet	150	3,9	113 år
Alternativ 1	110	3,6	104 år
Alternativ 2, planforslaget til off. ettersyn	85	2,6	75 år
Revidert planforslag 2023	84	2,5	72 år

Anslaget er basert på gjennomsnittlig egenvekt på 2,9 tonn pr m³.

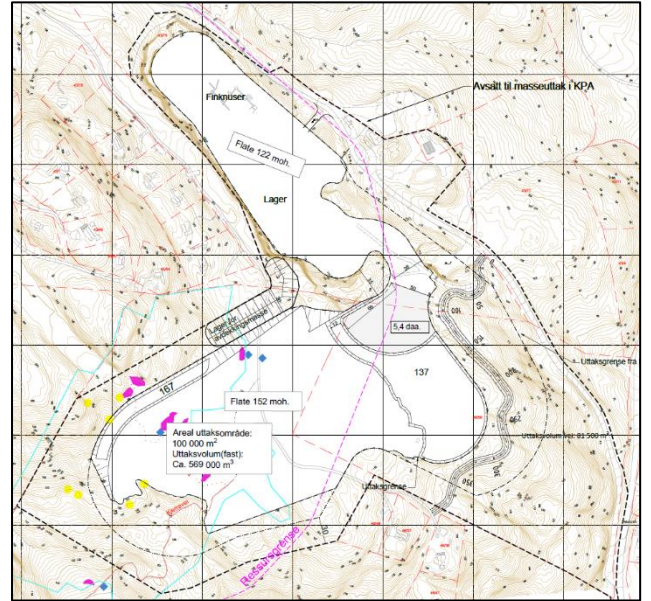
Planforslaget legger opp til å kunne ha uttak av begge de to mineralkvalitetene samtidig. I praksis gjøres dette ved at større volum bli sprengt ut og deretter prosessert og lagret. Det vil si at ikke alle operasjoner i bruddet pågår samtidig. Mulig etappevis drift på de ulike pallhøydene er illustrert på figurene under.

Planforslaget følger opp forutsetningene i planprogrammet om å sikre langsiktig utnyttelse av ressursen, selv om området er redusert fra bruttoområdet som var avsatt til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel.

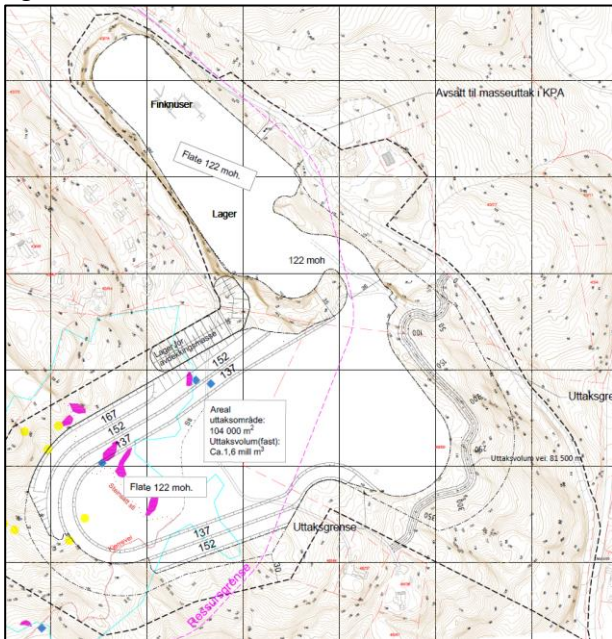
Alternativ 1 – fordelt på fem trinn/faser:

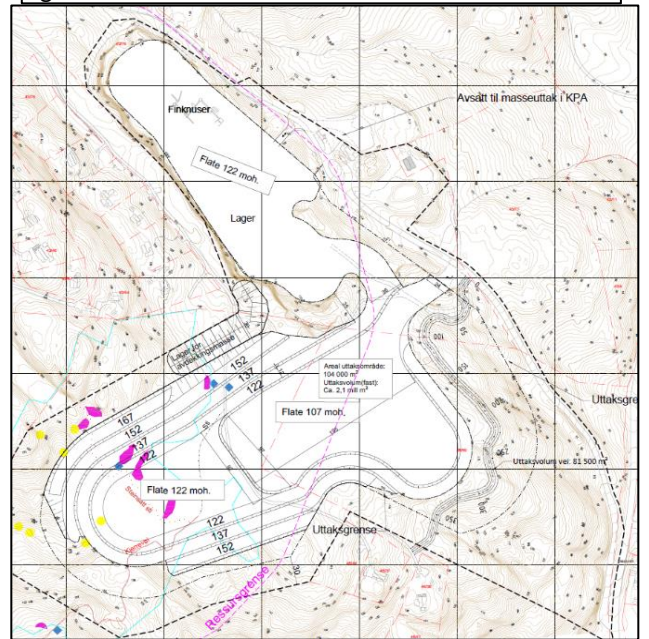
Figur 3-4: Alternativ 1 - Fase 1

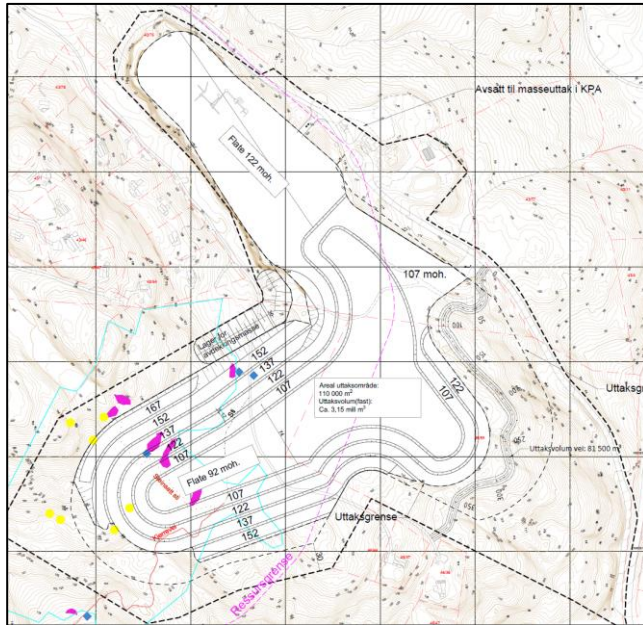
Figur 3-3: Alternativ 1 - Fase 2

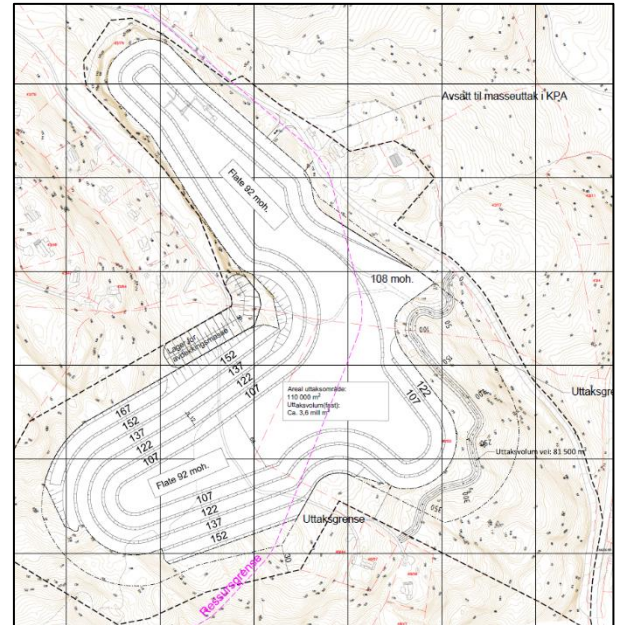
Figur 3-6: Alternativ 1 - Fase 3

Figur 3-5: Alternativ 1 - Fase 4

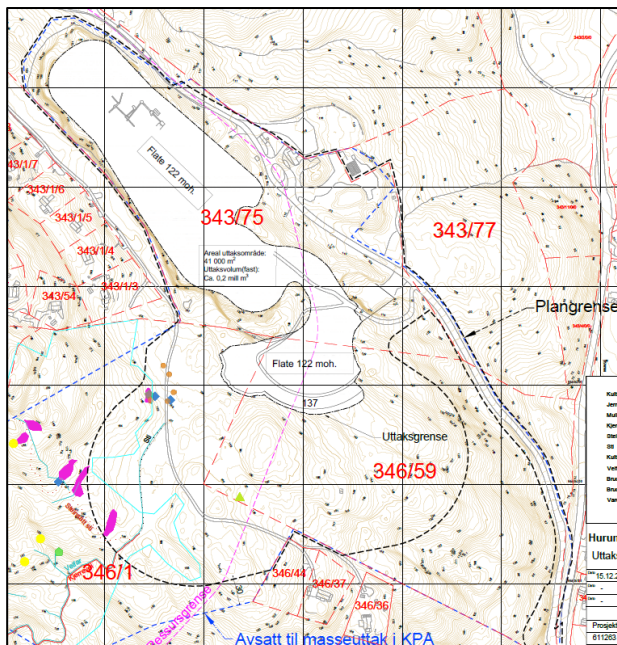

Figur 3-8: Alternativ 1 - Fase 5

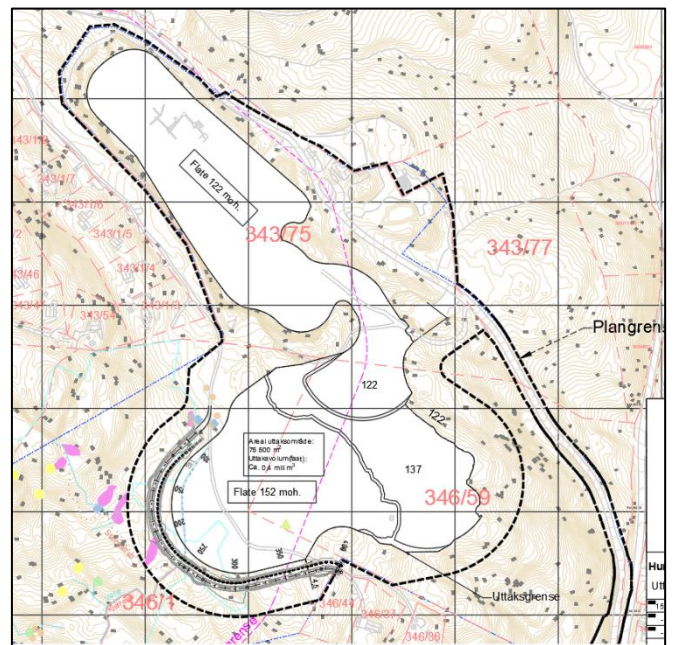

Figur 3-7: Alternativ 1 - Fase 5 - variant ned til 92 m i dagens bruddområde

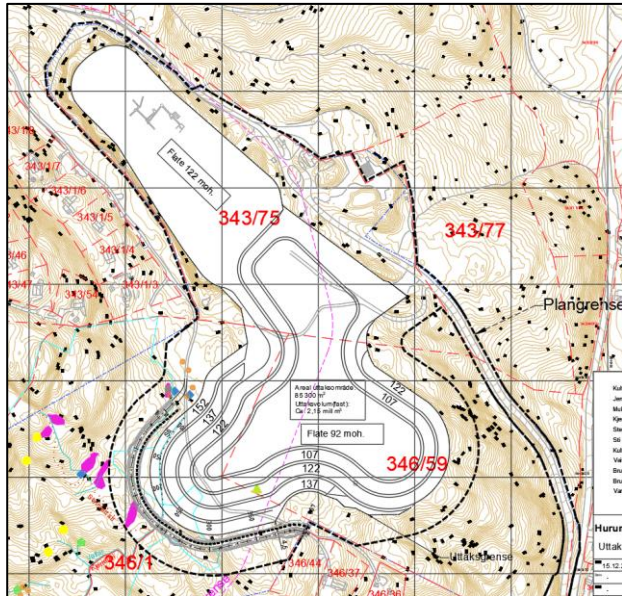
Alternativ 2 (planforslaget) – Redusert uttak – fordelt på fire trinn/faser

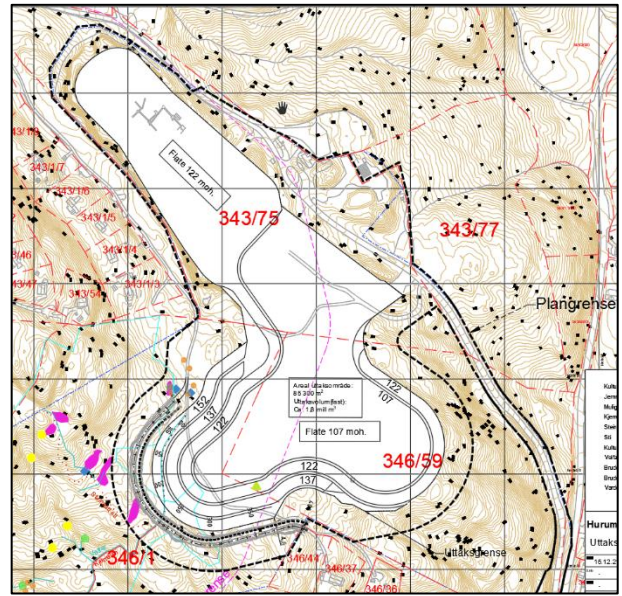
Figur 3-10: Alternativ 2 (planforslaget) - Fase 1

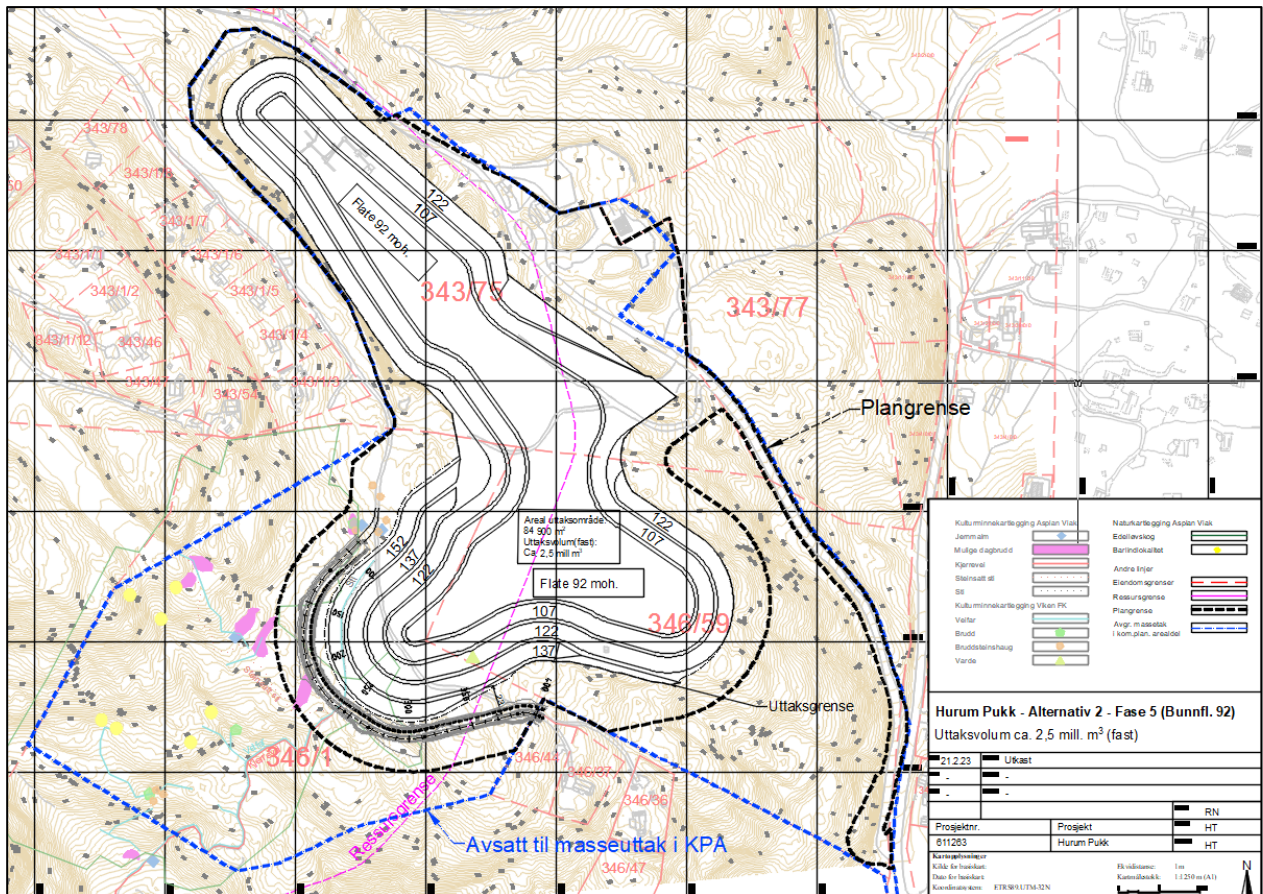
Figur 3-9: Alternativ 2 (planforslaget) - Fase 2. Her etableres ny hyttevei til hytter sør for bruddet, som følge av at uttaksområdet overlapper med dagens hyttevei.

Figur 3-12: Alternativ 2 (planforslaget) - Fase 3

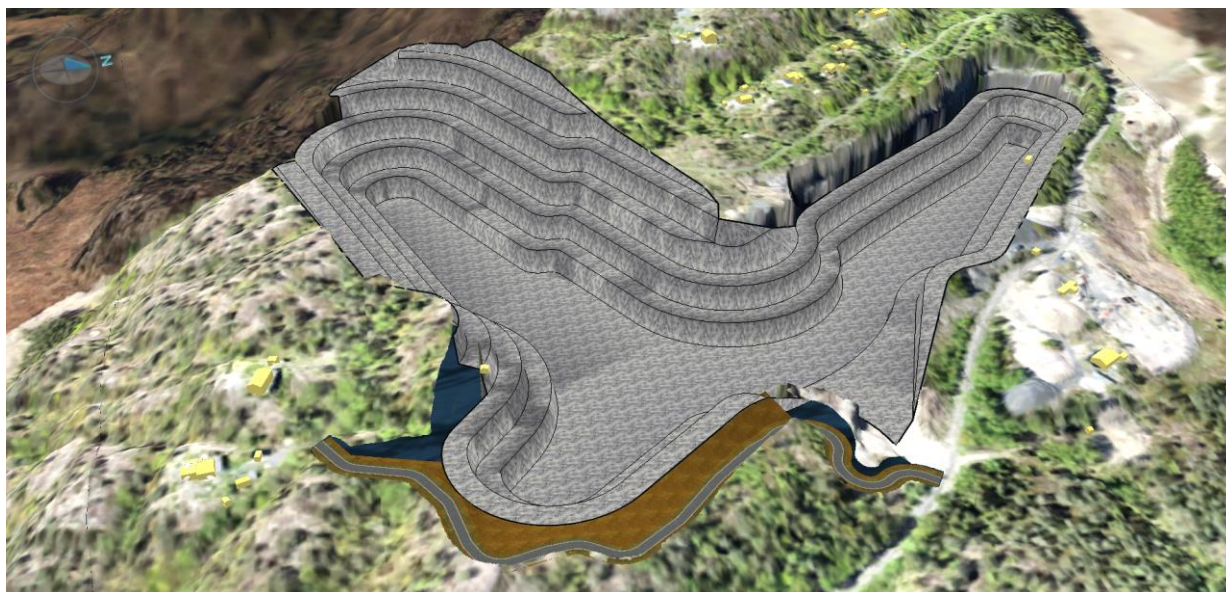

Figur 3-11: Alternativ 2 (planforslaget) - Fase 4

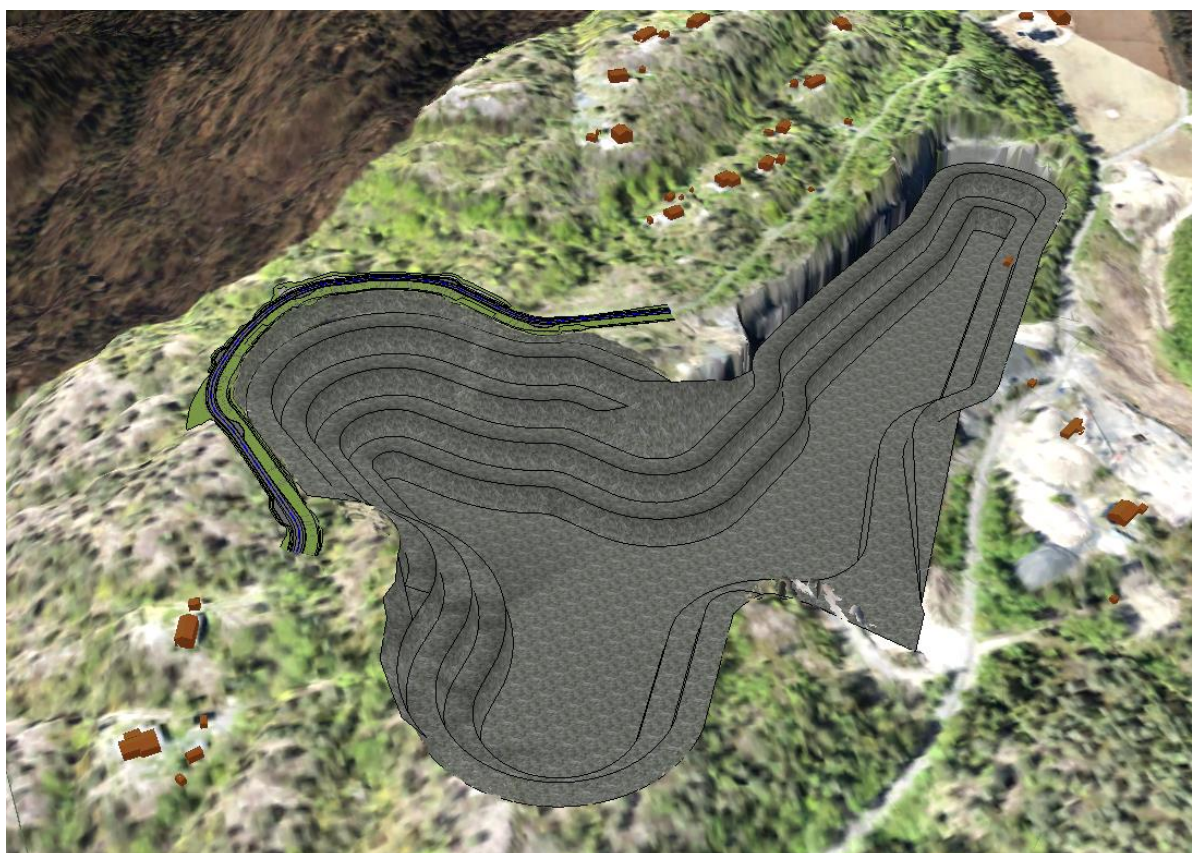
Figur 3-13: Alternativ 2 (planforslaget) - Fase 5. Uttak ned til 92 moh. i dagens bruddområde. Henvisningen til masseuttak i KPA er ment historisk og viser til opprinnelig avsatt areal i Hurum kommunes kommuneplan.

Fugleperspektiv fra sørøst - Alternativ 1, uttak ned til kote 92

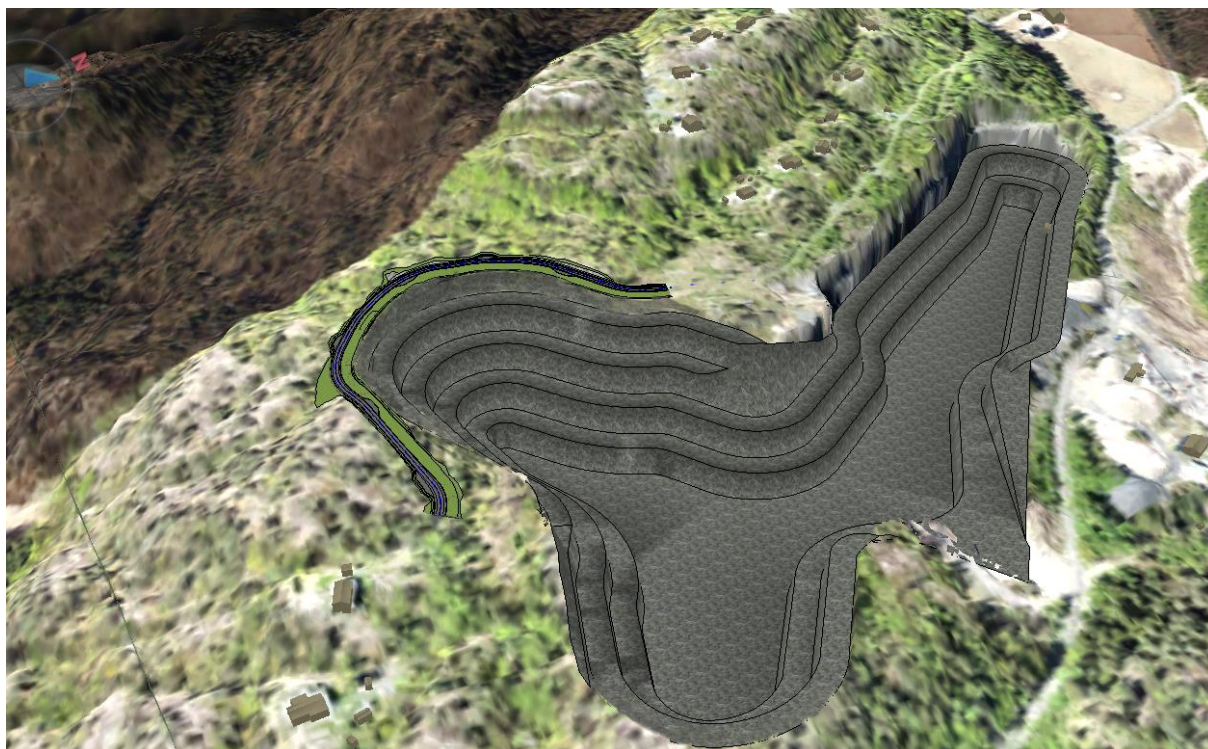

Fugleperspektiv fra sørøst - Alternativ 2, uttak ned til kote 92

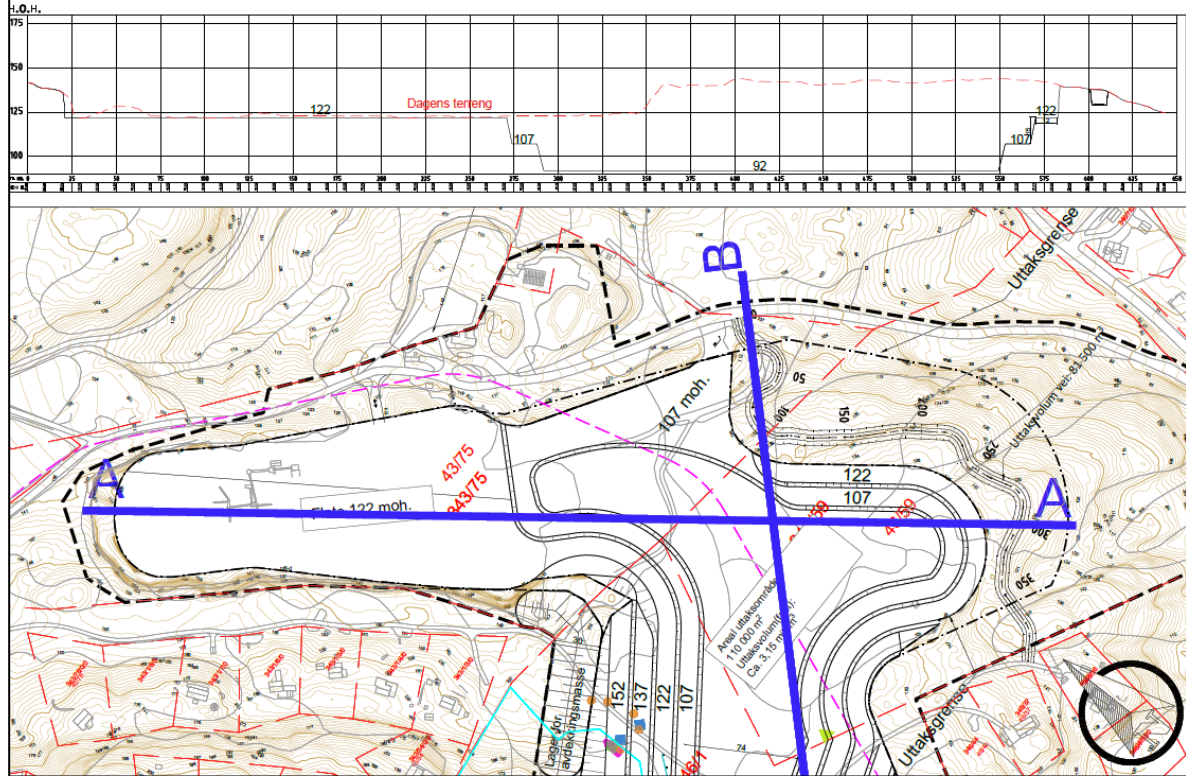
Planforslaget til offentlig ettersyn:

Revidert planforslag etter offentlig ettersyn:

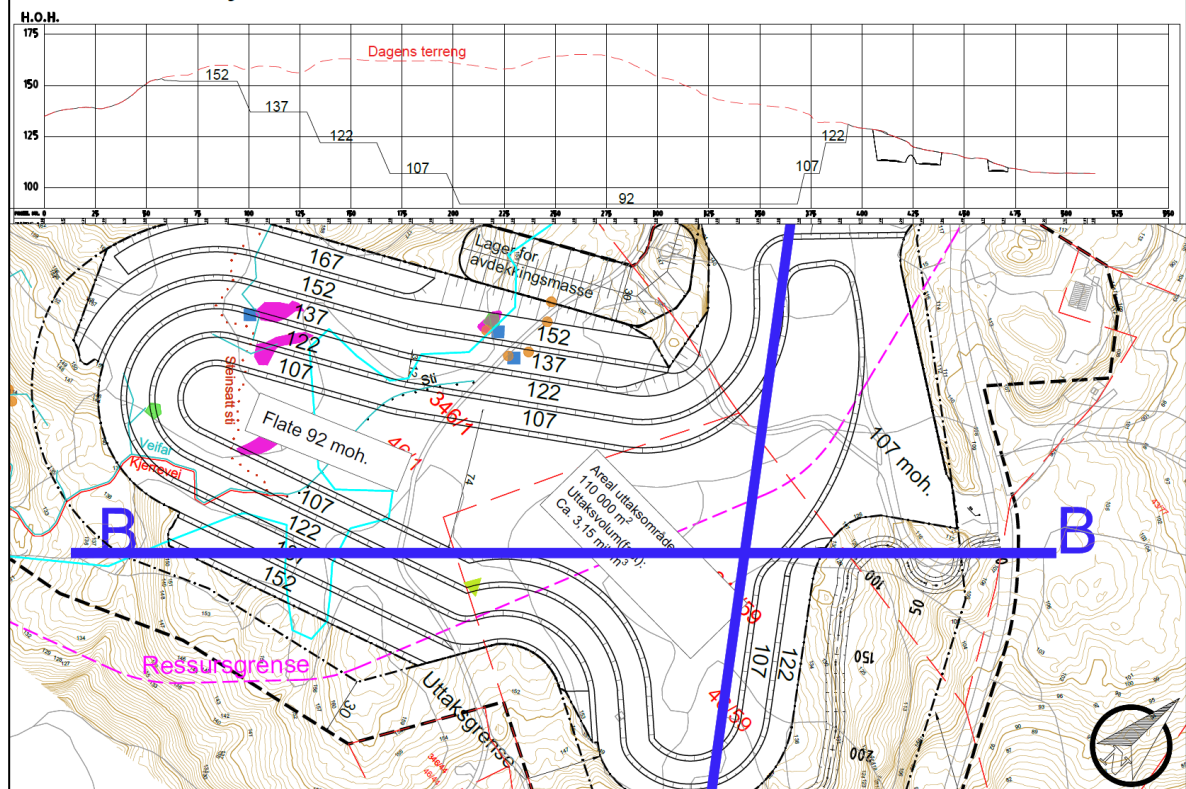

Snitt A-A Nytt brudd Fase 5

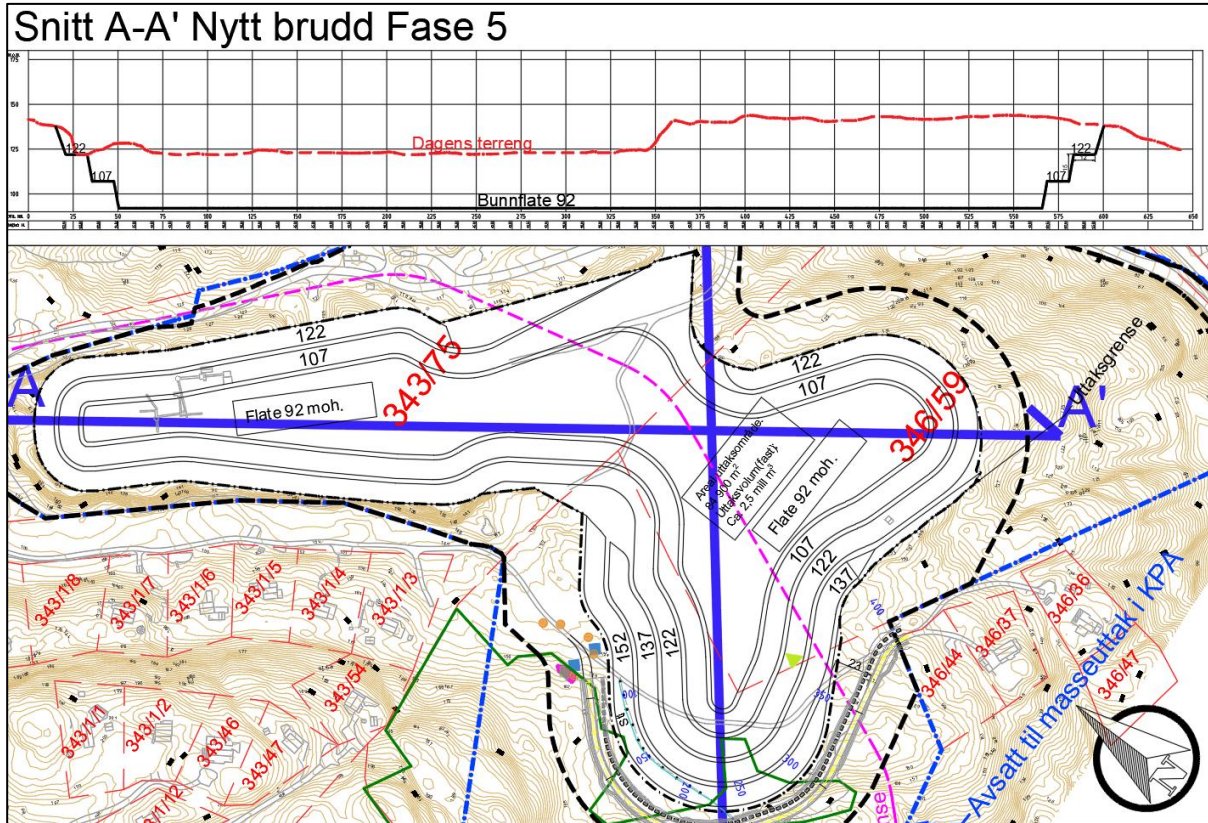

Figur 3-14: Snitt dagens og framtidig terreng, alternativ 1

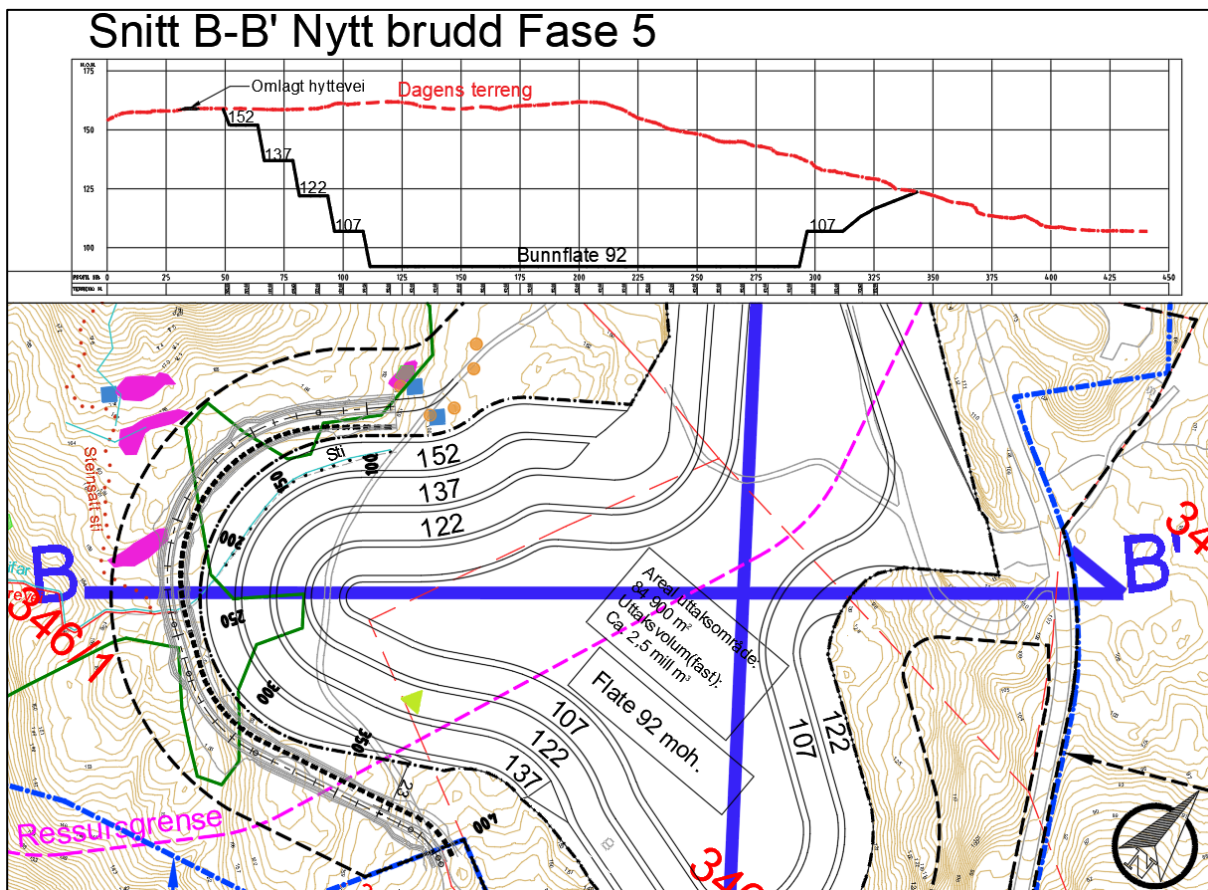
Snitt B-B Nytt brudd Fase 5

Figur 3-15 Snitt dagens og framtidig terreng, alternativ 1

Figur 3-16 Snitt dagens og framtidig terreng, alternativ 2 (planforslaget), dagens bruddområde og utvidelse.

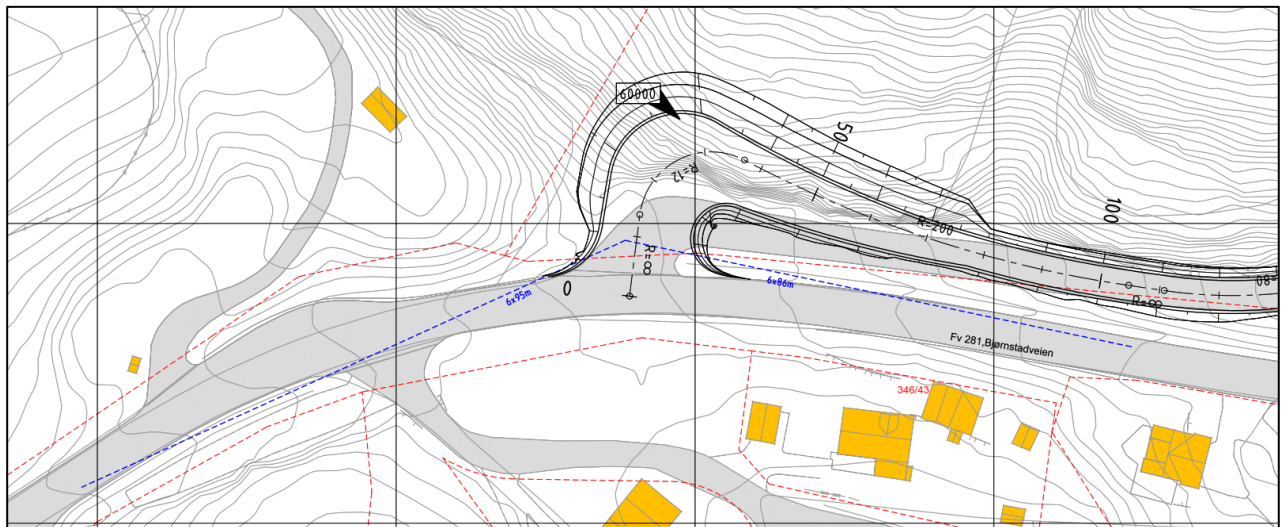
Figur 3-17 Snitt dagens og framtidig terreng, alternativ 2 (planforslaget), utvidelsesområdet.

3.2.2. Atkomst, veiløsninger

Pukkverkområdet har kjøreatkomst fra Husebyveien, som har avkjørsel fra fv. 281. Husebyveien foreslås regulert fra fv. 281, etter veiklasse for atkomstvei i kommunens veinormaler.

Utbedring av krysset Husebyveien X Bjørnstadveien (fv.281)

Selve krysområdet – utkjørselen på fylkesveien – foreslås utbedret med større dybde. Dette vil sikre at dimensjonerende tunge kjøretøy til/fra steinbruddet kan foreta svingbevegelse fra nord uten å bruke nordgående kjørefelt på fylkesveien, og at de får bedre sikt i begge retninger ved utkjøring. Veien videre oppover er har tilfredsstillende bredde, stigning og siktforhold, og det er ikke behov for tiltak for å tilfredsstillende veinormalen. Kjørebane og sideterrenget, med grøfter mm, foreslås regulert til hhv vei og annen veigrunn (grøntareal). I krysområdet er det gjort en teknisk tilpasning til eksisterende reguleringsplan for fortau langs fylkesveien (se fig 1-7).

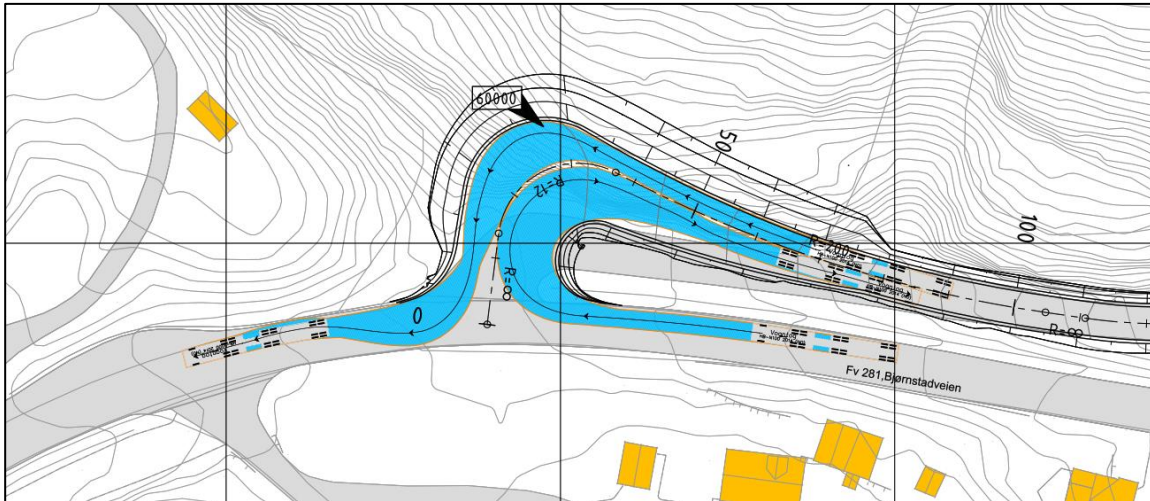
Figur 3-18: Utsnitt av detaljtegning for nytt krys, med siktlinjer vist i blått.

Sporingskurver og kjøremåter inn/ut av krysset

Planforslagets forslag til utbedret krysutforming legger opp til at vogntog (VT) kan kjøre både inn og ut av krysset, i begge retninger, uten å benytte motgående kjørefelt i Bjørnstadveien (slik situasjonen delvis er i dag).

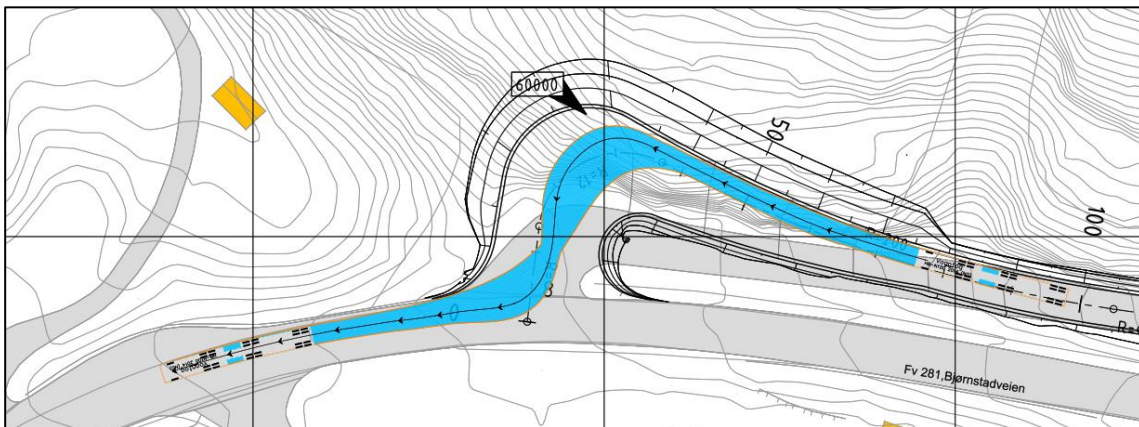
Vi anser det svært lite sannsynlig med tilfeller hvor vogntog skal inn og ut av krysset samtidig, men har likevel ønsket å synliggjøre hvordan dette eventuelt vil foregå med forslaget til ny krysutforming:

- Som figurene 3-19 og 3-20 viser, vil VT fra nord som skal inn i Husebyveien, kunne kjøre rett inn i krysset uten å legge seg helt eller delvis over i motgående kjørefelt (slik det delvis foregår i dag, i alle tilfeller hvor store kjøretøy skal inn fra nord, uavhengig av om det er andre kjøretøyer på vei ut av krysset)
- VT som skal ut mot sør samtidig som inngående kommer fra nord vil imidlertid måtte benytte deler av motgående kjørefelt i Bjørnstadveien. Igjen – vi regner det som svært lite sannsynlig at dette skal inntreffe samtidig, men synliggjør uansett hvordan det vil se ut. Situasjonen er uansett en vesentlig forbedring fra dagens situasjon.

Figur 3-19: Eksempel med vogntog inn og ut av krysset samtidig.

Normalsituasjonen for utkjøring med vogntog mot sør vil se ut som følger:

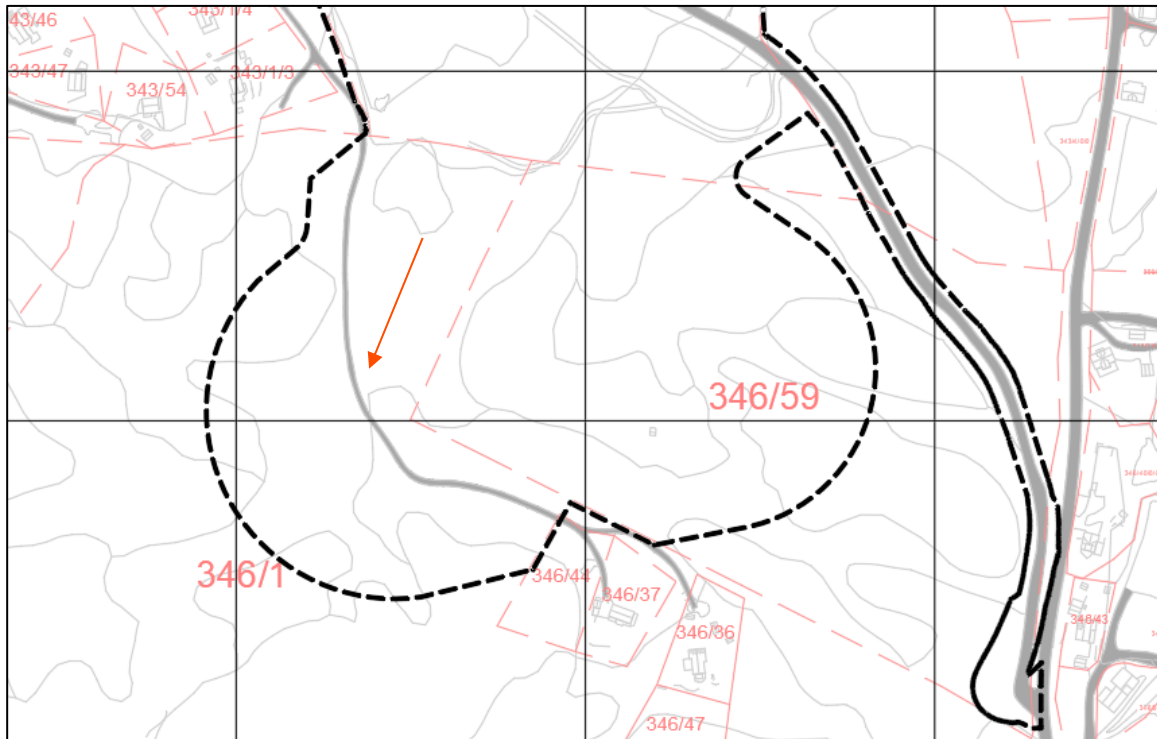

Figur 3-20: Normalsituasjon, vogntog som kjører ut av krysset mot vest. Vogntoget bruker større del av krysset for å unngå å benytte motgående kjørefelt i Bjørnstadveien.

Forslagsstiller har oversendt detaljtegninger for ny kryssutforming til Viken fylkeskommune for godkjenning. Viken bekrefter i brev datert 13.02.2023 at de ikke har merknader til tegningene, og at disse derfor kan ligge til grunn for planforslaget.

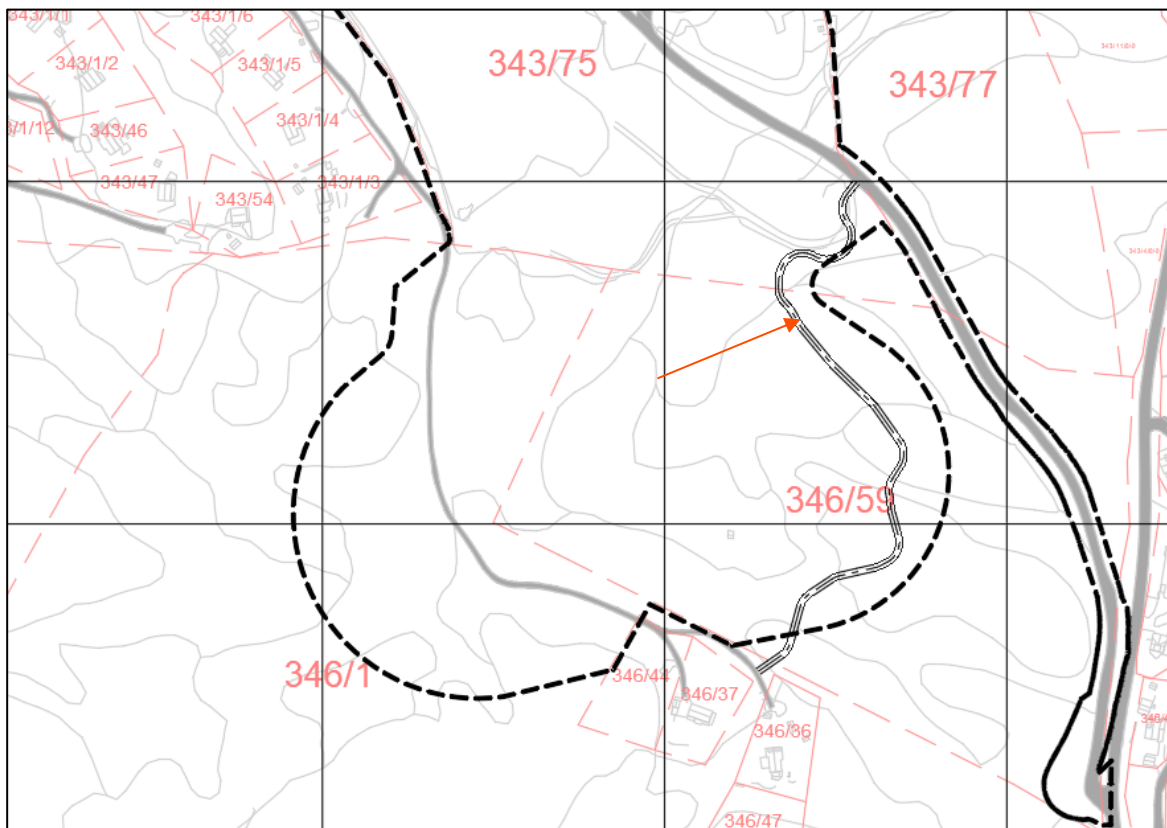
Atkomst til hytteeiendommer via Husebyveien og Nedre Husebykollen

De fleste eiendommene med atkomst via Nedre Husebykollen opprettholder denne atkomsten. Fire fritidseiendommer, hvorav to er bebygde, sør for dagens uttaksområde har i dag atkomst fra nord, gjennom området som foreslås regulert til råstoffutvinning. Atkomstveien foreslås lagt om over en ca 400 m langs strekning utenom bruddutvidelsen, men innenfor område regulert til grøntstruktur (vegetasjonsskjerm). Opparbeidelse av veien og bruksrett for de to bebygde eiendommene er sikret i reguleringsbestemmelsene. Det er vurdert en ny vei til disse eiendommene fra Husebyveien øst for bruddområdet. Denne vil bli svært bratt og vil i seg selv kreve omfattende landskapsinngrep. Slik løsning er derfor forkastet. Se også kap.3.1.1.

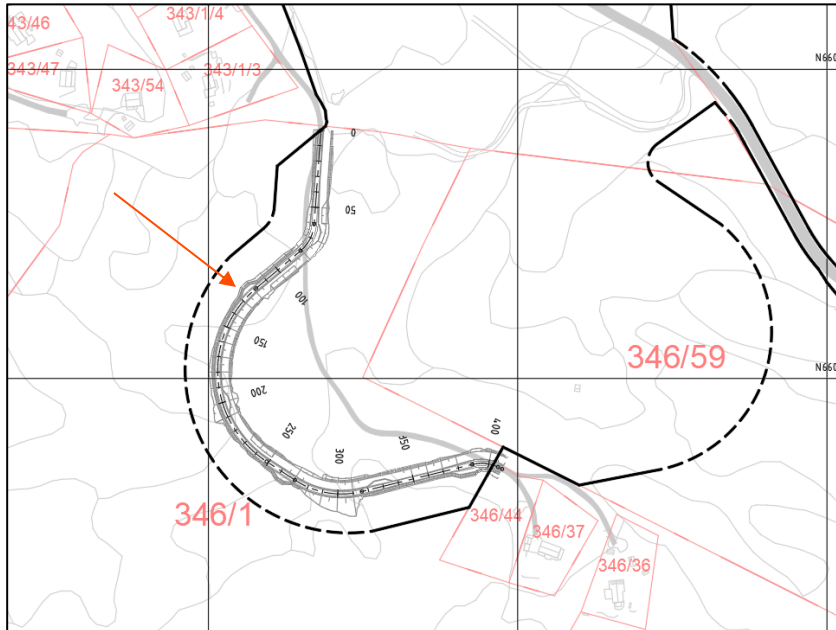
Figur 3-21: Dagens atkomstforhold for hytter sør for uttaksområdet, vist med grå veiflate og rød pil. Stiplet linje angir planavgrensning i tråd med planforslaget, alternativ 2.

Forslag til ny veiadkomst for hytter iht. alternativ 1. Denne veiløsningen er ikke lenger aktuell for planforslaget iht. alternativ 2, men er kun vist for å illustrere mulig adkomst i forbindelse med utvikling av alternativ 1.

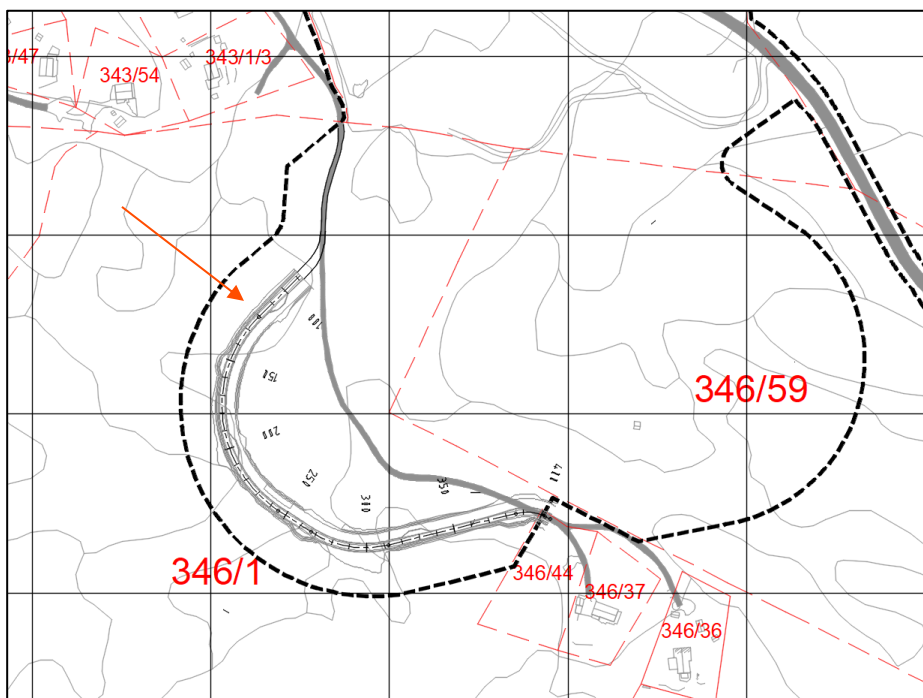
Figur 3-22: Mulig ny atkomstvei for hytter for alternativ 1 (rød pil). Stiplet linje angir planavgrensning i tråd med planforslaget, alternativ 2. (Grå vei er eksisterende atkomst.)

Opprinnelig forslag til ny veiadkomst for hytter for alternativ 2 (planforslaget):

Figur 3-23: Opprinnelig forslag til ny adkomstvei for hytter for alternativ 2 (rød pil). Stiplet linje angir planavgrensning i tråd med planforslaget, alternativ 2.

Etter offentlig ettersyn er det i samråd med Asker kommune gjort en mindre justering av traseen for adkomst til hytteeiendommene i sør, slik at denne nå ikke berører kulturminnene som ligger like inntil dagens vei.

Figur 3-24: Forslag til ny adkomstvei for hytter for alternativ 2 (rød pil). Stiplet linje angir planavgrensning i tråd med planforslaget, alternativ 2.

Figuren under viser dagens hyttevei sammen med forslag til omlagt hyttevei i tråd med planforslaget til offentlig ettersyn:

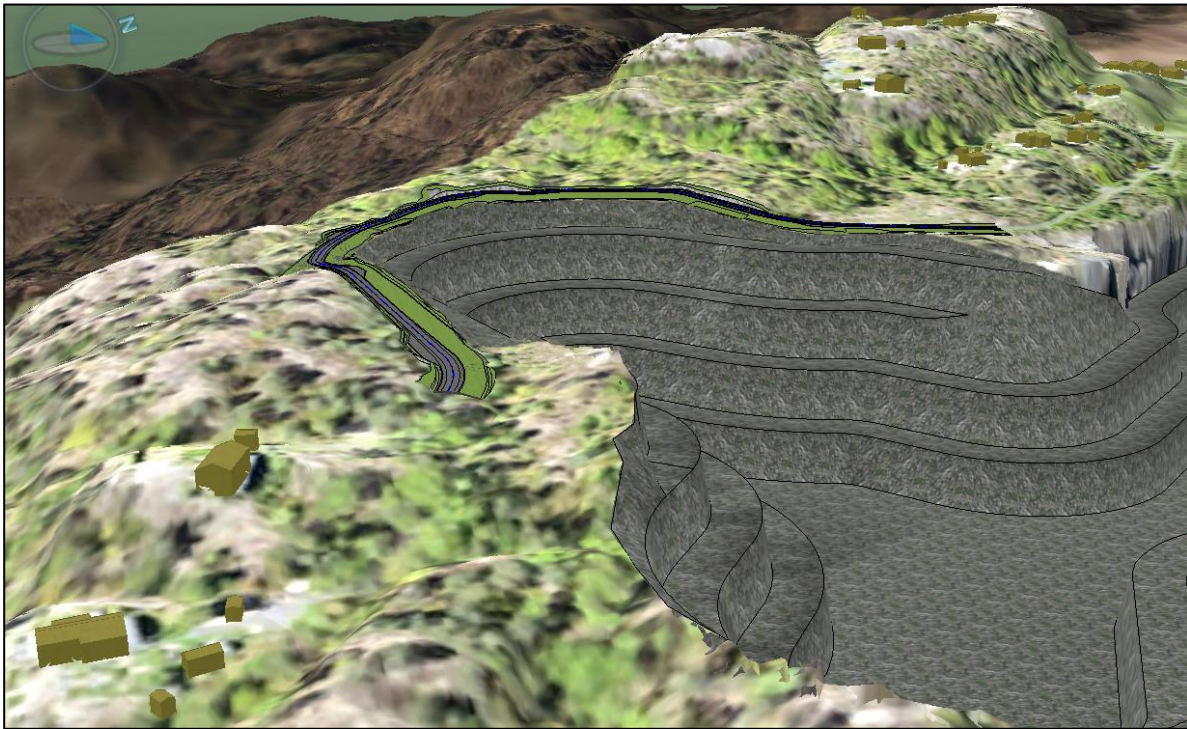
Figur 3-25: Utsnitt av 3D-modell som viser omlagt hyttevei sammen med dagens hyttevei (Nedre Husebykollen) slik planforslaget forelå til offentlig ettersyn.

Som beskrevet på forrige side, så er det gjort justeringer på traseen etter offentlig ettersyn. Justert geometri er vist i Figur 3-26.

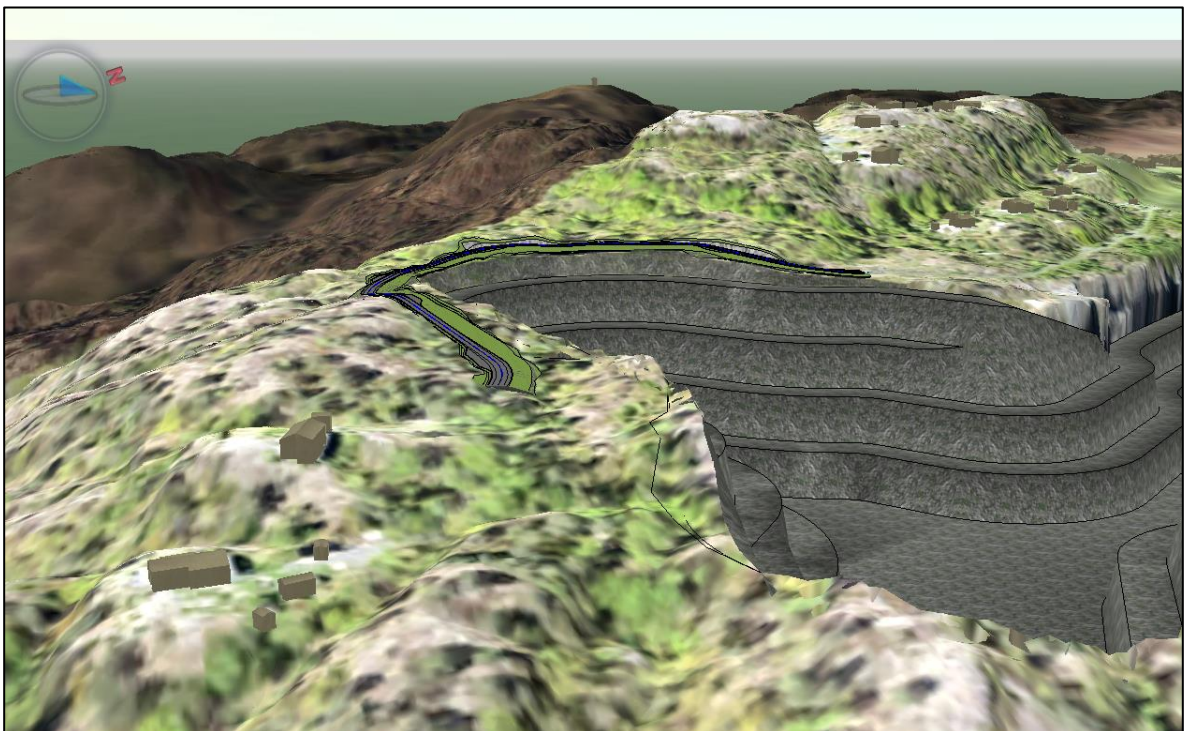

Figur 3-26: Utsnitt av 3D-modell som viser omlagt hyttevei sammen med dagens hyttevei (Nedre Husebykollen), iht. revidert planforslag etter offentlig ettersyn. Tilkoblingspunktet mellom dagens og omlagt vei er flyttet mot sør-sørvest.

Figuren under viser opprinnelig forslag til omlagt hyttevei sammen med nytt uttaksområde iht. planforslaget til offentlig ettersyn:

Figur 3-27: Forslag til ny vei og uttaksområde for hytter i alternativ 2 slik planforslaget forelå til offentlig ettersyn. Veien ligger i størst mulig grad på dagens terreng utenfor bruddet. Utsnitt fra 3D-modellen.

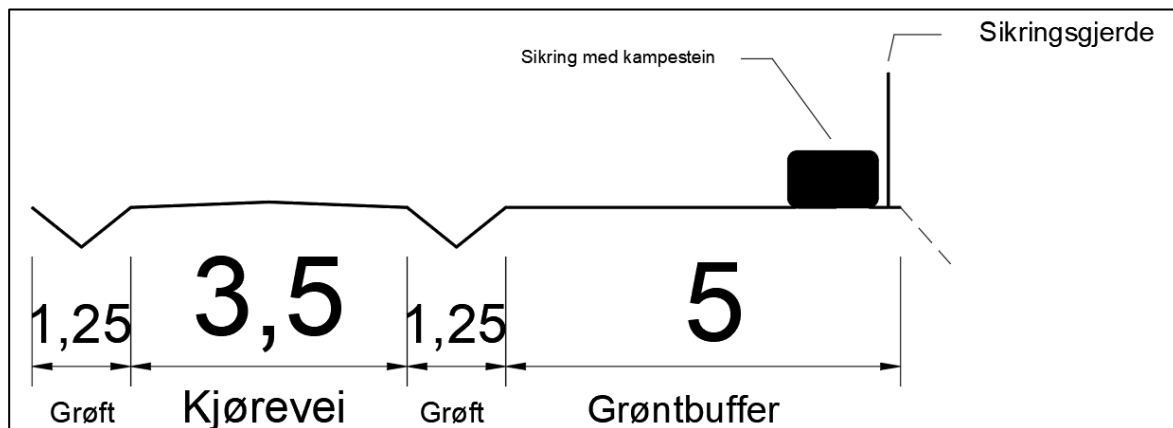

Figur 3-28: Forslag til ny vei og uttaksområde for hytter i alternativ 2 slik planforslaget foreligger etter revisjon i etterkant av offentlig ettersyn. Veien ligger i størst mulig grad på dagens terreng utenfor bruddet. Utsnitt fra 3D-modellen.

Det har vært jobbet mye med omlegging av Nedre Husebykollen for å redusere terrenginngrepet i størst mulig grad. Tiltakshaver har i flere omganger gjort justeringer i form av både trasé og veistandard på bekostning av uttaksområdets størrelse. Uttaksområdet er redusert med ca. 6 daa. etter siste traséjustering.

Som del av omlagt hyttevei er det også regulert sidearealer til veg som omfatter skjæring, fylling og buffer-/vegetasjonsone mot uttaksområdet (bruddkanten).

I samråd med Asker kommune er det lagt til grunn veistandard iht. kommunal veinorm tilsvarende «FB – Felles boligvei», i tråd med følgende normalprofil:

Figur 3-29: Foreslått normalprofil for omlagt hyttevei.

For å hensynta minst mulig terrenginngrep som følge av veiomleggingen er det lagt til grunn en noe brattere vertikalgeometri enn i gjeldende veinorm, med maksimal stigning på 15 %, sammenliknet med 12,5 % som er angitt i kommunal veinorm. Omlagt vei ligger i noe mer kupert terreng enn dagens vei, men også deler av dagens hyttevei er etablert med stigning på opp mot 15-22 % i de bratteste partiene. For øvrig er følgende lagt til grunn:

- Veien er breddeutvidet med 1 meter i kurver <50 meter, i tråd med veinorm
- Det er utformet møteplasser. Det er sikt mellom møteplassene, i tråd med veinorm.
- Det er kjørt sponing for Lastebil for å verifisere fremkommelighet for større kjøretøy (Brannbil).
- Nordre del av atkomstveien til eiendommene gnr 346 bnr 36 og 37 foreslås ikke lagt om, av hensyn til kulturminner i området.

3.2.3. Vannhåndtering

Avrenningsvann fra bruddområdet er planlagt håndtert med sedimentasjonsbasseng før påslipp til Solbergbekken. Det er satt av areal på begge sider av Husebyveien til sedimentering. Se kap. 4.5 for nærmere beskrivelse.

Behovet for vannforsyning og avløp er begrenset til driftsfunksjonen med tre til fire ansatte. Området er ikke tilknyttet avløpsnett.

3.2.4. Støytiltak

Det viktigste støytiltaket i et steinbrudd er å skjerme støykildene, først og fremst knuseverk og borerigger. Dette blir enklere når bruddet er kommet under omkringliggende terreng, men plassering av støykildene er likevel vesentlig. Plassering av anleggsmaskiner mm blir ikke fastsatt i

reguleringsplan, men reguleringsplanen kan legge til rette for uttaksetapper, uttaksretninger osv som gjør det mulig med optimal plassering av anleggsmaskiner. Slike muligheter er omtalt i kap. 4.6.

3.2.5. Sideterrenget og sikringstiltak

Terrenget langs bruddkanten inngår i reguleringsplanen av flere grunner. Først og fremst er det nødvendig av hensyn til sikring av bruddområdet, med vegetasjonsrydding og inngjerding. Reguleringsplanens funksjon er å sikre tilstrekkelig areal rundt bruddkanten for etablering av slike sikringstiltak. Konkrete krav til sikringstiltak blir fastsatt i driftsplanen. Noen steder er det aktuelt å lagre avdekkingsmasse – mineraljord – fra uttaksområdet, og bruke dette til terrengforming og støydemping. Det gjelder områdene VS 1, 2 og 4. Område VS 3 er sonen mellom eiendomsgrense og eksisterende bruddkant. Sonen er stedvis svært smal, men gir likevel plass til nødvendig sikring av bruddkanten. Dette er avklart etter Direktoratet for mineralforvaltning sitt tilsyn om sikringsplikt, jf DMFs brev av 15.02.2022.

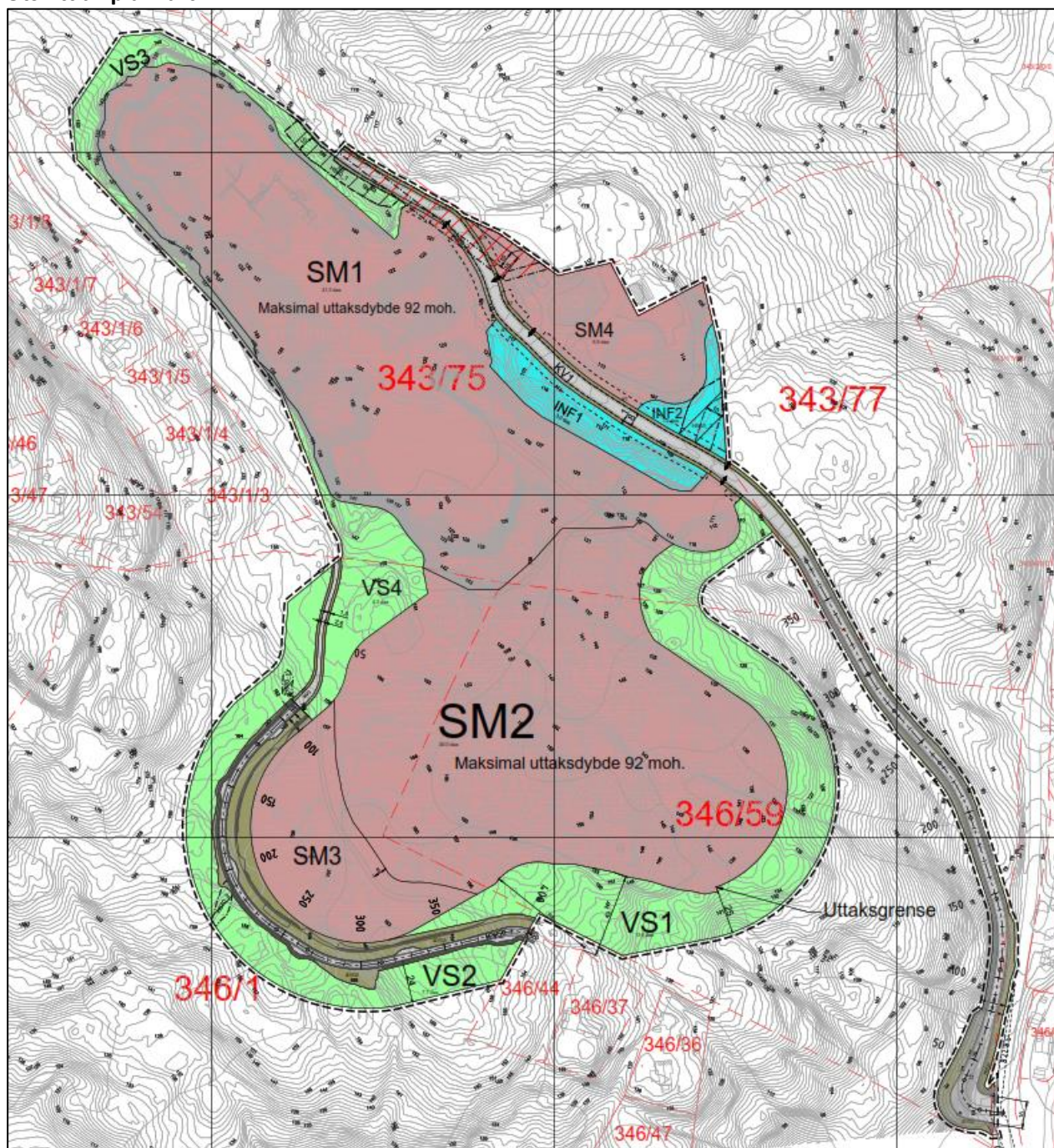
3.3. Arealformål og bestemmelser

Planforslaget er basert på god utnyttelse av steinressursene og at det tas hensyn til omgivelsene. Selve uttaksområdet og driftsfunksjoner knyttet til dette reguleres til steinbrudd og masseuttak (SM). Driftsfunksjonene omfatter område for masselagring, maskinoppstilling mm og områder for å håndtere avrenningsvann. Randsonene mot bruddkantene er viktige bufferområder, både mht. landskapsvirkning og sikkerhet for tredjepart, og reguleres til grønstruktur/vegetasjonsskjerm (VS). I tillegg reguleres den gjennomgående Husebyveien til offentlig vei (SV). Rammer og vilkår for bruk av enkelte delområdene er fastsatt i reguleringsbestemmelsene.

Reguleringsplanen omfatter følgende delområder/arealformål:

- Offentlig vei: Husebyveien, med avkjørsler markert. Omfatter også utbedring av kryss med fv 281. Område o_KV1.
- Felles vei: Omlagt del av Nedre Husebykollen. Område KV2.
- Annen veigrunn grøntareal: AVG
- Det er rekkefølgebestemmelser for veiltakene.
- Dagens brudd: Reguleres for maksimum uttaksdybde til kote 92. Område SM1
- Område for utvidelse av bruddet: Reguleres for maksimum uttaksdybde til kote 92. Område SM2 og SM3.
- Lagerområdet: Reguleres for mellomlagring av steinmasser samt administrative funksjoner som garasjebygg. Største byggehøyde, 10 m over planert terreng, er nødvendig for gasjering av anleggsmaskiner. Område SM4.
- Områder for vannhåndtering: Område INF1 og 2.
- Randsonen rundt eksisterende og nytt bruddområde: VS1, 2, 3 og 4.
- Bestemmelsesområde #1 for vegetasjonsskjerm mellom Husebyveien og arealene regulert til SM-formål og vannbehandlingsformål (INF).
- Hensynsoner for kraftlinje, kulturminner og vassdrag.

Utsnitt av plankart

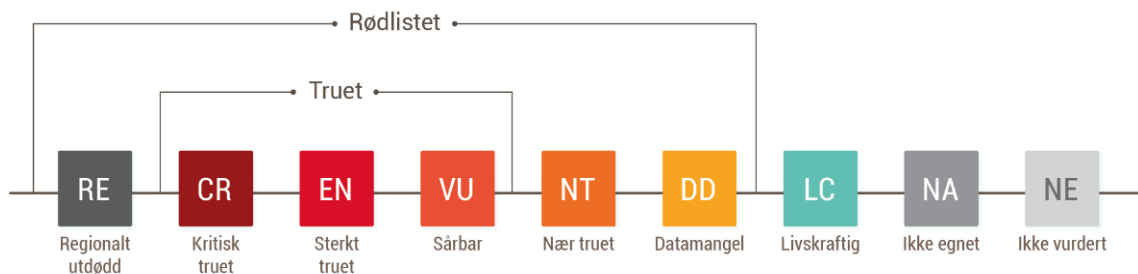
Figur 3-30: Plankart iht. planforslaget.

4 KONSEKVENSTREDNING

4.1. Naturmiljø

4.1.1. Metode

Det er gjennomført naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets håndbok 13, versjon 2014 (dvs. kartlegging av spesielt viktige områder for naturmangfold) og konsekvensutredning etter Statens vegvesen håndbok V712 (Statens vegvesen 2018). Dette er standard metodikk ved vurdering av naturmangfold i plansaker. Kategorier på rødlista følger standard terminologi. Norsk rødliste for arter er en oversikt over arter som kan ha en risiko for å dø ut fra Norge. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fagekspertene. (Se <https://artsdatabanken.no/Rodliste/HvaHvemHvorfor.>) Rødlistearter og truede arter er kategorisert etter følgende kategorier:

For mer informasjon om norsk rødliste for naturtyper, henvises det til Artsdatabanken sin digitale presentasjon av denne på <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

4.1.2. Tilstand og verdier

Det meste av området består av naturareal, men det finnes også en del areal påvirket av mennesker i form av veiareal, hytter og nylig hogd skog. Planområdet ligger i boreonemoral vegetasjonssone, som er en sone karakterisert av nokså sommervarmt klima og milde vintere noe som medfører at varmekjære plante-, - og insektarter kan opptre. I beskrivelse av naturtypelokalitet finnes mer informasjon om plantelivet. Berggrunnen består av gabbro som er en bergart som er nokså base(kalk)rik. Det er sparsommelig innslag av løsmasser, og bart fjell i dagen dominerer. Der det fins løsmasser, består disse av marine avsetninger.

Utenfor avgrenset naturtypelokalitet (se under), finnes for det meste eldre skog (hogstklasse fire og fem), men også en noe yngre skog. Det ble i slike områder ikke avgrenset naturtypelokaliteter grunnet at skogen her verken er rik nok eller gammel nok.

Fra før er det kjent en verdifull naturtype, av typen rik edelløvskog, på sørsida av Husebykollen. Denne er verdisatt som svært viktig-A. Etter håndbok V712 medfører det at lokaliteten har *svært stor verdi*. Lokaliteten består av den trua (VU) naturtypen lågurt-edelløvskog. Supplerende kartlegging viser at denne naturtypen har en utbredelse som strekker seg østover, inn i plan- og utredningsområdet for utvidelse av steinbruddet. Det er i tillegg kartlagt flere voksesteder for barlind (VU) (enkeltindivider og grupper). På registreringstidspunktet var det ikke sopp grunnet tørke. Skogtypen har stort potensial for rødlistet sopp. Manglende undersøkelse av dette påvirker ikke verdien, som uansett er svært stor.

Det ikke kjent eller registrert at området har viktige funksjoner for viltarter som har forvaltningsmessig betydning. Det er kun en observasjon av overflygende hønsenhauk (NT) i fra 2016. Det er ikke kjent om arten ev hekker innenfor planområdet.

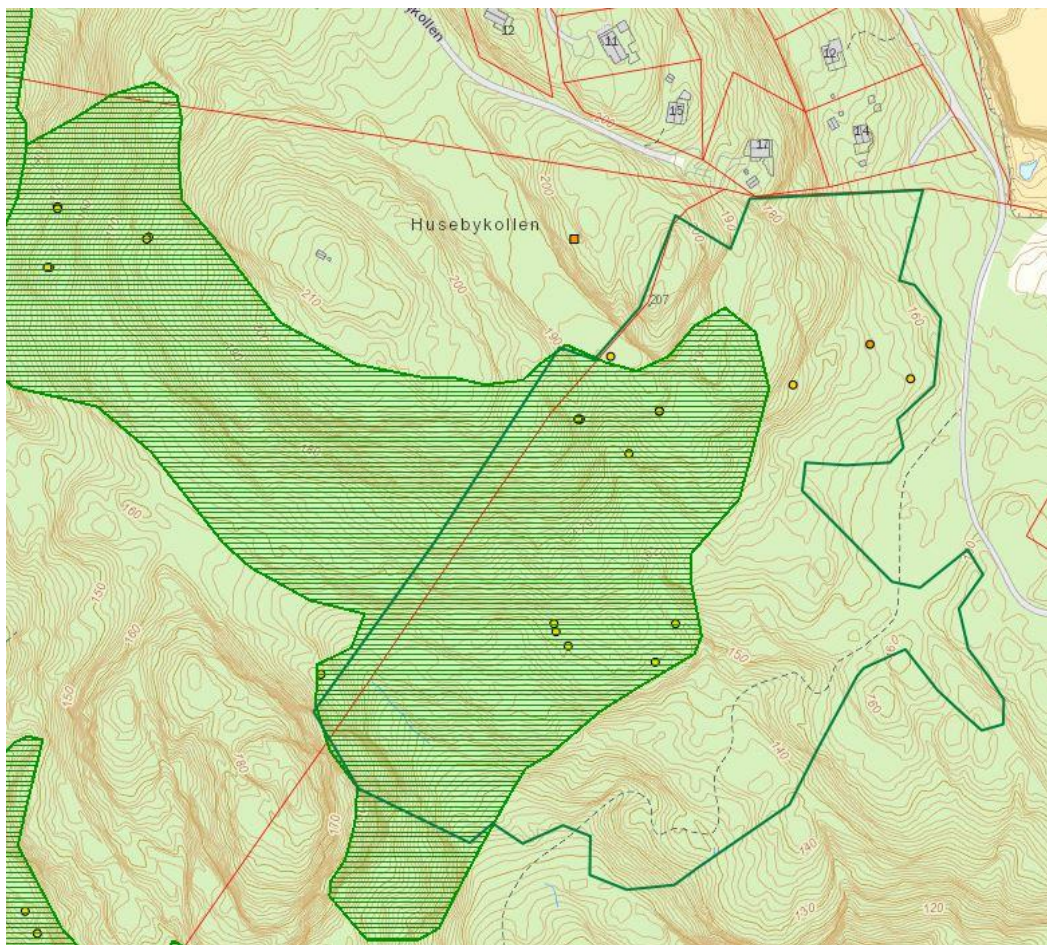
Beskrivelse av naturtypelokaliteten

Lokalitet	Husebykollen
Naturtype	Rik edellauvskog
Utforming	Lågurt-eikeskog
Verdisetting	Svært viktig (A)

Beskrivelsen er basert på feltarbeid utført av Helge Fjeldstad og Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) i 2013 i forbindelse med registrering av edelløvsog i Buskerud, samt feltarbeid utført av Rein Midteng, Asplan Viak 27.09.2019 i forbindelse med konsekvensutredning planforslaget. Beskrivelsen følger DN-håndbok 13, med Miljødirektoratets reviderte faktaark for naturtyper for 2014. Henvisningen til rødlista arter er fra 2015 og rødlista naturtyper viser til rødlista fra 2018.

Naturgrunnlaget og beliggenhet

Lokaliteten ligger på Hurumlandet om lag 2 km nordvest for Filtvet. Den omfatter sør- og sørøstsiden av en skogkledd kulle og er avgrenset mot annen eldre og yngre fattigere skog. Området er for det meste grunnlendt og berggrunnen i området består av gabbro.

Figur 4-1. Avgrensning av naturtypelokaliteten. Kartleggingen fra 2013 er vist med grønn skravur. Utvidelsen av lokaliteten fra 2019 er vist med grønn heltrukken linje.

Naturtype, utforming og vegetasjonstyper

Naturtyperlokaliteten består av rik edellauvskog, utforming lågurt-eikeskog. Dominerende vegetasjonstyper er frisk lågurtskog, bærlyng-lågurtskog, svak lågurtskog og lågurtlyngskog. Mindre partier med blåbærskog finnes også. Edelløvskog med dominans av eik og ask dominerer innenfor opprinnelig avgrensning. I tillegg forekommer der litt rasmark-lindskog og innslag av knauskog med furu på grunnlendte koller.

Naturtyperlokaliteten består av rik edellauvskog, utforming lågurt-eikeskog. Dominerende vegetasjonstyper er frisk lågurtskog, bærlyng-lågurtskog, svak lågurtskog og lågurtlyngskog. Mindre partier med blåbærskog finnes også. Edelløvskog med dominans av eik og ask dominerer innenfor opprinnelig avgrensning. I tillegg forekommer der litt rasmark-lindskog og innslag av knauskog med furu på grunnlendte koller.

Artsmangfold

Innenfor eksisterende lokalitet dominerer ask (VU) og eik i tresjiktet sammen med lind, osp og ellers er det noe innslag av både furu og gran. Spredt finnes spredt barlind (VU), lind og alm (VU) samt en del einer. Innenfor utvidelsesarealet for lokaliteten (øst) er treslagssammensetningen varier med mye eik og spisslønn, ellers osp, furu, barlind og ask. Feltsjiktet er oftest stedvis rikt med arter som kantkonvall, legevintergrønn, skogfiol, markjordbær, smørbukk, blåveis, knollerteknapp, blåveis, skogsvingel, krattfiol, myske, hengeaks, svarterteknapp, sanikel, liljekonvall, lundgrønnaks, kjempesvingel og junkerbregne. Fattigere vegetasjon med arter som blåbær, smyle og røssløng finnes stedvis og da i mosaikk med de rikere typene. Det er ikke gjort andre funn av rødlistearter enn de nevnte treslagene. Potensialet for interessante vedboende sopp vurderes som noe svakt grunnet lite dødved og grove edelløvtrær. Potensialet for bakkelevende sopp vurderes som middels til noe svakt grunnet spisslønn dominans og at det i regionen er gjort forholdsvis få funn av interessant sopp i tilsvarende skogmiljøer.

Bruk, tilstand, påvirkning samt skjøtsel og hensyn

Skogen bærer preg av langvarig utnyttelse og er ikke spesielt gammel, men den er naturlig forynget. Død ved finnes spredt, og mest i yngre nedbrytningsstadier. Flere hule edelløvtrær finnes. For å sikre naturverdiene best mulig bør hogst og tekniske inngrep unngås.

Verdibegrunnelse

Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi). Dette er en stor lokalitet (om lag 100 dekar) med rik edelløvskog som innehar den trua naturtypen lågurt-eikeskog og med en del innslag av barlind (VU). Lokaliteten gis høy vekt på størrelse, arts mangfold (edelløvsplanter) og truede naturtyper. Den gis moderat vekt på påvirkning og habitatkvalitet.

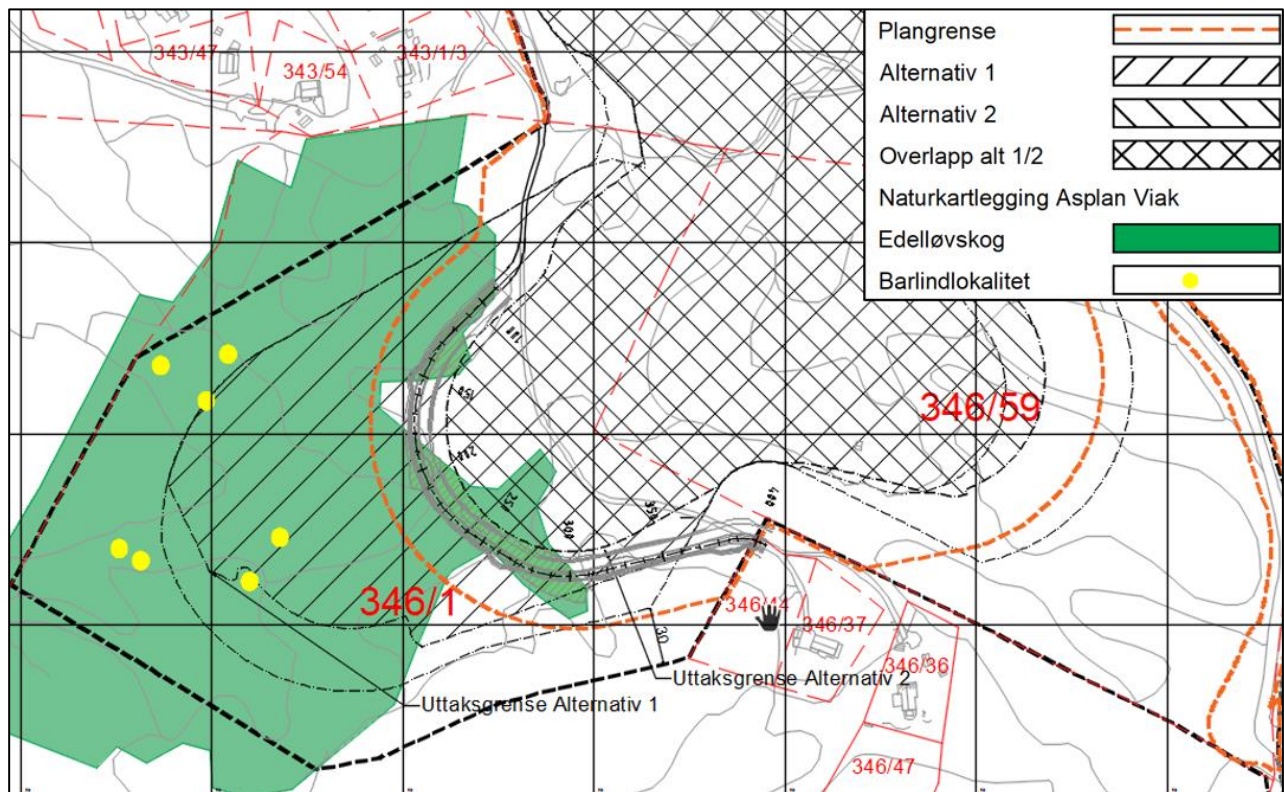

Figur 4-2. Fra naturtypelokaliteten. Barlind (VU) ses lengst til venstre i bildet.

Figur 4-3. Myske og blåveis er flere av karplantene i området som viser på baserik skog.

4.1.3. Konsekvenser

Figur 4-4. Inngrep i kartlagte naturtypelokaliteter for vurderte alternative uttaksområder. Ytre stiple linje viser areal avsatt i kommuneplanens arealdel.

Alternativ 1

Alternativ 1 medfører at om lag 30 dekar av naturtypelokalitetens totale areal på 65 dekar blir ødelagt. Tiltaket påvirker ikke resten av lokaliteten negativt, så sant det ikke blir hogd skog i tilknytning til bruddsona. Tiltaket medfører at lokaliteten blir *forringet*. Lokaliteten har svært stor verdi, noe som medfører at tiltaket gir konsekvensgrad 3 minus (- - -) noe som gir alvorlig miljøskade for naturtypelokaliteten.

Alternativ 2

Alternativ 2 medfører at om lag 3,7 dekar av lokalitetens totale areal på 65 dekar blir direkte berørt. Ca 2,5 daa blir veiareal og ca 1,2 daa inngår i utvidelsen av bruddområdet. Barlindforekomstene blir ikke berørt. Tiltaket påvirker ikke negativt resten av lokaliteten så sant det ikke blir hogd skog i tilknytning til bruddsona. Tiltaket medfører at lokaliteten blir *noe forringet*. Lokaliteten har svært stor verdi, som medfører at tiltaket gir konsekvensgrad 1 minus (-). Dette medfører *noe miljøskade* for naturtypelokaliteten.

Forutsetningene i planprogrammet om å ivareta hensyn til miljø og samfunn generelt samt å ivareta naturverdier innenfor planområdet, vurderes i hovedsak å være fulgt opp. Inngrepet i den kartlagte naturtypen er relativt lite, og vesentlig mindre enn det kommuneplanens arealdel åpner for. Utredningsbehovet i planprogrammet kap 6.2.1 anses å være dekket opp.

4.1.4. Skadereduserende tiltak

For å best mulig kunne ta hensyn til naturverdiene, bør all hogst og tekniske inngrep i naturtypelokaliteten unngås. Ved anleggsvirksomhet bør det på grensen mellom bruddkant og naturtypelokalitet som ikke blir berørt, settes opp fysiske sperringer i terrenget. Det kan være behov for at naturtypelokaliteten utenfor plangrensen sikres mot utilsiktede inngrep med gjerde.

4.1.5. Vurdering etter naturmangfoldloven kap II

Naturmangfoldloven (nml) gjelder for all bruk av natur. Når det fattes et offentlig vedtak, skal de miljørettslige prinsipper i loven legges til grunn. Det er særlig §§ 8-12 som er relevant. Nedenfor redegjøres det for hvordan kravene i §§ 8-12 er ivarettatt.

Det er gjennomført nytt feltarbeid innenfor planområdet for å vurdere om det har areal som kvalifiserer til å være naturtypelokaliteter (DN-håndbok 13) og vurdere hvor det finnes spesielle naturverdier, noe som er med på å oppfylle §§ 8 og 9. Når nye naturområder planlegges tatt i bruk til utbyggingsformål, er det viktig at arealet først undersøkes ved hjelp av kvalifisert personell, da kun om lag 20 % (estimert til være 30 % i 2020) av verdifulle områder (naturtypelokaliteter) er funnet ifølge rapporten «Ressursbehov ved kvalitetssikring og nykartlegging av naturtyper» (Gaarder, Larsen, & Melby 2007). Det er en svakhet at området ikke er kartlagt for artsgruppen bakkelevende sopp. Dette er i denne artsgruppen (sammen med trolig insekter i hule løvtrær) hvor det er størst potensial for ytterligere å kunne finne rødlistearter innenfor naturtypelokaliteten. Grunnet manglende soppregistreringer ble landets fremste ekspert på sopp i den aktuelle naturtypen (Tor Erik Brandrud) og områdets potensiale for slike. I hans svar framkommer det bl.a. at «*Potensialet for rødlistearter i rik eik-lindeskog på gabbro er usikkert, men mest trolig forholdsvis lavt. Disse eik-lindeskogene er nok, uansett alt for lite kartlagt. Jeg er sikker på at de kan ha sine «godbiter».*» Det vurderes derfor at det er en middels usikkerhet knyttet til eventuelle forekomster av rødlistet sopp.

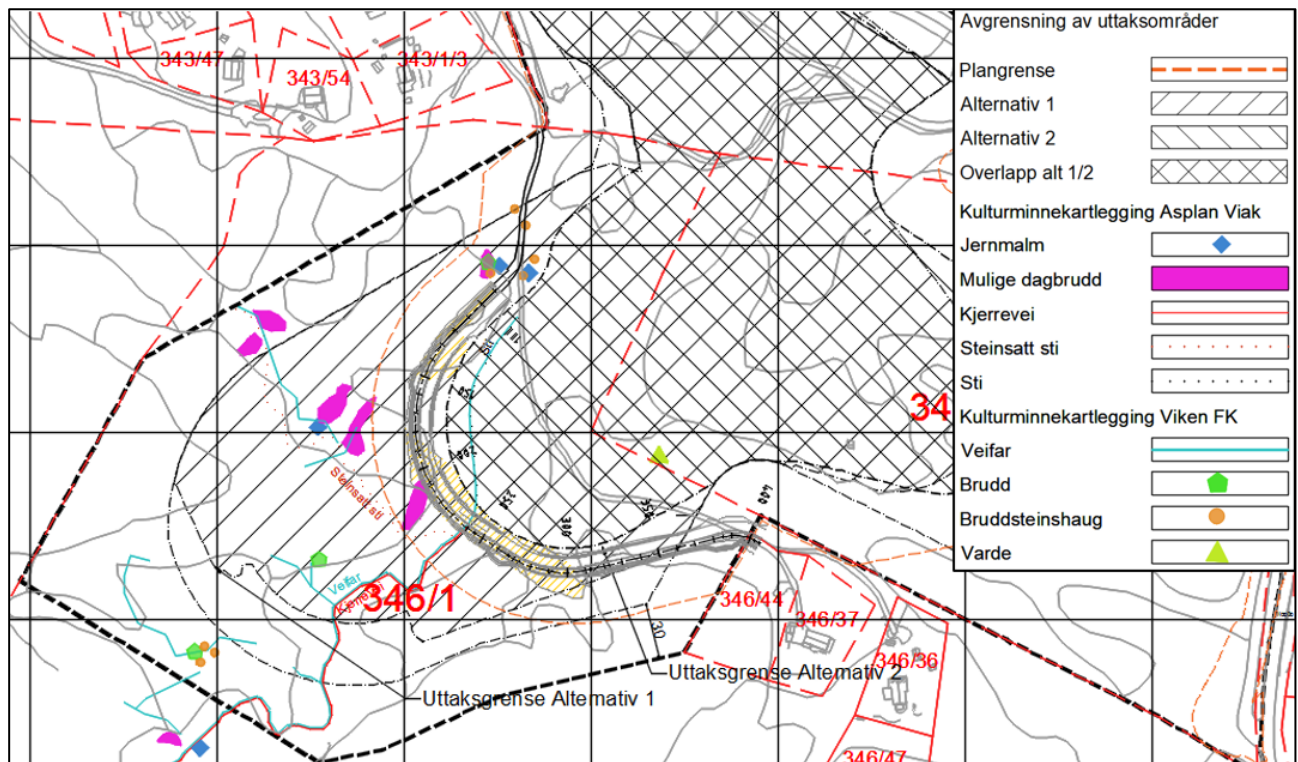
I forhold til § 10 (samla belastning), heter det i rødlistingen for naturtypen (<https://artsdatabanken.no/rln/2018/364/laagurtedellauvskog?mode=headless>) at

«Lågurtedellauvskog har vært påvirket av skogsdrift i noen større grad enn skog generelt, bl.a. pga til dels dårlig rekruttering av eik etter hogst og økt etablering av gran (spontant eller ved treslagsskifte). Nær mer tettbygde strøk på Sørlandet er edellauvskogen også utsatt for arealpress ved bolig-, nærings- og veiutbygging. Selv om særlig verdifulle kjente lokaliteter kan forventes å bli vernet eller tatt hensyn til i arealplanleggingen i årene framover, vurderes lågurtedellauvskog likevel som noe mer truet enn skog generelt. (...) Utviklingen de siste tiårene antas i hovedsak å fortsette de neste tiårene. Økt veiutbygging og tettstedsutvikling vil fortsette å berøre mange forekomster av lågurtedellauvskog, bortsett fra fredete lokaliteter og de mest verdifulle øvrige lokalitetene.» Det anslås at om lag 200 forekomster av naturtypen finnes i Norge. I tidligere Hurum kommune, er et svært begrenset antall lågurt-eikeskoger kjent utover denne lokaliteten. Litt sør for lokaliteten finnes, en liten naturtypelokalitet av typen rik rasmarsklindeskog. Lågurtskog dominerer, men uten innslag av eik. En av grunnene til den store mangelen på rik edelløvsskog i denne regionen, er at fattige bergarter ellers dominerer det aller meste av Hurumhalvøya. Det er først når man kommer til Slemmestad-Heggedal at kalkrike bergarter med rike lågurtskoger finnes. Om lokaliteten blir ødelagt etter alternativ 1, vurderes det at naturtypen i regional målestokk i betydelig grad får en økt samla belastning.

I forhold til nml § 12, er det viktig at det ikke føres ut eller inn masser som er infisert med fremmede arter.

4.2. Kulturarv

Temaet omfatter automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner. Det er gjennomført arkeologiske undersøkelser i henhold til kulturminneloven § 9, i regi av Viken fylkeskommune. Kartleggingen har også omfattet nyere tids kulturminner. Undersøkellesmetodikk er beskrevet i egen befæringsrapport. Det er i tillegg innhentet kunnskap fra lokale kilder.

Figur 4-5 Inngrep i kulturminner for vurderte alternative uttaksområder.

4.2.1. Tilstand og verdier

Automatisk fredete kulturminner

Undersøkelser i 2020 har ikke avdekket funn av automatisk fredete kulturminner, iht. befæringsrapport fra Viken fylkeskommune.

Nyere tids kulturminner

Fra begynnelsen av 1500-tallet vokste det frem to nye næringer i Norge; trelasthandel og bergverksdrift. Produksjon av råjern fra malm ved hjelp av masovner, fyrt med trekull, pågikk i Norge fra slutten av 1500-tallet fram til slutten av 1800-tallet.

Moss Jernverk ble etablert i 1704, og var i drift til omkring 1870. Karakteristisk for Moss Jernverk var det store antallet små gruver det hadde, flere enn noe annet verk. En forklaring kan være at andre jernverk hadde vært tidligere ute og tatt de mest egnede gruvene. En annen grunn kan være at verkets kanonproduksjon trengte å ha flere gruver i reserve, samt at man trengte ulike malmkvaliteter for å oppnå god nok kvalitet. Verkets gruver omfattet flere geografiske grupper. Gruvene i nærheten av verket, «hjemmegruvene», var av relativt liten verdi for verket. Mange av dem fulgte med da verket fikk nye eiere i 1749. I skjøtet fra salget er verkets tre gruver i Hurum nevnt: En i Siljukollen under Bjørnstad, en i Høyåsen mellom Solberg og Solbergstøa, samt Huseby gruver i sørenden av Husebykollen, kalt «Malmåsen». Enkelte opplysninger tyder på at det har vært drift i verkets Hurumgruver i 1750-årene, og trolig utover til 70-årene. I en fortegnelse over gjestgiverier og kroholdere fra

samme år er nevnt at Knud Gundersen Bjørnstadstranda holdt kro «*såvel for til vanns reisende som folk ved jerngruben fornøden*», og i 1777 heter det at kro var nødvendig for arbeiderne ved jerngruven i nærheten.

Det er ikke bevart noen levende tradisjon fra gruvevirksomheten på Hurumkollen. Til tider har det sikkert vært drift i gravene, men mer direkte opplysninger – hvor lenge driften varte eller om bøndenes leveranse av kull og ved, er ikke kjent. Kildene tyder heller ikke på at disse gravene betydde noe vesentlig for Moss Jernverk.

Hurum historielag ved Håvard Kilehavn, har registrert og kartfestet ulike, bevarte fysiske spor etter gruvevirksomheten på Husebykollen. De har funnet dagbrudd, berggaller (hauger med løsbrutt, ikke drivverdig stein/gråberg) og steinsatte kjerreveier/stier. Det er så langt ikke funnet tegninger eller oppmålinger av gravene, og det er derfor ikke kjent hvor dype de er, eller omfanget av gruvevirksomheten underjords.

Ved senere arkeologiske undersøkelser utført av Viken fylkeskommune, ble det påvist flere veifar og brudd med tilhørende berggaller ut over de som Hurum historielag har registrert. Det ble også påvist en varde som trolig kan være en grensemarkering. Sammen utgjør veifar, mulige dagbrudd og steinhauger et avgrenset kulturmiljø knyttet til utvinning av mineralressurser.

Verdivurdering

De bevarte kulturminnene etter gruvevirksomhet på Husebykollen har *kunnskapsverdier* knyttet til blant annet teknologi- og industrihistorie. De er i dag lite kjent og *opplevelsesverdien* knyttet til selve dagbruddene er liten. De kan ved tilrettelegging få noe *bruksverdi* i form av opplevelses- og formidlingsverdi for lokalbefolkningen. Samlet vurderes kulturminnene etter gruvevirksomhet på Husebykollen først og fremst å ha *noe verdi* som kulturminne, dvs. lokal verneverdi. De kan eventuelt ha *middels verdi*, vurdert i en større sammenheng sammen med andre kulturminner, som kilde til historien knyttet til Moss jernverk eller norsk jernverkshistorie generelt.

Steinsatt sti opp til gravene. Foto: Hurum historielag v/ Håvard Kilehavn.

4.2.2. Konsekvenser

Alternativ 1

Dette alternativet er størst i omfang, og vil direkte berøre flere dagbrudd og veifar innenfor kulturmiljøet. Kulturmiljøet vil bli sterkt forringet ved at størstedelen blir ødelagt gjennom direkte inngrep. Kombinasjonen av *noe verdi* og *sterkt forringet/ødelagt* gir konsekvensgrad (-) *noe miljøskade*.

Alternativ 2

Dette alternativet er mindre i omfang og berører en mindre del av kulturmiljøet. Ett skjerp blir delvis berørt av den omlagte hytteveien. De øvrige delene av kulturmiljøet vil bli skjemmet av nærheten til et stort terrenginngrep og få redusert opplevelsesverdi. Kombinasjonen av *noe verdi* og *forringet* gir også konsekvensgrad (-) *noe miljøskade*, men i mindre grad enn alternativ 1.

Forutsetningene i planprogrammet om å ivareta hensyn til miljø og samfunn generelt samt å ivareta kulturminner innenfor planområdet er i hovedsak fulgt opp. Ved tilpasninger til kjente funn er inngrepet i kulturmiljøet og enkeltfunn er relativt lite, og vesentlig mindre enn det kommuneplanens arealdel åpner for. Utredningsbehovet i planprogrammet kap 6.2.2 anses å være dekket opp.

Asker kommune har etter offentlig ettersyn bedt om at kulturminnene som blir berørt av omlagt hyttevei blir hensyntatt i større grad enn i planforslaget til offentlig ettersyn. Gjennom revisjon av planforslaget etter offentlig ettersyn er det derfor foreslått en justering av omlagt hyttevei som tar hensyn til kulturminnene. Etter planforslaget følges dagens trasé for Nedre Husebykollen i noe større grad, og omlegging av veien starter lenger sør enn i det opprinnelige planforslaget.

Kilder

Befaringsrapport fra Viken fylkeskommune (2020)

Eier, Sigfred L.: Hurums historie (1963)

Opstad, Lauritz: "Moss jernverk" (1950)

Lokalhistoriewiki

E-post fra Håvard Kilehavn, Hurum historielag

Samtaler med Bjørn Ivar Berg v/Norsk Bergverksmuseum og Gunnar Molden v/Næs Jernverksmuseum

4.3. Landskap

Temaet landskapsbilde omhandler estetiske verdier i landskapet og menneskers visuelle opplevelse av omgivelsene, og hvordan de visuelle aspektene ved omgivelsene endres som følge av et tiltak. Temaet tar for seg hvordan tiltaket kan tilpasses det omkringliggende landskapet (nær- og fjernvirkning).

Det er gjennomført befarings med registreringer, samt studier av kartmateriale, flyfoto, og bilder. En tredimensjonal 3D-modell viser nær- og fjernvirkning både i dagens og fremtidig situasjon, samt etapper i uttaket.

4.3.1. Tilstand og verdier

Verdivurdering av landskapet beskrives ut fra en regional vurdering. Utgangspunktet for vurderingen er at typisk landskap i regionen har middels landskapsverdi.

Planområdet består av områder som blir direkte påvirket eller berørt av det planlagte tiltaket, dvs. selve steinbruddet/pukkverket, øvrig driftsområde, atkomst-/driftsveger inklusive fyllinger/sidearealer samt arealer til buffersoner og sedimentasjonsbasseng.

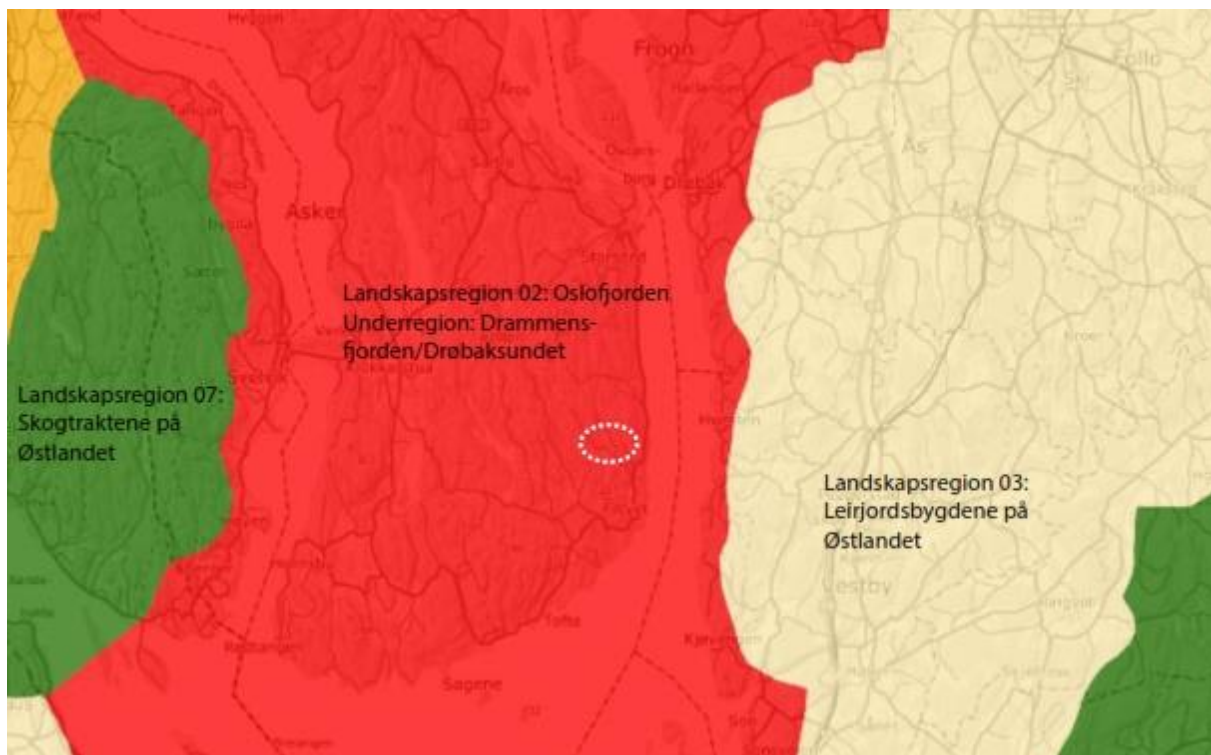
Influensområdet er arealer utenfor det definerte planområdet som kan bli påvirket av det planlagte tiltaket. Områder tiltaket vil eksponere seg mot inngår i influensområdet. Dette gjelder for eksempel fv. 281, omkringliggende bebyggelse og fra Oslofjorden.

Dagens situasjon

NIJOS (Norsk institutt for jord- og skogkartlegging) har gjort en nasjonal klassifisering av landskapet og delt det inn i 45 landskapsregioner basert på likhetstrekk i landskapet. Hurumlandet ligger i landskapsregion Oslofjorden, underregion Drammensfjorden/Drøbaksundet.

Overordna landskapskarakter kjennes ved smale og til dels markerte fjordløp. Over lengre strekninger er fjordliene bratte, og skjuler et bakenforliggende, småkupert åslandskap preget av barskog og enkelte vann. Rundt jordbruksmark og i solvendte lier finnes hyppige innslag av edellauvskog.

I åslandskapet ligger sprekkedaler med marine leirer som gir grunnlag for et spredt, men stedvis omfattende småskalajordbruk. De ofte smale jordteigene i det knauslendte skogsterrenget tilfører landskapet små lysninger og landskapsrom.

Figur 4-6: Planområdets omtrentlige avgrensning er vist med hvit stiplestrek, og ligger innenfor landskapsregion 02 (Kilde: kilden.nibio.no)

Figur 4-7: Hurum pukkverk sett fra vest. Pukkverket ligger innrammet av skogklede åssider, nært Oslofjorden. (Foto Asplan Viak)

Figur 4-8: Pukkverket sett fra sør. (Foto: Asplan Viak)

Figur 4-9: Pukkverk sett fra nord-vest. (Foto: Asplan Viak)

Figur 4-10: Hovedvekten av planområdet består av skogsområder med blandingsvegetasjon. (Foto: Asplan Viak)

Verdivurdering

Plan- og influensområdet karakteriseres som slakt til småkupert ås- og fjellandskap med bebygde områder. Området er imidlertid berørt av inngrep i form av dagens pukkverk. Dette gir noe redusert landskapsverdi og bryter opp helhetspreget i landskapet. Samlet vurderes plan- og influensområdet å ha middels landskapsverdi med visuelle kvaliteter som er typiske/ representative for landskapet i regionen. Terrengformer i sør hindrer innsyn.

Planområdet har *høy sårbarhet* for inngrep. Dersom inngrepet tilpasses eksisterende terrengformer, vil det kunne være med på å redusere eksponering fra omkringliggende områder, og fra Oslofjorden.

4.3.2. Konsekvenser

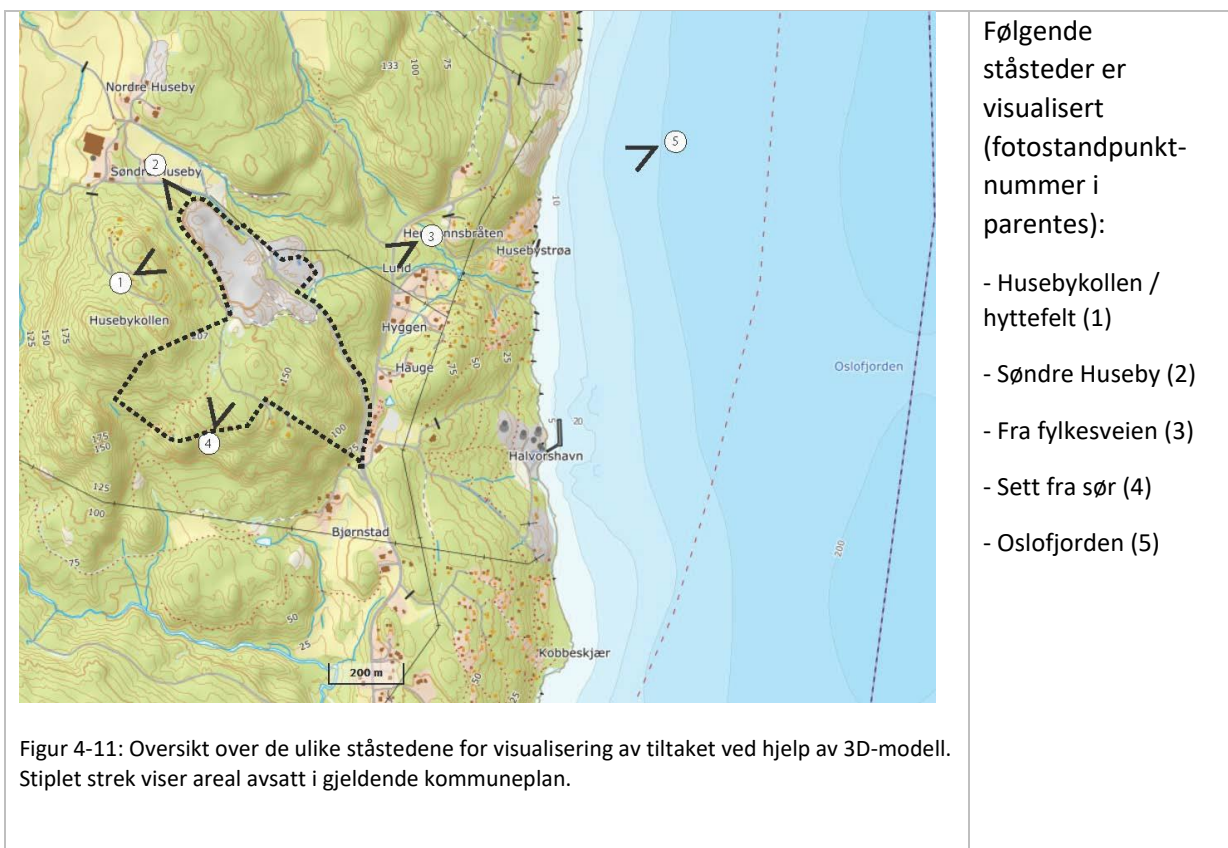
Synlighetsanalyse

Tiltaket innebærer et stort landskapsinngrep. Det er gjennomført en synlighetsanalyse for følgende situasjoner:

- Dagens situasjon (0-alternativet)
- Alternativ 1
- Alternativ 2

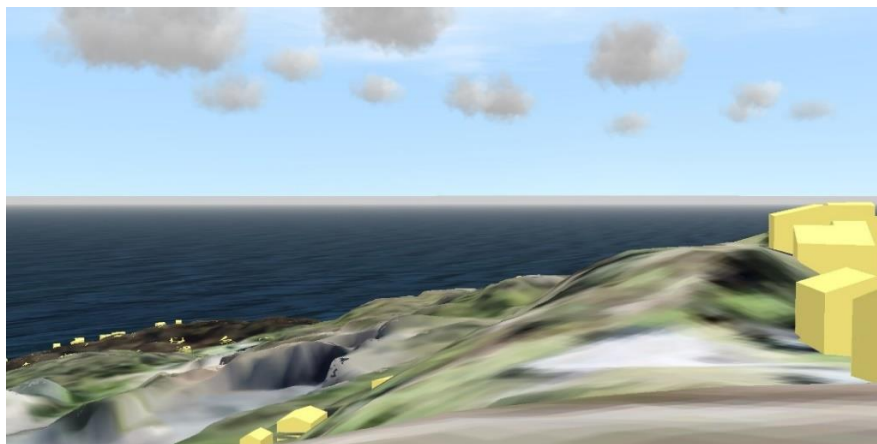
For å dokumentere tiltakets nær- og fjernvirkning er det tatt utsnitt/stillbilder fra 3D-modellen. Tiltakets eksponering vil reduseres ved vegetasjonsetablering.

Standpunktene er valgt ut ifra steder der uttaksområdet vil eksponere seg mot eller områder der folk befinner seg.

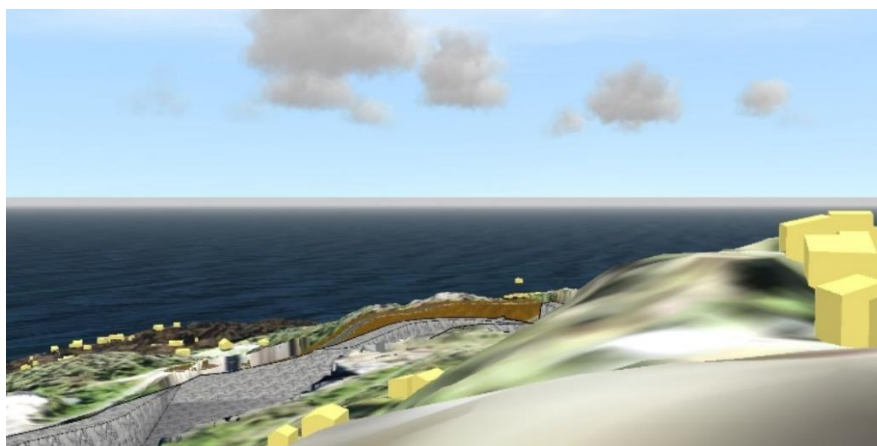

Fotostandpunkt 1: Husebykollen / hyttefelt

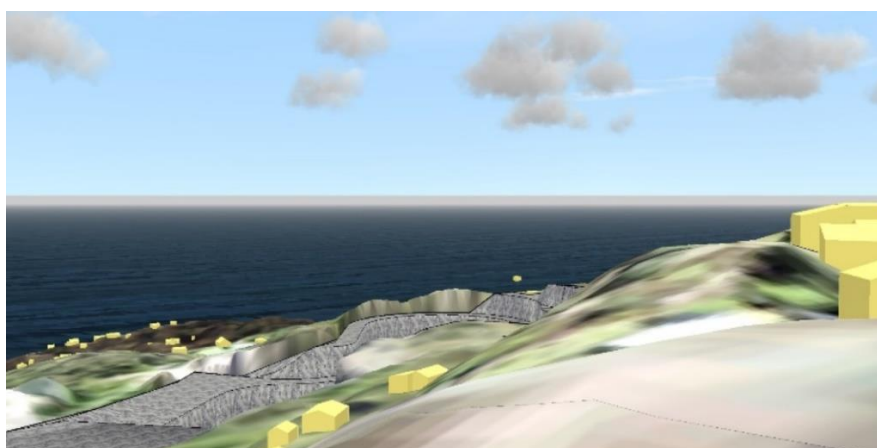
Husebykollen ligger vest for dagens pukkverk, med høyeste punkt på ca. 205 moh. Det er et hyttefelt på Husebykollen, hvor de øverste hyttene ligger på omtrent 200 moh, og de nederste hyttene ligger på omtrent 165 moh, 10 høydemeter over bruddkanten til det eksisterende pukkverket. Herfra er dagens masseuttak godt synlig i dag.

Figur 4-12: Eksisterende situasjon fra 3D-modell.

Figur 4-13: Alternativ 1 sett fra 3D-modell.

Figur 4-14: Alternativ 2 fase 4 sett fra 3D-modell.

Fotostandpunkt 2: Søndre Huseby

Figur 4-15: Eksisterende situasjon sett fra 3D-modell. Pukkverket er godt synlig fra Søndre Huseby i dag.

Figur 4-16: Alternativ 1 sett fra 3D-modell.

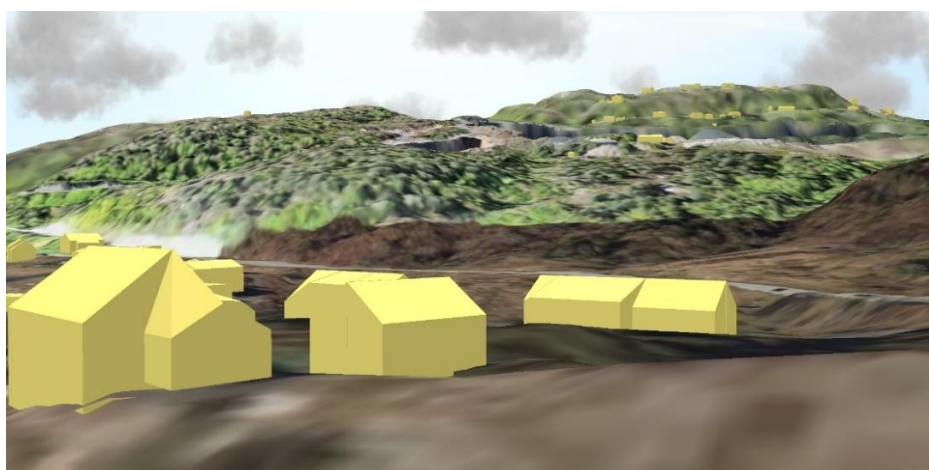

Figur 4-17: Alternativ 2 fase 4 sett fra 3D-modell.

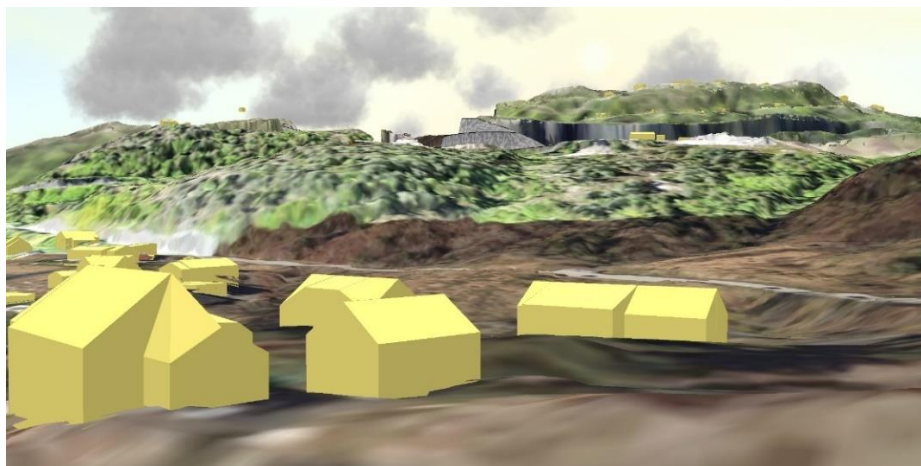

Figur 4-18: Supplerende utsnitt av modell med visning av mulig garasjebygg på SM4. Merk: Visningen har noe andre farger på eksisterende bygg enn ved uttrekk av opprinnelige visninger før offentlig ettersyn.

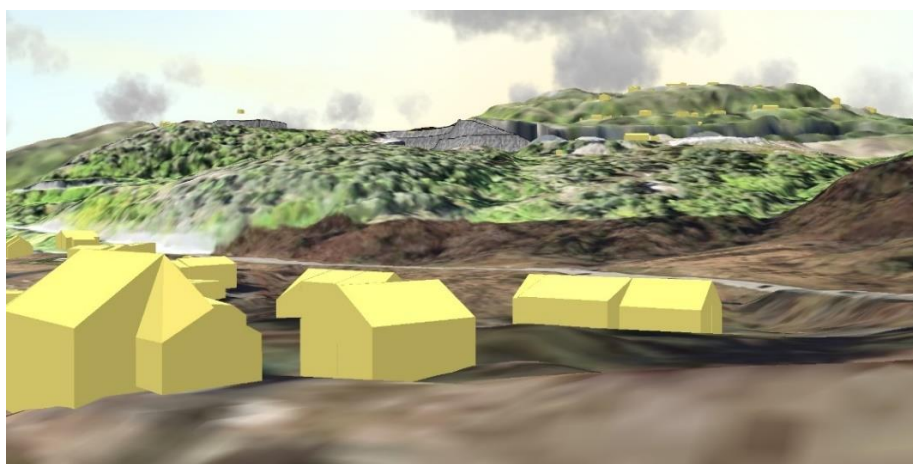
Fotostandpunkt 3: Hermannsbråten

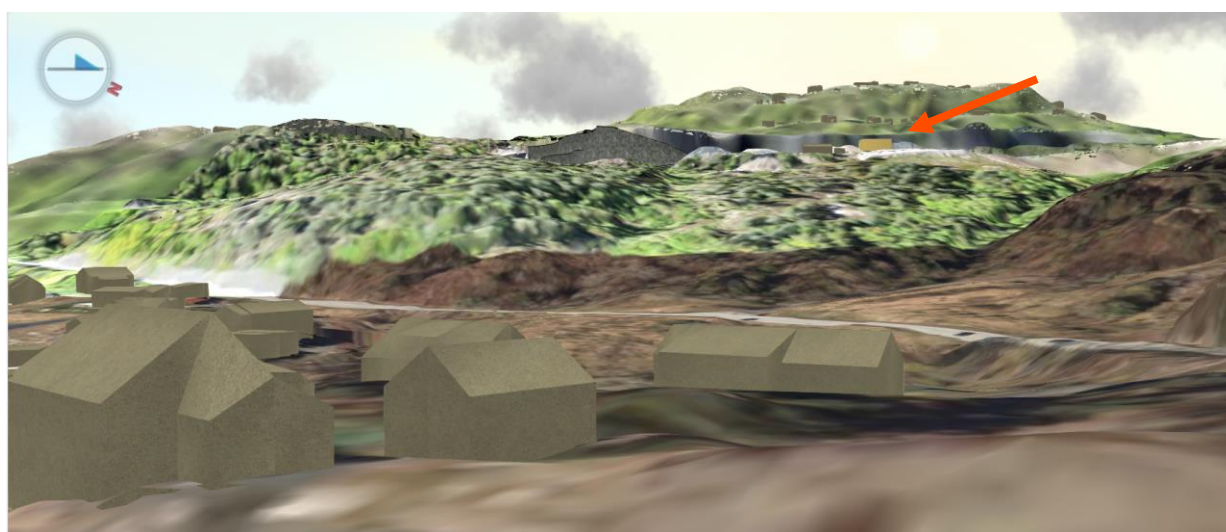
Figur 4-19: Eksisterende situasjon sett fra 3D-modell. Dagens pukkverk er lite synlig fra fylkesveien.

Figur 4-20: Alternativ 1 sett fra 3D-modell. Eksponert bruddvegg harmonerer i liten grad med omkringliggende omgivelser, og skaper et brudd i åskammen.

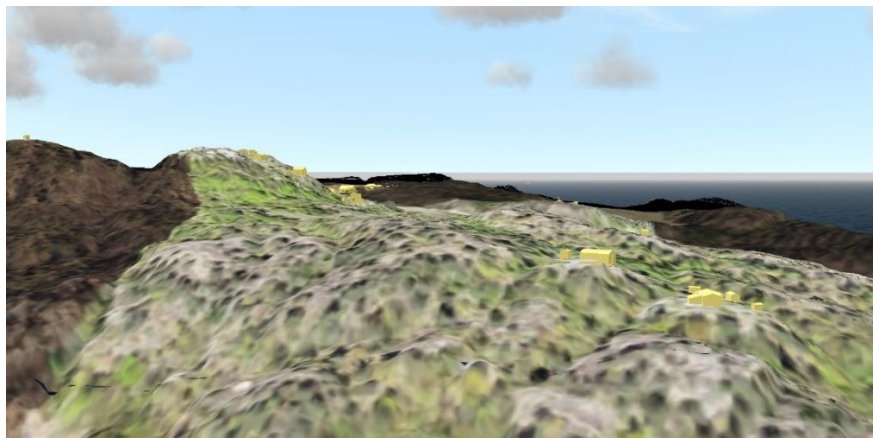

Figur 4-21: Alternativ 2 sett fra 3D-modell. Dette alternativet er i større grad tilpasset omkringliggende terrengformer.

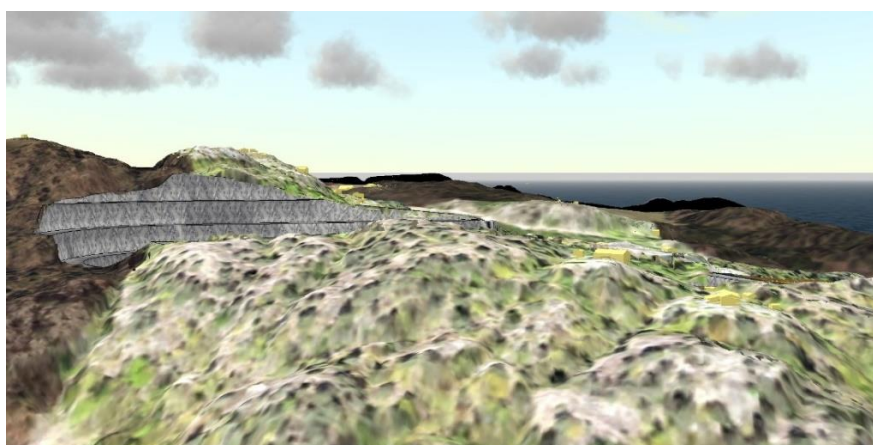

Figur 4-22: Supplerende utsnitt av modell med visning av mulig garasjebygg på SM4. Merk: Visningen har noe andre farger på eksisterende bygg enn ved uttrekk av opprinnelige visninger før offentlig ettersyn.

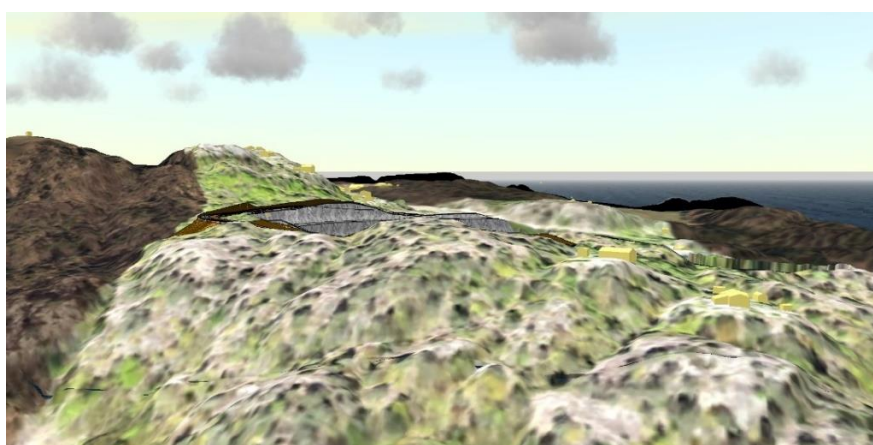
Fotostandpunkt 4: Pukkverket sett fra sør

Figur 4-23: Eksisterende situasjon sett fra 3D-modell. Dagens masseuttak/ eksisterende pukkverk er ikke synlig fra sør i dag.

Figur 4-24: Alternativ 1 sett fra modell. Eksponert bruddvegg harmonerer i liten grad med omkringliggende omgivelser.

Figur 4-25: Alternativ 2 sett fra 3D-modell. Dette alternativet er mye mindre eksponert, og omkringliggende terrengformer brukes for å skjerme inngrepet.

Standpunkt 6: Oslofjorden

Figur 4-26: Eksisterende situasjon sett fra 3D-modell. Dagens pukkverk er lite synlig fra sjøsiden.

Figur 4-27: Alternativ 1 sett fra 3D-modell. Tiltaket skaper et brudd i horisontlinjen, og blir betydelig mer synlig fra sjøen.

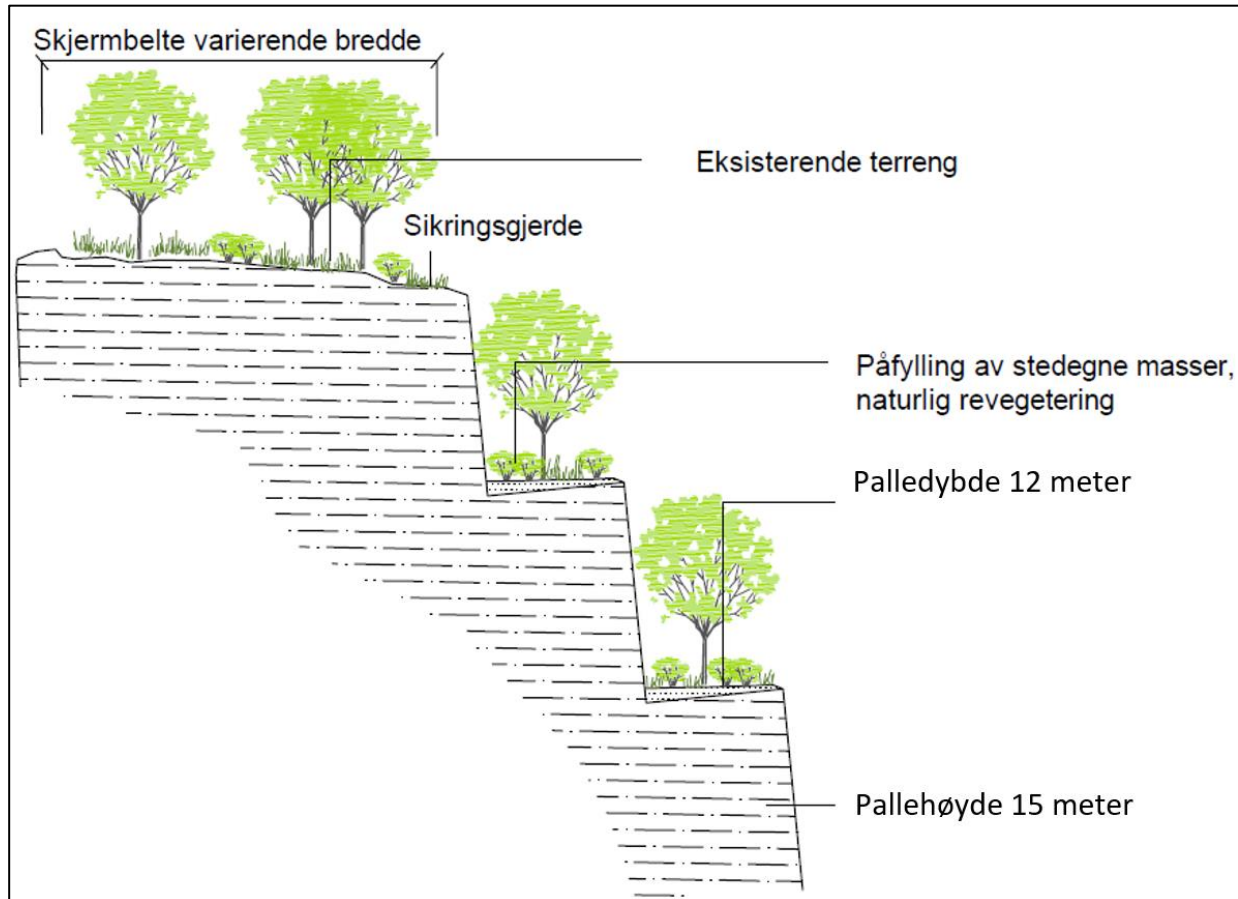

Figur 4-28: Alternativ 2 sett fra 3D-modell viser at tiltaket i mye større grad harmonerer med eksisterende terrengform.

Istandsetting

Veggene i uttaket utformes med paller. Pallene er ca. 15 meter høye og ca. 12 meter dype. Pallene tilføres avdekkingsmasser og legges til rette for naturlig revegetering. Dette gjøres etter hvert som pallene ikke tjener noen driftsmessig funksjon slik at vegetasjonen kan etableres suksessivt

Vegetasjonen på pallene vil etter hvert som den vokser til, skjerme bruddveggen og dempe eksponeringen av det bare fjellet. Etappevis istandsetting er viktig på grunn av den lange driftshorisonen til uttaksområdet.

Figur 4-29: Prinsippssnitt som viser utformingen av avsluttende bruddvegger. Skjermingsbeltet på toppen av bruddet varierer i bredde. Det vil tilrettelegges forsuksessiv istandsetting/revegetering av pallene.

Konsekvensvurdering

Planområdet og området er allerede preget av inngrep i form av masseuttak/pukkverk. Omkringliggende terreng og vegetasjon hindrer likevel at dette er spesielt synlig i dag.

Utvidelse mot sør innebærer at uttaksområdet stedvis eksponerer seg mot omkringliggende områder som for eksempel deler av fv. 281, omkringliggende bebyggelse og Oslofjorden. Synlighetsanalysen dokumenterer at det i alternativ 1 i stor grad er eksponerte bruddvegger som i mindre grad harmonerer med omkringliggende omgivelser, og oppleves som et kutt i landskapet. For områdene som er direkte berørt vil tiltakets dimensjon/skala være dårlig tilpasset omgivelsene og den negative terrengformen. Etter revegetering av pallene vil bruddveggen sett fra avstand på sikt gli inn som en naturlig del av den skogkledde åsen.

Alternativ 2 tilpasser seg i større grad omgivelsene, og bruddveggenes eksponering reduseres. Ut fra dette vurderes alternativ 2 å ha en tydelig mindre negativ konsekvens for landskapet, enn alternativ 1

(hhv middels og stor negativ konsekvens). Omlagt atkomstvei til de hytteeiendommene innerst i Nedre Husebykollen ligger stort sett på terreng, men krever mindre fylling og skjæring på kortere strekninger. Både isolert sett og i sammenheng med bruddområdet vurderes dette veiltaket å være et svært begrenset inngrep i landskapet.

Forutsetningene i planprogrammet om å ivareta hensyn til miljø og samfunn generelt samt å gjennomføre tiltak som demper de landskapsmessige konsekvensene er i hovedsak fulgt opp, først og fremst ved å redusere og landskapstilpasse uttaksområdet. Det er likevel et relativt stort inngrep i naturlandskapet i tilknytning til det etablerte steinbruddet. Bygget det åpnes for i område SM4 vil være synlig fra vest (fotostandpunkt 2, figur 4-18). Takutforming og farge på et framtidig bygg vil kunne redusere landskapsvirkningen. Kravet om beplantning langs Husebyveien mot drifts- og bruddområdene vil også redusere nærvirkningen av pukkverket. Utredningsbehovet samt forutsetninger om etappevis istandsetting som beskrevet i planprogrammet kap 6.2.3, anses å være dekket opp. Når det gjelder fjern- og nærvirkning for landskap generelt, vil vi også understreke at alle utsnitt fra 3D-modell er vist uten eksisterende vegetasjon/trær, noe som gjør at bruddet i praksis vil være merkbart mindre eksponert enn det som er synliggjort i modellen, med tanke på at store deler av Husebykollen og områdene rundt har forholdsvis tett skog.

4.4. Friluftsliv, nærmiljø, barn og unges interesser

Figur 4-30: Utsikt fra hyttene i N. Husebykollen mot Oslofjorden. (Foto: Asplan Viak)

Temaet friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Nærmiljø defineres som samspillet mennesker imellom og mellom mennesker og deres omgivelser.

Områdets betydning for trivsel, samvær og fysisk aktivitet skal vurderes under nærmiljø og friluftsliv. Områdets visuelle kvaliteter behandles under tema landskapsbilde.

Relevante forhold knyttet til dagens bruk som friluftslivs- og nærmiljøområder er dokumentert ut fra foreliggende bakgrunnsinformasjon fra offentlige etater, lag, organisasjoner, ressurspersoner, grunneiere og naboer, mm. Kartleggingen omfatter Influensområdet for friluftsliv og nærmiljø.

Metodisk bygger utredningen på Statens vegvesen Håndbok V712 Konsekvensutredninger (Statens vegvesen, 2016) og DN-håndbok 18-2001 "Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven" (DN 2001). Verdivurderingen for nærmiljø og friluftsliv er knyttet til kriterier som tilgjengelighet, bruksfrekvens, brukere, egnethet, funksjon, opplevelseskvaliteter, symbolverdi, kunnskapsverdier, tilrettelegging, utstrekning og graden av inngrep.

Plan- og influensområde

Undersøkellesområdet består av planområdet og influensområdet. Planområdet omfatter området som blir direkte berørt av uttaksområdet med tilhørende anlegg. Influensområdet er områder som kan bli berørt av tiltaket med for eksempel endret miljøbelastning i form av støy og støv, endret opplevelseskvalitet eller endret tilgjengelighet.

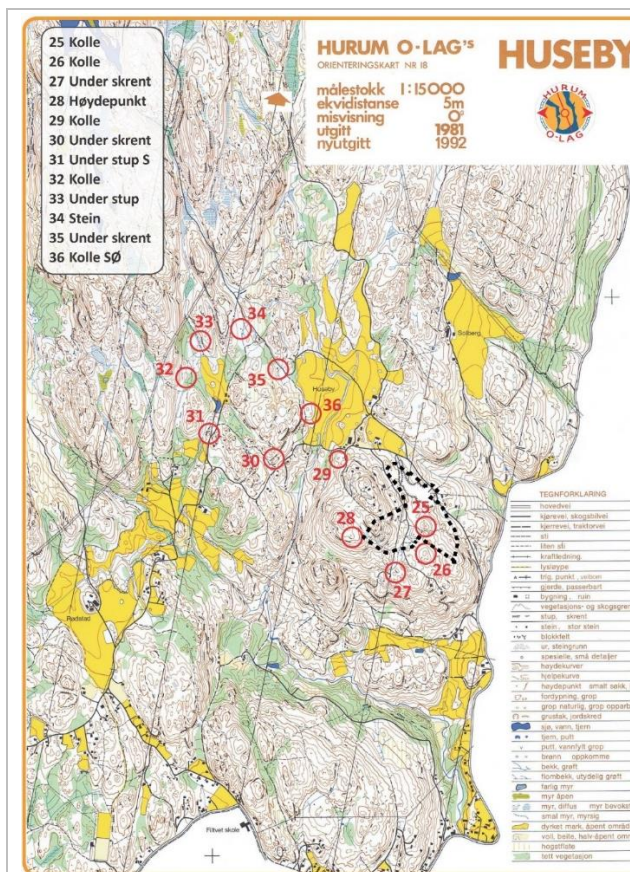
Figur 4-31: Turorienteringspost sør for planområdet.

4.4.1. Tilstand og verdier

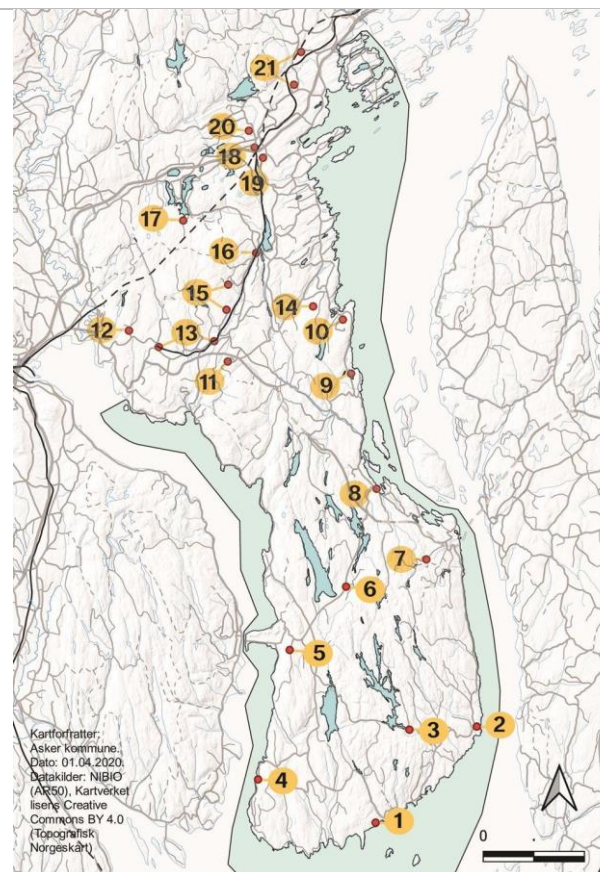
De nære brukerne av friluftsområdene ved Husebykollen er hytteeierne vest for dagens pukkverk. Det er spredt boligbebyggelse langs fv 281 øst for pukkverket, ved kysten, og gårdsbebyggelse nordvest for pukkverket. Filtvet er nærmeste tettsted, ca 1,6 km unna.

I DNT sine karttjenester er det ingen merkede turløyper i området rundt pukkverket. På Asker kommunes hjemmesider er det et kart som viser startpunktet for ulike turforslag. Her er det blant annet et turforslag som har startpunkt på Filtvet, sør for planområdet. Ifølge Naturvernforbundet i Hurum og Røyken er Husebykollen et av Hurums beste utsiktspunkter, og det er et mye brukt friluftsområdet. Hurum O-lag har også et eget orienteringskart for Husebyområdet. Orienteringskartet fra 2019 viser at det var satt ut flere poster i nærheten av det eksisterende pukkverket, og innenfor planområdet. Det ble registrert en orienteringspost på befaring.

Det bruksomfang og bruksmønster som er beskrevet, samsvarer med opplysninger fra hytteeierne og lokale natur- og historielag.

Figur 4-32: Orienteringskart for Huseby-området fra 2019, utgitt av Hurums O-lag. Svart stipling viser areal avsatt i gjeldende kommuneplan. Det er plassert ut poster både innenfor planområdet, og i området rundt.

Figur 4-33: Kart fra Asker kommunes nettsider som viser turforslag i kommunen, hvor det blant annet er vist en tur som har startsted i Filtvet (2).

De mest brukte atkomstene til Husebykollen er fra nord, via Øvre Husebykollen, og fra sør-sør-øst.

Skogsområdet fra fv 281 og vestover til Husebykollen, inkludert området for planlagt utvidelse av pukkverket, og ut fra foreliggende dokumentasjon vurdert å ha middels verdi for friluftsliv, nærmiljøfunksjoner samt barn og unges interesser.

4.4.2. Konsekvenser

Utvidelsen av arealinngrep for steinbrudd medfører et relativt lite inngrep i dokumenterte bruksområder for friluftsliv. Den viktigste konsekvensen anses å være støytbredelse i utendørs oppholdsarealer. Se omtale av dette i kap 4.6.

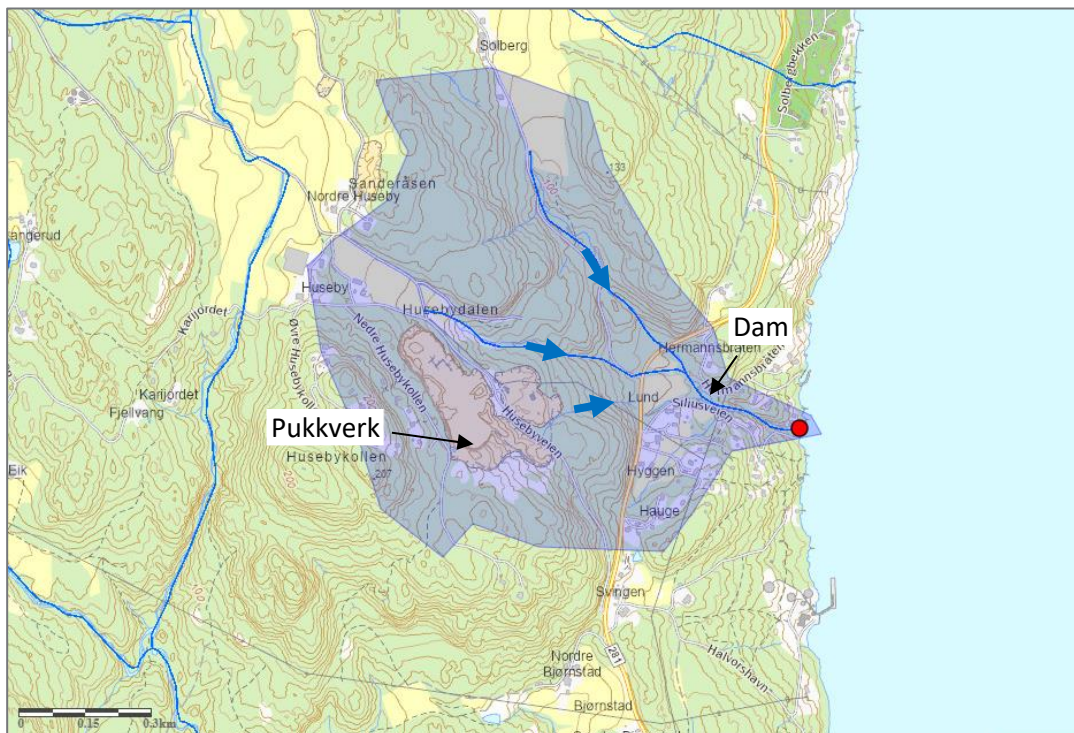
Forutsetningene i planprogrammet om å ivareta hensyn til miljø og samfunn generelt samt å sikre at viktige hensyn til friluftsliv er i hovedsak fulgt opp. Det er likevel et relativt stort inngrep i naturlandskapet i tilknytning til det etablerte steinbruddet. Utredningsbehovet samt forutsetninger om etappevis istandsetting som beskrevet i planprogrammet kap 6.2.3, anses å være dekket opp.

4.5. Avrenning; utslipp til vann

Avrenning av overvann og resipientvurdering og areal for renseløsninger av forurenset overvann er vurdert.

4.5.1. Vannsystemer i området

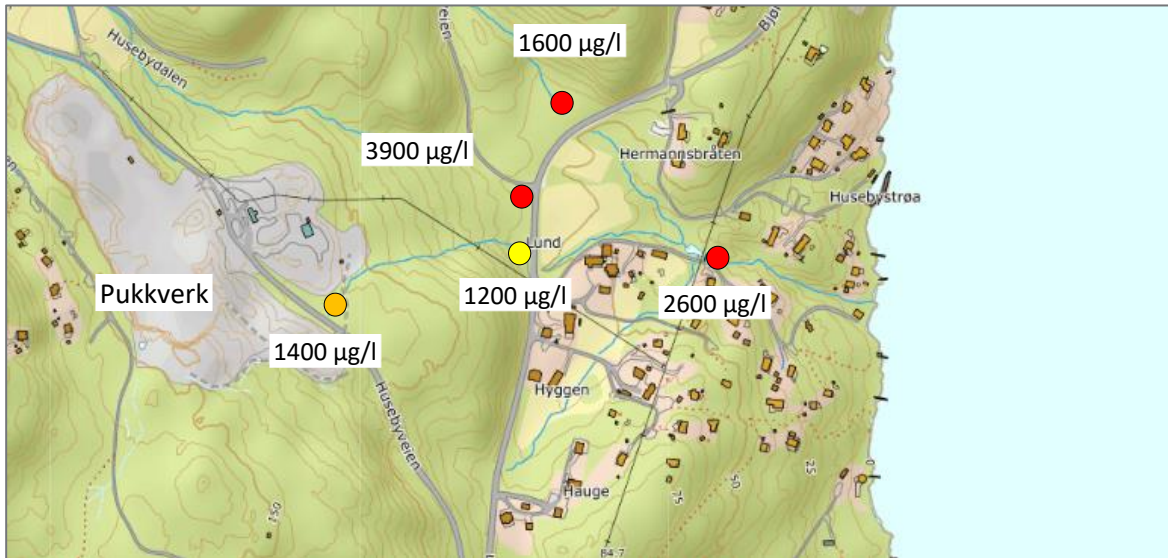
Planområdet ligger i kystfelt 010.21, og områdets naturlige terreng drenerer mot vannforekomst 010-16-R Huseby Solberg bekkefelt. Vannforekomsten er klassifisert av vann-nett til god økologisk tilstand, og ukjent kjemisk tilstand. Tilstanden er basert på en type påvirkningsanalyse. Fra planområdet er det om lag 600 m ned til Oslofjorden, med en høydeforskjell på ca. 100 m.

Figur 4-34: Nedbørfeltet til Husebybekken inneholder skogsområder, jordbruksområder, pukkverk og boligområder. Kartet er generert av NEVINA.

Høsten 2022 ble det tatt vannprøver i bekkene i vannforekomsten. Resultatene viser at vassdragene er kalkrike og har pH over 6,9. Målingene viser også at vannkvaliteten i stor grad er påvirket av avrenning fra jorder og skogsmark (se Figur 4-34). Tidligere målinger ved utløpet fra pukkverket har vist høyere nivåer av nitrogenforbindelser. Dette kan bety at belastningen varierer med driften i pukkverket. Prøveresultatene viser også behovet for å sikre kontroll med avrenningen; se kap. 4.5.4.

Ved Husebybekkens utløp i Oslofjorden ligger Halvorshavn – Husebystøa, en lokalt viktig naturtypelokalitet av typen bløtbunnsområder i strandsonen. Sør for utløp av bekken er det registrert et par ålegrassamfunn (viktig). Det er lite sannsynlig at disse vil bli påvirket av utslipp av overvann fra pukkverket.

Figur 4-35 Innhold av total nitrogen i vannprøver tatt ut i november 2022. Innholdet av nitrogen er klassifisert iht. vanntype (Direktoratsgruppen – vannforskriften, 2018). Tilstandsklasser: gul farge = moderat, oransje farge = dårlig og rød farge = svært dårlig.

4.5.2. Eksisterende løsninger

Overvann fra dagens uttaksområde drenerer naturlig delvis ned i grunnen (fjellsprekker), og delvis i overflaten mot sørøst. Det er ikke etablert noen form for oppsamling eller rensing av overvann i dag, men overvann kommer fram i området sør for finknuser, og drenerer i åpen grøft ned mot stikkrenne under veien ved søndre bruddområde.

Figur 4-36: Oversikt over dagens situasjon. Blå piler viser avrenningsretning av overvann.

Overvann fra driftsområdet drenerer i åpen grøft langs veien, via stikkrenne under veien og ned mot Husebybekken i et bekkesig (stiplet blå linje på bildet).

4.5.3. Arealer og beregning av nødvendig areal sedimentasjonsdammer

Overflatearealet til sedimentasjonsdammer dimensjoneres som 2 % av såkalt redusert areal for nedslagsfeltet. Redusert areal er størrelsen på nedslagsfeltet omregnet til om alt var tette flater; dvs med en avrenningskoeffisient på 1.

Følgende forutsetninger ligger til grunn for beregning av overvann:

- Overvann drenerer naturlig vekk fra planområdet i sør og øst.
- For vestlige og nordlige del av planområdet forutsettes det at det etableres avskjærende grøfter for terrengvann. Grøften skal lede vann utenom driftsområdet og sedimentasjonsdammene
- Arealbehov for sedimentasjonsdam(mer) er beregnet ut fra siste etappe (etappe 5) slik at dammen(e) kan motta alt overvann fra uttaksområdet når dette er maksimert
- Avrenningskoeffisient for uttaks- og driftsområde: 0,8
- Avrenning fra oppstrøms terreng forutsettes avskåret og ledet utenom området.

For beregning av nødvendig renseareal for overflatevann i brudd- og driftsareal vil ikke uttaksdybden virke inn på resultatet. Dermed er det beregnet nødvendig areal for to alternativer hhv;

Alternativ 1: største vurderte uttaksområde, 110 daa

Alternativ 2: redusert uttaksområde og omlagt hyttevei, 85 daa

Tabell 2 Beregnet areal og redusert areal for uttak og driftsområdet. Areal inkluderer dagens bruddområde.

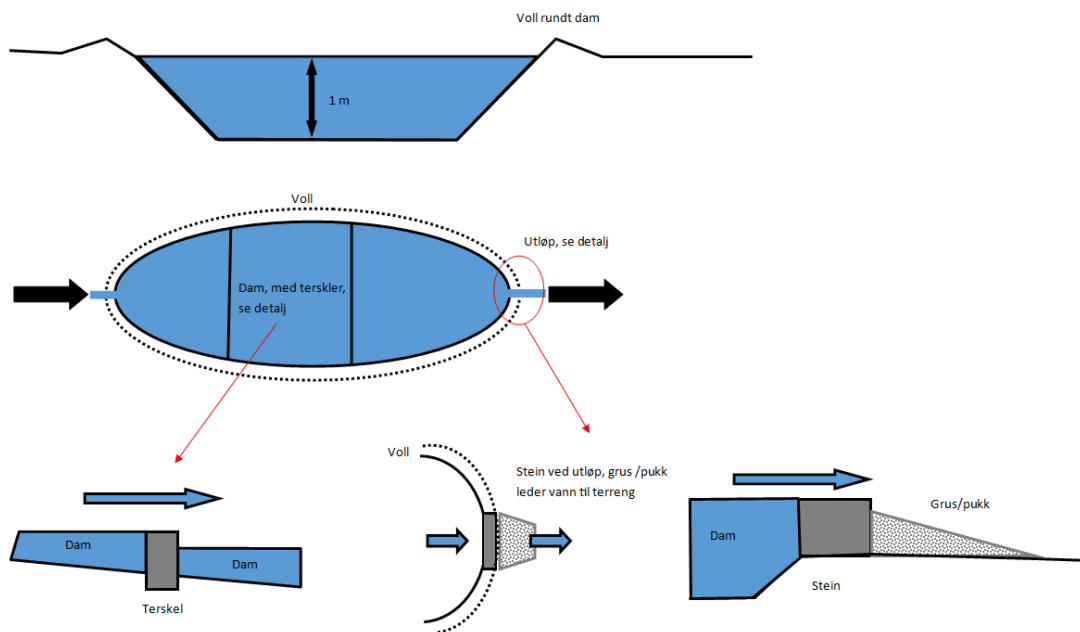
Arealtype	Avrenningskoeffisient	Areal		Redusert areal (grunnlag for nødvendig renseareal)	
		1	2	1	2
Alternativ		1	2	1	2
Uttak/drift	0,8	110 daa	85 daa	88 daa	68 daa

Nødvendig areal for totalt renseareal tilsvarende 2 % av redusert areal blir da 1760 m² for alternativ 1, og 1360 m² for alternativ 2 (planforslaget). Sedimentasjonsdammene bygges opp med vannvolum/dybde på 1 m. Sedimentasjonsdammer med bunnareal på 1760 eller 1360 m² og vanddybde 1 m vil få et større overflateareal. Hvor mye større avhenger hvordan dammen bygges. Det fins eksempler på både bratte, steinsatte kanter og slakere kanter. Det er behov for tilgang til dammene for rensing av sediment. Aktuelle løsninger vil bli vurdert i tilknytning til ny driftsplanen for steinbruddet.

4.5.4. Forslag til plassering av sedimentasjonsdammer

Det ble gjennomført befaring av området den 23.04.20, etter en periode med lite nedbør. Det ble observert godt vannsig i den åpne grøften og videre gjennom stikkrenne under veien, se figur x over. Vannet var klart og lite preget av avrenning av partikler. Stikkprøve tatt i utløpet av stikkrennen under veien viser pH = 9,0, suspendert stoff = 2,5 mg/l, total nitrogen = 4300 µg/l og ammonium (NH₄-N) = 7,9 µg/l.

Høy pH kommer trolig fra berggrunnen, hvor gabbro kan gi høy pH i avrenningsvannet.

Figur 4-37 Prinsipp tegninger for sedimentasjonsdammer

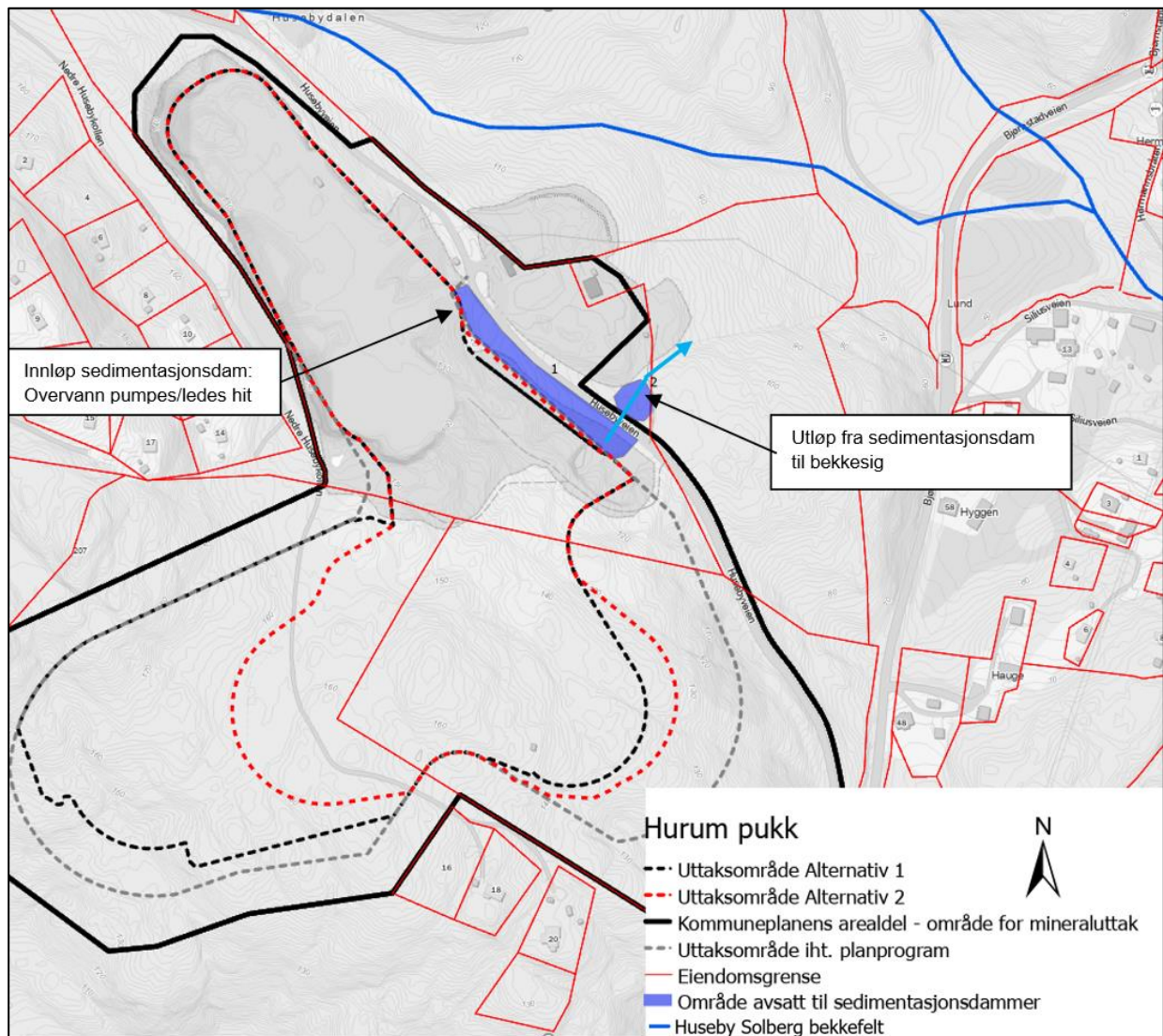

Figur 4-38: Bilde viser grøft langs veien, like nord for (oppstrøms) stikkrenne under veien.

Sedimentasjonsdammene må detaljeres før bygging.

Forslag til plassering av sedimentasjonsdammer er vist i figur 4-37 under. Følgende forutsetninger ligger til grunn:

- Plassering av dammer som vist forutsetter at overvann fra uttaksområdet i sør pumpes opp med utslipp i nordlige ende av område 1.
- Videre må terrenget formes slik at det er mulig å samle overvannet fra uttaksområdet når dette etableres, altså helning mot oppsamlingspunkt.
- Oppsamlingspunkt (med synk og pumpe) kan plasseres der det er hensiktsmessig, men må fange opp overvann fra hele området. Det kan eventuelt etableres flere oppsamlingspunkter.

Figur 4-39: Oversikt over forslag til plassering av areal til sedimentasjonsdammer.

Område 1:

Område 1 har et overflateareal på ca. 2600 m². Dette forutsetter at alt overvannet fra hele drifts- og uttaksområde ledes/pumpes hit. Området ligger på ca. kote 218 i nord og 208 i sør, og det kan med fordel etableres terskler i dammen.

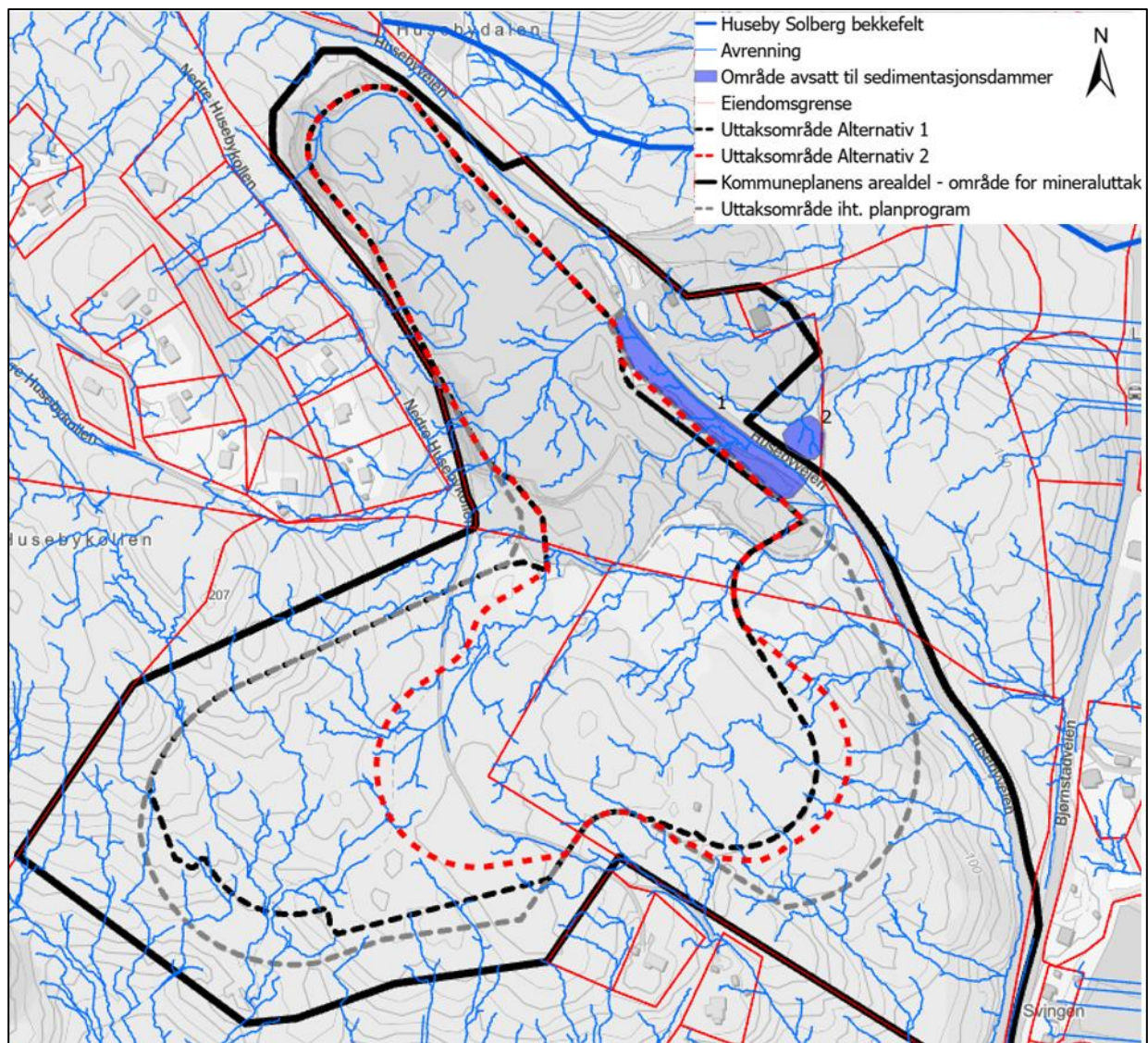
Grunnet terreng er det ikke mulig å benytte hele dette arealet til å etablere rensedam. Hele arealet bør avsettes til formålet i reguleringsplanen. Sedimentasjonsdam innenfor området må detaljeres i senere fase.

Område 2:

Område 2 er vel 0,5 daa og er avsatt til sedimentasjonsdam i planforslaget. Det ligger på samme eiendom som pukkverket (gnr/bnr 343/75). Detaljering av sedimentasjonsdam innenfor området må gjøres i senere fase.

Store deler av arealet utenfor uttak- og driftsområdet har avrenning vekk fra bruddkant. For området i vest vil det være behov for å etablere avskjærende grøfter for bortledning av rent overvann.

Fordelingen i størrelsen på rensedammene er foreløpige. Det er samlet størrelse som er viktig. Områdene som er avsatt til formålet (INF1 og 2), gir rom for fleksibilitet.

Figur 4-40: Det må etableres avskjærende grøfter i vest, illustrert med sort stiplet linje. Blå linjer viser avrenningsretning av overvann etter dagens terreng.

4.5.5. Drift

Sedimentasjonsdammen(e) må driftes. Det må fjernes/graves ut sedimenter helst etter hver store nedbørsepisode, minimum ved 2/3 fullt basseng. Ved oppfylling av sediment i dammen(e) vil ikke disse fungere slik de er tenkt og partikler vil kunne føres til resipienten og videre ned til fjorden og naturtypelokaliteten her.

4.5.6. Overvåkning og prøvetaking

For å sikre at avbøtende tiltak fungerer, skal utslipp fra sedimentasjonsdammene prøvetas. Det skal gjennomføres prøvetaking ved lav vannføringen vår samt høy vannføring høst.

Følgende parametere skal prøvetas:

- Partikler/suspendert stoff
- Nitrogen
- pH

Prøvene bør tas ved utløp av sedimentasjonsdam(ene), samt i resipient. Det bør i tillegg tas prøve ved samløp med Husebybekken, både oppstrøms samløp og nedstrøms samløp. Plassering av punktene må detaljeres i senere faser, når endelig plassering av sedimentasjonsdam(mer) er etablert. Prøvene leveres akkreditert laboratorium. Prøveresultatene forelegges Statsforvalteren årlig, jf forurensningsforskriften kap 30.

4.5.7. Konsekvenser

Med de tiltakene som er beskrevet over, og som det avsatt areal til i reguleringsplanen, vil utslipp fra steinbruddet i svært liten grad kunne påvirke vannkvaliteten nedstrøms.

Planprogrammets generelle forutsetninger om å ivareta hensyn til miljø og samfunn generelt anses å være godt belyst når det gjelder utslipp til vann. Programmet inneholder ellers ingen spesielle krav.

4.6. Støy og støv

4.6.1. Forutsetninger for støyberegningene

Støyberegninger er gjennomført ved hjelp av Nordisk beregningsmetode for industristøy. Lydnivå for hver enkelt arbeidsoperasjon/støykilde måles. Det utarbeides støysonekart. Resultatene vurderes iht. retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) og forurensningsforskriften § 30-7.

Hurum Pukk AS har utarbeidet en tiltaksplan for å redusere støynivået fra dagens virksomhet. Tiltaksplanen gir føringer for hvordan virksomheten bør innrette driften slik at støynivået ved nærliggende hytte-bebyggelse ikke overskrider grenseverdier angitt i forurensningsforskriften § 30-7. Fylkesmannen i Buskerud ga 26.9.2017 midlertidig dispensasjon fra grenseverdier i forurensningsforskriften § 30-7 for vinteren 2017-2018, slik at man kunne iverksette tiltak samt utføre lydmålinger for å dokumentere virkningen av tiltakene. Tiltakene er lagt til grunn for støyberegningene og innarbeidet i dagens drift.

Følgende driftssituasjoner eksisterer i pukkverket:

- **Knusetrinn 1:** Mobil knuser og mobilt sikteverk. Grovknusing av sprengstein. En ekstra hjullaster i tillegg til den faste som tilhører pukkverket.

- **Knusestrinn 2:** Normal driftssituasjon, drift hele året, ca. 150 dager. Driftsstopp i fellesferie. Mellom- og finknusing med sikting av stein etter ferdig grovknusing. Hjullaster kjører over hele området.
- **Drift av borerigg:** Boring av hull for sprengning (2-3 uker hver periode).
- **Bruk av pigghammer:** Bruk av pigghammer skjer kun unntaksvis, på stein som ikke kan knuses ved slipp på rivekule. Vinteren 2020 ble pigghammer benyttet totalt 31 timer i januar og februar. Det ble stort sett pigget én dag pr. uke, inntil 4-5 timer på en dag. Når det regnes ca. 30 % effektiv driftstid gir dette inntil 1,5 timer effektiv bruk pr. dag, og ca. 9,5 timer effektiv brukstid totalt ilt. to måneder. Pigging skal skje lengst mulig inn mot bruddveggen mot vest, for å få mest mulig skjerming mot fritidsboligbebyggelsen.

Følgende støyreducerende tiltak er innført ved pukkverket iht. tiltaksplanen fra 15.8.2017 er forutsatt.

- Flyttet grovknuseren og sorteringsverket inntil bruddveggen i vest for å utnytte bruddveggen som støyskjerm.
- Skjermet sorteringsverk lokalt for å redusere støy fra knust pukk som siktes gjennom dukene.
- Bruk av pigghammer er sterkt redusert. Istedenfor bruk av pigghammer slippes store sprengstein ned på en rivekule for å knuses. Dette skaper i seg selv ikke mer støy enn at gravemaskinen graver i røysa, som den uansett gjør.
- Borerigg er påmontert et såkalt «noise reduction kit» som innkapsler borestrengen og reduserer støy fra boreriggen betydelig (målt ca. 8-10 dB reduksjon).
- Tillatt driftstid for knusestrinn 1 er kun hverdager mandag-fredag kl. 7-19

Se vedlegg til støyrapporten for en komplett oversikt over driftstider for de ulike maskinene i pukkverket. Figurene 4-38 til 4-47 er fra støyrapporten.

Vurderte alternativ er omtalt i kap 3.1. Her er også faser i uttaket illustrert.

Alternativ 1: største, foreslåtte uttaksområde, ned til kote 92. Bruddområde på ca. 110 daa inkl. dagens bruddområde. For alternativ 1 er det beregnet for fase 2, dvs. der man har gått ned til kote 122 i nordøstre del av området, og ned til kote 152 i sørvestre del av området.

Alternativ 2: minste, foreslåtte uttaksområde, ned til kote 92. Bruddområde på ca. 85 daa inkl. dagens bruddområde. For alternativ 2 er det beregnet for fase 2, dvs. der man har gått ned til kote 122 i nordøstre del av området, og ned til kote 152 i sørvestre del av området.

Ved fase 5 i alternativ 1 og fase 4 i alternativ 2 (ferdige brudd) forventes det lavere støy enn det er beregnet i fase 2. Dette pga. støykildene da er flyttet dypere ned i bruddet og derfor får bedre skjerming til bebyggelsen. De beregnede fasene for alternativene er derfor vurdert som de mest aktuelle, og mest støyende fasene.

Alle vedlegg viser beregninger med gul og rød sone iht. definisjoner i T-1442/2021. Grenseverdi i Forurensningsforskriften tilsvarer da nedre grenseverdi for gul sone på beregningene. Det bemerkes at støyberegningene ikke er en fasit, og at støysonene kun er en indikasjon på hvordan støyen vil kunne påvirke omgivelsene. Flytting av støykildene i modellen vil gjøre at støysonene vil flytte seg, og når kildene i stor grad er mobile vil derfor støysonene kun være et eksempel for akkurat den situasjonen og posisjonen som er beregnet. Støyberegningene er dokumentert i egen rapport.

4.6.2. Dagens situasjon

Ordinær driftsituasjon: Knusestrinn 2

Ved normal drift som pågår hele året, unntatt i fellesferien, er det ingen overskridelser av grenseverdiene for omkringliggende bebyggelse med støyfølsom bruk. Dette gjelder primært fritidsbebyggelsen i Nedre Husebykollen. Den stasjonære knuseren og kvernen (mellom- og finknuser) gir lite støy til bebyggelsen. Det er hjullasteren, som kjører over hele området, som er den dominerende støykilden. Hjullasteren vil være spesielt støyende ved opplasting til lastebiler, men antall hendelser og varighet ved opplasting vil ikke være så høyt at døgnmidlet grenseverdi overskrides.

Boreperiode: Knusestrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant

Det bores med ca. 1,8-2,5 meter mellom hvert hull. Ved plassering av borerigg på toppen av bruddkanten vil dette kunne gi overskridelse av grenseverdier for de nærmeste fritidsboligene, men overskridelsen er minimal pga. tiltaket med «noise reduction kit» på boreriggen. På vedlegg B3 er borerigg plassert lengst sørøst i bruddet, og det er vist at da vil gul støysone så vidt berøre én fritidsbolig. En annen plassering av borerigg vil kunne gi et noe annerledes støysonekart, men utbredelsen av gul sone vil være ca. like langt fra støykilden. Boreriggen gir ikke et veldig høyt, maksimalt støynivå når aktiviteten pågår, men den har en jevn dur med lang driftstid ila. en dag, noe som dermed påvirker støysonenes utbredelse. Ved å redusere driftstid på dager hvor boring skal skje nær bebyggelse, kan grenseverdi overholdes.

Pukking av sprengstein: Knusestrinn 1 og 2

Dette er normalsituasjonen for knusestrinn 1. Stort sett benyttes rivekule for å splitte store stein før de kan lastes i grovknuser. Gul sone kan så vidt komme bort til de nærmeste fritidsboligene i vest. Flyttingen av knuseverk og sorteringsverk inn mot pallevæggen i vest begrenser hvor mye støy som kan gå vestover. Gul sone kan derimot gå forholdsvis langt nordover, og i ytterste konsekvens treffe enkeltboliger her, hvorav én ligger i gul sone på vedlegg B2. Grunnen til at støy lettere går nordover i modellen er at det ikke er en høy pall som skjermer i denne retningen. Det bemerkes at pga. hauger med pukk som lagres inne på området vil antakelig skjermingen i praksis være noe høyere enn beregnet.

4.6.3. Alternativ 1, fase 2

Ordinær driftsituasjon: Knusestrinn 2

Sammenliknet med dagens situasjon vil bunn av bruddet ligge på samme nivå. Dette betyr at situasjonen vil være omtrent tilsvarende som dagens situasjon. Pukkverket vil drifte godt innenfor gjeldende grenseverdier med ordinær drift

Boreperiode: Knusestrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant

Sannsynligvis vil ingen fritidsboliger få overskridelser som følge av støy fra borerigg, og ingen fritidsboliger ligger i gul sone for de beregningene som er utført. For de nærmeste fritidsboligene kan ev. variasjoner i terreng gi marginale overskridelser ved oppgitt driftstid og ved uheldige plasseringer av borerigg der terreng gir liten skjerming, da må driftstid reduseres slik at man drifter innenfor grenseverdi. Halvering av driftstid på borerigg pr. dag vil redusere støy fra borerigg med 3 dB siden grenseverdi gjelder midling over døgnet. Det bemerkes at borerigg er plassert 3 meter lavere relativt til fritidsboligene sør for bruddet i beregningene for alternativ 1, sammenliknet med beregningene for alternativ 2. Senere boring på paller som er lavere enn bruddkant vil gi redusert støy sammenliknet med situasjonene som er vist.

Pukking av sprengstein: Knusetrinn 1 og 2

Denne aktiviteten inkluderer knusing av store stein med rivekule. Knuseverk og sikt er forutsatt plassert på kote 122 og flyttet slik at de skjermes godt av den gjenstående «knabben» mot fritidsboligene på Husebykollen (overgangen mellom dagens og nytt brudd). Grenseverdier vil overholdes med denne plasseringen av knuseverk. Hjulaster er eneste støykilde som er plassert på kote 152 sør for fritidsboligene.

4.6.4. Alternativ 2, fase 2

Ordinær driftssituasjon: Knusetrinn 2

Sammenliknet med dagens situasjon vil bunn av bruddet ligge på samme nivå. Dette betyr at situasjonen vil være omtrent tilsvarende som dagens situasjon. Pukkverket vil drifte godt innenfor gjeldende grenseverdier med ordinær drift

Boreperiode: Knusetrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant

Sannsynligvis vil ingen fritidsboliger få overskridelser som følge av støy fra borerigg, og ingen fritidsboliger ligger i gul sone for de beregningene som er utført. For de nærmeste fritidsboligene kan ev. variasjoner i terreng gi marginale overskridelser ved oppgitt driftstid og ved uheldige plasseringer av borerigg der terreng gir liten skjerming, da må driftstid reduseres slik at man drifter innenfor grenseverdi. Halvering av driftstid på borerigg pr. dag vil redusere støy fra borerigg med 3 dB siden grenseverdi gjelder midling over døgnet. Det bemerkes at borerigg er plassert 3 meter lavere relativt til fritidsboligene sør for bruddet i beregningene for alternativ 1, sammenliknet med beregningene for alternativ 2. Den nærmeste fritidsboligen ligger helt på grensen til gul sone. Senere boring på paller som er lavere enn bruddkant vil gi redusert støy sammenliknet med situasjonene som er vist.

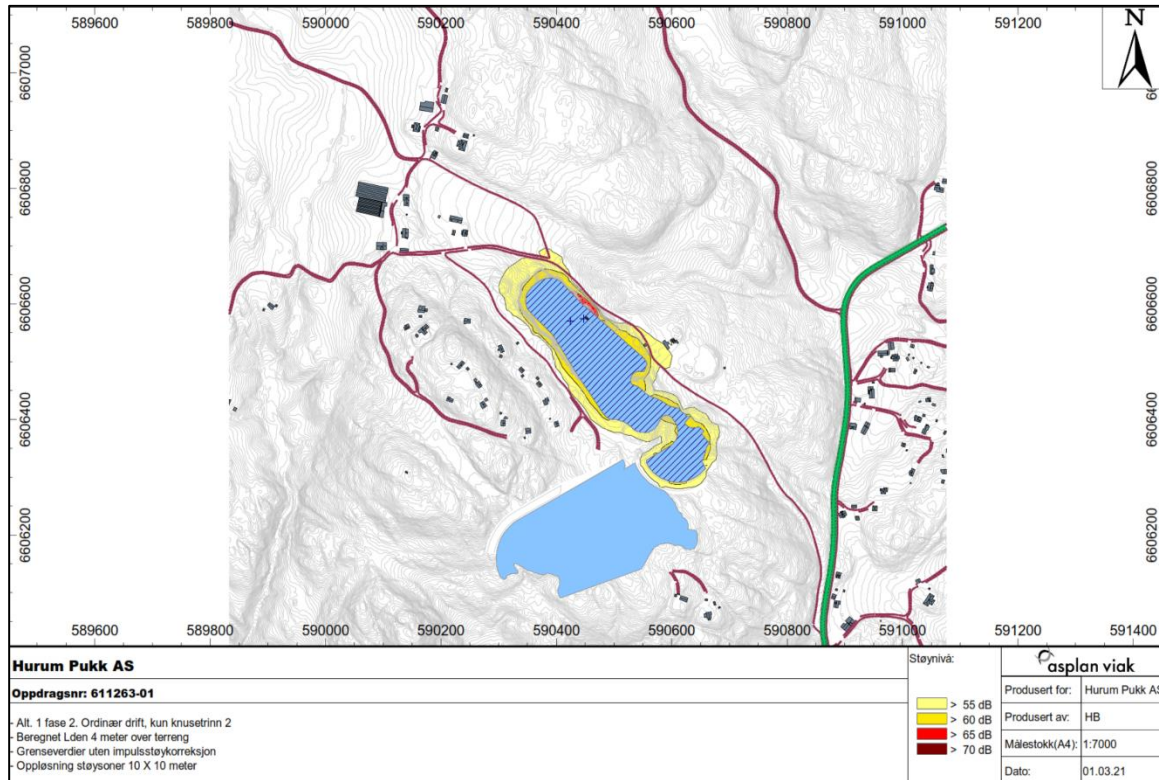
Pukking av sprengstein: Knusetrinn 1 og 2

Denne aktiviteten inkluderer knusing av store stein med rivekule. Knuseverk og sikt er plassert på kote 122 og flyttet slik at de skjermes godt av den gjenstående «knabben» mot fritidsboligene på Husebykollen. Grenseverdier vil overholdes med denne plasseringen av knuseverk. Hjulaster er eneste støykilde som er plassert på kote 152 sør for fritidsboligene.

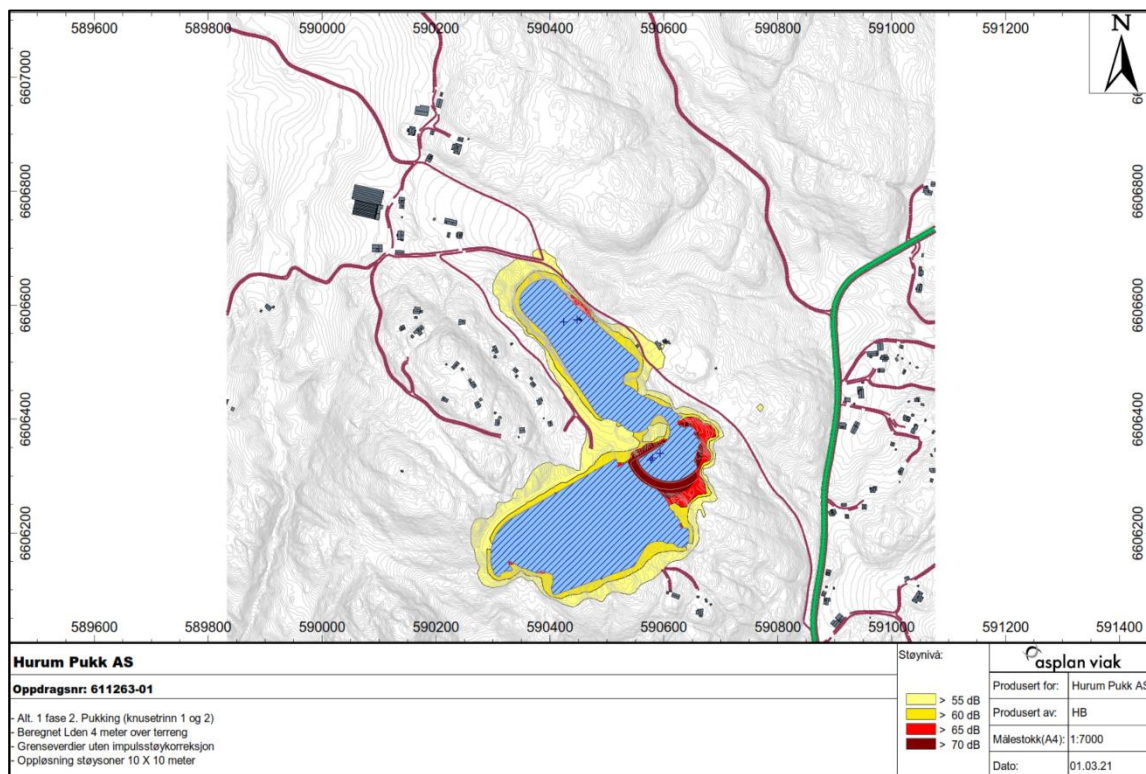
4.6.5. Konsekvenser

Beregningene viser at man i alle driftssituasjoner vil kunne overholde grenseverdier for støy ved nærliggende fritidsboliger. Beregningene viser at de fleste driftssituasjonene ikke vil gi overskridelser av grenseverdier for støy ved nærliggende fritidsboliger. For de nærmeste fritidsboligene kan ev. variasjoner i terreng gi marginale overskridelser ved oppgitt driftstid og uheldige plasseringer av borerigg der terreng gir liten skjerming fra boreriggen, da må driftstid reduseres slik at man drifter innenfor grenseverdi. Halvering av driftstid på borerigg pr. dag vil redusere støy fra borerigg med 3 dB siden grenseverdi gjelder midling over døgnet.

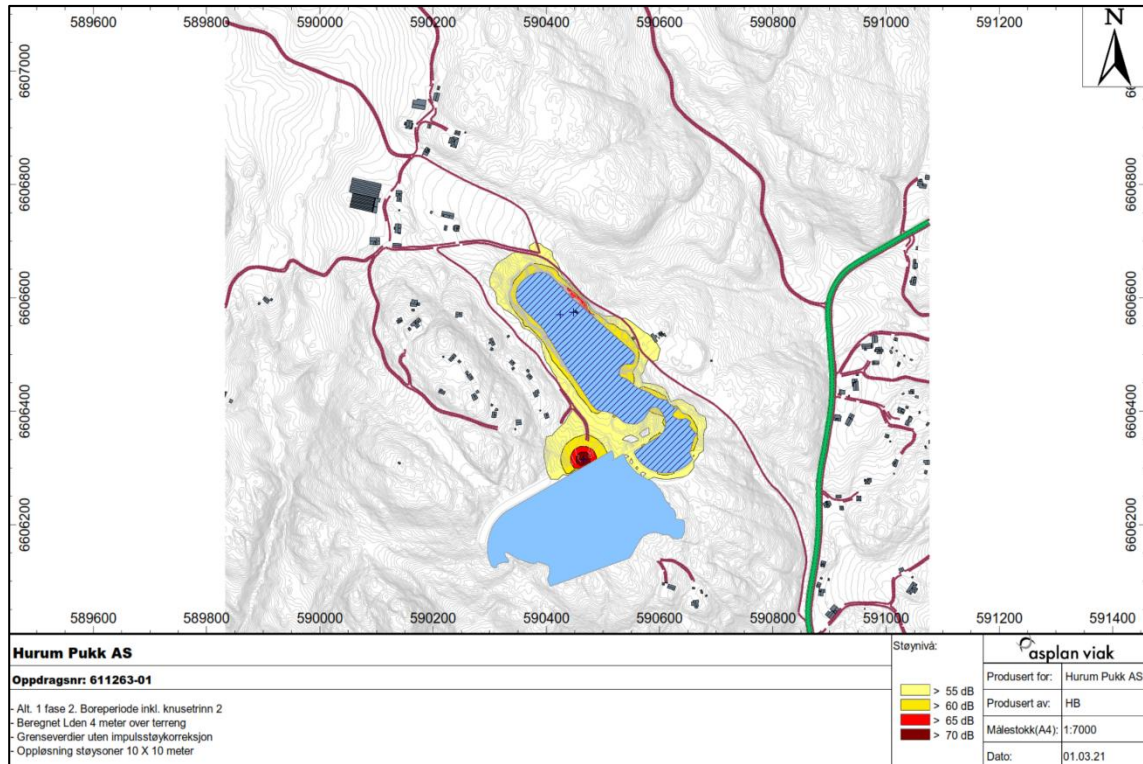
Detaljerte tilpasninger av driften med sikte på å redusere støybelastningen for omgivelsene vil bli foretatt i driftsplanen, som fastsettes av DMF. Dette kan for eksempel gjelde plassering av grovknuser o.l.

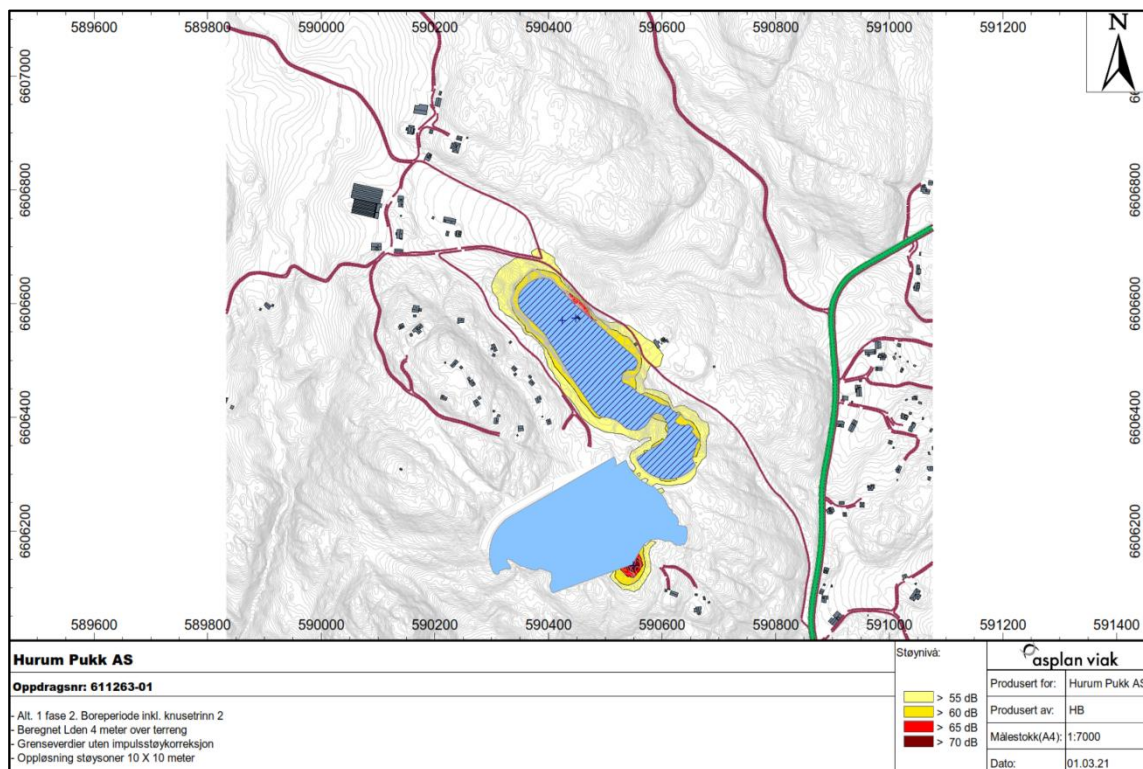
Figur 4-41. Alt 1, fase 2, ordinær drift, kun knusestrinn 2 (vedlegg C1 i støyrapporten)

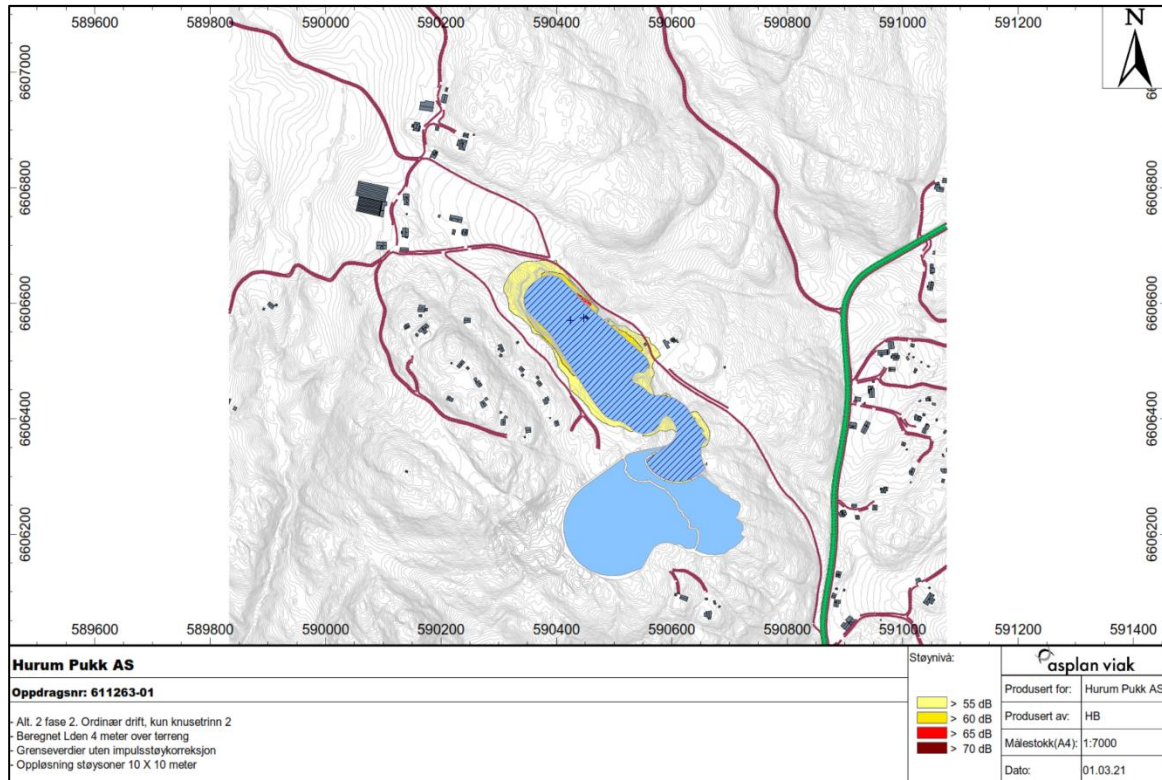
Figur 4-42. Alt 1, fase 2, pukking knusestrinn 1 og 2 (C2)

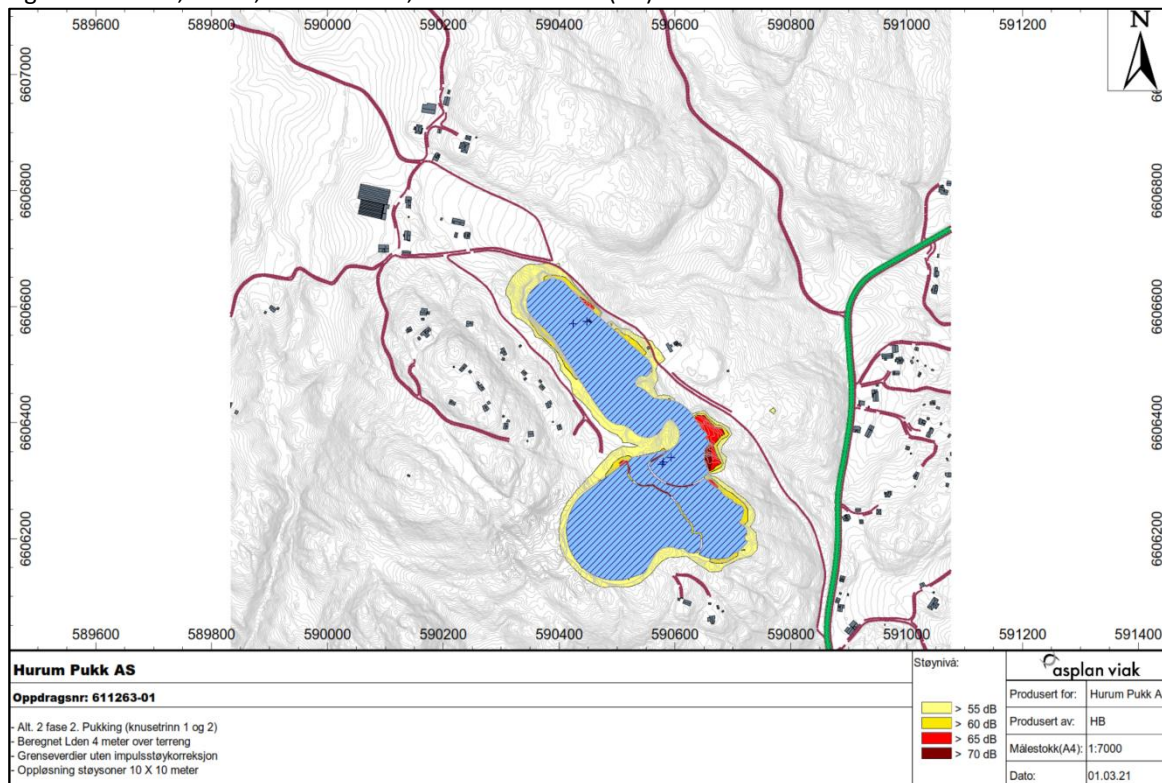
Figur 4-43: Alt 1, fase 2, boreperiode nord inkl., knusetrinn 2 (C3)

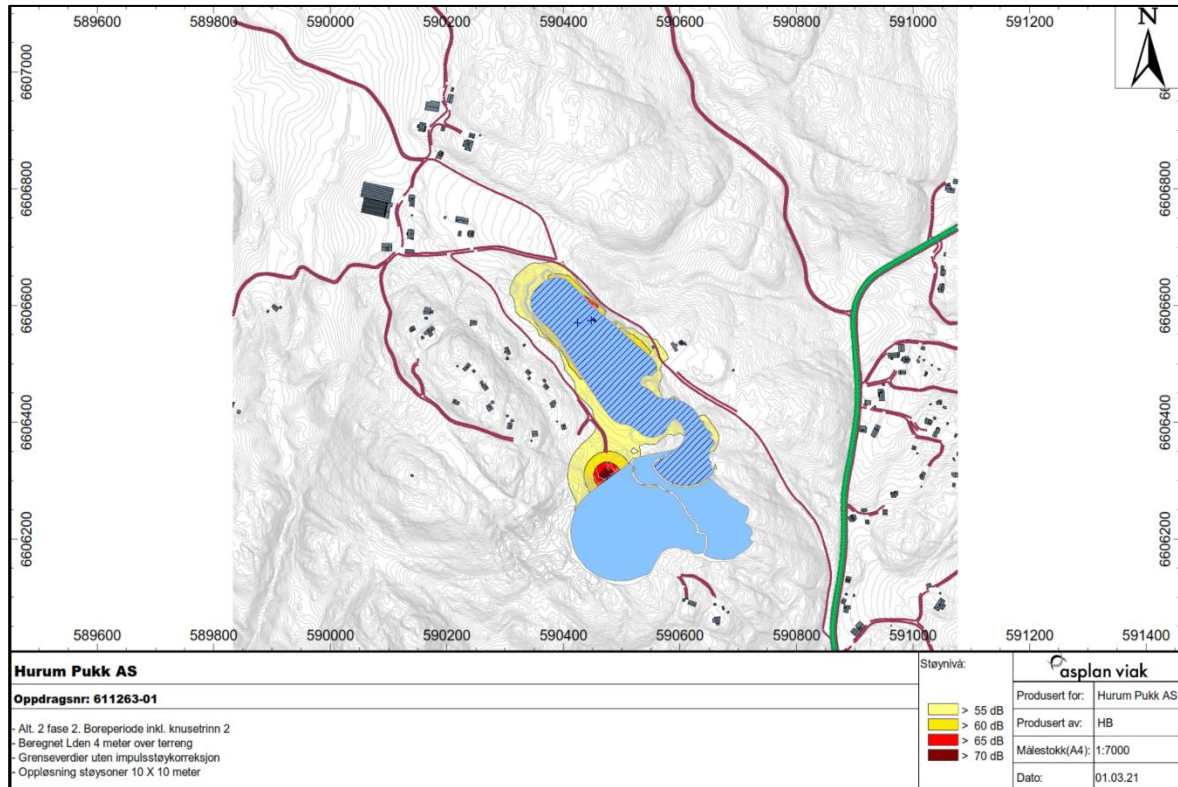
Figur 4-44: Alt 1, fase 2, boreperiode sør inkl. knusetrinn 2 (C4)

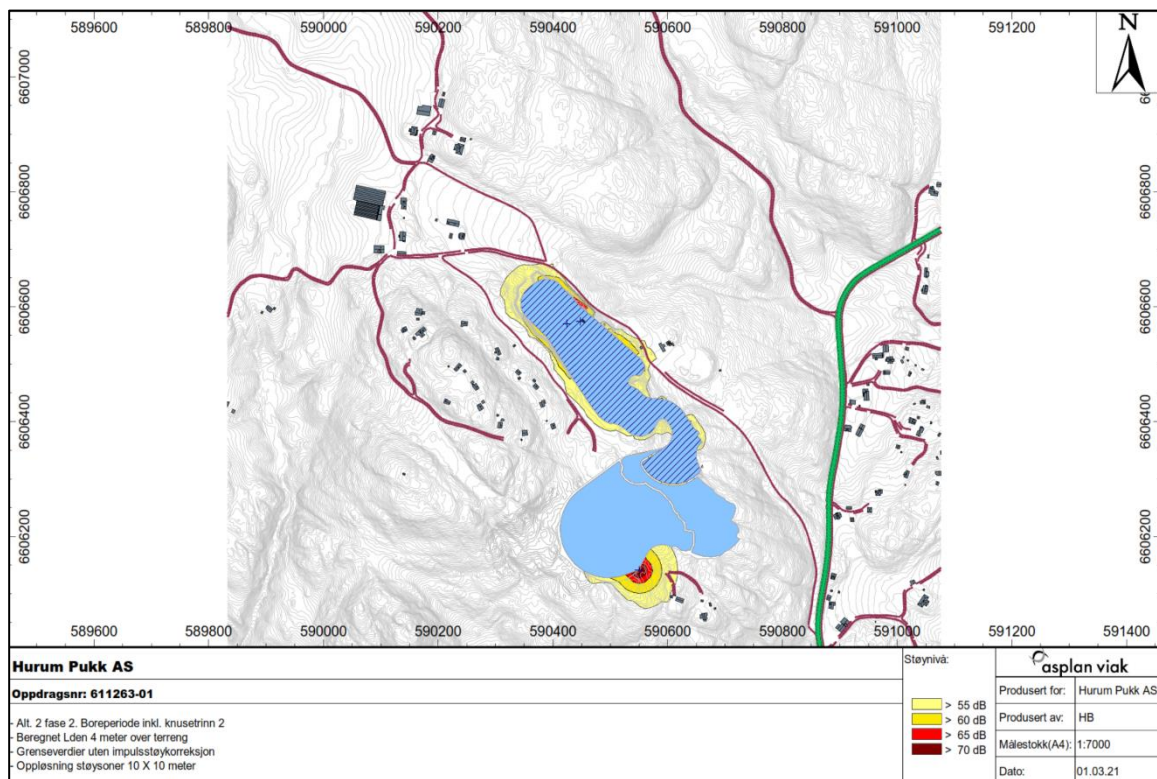
Figur 4-45. Alt 2, fase 2, ordinær drift, kun knusetrinn 2 (D1)

Figur 4-46. Alt 2, fase 2, pukking knusetrinn 1 og 2 (D2)

Figur 4-47. Alt 2, fase 2, boreperiode nord inkl. knusetrinn 2 (D3)

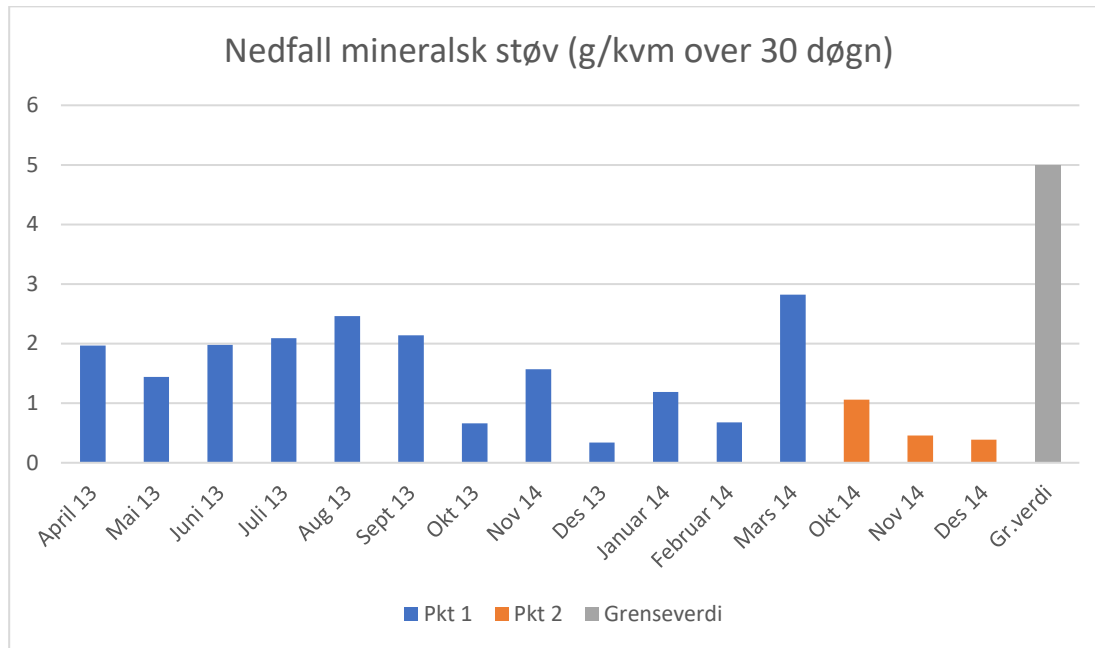

Figur 4-48. Alt 2, fase 2, boreperiode sør inkl. knusetrinn 2 (D4)

4.6.6. Støv

I 2013-2014 ble det gjennomført kartlegging av støvnedfall samt estimat på konsentrasjon av svevestøv. Kartleggingen ble utført av NTNU, Faggruppe for mineralproduksjon og HMS, og ble

rapportert i mars 2015. Det er kartlagt både mineralsk og organisk støvnedfall. Andelen organisk nedfall, som ikke stammer fra steinbruddet, er i gjennomsnitt godt over halvparten av samlet støvmengde. Selv om målingene er fra 2013 og 2014, anses de å være representative.

Figur 4-49 Målte mengder mineralsk støvnedfall. Grenseverdien er 5 g/m² pr 30 dager.

Målepunktene var nord for bruddet (pkt 1, 12 måneders måling) og vest for bruddet, ved Nedre Husebykollen nr 8 (pkt 2, 3 måneders måling). Grenseverdiene for støvnedfall er 5 g/m² over 30 døgn (mineralsk nedfall). Som figuren viser, er nedfallet av mineralsk støv, altså steinstøv, i alle måneder vesentlig mindre enn grenseverdien. Grenseverdien for svevestøv (PM₁₀) er 50 mikrogram/m³ over ett døgn eller 40 mikrogram/m³ midlet over året. Estimert svevestøvnivå er, på bakgrunn av erfaringer om sammenheng med mengden støvnedfall, under døgn grenseverdien for alle de 15 måleperiodene.

Det er overrisslingsanlegg på finknuseanlegget og vanningsmulighet på det øvrige driftsområde. Vanning iverksettes i tørre perioder.

For fremtidig drift i utvidelsesområdet skal nye støvmålinger gjennomføres for nærmeste hytteeiendommer. Dette er sikret i forslag til reguleringsbestemmelsene. Representative prøvepunkter fastsettes ellers i dialog mellom prøvetaker og Statsforvalteren.

Dokumentasjon av støv og støv er etter dette i samsvar med planprogrammets krav.

4.7. Trafikk

Planområdet ligger med tilknytning til fv. 281 (Bjørnstadveien) og planlegges med atkomst fra fylkesvegen via Husebyveien slik som i dag. Se kap 3.2.2 om planlagte utbedringer av kryssområdet.

Fv. 281 har en trafikkmengde på 2650 ÅDT (2019) og fartsgrense på 60 km/t ved krysset med Husebyveien. Det er tosidig busstopp ved krysset. Det er regulert, men ikke opparbeidet, fortau/GS-vei fra bussholdeplassene fram til avkjørselen til Husebyveien (se figur 1-7). Det er ingen registrerte trafikkulykker i Husebyveien, i krysset eller i umiddelbar nærhet (< 250 m) langs fylkesveien.

Husebyveien er privat atkomstvei til seks helårsboliger, hvorav tre gårdsbruk, og til 20 fritidsboliger. Veien er også atkomst til Filtvet vannverk, skogseiendommer og Hurum Pukkverk. Husebyveien har fartsgrense på 50 km/t. Opp til steinbruddet/pukkverket er bredden ca. 6 m, videre er bredden ca. 4,5 m. Veien har ikke gjennomgangstrafikk.

Skolebarn fra de seks husstandene i Husebygrenda har skoleskyss fra fylkesveien til barne- og ungdomsskoler på Tofte; en strekning på om lag 6 km. Skolebarna blir kjørt eller går til og fra bussen den 1 til 1,5 km lange strekningen langs Husebyveien. For tida er det kun ett skolebarn i området, som er omfattet av skoleskyssordningen med transport fra hjem til skole. Det er samtidig ikke mulig å utelukke at Husebyveien på et senere tidspunkt kan få status som skolevei, gitt eventuelle framtidige endringer i skyssordningen. Hvilke konsekvenser dette får mht. krav om tiltak i Husebyveien, er ukjent og kan vanskelig synes forholdsmessig å legge til grunn i foreliggende plansak.

Det foreligger ikke trafikk tall for Husebyveien. Ut fra antall boliger, pukkverksdriften og annen virksomhet, anslås virkedøgntrafikken (VDT) å være ca. 100 kjøretøy/virkedøgn. Fast bosatte står for rundt halvparten av dette (ref nøkkeltall for turproduksjon i reisevaneundersøkelser¹). Resten av trafikken på virkedagene er knyttet til pukkverket. Med mulig økt uttaksvolum fra 50.000 tonn/år i dag til 100.000 t/år kan ÅDT øke til 130 i framtida. Omregnet til årsdøgntrafikk (ÅDT) blir dette, ut fra standard omregning, under 120 kjøretøy/døgn. Når det gjelder trafikk til hyttene, er det vanlig å anta en turproduksjon på 1,25 pr hytte pr bruksdøgn.² For 20 hytter, hver med 60 bruksdøgn, vil bidraget til ÅDT være under 5. Samlet trafikkbelastning på nedre del av Husebyveien kan da anslås å øke fra 90 – 100 kjt/døgn til 135 kjt/døgn.

Omfanget av framtidig massemtak for lagring eller bearbeiding av rene masser er det ikke grunnlag for å anslå nærmere, grunnet variasjon i tilgang på overskuddsmasser fra bygge- og anleggssektoren i regionen. Et anslag på økt trafikk for en årlig mottaksmengde på 20.000 kubikkmeter og hvor om lag 50 % av bilene tar med byggeråstoff i retur, vil gi en trafikkøkning fra ÅDT 135 til ÅDT 145. Dette vil ikke være annen type transport enn det som er tilfelle i dag.

Trafikkomfanget i Husebyveien, både på hverdager og generelt gjennom året, i dag og med den virksomheten reguleringsplanen åpner for, må anses å være begrenset. Trafikksikkerhetssituasjonen ved fylkesveien vil bli forbedret med kryssutbedring. Forholdet for kollektivtransporten og kollektivreisende vil ikke bli endret.

4.8. Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)

Med utgangspunkt i forslag til reguleringsplan med konsekvensutredning for Hurum pukkverk er det gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). ROS-analysen er utarbeidet iht. metodikk for denne type analyser som er beskrevet i DSBs veileder for ROS-analyse i planleggingen (2017) og etterkommer plan- og bygningslovens krav om ROS-analyser ved all planlegging (jf. plan- og bygningsloven § 4-3). Jf planprogrammets krav. Konsekvensutredningene, sammen med eksisterende kilder, gir grunnlaget for å vurdere risiko- og sårbarhetsforhold i tilknytning til planen.

I ROS-analysen er det gjort en fareidentifikasjon for å identifisere uønskede hendelser (se vedlagte sjekklister). Disse er videre vurdert mht. sannsynlighet for og konsekvensen av hendelsene. Aktuelle forebyggende tiltak mht. (tekniske) krav til gjennomføring, utforming samt organisering for å

¹ PROSAM: Rapport 137: Turproduksjon for boliger i Oslo og Akershus. 2006

² Områdereguleringsplan for Budor: Trafikkanalyse Budorvegen. Løiten Almenning. Utført av Norconsult 2019. Se referanser oppgitt i denne rapporten.

forebygge og håndtere uønskete hendelser er vurdert. Analysen er utarbeidet med utgangspunkt i planforslaget og de opplysninger som framkommer i foregående kapitler.

Planområdet og omgivelsene fremstår generelt, med de tiltak som er planlagt og forutsatt fulgt, som lite sårbart mht. viktige samfunnsfunksjoner.

Skredhendelser er vurdert siden det er bratte skrenter og mulig marine løsmasser. Bratte fjellskrenter kan gi steinsprang og evt. skred, men prosedyrer ved sprenging innebærer umiddelbar oppfølging med rensk av løst fjell/løse steiner. Eventuelle hendelser vil neppe ha konsekvenser for omgivelsene. I en liten del av planområdet er det marine strandavsetninger hvor NVE har markert et aktsomhetsområde for mulig forekomst av sammenhengende marin leire. Ved drift i dette området vil løsmassene fjernes. Hendelser knyttet til dette er derfor ikke vurdert videre.

Hendelser knyttet til støy og støv fra virksomheten vil kunne ha helsekonsekvenser, men dette er regulert av forurensningsforskriften og det forutsettes her at disse følges opp ved driften av anlegget. I henhold til beregninger av støy og støv vil forholdene i de fleste tilfeller være innenfor grenseverdiene i forskriften. Det er avdekket en mulig risiko for rystelser på mastefestene for Statnetts overføringsanlegg SV for bruddet. Det foreslås krav om rystelsesmåling ved oppstart av utvidelsen av bruddet. Måleresultatene skal forelegges Statnett.

Det er ikke identifisert hendelser med eksplosjon knyttet til lagring og transport av sprengstoff siden det ikke planlegges lagring av sprengstoff i planområdet og blanding av sprengstoffet foregår først i borehullene.

Hendelser som er vurdert som relevante for planområdet er oppsummert i tabellen under:

Nr	Hendelse	Begrunnelse
1	Uhell ved sprengning (utkast)	Sprengning med utfall utenfor uttaksområdet kan skje, men det er krav til at bare godkjente foretak og personer kan gjennomføre sprengningsarbeid. Uhell kan skje ved unøyaktig boring av grid av sprenghull og ved sprengning på toppen av bruddkanten dersom overflaten ikke tildekkes tilstrekkelig.
2	Fall ned i pukkverket	Mennesker eller dyr kan falle ned i bruddet langs kanten av området da det er bratte stup. Området er imidlertid planlagt inngjerdet.
3	Rystelser/vibrasjoner og støv på høgspenningsanlegg	Transmisjonsnettene er ømfintlig for vibrasjoner og støv. Vurdering er etterspurt av Statnett.

Resultater av risikoanalysen er oppsummert i tabellen under med forslag til risikoreducerende tiltak.

Uønsket hendelse	Risiko			Forslag til risikoreducerende tiltak
	Liv/ helse	Stabilitet	Materielle verdier	

Uhell ved sprengning (utkast)				<ul style="list-style-type: none"> • Det må være kontinuerlig fokus på sikker sprengning fra bergsprengningsleder og bergsprenger • Det er viktig at boreplanen for salvene følges og at boringene gjøres nøyaktig • Vurdere behov for stengning av veier under sprengning
Fall ned i pukkverket				<ul style="list-style-type: none"> • Gjerde rundt bruddkanten (dette er sikret i reguleringsbestemmelsene samt i vilkår for driftstillatelse) • Jevnlige inspeksjon av gjerdet
Rystelser/vibrasjoner og støv på høgspent transmisjonsnettanlegg				<ul style="list-style-type: none"> • Avstand fra framtidige bruddkant til nærmeste mastefundament er ca 300 m. Erfaringer med sprengninger i steinbruddet er at rystelser har mindre utbredelse. Det foreslås likevel å gjennomføre måling på mastefundamentene når bruddet utvides (forankres i bestemmelse). Rystelser kan forhindres med tilpasninger ved sprengning (ladning, retning). Støvflukt til ledningsanlegget er svært lite sannsynlig, ref måleresultater vist i kap 4.6.6.

Med de forutsatte sikringstiltakene mot sprengnings- og falluhell er det ikke avdekket hendelser som har uakseptabel risiko for folks liv og helse og for samfunnsfunksjoner.

Oppdragsgiver: Hurum Pukk AS
Oppdragsnavn: Hurum Pukk – detaljregulering
Oppdragsnummer: 611263-01
Utarbeidet av: Jan Martin Ståvi
Oppdragsleder: Hjalmar Tenold
Dato: 26.06.2023
Tilgjengelighet: Åpent

«Leserveiledning» for revidert reguleringsplan

Med henvisning til gjennomgangen i møte med Asker kommune 8. mai 2023 er det gjort følgende endringer i plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse for å følge opp/lukke merknadsbehandlingen etter offentlig ettersyn.

Kap 1.5.1 er oppdatert iht. Asker kommunes reviderte kommuneplan (pr 13.6.23). Tekst og kartutsnitt. Det er stedvis utover også vist til eller brukt momenter fra denne planen.

Kap 2.4 «*endringer etter offentlig ettersyn*» endres som omtalt i dette notatet.

Kap 3.1, omtalen av alternativer, har først et avsnitt om foreslått løsning på saken med hytteveien til de to hytteeiendommene. Vi foreslår en rekkefølgebestemmelse for utvidelse forbi dagens atkomstvei. Vi mener dette er holdbar planjuss, som ikke trekker inn privatrettslige forhold. Dernest er det et avsnitt som svarer ut planutvalgets forslag om tunnel for utskipping ved Halvorshavn.

Figurene i kap 3.2.1 er retta for feil.

Kap 3.2.5 er supplert med en opplysning om DMFs avslutning av tilsyn vedr sikring langs eksisterende brudd (gjelder område GV3).

Kap 3.3 er oppdatert iht. plankartet; formål, bestemmelsesområde og hensynssoner.

Spørsmålet om å forankre flytting av grovknuser i reguleringsplanen er svart ut i kap 4.5.6; løses i driftsplan.

Kap 4.7 gir en revidert omtale av temaet skolevei. Trafikknotatet er også oppdatert.

Reguleringsbestemmelsene er oppdatert iht. ovenstående.

Bestemmelser for hensynssonene rundt kraftledning og vassdrag følger opp tilsvarende kommuneplanbestemmelser, så langt det er relevant.

Rekkefølgebestemmelsene er supplert med bestemmelse om rystelsesmåling ved kraftledningsmast og vilkår for uttak forbi hytteveien (BSM3). For oppgradering av nederste del av Husebyveien er det presisert at 50 m skal asfalteres inn mot kryssområdet.

Bestemmelsene om driftstid er gjort konsistente og regulerer i tillegg to ukers driftsstans i fellesferien.

Plankartet har et nytt BSM-område mellom eksisterende og planlagt omlagt hyttevei, dette for å hjemle en rekkefølgebestemmelse. Områdene for vannbehandling langs Husebyveien er gitt formål mer i tråd med hensikten (grønnstruktur, underformål fordrøyning/infiltrasjon). Områder for skjerming langs Husebyveien er markert som bestemmelsesområder, mens de før var bestemmelser til delområdene; derved er geografisk plassering mer presis. Det er hensynssoner langs kraftledning og bekker iht. kommuneplanens arealdel.

**343/75 Reguleringsplan Hurum Pukkverk - Merknadsbehandling –
rev. 05.07.2023**

Det ble varslet om oppstart av planarbeid 09.08.2022. Frist for varslingen ble satt til 25.09.2022, 6 uker og 6 dager. Det ble kom totalt 11 høringsuttalelser. Ingen innsigelser.

Myndighet med innsigelseskompetanse:

Nr.	Uttalelse fra	Datert
1	Direktoratet for mineralforvaltning	21.09.2022
2	Viken fylkeskommune	23.09.2022
3	Statsforvalteren i Oslo og Viken	22.09.2022

Organisasjon og næringsliv:

Nr.	Uttalelse fra	Datert
4	Statnett	17.08.2022
5	Naturvernforbundet i Hurum og Røyken	24.08.2022
6	Husebykollen Hytteeierforening	23.09.2022

Private:

Nr.	Uttalelse fra	Datert
7	Anne og Pål Sæthre, Husebyveien 12, 3480 Filtvet	23.09.2022
8	Bjarne Blikeng, Nedre Husebykollen 18, Jon Iddeng, Nedre Husebykollen 20, 3480 Filtvet	23.09.2022
9	Jørgen Sæthre, Husebyveien 1, 3480 Filtvet	23.09.2022
10	Thea Glenton Raknes, Halvorshavn 1, 3480 Filtvet	23.09.2022
11	Solveig Bratseth og Tore K. Nilsen, Husebyveien 4 3480 Filtvet	24.09.2022

Kopi av merknadsbrev er vedlagt saken i et eget dokument.

Myndighet med innsigelseskompetanse:

1.	Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)– 21.09.2022	Kommunedirektørens kommentar:
1.1	Uttaksområdet bør utformes basert på geologien, konsesjonsplikt, sikring og etterbruk.	Uttaksområdet er utformet med utgangspunkt i forholdene DMF nevner. Det er også tatt hensyn til nær- og fjernvirkninger i landskapet, naturmiljø, kulturminner og en rekke andre lokale forhold.
1.2	Reguleringsbestemmelser bør ikke binde opp driften/avslutning av masseuttaket. Driftsplan er dynamisk verktøy for tiltakshaver, og skal kunne endres etter bergfaglig vurderinger. Vesentlige endringer i driftsplan skal godkjennes av DMF.	Tas til orientering
1.3	Det ser ut til å mangle en del av redegjørelsen for alternative uttak i planbeskrivelsen 3.2.1. DMF forventer at redegjørelsen ferdigstilles før sluttbehandlingen.	Forslagstiller har rettet feilen i planbeskrivelsen.
1.4	Kart og bestemmelser fastsetter kote +92 som bunnkote for uttaket. Dette er det grunneste av de omtalte alternativer og gir minst tilgang til mineraler. DMF savner begrunnelse av hvorfor dette alternativet er valgt.	Bruddets areal i overflaten, uttaksgrensens geometri og driftstekniske hensyn er lagt til grunn for den fastsatte bunnkote. For å gå dypere vil man være avhengig av et større uttaksareal, eller en annen form på uttaksområdet.
1.5	DMF oppfatter bestemmelser som styrer pallegeometri som	Hensikten med bestemmelsen er å sikre at uttaket får en form tilsvarende den som er vist i planarbeidet. Når uttak i

	gjeldene for avsluttet uttak. Dette legger dermed ikke føringer for uttaksdriften.	en del av bruddet er ferdig, skal pallegeometrien være etablert.
1.6	DMF savner en mer detaljert omtale av sikring i planbeskrivelsen. Det skal komme frem om det er avsatt tilstrekkelig areal for opparbeiding, vedlikehold og tilsyn med sikringen. Dette gjelder spesielt mot Nedre Husebykollen der uttaksområdet går i plangrensen.	Forslagstiller henviser til driftsplanen og fremholder at det er tilstrekkelig areal langs bruddkanten for å sikre bruddet. Dette er videre avklart med DMF etter tilsyn om sikringsplikt jf. DMFs brev av 15.02.2022.
1.7	Bestemmelser knyttet til sikring bør forenkles og samles til en paragraf. DMF oppfordrer til følgende forenkling: «Uttaket skal til enhver tid være forsvarlig sikret»	Av hensyn til nærmiljøet ønsker kommunen at krav om sikring av bruddet fremgår særskilt i planbestemmelsene. Kommunen erkjenner at dette kan gjøre driften mer utfordrende, men mener at behovet for sikring er spesielt stort da bruddet ligger tett opp mot fritidsbebyggelse og friluftsområder. Bestemmelsene knyttet til sikring er underlagt de ulike formålene. Dette gjør bestemmelsene tydeligere og lettere å forvalte. Rekkefølgekrav om permanent sikring av bruddet før uttak i SM2 kan starte gir forutsigbarhet for både naboer og drifter av pukkverket.
1.8	Bestemmelser knyttet til avslutning og istandsetting bør skilles ut i egen paragraf.	Tatt til følge, Siste avsnitt gis egen paragraf: <i>2.1.3 Avslutning og istandsetting</i>
1.10	DMF minner om at utvidelse av uttaket	Tatt til orientering.

	krever ny driftskonsesjon. Lokale myndigheter skal høres som del av konsesjonstildelingen.	
--	--	--

2. Viken fylkeskommune (VFK)– 23.09.2022	Kommunedirektørens kommentar:
2.1 Viken fylkeskommune er positive til at retningslinjer for støy og vibrasjoner er tatt inn i bestemmelsene.	Tatt til orientering, retningslinjene er en speiling av forurensningsforskriften kapittel 30. Det er mer hensiktsmessig å henvise til gjeldene forskrift, fremfor konkrete grenseverdier.
2.2 VFK krever at geometriske tegninger av (C- og E-tegninger m. sporingskurve) oversendes for gjennomsyn og godkjenning før endelig planvedtak.	Tatt til følge, geometriske tegninger av (C- og E-tegninger m. sporingskurve) av krysset har blitt godkjent av VFK.
2.3 Frisiktsoner for avkjørsel ved fylkesvei skal vises som hensynsoner med bestemmelser i plankartet.	Tas til følge. Frisikt hensynsoner innarbeides i plankart og bestemmelser før ny behandling.
2.4 Av hensyn til skolevei ber VFK kommunen vurdere å innarbeide rekkefølgekrav om opparbeidelse av gang- og sykkelvei frem til bussholdeplass i planen.	Kommunen har vurdert grunnlaget for å stille krav om opparbeidelse av gang og sykkelvei frem til bussholdeplass i planen. Per i dag får skolebarn som bor innenfor pukkverket i Husebyveien skoleskyss fra døren hjemme. Avstanden til barneskole og ungdomsskole tilsier at det skal legges til rette for skoleskyss også i fremtiden.

		<p>Skolebarn har ikke krav på å bli hentet ved døren. De kan også hentes ved egnet oppsamlingspunkt.</p> <p>Hvorvidt skoleveien kan kategoriseres som farlig beror på en individuell vurdering av barnet og veien.</p> <p>En etablering av gang og sykkelvei fra fylkesveien opp til pukkverket vil være av begrenset nytte og samtidig bidra til nedbygging av natur.</p> <p>Kommunen har vurdert det som lite hensiktsmessig å legge inn krav om etablering av gang og sykkelvei i reguleringsplanen.</p>
2.5	<p>Nyere tids kulturminner etter bergverksvirksomhet i området er vurdert til å ha stor verdi for området av VFK pga. mangel på tilsvarende kulturminner syd i Hurum. En forringelse av kulturminnet vil ha negativ konsekvenser.</p> <p>VFK støtter formannskapetets vedtak om å ikke tillatte flytting av hytteveien og anbefaler at uttaksgrensen legges øst for dagens hyttevei. På denne måten unngås negative virkninger for kulturminnene.</p>	<p>Viken har vurdert kulturminnene til å ha høyere verdi enn det som kommer frem av konsekvensutredningen. Denne nye kunnskapen tilsier at vi må ta hensyn til kulturminnet i planen.</p> <p>Uttaksgrensen er justert slik at kulturminnet ikke tar skade av pukkverksdriften. Kulturminnet ligger utenfor perimetersikringen.</p> <p>Eventuell fremføring av veien til hyttene skal ta hensyn til kulturminnene.</p> <p>Det er lagt en hensynsone over kulturminnene i planen.</p>

2.6	VFK understreker nødvendigheten av å forstå nær- og fjernvirkninger av tiltaket. Det er positivt med bestemmelser om vegetasjonsskjerm og tilrettelegging for løpende reetablering av vegetasjon og istandsetting.	Tas til orientering. Fjern og nærvirkninger av uttaksområdet er vurdert i konsekvensutredningen. Bestemmelser og plankart sikrer vegetasjonsskjerm og reetablering av stedeagne arter i området.
2.7	VFK viser til meldeplikten i kulturminneloven dersom det avdekkes automatisk fredete kulturminner.	Tas til etterretning. Dette er omtalt i bestemmelse 2.1.1 første ledd.

3. Statsforvalteren i Oslo og Viken (SFOV) – 22.09.2022	Kommunedirektørens kommentar:
3.1 <u>Avrenning og forurensning</u> SFOV påpeker at pukkverket har avrenning til Huseby Solberg bekkefelt som leder til Halvorshavn – Husebystøa som er en lokalt viktig naturtype i strandsonen. Det er registret ålegras og bløtbunnsområde. SFOV forventer at bekken og sedimentsdammene følges opp med jevnlig prøvetaking for overvåkning av	Det har blitt gjennomført en egen vurdering av miljøtilstanden for vassdraget som er resipient fra pukkverket. Det er utarbeidet en prøvetakingsplan som del av vurderingen av miljøtilstanden for vann. Prøvetakingsplanen er tatt inn i bestemmelsene for å sikre at vassdraget overvåkes og at de avbøtende tiltakene i pukkverket har tilstrekkelig effekt. Statsforvalter er myndigheten som forvalter utslippstillatelser etter forurensningsforskriften §30-6.

	<p>partikler, nitrogen og pH-verdi. Det skal tas prøver av resipienten før tiltaket igangsettes.</p> <p>Utslippet skal ikke påvirke vannkvaliteten i primærresipienten slik at tilstandsklassen for resipienten endres (forurensningsforskriften § 30-6).</p>	
3.2	<p><u>Massehåndtering og istandsetting</u> SFOV ber kommunen være spesielt oppmerksom på faren for spredning av fremmede arter.</p> <p>Tilbakeføring skal gjøres etappevis. Det skal tas hensyn til det omkringliggende landskapet og revegetering skal skje naturlig ved påfylling av stedeagne masser.</p>	<p>Naturmangfoldloven stiller krav om aktsomhet for å unngå spredning av fremmede arter. For å dokumentere at massene er rene kan det tas jordprøver som analyseres for fremmede arter. Dette gir ingen garanti for at massene er frie for fremmede arter da frø og organismer kan være ujevnt fordelt i massene. Dette er det nærmeste man kommer dokumentasjon på rene masser.</p> <p>Massene kan renses gjennom dampbehandling, eller kompostering.</p> <p>Bestemmelse 2.1.3 er endret til: <i>Fremmede skadelige arter skal bekjempes slik at området ikke blir en kilde til videre spredning av fremmede arter.</i></p> <p>Skånsom etappevis tilbakeføring er sikret i planens bestemmelser 2.1.2</p>
3.3	<p><u>Støy og luftkvalitet</u> SFVO viser til at de tidligere har gitt avslag på søknad om unntak fra støygrense i forurensningsforskriften.</p>	<p>Kommunen vil ikke legge inn strengere krav til støy enn det som kommer frem av forurensningsforskriften §30-5</p> <p>I henhold til forurensningsforskriften §30-5 skal:</p>

	<p>Virksomheten har ansvar for at aktiviteten ikke medfører overskridelse av grenseverdier for støv og støy, og at avbøtende tiltak virker etter hensikten.</p> <p>SFOV mener at krav knyttet til støvnedfall og støvmålinger bør fremgå direkte i reguleringsplanen. Dette for å sikre at kommunen kan følge opp disse kravene.</p>	<p><i>Utslipp av steinstøv/støv/partikler fra totalaktiviteter fra virksomheten skal ikke medføre at mengde nedfallsstøv overstiger 5 g/m² i løpet av 30 dager. Dette gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo, eller annen nabo som eventuelt blir mer utsatt, jf. § 30-9.</i></p> <p>SFOV skriver at bestemmelsene for støv bør konkretiseres slik at kommunen kan følge opp kravene. Det er statsforvalteren som er forurensningsmyndighet, så lenge kommunen ikke har gitt strengere krav i bestemmelsene enn det som er står i forurensningsforskriften.</p> <p>§2 -2 Forurensingsloven: Forurensningsmyndighetene skal samordne sin virksomhet med planmyndighetene slik at planlovgivningen sammen med denne lov brukes for å unngå og begrense forurensning og avfallsproblemer.</p> <p>Bestemmelser for støv speiler forurensningsforskriften.</p>
--	--	--

Organisasjon og næringsliv:

4.	Statnett – 17.08.2022	Kommunedirektørens kommentar:
4.1	Statnett uttaler seg ved å ha konsesjon etter energiloven til å eie og drifte 300 kV transmisjonsnettleddning Flesaker – Tegneby øst for planområdet.	Tas til orientering
4.2	<u>Rystelser:</u>	Tas til følge.

	<p>Sprengningsarbeider og virksomhet i massetaket må ikke påføre ledningsanlegget skade.</p> <p>Transmisjonsnettet er ømfintlig for vibrasjoner, og har derfor fastsatt grenseverdier for vibrasjoner på konstruksjoner som kan påvirkes.</p> <p>Tiltakshaver er ansvarlig for at grenseverdiene overholdes, og må sørge for at det monteres rystelsesmålere som overvåker transmisjonsnettanlegget. Resultatene må kunne dokumenteres og kontrolleres og kostnadene forbundet med målingene må dekkes av tiltakshaver.</p>	<p>Montering av rystelsesmåler som overvåker transmisjonsanlegget er sikret gjennom rekkefølgekrav.</p>
4.3	<p><u>Støv:</u> Støv på transmisjonsnettanlegg kan medføre kortslutning og utfall. Statnett ber pukkverket iverksettes tiltaket spesielt når virksomheten medfører støv med vindretning mot transmisjonsnettanlegg.</p>	<p>Tas til følge. Planen omfatter flere tiltak som skal forhindre støvflukt som kan være skadelig for omgivelsene.</p>
4.4	<p>Det må ikke iverksettes tiltak som medfører forringelse av adkomst til Statnetts anlegg. Det må heller ikke gjøres inngripen i terrenget som</p>	<p>Tas til etterretning.</p>

	medfører endring av overdekningen over jordkabler, skade på mastejording eller oppfylling av terrenget som medfører redusert høyde opp til luftledningsanlegg.	
4.5	Statnett ber om at publikasjonen «Anleggsmaskiner og elektriske anlegg» følger det videre planarbeidet da denne illustrerer HMS-arbeid ved ledninger og kabler som er spennings satt.	Tas til etterretning, publikasjonen er lagt til som vedlegg i planen
4.6	Statnett ber om at ROS-analyse for planen/tiltaket gjennomføres med hensyn til transmisjonsnettet som kritisk infrastruktur. Analysen må behandle både gjennomføring og ferdig bygget anlegg.	Tatt til følge. ROS analysen er oppdatert etter offentlig ettersyn.
4.7	Statnett ber om å få være høringspart i det videre planarbeidet og høring av driftskonsesjon.	Tas til orientering, det er direktoratet for mineralforvaltning som tildeler driftskonsesjon.

5.	Naturvernforbundet i Hurum og Røyken – 17.08.2022	Kommunedirektørens kommentar:
5.1	Naturvernforbundet (NiHR) opprettholder sin tidligere merknad der de argumenterer for at uttaksgrensen	Forslagstiller fremholder at pukkverket ikke er regningsverdig med mindre uttaksgrensen opprettholdes.

	<p>skal legges ved kote 150, øst for eksisterende hyttevei. NiHR etterlyser en redegjørelse for dette alternativet og en utdyping av forslagstillers argumenter om at en uttaksgrense øst for hytteveien ikke er regningsverdig for videre drift av pukkverket.</p>	<p>Det har ikke blitt lagt frem ytterligere begrunnelse for dette etter førstegangsbehandlingen.</p> <p>Hytteveien kan først flyttes når uttaket innenfor SM2 er tatt ned til kote +137. Uttaksområdet er i henhold til kommuneplanen.</p>
5.2	<p>NiHR påpeker at vedtakspunkt 2.1 er uklart, og virker motstridene. NiHR ønsker at det innarbeides bestemmelser som sikrer at hytteveien ikke kan røres, og skal holde samme trase som i dag. Det stilles videre spørsmål ved at det ikke er regningsverdig å innløse eiendommene som bruker veien.</p>	<p>Tas til orientering.</p> <p>Vedtaket om at hytteveien kan fjernes etter avtale med de berørte hytteeieren kan ikke hjemles i plan- og bygningsloven.</p> <p>For å gi forutsigbarhet har arealet vest for hytteveien blitt skilt ut som eget uttaksområdet. Før uttaket kan begynne her skal man ha tatt ut masser ned til kote +137 øst for veien. Hytteeiere skal varsels om oppstart for etablering av ny vei minst 6 måneder før arbeidet starter. Veien skal være ferdigstilt før uttak i SM3 kan påbegynnes.</p>
5.3	<p>NiHR er positive til at det skal utredes muligheter for transport på skip fra pukkverket.</p>	<p>Tas til orientering</p>
5.4	<p>NiHR mener at det skal tas flere vannprøver i nærliggende vassdrag gjennom hele året, spesielt etter nedbørsperioder. Bestemmelsene bør</p>	<p>Se svar på merknad nr. 3.1 fra Statsforvalteren i Oslo og Viken.</p>

	kreve minst en månedlig prøve. En definisjon av nedbørsperiode bør også inngå i bestemmelsene.	
5.4	NiHR påpeker at bestemmelsene må spesifiseres metode som sikrer at tilkjørte masser er frie for fremmede arter. Metoden bør være etterprøvable og dokumenteres.	Bestemmelsene fastsetter at massene skal være frie for fremmede arter. Det er mange metoder som kan sikre dette. Det er ikke hensiktsmessig å begrense dette til en konkret metode i bestemmelsene. Se merknad 3.2

6.	Husebykollen hytteeierforening (HHEF) - 17.08.2022	Kommunedirektørens kommentar:
6.1	Foreningen uttaler seg på veiene av 17 hytteeiere på Husebykollen Brevet viser til tidligere historikk i saken, samt at HHEF har klaget på støy og støv fra pukkverket til øvrige myndigheter ved flere anledninger.	Tas til orientering
6.2	<u>Utredninger som mangler:</u> HHEF etterlyser en fullstendig utredning av en uttaksgrense som ligger øst for hytteveien. HHEF mener at en 2. gangsbehandling ikke kan skje før en slik utredning foreligger.	Tas til orientering, Se svar på merknad 1.3 og 5.1
6.3	<u>Svikt i saksforberedelsenes avsluttende fase:</u> HHEF viser til at kommunen i dialog med forslagstiller også har etterspurt utredning av et alternativt uttaksområde som	Se svar på merknad 6.2 Planens bestemmelser ble endret før høringen i tråd med vedtaket fra formannskapet i kommunen.

	<p>ikke fordrer flytting av hytteveien.</p> <p>Videre hevdes det at planforslaget som er grunnlag for høringen ikke er i henhold til vedtaket som ble fattet i formannskapet 21.06.2022.</p>	
6.4	<p><u>Omlegging av Nedre Husebykollen er sterkt inngripende:</u></p> <p>HHEF har befart terrenget der den nye veien til hyttene syd for planen er lagt. Terrenget er kupert. Omlegging av veien vil være et omfattende inngrep i eksisterende terreng, naturtyper og kulturminner.</p>	<p>Kommunen er enig i at terrenget er utfordrende. Veitraseen som er foreslått er plassert så skånsomt som mulig i terrenget. Kommunen har gitt aksept for at veien kan utformes uten å ta hensyn til kommunens veinormer for å minimere behovet for terrenginngrep. Vi ser allikevel at veien ikke faller på et naturlig sted gjennom området. Byggingen av veien vil omfatte inngrep i viktige naturtyper. Hensynet til naturtyper er avveid mot samfunnsnyttene av mineraluttaket.</p> <p>Veien er lagt slik at den ikke skal påvirke kulturminner i området.</p>
6.5	<p><u>Formannskapets vedtak er uklart og ikke fulgt opp</u></p> <p>HHEF påpeker at vedtaket fra formannskapets behandling av plansaken er uklart, og stiller spørsmål ved at ordlyden først fastslår at hytteveien ikke kan flyttes for så å åpne for at veien kan flyttes dersom det foreligger et alternativ som er utarbeidet i dialog mellom hjemmelshavere til hyttene og tiltakshaver. Det kommer frem i merknaden at HHEF ikke kan se at endringen</p>	<p>Kommunen har forståelse for at vedtaket kan oppfattes som utydelig. I utarbeidelsen av bestemmelser etter vedtaket, har leder av utvalget for plan- og byggesaker verifisert at hensikten bak vedtaket er fulgt opp i forslag til bestemmelsen som er datert 21.06.2022.</p> <p>Intensjonen er å sikre at partene kommer til en gjensidig enighet om veien og pukkverkets uttaksgrense. Dette</p>

	<p>fra vedtaket er innarbeidet i planbeskrivelsen før høringen.</p> <p>HHEF spør konkret: Kan hytteveien flyttes?</p> <p>Det påpekes at det er uheldig at forutsetningen for dialog rundt veien skyves over på to hytteeiere.</p> <p>HHEF ønsker en snarlig avklaring om hva som tillattes med tanke på hytteveien.</p> <p>HHEF mener det skal foreligge et nytt plankart med alternativ uttaksgrense øst for dagens hyttevei til andregangsbehandling av planen og at det skal innarbeides en bestemmelse som sikrer at veien skal bestå som den er.</p>	<p>gjør begge parter ansvarlige for å komme til en enighet.</p> <p>Det er best om en slik avtale kan foreligge før planen blir endelig vedtatt. Kommunen har oppfordret partene til å forsøke å komme til enighet før planen blir endelig vedtatt.</p> <p>I den juridiske kvalitetssikringen av bestemmelsene kom det frem at det ikke er hjemmel i plan- og bygningsloven til å regulere privatrettslige forhold slik som en avtale mellom to parter. Den foreslåtte bestemmelsen er dermed ikke lovlig.</p> <p>For å ivareta hensikten med vedtaket på best mulig måte har administrasjonen og forslagstiller kommet frem til at uttaksområdet som omfatter hytteveien angis som eget felt, (SM3). Før man kan begynne uttak her skal det tas ut masser ned til kote +137 øst for hytteveien. Hjemmelshavere til eiendommene som bruker veien skal varsles senest 6 måneder før arbeidet med å flytte veien settes i gang.</p> <p>Administrasjonen mener denne løsningen både ivaretar arealdisponering slik den er vedtatt i kommuneplanen, og forutsigbarhet for alle berørte grunneiere og rettighetshavere.</p>
6.6	<p><u>Reguleringsbestemmelsene mangler mange viktige elementer:</u></p>	<p>Tas til orientering</p>

	<p>HHEF mener at bestemmelsene må omstruktureres og konkretiseres slik at bestemmelsene for sentrale temaer kommer tydeligere frem.</p>	
6.7	<p><u>Støy:</u> Bestemmelse 2.1.1 er for upresis, det må angis hvilke deler av T1442 – 2021 som skal gjelde. Det må oppgis kvalitetskriterier angående tilfredsstillende støynivå på uteoppholdsarealer og byggenes stille side.</p> <p>Beskrivelse av avbøtende tiltak må tas inn i bestemmelsene. Ref. T1442-2021 pkt. 5.1 «Avbøtende tiltak bør sikres i plankart og/eller bestemmelser.»</p> <p>HHEF ber om at tiltakene fra tiltaksplan mot støy tas inn i bestemmelsene.</p>	<p>Bestemmelsen henviser til T1442, der det oppgis grenseverdier for ulike støykilder. Pukkverket kategoriseres som «øvrige industri» og skal holde seg innenfor grenseverdiene som angis for «øvrige industri».</p> <p>Fordelen med å referere til veilederen generelt er at dersom veilederen revideres vil nye krav i veilederen bli gjeldene.</p> <p>I utgangspunktet er det mer praktisk å basere seg på en grenseverdi fremfor konkrete tiltak. Dersom grenseverdien ikke er oppfylt må det uansett iverksettes tiltak i henhold til tiltaksplanen som bedriften skal holde som del av sitt internkontrollsystem.</p> <p>Selv om grenseverdier overholdes har virksomheten likevel en plikt til å redusere sin støy så langt som mulig. Hvordan bedriften jobber med støyreduksjon skal dokumenteres i internkontrollsystemet.</p>

6.8	<p><u>Støv:</u> Reg. bestemmelse 2.1.1 må konkretiseres med tanke på støv. Bestemmelsen konkretisere hvordan tiltakshaver skal tilfredsstillere kravene i forurensningsforskriften.</p> <p>HHEF har konkrete forslag til bestemmelser:</p>	Tas til orientering
6.9	<p>Stasjonære og egne eller innleide flyttbare knuseverk skal ha overrislingsanlegg med tilstrekkelig kapasitet og et tilstrekkelig antall dyser for å dempe støvmengden under produksjon. Støv i forbindelse med utkjøring av masser skal dempes ved vanning av deponier. Åpne lagre av råvarer og produkter skal plasseres slik at de blir minst mulig utsatt for vind som kan gi støvflukt, og skal i perioder uten nedbør fuktes med vann for å unngå støvflukt.</p>	<p>Kommunen vil vise til forurensningsforskriften §30-4 Støvdempende tiltak. Forskriften kan speiles i bestemmelsene. Vi kan ikke se at det foreligger grunnlag for å pålegge strengere krav enn det som står i forskriften.</p>
6.10	<p>På borerigg skal det være montert støvoppsamler for å minimere støveksposering og støvflukt.</p>	Se 6.9
6.11	<p>Driftsprosedyrer for støvdempingstiltak skal tas inn i bedriftens internkontrollsystem.</p>	<p>Tas til orientering. Se 6.9. Det følger av forurensningsforskriften at tiltak for reduksjon av støvutslipp skal innarbeides i internkontrollsystemet.</p>
6.12	<p>Prøvetaking av støvnedfall og analyse skal planlegges og utføres av uavhengig konsulent/fagkyndig.</p>	<p>Det er sikret i forurensningsforskriften §30-9.</p>

6.13	Utvalget av adresser på Nedre Husebykollen (nr. 8, 14 og 18) må inkludere den adressen som er mest plaget av støv, nemlig nr. 6. Nr. 8 er ikke i bruk og ligger skjermet bak tett vegetasjon. Nr. 18 ligger helt i sydenden av veien og er ikke berørt av støvflukt.	Tas til etterretning. Punkter for støvmåling er lagt inn i bestemmelsene. Dersom naboer har betydelige støvplager selv om grenseverdien overholdes kan statsforvalter fatte vedtak om strengere grenseverdier jf. § 30-13, eller bestemme at virksomheten trenger tillatelse etter § 30-2.
6.14	Kommunen kan sette strengere krav enn det som ligger i forurensningsforskriften. Støvflukt er det mest plagsomme med steinbruddet for hyttene. HHEF forslår at kravet skjerpes fra 5 g/m ² til 3 g/m ²	Hvis kommunen vedtar strengere grenseverdier enn det som står i forurensningsforskriften vil kommunen bli myndighet som må følge opp utslippene. Grenseverdiene som står i forskriften følges uansett opp av statsforvalteren. Kommune har begrenset med virkemidler for oppfølging av kravet sammenlignet med statsforvalteren. Se svar på 6.13
6.15	<u>Tillatte driftstider og tidsperioder:</u> Sprengning bør ikke tillates før klokken 0800.	Tas til følge. Tidsrommet for sprenging er mandag til fredag 0800-1600.
6.16	Driften i pukkverket bør avsluttes fredager klokken 1400.	Tas til etterretning. Kommunen har drøftet driftstiden med forslagstiller. Kommunen anser regulering av driftstiden som et effektivt tiltak for å skåne nabolaget. Kommunen har foreslått følgende driftstid: 1. januar til 30. april og fra 1. september til 31. desember:

		<ul style="list-style-type: none">- Mandag til fredag: 0700 – 1600- Lørdag transport og salg 0800-1300- Sprengning kan foregå mandag til fredag 0800-1600. <p>Fra 1. mai til 31. august:</p> <ul style="list-style-type: none">- mandag til fredag 0700-1400.- Det skal ikke foregå sprenging, knusing eller boring i perioden 1. juni til 31. juli. <p>Forslagstiller fremholder at driftstid kan ikke begrenses så mye som kommunen foreslår. Forslagstiller oppgir at de er avhengige av å kunne levrer masser til kunder i normal arbeidstid for å være konkurransedyktige.</p> <p>Det er regulert driftstid fra 0700-1900 mandag til fredag. Sprengning tillates mandag til fredag mellom 0800-1600. Transport inn og ut, samt salg av ferdigvare kan finne sted lørdag mellom 0800 og 1300. Det skal være stans i støyende arbeider sammenhengende to uker i fellesferien.</p>
6.17	Det bør ikke bores, knuses, eller sprenges i perioden 15. mai til 15. august.	Se 6.16
6.18	Grovknuser skal kun tillates brukt mandag-torsdag, oktober-april.	Se 6.16

6.19	<u>Avrenning:</u> Prøvetaking av vann bør skje med jevne mellomrom, hyppigere enn årlig. Prøvetaking kan knyttes opp mot nedbørsperioder.	Se 3.1 og 5.4
6.20	Nitrogen og ammoniakk må inngå i måleprogrammet.	Se 3.1 og 5.4
6.21	Prøvene må tas der vannet renner ut i resipienten.	Se 3.1 og 5.4
6.22	Det skal lages en plan for tømning av sedimenteringsbassengene, planene skal godkjennes av kommunen.	Godkjenning av driftsplan, og oppfølging av internkontrollplan faller ikke naturlig under kommunens myndighet. Tilsyn og kontroll knyttet til driften gjennomføres av statsforvalter og direktoratet for mineralforvaltning.
6.23	Prøvetaking og tømning av basseng skal journalføres.	Det er sikret i forurensningsforskriften §30-9.
6.24	<u>Tidsgrense for reguleringsplanens gyldighet:</u> Reguleringsplanen/uttaksgrensen bør ha en gyldighet på 20-25 år. Verdisetting av naturmiljø vil kunne endre seg over tid.	Som utgangspunkt skal planer gjelde til det vedtas annen plan, eller planen vedtas opphevet. Dersom forhold som er førende i planen får betydelige endringer over tid bør man uansett gjennomføre en ny regulering på et senere tidspunkt. Under driftstiden er det markedsøkonomiske mekanismer som styrer uttaksfrekvensen. Reguleringsplanens rolle er å angi hvilke areal som skal ligge til grunn for uttaket og vilkår for denne arealbruken. Annet lovverk regulerer driften og setter grenseverdier for påvirkning på omgivelsene.

		<p>Mineralloven §43 tredje ledd åpner for at driftskonsesjonen kan tidsbegrenses. Det kan bestemmes at konsesjonen skal revideres etter en nærmere angitt tid. Konsesjonen kan uansett revideres hvert tiende år.</p> <p>Dette kan spilles inn til direktoratet når ny driftskonsesjon blir lagt ut til høring.</p> <p>https://lovdata.no/lov/2009-06-19-101/§43</p>
6.25	<p><u>Mottak av masser:</u> Bestemmelsene skal fastsette konkret hvordan mottakskontroll skal foregå. Kontrollen av massene må være etterprøvbare.</p>	Se 5.4
6.26	<p>Kontrollen skal kunne avdekke uønskede arter som er følgeorganismer (snegler, invertebrater), og karplanter.</p>	Se 5.4
6.27	<p><u>Uttak ned til kote 92 i SM2:</u> Det må fastsettes krav til pallehøyde, pallebredde og istandsetting etter avslutning av hvert pallettrinn, tilsvarende bestemmelsen for SM1 og SM2.</p>	Utforming av pallene i SM 1, 2 og 3 er sikret i bestemmelse 2.1.2
6.28	<p><u>Oppføring av bygninger på serviceområdet:</u> Bebyggelsen er ikke omtalt i planbeskrivelsen, bebyggelsen er ikke konsekvens utredet. KU må suppleres med utredning som omfatter bygningmassen.</p>	Tas til følge. Bebyggelsens høyde ble introdusert sent i planprosessen. Planbeskrivelse og konsekvensutredning er supplert med en redegjørelse og analyse av foreslått bebyggelse i SM4.
6.29	<p><u>Forskjønnning av området mot Husebyveien:</u> Bestemmelsen må konkretiseres. Brakka og vekta må fjernes.</p>	Tas til følge. Det er innarbeidet eget bestemmelsesområde langs veien der det skal opparbeides vegetasjonsbelte mellom veien og bruddet.

		Vegetasjonsbeltet skal gi visuell skjerming mellom veien og bruddet.
6.30	Det skal etableres jordvoll mot SM5 og SM3, unntatt med innkjøring til SM3.	Tas til orientering. Dette har blitt drøftet med forslagstiller. Forslagstiller fremholder at jordvoller vil ta mye areal og at vegetasjon skjerm vil gi tilstrekkelig skjerming.
6.31	Vollen mot bruddet må jevnes ut.	Se 6.30
6.32	Sedimenteringsbassenget i SM4 legges mellom vollen og bruddkanten. Basseng i SM5 legges bak vollen og vegetasjonen.	Se 6.30
6.33	Det bør kreves skjerming av «tilleggsbruddet». Innkjøring her bør være et skråplan med høyde mot bruddet for å hindre innsyn.	Se 6.30
6.34	Det bør stilles krav om faglig kompetanse ved arrondering av terreng og vegetasjonsetablering.	Kommunen har ikke mulighet til å pålegge faglig kompetanse for arbeider og tiltak dersom disse ikke er søknadspliktige. Dersom tiltakene er søknadspliktige gjelder normale lover og regler om ansvar og faglig kompetanse.
6.35	<u>Rekkefølgebestemmelser:</u> Bestemmelse 3.4 må spesifiseres med hvem er ansvarlig for å ta initiativet til dialog og når dialogen skal være avsluttet.	Se punkt 6.5
6.36	Minstekravet må være at tiltakshaver må rapportere om status før arbeider i SM2 kan påbegynnes.	Det er lagt inn krav om at hjemmelshavere til hyttene som berøres skal varsles minst 6 måneder før arbeidet med flytting av veien begynner.

		Veien skal være opparbeidet og klar til bruk før eksisterende vei kan fjernes.
6.37	<p><u>Ny bestemmelse 3.6: Sikring av Husebyveien for myke trafikanter:</u> Før tiltak i SM2 skal det foreligge en plan for sikring av myke trafikanter med fysisk skille i Husebyveien.</p>	<p>Det har blitt gjort en trafiksikkerhetsvurdering av planområdet etter offentlig ettersyn.</p> <p>Vurderingen konkluderer med at det ikke er grunnlag for særskilte tiltak som skal ivareta hensynet til myke trafikanter.</p>
6.38	Planen skal inngå som del av utredning av trafiksikkerhetstiltak som skal foreligge før 2. gangsbehandling.	Tas til følge. Planen utformes som følge av analysen. Se 6.37
6.39	<p><u>Nytt bestemmelse 3.7:</u> <u>Asfaltering av Husebyveien:</u> Tiltakshaver pålegges å asfaltere Husebyveien for å unngå støving og trafikkfarlig veistandard.</p>	<p>Trafiksikkerhets vurderingen anbefaler at Husebyveien asfalteres 50m opp fra krysset mot fylkesveien.</p> <p>Dette er innarbeidet i rekkefølgebestemmelsene til planen.</p>
6.40	<p><u>Ny bestemmelse 3.8:</u> <u>Godkjennelse av ny driftsplan:</u> Uttak i SM2 skal ikke påbegynnes før det foreligger gyldig driftsplan for området fra direktoratet for mineralforvaltning. Driftsplanen skal begrense uttaket til området øst for adkomstveien til fritidsboligene.</p>	Unødvendig dobling av regelverk. Lovlig uttak etter mineralloven er avhengig av godkjent driftsplan. Driftsplanen godkjennes som del av konsesjonen.

Private:

7.	Anne og Pål Sæthre, Husebyveien 12, 3480 Filtvet	Kommunedirektørens kommentar:
7.1	Bestemmelse 2.1.1 må spesifisere at	Tas til orientering – Krav om støvmålinger og grenseverdier for støv

	vanningsanlegget skal brukes for å dempe støv.	vil sikrer at tiltak mot støv blir iverksatt. Se svar på merknader 6.11 – 6.14
7.2	Lyden bærer godt fra dagens brudd og opp til Husebyveien 12. Arbeidstid fra 0700-1900 (12 timer) er for lenge. Arbeidstid skal begrenses til 0700-1600 (9 timer).	Tas til etterretning se merknad 6.16
7.3	Opplesing av lastebiler støyer mye og skal kun foregå innenfor arbeidstiden.	Opplesing av lastebiler er en del av driften i pukkverket. Det skal ikke foregå drift i pukkverket utenfor driftstiden.
7.4	Byggehøyden på serviceområdet bør begrenses med 1-2 meter.	Tas til orientering –Byggehøyden er utredet før andregangsbehandling. Kommunen mener høyden er akseptabel. Se merknadsvar: 6.28
7.5	Husebyveien er privat, veien vedlikeholdes av de som bor/feriere og jobber der.	Tas til følge – Kommunen ønsker ikke å overta ansvaret for Husebyveien. Veien er privat. Ordlyden i bestemmelsene er endret.

8.	Bjarne Blikeng, Nedre Husebykollen 18, Jon Iddeng, Nedre Husebykollen 20, 3480 Filtvet	Kommunedirektørens kommentar:
8.1	Innsender støtter merknader fra Husebykollen hytteeierforening	Tas til orientering
8.2	Hytten i Husebykollen 18	Pukkverket er et stort inngrep i terrenget. Kommunen har bedt om at forslagstiller

	<p>og 20 får et 70 meter dypt krater på en side og en bratt skrent på den andre. Hyttene blir isolert på en knaus.</p>	<p>og hytteeier i Husebykollen 18 og 20 kommer til en gjensidig avtale før plansaken sluttbehandles. Det har ikke lyktes å få istand en avtale mellom partene.</p> <p>Kommune har ikke hjemmel til å stille krav om at det inngås privatrettsligavtale som et premiss i reguleringsplanen.</p> <p>Etter førstegangsbehandlingen har uttaksgrensen blitt trukket lengre unna hyttene. Uttaksområdet er delt i tre deler der området vest for hytteveien er en egen del som skal utvinnes til slutt.</p>
8.3	<p>Hytte eierne mister tilgang til nærtur området. Dette svekker bruksverdien.</p>	<p>Utvidelsen av pukkverket påvirker alle som bor, ferier og bruker området på og rundt Husebykollen. Pukkverket har vært regulert i kommuneplan i lang tid.</p>
8.4	<p>Ny adkomst ligger over en 30m bred fjellskrent, med 70m krater på en side og naturlig fjellskrent på den andre siden.</p>	<p>Tas til orientering, kommunen anerkjenner at dette er en utfordrende situasjon. Utformingen av ny vei har vært et sentralt tema i planarbeidet. Veien skal ligge med trygg avstand fra uttaksgrensen, og det skal settes opp permanent stålgjerde langs bruddkanten.</p>
8.5	<p>Hyttene vil plages av støy og støv fra pukkverket.</p>	<p>Støy og støv reguleres i øvrig lovverk. Se svar på merknader fra Statsforvalter, naturvernforbundet og Hytteeierforeningen,</p> <p>Støyutredningen viser at Husebyveien 18 kan få støy over grenseverdier hvis det borres langs bruddkanten syd i bruddet. Dette er imidlertid et særtilfelle, og bør kunne koordineres med når hytta ikke er i bruk.</p>
8.6	<p>Hyttenes markedsverdi vil bli sterkt svekket som følge av utbyggingen.</p>	<p>Tas til orientering. Reguleringsplanene bygger på vedtatt kommuneplan. Alle tiltak og planer vil ha potensial for å påvirke verdien av eiendommer i og utenfor planen.</p>

8.7	Endringen som formannskapet i kommunen vedtok at skulle innarbeides i planen før høringen er ikke innarbeidet i planbeskrivelsen eller plankartet.	Endringen fra behandlingen er innarbeidet i planens bestemmelser som ble lagt ut på høring (datert 21.06.2022.) Bestemmelsen har vist seg å ikke kunne hjemles i plan- og bygningsloven.
8.8	Hytteeieren har en tinglyst rett til vei over området som er lagt inn i bruddet i planen.	Tas til orientering. Planens bestemmelser sikrer at det skal opparbeides erstatningsvei før dagens vei kan fjernes. Adkomsten til hyttene er således ivaretatt.
8.9	Hytteeierne i Husebykollen 18 og 20 er positive til å inngå i en dialog med tiltakshaver. Tiltakshaver må da ta initiativet til dette. Slik planen ser ut i høringen er det ingen alternativer.	Tas til orientering – Kommunen har oppfordret Hurum Pukk om å ta initiativ til dialog med hytteeiere før andregangsbehandlingen av planen. Referat fra dialogene er vedlagt saken.
8.10	Planforslaget som er lagt ut på høring er fullstendig urimelig for hytteeierne. Tiltakshaver må innløse eiendommen med hyttene før planen kan gjennomføres slik den er vist i høringen. Dette må sikres i planens bestemmelser.	Tas til orientering. Det er ikke mulig å påtvinge en et salg mellom to private parter gjennom reguleringsplan.

9.	Jørgen Sæthre, Husebyveien 1, 3480 Filtvet	Kommunedirektørens kommentar:
9.1	Innsender er positiv til pukkverksdriften i området, så lenge den tar hensyn til de som bor i området.	Tas til orientering. Bestemmelser og plankart utformes for å sikre at driften foregår så skånsomt som mulig.
9.2	Planen må legge til rette for trygg skolevei. Husstanden har et barn i skolealder, og ett som skal begynne på skole i løpet av to år.	<p>Tas til følge – I henhold til vedtaket fra formannskapet 21.06.2022 er det vurdert trafikksikkerhetstiltak langs Husebyveien.</p> <p>Vurderingen konkluderer med at det ikke er behov for utbedrende tiltak på bakgrunn av at skolebarn blir hentet ved døren og kjørt til skolen.</p> <p>Skolebarn i området har krav på skoleskyss på grunn av lang skolevei. Videre gjøres det en individuell vurdering av barnet og skoleveien for å avgjøre om skoleveien kan kategoriseres som farlig. Ved farlig skolevei har man også krav på skyss.</p> <p>Det kan kreves at eleven går en rimelig distanse til/fra holdeplass eller oppsamlingsplass i forbindelse med skoleskyss. Hva som er rimelig avgjøres etter en konkret vurdering. I denne vurderingen vil faktorer som elevens alder, trafikksikkerhet og fremkommelig på den aktuelle strekningen bli vektlagt. Skysstilbudet skal dekke størstedelen av den totale distansen som gir rett på skoleskyss.</p>
9.3	Hele driftsområdet må sikres med kontinuerlig permanent gjerde. Barn og voksne bruker området til lek og friluftsliv.	Tas til følge. Uttaksområdet skal sikres med permanent stålgjerde.

9.4	Dagens driftstid er akseptabel. Driften er stort sett avsluttet 1530, med unntak av perioder om vinteren.	Tas til orientering. Se punkt 6.16
9.5	Pukkverket tar hensyn ved å utføre knusing om vinteren (oktober-februar).	Tas til orientering
9.6	Dersom det tillates steinknusing innenfor foreslått driftstid (0700-1900) vil dette forverre situasjonen sammenlignet med dagens situasjon. Det bør ikke foregå støyende aktivitet etter 1530 om sommeren, dette vil være til sjenanse for fastboende og ferierende. Foreslår at arbeidstiden reduseres i sommerhalvåret for å unngå dette. Støyen bør også reduseres i fellesferien.	Tas til etterretning – Det har kommet flere innspill til driftstiden. Se punkt 6.16
9.7	Det er viktig at det gjennomføres støyskjermede tiltak mellom SM1/2 og Husebyveien 12. Det påpekes at flytting av grovknuser vil dempe støyen, men hvor lang tid vil det ta før grovknuseren kan flyttes?	Når grovknuseren skal flyttes er avhengig av uttaket i pukkverket. Før denne kan flyttes må fremdeles alle støykrav opprettholdes. Det er opp til drifter av pukkverket å sikre at de drifter i henhold til regelverket.
9.8	Byggehøyde på 10m i SM3 er svært høyt og vil ruve i landskapet. Terrenget er allerede hevet en del, ca. 4m.	Tas til orientering. Byggenes høyde, samt nær og fjernvirkninger er gjort rede for før 2. gangsbehandling. Illustrasjonene viser at bygget her stort, men at dette ikke fremstår som

		spesielt ruvende i landskapet. Høyden er viktig for å sikre at bygget kan brukes etter hensikten om å ha garasje/verksted for anleggsmaskiner.
9.9	Er Husebyveien offentlig vei? Veien har blitt driftet privat. Hvem skal stå ansvarlig for vedlikehold når trafikken på veien økes som følge av økt aktivitet i pukkverket.	Tas til følge. Veien har blitt omtalt som offentlig ved en feil. Veien er privat. De som bruker veien, står ansvarlig for vedlikeholdet.

10.	Thea Glenton Raknes, Halvorshavn 1, 3480 Filtvet	Kommunedirektørens kommentar:
10.1	<u>Trafikksikkerhet:</u> Krysset mellom Husebyveien og Bjørnstadveien må utbedres for å gi bedre trafikksikkerhet for skolebarn som kommer til og fra bussen. Det mangler både fotgjengerfelt og fortau/gangvei her. Gangvei er regulert og bør sikres opparbeidet i planforslaget.	Tas til orientering. Trafikksikkerheten er vurdert i eget notat. Vurderingen konkluderer med at det ikke er grunnlag for fotgjengerfelt her. Det er regulert fortau på en side av veien, men dette er ikke opparbeidet. Planen med fortauet er gammel og det er ikke forholdsmessig å pålegge pukkverket å bekoste opparbeidelse av fortauet. Se merknad 2.4
10.2	<u>Forringelse av egen eiendom:</u> Innsender er bekymret for hva økt aktivitet i pukkverket kan bety for egen bolig og eiendom. I tidligere dialog med pukkverket har det blitt lovet å montere rystelses måler på husets grunnmur.	Tas til følge – I forurensningsforskriften §30-8 står det at naboer skal varsles ved sprengning. Naboer defineres som omkringliggende boliger etc. Statsforvalter og DSB er myndighet som skal følge opp forurensning og risiko ved sprengning.

	<p>Pukkverket har lovet å varsle før sprenging, men har ikke fulgt dette opp.</p> <p>Hva vil utvidelsen bety for eiendommen?</p>	<p>Virksomheten skal ha rutiner for varsling og kontroll av skader på bebyggelse i sine internkontroller rutiner.</p>
10.3	<p><u>Støy, støv og andre utslipp:</u> Innsender spør om de vil oppleve økt støy fra pukkverket sammenlignet med i dag. Det poengteres også at lastebiler på vei ned Husebybakken bråker og virvler opp mye støv.</p>	<p>Støyanalyser fra planforslaget viser at utvidelsen fører til mindre støy som følge av at støvende maskiner og prosesser legges i bunn av pukkverket.</p> <p>Trafikkanalysen viser en liten økning i antall lastebiler som kjører på Husebyveien. En asfaltering av den nedre delen av veien vil bedre støvsituasjonen her.</p> <p>Normal maks avstanden for støvmålinger er satt til 500m i forurensingsforskriften.</p> <p>Dersom det forekommer støvnedfall utover de grenseverdiene som er satt i forskriften innenfor 500m av pukkverket skal det gjennomføres tiltak for å begrense støvnedfallet.</p> <p>Asfaltering av Husebyveien er et slikt tiltak.</p> <p>I forurensningsforskriften §30-4 står det: <i>Virksomheten skal gjennomføre effektive tiltak for å redusere støvutslipp fra all støvende aktivitet slik som knusing, sikting, transport og lagring.</i></p> <p>I veiledningen står det: <i>Om virksomhetens spredning av støv på anleggsområdet ikke medfører ulempe for naboene direkte, kan</i></p>

		<i>støvet likevel føre til ulempe ved transport ut fra anlegget, fram til eller langs offentlige veier slik at det likevel er nødvendig med fukting av trafikkarealer mv.</i>
--	--	---

11.	Solveig Bratseth og Tore K. Nilsen, Husebyveien 4 3480 Filtvet	Kommunedirektørens kommentar:
11.1	Bestemmelse 2.1.2, tilsvarende tidsbegrensinger (man-fre 0700 og 1600) som settes for sprengning bør også gjelde for pigging og knusing som er like støyende som sprengning.	Tas til Orientering – se merknad 6.16
11.2	Det ligger 6 boliger i Husebyveien, det bor i dag 1 skolebarn i der, samt barn under skolealder. Det må sikres trygg skolevei for barna. Det foreslås enten bygging av gang-/sykkelvei, eller at kommunen garanterer gratis skoleskyss fra døren til skolen gjennom grunnskolen.	Tas til orientering, se svar på merknad 10.1. Skoleskyss er sikret gjennom opplæringsloven.
11.3	Permanent stålgjerde rundt uttaksområdet bør settes opp umiddelbart. Bruddet er farlig for barn i dag.	Tas til orientering, Sikring av uttaksområdet er lagt inn som rekkefølgekrav i planbestemmelsene.

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Dato: 21.09.2022
Vår ref: 19/00350-5
Deres ref: S20/76

Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av reguleringsplan for Hurum pukkverk i Asker kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 9. august 2022.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om saken

Asker kommune har vedtatt å legge ut reguleringsplan for Hurum pukkverk på høring og offentlig ettersyn. Hensikten med reguleringsplanen er å legge til rette for å utvide uttaksområdet, i tråd med området som i kommuneplanens arealdel er avsatt til råstoffutvinning.

Innenfor varslet planområde er det to bergarter. Bergarten som det hittil er tatt ut mest av er en middels til grovkornet gabbro, og brukes blant annet til produksjon av isolasjon hos Rockwool og som byggeråstoff i lokalområdet og regionen. Den andre bergarten det også ønskes tatt ut mer av består av granittiske bergarter og egner seg godt som byggeråstoff. Den foreslåtte utvidelsen gir omtrent like mengder av de to steinkvalitetene som fins i bruddet, med et totalt estimert volum på 2,6 millioner m³. Utvidelsen forutsetter omlegging av veien Nedre Husebykollen.

Uttalelse fra DMF

DMF viser til vår uttalelse til oppstart av reguleringsplanen, datert 25. februar 2019. I uttalelsen ga vi innspill om å utforme uttaksområdet basert på geologien, konsesjonsplikt, sikring, skjerming og etterbruk.

Det er vist i planen at uttaksområdet er vurdert og utformet for å kunne ta ut bergarter som har kvaliteter til isolasjonsprodukter og byggeråstoff.

Føringer for uttaket

Reguleringsbestemmelser bør ikke gis på en slik måte at de binder opp drifta og avslutningen av masseuttaket. Reguleringsbestemmelser må gjennom en ny behandling ved behov for endring, eventuelt at tiltakshaver søker om dispensasjon fra bestemmelser som er i konflikt med driftsplanen. En driftsplan er et dynamisk verktøy for tiltakshaver, og skal kunne endres i takt med løpende bergfaglige vurderinger og andre driftsrelaterte forhold. Vesentlige endringer av driftsplanen skal godkjennes av DMF.

Det er nevnt i planbeskrivelsen kapittel 3.2.1 at det er gjort vurderinger av forskjellige uttaksområder, -retninger og -dybder. Det ser imidlertid ut som om at det mangler en del av redegjørelsen i første avsnitt. DMF forventer at denne redegjørelsen er ferdigstilt innen planen skal sluttbehandles.

Plankartet og bestemmelsene §§ 2.1.3 og 2.1.4 setter maksimal dybde for uttaket i BSM 1 og BSM 2 til kote +92. Fastsetting av uttaksdybde er førende for uttakets omfang. Bunnkoten er fastsatt ut fra alternativ 2, som gir lavest uttaksmengde og utnyttelse av mineralressursene. DMF savner en begrunnelse av hvorfor det minste alternativet er valgt.

DMF oppfatter føringer for pallegeometri i bestemmelsene § 2.1.2 andre ledd og beskrevet i planbeskrivelsen kapittel 3.2.1, som gjeldende for avsluttet uttak. Vi vurderer derfor at dette ikke legger føringer for uttaksdriften.

Sikring

Planbeskrivelsen omtaler sikring i kapittel 3.2.5 og i «fall ned i pukkverket» i ROS-analysen. DMF savner i omtalen av sikring, en vurdering av om det er avsatt tilstrekkelig areal som muliggjør opparbeiding, vedlikehold og tilsyn med sikringstiltak. Dette er særlig relevant for delområde BSM 1 mot Nedre Husebykollen, da uttaksområdet går helt ut til plangrensen.

Bestemmelser knyttet til fysiske sikringstiltak bør forenkles. Dersom det er ønskelig å beholde formuleringene i planforslaget, bør bestemmelsene om sikring samles i samme paragraf:

- § 2.1.3 tredje ledd
- § 2.2 siste setning
- § 2.3 siste setning
- § 3.5

DMF oppfordrer til at bestemmelsen om sikring omformuleres til følgende, eller på en lignende måte: «Uttaket skal til enhver tid være forsvarlig sikret». Se vår driftsplanveileder¹ for fast fjell for mer informasjon om sikring.

Avslutning, istandsetting og etterbruk

Bestemmelser knyttet til avslutning og istandsetting i § 2.1.2 andre og siste ledd, bør skilles ut i en egen paragraf.

¹ Driftsplanveileder – fast fjell:

https://dirmin.no/sites/default/files/driftsplanveileder_fastfjell.pdf

DMF tar til etterretning vurderingene i planbeskrivelsen knyttet til etterbruk. Det er ingen bestemmelser i planen for hvilket formål uttaksområdet skal istandsettes til. Dette begrunnes i den langsiktige driften, uvisst tidspunkt for avslutning og behovet for å kunne benytte hele uttaksområdet så lenge det er i drift.

Konsesjon

DMF minner om at utvidelse av uttaket krever en ny driftskonsesjon, jf. mineralloven § 43. Søknad skal sendes til DMF. Berørte parter og lokale myndigheter vil høres før konsesjon eventuelt gis.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Henning Sigstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Henning Sigstad

Mottakere:

Asker kommune

Katrineåsveien 20

3440 RØYKEN

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Vår ref.: 606494/2022 - 2022/45317
Deres ref.: 20/76
Dato: 23.09.2022

Uttalelse - Gbnr 343/75 - Hurum Pukkverk - Detaljregulering - Offentlig ettersyn - Asker kommune

Vi viser til brev fra Asker kommune datert 09.08.2022 som gjelder høring av detaljregulering for Hurum pukkverk i Asker kommune.

Hensikten med planforslaget er å legge til rette for å utvide uttaksområdet i tråd med kommuneplanens arealdel hvor området er avsatt til nåværende og framtidig råstoffutvinning. Området er i dag uregulert.

Tiltaket er vurdert ut fra fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet, forvalter av fylkesveg og som fagmyndighet for kulturminnevern. Fylkeskommunen har følgende merknader:

Støy og luftkvalitet

Det er kommunen som er støyfaglig myndighet.

Det er positivt at retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) og veileder for vibrasjoner og støt (NS 8141) er tatt med i bestemmelsene.

Samferdsel

Geometriske tegninger

Det må lages en detaljplan av krysset mot fylkesveien med sporingskurver. Geometriske tegninger (C-tegning og E-tegning) med sporingskurver må oversendes til Viken fylkeskommune for gjennomsyn. **Disse skal være godkjent av oss før endelig planvedtak.**

Hensikten med tegningene er å dokumentere at tiltaket er gjennomførbart og at det er avsatt tilstrekkelig areal til tiltaket i reguleringsplanen.

Frisikt

PLAN Avdeling for kommunale planer

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

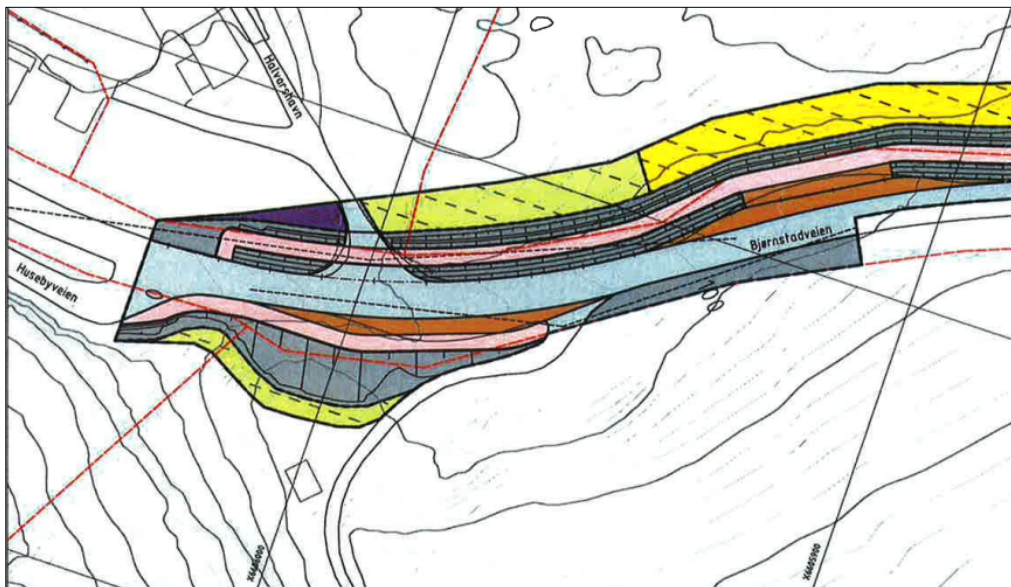
Frisktsoner skal reguleres som hensynsoner i plankartet og det må tas inn en planbestemmelse om dette. Friskt skal også vises i plankartet. Krav til friskt i krysset skal være 6 x 78m.

Reguleringsbestemmelsene må sikre at innenfor frisktsonene er det ikke er tillatt med busker, gjerde eller andre sikthindre med høyde større enn 0,5 m over veibanen til fylkesveien. Denne reguleringsbestemmelsen er viktig av hensyn til trafikksikkerheten til gående, syklende og kjørende.

Gang- og sykkelvei langs fylkesvei 281 / Skolebarn

Vi ber kommunen å vurdere om det er behov for å knytte rekkefølgebestemmelse mot opparbeidelse av gang- og sykkelvei frem til busslommene langs fylkesveien. Dette av trafikksikkerhetshensyn til skolebarn fra de seks husstandene i Husebygrenda.

Utsnitt av reguleringsplankart for g/s Husebyveien – Filtvet

Kulturarv

Ved arkeologiske registreringer utført av fylkeskommunen i 2020 ble det funnet nyere tids kulturminner knyttet til drift av jerngruver. Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner. Jerngruvene var kjent for blant annet Hurum historielag, men de var ikke kartfestet og lå ikke inne i kulturminnedatabasen Askeladden eller i kommunale kart. Derfor ble ikke dette fanget opp og spilt inn i Buskerud fylkeskommunes uttalelse til varsel om oppstart av planarbeidet i 2019.

Ved registreringene i 2020 ble det funnet tre skjerp med brudd og bruddsteinshauger, og flere mindre ferdselsveier som kan knyttes til skjerpene (Askeladden- ID 274932-1-6, 274935-1-6, 274904 og 274931). Se vedlagte registreringsrapport.

Disse kulturminnene er rester etter Huseby gruver som var i drift i andre halvdel av 1700-tallet, og som hørte til Moss jernverk. Det er ikke kjent andre tilsvarende kulturminner i tidligere Hurum kommune, og dette kulturmiljøet har derfor stor verdi for området.

Planforslaget som er til offentlig ettersyn vil føre til at færre av kulturminnene knyttet til gruvedriften fjernes enn ved etablering av pukkverk i den utstrekningen som ble foreslått ved varsel om oppstart. Planforslaget vil også få negative konsekvenser for landskapet i noe mindre grad enn det varslede planområdet.

Ved førstegangsbehandling av planforslaget vedtok formannskapet i Asker kommune at flytting av hyttevei ikke tillates. Vi ser dette som positivt, siden det vil føre til færre inngrep i og rundt kulturminnene. Vi anbefaler utover dette at planområdets avgrensning flyttes mot øst og begrenses til østsiden av dagens hyttevei. På denne måten vil en unngå at kulturminner fjernes og planen vil få mindre negativ innvirkning på kulturmiljøet og landskapet rundt sporene etter den historiske gruvedriften.

Det er viktig at det gjøres tiltak for å redusere nær- og fjernvirkningen til pukkverket og at området istandsettes så snart som mulig etter avsluttet drift. Vi ser det som positivt at det er foreslått bestemmelser om vegetasjonsskjerm for å hindre innsyn, om tilrettelegging for vegetasjonsetablering fortløpende og istandsetting av området etter avslutning av pukkverksdriften.

Viken fylkeskommune ber om at de som skal utføre arbeid i området gjøres særlig oppmerksomme på at det kan være ukjente kulturminner på eiendommen. Alle kulturminner eldre enn 1537 er fredet, også slike som ikke er registrert. Viken fylkeskommune minner om meldeplikten i henhold til kulturminneloven:

Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredete kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og Viken fylkeskommune varsles, jf. Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, (Kulturminneloven) § 8.

Vennlig hilsen

Mads Jørgen Lindahl

Seniorrådgiver

Kopi til:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Jonas André Johannessen, 32266638

Asker - Uttalelse til høring av detaljreguleringsplan for Hurum pukkverk - 343/75

Vi viser til brev datert 9. august 2022 med høring av detaljregulering for Hurum pukkverk i Asker kommune.

Bakgrunn

Det fremgår av planforslaget at det skal legges til rette for å utvide uttaksområdet i tråd med kommuneplanens arealdel hvor området er avsatt til nåværende og framtidig råstoffutvinning. Området er i dag uregulert.

Vi ga innspill til planarbeidet, i vårt brev datert 15. januar 2019. Vi ba blant annet om at hensyn til forurensing, støy, naturmangfold, landskap, friluftsliv, samfunnssikkerhet og beredskap ble ivare tatt i tråd med nasjonale føringer.

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering

Vi har følgende konkrete merknader knyttet til nasjonale og viktige regionale interesser:

Avrenning og forurensing

Det fremgår av planbeskrivelsen at avrenning fra bruddområdet vil bli håndtert med sedimentbasseng før drenering mot vannforekomst 010-16-R Huseby Solberg bekkefelt. Planområdet ligger ca. 600 meter fra Oslofjorden med en høydeforskjell på ca. 100 meter. Der Husebybekken renner ut i Oslofjorden, ligger bløtbunnsområdet Halvorshavn – Husebystøa som

er en lokalt viktig naturtypelokalitet i strandsonen. Det er også registrert ålegrassamfunn i dette området.

Det er en forventning at sedimentasjonsdammene, som avbøtende tiltak, og bekken blir fulgt opp gjennom jevnlig prøvetakning for å overvåke partikler/suspendert stoff, nitrogen og pH-verdi. Det er viktig at det blir foretatt undersøkelser av vannkvaliteten før tiltaket igangsettes og at dette følges videre opp under driften av uttaket.

Vi vil følge dette videre opp i forbindelse med oppfølging av virksomheten etter forurensningsforskriften. Vi minner i den sammenheng om at virksomheten er meldepliktig etter forurensningsforskriften § 30-11. Meldingsskjema finnes på hjemmesiden vår.

Vi viser i den sammenheng til forurensningsforskriften § 30-6 om utslipp til vann, hvor det er krav om at utslippet ikke skal påvirke vannkvaliteten i primærresipienten slik at tilstandsklassen for resipienten endres.

Massehåndtering og istandsetting

Flytting av masser og maskiner er en viktig årsak til utilsiktet *spredning av fremmede organismer* og av *skadegjørere i landbruket*. I januar 2016 trådte forskrift om fremmede organismer i kraft (naturmangfoldloven kapittel IV). Fremmede organismers påvirkning på truede arter er økende, og vi ber kommunene være spesielt oppmerksomme på dette.

I forhold til tilbakeføring av landskapet etter ferdig masseuttak, er det en forutsetning at det blir gjennomført en etappevis tilbakeføring og istandsetting. Det er viktig at det blir tatt hensyn til det omliggende landskapet og at revegetering skjer naturlig ved påfylling av stedeagne masser.

Støy og luftkvalitet

Det har tidligere vært søkt unntak fra støygrensene i forurensningsforskriften kapittel 30 for drift i eksisterende uttaksområde. Vi avslø denne søknaden i vårt brev datert 27. mai 2020. Det opplyses om at ved en eventuell utvidelse av bruddet, vil de mest støyende anleggselementene flyttes nærmere bergveggene for å sikre at støyeksponeringen holdes under grenseverdien. Virksomheten må påse at de planlagte aktivitetene ikke medfører overskridelser av grenseverdiene for støv og støy og det er en forutsetning at de planlagte avbøtende tiltakene sikrer dette.

Det er positivt at retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) og veileder for vibrasjoner og støt (NS 8141), samt tiltak for å dempe støv er tatt med i bestemmelsene.

I planbestemmelsene (punkt 2.1.2. 5. ledd) er det satt krav til støv som viser til kravene i forurensningsforskriften kapittel 30. Vi mener at kravene til støvnedfall og støvmålinger bør fremgå direkte i reguleringsplanen. Dette for å sikre at kommunen kan følge opp disse kravene.

Konklusjon

Vi viser til de overnevnte merknadene og ber om at disse blir etterfulgt i planarbeidet og gjennom videre drift ved virksomheten. Utover dette har vi ingen spesielle merknader til planforslaget ut fra nasjonale og viktige regionale interesser som vi er satt til å ivareta.

Ellers viser vi til [Statsforvalterens forventninger til kommunal arealplanlegging for 2022](#), og til [overordnede føringer for kommunal planlegging innenfor Statsforvalterens ansvarsområde](#). Vi anbefaler nettsidene www.planlegging.no og [Miljøstatus](#).

Vi ber om å få tilsendt vedtaket i saken og eventuelt godkjent reguleringsplan.

Med hilsen

Brede Kihle
seniorrådgiver

Jonas André Johannessen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Viken fylkeskommune

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 220

PB 5091 Majorstuen

1702

0301

SARPSBORG

OSLO

ASKER KOMMUNE

Postboks 353
1372 ASKER

Saksbeh./tlf.nr.: Marit Ekroll Nyland/
Deres ref./Deres dato: 156/22 / JTRYTI / S20/76 /
L22586/22/ 09.08.2022
Vår ref.: 14/00965-55
Vår dato: 17.08.2022

Høringsuttalelse - Offentlig ettersyn - Reguleringsplan - Hurum Pukkverk - Gnr 343 bnr 75 Asker

Statnett viser til varsel datert 09.08.2022 om høring av reguleringsplan for Hurum Pukkverk i Asker kommune.

Statnett uttaler seg ved å ha konsesjon etter energiloven til å eie og drifte 300 kV transmisjonsnettledning Flesaker – Tegneby øst for planområdet.

Vedlagt følger et oversiktskart over anlegget.

Tiltak nært transmisjonsnettanlegg.

Statnett understreker at det ved planlegging og gjennomføring av arealplan er det særlig viktig at følgende forhold ivaretas:

Rystelser:

Sprengningsarbeider og virksomhet i massetaket må ikke påføre ledningsanlegget skade. Transmisjonsnettet er ømfintlig for vibrasjoner, og har derfor fastsatt grenseverdier for vibrasjoner på konstruksjoner som kan påvirkes. Grenseverdien for transmisjonsnettanlegg er satt til 20 mm/sek på mastevanger og 30 mm/sek på fundament. Tiltakshaver er ansvarlig for at grenseverdiene overholdes, og må sørge for at det monteres rystelsesmålere som overvåker transmisjonsnettanlegget. Resultatene må kunne dokumenteres og kontrolleres og kostnadene forbundet med målingene må dekkes av tiltakshaver.

Støv:

Det fremgår av bestemmelser til arealformål at pukkverket skal ha installert vanningsanlegg for å dempe støv. Støv på transmisjonsnettanlegg kan medføre kortslutning og utfall. Statnett ber pukkverket iverksettes tiltaket spesielt når virksomheten medfører støv med vindretning mot transmisjonsnettanlegg.

Anleggsarbeid nært høyspentanlegg – 30 meters varslingsgrense

Det må ikke iverksettes tiltak som medfører forringelse av adkomst til Statnetts anlegg. Det må heller ikke gjøres inngripen i terrenget som medfører endring av overdekningen over jordkabler,

skade på mastejording eller oppfylling av terrenget som medfører redusert høyde opp til luftledningsanlegg.

Arbeid nært spenningsnett anlegg, for eksempel sprengningsarbeid, anleggsarbeid og skogsarbeid, må skje på en måte som ikke gir fare for skade på personell eller Statnetts ledninger, maskiner og utstyr.

Det er en varslingsplikt for slikt arbeid dersom det skal foregå nærmere enn 30 meter målt horisontalt fra nærmeste strømførende line. Statnett skal da kontaktes seinest 6 uker før planlagt oppstart av arbeidet, slik at befaring kan gjennomføres og avtale om aktuelle sikkerhetstiltak kan inngås.

Det vises ellers til veiledning på Statnett sin hjemmeside;

<https://www.statnett.no/om-statnett/vart-hms-arbeid/arbeid-nar-hoyspentanlegg/>

samt publikasjonen "Anleggsmaskiner og elektriske anlegg" som finnes der.

Statnett ber om at den sistnevnte publikasjonen følger det videre planarbeidet da denne illustrerer grunnlaget for vårt HMS-arbeid ved ledninger og kabler som er spenningsnett.

Statnett ber om at ROS-analyse for planen/tiltaket gjennomføres med hensyn til transmisjonsnett som kritisk infrastruktur. Analysen må behandle både gjennomføring og ferdig bygget anlegg.

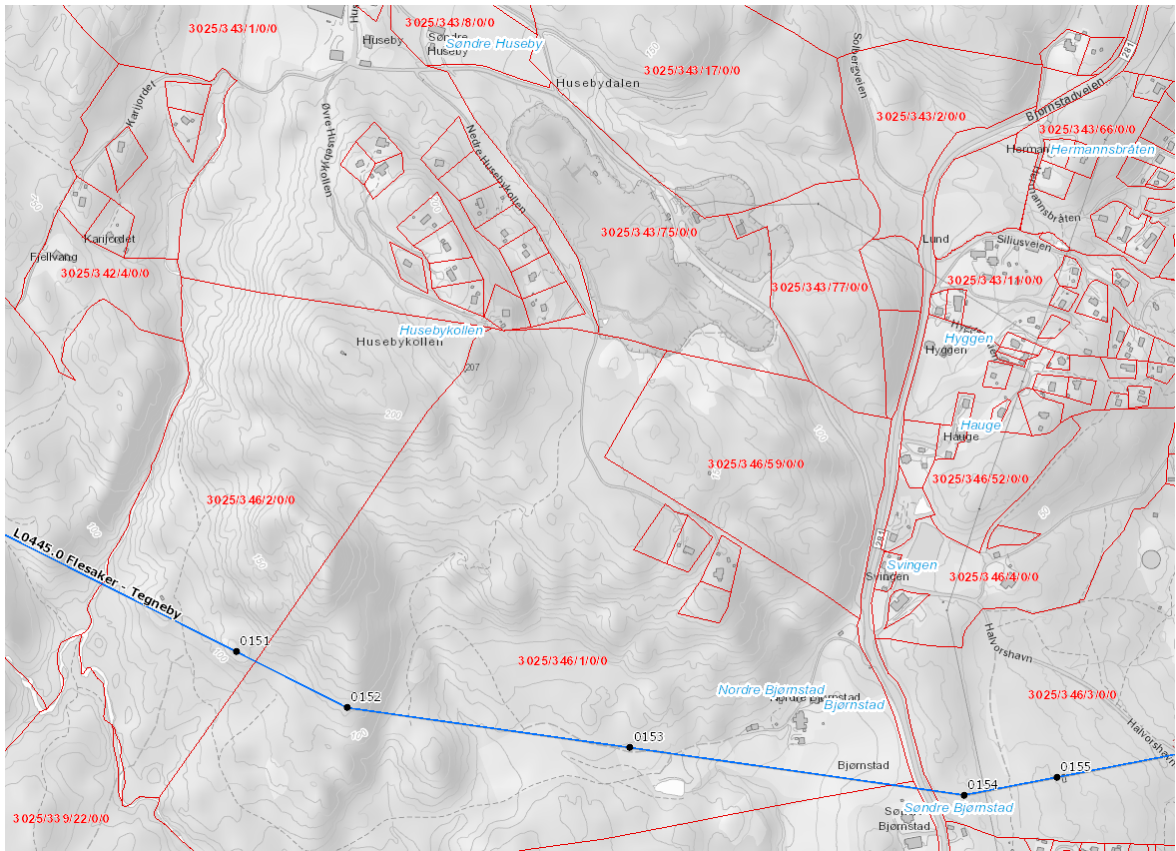
Statnett ber om å få være høringspart i det videre planarbeidet og høring av driftskonsesjon.

Med vennlig hilsen

Lars Erik V. Lauritsen
Seniorrådgiver

Marit Ekroll Nyland
Saksbehandler

Kopi: NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT NVE

Figur 1. Oversiktskart som viser Statnetts anlegg i planområdet.

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Tofte, 24.08.2022

Høringsuttalelse til reguleringsplan for Hurum pukkverk (sak 20/76)

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken (NiHR) har tidligere uttalt seg om planene for utvidelse av Hurum pukkverk i brev til Hurum kommune av 17.12.2018. Vi foreslo den gang å bruke kote 150 som øvre grense for uttaksområdet sør og øst for dagens uttaksområde.

I forslaget som nå er lagt ut til offentlig ettersyn er det foreslåtte framtidige uttaksområdet mindre enn i det opprinnelige planforslaget, men det fører allikevel til en omfattende utvidelse mot sør og vest, hvor de negative konsekvensene for landskap, naturmangfold, friluftsliv, kulturminner og hytter er størst.

Mangelfull utredning

NiHR er ikke enige i kommunedirektørens vurdering, som er at «uttaksgrensen som er foreslått tar tilstrekkelig hensyn til kultur, natur og friluftverdier [sic]». Av grunnlagsmaterialet og analysene som er vedlagt saken, kan vi ikke se at konsekvensene av vårt uttaksavgrensingsforslag har blitt konkret utredet, og det har ikke blitt foretatt beregninger av hvor mange års drift en utvidelse av uttaksområdet inntil kote 150 vil kunne gi grunnlag for.

Det vises til en større utvidelse mot sør og vest er nødvendig for at den mest økonomisk verdifulle bergarten skal kunne utnyttes, og at dette må til for at pukkverksdrifta skal bli «regningssvarende». Dette framstår imidlertid som en udokumentert påstand. Hva innebærer begrepet «regningssvarende» i denne forbindelsen? Betyr det at pukkverket ikke vil kunne drives videre? I så fall: Hva er grunnlaget for å hevde dette?

Forslaget om uttaksgrense ved kote 150 opprettholdes

NiHR sitt opprinnelige standpunkt står derfor fortsatt ved lag: Vi mener at det ikke per dags dato er behov for å regulere et så stort uttaksområde som planforslaget vil åpne for. Med ei avgrensning av uttaksområdet til kote 150 vil pukkverket fortsatt kunne ta ut gabbro i overskuelig framtid – dersom uttaksvolumet per år fortsetter i samme tempo som tidligere. Man vil også kunne utnytte andre bergarter, som er mindre økonomisk lønnsomme, men som det allikevel er behov for, og som bør kunne drives med overskudd.

Dersom man så på et tidspunkt i framtida har kommet i den situasjonen at hele området opp til kote 150 er tatt ut, og det fortsatt er et politisk ønske om å la pukkverket drive videre på gabbroforekomsten i sør og vest, ja da får man utarbeide en ny reguleringsplan når den tid kommer. Det vil, etter alle solemerker, gå tiår før dette vil kunne bli aktuelt.

Flytting av hytteveien

I punkt 2.1 i vedtaket står det: «Flytting av hyttevei tillates ikke. Det forutsettes dialog mellom de berørte hytteeiere som benytter den aktuelle veien som adkomst og tiltakshaver for å finne alternativ løsning». For NiHR framstår det som uklart hva dette punktet faktisk

innebærer, all den tid plankartet viser at hytteveien skal flyttes, og eksisterende hyttevei ligger i det som er avmerka som framtidig uttaksområde. Betyr punktet at hytteveien allikevel kan flyttes dersom tiltakshaver og berørte hytteeiere finner en «alternativ løsning»? I så fall er setningen «Flytting av hyttevei tillates ikke» villedende. Slik NiHR leser setningen, slår den kategorisk fast at veien ikke skal flyttes, og at ikke noe kan endre på denne beslutninga. Slik vil vi tru at mange andre også oppfatter setningen. Dersom vi slik har forstått setningen riktig, er NiHR enige i dette punktet, og synes at det bør innarbeides i reguleringsplanbestemmelsene. Det bør i så fall framgå utvetydig, at hytteveien ikke under noen omstendigheter skal røres, men fortsatt ha samme trasé som i dag.

I tilleggsnotatet datert 20.06.2022 nevnes det at uttaksområdet enten må avgrenses slik at eksisterende hyttevei ikke blir berørt, eller at pukkverket må innløse de to berørte hyttene. Dette siste alternativet blir også sagt å være «ikke regningssvarende». I så fall bør vel reguleringsplanforslaget trekke konsekvensen av denne vurderinga, og legge opp til ei avgrensning av uttaksområdet som ikke berører hytteveien. Dersom man ikke kan begrense uttaksområdet til kote 150 fordi det ikke er «regningssvarende» kan vi vanskelig forstå at man vil ha vedtatt en reguleringsplan som, slik vi forstår det, heller ikke er regningssvarende, på grunn av innløsningskostnaden for hyttene.

Transport av masser fra djupvannskai

I punkt 2.5 i vedtaket står det: «Det vurderes å sette krav i bestemmelsene til at en prosentsats av transporten skal gå over kai». NiHR støtter at bestemmelsene setter et slikt krav.

Kommentarer til reguleringsbestemmelsene

I punkt 2.2.1 står det at prøveresultater av vannkvalitet i Husebybekken skal rapporteres til kommunen, og at vannkvaliteten skal overvåkes med en årlig vannprøve. NiHR vil påpeke, at kun én vannprøve i året er langt fra tilfredsstillende for å kunne gi gode data om pukkverkets konsekvenser for vannkvaliteten. Prøver må tas på ulike tidspunkt av året, og, ikke minst, både i tørre perioder og nedbørsperioder. Bestemmelsene bør kreve minst én månedlig vannprøve, og minst en fjerdedel av disse bør tas i perioder med mye nedbør og/eller snøsmelting. Hva som skal regnes som en «nedbørsperiode» bør også defineres.

I punkt 2.1.3 beskrives tiltak for å hindre spredning av fremmede arter i forbindelse med tilkjøring av masser til uttaksområdet. Det står at tiltakshaver skal kontrollere at massene ikke er forurensa. Det står imidlertid ikke noe om *hvordan* dette skal kontrolleres. NiHR frykter at «kontrollen» i dette tilfellet ikke vil bli noe mer enn ei erklæring om at massene er reine fordi tilbydereren av massene *sier* at massene er reine. Reguleringsbestemmelsene må, etter vårt skjønn, inneholde *etterprøvbare* tiltak for å hindre at tilkjørte masser inneholder fremmede arter. Det bør settes krav om organisme-drepende bestråling og/eller annen godkjent rensning av alle tilkjørte masser, utført av godkjente anlegg. Ingen masser bør deponeres i området uten at det kan dokumenteres at slik rensing har funnet sted.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Styret

Asker kommune
v/Samfunnsutvikling - Plan
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Husebykollen, 23.09.2022

Dette brevet sendes elektronisk til post@asker.kommune.no
Ved elektronisk overført svar, vennligst bruk begge adressene
post@husebykollen.org og aageba@coherence.no.

343_75 Høringsuttalelse – Offentlig ettersyn – Reguleringsplan – Hurum Pukkverk

Husebykollen Hytteeierforening viser til varsel om høring av reguleringsplan for Hurum Pukkverk, Filtvet i Asker, bl.a. publisert i RHA den 18.08.2022.

Hytteeierforeningen uttaler seg på vegne av 17 eiere av fritidsboliger på Husebykollen. Fritidsboligenes nærhet til steinbruddet vises i vedlagte oversiktskart (Vedlegg 1).

Hytteeierforeningen har tidligere uttalt seg om planene for den store utvidelsen av pukkverket bl.a. i forbindelse med høringen om planprogrammet i brev til Hurum kommune av 18.01.2019, i presentasjon på informasjonsmøtet i regi av Asker kommune 18.03.2021 og i oppfølgingsbrev av 04.04.2021.

Vi har ved disse anledninger påpekt at utvidelsen vil desimere naturmangfold, kulturminner og friluftsliv og medføre verdireduksjon av fritidseiendommene ved at landskapet og friluftsområdet rundt hyttene ødelegges. Dette gjelder spesielt fritidsboligene i syd.

Hytteeierforeningen har også spilt inn konstruktive forslag som vil begrense disse skadevirkningene, herunder fremmet forslag om å avgrense uttaksområdet.

I tillegg har vi påpekt at driften i steinbruddet er slikt rigget at den genererer plagsomt støynivå og meget sjenerende støvflukt. Vi har uttrykt at dette står på tiltakshavers manglende vilje til å redusere ulempene og forøvrig ta tilbørlige hensyn under driften. At knusemaskinene ble kjørt for fullt i 2 uker i juli 2022, nettopp i høysesong for bruk av fritidsboligene, er ikke hensynsfullt.

Det ble utarbeidet en tiltaksplan mot støy (2017)¹ etter våre gjentatte klager til Fylkesmannen/ Statsforvalteren, men denne er ikke godt nok fulgt opp.

Plankartet (Vedlegg 2) som er lagt ut til offentlig ettersyn, viser at uttaksområdet er noe mindre enn det opprinnelige forslaget. Men også denne utvidelsen, inklusiv omlegging av adkomstveien til fritidsboligene i syd, vil være svært ødeleggende for landskap, friluftsliv og kulturminner mot syd og vest.

Uttaket og flytting av adkomstveien til fritidsboligene i syd vil resultere i at disse fritidsboligene blir liggende isolert med bratte skrenter og skjæringer på alle sider.

Dette betyr at våre innspill etter informasjonsmøtet² er like gjeldende nå som den gang.

¹ Tiltaksplan Hurum Pukk AS – Støy. Asplan Viak. Oppdrag 611263-01 – Hurum Pukk AS Hurum Pukk AS, Reguleringsplan. Oppdragsgiver: Hurum Pukk AS.

² Oppfølging av informasjonsmøtet 18. mars 2021 ang. forslaget til reguleringsplan for Hurum Pukk AS i Husebykollen (04.04.2021)

Utredninger som mangler

Vi registrerer at planforslaget er behandlet i flere runder i Asker kommune i forkant av politisk behandling.

I brev til tiltakshaver som bekrefter mottak av planens 3. revisjon anmoder kommunen at «..forslagstiller vurderer en uttaksgrense som ligger øst for den eksisterende adkomstveien til eiendommene i syd». Kommunen begrunner dette slik: «Vi anser konsekvensene av å omlegge veien for usikre og potensielt uforholdsmessig inngripende i viktige naturverdier.» (24.02.2022)³. Dette er utdypet av kommunen i en «Sjekkliste og merknader» til planforslagets 3. revisjon.

På tross av dette er et begrenset alternativ ikke bearbeidet og vurdert i planforslagets 4. revisjon. Alternativet er avfeid med at et slik begrenset alternativ ikke er «regningsverdigg», uten at dette er nærmere forklart og begrunnet.

I merknadsbehandlingen bruker kommunedirektøren påstanden ukvalifisert som argument for å «forsvare» at «Uttaksgrensen som er foreslått tar tilstrekkelig hensyn til kultur, natur og friluftsv verdier ... »⁴.

Påstanden gjentas med noen andre ord i fremlegget til formannskapet (FSK) 1. gangsbehandling: «Uttaksgrensen har blitt justert for å ta tilstrekkelig hensyn til naturverdier, kulturminner, friluftsliv interesser og samtidig sikre forutsetningen for en økonomisk bærekraftig drift»⁵

I samme dokument hevdes det at «Faglige analyser er lagt til grunn i vurderingen av ulike alternative uttaksgrenser,...». Vi antar at referansen her er konsekvensutredningene i planbeskrivelsen, men der inngår ikke som nevnt alternativet med uttaksgrense som ligger øst for den eksisterende adkomstveien til eiendommene i syd, selv om det altså ble etterspurt av kommunen (se ovenfor). Av for oss ukjent årsak er «faglige analyser» for dette alternativet ikke gjennomført.

Hytteieierforeningen er uenig i kommunedirektørens vurdering og mener at 2. gangsbehandling ikke kan skje medmindre det foreligger en grundig vurdering av nevnte alternativ. Det legges opp til store, varige og irreversible naturinngrep og da fordres det en saksbehandling som favner alle relevante forhold, herunder analyse og vurdering av «regningsverdigg» og «økonomisk bærekraftig drift». Et relevant moment i en slik vurdering er tidsbegrensning av reguleringsplanens gyldighet, se side 5.

Svikt i saksforberedelsenes avsluttende fase

På tross av at tiltakshaver ikke har vurdert et planomfang som beholder hytteveien, har Avdeling for samfunnsutvikling/Plan, bygg og eiendom (heretter Plan&bygg) akseptert planforslagets versjon 4 som tilstrekkelig for å igangsette politisk behandling (11.05.2022)⁶. Dette står i motsetningsforhold til det som er uttalt i forbindelse med fremlegget av versjon 3: « Det ble (også) kommunisert at vurderinger knyttet til et tredje alternativ til uttaksgrense som ikke fordrer omlegging av adkomstveien skulle synligjøres i planforslaget.» (24.02.2022). Ennvidere skriver kommunen dersom tiltakshaver velger å bringe versjon 3 til 1. gangsbehandling i FSK: «Vi vil også gjøre oppmerksom på at kommunen da vil vurdere å fremme et alternativt planforslag der uttaksgrensen er lagt på østsiden av adkomstveien.»

Dette har administrasjonen av for oss ukjent årsak unnlatt å følge opp.

Vi reagerer også på at planforslaget, som er grunnlaget for høringen ikke er oppdatert med vedtakene i FSK (21.06.2022) som uttrykkelig sier «Følgende endringer skal innarbeides i planene *for saken legges ut på høring*» (vår kursivering) etterfulgt av pkt. 1: «Flytting av hyttevei tillates ikke.»

Likevel sendes planen ut på høring uten at et alternativ hvor hytteveien ikke flyttes er fremlagt eller det har kommet til en enighet med de berørte hytteeierne.

³ 343/75 Reguleringsplan Hurum Pukkverk - Svar - Revidert planforslag 16.02.2022

⁴ 347/75 Reguleringsplan Hurum Pukkverk – Merknadsbehandling

⁵ 343/75 Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - Saksframlegg til FSK's 1. gangs behandling 21.06.2022..

⁶ 343/75 Reguleringsplan for Hurum Pukkverk – Mottatt planforslag.

Vi vil be om at manglene rettes opp i forkant av den kommende 2. gangsbehandling.

Omlegging av Nedre Husebykollen er sterkt inngripende

Til FSK's behandling av planforslaget 21.06.2022 legger kommunedirektøren frem et «Politisk tilleggsnotat»⁷ fra konsultantselskapet Asplan Viak/tiltakshaver. Der hevdes det at «Planforslaget forutsetter en *mindre omlegging av indre del* (vår kursivering) av Nedre Husebykollen,»

Dette står i motstrid til kommunens oppfatning i henhold til brev av 22.02.2022 referert ovenfor. Utsagnet tilbakevises på det sterkeste av hva omleggingen betyr av landskaps- og naturødeleggelser. Faktum er at den foreslåtte traseen er *stor omlegging* som skal gå i et kupert åsområde med koller og søkk og ødelegge turstier, kulturminner og rødlistede arter.

Vi har «gått opp» traseen og ser at omleggingen vil bli brutal når anleggsmaskiner skal sprengre ut terrenget for å lage et veiløp med bredde 6 meter inkl. grøfter. I dette området er det ikke mulig å finne en trasé som er naturlig egnet for et slikt veiløp.

Konklusjonen er at uttaksområdet må begrenses slik at dette unngås, dvs. at den eksisterende adkomstveien beholdes.

Formannskapets vedtak er uklart og ikke fulgt opp

Vedtaket punkt 2 inneholder 5 punkter som innledes med «Følgende endringer skal innarbeides i planene før saken legges ut på høring».

Vi har søkt etter hvor disse endringene foreligger i planbeskrivelsen, uten å finne spor av dem. Enda viktigere er det at plankartet ikke er endret i henhold til første setning i vedtakets punkt 2.1 er «Flytting av hyttevei tillates ikke.». I plankartet er hytteveien Nedre Husebykollen lagt i en ny trasé, og den eksisterende hytteveien ligger innenfor området som planen sier skal sprenges bort (BSM2). Det er derfor uklart hva «Flytting av hyttevei tillates ikke» egentlig betyr.

Det blir ikke klarere når neste setning i vedtaket lyder slik: «Det forutsettes dialog mellom de berørte hytteeiere som benytter den aktuelle veien som adkomst og tiltakshaver for å finne alternativ løsning.». Betyr dette at eksisterende hyttevei *allikevel* kan flyttes?

Hytteeierforeningen mener at forutsetningen om en slik dialog underminerer vedtakets kategoriske «Flytting av hyttevei tillates ikke.» og medfører at spørsmålet om hytteveien skyves over på eiere av to fritidsboliger. Man risikerer også at avklaring om hytteveien skyves fremover en ubestemt tid.

For å rydde bort all tvil og skape klarhet bør det til 2. gangsbehandling i FSK foreligge et nytt plankart med BSM2 begrenset inn mot en hensynssone mot eksisterende hyttevei. Reguleringsbestemmelsene bør fastslå at eksisterende hyttevei *skal bestå som den er*.

Reguleringsbestemmelsene mangler viktige elementer

Det er, slik Hytteeierforeningen oppfatter det, kun plankartet og reguleringsbestemmelsene som er juridisk bindende⁸. Av den grunn er plankartet og reguleringsbestemmelsene av kritisk betydning for hvordan tiltakshaver kan operere.

Det foreliggende forslaget til reguleringsbestemmelser er ikke godt strukturert og flere i viktige forhold lite konkrete. Det gis mange åpninger for skjønn og unndragelser.

Etter behandlingen av 3. revisjon av planforslaget, har Plan&bygg som omtalt ovenfor utarbeidet en liste med reguleringsbestemmelser som anbefalinger for tiltakshaver å innarbeide.

Vi synes Plan&bygg her har fremsatt enkelte viktige og gode forslag, og vi noterer at tiltakshaver bare delvis har innlemmet dem i høringsversjonen av bestemmelsene.⁹

⁷ Tilleggsnotat lagt til 21.06.22 - Reguleringsplan for Hurum pukkverk - Notat fra Asplan Viak

⁸ Se f.eks. <https://www.lillestrom.kommune.no/samfunnsutvikling/planer/reguleringsplaner/hva-er-en-reguleringsplan/> og <https://www.wr.no/aktuelt/ukens-tips/rechtsvirkning-av-plandokumenter/>

⁹ Reguleringsplan for Hurum pukk AS Forslag til reguleringsbestemmelser (21. juni 2022).

HUSEBYKOLLEN HYTTEEIERFORENING

Stiftet 15. juli 2006

Støy og støvflukt fra pukkverkdriften er en stor belastning særlig for eierne av fritidsboligene som ligger nærmest bruddkanten, og vi mener at tiltakshaver i større grad bør kunne gjennomføre avbøtende tiltak.

Problemområdet tilsier en tydeliggjøring og skjerpelse i reguleringsbestemmelsene. En generell henvisning som « Driften skal være i samsvar med øvrige krav i forurensningsforskriften kap. 30.» er lite forpliktende og tillitsvekkende.

Det bør derfor settes inn tematiske overskrifter og lages egne avsnitt for bestemmelser iht. disse.

Støy

Regbest (punkt 2.1.1): «Støy fra virksomheten skal ikke overskride grenseverdiene angitt i retningslinje T-1442 -2021.»

Kommentar: Dette er for upresist. Det må angis hvilke punkter/tabeller i T-1442 -2021 som skal gjelde. I tillegg bør det angis kvalitetskriterier angående tilfredsstillende støynivå på uteoppholdsarealer, samt bygningenes stille side.

Beskrivelse av avbøtende tiltak må inn i bestemmelsene, ref. T-1442 -2021, avsn. 5.1:

«Avbøtende tiltak bør sikres i plankart og/eller bestemmelser.»

Reguleringsbestemmelsene bør konkretisere hvordan tiltakshaver vil tilfredsstille kravene i Forurensningsforskriften § 30-3 Skjerming:

«Stasjonære virksomheter skal anlegges slik at terrenget og bruddkanten samt vegetasjon i størst mulig grad vil skjerme aktivitetene i bruddet og hindre direkte innsyn fra naboer.

Mobile/midlertidige virksomheter skal skjermes mot innsyn og støy med voller/lagerhauger etter hvert som pukk/masser tas ut.»

Det er ovenfor referert til tiltaksplanen mot støy¹⁰. Til eksempel beskrives der at knusemaskiner kan skjermes ved bruk av absorbenter og tungt platemateriale bygget rundt knuseren, og at «tillatt driftstid er kun hverdager mandag-torsdag kl. 7–19, og ikke i månedene mai–september.»

Hytteieierforeningen ber om at tiltak fra tiltaksplanen mot støy tas inn i reguleringsbestemmelsene. Det er jo nettopp her det er mulig å realisere tiltak som til nå kun har vært en «papirovelse». Vedlegg 3 inneholder en tabell hentet fra tiltaksplanen der avbøtende tiltak fremgår.

Støv

Regbest (punkt 2.1.1): « Pukkverket skal ha installert vanningsanlegg for å dempe støv.»

«Det skal for Nedre Husebykollen nr. 8, 14 og 18 gjennomføres støvmålinger i henhold til forurensningsforskriften § 30-9. Støvnedfallsmålinger målt i 30-dagers intervaller skal være i minst ett år, og skal ikke avsluttes før målingen dokumenterer at kravene i §30-5 overholdes.»

Kommentar: Utsagnet om vanningsanlegg er langt fra tilfredsstillende. Hytteieierforeningen har gjentatte ganger forsøkt å få klarhet i dets kapasitet, bruksomfang og effekt uten å lykkes. I den sammenheng har det fremkommet at tiltakshaver fraskriver seg ansvaret hva gjelder vanningsanlegg på innleide knuseverk.

Reguleringsbestemmelsene må derfor konkretisere hvordan tiltakshaver vil tilfredsstille kravene i Forurensningsforskriften § 30-4 Støvdempende tiltak, eksempelvis slik:

- Stasjonære og egne eller innleide flyttbare knuseverk skal ha overrislingsanlegg med tilstrekkelig kapasitet og et tilstrekkelig antall dyser for å dempe støvmengden under produksjon. Støv i forbindelse med utkjøring av masser skal dempes ved vanning av deponier. Åpne lagre av råvarer og produkter skal plasseres slik at de blir minst mulig utsatt for vind som kan gi støvflukt, og skal i perioder uten nedbør fuktes med vann for å unngå støvflukt.

¹⁰ Tiltaksplan Hurum Pukk AS – Støy. Asplan Viak. Oppdrag 611263-01 – Hurum Pukk AS Hurum Pukk AS, Reguleringsplan. Oppdragsgiver: Hurum Pukk AS.

- På borerigg skal det være montert støvoppsamler for å minimere støveksposering og støvflukt.
- Driftsprosedyrer for støvdempingstiltak skal tas inn i bedriftens internkontrollsystem.
- Prøvetaking av støvnedfall og analyse skal planlegges og utføres av uavhengig konsulent/fagkyndig.

Det vises forøvrig til anbefalinger fra kommunen i «Sjekkliste og merknader» til planforslaget 3. revisjon.

Utvalget av adresser på Nedre Husebykollen (nr. 8, 14 og 18) må inkludere den adressen som er mest plaget av støv, nemlig nr. 6. Nr. 8 er ikke i bruk og ligger skjermet bak tett vegetasjon. Nr. 18 ligger helt i sydenden av veien og er ikke berørt av støvflukt.

Kravet i Forurensningsforskriften §30-5 er maks 5 g/m² mineralsk nedfall i løpet av 30 dager. Imidlertid har kommunen hjemmel til å stille strengere krav.¹¹ Støvflukt er kanskje det mest plagsomme med steinbruddet for eierne av fritidsboligene langs Nedre Husebykollen. Det er tilfeller der hytteeiere må «evakuere» på grunn av ukontrollerte utslipp¹². Hytteeierforeningen foreslår derfor at kravet settes til 3 g/m².

Tillatt driftstid og tidsperiode

Regbest (punkt 2.1.2): «Drift skal begrenses innenfor tidsrommet mandag – fredag fra klokka 0700 – 1900. Sprenging skal bare skje mandag – fredag mellom kl. 0700 og 1600. Transport inn og ut av pukkverket, samt salg av ferdigvarer, kan også finne sted lørdager mellom 0800 – 1300.»

Kommentar: At driften inkl. boring/sprengning kan startes opp kl. 0700 betyr sjenerende støy på ugunstig tidspunkt. Det bør legges begrensninger i bestemmelsene, f.eks. at sprengning ikke tillates før etter kl. 0800.

Pga. helgebruk av fritidsboligene, bør driften fredager avsluttes senest kl. 1400. Det bør også legges inn i reguleringsbestemmelsene at i perioden 15. mai til 15. august skal det ikke bores, sprenges eller knuses stein.

For å begrense ulempene pga. støy og støv, bør reguleringsbestemmelsene stadfeste forslaget i tiltaksplanen om bruk av grovknuser kun mandag–torsdag og ikke i månedene mai–september.

Avrenning

Regbest (punkt 2.1.3): «Vannkvaliteten i utløpsbekken fra driftsområdet skal overvåkes med årlig vannprøve.»

Kommentar: Prøvetaking en gang pr. år, under uspesifiserte forhold, er ikke tilfredsstillende. Det bør spesifiseres at prøvetaking skal skje med en bestemt hyppighet og/eller under ulike nedbørsforhold. På grunn av utslipp av sprengstoffrester og en presset Oslofjord, må nitrogen/ammoniakk inngå i måleprogrammet.

Prøvetakning skal tas der vannet renner ut i resipienten. Det må lages plan som skal godkjennes av kommunen for tømning av sedimenteringsbasseng. Prøvetakingsresultater og tømning av basseng skal journalføres og kunne fremvises.

Tidsgrense for reguleringsplanens gyldighet

I planbeskrivelsen anslås det at med uttak ned til kote 92 i områdene BSM1 og BSM2 vil levetiden for bruddet være 75 år.

Vi mener det både er unødvendig og uforsvarlig å vedta en plan som binder fremtidige generasjoner til å måtte godta at et helt naturmiljø blir rasert. I løpet av 1–3 generasjoner vil mye endres, og man må kunne anta at kravet om ivaretagelse av naturmangfold vil forsterkes med tiden.

¹¹ Forskrift om begrensnings av forurensning (forurensningsforskriften)

Del 7. Krav til forebygging av forurensning fra visse virksomheter eller utslippskilder
Kapittel 30. Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel

¹² <https://www.rha.no/hytteiere-fortviler-over-drift-i-steinbruddet-vi-stover-ned/o/5-70-375843>

HUSEBYKOLLEN HYTTEEIERFORENING

Stiftet 15. juli 2006

Hytteieierforeningen støtter derfor synspunktet som fremkom under 1. gangsbehandlingen om å sette en tidsgrense for reguleringsplanens gyldighet til f.eks. 20 eller 25 år, og dette bør inn i reguleringsbestemmelsene.

Med en tidsgrense og uttaksbegrensning som foreslått, vil en realisering av FSKs vedtak om at eksisterende adkomstvei til fritidsboligene i syd ikke skal flyttes kunne oppnås på en enkel måte.

Dersom tidsgrensen skulle nås kan tiltakshaver gis anledning til å fremme søknad om utvidelse av uttaksområdet (eventuelt utarbeide en ny reguleringsplan), basert på erfaringer med driften og eventuelt nye forutsetninger som angår f.eks. behov for råstoffet og endret politisk syn på avveininger av natur, kultur og bruk av naturressurser.

Mottak av masser

Regbest (punkt 2.1.3): «Tiltakshaver skal etablere mottakskontroll som dokumenterer mottatt volum, hvor massene kommer fra og at de ikke er forurenset.»

Kommentar: Det må fastsettes hvordan mottakskontrollen *konkret* skal foregå, og tiltakene og resultatene må kunne kontrolleres i ettertid.

Kontrollen og tiltakene må ta høyde for at masser kan inneholde uønskede arter som kan være følgeorganismer med pryddplanter o.l. (snegler, invertebrater) og karplanter (som rynkerose, kjempespringfrø, parkslirekne og bjørnekjeks).

Uttak ned til kote 92 i BSM2

Regbest (punkt 2.1.4): «Det tillates uttak ned til kote 92».

Kommentar: Det må fastsettes krav til pallehøyde, pallebredde og istandsetting etter avslutning av hvert palletrinn, tilsvarende bestemmelsen for BSM1 og BSM2.

Oppføring av bygninger på område BSM3 (serviceområdet)

Regbest (punkt 2.1.5): «Det tillates maksimalt 2200 m² BRA innenfor området. Maksimal byggehøyde er 10 meter over gjennomsnittlig planert terreng rundt fasaden.»

Kommentar: Slik bygningsmasse, byggehøyde og plassering (min. 12,5 m fra Husebyveiens senterlinje) er ikke omtalt og således ikke vurdert i planbeskrivelsen.

Vi reagerer derfor på at dette lanseres først på dette stadium av prosessen, og ber Plan&bygg kreve konsekvensutredning som fremlegges til 2. gangsbehandlingen.

Forskjøning av området mot Husebyveien (BSM3, BSM4, BSM5)

Regbest (punkt 2.1.5 og 2.1.6): «Området langs veien skal forskjønes med stedegen vegetasjons som hinder innsyn til driftsområdet.»

Kommentar: Her må begrepet «forskjønes» konkretiseres og kravsettes, ref. pkt. 3 i FSK's vedtak 21.06.2022. Først og fremst må det kreves at «brakka» og vekten fjernes. Det må kreves etablering av en jordvoll mot BSM5 og BSM3, bortsett fra innkjøring til BSM3.

Skråningen/vollen mot bruddområdet bør kreves jevnet ut og sedimenteringsbasseng i BSM4 anlegges mellom voll og bruddkant. Sedimenteringsbasseng i BSM5 skal etableres bak jordvoll med vegetasjon.

Det bør kreves tiltak for skjerming av «tilleggsbruddet» som ifølge plankartet antagelig er tenkt som en alternativ adkomst til hovedbruddet. Innkjøringen bør være et skråplan med høyde mot bruddet for hindre innsyn.

Det bør settes som krav at tiltakshaver engasjerer faglig ekspertise for å lage en plan for arrondering av terrenget og vegetasjonetablering.

Rekkefølgebestemmelser

Regbest punkt 3.4: «Flytting av hytteveien til eiendommene: gnr 346, bnr 36 og 37 tillates ikke før det er foreligger en gjensidig avtale mellom berørte hytteieier og tiltakshaver. Berørte hytteieiere og tiltakshaver skal gjennom dialog komme frem til en alternativ løsning.»

HUSEBYKOLLEN HYTTEEIERFORENING

Stiftet 15. juli 2006

Kommentarer: FSK's vedtak sier tydelig at «Flytting av hyttevei tillates ikke.» Betenkelighetene ved at det i tillegg legges opp til å finne «alternativ løsning» ved dialog mellom partene, er omtalt ovenfor på side 3.

Skal bestemmelsen om dialog ha mening, må det fastsettes hvem som skal ta initiativet, og når dialogen skal være avsluttet.

Minstekravet må være at det avkreves rapport fra tiltakshaver innen en viss frist, f.eks. et halvt år etter 2. gangsbehandling i FSK og før arbeid starter i BSM2.

Nytt punkt 3.6: Sikring av Husebyveien for myke trafikanter

Før oppstart av arbeid innenfor BSM2 skal det foreligge en plan for hvordan myke trafikanter ved fysisk skille skal sikres mot (tung)trafikken langs Husebyveien.

Planen skal inngå som en del av utredningen av trafikksikringstiltak langs Husebyveien som skal foreligge før 2. gangs behandling, ref. pkt. 2 i formannskapetets vedtak 21.06.2022.

Nytt punkt 3.7: Asfaltering av Husebyveien

Tungtrafikken på Husebykollen medfører støvplage og at det oppstår «vaskebrett». Utvidelsen av bruddet gir en lang periode med økt trafikk. Det bør derfor pålegges tiltakshaver å besørge asfaltering, samtidig med sikringstiltak omtalt i nytt punkt 3.6.

De foreslåtte nye punktene 3.6 og 3.7 samsvarer med oversendelsesforslag fremkommet ved behandlingen av planbeskrivelsen i Utvalget for plan og byggesaker 15.06.2022.

Nytt punkt 3.8: Godkjennelse av ny driftsplan

Uttaksområdet BSM2 er en stor endring i driften som fordrer ny driftplan. Uttak i BSM2 skal derfor ikke påbegynnes før det foreligger godkjent driftsplan fra Direktoratet for mineralforvaltning. Denne driftsplanen skal spesifisere at uttak holdes innenfor BSM2-området øst for eksisterende adkomstvei til fritidsboligene i syd.

Med vennlig hilsen,

Styret i Husebykollen Hytteeierforening
post@husebykollen.org

Åge Borg-Andersen
aageba@coherence.no

Bjarne Blikeng (styreleder)
bjarne.blikeng@gmail.com

Kirsten Barrum (styremedlem)
kirstenbarrum@gmail.com

Irina Lee (styremedlem)
irinairina@gmail.com

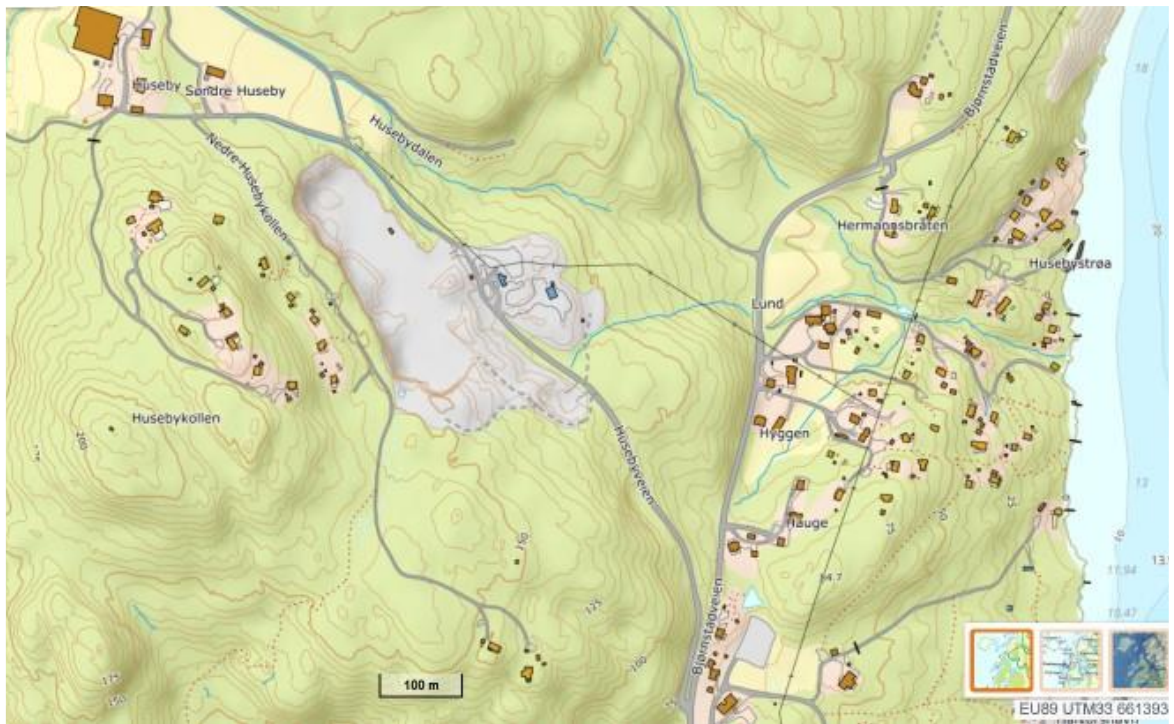
Vedlegg

Husebykollen Hytteeierforening (org.nr. 918 121 927) organiserer 17 eiere av fritidsboliger på Husebykollen i Filtvet. Foreningens formål er bl.a. å ivareta eiernes felles interesser, bidra til et godt fritids-/friluftsmiljø i området Husebykollen samt representere i foreningssaker overfor grunneiere, kommunen, pukkverket (Hurum Pukk AS) o.a.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevet signatur.

VEDLEGG 1

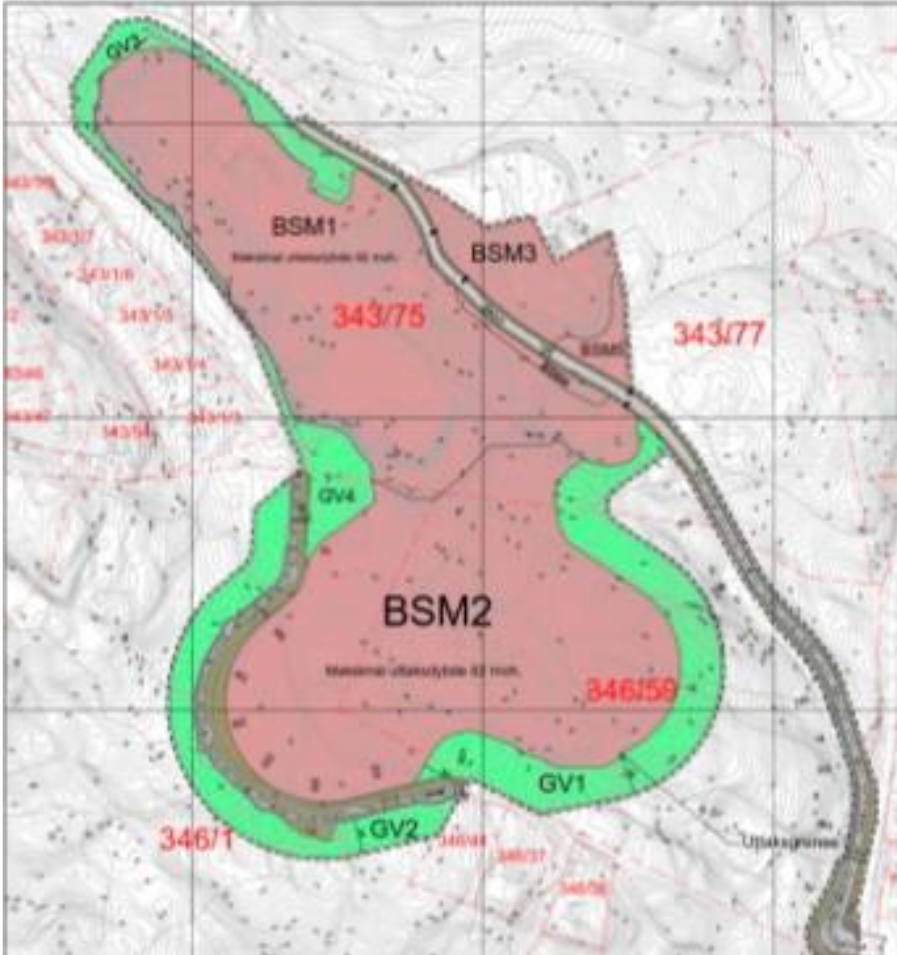
Husebykollen med fritidsboliger og adkomstveier

<https://www.norgeskart.no>

VEDLEGG 2

Plankart fremlagt i høringen

VEDLEGG 3

Tiltaksplan Hurum Pukk AS – Støy. Asplan Viak. Oppdrag 611263-01 – Hurum Pukk AS Hurum Pukk AS, Reguleringsplan. Oppdragsgiver: Hurum Pukk AS.

Side 6

Nr	Ber.høyde	Grenseverdi	Driftssituasjon	Tidsperiode	Maskiner i drift	Avbøtende tiltak
A	4 meter	L _{DEN} 55 dB	Normaldrift	Hele året minus fellesferie.	Knusestrinn 2	Ingen
B	4 meter	L _{DEN} 55 dB	Boreperiode	2-3 uker hver periode. 1-2 perioder per år. Kan kun foregå i perioden oktober – april.	Knusestrinn 2 og borerigg	Ingen
C1	4 meter	L _{DEN} 50 dB	Pukking av sprengstein	5-6 uker per år, i perioden oktober – april.	Knusestrinn 1, 2 og pigghammer	Gummiduk på sorteringsverk/harpe, lokal skjerming av grovknuser og sorteringsverk/harpe, gummiplater i lastekasse på grovknuser.
C2	4 meter	L _{DEN} 50 dB	Pukking av sprengstein	5-6 uker per år, i perioden oktober – april.	Knusestrinn 1, 2 og pigghammer	Gummiduk på sorteringsverk/harpe, lokal skjerming av grovknuser og sorteringsverk/harpe, gummiplater i lastekasse på grovknuser. Begrenset effektiv driftstid på pigghammer til inntil 2 timer pr. dag.
D	4 meter	L _{DEN} 55 dB	Pukking av sprengstein	5-6 uker per år, i perioden oktober – april.	Knusestrinn 1 og 2	Ingen
E	4 meter	L _{DEN} 55 dB	Pukking av sprengstein	5-6 uker per år, i perioden oktober – april.	Knusestrinn 1 og 2	Gummiduk på sorteringsverk/harpe, lokal skjerming av grovknuser og sorteringsverk/harpe, gummiplater i lastekasse på grovknuser.

Hurum Pukk AS

Asplan Viak AS

Anne og Pål Sæthre
Husebyveien 12
3480 FILTVET

23. september 2022

Asker kommune v/Samfunnsutvikling - Plan
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

MERKNADER TIL REGULERINGSPLAN FOR HURUM PUKK AS

2.1.1 Regner med at pukkverket skal ha installert OG BRUKE vanningsanlegg for å dempe støv.

2.1.2 Lyd bærer veldig godt opp til oss som bor i Husebyveien 12, så at det skal være arbeids tidsrom på 12 timer fra kl 0700 til 1900 synes vi er alt for lenge. Vi krever at arbeidstiden skal begrenses fra 0700 til 1600. 9 timers arbeidsdag er vanlig. Sånn som det er pr i dag, starter bråket i pukkverket kl 0630 og lastebiler kommer FØR det og stilles opp i påvente av opplesning. Opplesning i tomt lasteplan høres også veldig godt opp til oss.

2.1.5 Husebyveien 12 ligger så høyt at vi har utsikt rett ned til serviceområde til pukkverket. Maksimal byggehøyde bør begrenses med 1 meter eller 2. Vi prøver å la det gro opp trær slik at vi ikke ser området, men om de trærne blir for høye, tar de også utsikten mot fjorden.

2.2 Offentlig vei ?? På lovdata.no beskrives offentlig vei slik: Offentlig vei er vei eller gate som er åpen for allmenn ferdsel og som blir holdt ved like av stat, fylkeskommune eller kommune. Alle andre veier eller gater blir i denne loven å regne for private. Husebyveien vedlikeholdes og driftes av oss som bor/ferierer og jobber her.

Med vennlig hilsen

Anne og Pål Sæthre

Sign

Asker kommune v/Samfunnsutvikling - Plan,
Katrineåsveien 20,
3440 Røyken,
e-post til post@asker.kommune.no

Ang. 343/75 Reguleringsplan for Hurum Pukkverk - offentlig ettersyn/ Høring

Dette er høringsinnspill fra eierne av Nedre Husebykollen 18 og 20 som blir hardest rammet av denne nye utvidelsen av steinbruddet i Husebykollen. Dette innspill kommer i tillegg til høringsuttalelser fra Husebykollen Hytteeierforening som vi stiller oss 100 % bak.

Konsekvenser for hytteeiere i nedre Husebykollen 18 og 20:

- Hyttene blir liggende igjen på en «knaus» med ett 70 meter dypt steinbrudd krater omkranset på ene siden av hyttene og en naturlig fjellskrent på andre siden. Se figur 1 og figur 2.
- Hyttene mister tilgang til de nærmeste natur og friluftsområder, områder hvor vi plukker bær og sopp og benyttes hele året.
- Hyttene mister sin bruksverdi som fritidseiendommer i og med at vi mister tilgang til de nærmeste natur og friluftsområder.
- Eneste tilgang til hyttene blir over en 30 meter bred fjellskrent hvor det er ett 70 meter dypt steinkrater på ene siden og en naturlig skrent på den andre siden.
- Hytteeierne i dette området har hittil vært forskånet for de verste støy og støvplager, nå vil dette slå inn for fullt for disse hyttene også.
- Hytteeierne vil få store økonomiske tap igjennom at hyttene «ikke er salgbare» og en må ta ett milliontap hvis de skal selges for å kunne komme unna ulempene med denne utbyggingen.

Følgende ble bestemt av Formannskapet i Asker kommune under 1. gangs behandling:

*Følgende endringer skal innarbeides i planene **før saken legges ut på høring.***

1. *Flytting av hyttevei tillates ikke. Det forutsettes dialog mellom de berørte hytteeiere som benytter den aktuelle veien som adkomst og tiltakshaver for å finne alternativ løsning.*

Vi kan bekrefte at tiltakshaver **ikke** har tatt kontakt med oss hytteeiere som er berørt av dette punktet for å forsøke å komme til enighet eller finne alternative løsninger. Løsninger som beholder hytteveien, er heller ikke sendt ut på høring. Hytteeierne har her en tinglyst rett til vei over området som er berørt og den alternative veien på bruddkanten kan ikke aksepteres.

Vi hytteeier i Nedre Husebykollen 18 og 20 er villige til å diskutere løsninger, men det må være tiltakshaver som tar initiativet til disse. Slik denne planen er sendt ut nå finnes det ingen alternativer

Vi mener at planforslaget som er lagt fram i høringen er fullstendig urimelig for oss hytteeiere i Nedre Husebykollen 18 og 20, hvis Asker kommune mener at en skal gå med på disse massive naturinngrepene må de kreve at tiltakshaver kommer til enighet med oss hytteeier om kjøp av disse eiendommene. Dette må komme inn i reguleringsbestemmelsene.

Filtvet 19/9-2023

Bjarne Blikeng Nedre Husebykollen 18
Jon Iddeng Nedre Husebykollen 20

Figur 1, Illustrasjon vist i planprogrammet fra tiltakshaver, hyttene er vist nederst til venstre

Fugleperspektiv fra sørøst - Alternativ 2, uttak ned til kote 92

Figur 2, Illustrasjon vist fra Asker Kommunes 3D kart av området.

Fra: Jørgen Sæthre [jorgenc3@online.no]

Til: Postmottak Asker kommune [Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no]

Kopi:

Sendt: 23.09.2022 18:29:22

Emne: Ref: S20-76

Vedlegg:

Kommentarer til 343-75 Reguleringsplan for Hurum Pukk - offentlig ettersyn

Synes at mange av endringene er forbedrende og konstruktive. Vi synes at det er greit at det er drift i området, men ønsker at driften skal kunne ta hensyn til oss som bor og bruker området fast året rundt.

- Vi er en familie med 2 barn, hvor ett er skolebarn, og ett som begynner på skolen om 2 år. Det er derfor viktig for oss at barna våre har en trygg skolevei. Det har de per i dag ikke, da det er allerede er mye trafikk av tungtransport på Husebyveien. Det er viktig for oss at det blir en trygg løsning på dette.

- Det er viktig at hele området er sikret med et kontinuerlig permanent gjerde, da pukkverket ligger i vårt tur- og lekeområdet. Som barn lekte jeg selv rundt på de usikrede fjellskrentene, dette ønsker vi ikke at våre barn skal få muligheten til.

- Som fastboende skal vi leve med de ulemper pukkverket vil gi gjennom hele året hvert år fremover. Det er viktig at vi skal kunne bruke våre uteområder på egen eiendom, samt naturområdene rundt etter normal arbeidstid, uten å bli unødvendig belemret med støy hele året. Frem til i dag, har Hurum Pukk driftet med en tilfredsstillende arbeidstid, som har vært til begrenset sjenanse for oss fastboende. De har stort sett avsluttet alt arbeid kl 15.30, bortsett fra enkelte perioder i vinterhalvåret. Dette har vært tilfredsstillende, og kan fint aksepteres. De har altså tatt hensyn til oss ved å gjennomføre mengdene av knusearbeidet i vinterhalvåret (oktober-februar). Vi antar at i driftstiden (7-19) skal det være mulig med steinknusing, altså vil støyen forverres merkbart ettersom det er etter kl 15.30 at vi oftest er hjemme. Dette vil være til stor sjenanse etter kl 16, i sommerhalvåret, da vi gjerne vil kunne spise/ oppholde oss ute og prate og slappe av sammen uten et knuseverk ved siden av når vi kommer hjem fra jobb. Foreslår at arbeidstiden reduseres sommerhalvåret slik at støybelastningen ikke vesentlig økes for oss. Det bør også taes hensyn og redusere støyen mest mulig i fellesferien.

- På vår eiendom er det tre bolighus. Hvor Husebyveien 12 ligger øverst med utsyn rett ned i arbeidsområdet BSM 1 og 2 fra terrassen. Her kommer det mye støy rett opp. Det er viktig at det gjøres støyskjermende tiltak også i denne retningen, og at dette må løses snarest mulig. Det har blitt fremvist planer for at grovknuseren skal skjermes i et innhuk i fjellet slik at vi ikke vil få lyden rett opp hit. Det er sikkert bra, men hvor lang tid tar det før den får virkning? Slik jeg forstår det er det mye som må knuses før den er klar. Heldigvis har de til nå knust mye på vinterhalvåret da ikke terrassen blir brukt så mye.

- Ser ut fra planen at det er planlagt bygninger på inntil 10 m høyde i bsm 3. Dette vil komme nær vår eiendomsgrense, og vil være til sjenanse i vår utsikt over området mot fjorden fra våre hus. Dette vil ruve i terrenget og vi synes 10 m er høyt, da terrenget allerede er hevet mye i dette området fra opprinnelig terreng. Tipper terrenget allerede er hevet 4 meter på en del.

- Er Husebyveien en offentlig vei (som det står i reguleringsplan)? Kommunen har aldri foretatt vedlikehold på Husebyveien. Dette har vi behandlet som en privat vei, og gjort vedlikeholdet selv på. Hvordan skal dette løses når driften ved pukkverket økes? Veien brukes av 6 boliger, ca 17 hytter og Tofte og Filtvets vannverk i tillegg til Pukkverket.

Mvh. Jørgen Sæthre, Husebyveien 1

Fra: Thea glenton raknes [thea.glenton.raknes@gmail.com]

Til: Postmottak Asker kommune [Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no]

Kopi:

Sendt: 23.09.2022 20:09:53

Emne: S20/76 Innsigelse fra nabo ang REguleringsplan for Hurum Pukkverk

Vedlegg:

Hei,

(Jeg sender denne mailen igjen fra riktig e-postadresse for ordens skyld)

Henviser til brev datert 9.8.22 med svar på epost om status i plansak.

Jeg har også snakket med Peder Brand på telefon etter at jeg mottok brevet.

Mitt navn er Thea Glenton Raknes, og jeg bor med samboer og to små barn (1,5 og 4,5 år) i det røde huset i Halvorshavn 1, 3480 Filtvet.

Jeg har flere bekymringer når det gjelder utvidelsen av pukkverket, som jeg gjerne vil ha notert som innspill denne runden:

1. Trafikksikkerheten langs Husebyveien OG Bjørnstadveien, særlig i krysset. Det står at denne skal utredes, men jeg frykter dette bare gjelder akkurat svingen ned fra Husebyveien og resten av Husebyveien opp til Pukkverket. Vi har barn som snart skal ta skolebussen fra holdeplassen som heter Husebyveien. Dette krysset er allerede skummelt med lastebiler som dundrer ned og forbi. Det mangler både fotgjengerfelt fra vår side til holdeplassen og det er heller ingen gangvei/fortau langs veiene her, selv om denne er regulert. Dette vet jeg har med fylket å gjøre, men nå som det skal gjøres arbeid med krysset synes jeg det må være mulig for de forskjellige partene å snakke sammen og gjøre en innsats for å sikre dette området og gjøre det levelig for oss og barna våre. Det er flere barn i gata bortover her som må kjempe seg over høye brøytekanter og ut i 60-sone for å komme seg til skolebussen i mørket om vinteren. Jeg har tidligere kontaktet kommunen om dette uten å få et eneste svar.

2. Jeg er bekymret for hva utvidelsen av virksomheten ved Pukkverket vil ha å si for trivsel og verdi av vår bolig, da den er veldig gammel (ca.1900). Jeg har tidligere vært i kontakt med pukkverket og fått løfter om at det skal monteres en måler på vår grunnmur. Dette har ikke blitt gjort. De gir heller ikke beskjed før sprengning, jeg mener jeg kun har fått beskjed én gang kort etter at jeg klaget første gang.

Jeg lurer som nevnt også på hva det kan ha å si på verdien av vår bolig og tomt at et pukkverk kommer nærmere og det blir mer trafikk forbi huset på veien som ligger tett inntil.

3. Støy og forurensing - Dette er noe i tråd med punktet over, men vil vi merke mer støy og forurensing? Lastebilene bråker allerede mye på vei ned bakken, og virvler opp mye støv fra grusveien som lander hos oss.

Mvh Thea Raknes

Fra: Solveig Bratseth [solbra@online.no]

Til: Postmottak Asker kommune [Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no]

Kopi:

Sendt: 24.09.2022 20:02:41

Emne: Reguleringsplan for Hurum Pukk as

Vedlegg:

Kommentarer fra fastboende til reguleringsplan for Hurum pukk as.

Punkt 2.1.2.

«Sprengning skal bare skje man-fre mellom kl. 0700 og 1600.»

Dette skal også gjelde for pigging og knusing, da dette er like plagsomt støyende som sprengning.

Punkt 2.2.

Kjørevei SKV1, Husebyveien, er offentlig kjørevei og skolevei for skolebarn.

Innerst i Husebyveien ligger det 6 bolighus. Det bor idag 2 skolebarn (1 skolebarn og 1 barnehagebarn) med adresse Husebyveien. Med 6 bolighus vil det mest sannsynlig være skolebarn her i hele pukkverkets driftsperiode, og disse barna må sikres en trygg skolevei.

Dette kan gjøres ved enten at det anlegges gang/sykelsti m/gatelys langs veien, eller at kommunen garanterer at disse skolebarna får gratis skoleskyss med taxi hjemmefra til skolen i hele grunnskoletiden.

SKV2, Nedre Husebykollen, må ikke flyttes.

Området fra dagens SKV2 og rundt Husebykollen er vårt fineste nærturområde og må ikke ødelegges.

Derfor må bruddkanten mot Husebykollen ligge der den er idag.

Punkt 3.5.

Permanent stålgjerde skal selvfølgelig oppføres rundt uttaksområdet.

Og dette bør settes opp umiddelbart, da bruddkanten har allerede en livsfarlig høyde.

Området rundt pukkverket er nærmiljøet som Husebyveiens barn vil utforske, det er det barn gjør.

Vi håper våre innspill tas til følge.

Vennlig hilsen

Solveig Bratseth og Tore K. Nilsen

Husebyveien 4.

Oppdragsnavn: Hurum Pukk AS
Oppdragsnummer: 611263-01
Møtedato: 25.01.2023
Kl.: 16:00
Sted: Asplan Viak AS -Sandvika
Referent: Hjalmar Tenold

Navn	Firma	E-post	Til stede	Mott. ref.
Bjarne Blikeng	Hjemmelshaver 346/37	bjarne.blikeng@gmail.com	X	X
Jon Wikene Iddeng	Hjemmelshaver 346/36	Jon.Wikene.Iddeng@forskerforbundet.no	X	X
Guri Olsen	Hurum Pukk AS	Guri@juve.as	X	X
Jan Martin Ståvi	Asplan Viak	janmartin.staavi@asplanviak.no	X	X
Roy Erling Nesheim	Asplan Viak	roy.nesheim@asplanviak.no	X	X
Hjalmar Tenold	Asplan Viak	hjalmar.tenold@asplanviak.no	X	X

Møte 25.01.2023 B. Blikeng og J. W. Iddeng

Møte kom i stand med bakgrunn i planutvalget sin 1. gangs behandling hvor de fastsatte at det skulle inngås avtale med to hjemmelshavere før adkomstvegen til hytteeiendommene (Nedre Husebykollen) kan flyttes. Ved planutvalget sin befaring i juni 2022 ble behovet for en bedre dialog fremmet av B. Blikeng.

SAK	TEKST	ANSVAR	FRIST
01	DOKUMENTER FRA MØTE: <ul style="list-style-type: none">Presentasjon fra Asplan ViakPresentasjon fra Bjarne Blikeng og Jon Wikene IddengReferat		
02	PLANPROSESS Kort orientering fra konsulent om status i planprosessen		

03	<p>ENDRINGER PÅ BAKRUNN AV HØRINGEN -MERKNADER FRA KOMMUNEN</p> <p><u>Plankartet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Linjeføring Nedre Husebykollen, begrense omlegging av vei pga kulturminner <p><u>Planbestemmelsene</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Noen presiseringer og redaksjonelle endringer <p><u>Planbeskrivelsen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Presiseringer om forutsatte sikringstiltak (ref DMF) • Presiseringer om mulig bebyggelse i felt BSM3 (begrunnelse for byggehøyde og konsekvenser av dette) • Presiseringer om trafiksikkerhet, vannmiljø og ROS <p><u>Underlagsmateriale mm</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trafiksikkerhetsvurdering; konkluderer med mulig behov for tiltak langs fv 281 fra til bussholdeplass (notat) • Vannmiljø; oppdatert undersøkelse og forslag til overvåkings- og prøvetakingsplan (notat) • ROS-analysen; suppleres med vurdering av risiko for Statnetts overføringsanlegg • Dokumentasjon kryssutbedring Husebyveien x fv 281; forelegges fylkeskommunen (sendt via kommunen) 		
04	<p>SYNSPUNKTER FRA GRUNNEIERNE</p> <p>Nedenfor nevnes viktige stikkord med henvisning til presentasjon fra de to hjemmelshaverne. (x) angir illustrasjon nr.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedre samarbeid og dempe konflikt: Det skal brukes vanningsanlegg på knuseutstyr og lagerhauger. (2) • De to hyttene blir liggende på en «knaus». Mister bruksverdi/salgsverdi. Hyttene må innløses. (5) og (6) • Ny adkomstvei til hytteeiere i sør fra Husebykollen øst for uttaket. (7) • Ytterligere innskrenking av uttaksområde (8) • Endring av reguleringsbestemmelser og andre forbehold (9) 		
05	<p>OPPFØLGING FRA TILTAKSHAVER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planutvalgets vedtak vedrørende ny atkomst til de to hytteeiendommene (ref. forslag om omlegging av Nedre Husebykollen til disse eiendommene) er ikke ønsket fra grunneierne. Grunneierne ba om å få vurdert alternativ atkomst fra nord, øst for planlagt utvidelse av bruddet. De foreslår samtidig at planlagt utvidelse i hyttenes nærområde ble ytterligere redusert med anslagsvis 15 daa. En slik reduksjon vil gjøre dagbruddet så lite og trangt at det vanskeligjør en effektiv og sikker drift. • Tiltakshaver har tidligere i planprosessen vurdert en veiløsning direkte fra Husebyveien slik grunneierne foreslår. En vei her vil medføre betydelige skjæringer, som er mer eksponert mot øst enn selve bruddet, og anses derfor som krevende å innarbeide med tanke på økt fjernvirkning/landskapskonsekvens. Rækkefølgebestemmelsen pkt 3.4 forutsetter at det på et tidspunkt kommer til enighet mellom eier av pukkverket og de to hytteeierne om veiløsningen. Hurum Pukk forholder seg til dette. Foreslåtte endringer i uttaksområdet er omtalt i kap 2.4 		

	<ul style="list-style-type: none">• Tiltakshaver mener det ikke er grunnlag for å innløse hytteeiendommene 346/37 og 346/36. • Tiltakshaver vil imøtekomme følgende:<ul style="list-style-type: none">○ en mindre forskyvning av bruddkanten slik at det oppnås noe større avstand mellom de to hytte-eiendommene og bruddkanten.○ Opparbeide fast rutine for bedre kommunikasjon med naboer○ Orienterer naboskap om planlagt drift i kommende halvårsterminer og ved spesielle hendelser○ Være nøye med varsling ved sprengninger		
--	--	--	--

Referent

Hjalmar Tenold

Utredning

T: 41612729 | 417 99 417

E: hjalmar.tenold@asplanviak.no

Oppdragsgiver: Hurum Pukk AS
Oppdragsnavn: Hurum Pukk AS
Oppdragsnummer: 611263-01
Utarbeidet av: Vegard Saga
Oppdragsleder: Hjalmar Tenold
Dato: 14.03.2023
Tilgjengelighet: Åpent

Trafikksikkerhetsvurdering

1. Bakgrunn

2. Trafikksikkerhetsvurdering

2.1. Dagens bruk av Husebyveien

2.2. Veistandard Husebyveien

2.3. Er det behov for sikring av myke trafikanter med fysisk skille i Husebyveien?

2.4. Er det behov for asfaltering av Husebyveien?

2.5. Utbedring av krysset Husebyveien og fv. 281 Bjørnstadveien

2.6. Oppsummering og konklusjon

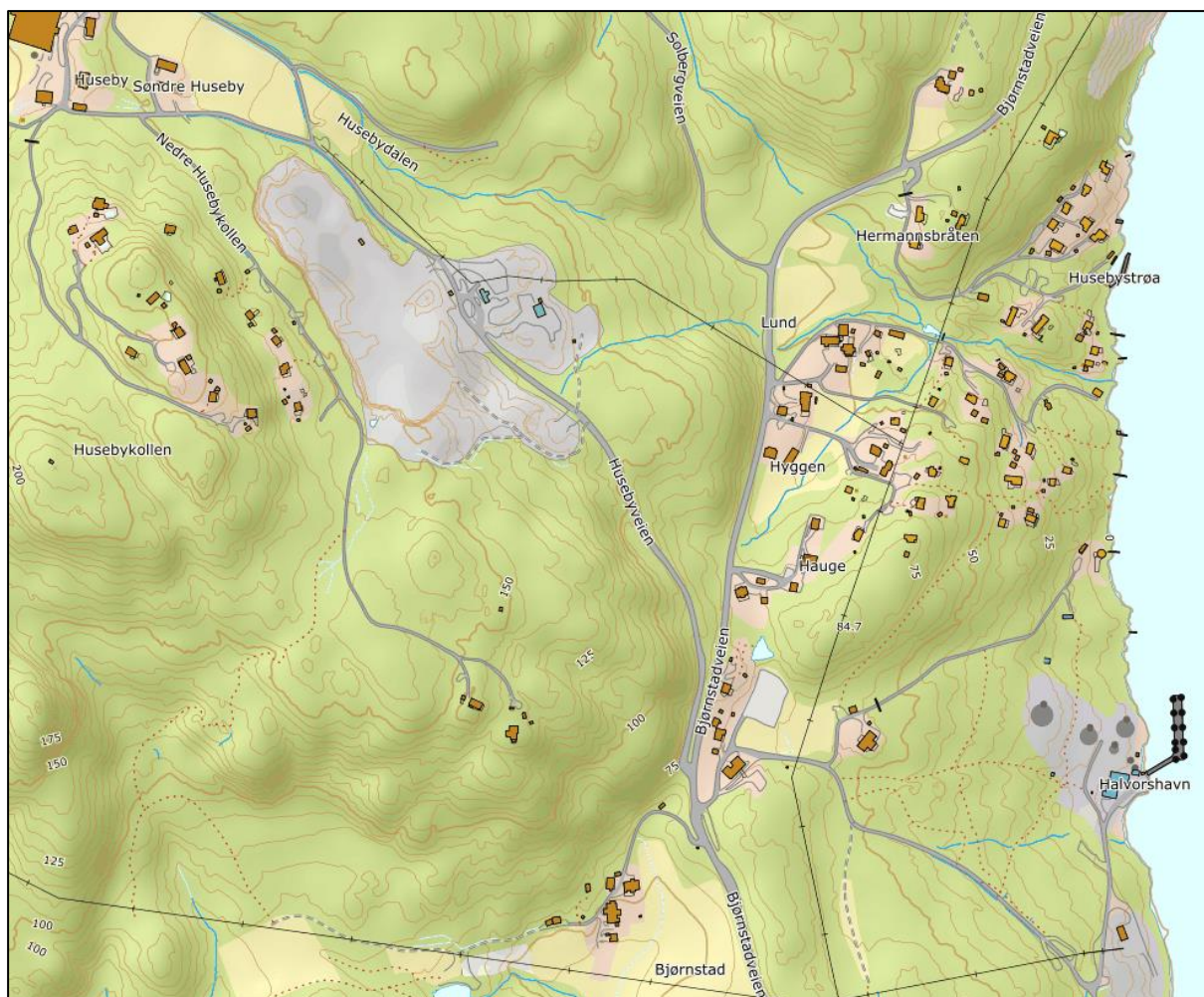
Versjonslogg:

02	14.3.23	Kvalitetssikring og revisjon etter KS.	RN	JMS
01	15.02.23	Nytt dokument	VS	JMS
VER.	DATO	BESKRIVELSE	AV	KS

1. Bakgrunn

I forbindelse med merknadsarbeidet for regulering av Hurum pukkverk er det kommet ønsker om tiltak knyttet til trafiksikkerhet og veistandard. Merknadene er vist i vedlegg til reguleringsplanen. Oppsummering av disse ønskene er listet opp under:

- Sikring av myke trafikanter med fysisk skille i Husebyveien.
- Asfaltere Husebyveien for å unngå støving og trafikkfarlig veistandard.
- Utbedring av krysset Husebyveien og Bjørnstadveien for å gi bedre trafiksikkerhet for skolebarn som kommer til og fra bussen. Det er ønske om både fotgjengerfelt og fortau/gangvei her.

Figur 1-1 Kart som viser dagens pukkverksdrift ved Hurum pukk (grått), Husebyveien og fv. 281 Bjørnstadveien

2. Trafikksikkerhetsvurdering

2.1. Dagens bruk av Husebyveien

Veien betjener kun 6 boenheter, samt få arbeidsplasser noe som begrenser antall gående og syklende. Utenom boligene er det i tillegg trafikk til pukkverket, Filtvet Vannverk og Huseby renseanlegg (seks ansatte), samt til cirka 20 fritidsboliger. Det er i planbeskrivelsen beregnet en trafikk til Husebyveien på rundt 100 ÅDT i dag. Med tiltaket som planforslaget omfatter er det beregnet en trafikkmengde på cirka 140 ÅDT, som fortsatt er et lavt trafikk tall.

Det er i dag ett skolebarn bosatt i Husebyveien, samt barn under skolealder. Husebyveien ligger i Tofte skolekrets. Tofte skole ligger drøyt 8 kilometer fra boligene i Husebyveien og Tofte ungdomsskole drøyt 7 kilometer. Dette medfører at barn blir kjørt med taxi til skolen¹, noe som gjør at Husebyveien ikke er skolevei i dagens situasjon.

Fartsgrensen er i dag 50 km/t i Husebyveien og 60 km/t i fv. 281 ved Husebyveien. Fv. 281 Bjørnstadveien har i dag en trafikkmengde på 2100 ÅDT ifølge vegkart.no.

2.2. Veistandard Husebyveien

Husebyveien er i hovedsak 5,5-6 meter bred. Dette gjør at personbiler kan møtes, men ikke lastebil og bil. I Asker kommune sin veinorm er det ingen veiklasse som er helt dekkende for Husebyveien.

Det ble observert bløt, myk grusvei på befaring 1. desember, men på senhøsten er dette å forvente av grusveier. Det bør vurderes om det kan gjøres tiltak for å bedre standarden på grusveien. Dersom det er mulig med bedre drenering, eller annen type grus som blir mindre myk, så vil disse tiltakene bedre forholdene for gående og syklende.

¹ <https://www.07000.no/asker/tjenester/skoleskyss/>

Figur 2-1: Husebyveien rett øst for pukverket

Figur 2-2: Husebyveien ned mot krysset med Bjørnstadveien (Asplan Viak)

Figur 2-3: Grusdekke i Husebyveien

2.3. Er det behov for sikring av myke trafikanter med fysisk skille i Husebyveien?

I dag er det svært få gående og syklende i Husebyveien, med anslagsvis mellom 0-5 gangturer i gjennomsnitt. Det er beregnet en biltrafikk på rundt 140 ÅDT etter gjennomføring av tiltaket til Hurum Pukk. Kombinasjonen av svært få gående og få kjørende gjør at det bør være akseptabelt med gående og syklende i veibanen.

Det er i tillegg undersøkt om disse vurderingene stemmer overens med krav i håndbøkene til Asker kommune og Statens vegvesen. Ettersom Husebyveien ikke passer inn i veiklassene til Asker kommune, så må en undersøke hva Statens vegvesen sin Håndbok N100 har av krav. Nærmeste veiklasse er Øvrige lokalveger, L2, men denne har ingen tekst om tilbud for gående og syklende. Derfor er det sett på krav for veiklassen Lokale veier, L1, vist i Figur 2-4.

KRAV 3.4.1—5 SKAL

GJELDENDE FRA 22.06.2021

Dersom ÅDT > 1000, og potensialet for antall gående og syklende langs veggen overstiger 50 i et normaldøgn eller strekningen er skoleveg, skal det etableres egen parallelført gang- og/eller sykkelveg eller være tilbud for gang- og sykkeltrafikken på lokalt vegnett.

KRAV 3.4.1—6 KAN

GJELDENDE FRA 22.06.2021

Dersom det er vanskelig å få til en egen gang- og/eller sykkelveg, kan skulderen utvides til 1,5 m på begge sider. Utvidet skulder anbefales ikke for strekning definert som skoleveg.

Figur 2-4: Krav til separat anlegg for gående og syklende ved veiklasse L1 (SVV Håndbok N100)

Gitt svært få gående og syklende per dag og ÅDT på 100-150, så er det ikke krav om eget anlegg for gående og syklende i Husebyveien.

Vår vurdering er at det ikke er trafikkgrunnlag eller krav om etablering av separat anlegg for gående og syklende i Husebyveien.

2.4. Er det behov for asfaltering av Husebyveien?

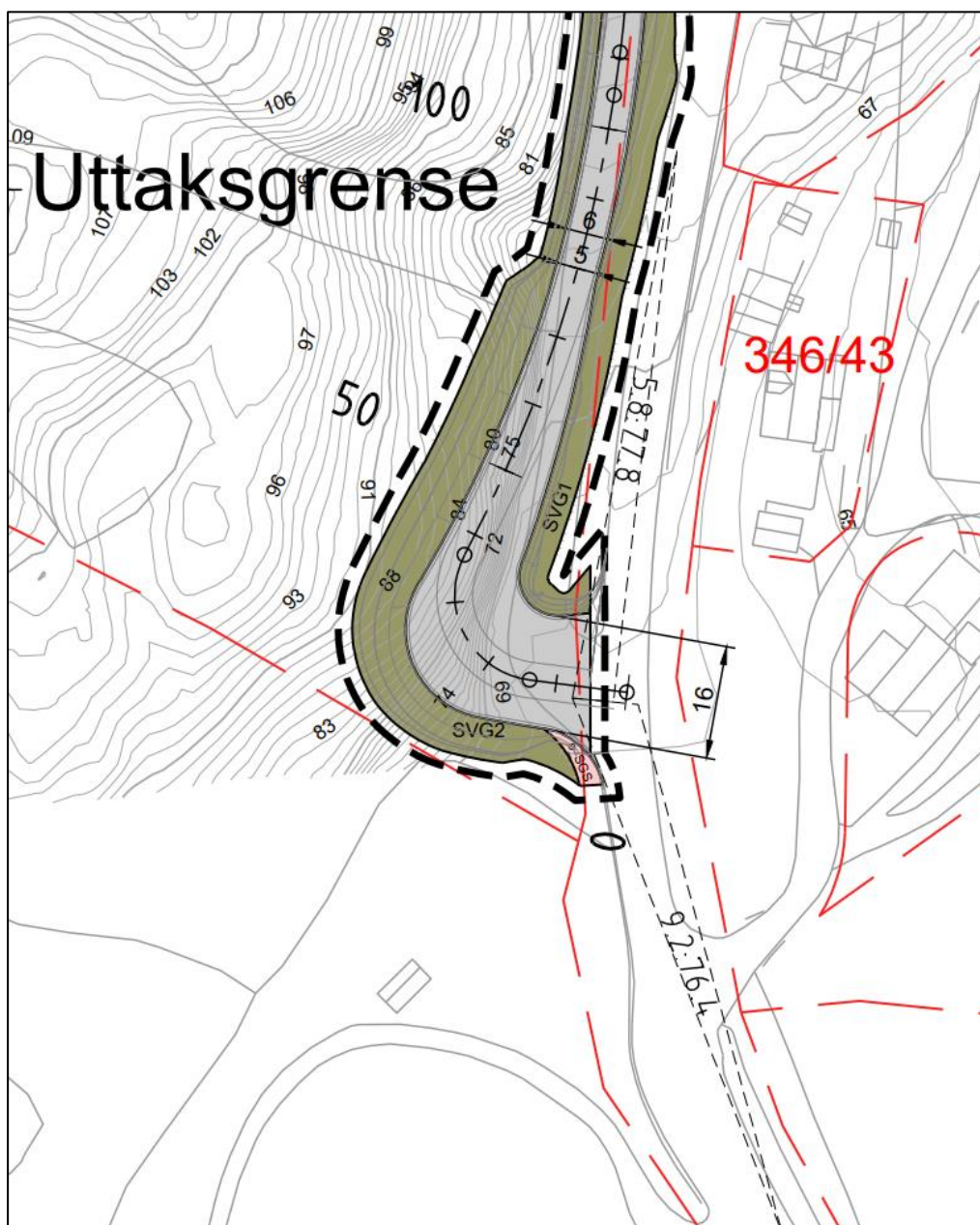
Det ville gjort forholdene for gående og syklende bedre, men kjøring med store lastebiler vinterstid ville fått dårligere veigrep, og dermed økt risiko/ behov for tiltak. Det anses ikke nødvendig å asfaltere hele Husebyveien.

Det er i dag observert grus i fv. 281 ved krysset med Husebyveien. Dette kan være en risiko for syklende og motorsyklister. Det bør derfor asfalteres 50 meter inn i Husebyveien for å unngå grus på fylkesveien.

2.5. Utbedring av krysset Husebyveien og fv. 281 Bjørnstadveien

Dagens kryss har svært krapp avbøyning for trafikk fra nord og inn i Husebyveien. Dette gjør at store kjøretøy må benytte motgående kjørefelt for å klare svingen inn til Husebyveien. Dette er uheldig med tanke på trafiksikkerhet og bør utbedres. Planforslaget legger opp til utbedring av dagens kryss, som vist i utsnitt av plankartet i Figur 2-5.

Sikten i krysset er relativt god med mer enn 100 meter sikt mot nord og vesentlig lenger mot sør. Krav til stoppsikt er illustrert på skisse som viser utbedring av krysset i tråd med planforslaget. Forslagsstiller har oversendt detaljtegninger for ny kryssutforming til Viken fylkeskommune for godkjenning. Viken bekrefter i brev datert 13.2.23 at de ikke har merknader til tegningene, og at disse derfor kan ligge til grunn for planforslaget.

Figur 2-5: Forslag til utbedring av krysset Husebyveien X fv. 281 med siktlinjer (Asplan Viak)

Adkomst til bussholdeplass

Gående til sørgående bussholdeplass må gå på en smal skulder mellom kjørebane og autovern. Dette gjør at de ikke har noen fluktmulighet dersom biler kommer for tett på dem. Dette er uheldig. Det kunne derfor vært ønskelig med en bredere skulder på denne strekningen. Løsningen i gjeldende reguleringsplan, med separat gang-/sykkelvei, synes å være overdimensjonert med tanke på trafikkgrunnlaget. Gjeldende plan er dessuten eldre enn ti år, og gir derfor ikke hjemmel til ekspropriasjon av grunn.

På motsatt side av veien (østsiden) er situasjonen tilfredsstillende, da det her ikke er noe autovern som hindrer fluktmulighetene for mange trafikanter som ferdes på veiskulderen.

Figur 2-6: Adkomst til sørgående bussholdeplass fra nord (Asplan Viak)

Vi anbefaler at autovernet flyttes mot vest. En utvidet skulder på utsiden av rekkverkssonen/autovernet vil gi mange trafikanter en trygg passasje mellom Husebyveien og bussholdeplassen. Et slikt tiltak anses å være tilstrekkelig, men også nødvendig, for å sikre tilgang til offentlig veianlegg/bussholdeplass. Vi vurderer at behovet for et slikt tiltak er uavhengig av virksomheten til Hurum Pukk. Tiltaket bør derfor gjennomføres av Viken FK uavhengig av reguleringsplan for Hurum pukk.

Utvidelsen kan skje innenfor dagens offentlige veigrunn som er regulert til gang-/sykkelveg/annet vegareal.

Bør det etableres kryssingspunkt over fv. 281 Bjørnstadveien?

I Tabell 2-1 ser vi at ved ÅDT 2000-8000, fartsgrense 60 km/t og under 20 kryssende i makstimen, så bør det ikke etableres gangfelt.

Tabell 2-1: Anbefalinger for nye og eksisterende gangfelt (SVV Håndbok V127)

Skiltet fartsgrense	ÅDT	< 2000		2000 - 8000		> 8000	
	Kryssende i makstimen	< 40	> 40	< 20	> 20	< 10	> 10
	Akseptabelt fartsnivå						
	35 km/t	Yellow	Green	Yellow	Green	Yellow	Green
	40 km/t	Yellow	Green	Yellow	Green	Yellow	Green
	45 km/t	Yellow	Green	Yellow	Green	Yellow	Green
	45 km/t	Red	Red	Red	Red	Red	Red

Ikke anbefalt gangfelt. Fremkommeligheten til gående med spesielle behov (barn, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne) må imidlertid vurderes spesielt. Gangfelt kan eventuelt anlegges dersom det er et akseptabelt fartsnivå på stedet. Alternativt kan man vurdere tilrettelagt kryssing (se kapittel 6), eller finne alternative kryssingssteder.

Gangfelt anbefales som en del av gangnett, og som et fremkommelighetstil tak for gående på svært trafikkerte veger. For veger der akseptabelt fartsnivå overstiges, er det anbefalt å bruke fartsdempende tiltak.

Nye gangfelt anlegges ikke ved fartsgrense 60 km/t eller høyere. Dersom akseptabelt fartsnivå på 45 km/t ikke overstiges kan gangfelt anlegges (f.eks. ved rundkjøringer eller signalregulerte kryss). For veger med høyt fartsnivå og hvor forholdene ligger til rette, anbefales planskilte løsninger (se håndbok N100).

En alternativ løsning til fotgjengerfelt er *tilrettelagt kryssing*. Dette kan etableres ved å anlegge trafikkøyer med nedsenket fortauskantstein, slik at gående kan stanse på denne ved kryssing av vei. I tillegg må det da etableres venteareal på begge sider av veien. Men ettersom antall kryssende i makstimen her vil være svært lavt (trolig 0-5), anbefales det heller ikke etablering av en tilrettelagt kryssing.

Figur 2-7: Krysset Husebyveien fv. 281 i retning sør (Asplan Viak)

Figur 2-8: Krysset Husebyveien fv. 281 i retning nord (Asplan Viak)

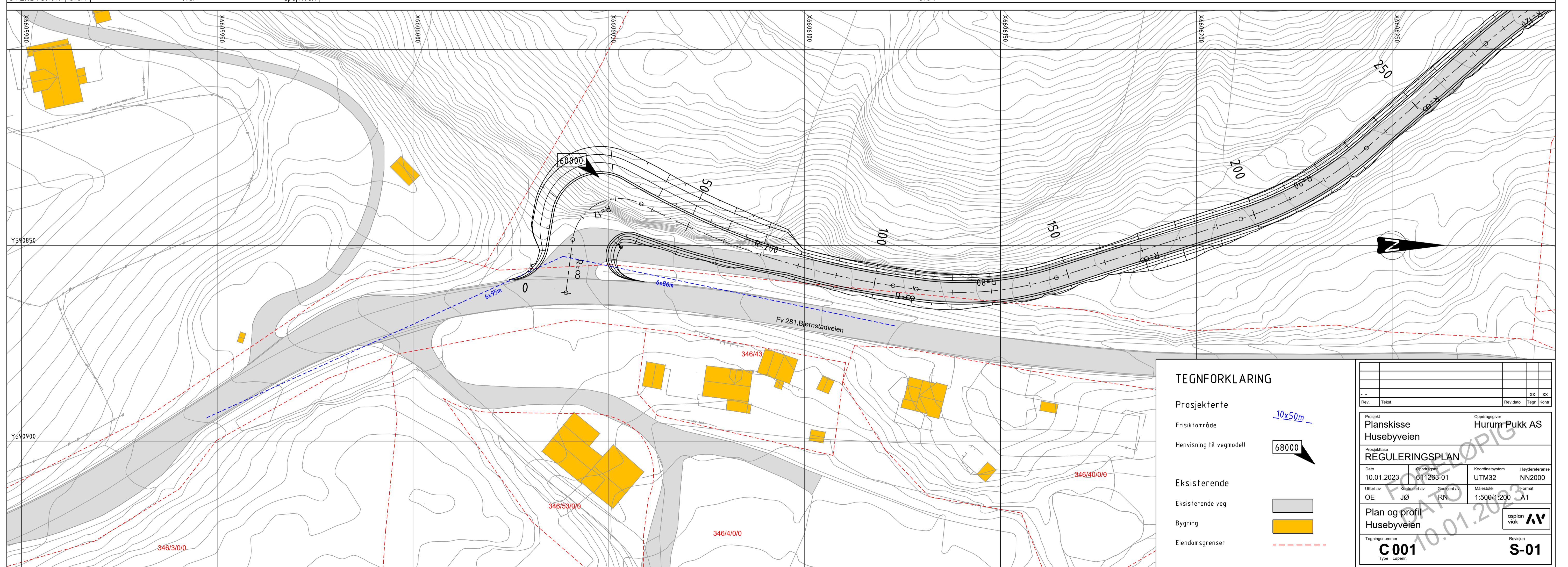
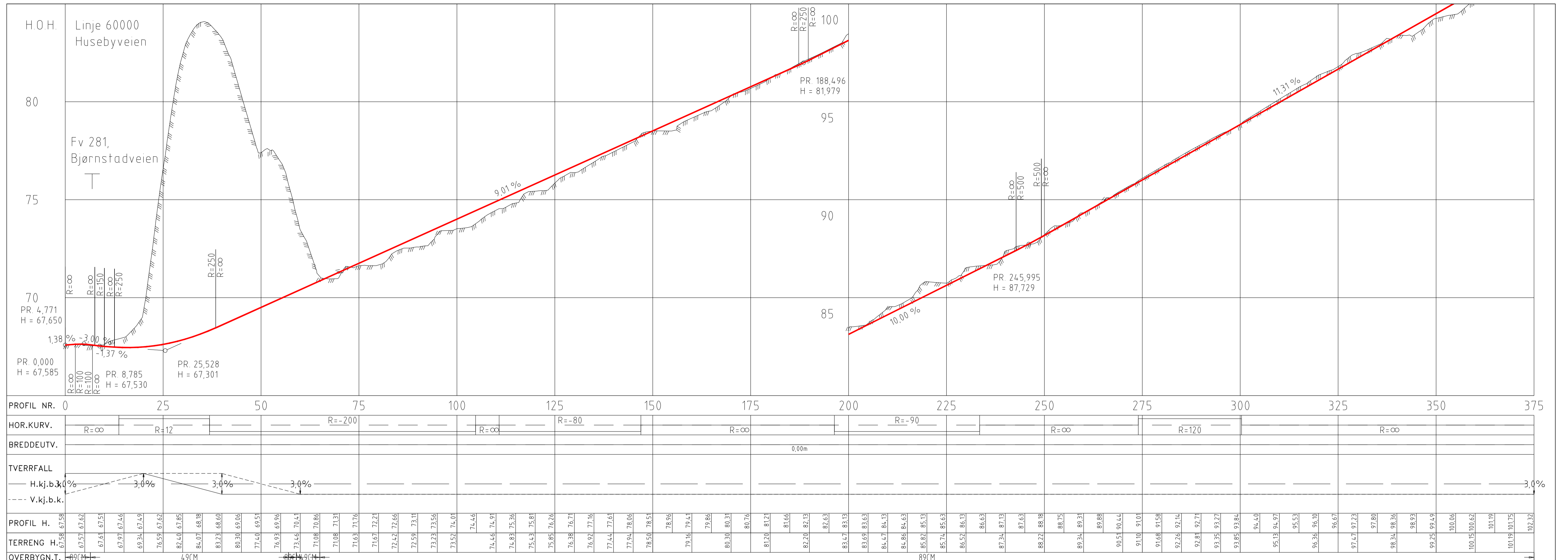

Figur 2-9: Husebyveien fra krysset (Asplan Viak)

2.6. Oppsummering og konklusjon

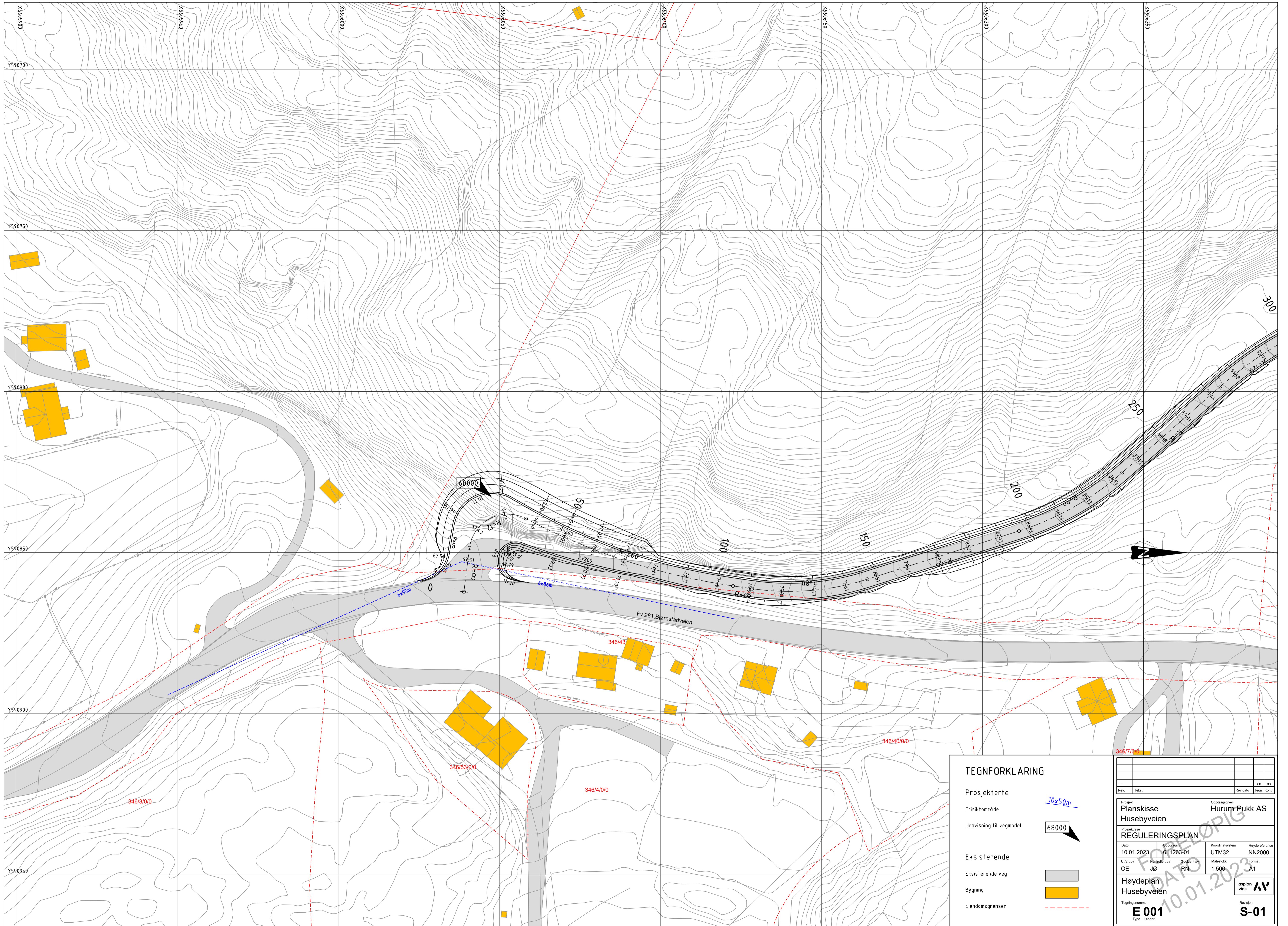
Med utgangspunkt i svært lave trafikk tall både i dagens og fremtidig situasjon etter planforslaget, er det svært begrenset behov for tiltak med tanke på trafikksikkerhet tilknyttet planforslaget.

- Det er ikke hensiktsmessig å asfaltere Husebyveien ut over i kryssområdet med Bjørnstadveien for å hindre grus i veibanen på fylkesveien. Asfaltering vil kunne bidra til mindre støv langs grusveien, men vil samtidig gi dårligere veigrep på vinterstid.
- Det er ikke behov for separat tilbud/fysisk skille for myke trafikanter langs Husebyveien.
- Det er ikke hensiktsmessig å etablere fotgjengerfelt eller tilrettelagt kryssing i kryssområdet Husebyveien X Bjørnstadveien, ut fra trafikkgrunnlag og trafikale forhold.
- Det er behov for å utbedre krysset Husebyveien X Bjørnstadveien, og dette er hensyntatt i planforslaget, både i plankartet og gjennom rekkefølgebestemmelse for utbedring.
- Det kan være behov for å utbedre atkomst for gående mellom Husebyveien og sørgående bussholdeplass i Bjørnstadveien. Vi kan imidlertid ikke se at dette behovet knyttet til virksomheten til Hurum Pukk. Vi anser dette som et offentlig tiltak som vegeier kan/bør ta ansvar for. Tiltaket kan gjennomføres innenfor vegeiers grunn og på areal regulert til vegformål.

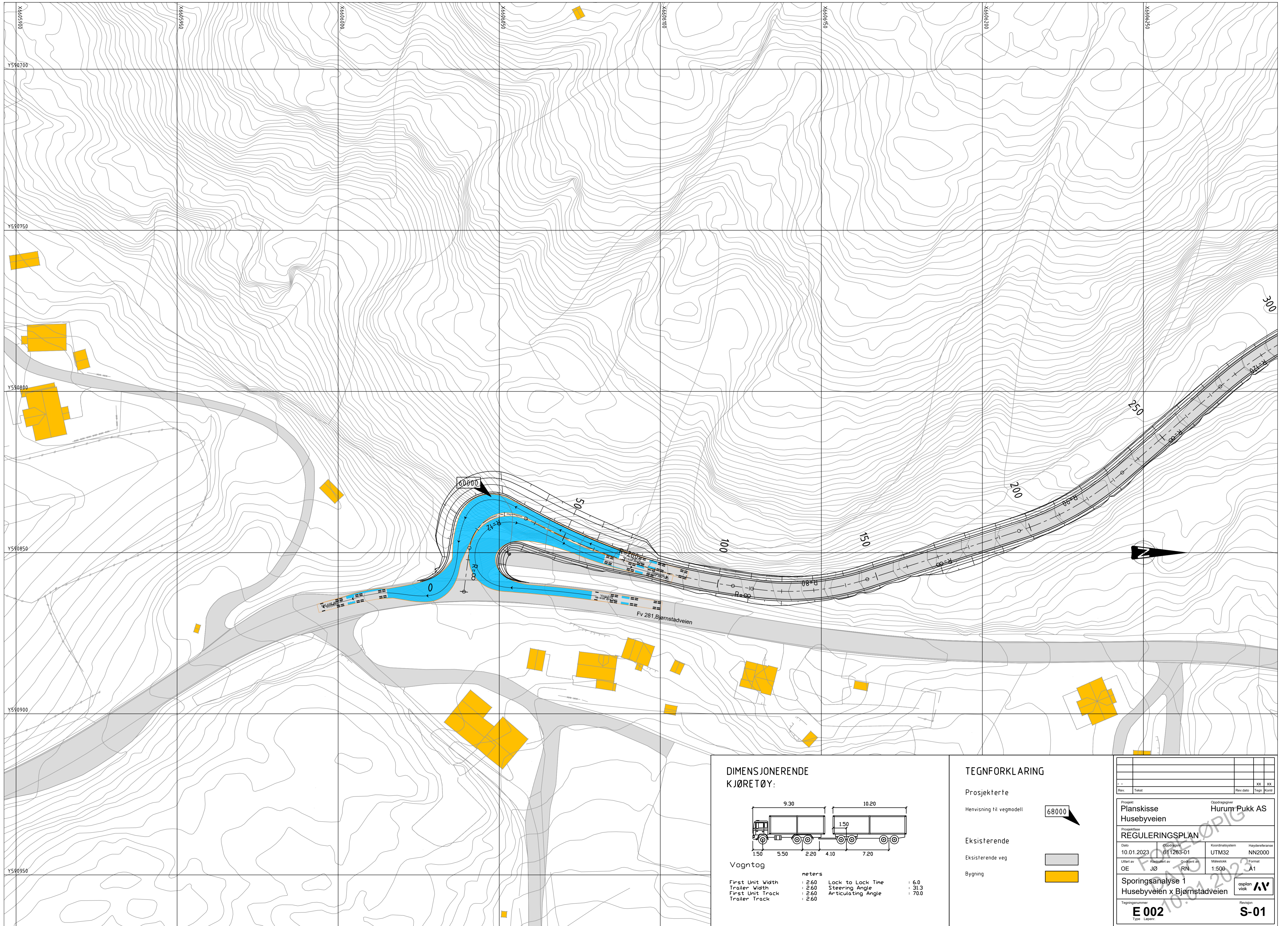
TEGNFORKLARING			
Prosjekterte			
Frisktområde	10x50m		
Henvvisning til vegmodell	68000		
Eksisterende			
Eksisterende veg			
Bygning			
Eiendomsgrenser			

Prosjektinformasjon		Oppdragsinfo	
Prosjekt	Husebyeveien	Oppdragsnr	Hurum Pukk AS
REGULERINGSPLAN			
Dato	10.01.2023	Koordinatsystem	UTM32
Utført av	OE	Prosjekt nr	811263-01
Godkjent av	JØ	Målestokk	1:500/1:200
Format	A1	Høydereferanse	NN2000
Plan og profil Husebyeveien		asplan viak AV	
Tegningsnummer	C 001	Revisjon	S-01
Type	Løper		

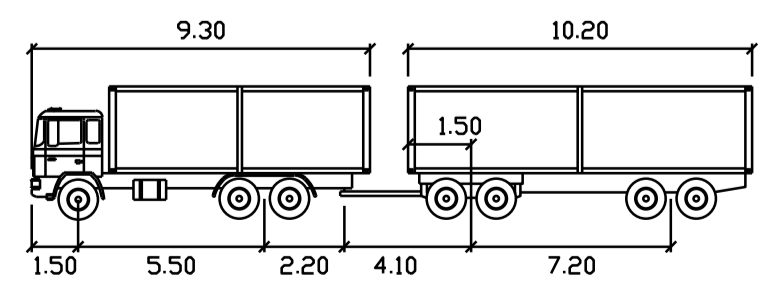

TEGNFORKLARING			
Prosjekterte			
Frisiktområde		10x50m	
Henviisning til vegmodell		68000	
Eksisterende			
Eksisterende veg			
Bygning			
Eiendomsgrenser			

Prosjekt	Planskisse Husebyeveien		Oppdragsveier	Hurum Pukk AS			
Prosjekttype	REGULERINGSPLAN						
Dato	10.01.2023	Oppdragsnr	811263-01	Koordinatsystem	UTM32	Høydereferanse	NN2000
Utført av	OE	Planlagt av	JØ	Godkjent av	RN	Målestokk	1:500
Høydeplan Husebyeveien		asplan viåk		AV			
Tegningsnummer	E 001		Revisjon	S-01			
Type	Lapenr.						

DIMENSJONERENDE KJØRETØY:

Vognvog

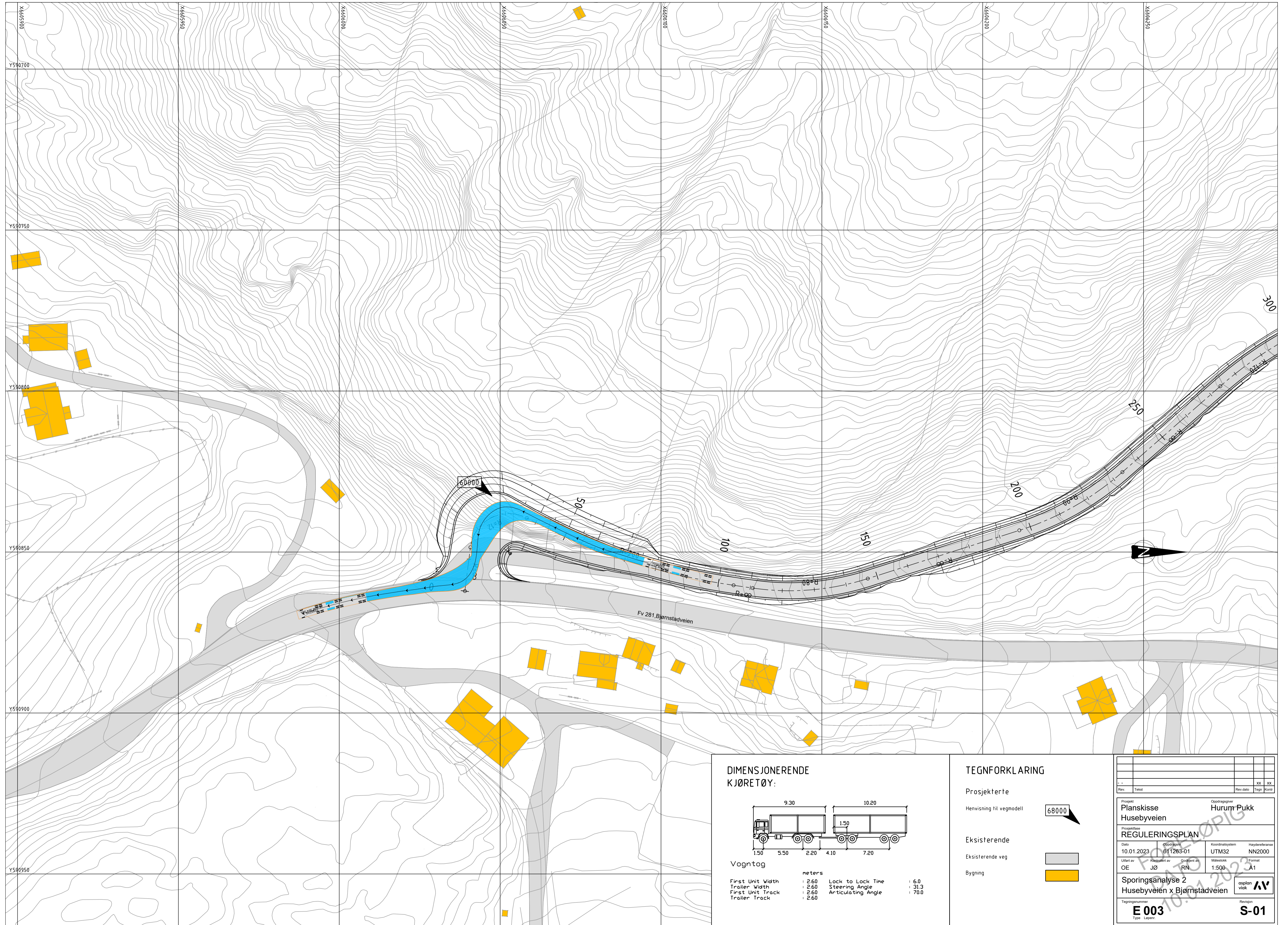
meters	
First Unit Width	: 2.60
Trailer Width	: 2.60
First Unit Track	: 2.60
Trailer Track	: 2.60
Lock to Lock Time	: 6.0
Steering Angle	: 31.3
Articulating Angle	: 70.0

TEGNFORKLARING

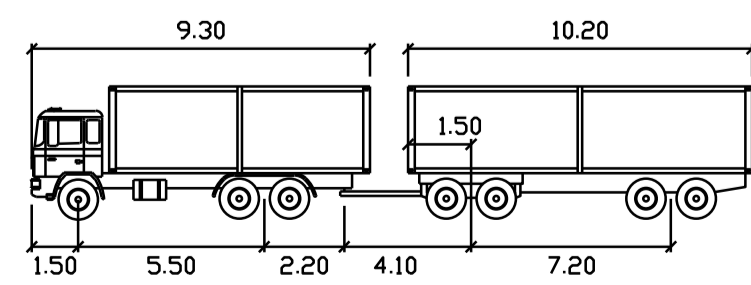
- Prosjekterte
- Henvisning til vegmodell
- Eksisterende
- Eksisterende veg
- Bygning

Rev.	Tekst	Rev.dato	Tegn.	Kontroll

Prosjekt	Oppdragsgiver		
Planskisse	Hurum Pukk AS		
Husebyeveien			
Prosjekttype			
REGULERINGSPLAN			
Dato	Oppdragsnr.	Koordinatsystem	Hyddereferanse
10.01.2023	811263-01	UTM32	NN2000
Utført av	Kontrollert av	Godkjent av	Målestokk
OE	JØ	RN	1:500
			Format
			A1
Springsanalyse 1			asplan
Husebyeveien x Bjørnstadveien			violk
Tegningsnummer	Revisjon		
E 002			S-01
Type	Lapenr.		

**DIMENSJONERENDE
KJØRETØY:**

Vognvog

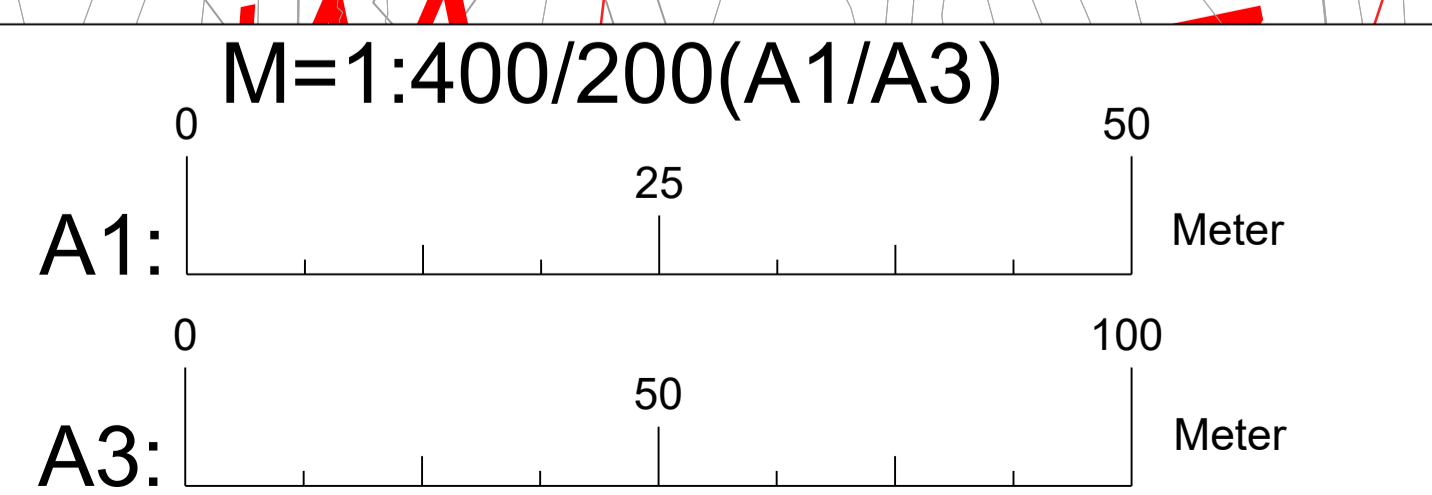
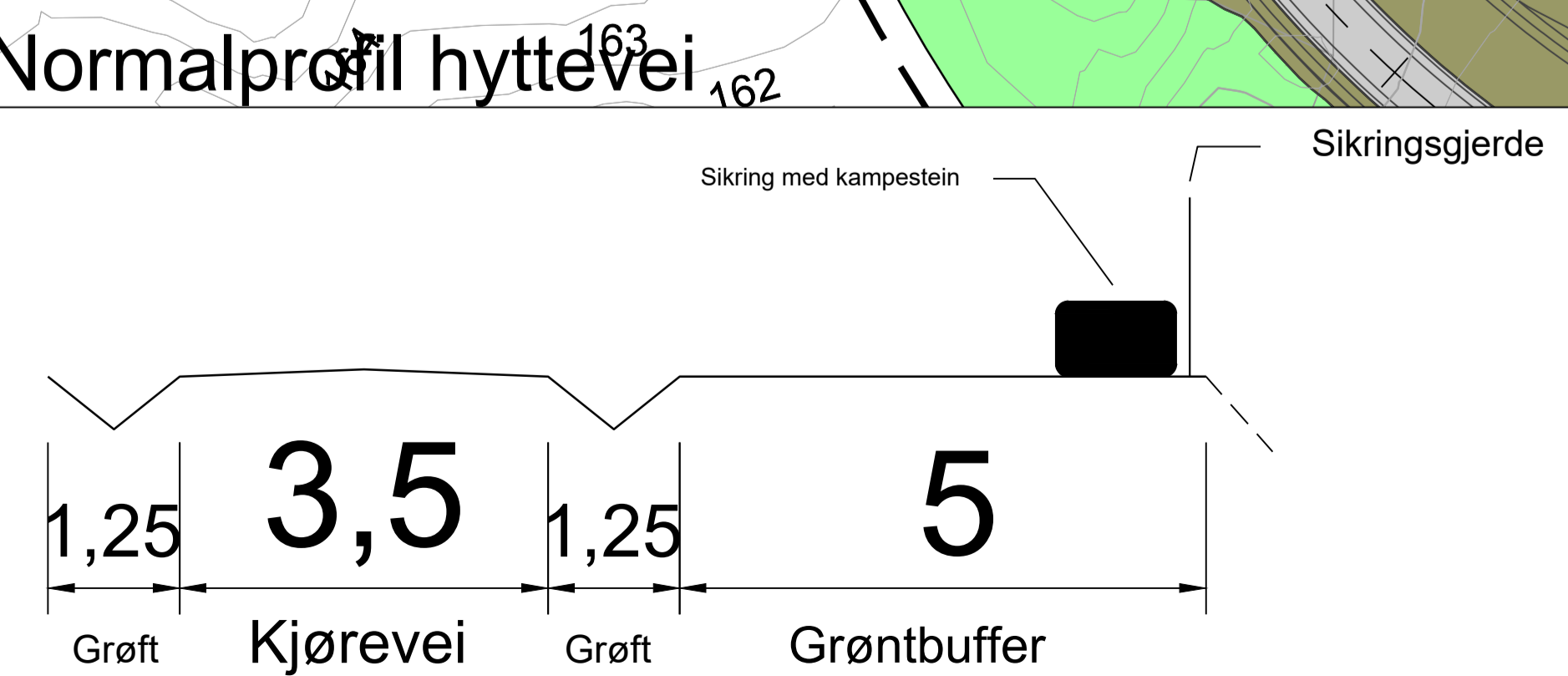
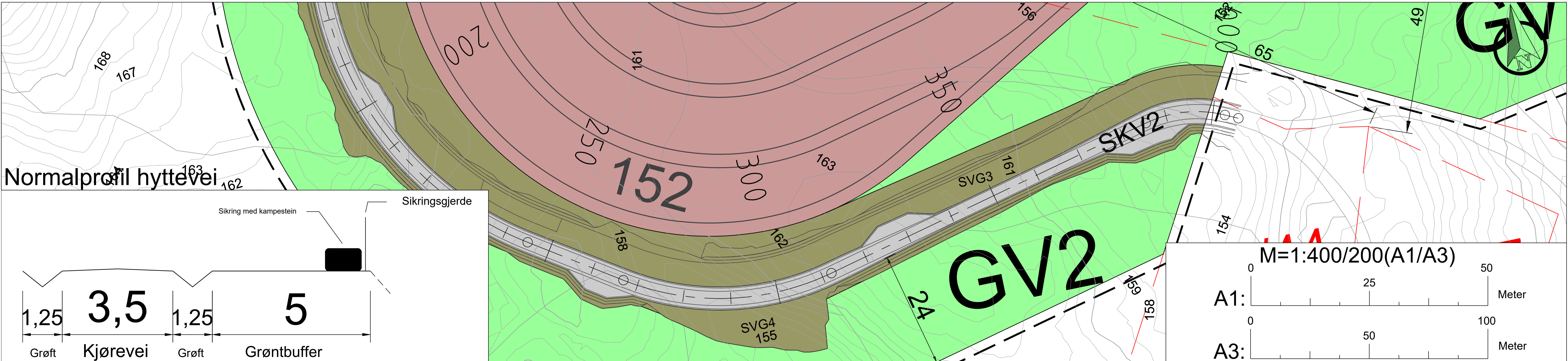
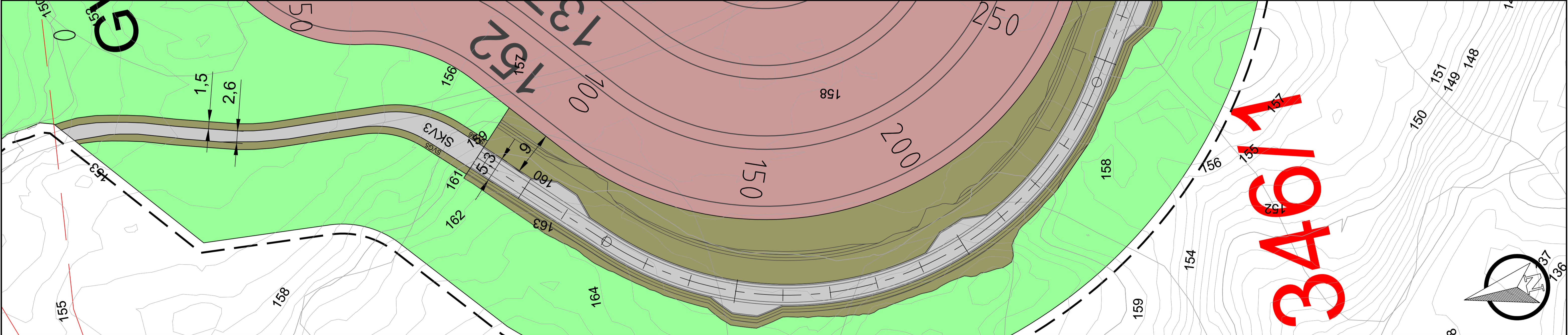
meters	
First Unit Width	: 2.60
Trailer Width	: 2.60
First Unit Track	: 2.60
Trailer Track	: 2.60
Lock to Lock Time	: 6.0
Steering Angle	: 31.3
Articulating Angle	: 70.0

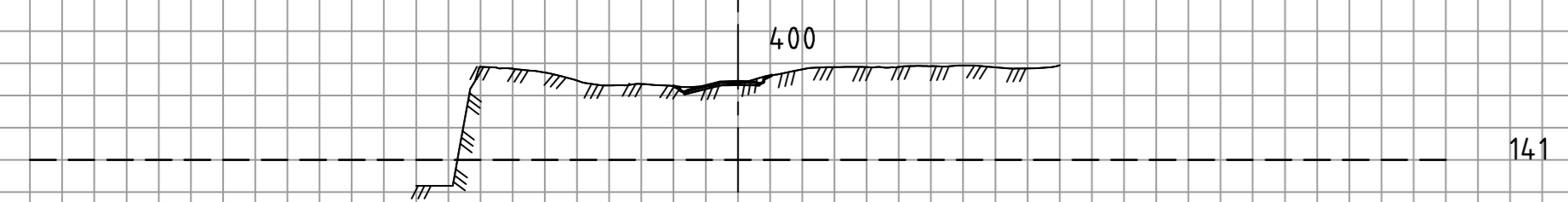
TEGNFORKLARING

- Prosjekterte
- Henvisning til vegmodell
- Eksisterende
- Eksisterende veg
- Bygning

Rev.	Tekst	Rev.dato	Tegn.	Kontroll
Prosjekt		Oppdragsgiver		
Planskisse		Hurum Pukk		
Husebyeveien				
Prosjekttype				
REGULERINGSPLAN				
Dato	Oppdragsnr.	Koordinatsystem	Høydereferanse	
10.01.2023	811263-01	UTM32	NN2000	
Utført av	Planlagt av	Godkjent av	Målestokk	Format
OE	JØ	RN	1:500	A1
Springsanalyse 2				
Husebyeveien x Bjørnstadveien				
Tegningsnummer				Revisjon
E 003				S-01
Type Løper:				asplan violk

H.O.H.	PR. 0,000 H = 151,021	PR. 31,157 H = 153,356	PR. 88,198 H = 158,134	PR. 145,191 H = 161,417	PR. 174,959 H = 160,506	PR. 233,006 H = 158,600	PR. 290,131 H = 158,184	PR. 409,216 H = 160,782
PR.	0,000	31,157	88,198	145,191	174,959	233,006	290,131	409,216
H.	151,021	153,356	158,134	161,417	160,506	158,600	158,184	160,782
HOR.KURV.	R=∞	R=25	R=∞	R=∞	R=∞	R=∞	R=-55	R=∞
BREDDUTV.		1,00m 1,00m			0,55m		0,70m 0,70m	1,00m 1,00m
TVERRFALL	H.kj.b.k. 3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
	V.kj.b.k.							
PROFIL H.	151,02	151,77	152,52	153,27	154,10	154,93	155,77	156,61
TERRENG H.	151,02	151,99	152,92	153,84	154,00	154,00	154,22	155,29
OVERBYGN.	89CM	89CM	89CM	89CM	89CM	89CM	89CM	89CM

REGISTRERINGSRAPPORT

Hurum pukkverk

Asker kommune

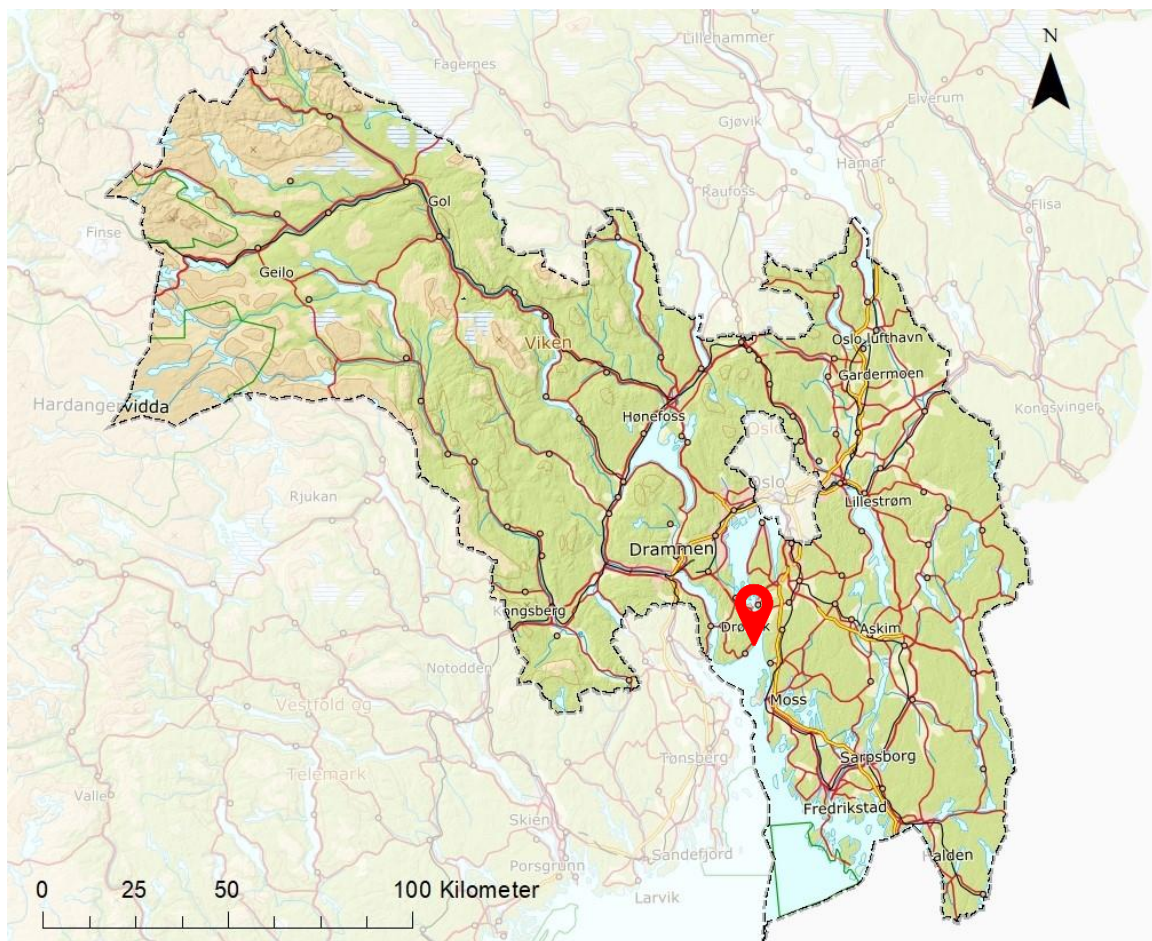
SØLVI HELENE FOSSØY 2021

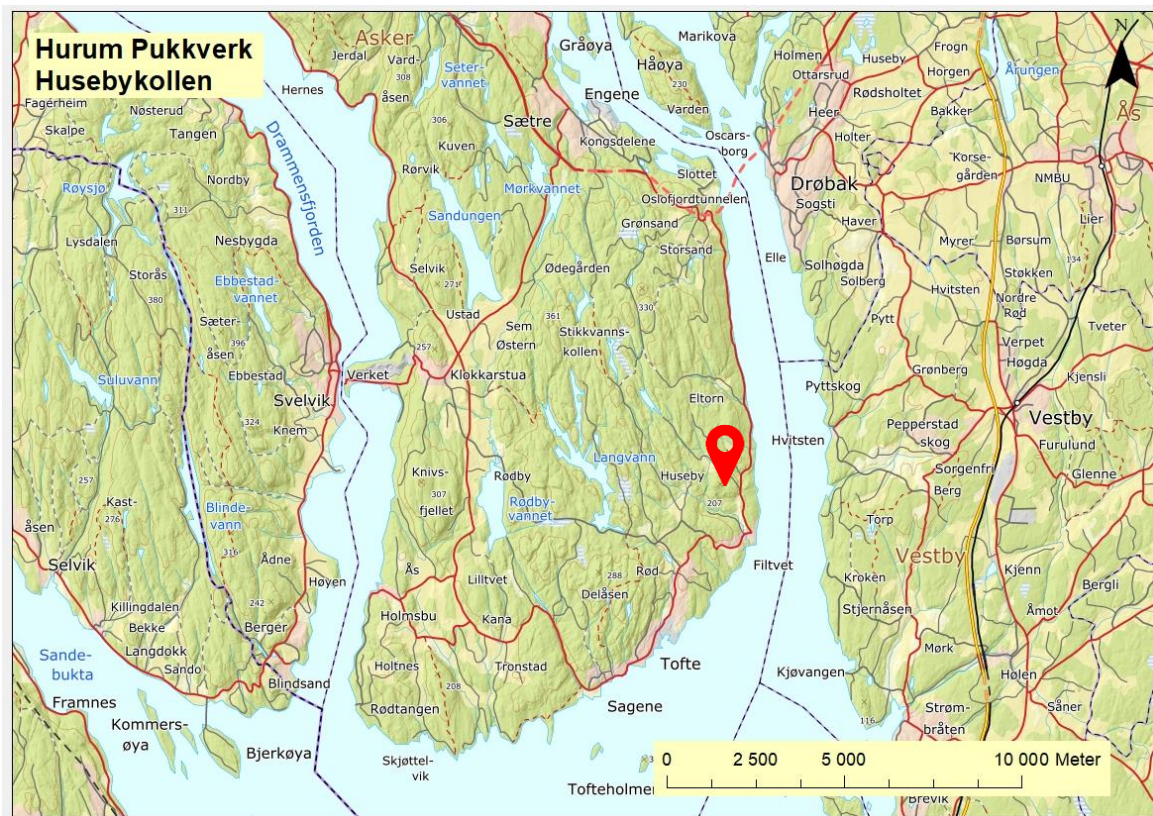
Navn	Husebykollen - Hurum pukkverk – gnr. 43 bnr. 75 mfl. – Hurum kommune		
Saksnummer	Elements: 2020/127973, Ephorte: 2018/7003		
Kommune	Asker kommune		
Gårdsnavn – gnr./Bnr.	Gnr. 43, bnr. 75 mfl.		
Oppdragsgiver	Hurum Pukk AS ved Asplan Viak AS		
Att. Birgit Hagen, Postboks 24, 1301 SANDVIKA			
Utført av	Periode	Type arbeid	Timer
Sølvi Helene Fossøy	27.04.2020	Forarbeid	2,5
Sølvi Helene Fossøy	28.04 – 06.05.2020	Registrering	31
Sølvi Helene Fossøy	18.01.2021	Etterarbeid	15
Sum			48,5
Faglige konklusjoner		Askeladden ID	
	Automatisk freda kulturminner		
x	Ikke automatisk freda kulturminner	Kulturminner knyttet til gruvedrift	ID 274904 ID 274931 ID 274932-1-6 ID 274935-1- 6
	Fra før kjent kulturminne		
	Utgravd i forbindelse med registreringen		
	Ingen funn		

Innhold

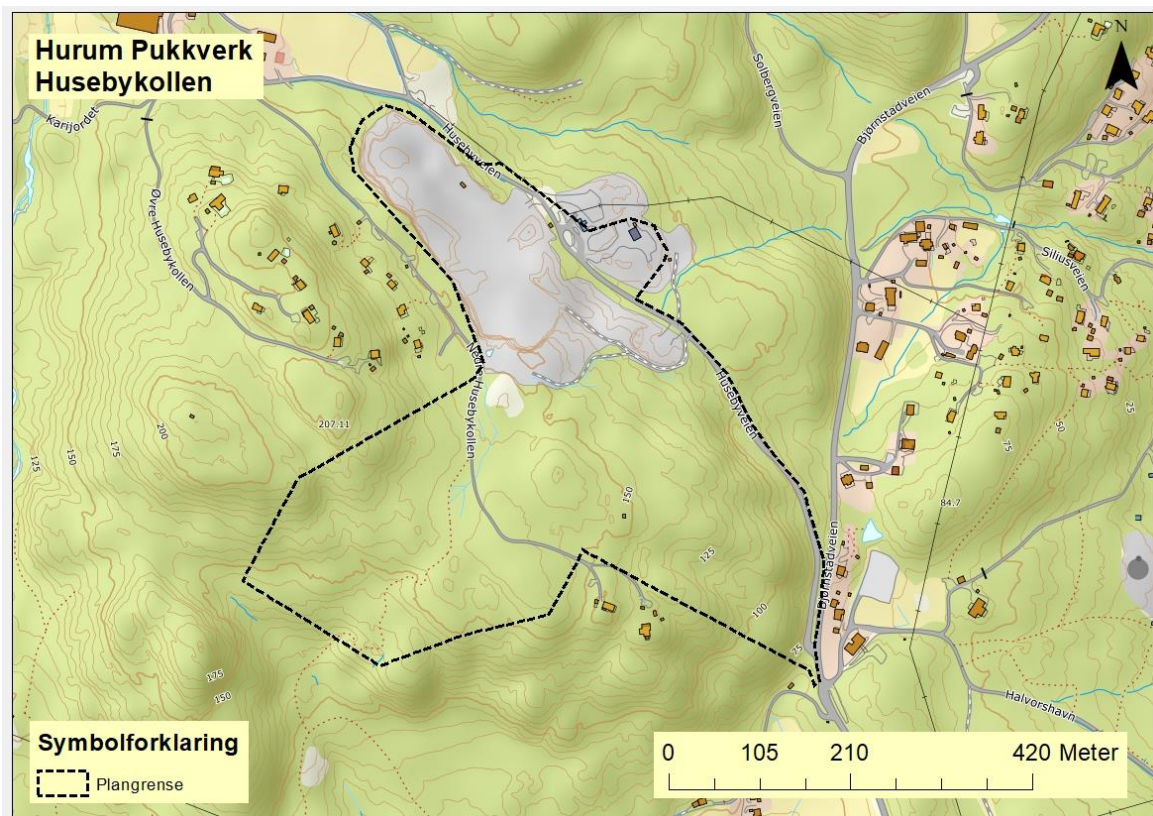
Bakgrunn for registreringen	6
Sammendrag.....	6
Områdebeskrivelse	7
Kulturminner i området	7
Metode.....	8
Overflateregistrering.....	8
Prøvestikking	8
Strandforyskyvningskurve.....	9
LIDAR	9
Undersøkelsen	10
Resultater/funn	11
Konklusjon.....	17

Figur 1: Planområdet ligger øst på Hurumlandet.

Figur 2. Planområdet ligger på østsiden av Hurumlandet i Asker kommune.

Figur 3. Hurum pukkverk.

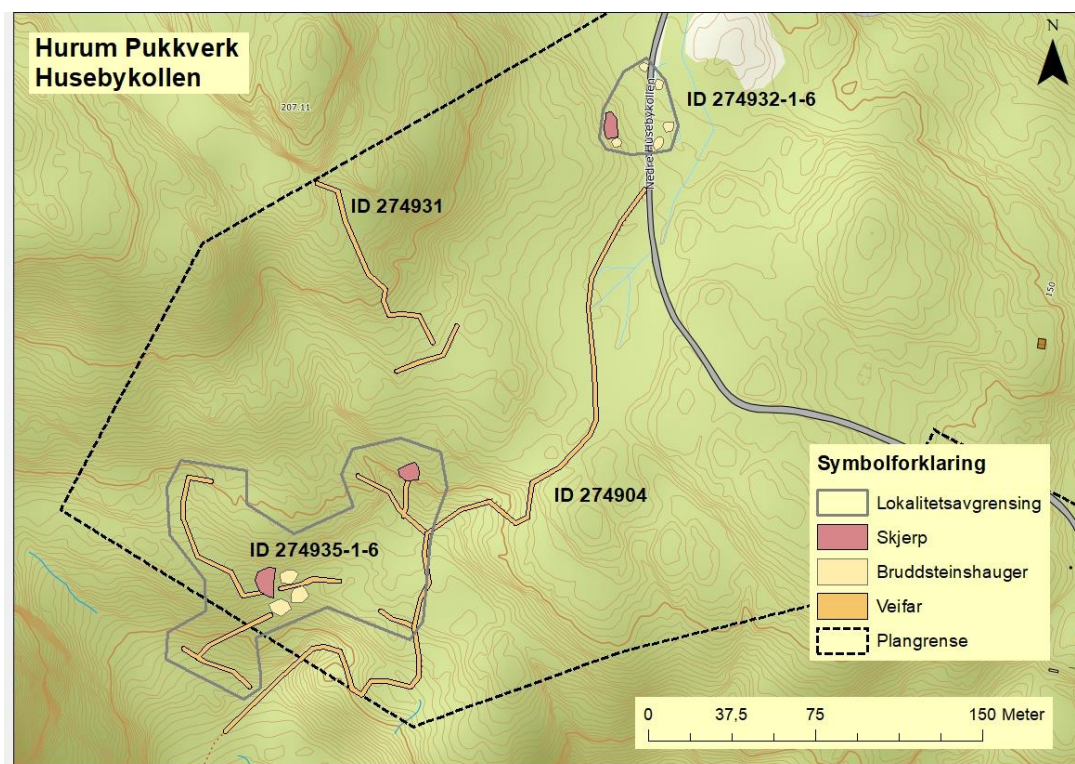
Bakgrunn for registreringen

I forbindelse med reguleringsplan for Hurum pukkverk foretok Viken fylkeskommune en arkeologisk registrering av planområdet. Hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for videre råstoffutvinning, i tråd med kommuneplanens arealdel. Ut fra områdets topografi og nærhet til automatisk freda kulturminner varslet Buskerud fylkeskommune i brev av 20.01.2019 om behov for en arkeologisk registrering, jf. kulturminneloven § 9. Hensikten med registreringen er å undersøke om reguleringsplanen kommer i konflikt med automatisk freda kulturminner.

Sammendrag

Det ble ikke gjort funn av automatisk freda kulturminner innenfor planområdet. Men det ble gjort funn av flere nyere tids kulturminner som kan knyttes til småskala drift av jerngruver i området på 1700-tallet. Funnene er fordelt på fire lokaliteter og ligger i vestre del av planområdet. Den arkeologiske registreringen på Hurum pukkverk ble gjennomført over fire dager av arkeolog Sølvi Helene Fossøy fra 28.04 – 06.05.2020.

Nyere tids kulturminner (Ikke automatisk freda)		
Askeladden ID	Navn	Type
ID 274932-1-6	Skjerp 1	Dagbrudd med 5 bruddsteinshauger
ID 274935-1-6	Skjerp 2	To brudd med i alt fire bruddsteinshauger og stinettverk.
ID 274904	Ferdselsveg	Pent oppbygget kjerrevei ned fra åsen i retning Filtvet
ID 274931	Ferdselsveger	Mindre ferdselsveier med stipreg

Figur 4. Kulturminnene er lagt inn som fire lokaliteter, to lokaliteter (ID 274904 og 41) bestående av kun veifar, og to lokaliteter (ID 274932 og 35) som består av flere enkeltminner som skjerp med bruddsteinshauger. Lokalitet ID 274935 har også tilhørende veifar.

Områdebeskrivelse

Planområdet ligger i Asker kommune, i sørøstre ende av Hurumlandet, på en høyde ut mot kysten. Planområdet strekker seg opp fra fylkesvei 281 opp østre side av Husebykollen, fra omtrent 75 til 175 moh. Nordre del av planområdet omfatter steinbruddet til Hurum pukkverk AS som er i drift. Nord for planområdet ligger Huseby gård og et mindre jordbruksområde. I vestre kant av pukkverket er det i dag noe hyttebebyggelse.

Terrenget er preget av bergkoller med bratte sider og lite løsmasser. I øst, hvor det er mest skinn grunn er vegetasjonen preget av åpen furuskog. I vest hvor det er mer løsmasser, er det innslag av ren løvskog og partier med gran. Øverst, i planområdets midtre parti er det en flate som har våte myrpartier.

Kulturminner i området

Det var ikke tidligere kjent automatisk freda kulturminner innenfor planområdet. Men det er kjent at det finnes kulturminner i området fra gruveaktivitet på 1700 tallet, hvor det ble utvunnet jern. Disse er ikke tidligere lagt inn i kulturminnedatabasen askeladden.ra.no.

Ved Huseby gård nord for planområdet er det kjent et automatisk freda gravfelt. Langs hele Hurumkysten er det kjent et høyt antall steinalderlokaliteter. Nordøst for planområdet, ned mot kysten, er det gjort løvfunn av flint som kan knyttes til bosetning fra steinalderen.

Figur 5. Terreng og vegetasjon ut mot fjorden i østre del av planområdet, bildet tatt mot nordøst.

Figur 6. Terreng oppe på flaten i vestre del av planområdet. Bildet er tatt mot vest.

Metode

Overflateregistrering

Til registrering av skog og utmark benyttes visuell overflateregistrering. Da blir området systematisk gjennomgått til fots for å se etter synlige kulturminner. Mulige kulturminner kan bli videre undersøkt med et prøvestikk eller ved bruk av jordbor. Eksempler på synlige automatisk freda kulturminner er kullgroper, fangstanlegg, eldre jordbrukslandskap, hulveier og gravminner.

Prøvestikking

Metoden prøvestikking benyttes hovedsakelig for å påvise kulturspor fra steinalderen, for eksempel bearbeidet flint og andre mineralråstoffer. Ved prøvestikking blir det gravd prøveruter på 40x40 cm. Dybden varierer, men de blir gravd så dypt at man påtreffer steril undergrunn eller berg. De oppgravde massene blir såldet gjennom et håndholdt såld med 4 mm masker. Er det mulig å bruke vann til dette er det å foretrekke. Områder som har egnet seg til bosetning blir prioritert i undersøkelsen. Faktorer kan være godt drenert undergrunn, nærhet til ferskvann og gode havnemuligheter den gang sjøen sto høyere. Prøvestikk benyttes også for å påvise eldre dyrkingslag i områder hvor det av ulike årsaker ikke er aktuelt å bruke gravemaskin, for eksempel i områder tilknyttet setre, ødegårder eller i tett skog. Metoden brukes også i forbindelse med undersøkelse av kullgroper, kullmiler, tjæremiler og lignende kulturminner.

Figur 7. Prøvestikking med spade og såld.

Strandforskyvningskurve

Dette er et hjelpemiddel som benyttes i forbindelse med arkeologiske registreringer. Som følge av havstigning og landheving har havnivået endret seg gjennom hele forhistorien. Da isen begynte å smelte etter siste istid steg havet relativt raskt, men samtidig begynte også landet å heve seg på grunn av mindre trykk fra isen. Resultatet ble en påfølgende regresjon av havnivået som har vart helt frem til i dag og som fortsatt er i virke, om enn med forminsket styrke. I Viken ligger de forhistoriske strandlinjene derfor alltid høyere enn dagens havnivå. Strandbundne steinalderlokaliteter kan dermed dateres på bakgrunn av høyde over havet.

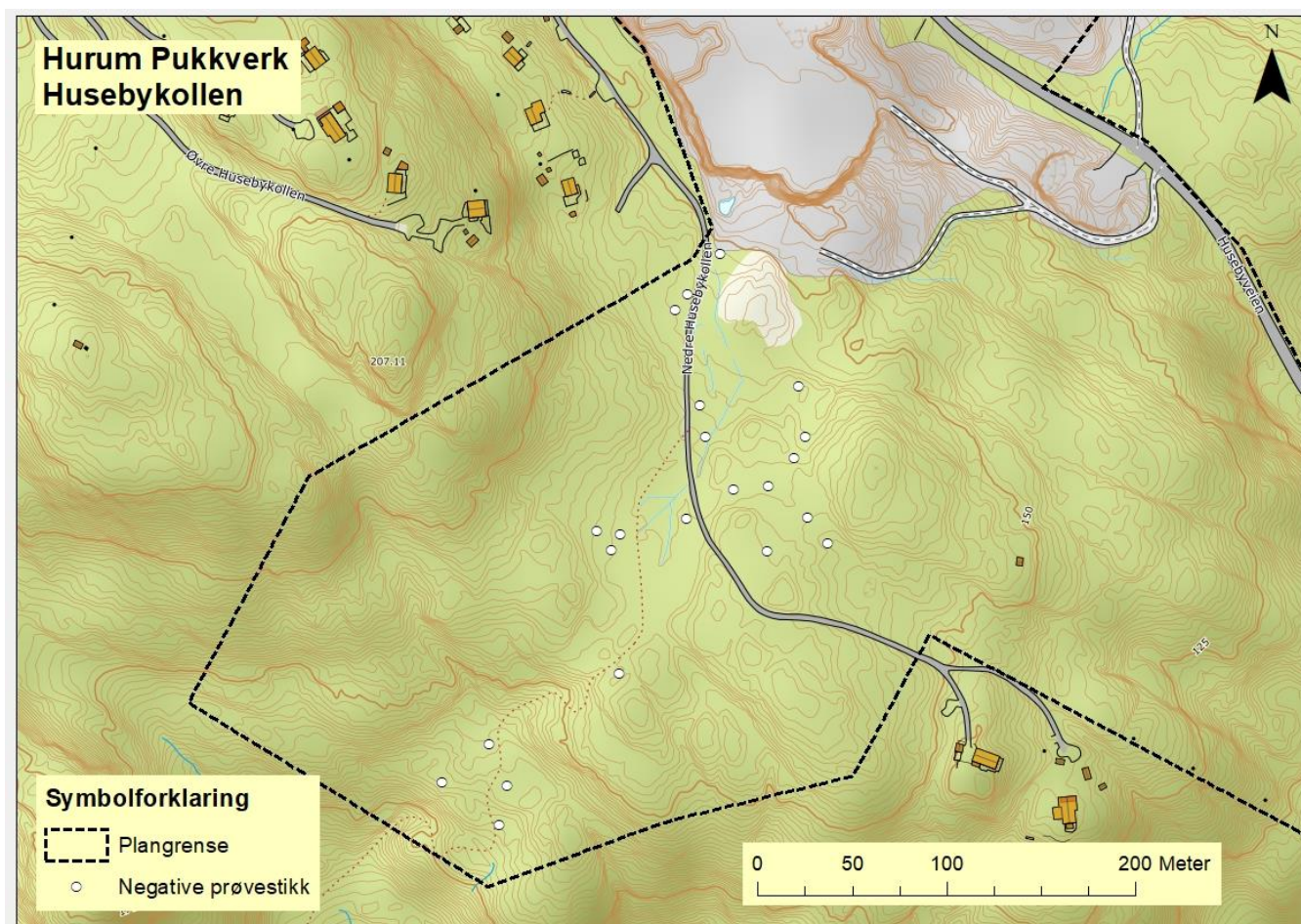
LIDAR

I forkant av prosjektet studeres høydekart utarbeidet fra flybåren laserskanning av området kalt LIDAR. På kartene fremstår terrengformasjoner som høyder og groper tydelig. Disse kan være gravhauger, kullgroper, tjæremiler, kullmiler, kullgroper, hulveier mm. Kartene viser imidlertid ikke med sikkerhet hva terrengformasjonene er, og terrenget må derfor befares.

Undersøkelsen

Planområdet ble først overflateregistrert i to dager, mens de to siste dagene ble brukt til å prøvestikke. Under overflateregistreringen ble det funnet flere kulturminner fra nyere tid. Graff gartneri var vennlige og lånte bort nøkkel til veien inn i planområdet, Nedre Husebykollen.

Den østre delen av planområdet ble vurdert som for bratt og skrinn for å ha potensiale for steinalderbosetning. I midtre del av planområdet og i vest var det mere løsmasser og flere egnede flater. Undergrunnen oppe på flaten besto av grus og rullestein, mens lenger i lia mot sørvest er det mer jord og grus i grunnen. Det ble totalt satt 21 prøvestikk, men det ble ikke gjort noen funn.

Figur 8. Det ble prøvestukket i midtre og vestre del av planområdet.

Resultater/funn

Ikke freda kulturminner

Det ble funnet flere nyere tids kulturminner knyttet til drift av jerngruver i området. Disse kulturminnene er blitt fordelt på i alt fire lokaliteter. Flere var kjent fra før, men var ikke registrert i kulturminnedatabasen askeladden.ra.no. Det ble funnet tre skjerp med brudd og bruddsteinshauger, og flere mindre ferdselsveier som kan knyttes til skjerpene. Gjennom vestre del av planområdet går en pent oppbygget vei, ID 274904, ned fra åsen. Med unntak av den større veien har ferdselsveien karakter av stier som noen steder er bygget opp med stein og bruddstein. Disse stien har ikke egnet seg for vogn eller kjerre. Da terrenget jevnt over er skrint med mye berg og stein er stiene ofte bare synlige i bruddstykker.

Skjerp 1 med flere bruddsteinshauger, ID 274932

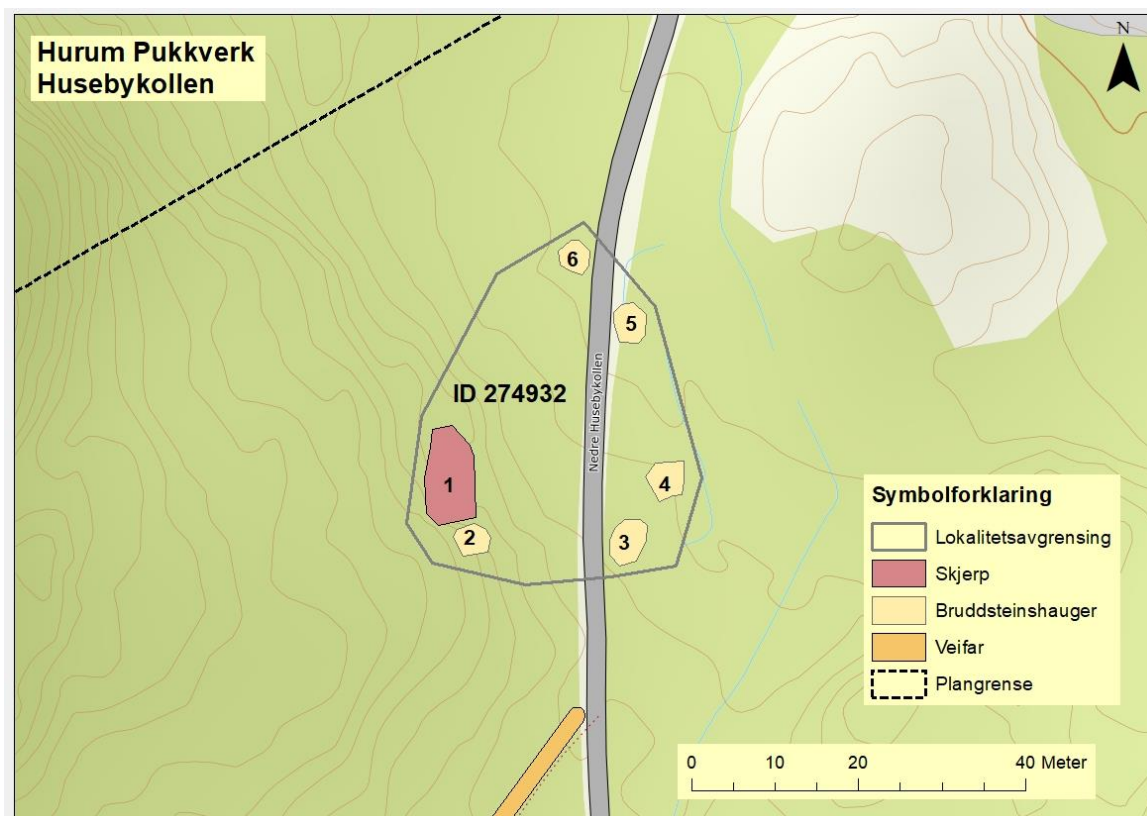
I kant av flaten halvveis opp på Husebykollen ligger et dagbrudd med fem mindre bruddsteinshauger rundt. Dagbruddet ligger på vestsiden av veien Nedre Husebykollen. En bruddsteinshaug ligger rett utenfor dagbruddet mens de fire andre ligger fordelt langs begge sider av veien. Det tyder på at dagens vei er bygget på en eldre vei. Dagbruddet er vannfylt, litt tilgrodd, og måler om lag 15x6 meter. Bruddsteinshaugene er lave og måler mellom 1,5 – 6 meter. De største er godt synlige, men de mindre er noe overgrodd av mose.

Figur 9. Dagbruddet, ID 274932-1, med veien i bakkant, sett mot sør-sørøst.

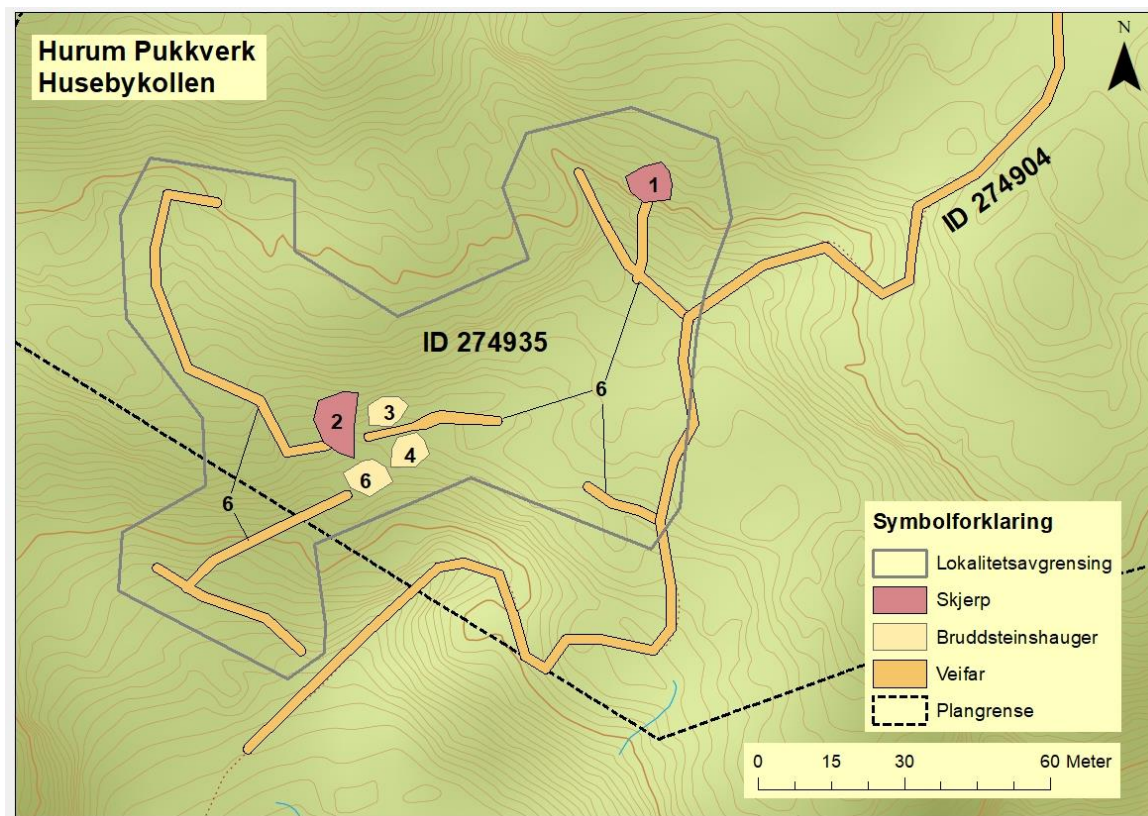
Figur 10. Bruddsteinshaug ID 274932-3 sett mot nord-nordøst.

Figur 11. Skjerp ID 274932.

Skjerp 2 med veianlegg, ID 274935

I den bratte åssiden ned fra Husebykollen, i sørhellende terreng, er det flere spor etter gruveaktivitet, knyttet opp til et lite og et større skjerp med tilhørende veifar.

Figur 12. Skjerp 2, ID 274935.

ID 274935-1

Det lille skjerp (ID 274935-1) består av et lite, tunellformet brudd, oppe i en skrentside, i bunnen av et smalt søkk. Bruddsteinen er brukt i stien som går opp til hula så det er ingen bruddsteinshauger. Skjerp (ID 274935-1) måler omtrent 1,2 m i høyde, 1 m bredde og er 1 m dypt. Fra bruddet går det sti (ID 274935-5) oppover i søkket og ned til den større ferdselsvegen.

Figur 13. Åpningen til det tunellformede skjerpet, ID 274935-1.

ID 274935-2-6

80 meter sørvest for det lille skjerpet ligger et større skjerp. Den består av et større dagbrudd og tre bruddsteinshauger med tilhørende stinettverk. Dagbruddet måler omtrent 8x11 meter, og er noe tilgrodd. De to øverste bruddsteinshaugene ligger på hver sin side av en sti på oversiden av dagbruddet, har tydelig haugform og måler opp til 5 meter i diameter. Den nedre bruddsteinshaugen er tømt ut i stien og utfor en skrent. Stiene (ID 274935-5) rundt skjerpet går både opp i åsen i nordvest, ned mot sør og ut mot den større ferdselsvegen mot øst.

Figur 14. Dagbruddet (ID 274935-2) er til venstre utenfor bildet med de to øvre bruddsteinshaugene (ID 274935-3, 4) på hver side av stien. Bildet er tatt mot nordøst.

Figur 15. Sti opp til dagbruddet (ID 274935-5).

Ferdselsveier ID 274931

Fra et flatt parti på rundt 165 moh. og opp i søkket mellom de to åstoppene på Husebykollen går restene av en gammel ferdselsvei. Veien er smal og er ikke egnet for kjerre eller vogn, men er flere steder oppbygd opp på utsiden.

Figur 16. Oppbygd sti, ID 274931, bildet tatt mot nordvest.

Kjerrevei, ID 274904

Fra veien Nedre Husebykollen og ned fra åsen mot sørvest går en pent oppbygget kjerrevei. Veien er steinsatt og følger en bredde på omtrent 2 meter. Oppe på flaten har kjerreveien antagelig fortsatt langt dagens vei nordover. Veien ser ut til å relatere seg til skjerpene som har fordeler seg langs veien eller er tilknyttet veien med mindre stier. Kjerreveien kan også ha vært brukt av folk på gårdene rund Huseby som skulle i retning Filtvet. Innenfor planområdet har vegen en lengde på i underkant av 400 meter. I sør fortsetter veien i retning Bjørnstad, men den er ikke undersøkt utenfor planområdet.

Figur 17. Nedre del av kjerreveg, bilde tatt mot nord.

Konklusjon

Det ble ikke funnet automatisk freda kulturminner under registreringen av Hurum pukkverk. Det ble gjort funn av flere nyere tids kulturminner knyttet til småskala gruvedrift på 1700-tallet. Disse er fordelt på fire lokaliteter, ID 274904, ID 274931, ID 274932 og ID 274935.

19.01.2021

SØLVI HELENE FOSSØY

Feltarkeolog

Viken viser vei.

Postadresse: Viken fylkeskommune,
Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Sentralbord: 32 30 00 00
post@viken.no

viken.no

Hurum Pukk AS

REGULERINGSPLAN STØYUTREDNING

Dato: 08.03.2021
Versjon: 2

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver:	Hurum Pukk AS
Tittel på rapport:	Hurum Pukk AS Reguleringsplan støytredning
Oppdragsnavn:	Hurum Pukk AS, Reguleringsplan
Oppdragsnummer:	611263-01
Utarbeidet av:	Halvor Berulfsen
Oppdragsleder:	Hjalmar Tenold
Tilgjengelighet:	Åpen

Kort sammendrag

Reguleringsplanen for Hurum Pukk AS er vurdert iht. T-1442/2016, retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging. Det er vurdert to alternative planforslag, med noe forskjellig uttaksmengde. Beregningene er utført for det som er fase 2 av uttaket, dvs. der knuseverk er plassert på kote 122, og der det ikke er gått lavere enn kote 152 på sørvestlig del av planområdet. Det er forutsatt tiltak iht. tiltaksplanen mot støy fra 15.8.2017 og at pigghammer ikke skal benyttes som en del av den ordinære driften. I tillegg er det forutsatt at det skal benyttes «noise reduction kit» på borerigg.

Beregningene viser at de fleste driftssituasjonene ikke vil gi overskridelser av grenseverdier for støy ved nærliggende fritidsboliger. For de nærmeste fritidsboligene kan ev. variasjoner i terreng gi marginale overskridelser ved oppgitt driftstid og uheldige plasseringer av borerigg der terreng gir liten skjerming fra boreriggen, da må driftstid reduseres slik at man drifter innenfor grenseverdi.

VERSJON	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KS
02	08.03.21	Ny forutsetning, pigghammer skal ikke benyttes	HB	FK
01	02.10.20	Nytt dokument	HB	AB

Forord

Hurum Pukk AS har engasjert Asplan Viak AS for å gjennomføre en støyutredning for reguleringsplan for pukkverket. Guri Olsen har vært Hurum Pukks kontaktperson. Hjalmar Tenold har vært Asplan Viaks oppdragsleder. Andris Broks har bistått Halvor Berulfsen med å utarbeide beregningsmodeller for støy.

Sandvika, 08.03.2021

Halvor Berulfsen
Temaansvarlig støy

Frode Knutsen
Kvalitetssikrer

Innhold

1. INNLEDNING	5
2. REGELVERK	7
2.1. Retningslinje T-1442/2016.....	7
2.2. Forurensningsforskriften	8
3. FORUTSETNINGER OG METODE.....	9
3.1. Generelt	9
3.2. Maskinpark, driftssituasjoner og innførte støyreducerende tiltak.....	9
3.3. Planalternativer	10
4. RESULTATER	12
4.1. Dagens situasjon	13
4.1.1. Ordinær driftssituasjon: Knusestrinn 2.....	13
4.1.2. Boreperiode: Knusestrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant	13
4.1.3. Pukking av sprengstein: Knusestrinn 1 og 2	13
4.2. Alternativ 1, fase 2.....	13
4.2.1. Ordinær driftssituasjon: Knusestrinn 2.....	13
4.2.2. Boreperiode: Knusestrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant	13
4.2.3. Pukking av sprengstein: Knusestrinn 1 og 2	14
4.3. Alternativ 2, fase 2.....	14
4.3.1. Ordinær driftssituasjon: Knusestrinn 2.....	14
4.3.2. Boreperiode: Knusestrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant	14
4.3.3. Pukking av sprengstein: Knusestrinn 1 og 2	14
5. KONKLUSJON.....	15

1. INNLEDNING

Hurum Pukk AS har startet arbeidet med å utarbeide reguleringsplan for Hurum pukkverk i Hurum kommune. Hensikten med reguleringsplanen er å utvide uttaksområdet i tråd med området som i kommuneplanens arealdel er avsatt til råstoffutvinning. Pukkverket har vært i drift siden 1947 og produserer pukk som er gunstig til formål som betong, asfalt og andre byggeformål.

Formålet med planarbeidet er å sikre langsiktighet når det gjelder leveranser av steinprodukter, sikre ressursen og dermed langsiktigheten for videre drift. Planarbeidet skal også ivareta hensynet til miljø og samfunn jf. plan- og bygningsloven § 1 og § 3-1.

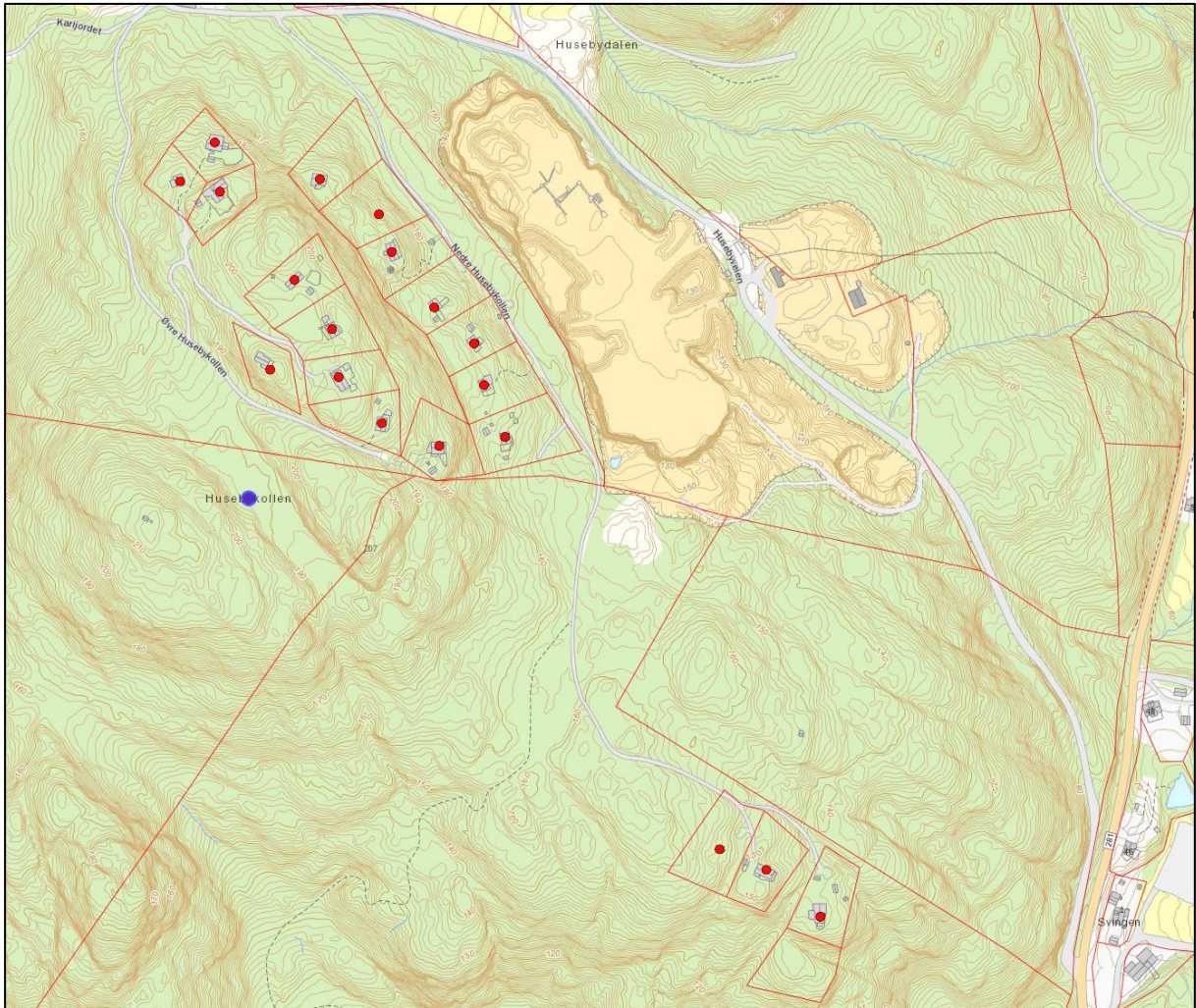
Tiltaket er av en slik størrelse at det utløser krav om konsekvensutredning.

Denne rapporten er en konsekvensutredning av støy iht. Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442/2016.

Asplan Viak AS har tidligere bistått Hurum Pukk med å utarbeide en tiltaksplan for å redusere støynivået fra virksomheten. Målsetningen har vært å komme innenfor grenseverdier angitt i Forurensningsforskriftens § 30-7 ved nærmeste bebyggelse, som er fritidsboliger på Husebykollen, vest for pukkverket, se Figur 1-1. Tiltaksplanen datert 15.8.2017 angir føringer for hvordan virksomheten bør innrette driften sin for å redusere støynivået ved nærliggende bebyggelse. Det er gjort omfattende endringer av driften for å redusere utbredelsen av støy iht. tiltaksplanen. Det er utført langtidsmålinger av støy fra virksomheten i perioden 9.10.2017-19.3.2018.

Virksomheten fikk 26.9.2017 midlertidig dispensasjon fra grenseverdier i Forurensningsforskriften § 30-7 i perioden oktober 2017 til mars 2018. I møte med FMBu 02.10.2018 fikk Hurum Pukk tillatelse til å fortsette driften uten å søke om dispensasjon på nytt for vinteren 2018-2019. Asplan Viak har fulgt opp Hurum Pukk jevnlig i perioden 2017-2021, ved befaringer, rådgivning/anbefalinger og målinger.

I området rundt Hurum Pukk er det også andre støyende virksomheter. Ved befaring 9.10.2017 ble det registrert flere støyende hendelser fra opplasting av stein på lastebil ved nabotomt i nord. Det er lagring av masser, tungtrafikk, samt knusing av sprengstein og samme typer aktivitet som ved Hurum Pukk, også fra andre eiendommer i nærheten.

Figur 1-1: Kartutsnitt som viser fritidsboligene vest og sør for bruddet.

2. REGELVERK

2.1. Retningslinje T-1442/2016

Gjeldende støyregelverk for arealplaner er Klima- og Miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442/2016, heretter kalt T-1442.

L_{den} er A-veiet ekvivalent støynivå for dag-kveld-natt (day-evening-night) med 5 dB / 10 dB ekstra tillegg på kveld / natt. Tidspunktene for periodene dag, kveld og natt er slik:

Dag: kl. 07 - 19, kveld: kl. 19 - 23 og natt: kl. 23 - 07.

L_{den} -nivået skal i kartlegging beregnes som årsmiddelverdi for de fleste typer støykilder, det vil si som gjennomsnittlig støybelastning over et år. Unntaket er for kategorien «Øvrig industri» som på grunn av stor variasjon i driftsmønster skal beregnes som døgnmiddelverdier (verste døgn). Hurum Pukk er innenfor denne kategorien.

Det bemerkes at T-1442 kun omhandler grenseverdier som er relevante for det man kaller støyfølsom bebyggelse. Boliger, fritidsboliger, pleie- og sykehjem, sykehus, skoler og barnehager omfattes av begrepet støyfølsom bebyggelse.

T-1442 angir to støysoner, gul og rød sone, hvor det gjelder særlige retningslinjer for arealbruken. Kort oppsummert er retningslinjene slik: (Se T-1442 for detaljer)

- Rød sone, nærmest støykilden, angir et område som ikke er egnet til støyfølsomme bruksformål og etablering av ny støyfølsom bebyggelse skal unngås.
- Gul sone er en vurderingssone hvor støyfølsom bebyggelse kan oppføres, dersom avbøtende tiltak gir tilfredsstillende støyforhold.

Gul og rød støysoner skal beregnes som innfallende lydtrykknivå ved en mottakerhøyde på 4 meter over terreng. Grenseverdi skal være tilfredsstillende både ved fasade og på en normal uteplass. Man skal imidlertid ta praktiske hensyn til den situasjonen man har når beregningshøyden fastsettes. For uteplasser bruker man som regel å beregne støynivået i 1,5 meter høyde over bakken/uteplassens gulv.

Kriterier for soneinndeling er gitt i Tabell 2-1. Når minst ett av kriteriene for den aktuelle støysonen er innfridd, faller arealet innenfor sonen.

Krav til maksimalt støynivå i nattperioden gjelder der det er mer enn 10 hendelser pr. natt.

Grenseverdier med impulslyd kommer til anvendelse når denne typen lyd opptrer med gjennomsnitt mer enn 10 ganger pr. time. Med impulslyd menes kortvarige, støtvis lydtrykk med varighet på under 1 sekund og der impulslyden er av typen «highly impulsive sound» som definert i T-1442/2016 kapittel 6.

Tabell 2-1: Kriterier for soneinndeling av gul og rød sone for kategorien Øvrig industri iht. T-1442/2016.

Støykilde	Støysone					
	Gul sone			Rød sone		
	Utendørs støynivå	Utendørs støynivå, lørdager og søndager/helligdager	Utendørs støynivå i nattperioden kl. 23 – 07	Utendørs støynivå	Utendørs støynivå, lørdager og søndager/helligdager	Utendørs støynivå i nattperioden kl. 23 – 07
Øvrig industri	Uten impulslyd: L_{den} 55 dB og $L_{evening}$ 50 dB Med impulslyd: L_{den} 50 dB og $L_{evening}$ 45 dB	Uten impulslyd: lørdag: L_{den} 50 dB søndag: L_{den} 45 dB Med impulslyd: lørdag: L_{den} 45 dB søndag: L_{den} 40 dB	L_{night} 45 dB L_{AFmax} 60 dB	Uten impulslyd: L_{den} 65 dB og $L_{evening}$ 60 dB Med impulslyd: L_{den} 60 dB og $L_{evening}$ 55 dB	Uten impulslyd: lørdag: L_{den} 60 dB søndag: L_{den} 55 dB Med impulslyd: lørdag: L_{den} 55 dB søndag: L_{den} 50 dB	L_{night} 55 dB L_{AFmax} 80 dB

2.2. Forurensningsforskriften

Der T-1442/2016 gjelder for alle typer arealplaner, er kapittel 30 i Forurensningsforskriften kun gjeldende for virksomheter som driver med produksjon av pukk, grus, sand og singel. Grenseverdiene er de samme som for gul sone i T-1442, men der T-1442 angir gul sone som en vurderingszone, angir Forurensningsforskriften at grenseverdier skal overholdes ved mest støyutsatte fasade, se Figur 2-1. Grenseverdiene gjelder også uavhengig om det pågår en planprosess, altså til enhver tid.

Mandag-fredag	Kveld mandag-fredag	Lørdag	Søn-/helligdager	Natt (kl. 23-07)	Natt (kl. 23-07)
55 L_{den}	50 $L_{evening}$	50 L_{den}	45 L_{den}	45 L_{night}	60 L_{AFmax}

§ 30-7. Støy

Bedriftens bidrag til utendørs støy skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade hos nabo:

L_{den} er definert som døgnmiddel. Med impulsstøy eller rentonelyd er grensen 5 dBA lavere. Den strengeste grenseverdien legges til grunn når impulslyd opptrer med i gjennomsnitt mer enn 10 hendelser pr. time.

$L_{evening}$ er A-veiet ekvivalentnivå for 4 timers kveldsperiode fra kl. 19-23.

L_{night} er A-veiet ekvivalentnivå for 8 timers nattperiode fra kl. 23-07.

L_{AFmax} er gjennomsnitt av de 5-10 høyeste forekommende støynivåene L_{AF} (A-veid støynivå med Fast respons) fra en industribedrift i nattperioden 23-07.

Med impulslyd menes kortvarige, støtvis lyddrykk med varighet på under 1 sekund og der impulslyden er av typen «highly impulsive sound» som definert i T-1442 kapittel 6. Dersom impulslyd forekommer mer enn 10 hendelser per time er grenseverdien 5 dBA lavere enn de grenseverdier som er angitt i tabellen.

Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Støygrensene gjelder ikke for bebyggelse av forannevnte type som er etablert etter 1. januar 2010.

0 Endret ved forskrift 20 des 2016 nr. 1757.

§ 30-8. Støy fra sprengninger

Støy fra sprengninger er unntatt fra bestemmelsene i § 30-7. Sprengninger skal bare skje i tidsrommet mandag til fredag kl. 0700-1600. Naboer skal være varslet om når sprengninger skal finne sted.

Figur 2-1: Utklipp fra Forurensningsforskriftens kap. 30.

3. FORUTSETNINGER OG METODE

3.1. Generelt

Støy er beregnet ved hjelp av programmet Cadna A 2020 etter Nordisk metode for beregning av industristøy. Beregningsusikkerheten er typisk +/- 3 dB.

Støysoner er generelt noe mer unøyaktige enn beregninger gjort i enkeltpunkter. Nøyaktigheten bestemmes av oppløsningen på rutenettet i beregningsmodellen.

Tabell 3-1 viser de generelle beregningsforutsetningene oppsummert.

Tabell 3-1: Beregningsforutsetninger oppsummert.

Beregningshøyde støysonekart iht. T-1442	4 meter
Beregningshøyde for uteoppholdsareal på bakkeplan	1,5 meter
Oppløsning støysoner	10 x 10 meter
Refleksjoner	1. ordens
Marktype terreng	Myk (absorberende)
Marktype bunn av brudd (markert som blå flate på støysonekartene)	Hard (reflekterende)
Lydabsorpsjonskoeffisient bygninger	0,21

3.2. Maskinpark, driftssituasjoner og innførte støyreducerende tiltak

Åpningstid for pukkverket er mandag - fredag kl. 07:00-15:30. Følgende driftssituasjoner eksisterer i pukkverket:

- **Knusestrinn 1:** Mobil knuser og mobilt sikteverk (5-6 uker for hver salve). Grovknusing av sprengstein. En ekstra hjullaster i tillegg til den faste som tilhører pukkverket.
- **Knusestrinn 2:** Normal driftssituasjon, drift hele året, ca. 150 dager. Driftsstopp i fellesferie. Mellom- og finknusing med sikting av stein etter ferdig grovknusing. Hjullaster kjører over hele området.
- **Drift av borerigg:** Boring av hull for sprengning (2-3 uker hver periode).
- **Bruk av pigghammer:** Bruk av pigghammer har de siste årene kun skjedd unntaksvis, på stein som ikke kan knuses, eller er vanskelig å knuse ved slipp på rivekule. Vinteren 2020 ble pigghammer benyttet totalt 31 timer i januar og februar. Det ble stort sett pigget én dag pr. uke, inntil 4-5 timer på en dag. Når det regnes ca. 30 % effektiv akustisk driftstid (hammeren står ikke og slår konstant, den må flytte seg etc.) gir dette inntil 1,5 timer effektiv bruk pr. dag, og ca. 9,5 timer effektiv brukstid totalt ila. to måneder. Det har de siste årene blitt anbefalt at pigging skal foregå lengst mulig inn mot bruddveggen mot vest, for å få mest mulig skjerming mot fritidsboligbebyggelsen, men det er fortsatt en risiko for at grenseverdi overskrides pga. impulslydkorreksjon. Skjerpelsen av grenseverdiene som følge av impulslyd vil også påvirke hvor langt støysonene går mht. støy fra de andre støykildene. For

reguleringsplanen og fremtidig drift forutsettes det derfor at pigghammer ikke benyttes som del av den ordinære driften og at grenseverdiene uten skjerpelse for impulslyd er gjeldende.

Følgende støyreducerende tiltak er innført ved pukkverket iht. tiltaksplanen fra 15.8.2017:

- Flyttet grovknuseren og sorteringsverket inntil bruddveggen i vest for å utnytte bruddveggen som støyskjerm.
- Skjermet sorteringsverk lokalt med stålramme og sprengningsmatt over ramma, noe som reduserer støy fra knust pukk som siktes og sorteres.
- Bruk av pigghammer er sterkt redusert. I stedet for bruk av pigghammer, slippes store sprengstein ned på en rivekule for å knuses. Dette skaper i seg selv ikke mer støy enn at gravemaskinen graver i røysa.
- Borerigg er påmontert et såkalt «noise reduction kit» som innkapsler borestrengen og reduserer støy fra boreriggen betydelig (målt ca. 8-10 dB reduksjon).

Se vedlegg E for en komplett oversikt over driftstider for de ulike maskinene i pukkverket.

Selv om pigghammer ikke benyttes som en del av den ordinære driften av pukkverket kan det tillates at stein som ikke er fysisk mulig å dele med slipp på rivekule kan deles med pigghammer. Iht. T-1442/2016 og M-128/2014 gjelder skjerpelse av grenseverdi pga. impulslyd først når denne typen lyd (definert som «highly impulsive sound») opptrer med i gjennomsnitt mer enn 10 hendelser pr. time. I tillegg er det krav om at impulsene skal være kraftige nok, at støynivået fra én impuls, angitt i L_{AF} , er mer enn 10 dB høyere enn tidsmidlet støynivå fra all støy på stedet i de mest støyende driftstimerne. For en skjermet plassering av pigghammer iht. tiltaksplanen gir den kun ca. 0-2 dB høyere lydtryknivå enn det tidsmidlede støynivået fra alle de andre kildene til sammen. Det er angitt i M-128/2014 at all driftstid med pigghammer gir mer enn 10 impulser pr. time. Om pigghammeren kun benyttes helt unntaksvis vurderes det at antall hendelser ikke er mange nok i gjennomsnitt til at grenseverdi bør skjerpes med impulslydkorreksjon. M-128/2014 eksemplifiserer dette ved å beskrive at om man tar eksempelvis de 10 % mest støyende timene ved driften over året (230 dager x 7,5 timers åpningstid/10 %), får man 172,5 timer. For disse timene skal det vurderes om antallet impulser i gjennomsnitt overskrider 10 pr. time. For vinteren 2020 med totalt 31 timer driftstid for pigghammeren er da antall hendelser over 10 pr. time for 31 av 172,5 timer. I gjennomsnitt er derfor ikke driften preget av impulsstøy, verken mht. antall hendelser eller kraftige nok impulser, og kriteriene for å skjerpe grenseverdi pga. impulsstøy er dermed ikke tilstede. Dette er under forutsetning av at pigghammer ikke benyttes som del av den ordinære driften.

Det er vurdert om lasting av pukk i lastebiler må vurderes som impulsstøy, men iht. de ulike kategoriseringene i M-128/2014 er det vurdert at denne typen lyd faller under kategorien «regular impulsive sound», som ikke skal tas hensyn til. Enkelte lastinger av f.eks. sprengstein fra hjullaster på tomt lasteplan vil kunne regnes som «highly impulsive sound», men når bunnen av planet er dekt vil øvrige tømminger av skuffen ikke gi impulslyd. For tømming av pukk er det tilsvarende, når bunnen i planet er dekt vil øvrige tømminger ikke gi impulslyd og antall hendelser vil dermed ikke være over 10. pr. time i gjennomsnitt.

3.3. Planalternativer

I planprogrammet ber kommunen om å få vurdert to til tre alternativer for uttaksområdet. For støy er det vurdert to alternativer, alternativ 1 og alternativ 2.

Alternativ 1: største, foreslåtte uttaksområde, ned til kote 92. Bruddområde på ca. 110 daa inkl. dagens bruddområde. For alternativ 1 er det beregnet for fase 2, dvs. der man har gått ned til kote 122 i nordøstre del av området, og ned til kote 152 i sørvestre del av området.

Alternativ 2: minste, foreslåtte uttaksområde, ned til kote 92. Bruddområde på ca. 85 daa inkl. dagens bruddområde. For alternativ 2 er det beregnet for fase 2, dvs. der man har gått ned til kote 122 i nordøstre del av området, og ned til kote 152 i sørvestre del av området.

Ved fase 5 i alternativ 1 og fase 4 i alternativ 2 (ferdige brudd) forventes det lavere støy enn det er beregnet i fase 2. Dette pga. støykildene da er flyttet dypere ned i bruddet og derfor får bedre skjerming til bebyggelsen. De beregnede fasene for alternativene er derfor vurdert som de mest aktuelle, og mest støyende fasene.

4. RESULTATER

Alle vedlegg viser beregninger med gul og rød sone iht. definisjoner i T-1442/2016. Grenseverdi i Forurensningsforskriften tilsvarer da nedre grenseverdi for gul sone på beregningene. Det bemerkes at støyberegningene ikke er en fasit, og at støysonene kun er en indikasjon på hvordan støyen vil kunne påvirke omgivelsene. Flytting av støykildene i modellen vil gjøre at støysonene vil flytte seg, og når kildene i stor grad er mobile vil derfor støysonene kun være et eksempel for akkurat den situasjonen og posisjonen som er beregnet.

Tabell 4-1 viser beregnede støysonekart.

Tabell 4-1: Beregnede støysonekart.

Vedlegg	Driftssituasjon	Støyende aktiviteter	Beregningshøyde	Impulslyd	Beregningsparameter	Grenseverdi gul sone
Dagens situasjon						
B1	Ordinær drift	Knusestrinn 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
B2	Pukking	Knusestrinn 1 og 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
B3	Boreperiode	Borerigg, knusestrinn 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
Alt. 1, fase 2						
C1	Ordinær drift	Knusestrinn 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
C2	Pukking	Knusestrinn 1 og 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
C3	Boreperiode	Borerigg nord, knusestrinn 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
C4	Boreperiode	Borerigg sør, knusestrinn 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
Alt. 2, fase 2						
D1	Ordinær drift	Knusestrinn 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
D2	Pukking	Knusestrinn 1 og 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
D3	Boreperiode	Borerigg nord, knusestrinn 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB
D4	Boreperiode	Borerigg sør, knusestrinn 2	4 meter	Nei	L _{den}	55 dB

4.1. Dagens situasjon

4.1.1. Ordinær driftsituasjon: Knusetrinn 2

Situasjonen er vist på vedlegg B1. Ved normal drift som pågår hele året, unntatt i fellesferien, er det ingen overskridelser av grenseverdiene for omkringliggende støyfølsom bebyggelse. Den stasjonære knuseren og kvernen (mellom- og finknuser) gir lite støy til bebyggelsen. Det er hjullasteren, som kjører over hele området, som er den dominerende støykilden. Hjullasteren vil være spesielt støyende ved opplasting til lastebiler, men antall hendelser og varighet ved opplasting vil ikke være så høyt at døgnmidlet grenseverdi overskrides.

4.1.2. Boreperiode: Knusetrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant

Det bores med ca. 1,8-2,5 meter mellom hvert hull. Ved plassering av borerigg på toppen av bruddkanten vil dette kunne gi overskridelse av grenseverdier for de nærmeste fritidsboligene, men overskridelsen er minimal pga. tiltaket med «noise reduction kit» på boreriggen. På vedlegg B3 er borerigg plassert lengst sørøst i bruddet, og det er vist at da vil gul støysonen så vidt berøre én fritidsbolig. En annen plassering av borerigg vil kunne gi et noe annerledes støysonkart, men utbredelsen av gul sone vil være ca. like langt fra støykilden. Boreriggen gir ikke et veldig høyt, maksimalt støynivå når aktiviteten pågår, men den har en jevn dur med lang driftstid ila. en dag, noe som dermed påvirker støysonenes utbredelse. Ved å redusere driftstid på dager hvor boring skal skje nær bebyggelse, kan grenseverdi overholdes.

4.1.3. Pukking av sprengstein: Knusetrinn 1 og 2

Dette er normalsituasjonen for knusetrinn 1. Stort sett benyttes rivekule for å splitte store stein før de kan lastes i grovknuser. Vedlegg B2 viser at gul sone kan så vidt komme bort til de nærmeste fritidsboligene i vest. Flyttingen av knuseverk og sorteringsverk inn mot palleveggen i vest begrenser hvor mye støy som kan gå vestover. Gul sone kan derimot gå forholdsvis langt nordover, og i ytterste konsekvens treffe enkeltboliger her, hvorav én ligger i gul sone på vedlegg B2. Grunnen til at støy lettere går nordover i modellen er at det ikke er en høy pall som skjermer i denne retningen. Det bemerkes at pga. hauger med pukk som lagres inne på området vil antakelig skjermingen i praksis være noe høyere enn beregnet.

4.2. Alternativ 1, fase 2

4.2.1. Ordinær driftsituasjon: Knusetrinn 2

Sammenliknet med dagens situasjon vil bunn av bruddet ligge på samme nivå. Dette betyr at situasjonen vil være omtrent tilsvarende som dagens situasjon. Pukkverket vil drifte godt innenfor gjeldende grenseverdier med ordinær drift, vist på vedlegg C1.

4.2.2. Boreperiode: Knusetrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant

Vedlegg C3 og C4 viser plassering av borerigg på topp av bruddkant mot nord og sør. Resultatene forutsetter bruk av «noise reduction kit» på borerigg. Sannsynligvis vil ingen fritidsboliger få overskridelser som følge av støy fra borerigg, og ingen fritidsboliger ligger i gul sone for de beregningene som er utført. For de nærmeste fritidsboligene kan ev. variasjoner i terreng gi marginale overskridelser ved oppgitt driftstid og ved uheldige plasseringer av borerigg der terreng gir liten skjerming, da må driftstid reduseres slik at man drifter innenfor grenseverdi. Halvering av driftstid på borerigg pr. dag vil redusere støy fra borerigg med 3 dB siden grenseverdi gjelder midling over døgnnet. Det bemerkes at borerigg er plassert 3 meter lavere relativt til fritidsboligene sør for bruddet i beregningene for alternativ 1, sammenliknet med beregningene for alternativ 2. Senere

boring på paller som er lavere enn bruddkant vil gi redusert støy sammenliknet med situasjonene som er vist.

4.2.3. Pukking av sprengstein: Knusetrinn 1 og 2

Vedlegg C2 viser situasjonen med pukking av sprengstein i tillegg til knusetrinn 2. Denne aktiviteten inkluderer knusing av store stein med rivekule. Knuseverk og sikt er plassert på kote 122 og flyttet slik at de skjermes godt av den gjenstående «knabben» mot fritidsboligene på Husebykollen. Grenseverdier vil overholdes med denne plasseringen av knuseverk. Hjullaster er eneste støykilde som er plassert på kote 152 sør for fritidsboligene.

4.3. Alternativ 2, fase 2

4.3.1. Ordinær driftsituasjon: Knusetrinn 2

Sammenliknet med dagens situasjon vil bunn av bruddet ligge på samme nivå. Dette betyr at situasjonen vil være omtrent tilsvarende som dagens situasjon. Pukkverket vil drifte godt innenfor gjeldende grenseverdier med ordinær drift, vist på vedlegg D1.

4.3.2. Boreperiode: Knusetrinn 2 og borerigg på topp av bruddkant

Vedlegg D3 og D4 viser plassering av borerigg på topp av bruddkant mot nord og sør. Resultatene forutsetter bruk av «noise reduction kit» på borerigg. Sannsynligvis vil ingen fritidsboliger få overskridelser som følge av støy fra borerigg, og ingen fritidsboliger ligger i gul sone for de beregningene som er utført. For de nærmeste fritidsboligene kan ev. variasjoner i terreng gi marginale overskridelser ved oppgitt driftstid og ved uheldige plasseringer av borerigg der terreng gir liten skjerming, da må driftstid reduseres slik at man drifter innenfor grenseverdi. Halvering av driftstid på borerigg pr. dag vil redusere støy fra borerigg med 3 dB siden grenseverdi gjelder midling over døgnet. Det bemerkes at borerigg er plassert 3 meter lavere relativt til fritidsboligene sør for bruddet i beregningene for alternativ 1, sammenliknet med beregningene for alternativ 2. Derfor viser vedlegg D4 noe mer støy enn vedlegg C4. Den nærmeste fritidsboligen ligger helt på grensen til gul sone. Senere boring på paller som er lavere enn bruddkant vil gi redusert støy sammenliknet med situasjonene som er vist.

4.3.3. Pukking av sprengstein: Knusetrinn 1 og 2

Vedlegg D2 viser situasjonen med pukking av sprengstein i tillegg til knusetrinn 2. Denne aktiviteten inkluderer knusing av store stein med rivekule. Knuseverk og sikt er plassert på kote 122 og flyttet slik at de skjermes godt av den gjenstående «knabben» mot fritidsboligene på Husebykollen. Grenseverdier vil overholdes med denne plasseringen av knuseverk. Hjullaster er eneste støykilde som er plassert på kote 152 sør for fritidsboligene.

5. KONKLUSJON

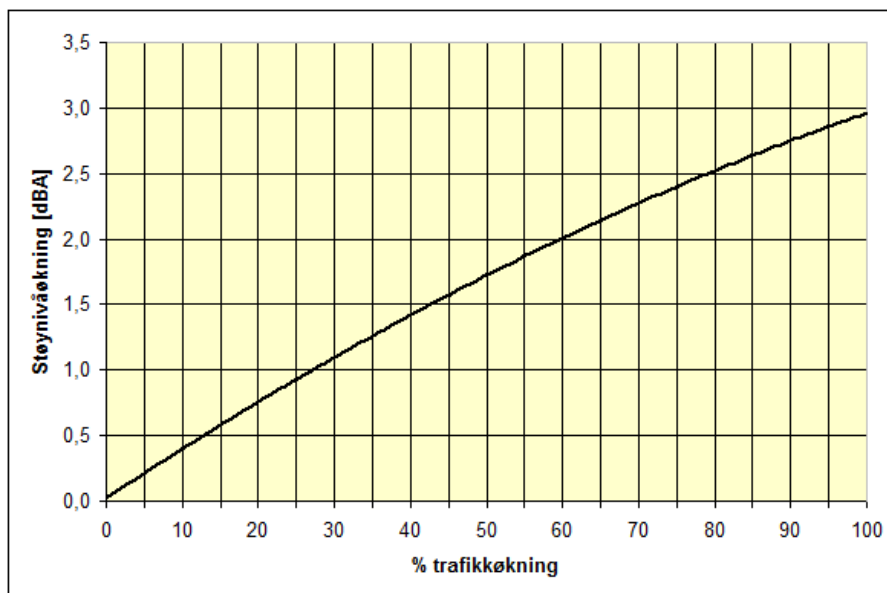
Beregningene viser at man i alle driftssituasjoner vil kunne overholde grenseverdier for støy ved nærliggende fritidsboliger. Beregningene viser at de fleste driftssituasjonene ikke vil gi overskridelser av grenseverdier for støy ved nærliggende fritidsboliger. For de nærmeste fritidsboligene kan ev. variasjoner i terreng gi marginale overskridelser ved oppgitt driftstid og uheldige plasseringer av borerigg der terreng gir liten skjerming fra boreriggen, da må driftstid reduseres slik at man drifter innenfor grenseverdi. Halvering av driftstid på borerigg pr. dag vil redusere støy fra borerigg med 3 dB siden grenseverdi gjelder midling over døgnet.

1. DEFINISJONER, BEGREP MHT. STØY

Begrep	Parameter	Forklaring
A-veid lydtrykknivå	dBA	Lydtrykknivå (lydens styrke) målt eller vurdert med veiekurve A. Veiekurve A er en standardisert kurve (IEC 60651) som etterlikner ørets følsomhet for ulike frekvenser ved lavere og midlere lydtrykknivå. A-kurven framhever frekvensområdet 2000 - 4000 Hz. Lydtrykknivå er den korrekte betegnelsen for alle dBA-verdier, men i daglig språk brukes ofte støynivå.
A-veid, ekvivalent støynivå for dag-kveld-natt	L_{den}	A-veiet ekvivalent støynivå for dag-kveld-natt (day-evening-night) med 10 dB / 5 dB ekstra tillegg på natt / kveld. Tidspunktene for de ulike periodene er dag: 07-19, kveld: 19-23 og natt: 23-07. L_{den} er nærmere definert i EUs rammedirektiv for støy, og periodeinndelingene er i tråd med anbefalingene her. L_{den} -nivået skal i kartlegging etter direktivet beregnes som årsmiddelverdi, det vil si som gjennomsnittlig støybelastning over et år. For grenseverdier gitt i retningslinje eller forskrift kan ulike midlingstider gjelde.
Ekvivalent støynivå	$L_{p,Aeq,T}$	Gjennomsnittlig (energimidlet) lydnivå for varierende støy over en bestemt tidsperiode T. Ekvivalentnivå gjelder for en viss tidsperiode T, f.eks. ½ time, 8 timer, 24 timer.
Impulslyd		Impulslyd er kortvarige, støtvide lydtrykk med varighet på under 1 sekund. Definisjonen av impulslyd i retningslinjen er i tråd med definisjonene i ISO 1996-1:2003. Det er her tre underkategorier av impulslyd: <ul style="list-style-type: none"> «high-energy impulsive sound»: skyting med tunge våpen, sprengninger og lignende «highly impulsive sound»: for eksempel skudd fra lette våpen, hammerslag, bruk av fallhammer til spunting og pæling, pigging, bruk av presslufthammer/-bor, metallstøt fra skifting av jernbanemateriell og lignende, eller andre lyder med tilsvarende karakteristikk og påtrengende karakter. «regular impulsive sound», eksemplifisert ved slaglyd fra ballspill (fotball, basketball osv.), smell fra bildører, lyd fra kirkeklokker og lignende. For vurdering av antall impulslydhendelser fra industri, havner og terminaler iht. tabell 1 og tabell 2 i T-1442/2016 er det hendelser som faller inn under kategorien «highly impulsive sound» som skal telles med. Ved mer detaljert vurdering etter ISO 1996-1:2003 og Nordtest-metode NT ACOU 112 bør all impulslyd tas i betraktning.
Innfallende lydtrykknivå		Innfallende lydtrykknivå er lydnivå når det kun tas hensyn til direktelydnivået, og ser bort fra refleksjon fra fasaden på den aktuelle bygning. Refleksjon fra andre flater skal imidlertid regnes med.
Lydeffektnivå	L_w	Samlet lydenergiutstråling pr. tidsenhet fra en lydkilde.
Lydnivå	L_p	Lydtrykknivå (lydens styrke) målt eller beregnet i desibel.
Maksimalt lydnivå	$L_{A1,max}$ $L_{AF,max}$ $L_{AS,max}$ L_{SAF} L_{SAS}	$L_{A1,max}$ er A-veiet maksimalnivå målt med tidskonstant «Impulse» på 35 ms. $L_{AF,max}$ er A-veiet maksimalnivå målt med tidskonstant «Fast» på 125 ms. $L_{AS,max}$ er A-veiet maksimalnivå målt med tidskonstant «Slow» på 1 s (1000 ms). L_{SAF} er det A-veide nivå målt med tidskonstant «Fast» på 125 ms som overskrides av 5 % av hendelsene i løpet av en nærmere angitt periode, dvs. et statistisk maksimalnivå i forhold til antall hendelser. L_{SAS} er det A-veide nivå målt med tidskonstant «Slow» på 1 s som overskrides av 5 % av hendelsene i løpet av en nærmere angitt periode, dvs. et statistisk maksimalnivå i forhold til antall hendelser.
Rentone		Lyd som kun inneholder en frekvens kalles rentone.
Stille side		Side av bygningen hvor nedre grense for gul sone er tilfredsstillt.
Støy		Støy er uønsket lyd og er regnet som forurensning iht. Forurensningsloven § 6 andre ledd.
Sumstøy		Samlet støybelastning der et mottakerpunkt er utsatt for støy fra flere kilder. Kalles også flerkildestøy.
Uteoppholdsareal		Defineres i byggteknisk forskrift (TEK17) § 8-3 som et areal som etter sin funksjon skal være egnet for rekreasjon, lek og aktiviteter for ulike aldersgrupper og ha tilstrekkelig størrelse. Uteoppholdsareal skal plasseres og utformes slik at god kvalitet oppnås, herunder i forhold til sol- og lysforhold, støy- og annen miljøbelastning.
Årsdøgntrafikk	ÅDT	Årsdøgntrafikk er den årsgjennomsnittlige trafikkmengden pr. døgn.

2. ENDRINGER AV STØYnivÅ OG SUBJEKTIV OPPFATTELSE

Figur 1 viser sammenhengen mellom trafikkvekst og støynivåøkning. Som det fremgår av figuren skal det være en betydelig endring eller avvik i trafikkmengde, og/eller i fordelingen av antall biler i døgnperiodene, før dette gir seg utslag i en merkbar endring av støynivået. Eksempelvis vil et avvik mellom faktisk og simulert vegtrafikk på 20 % gi en forskjell i støynivå (L_{den}) på < 0,8 dB. Dobbelt så stor trafikk gir 3 dB økning av støynivå.

Figur 1: Sammenheng mellom trafikkvekst i % og økningen i støynivå i dB.

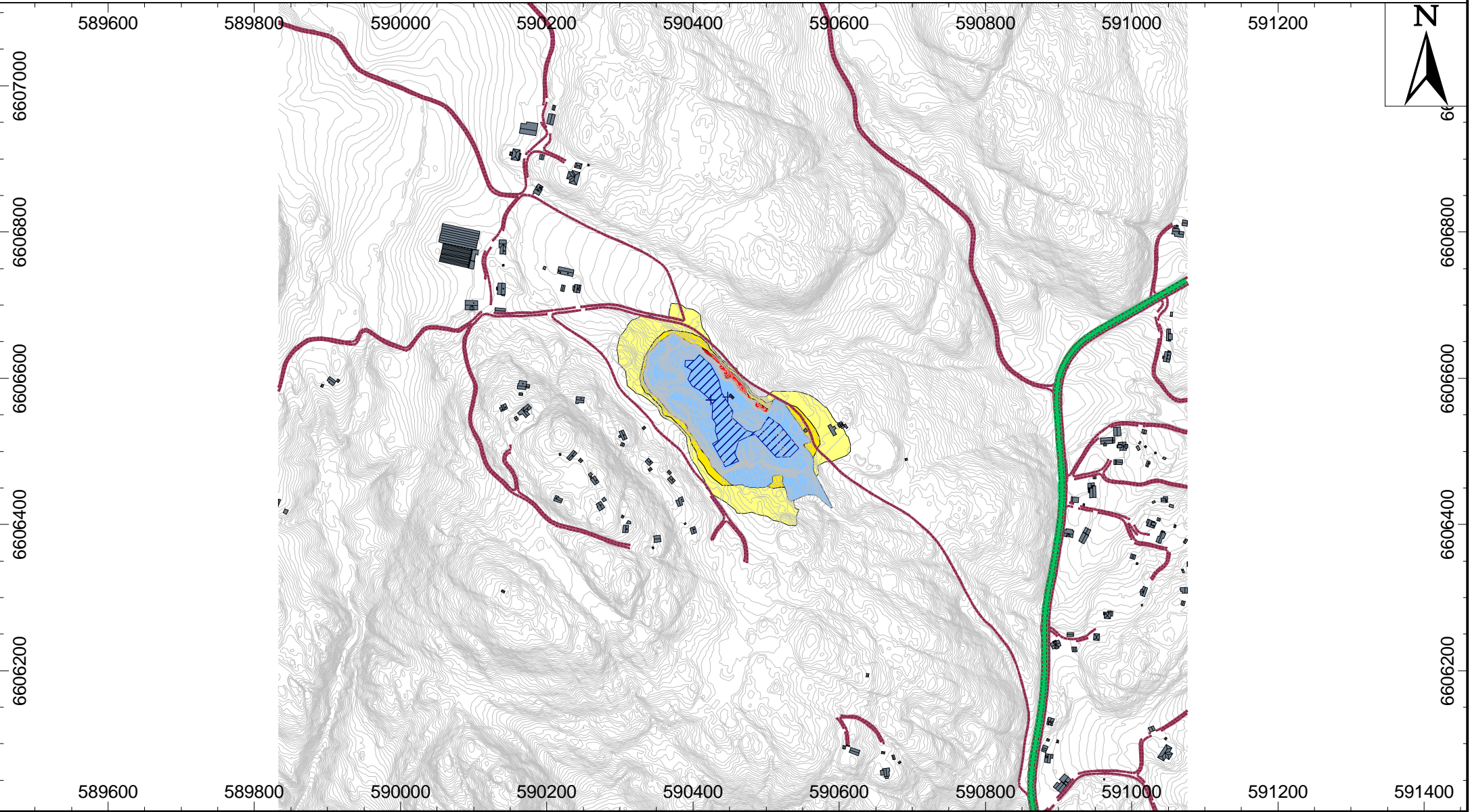
For å forstå betydningen av forskjell i støynivå og hvordan dette oppfattes er det viktig å vite at verdier for støynivå er forholdstall og at desibelskalaen er logaritmisk. Dette innebærer at et økt støynivå med 10 dB krever en tidobling i lydenergi.

En dobling av lydenergien (3 dB økt støynivå) vil være merkbart, men det må en tidobling av lydenergien (10 dB økt støynivå) til for at støynivået skal oppfattes som dobbelt så høyt. Det samme gjelder for reduksjon av støynivå, det kreves en reduksjon på 2-3 dB for å utgjøre en merkbar forskjell av oppfattet støynivå, se Tabell 1 nedenfor.

Tabell 1: Oversikt over menneskelig reaksjon på økt støynivå.

Økning av støynivå	Reaksjon
1 dB	Knapt merkbart
2-3 dB	Merkbart
4-5 dB	Godt merkbart
5-6 dB	Vesentlig endring
8-10 dB	Dobbelt/halvparten så høyt

Vedlegg B1

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

- Dagens situasjon. Ordinær drift, kun knusetrinn 2
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

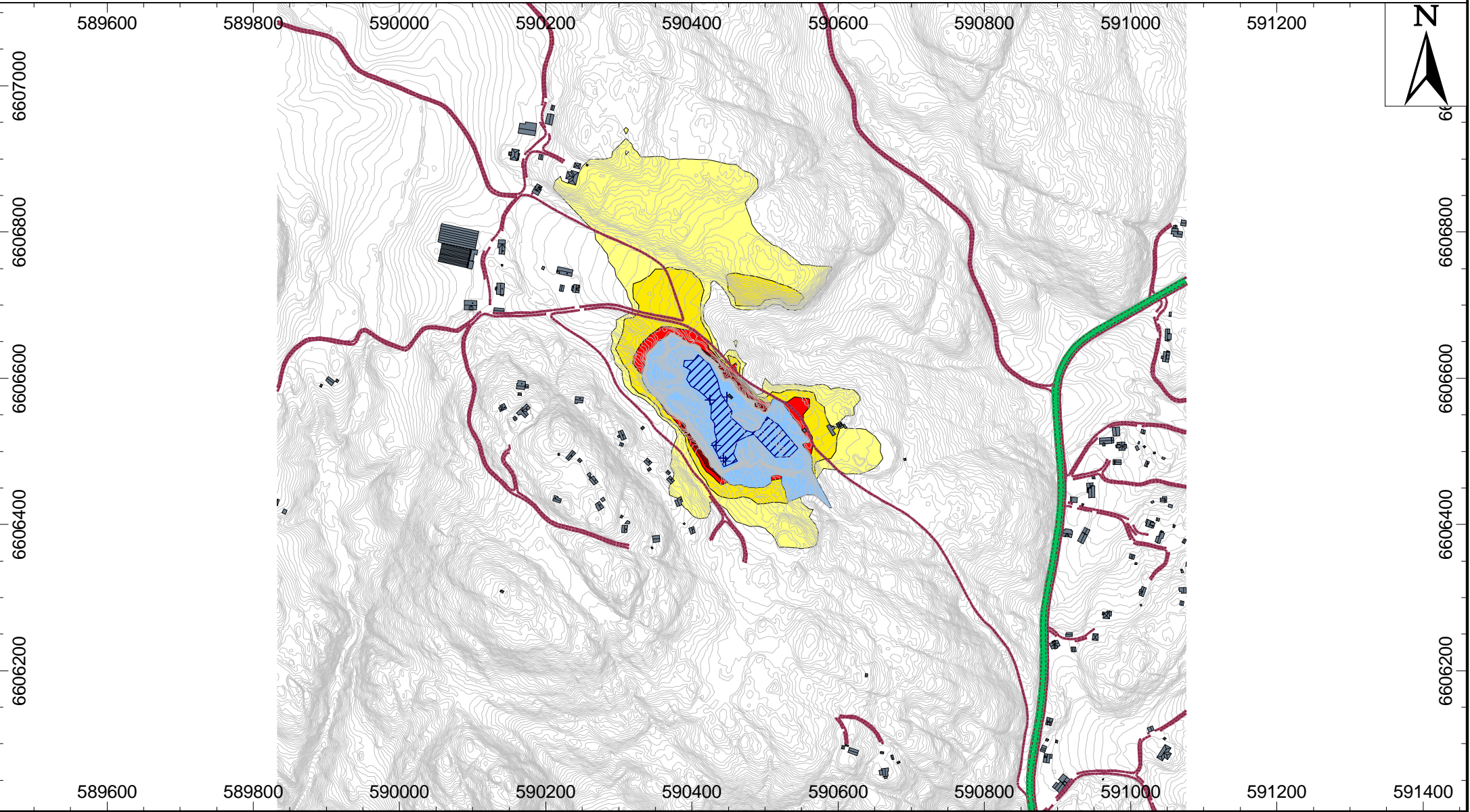
Støynivå:

- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB

asplan viak

Produsert for:	Hurum Pukk AS
Produsert av:	HB
Målestokk(A4):	1:7000
Dato:	01.03.21

Vedlegg B2

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

- Dagens situasjon. Pukking (knusetrinn 1 og 2)
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB

asplan viak

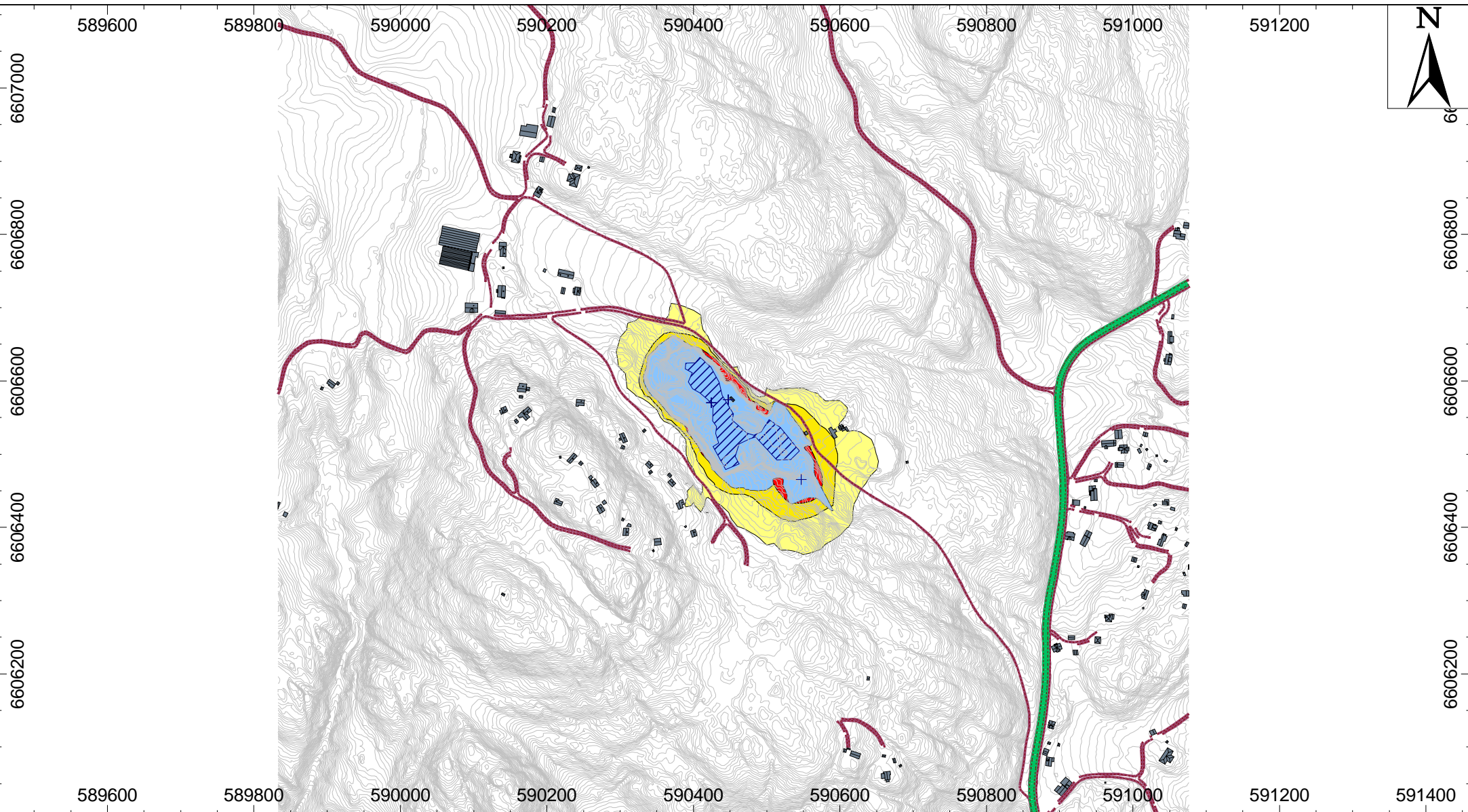
Produsert for: Hurum Pukk AS

Produsert av: HB

Målestokk(A4): 1:7000

Dato: 01.03.21

Vedlegg B3

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

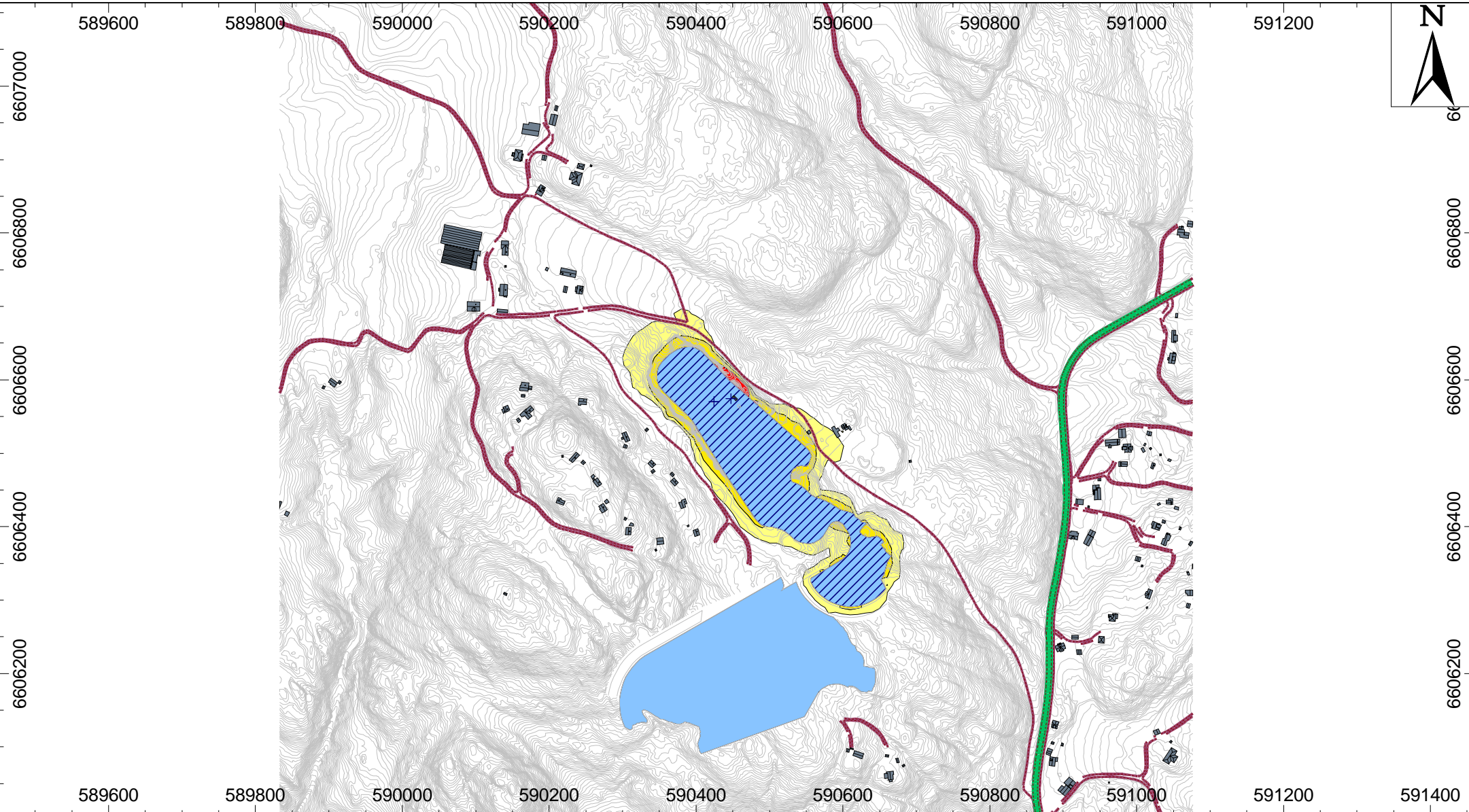
- Dagens situasjon. Boreperiode inkl. knusettrinn 2
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

	> 55 dB
	> 60 dB
	> 65 dB
	> 70 dB

asplan viak	
Produsert for:	Hurum Pukk AS
Produsert av:	HB
Målestokk(A4):	1:7000
Dato:	01.03.21

Vedlegg C1

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

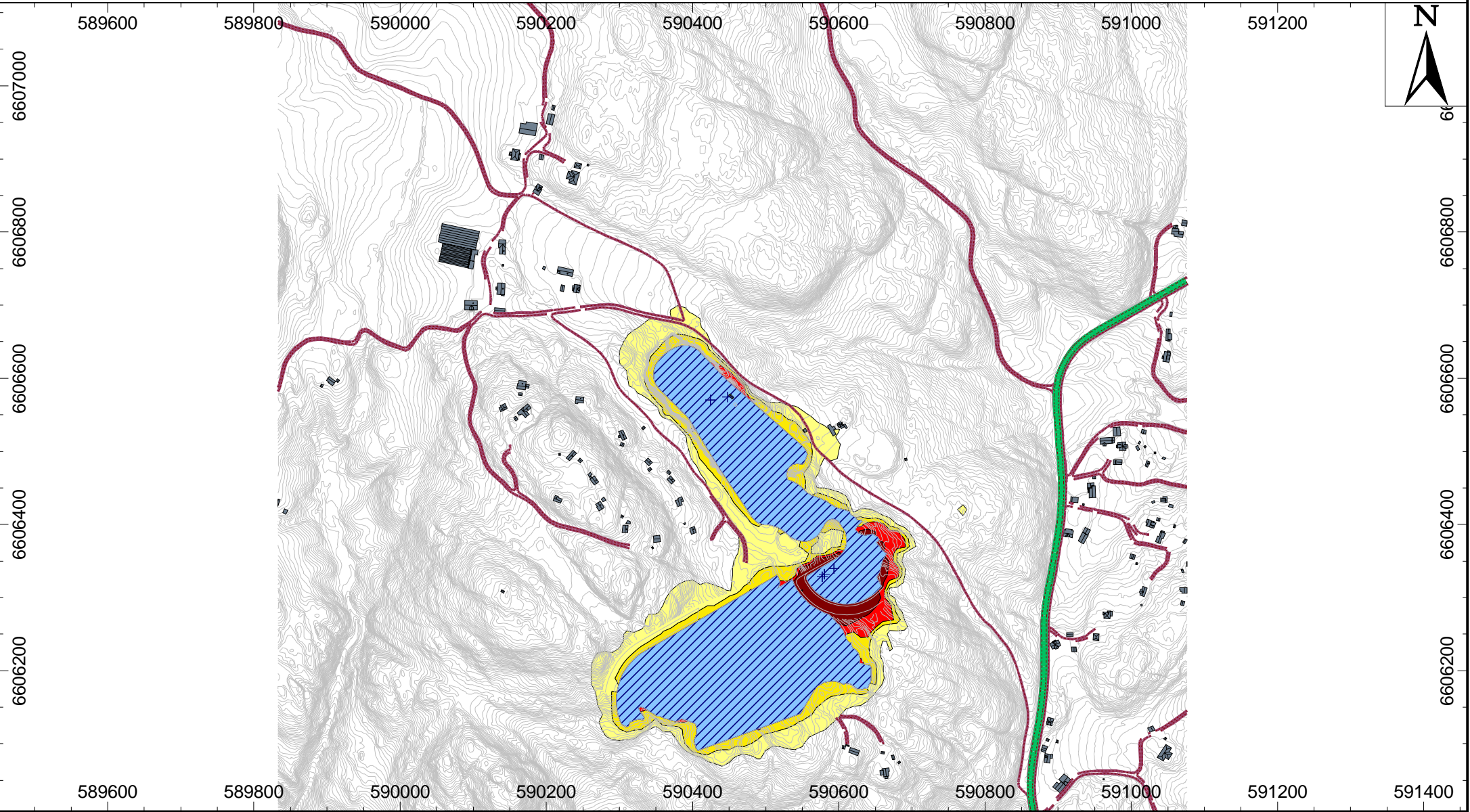
- Alt. 1 fase 2. Ordinær drift, kun knusetrinn 2
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

	> 55 dB
	> 60 dB
	> 65 dB
	> 70 dB

	
Produsert for:	Hurum Pukk AS
Produsert av:	HB
Målestokk(A4):	1:7000
Dato:	01.03.21

Vedlegg C2

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

- Alt. 1 fase 2. Pukking (knusetrinn 1 og 2)
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB

asplan viak

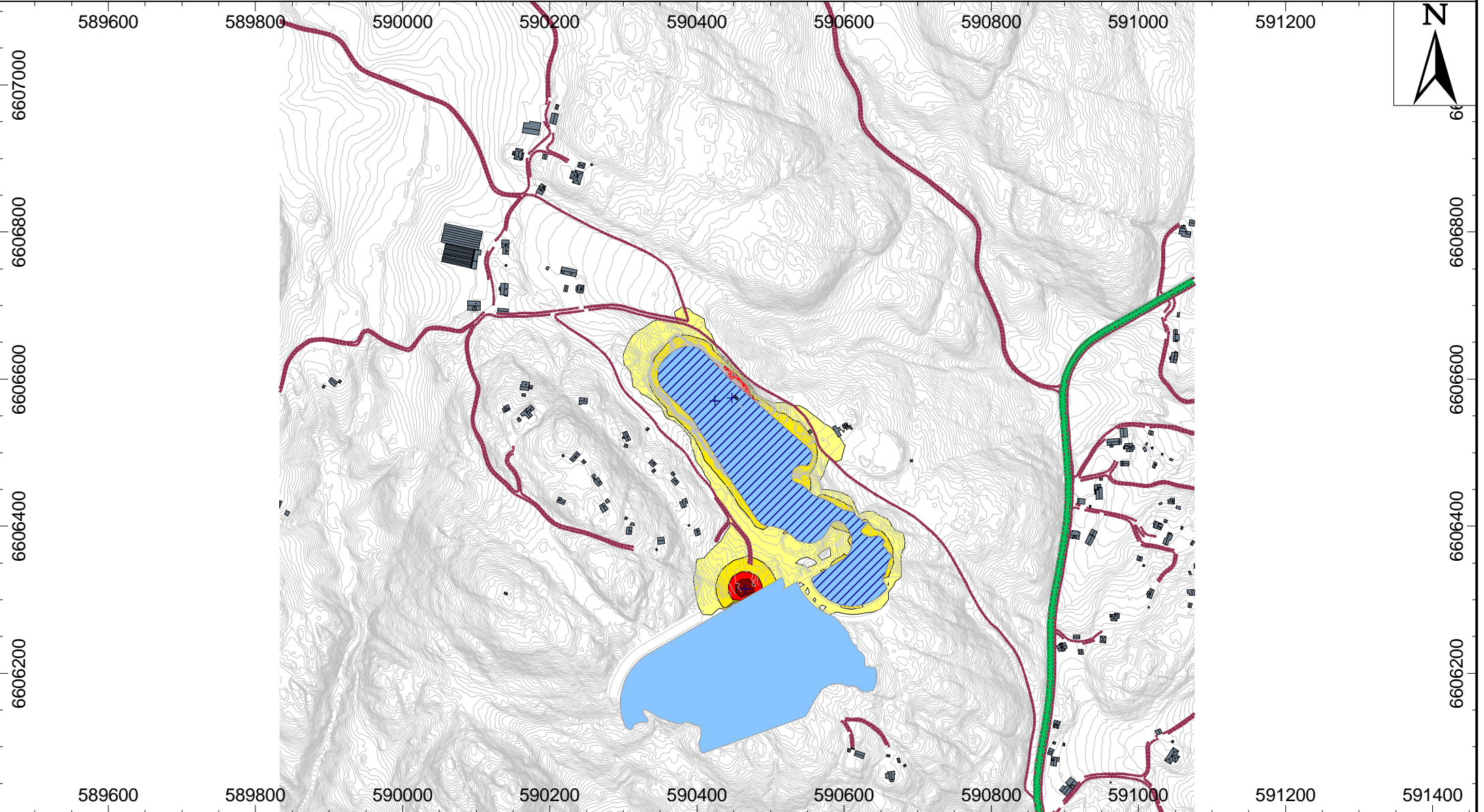
Produsert for: Hurum Pukk AS

Produsert av: HB

Målestokk(A4): 1:7000

Dato: 01.03.21

Vedlegg C3

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

- Alt. 1 fase 2. Boreperiode inkl. knusetrinn 2
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB

asplan viak

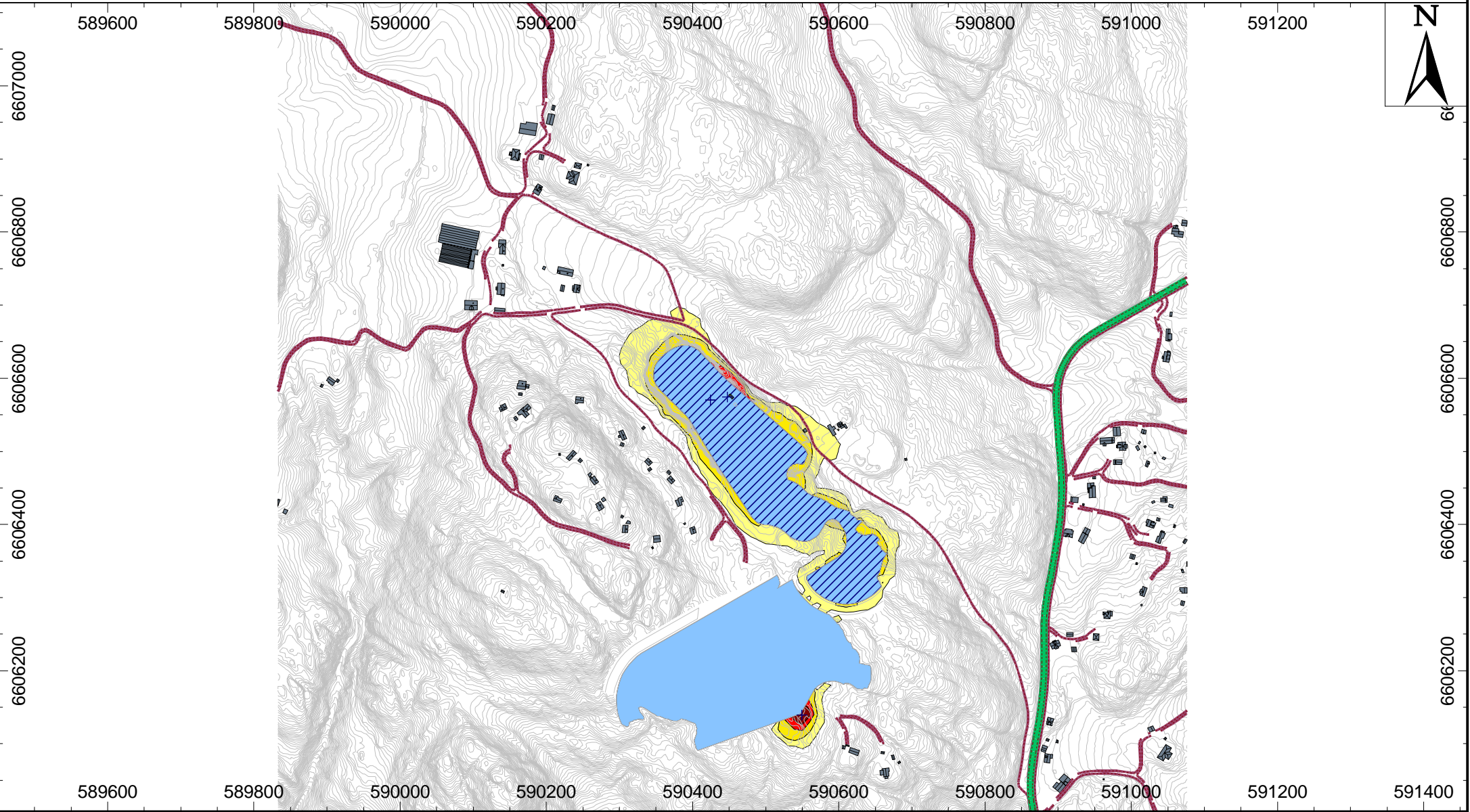
Produsert for: Hurum Pukk AS

Produsert av: HB

Målestokk(A4): 1:7000

Dato: 01.03.21

Vedlegg C4

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

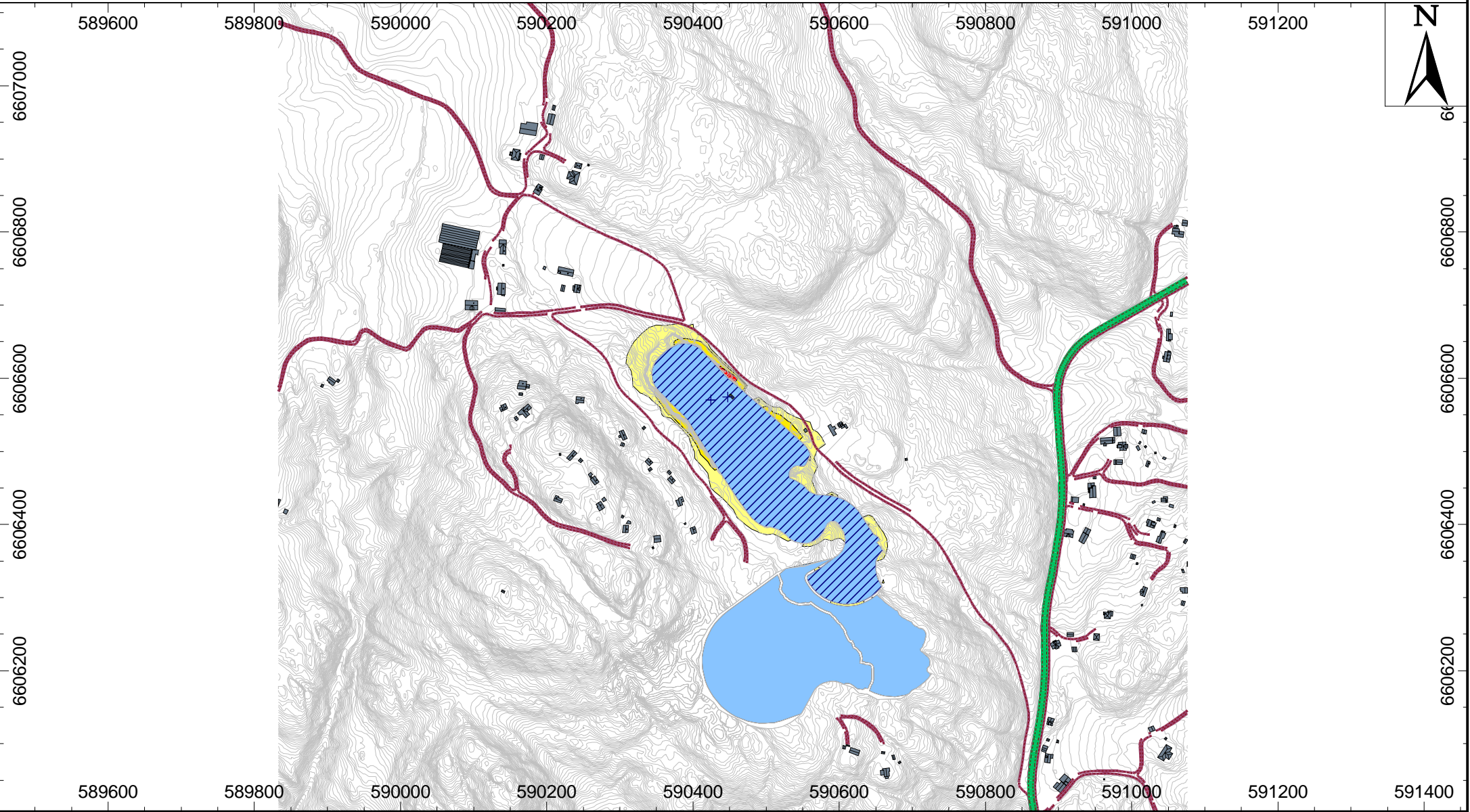
- Alt. 1 fase 2. Boreperiode inkl. knusetrinn 2
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

	> 55 dB
	> 60 dB
	> 65 dB
	> 70 dB

asplan viak	
Produsert for:	Hurum Pukk AS
Produsert av:	HB
Målestokk(A4):	1:7000
Dato:	01.03.21

Vedlegg D1

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

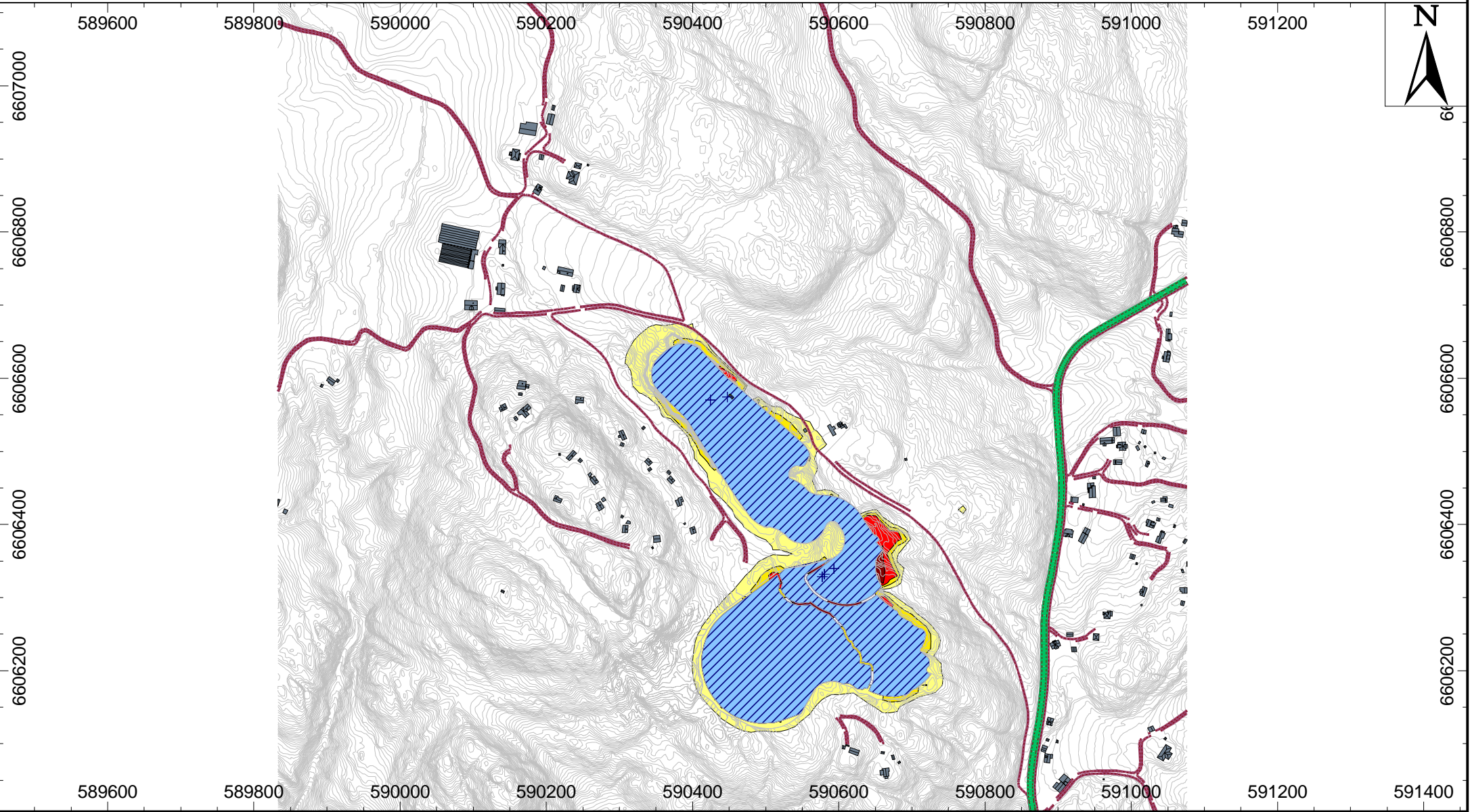
- Alt. 2 fase 2. Ordinær drift, kun knusetrinn 2
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

	> 55 dB
	> 60 dB
	> 65 dB
	> 70 dB

	
Produsert for:	Hurum Pukk AS
Produsert av:	HB
Målestokk(A4):	1:7000
Dato:	01.03.21

Vedlegg D2

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

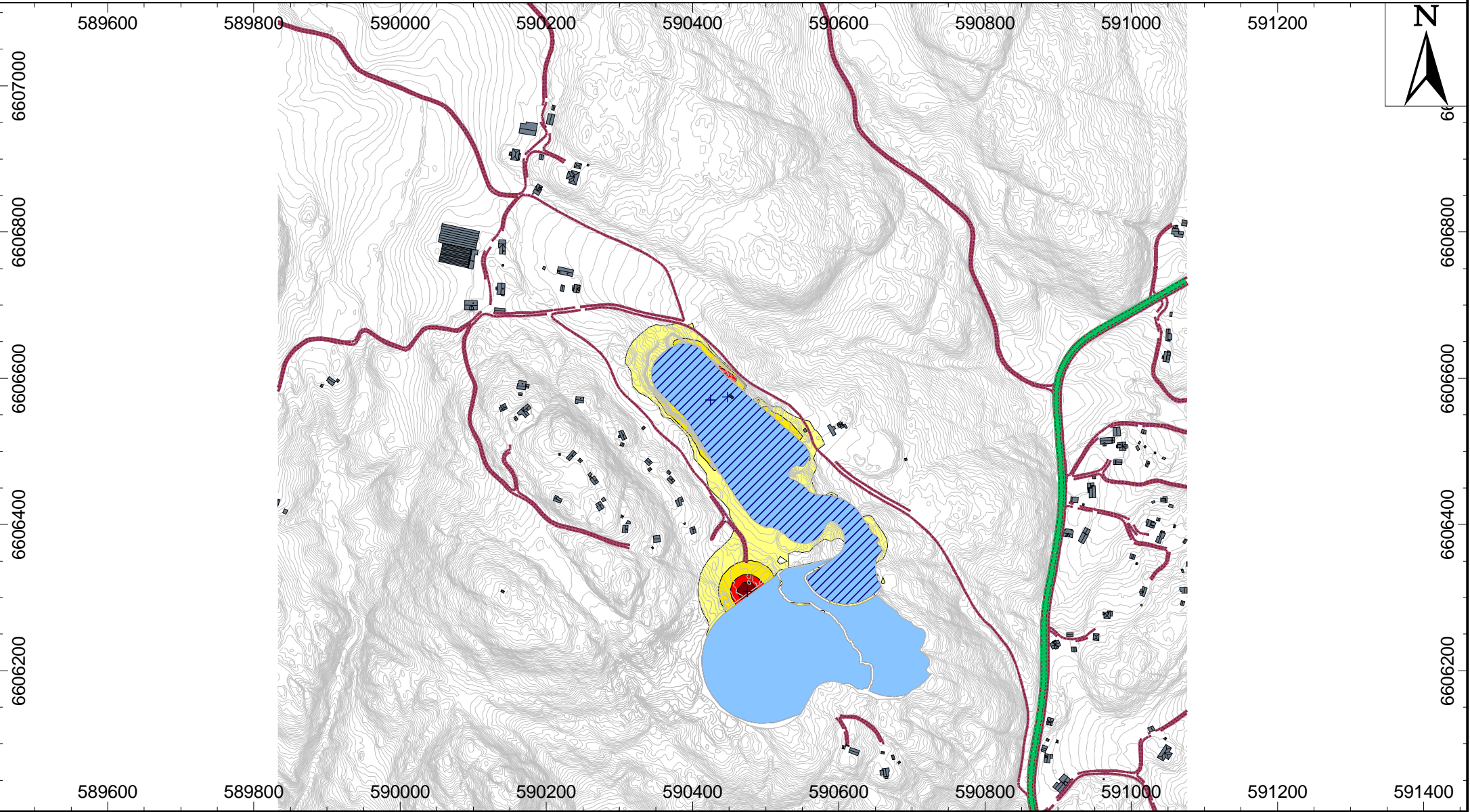
- Alt. 2 fase 2. Pukking (knusetrinn 1 og 2)
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

	> 55 dB
	> 60 dB
	> 65 dB
	> 70 dB

asplan viak	
Produsert for:	Hurum Pukk AS
Produsert av:	HB
Målestokk(A4):	1:7000
Dato:	01.03.21

Vedlegg D3

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

- Alt. 2 fase 2. Boreperiode inkl. knusetrinn 2
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB

asplan viak

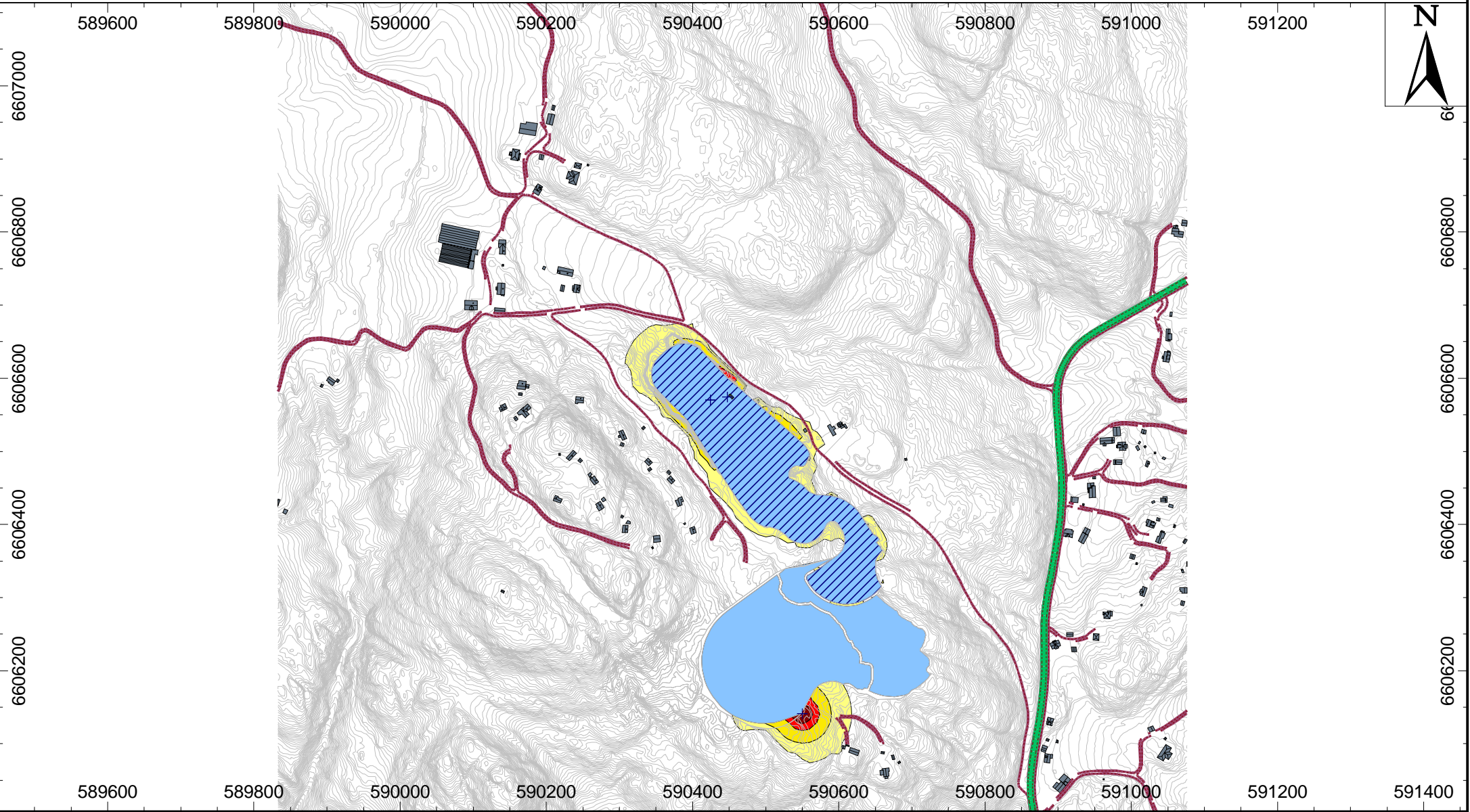
Produsert for: Hurum Pukk AS

Produsert av: HB

Målestokk(A4): 1:7000

Dato: 01.03.21

Vedlegg D4

Hurum Pukk AS

Oppdragsnr: 611263-01

- Alt. 2 fase 2. Boreperiode inkl. knusetrinn 2
- Beregnet Lden 4 meter over terreng
- Grenseverdier uten impulsstøykorreksjon
- Oppløsning støysoner 10 X 10 meter

Støynivå:

- > 55 dB
- > 60 dB
- > 65 dB
- > 70 dB

asplan viak

Produsert for: Hurum Pukk AS

Produsert av: HB

Målestokk(A4): 1:7000

Dato: 01.03.21

VEDLEGG E: DRIFTSTIDER FOR HURUM PUKKVERK AS

Normal driftstid: mandag - fredag kl. 07:00-15:30						
	Støyende aktivitet/Type utstyr	Ca. normal plassering	Effektiv driftstid i perioden 07-19	Effektiv driftstid i perioden 19-23 (timer el. ant. Hendelser)	Effektiv driftstid perioden 23-07 (timer el. ant. Hendelser)	Anmerkninger
1	Boring/ Atlas Copco ROC7	Mobil, topp av pall/brudd	6 timer (12) ¹			2-3 uker pr. salve.
2	1. knusetrinn: Grovknuseverk	Mobil	10,5 timer (12) ¹			5-6 uker pr. salve.
3	1.knusetrinn: Harpe/ Keestrack Frontier	Mobil	10,5 timer (12) ¹			5-6 uker pr. salve. Tildekket med sprengningsmatter over sikteduk, for støyreduksjon.
4	1.knusetrinn: Hjullaster/ Komatsu WA 500	Mobil	10,5 timer (12) ¹			5-6 uker pr. salve.
5	1.knusetrinn: Gravemaskin/ Komatsu 490	Mobil	10,5 timer (12) ¹			5-6 uker pr. salve.
6	2.knusetrinn: Hjullaster/ Volvo L150G	Mobil	7,5 timer (7,5)			150 dager i året med stopp i fellesferie.
7	2.knusetrinn: Matetrakt/ Sandvik SPO 715	Stasjonær, nordvest	5-6 timer (7,5)			150 dager i året med stopp i fellesferie.
8	2.knusetrinn: Spindelknuser (mellom)/ Lokomo CE-	Stasjonær, nordvest	5-6 timer (7,5)			150 dager i året med stopp i fellesferie.
9	2.knusetrinn: Konkuser (fin)/ Allis Chalmer 7-36	Stasjonær, nordvest	7,5 timer (7,5)			150 dager i året med stopp i fellesferie.
10	2.knusetrinn: Vibrasjonssikt/ VF 36/12 v-v.20	Stasjonær, nordvest	7,5 timer (7,5)			150 dager i året med stopp i fellesferie.
11	Lastebiltrafikk –antall lass totalt snitt pr dag 15-20 ²					
<p>Ingen private henter på kvelden</p> <p>¹ Det skytes pr. i dag 2 ganger i året med 2-3 uker boretid og 5-6 uker med knusetrinn 1, driftstid kl. 07-19. Borerigg har effektiv driftstid ca. 50% av tidsrommet. For knuseverk og tilhørende sorteringsverk/harpe går noe tid med til oppstart og det er trukket fra tid til lunsj hver dag slik at effektiv driftstid i modell er 10,5 timer ila. en 12 timers arbeidsdag.</p> <p>² 5 tipp med hjullaster per lass</p> <p>³ Pigghammer benyttes i dag i liten grad (totalt 31 timer ila. to måneder vinteren 2020) etter at det er innført støyreduserende tiltak om å slippe store sprengstein på rivekule. For reguleringsplanen er det forutsatt at pigghammer ikke kan benyttes i det hele tatt, og den er derfor ikke vist i oversikten.</p>						

Oppdragsgiver: Hurum Pukk AS
 Oppdragsnavn: Hurum Pukk AS
 Oppdragsnummer: 611263-01
 Utarbeidet av: Maria Haugen
 Oppdragsleder: Hjalmar Tenold
 Dato: 12.12.2022
 Tilgjengelighet: Velg et element.

Notat – Vurdering av miljøtilstand for vann

Innhold

Notat – Vurdering av miljøtilstand for vann	1
1. Bakgrunn.....	2
2. Beskrivelse av resipient.....	2
2.1. Avrenning	2
2.2. Miljøtilstand	4
3. Påvirkning fra pukkverket	8
4. Tiltak	9
5. Prøvetakingsplan	9
Vedlegg.....	11

Versjonslogg:

01	12.12.22	Nytt dokument	MH	NL
VER.	DATO	BESKRIVELSE	AV	KS

1. Bakgrunn

I forbindelse med merknadsbehandling for regulering av Hurum pukk er det kommet innspill fra Statsforvalteren i Oslo og Viken og Asker kommune knyttet til avrenning og forurensning. Merknadene er vist i vedlegg 1.

Dette notatet er et tillegg til kapittel 4.5 i planbeskrivelsen og inneholder følgende punkter:

- Utredning av miljøtilstand for vann både oppstrøms og nedstrøms avrenning fra pukkverket.
- Prøvetakingsplan utformet på bakgrunn av utredningen av miljøtilstand for vann.

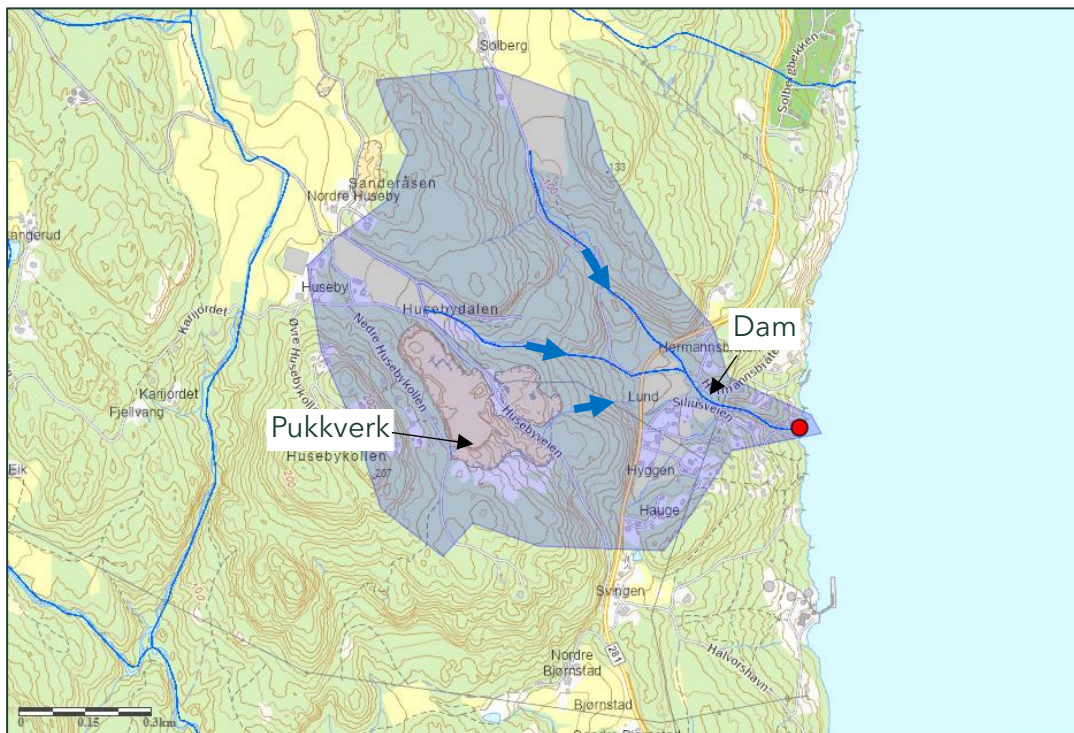
2. Beskrivelse av resipient

2.1. Avrenning

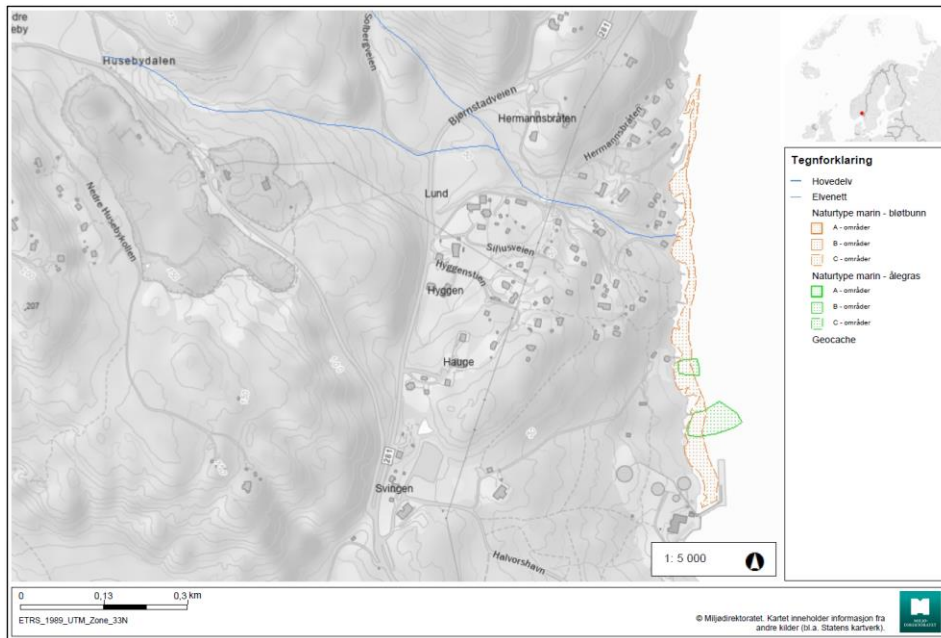
Avrenning fra planområdet er beskrevet i kapittel 4.5 i planbeskrivelsen. Planområdet drenerer mot Husebybekken, som er en del av vannforekomsten Huseby Solberg bekkefelt (010-16-R). Nedbørfeltet til Husebybekken er 0,8 km² og omriss er vist i Figur 1. Nedbørfeltet omfatter jordbruksområder, skogsområder og boligområder i tillegg til pukkverket.

Husebybekken er en samling av flere mindre bekker som samles i en delvis kunstig oppdemmet dam ved Siliusveien (se markering på Figur 1). Tilløpsbekkene med størst vannføring renner fra Solberg (jordbruksområde), Huseby (jordbruksområde) og pukkverket.

Husebybekken renner ut i Oslofjorden. Ved bekkens utløp ligger Halvorshavn - Husebystøa, en lokalt viktig naturtypelokalitet av typen bløtbunnsområder i strandsonen (Figur 2). Sør for utløp av bekken er det registrert to ålegrassamfunn (Hauge nord og Hauge sør, begge med verdi «viktig»).

Figur 1. Nedbørfeltet til Husebybekken inneholder skogsområder, jordbruksområder, pukkverk og boligområder. Kartet er generert av NEVINA.

Figur 2. Kart med registrerte marine naturtyper, brun viser bløtbunn og grønne viser ålegras. Kilde naturbase.no

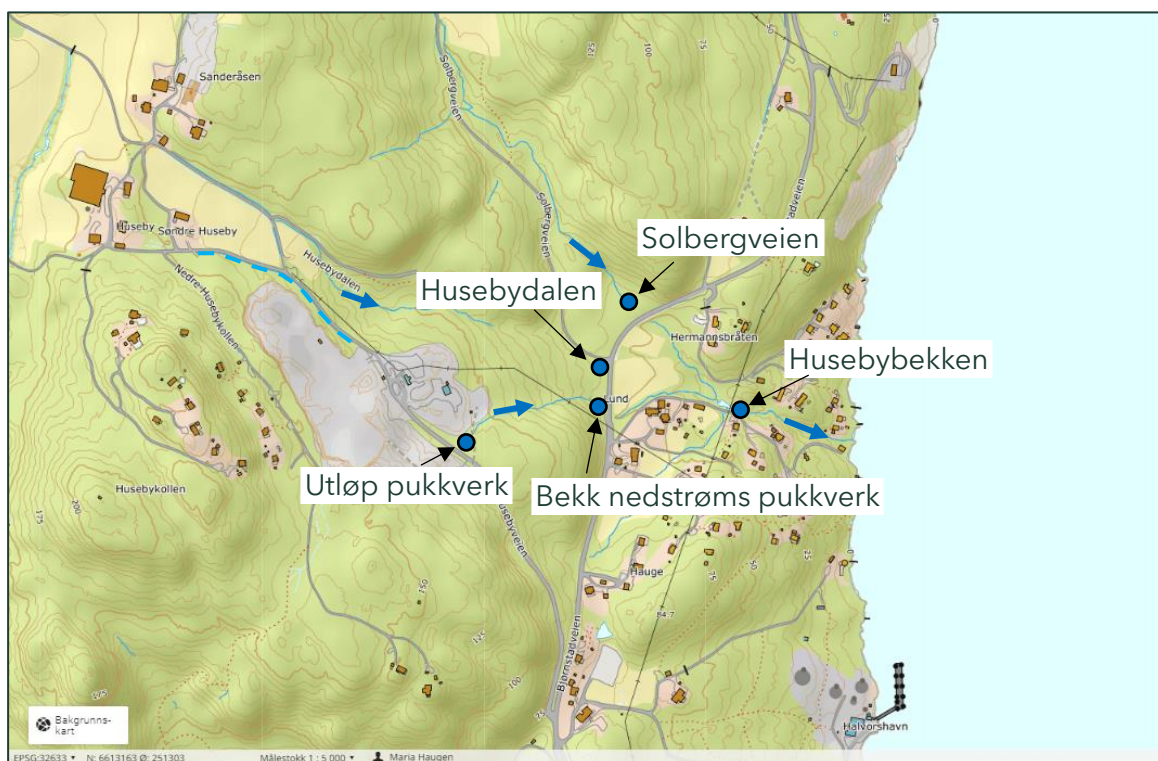
2.2. Miljøtilstand

Vannforekomsten er klassifisert av vann-nett til god økologisk tilstand og ukjent kjemisk tilstand. Det foreligger ingen data/vannprøver i bekkene innenfor Huseby Solberg bekkefelt, og klassifiseringen er derfor med lav presisjon.

I forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan for Hurum pukk er det tatt ut to runder med vannprøver, en i 2020 og en i 2022. Formålet med prøvetakingen er å kartlegge vannkvaliteten i avrenningen fra pukkverket, samt miljøtilstand i Husebybekken oppstrøms og nedstrøms samløp med avrenning fra pukkverket. Plassering av prøvetakingspunkter i 2022 er vist i Figur 3. Oppstrøms pukkverket er det diffus avrenning på terreng, og ingen aktuelle prøvetakingspunkt.

I forbindelse med en befarings av området i april 2020 ble det tatt ut en stikkprøve bekken som renner ut fra pukkverket (tilsvarende prøvepunkt «Utløp pukkverk» i Figur 3). I november 2022 er det tatt ut stikkprøver ved fem lokaliteter, se plassering på Figur 3. Prøvene er tatt ut ved utløpet fra pukkverket (2 stk.) og i Husebybekken oppstrøms og nedstrøms samløp med avrenning fra pukkverket (3 stk.). Begge prøvetakingsrundene ble gjennomført etter en periode med lite nedbør.

For å vurdere økologisk tilstand i vannforekomsten bør det tas ut biologiske prøver til våren (begroing). Dette notatet gir en foreløpig vurdering av miljøtilstand i Husebybekken basert på fysisk-kjemiske støtteparametere.

Figur 3. Prøvetakingspunkter for uttak av vannprøver i 2022 (stikkprøver). I 2020 ble det tatt ut en vannprøve ved prøvetakingspunkt «Utløp pukkverk».

På vann-nett er vannforekomsten Huseby Solberg bekkefelt karakterisert som kalkfattig og humøs (R106). Vannprøvene tatt ut 22.11.22 av Asplan Viak viser at Husebybekken (nedstrøms dam) tilsvarer vanntype kalkrik og klar iht. veileder 02:2018 (Tabell 1) (Direktoratsgruppen - vannforskriften, 2018). Alle prøvene tatt ut av vannforekomsten inneholder moderat til høyt innhold av kalsium, med høyest verdier i avrenning fra pukkverket (37 og 31 mg/l). Det er også målt høyt innhold av kalsium i bekken fra Husebydalen (27 mg/l). Det er gitt opplysninger om at jordene ved Huseby ble kalket i perioden før vannprøvene ble tatt ut, noe som sannsynligvis har påvirket kalsiuminnholdet i bekken i Husebydalen. Noe avrenning fra jordene kan drenere til prøvepunktet «Utløp pukkverk» i en drengroft vest for veien nedstrøms pukkverket (stiplet blå linje på Figur 3). Ved videre prøvetaking bør det sikres at avrenning fra jordene ikke påvirker vannprøver tatt ut ved «Utløp pukkverk».

Avrenningen fra pukkverket har noe høyere innhold av partikler enn de andre tilførselsbekkene, og tilsvarer vanntype kalkrik og humøs (R110).

Stikkprøvene fra 2022 viser at målt pH ligger mellom 6,9 og 7,7 ved alle prøvepunktene. Det er ikke målt betydelig høyere pH ut av pukkverket enn i de andre tilførselsbekkene. Total fosfor er i tilstandsklasse svært god/god ved alle prøvepunkter.

Innholdet av total nitrogen er i moderat til svært dårlig tilstand. Høyest konsentrasjon, 3900 og 2600 µg/l, er målt i bekken i Husebydalen og i Husebybekken (hovedbekkeløp) (Figur 4). I utløpet fra pukkverket er det målt betydelig lavere konsentrasjoner av total nitrogen (1400 og 1200 µg/l). Resultatene indikerer at Husebybekken tilføres nitrogen også fra andre områder enn eksisterende pukkverk, eksempelvis fra jordbruksarealer ved Huseby.

I 2020 ble det tatt ut en stikkprøve av avrenning fra pukkverket som viste høyt pH (9,0) og konsentrasjon av total nitrogen tilsvarende tilstandsklasse svært dårlig (4300 µg/l). Høy pH kommer trolig fra berggrunnen, hvor gabbro kan gi høy pH i avrenningsvannet. Prøven tatt ut på samme sted i 2022 gir en pH på 7,7 og konsentrasjon av total nitrogen i tilstandsklasse moderat (1400 µg/l).

Den økologiske tilstanden i Husebybekken (nedstrøms dam) er vurdert til å være svært dårlig, på grunn av høyt innhold av nitrogen. Vurdering av økologisk tilstand i Husebybekken er basert på en stikkprøve og er dermed svært usikker. For korrekt klassifisering av vannforekomsten bør det tas ut flere runder med vannprøver og gjennomføres undersøkelser av biologiske kvalitetselement (Direktoratsgruppen - vannforskriften, 2018).

Bekk nedstrøms pukkverket skiller seg ut med best økologisk tilstand, tilsvarende moderat, basert på innholdet av nitrogen.

Tabell 1. Karakterisering av vannforekomsten Huseby Solberg bekkefelt basert på vannprøver tatt ut i Husebybekken med tilførselsbikker (Direktoratsgruppen - vannforskriften, 2018).

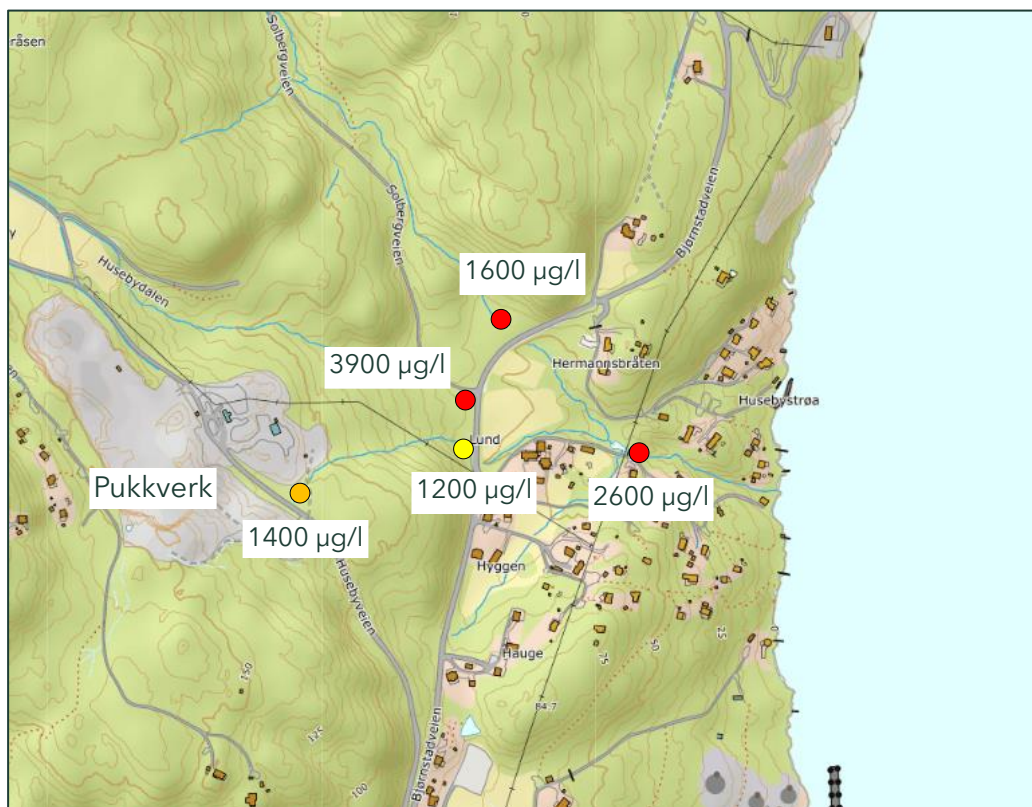
22.11.2022 Prøvemerkning	Kalsium mg/l	Turbiditet FNU	Fargetall mg Pt/l	Suspendert stoff mg/l	TOC mg/l	Vanntype
Utløp pukkverk	37	9,4	29	2,4	7,0	Kalkrik og humøs (R110)
Bekk nedstrøms pukkverk	41	11	36	6,5	7,9	Kalkrik og humøs (R110)
Solbergveien	8,6	1,0	14	< 2,0	4,5	Moderat kalkrik, klar (R107)
Husebydalen	27	5,6	17	3,3	4,8	Kalkrik og klar (R109)
Husebybekken	23	3,7	18	2,1	5,1	Kalkrik og klar (R109)

Tabell 2. Analyseresultater fra vannprøver tatt ut i november 2022. Total nitrogen og total fosfor er karakterisert iht. veileder 02:2018 (Direktoratsgruppen - vannforskriften, 2018). Blå farge viser tilstandsklasse «svært god», grønn viser «god», gul viser «moderat», oransje viser «dårlig» og rød viser «svært dårlig» for de ulike kvalitetselementene.

22.11.2022 Prøvemerkning	pH	Total Fosfor µg/l	Total Nitrogen µg/l	Ammonium (NH ₄ -N) µg/l	Nitrat (NO ₃ -N) µg/l	Nitritt (NO ₂ -N) µg/l
Utløp pukkverk (R110)	7,7	18	1400	<5,0	1100	<2,0
Bekk nedstrøms pukkverk (R110)	7,8	17	1200	<5,0	780	<2,0
Solbergveien (R107)	6,9	10	1600	<5,0	1400	<2,0
Husebydalen (R109)	7,8	17	3900	6,8	3400	2,2
Husebybekken (R109)	7,6	23	2600	44	2300	5,3

Tabell 3. Analyseresultater fra vannprøve tatt ut i april 2020. Total nitrogen er karakterisert iht. veileder 02:2018 (Direktoratsgruppen - vannforskriften, 2018).

23.04.2020 Prøvemerkning	pH	Total Nitrogen µg/l	Ammonium (NH ₄ -N) µg/l
Utløp pukkverk	9,0	4300	7,9

Figur 4. Innhold av total nitrogen i vannprøver tatt ut i november 2022. Innholdet av nitrogen er klassifisert iht. vanntype (Direktoratsgruppen - vannforskriften, 2018). Tilstandsklasser: gul farge = moderat, oransje farge = dårlig og rød farge = svært dårlig.

3. Påvirkning fra pukkverket

Utslipp fra massetak omfatter i stor grad overvann med høyt innhold av partikler, samt forhøvede verdier av nitrogenstoffer fra sprengstoffrester.

Utslipp av partikler reguleres etter forurensningsforskriften kapittel 30 hvor maksimalkonsentrasjon av suspendert stoff i utslippspunktet skal være under 50 mg/l, dersom utslippet ikke medfører nedslamming i resipienten. Vannprøven fra 2022 hadde suspendert stoff på 2,4 mg/l ut av eksisterende pukkverk. Prøven ble tatt ut etter en periode med lite nedbør, og ved større avrenning er mengden suspendert stoff ut av pukkverket forventet å være høyere.

Avrenning fra sprengsteinsmasser kan inneholde nitrogen som følge av uomsatt sprengstoff. Det forventes at < 1% av benyttet sprengstoff forblir udetonert i sprengning i dagbrudd, og at nitrogenrestene vaskes ut av massene over tid. Utslipp av nitrogenforbindelser med opphav i udetonert sprengstoff vil kunne føre til eutrofiering i vassdraget. I ferskvann er det i hovedsak fosfor som begrenser algeoppblomstringen, og utslipp av nitrogen påvirker dette i mindre grad. Selv om innholdet av nitrogen ikke er begrensende i de fleste ferskvannsvassdrag, som Huseby Solberg bekkefelt, vil det kunne påvirke vannkvaliteten ved utløp til Oslofjorden.

Stikkprøvene tatt ut i Husebybekken og tilførselsbekker, inkludert avrenning fra pukkverket, viser at innholdet av total nitrogen er i moderat til svært dårlig tilstand. Det er målt høyest konsentrasjon av total nitrogen i tilførselsbekk fra Huseby og i Husebybekken (nedstrøms dam). Resultatene indikerer at Husebybekken tilføres nitrogen også fra andre områder enn eksisterende pukkverk, eksempelvis fra jordbruksarealer ved Huseby.

Dersom nitrogen, som ammonium, slippes ut i vann med høy pH (pH>8) vil det kunne dannes ammoniakk. Ammoniakk er akutt giftig for vannlevende organismer. Det ble målt pH på 9 ut av pukkverket i 2020, og det er derfor viktig å følge opp vannkvaliteten ut av pukkverket med regelmessige vannprøver (se 5. Prøvetakingsplan). Vannprøven fra 2022 ga pH på 7,7.

4. Tiltak

For å begrense avrenning av partikler fra pukkverket er det foreslått å etablere sedimentasjonsdammer. Dimensjonering, utforming og plassering av sedimentasjonsdammer er beskrevet i kapittel 4.5 i planbeskrivelsen.

5. Prøvetakingsplan

For å sikre at avbøtende tiltak fungerer skal utslipp fra sedimentasjonsdammene prøvetas. Hurum Pukk AS er ansvarlig for at prøvetakingen gjennomføres. Prøvene bør tas ved utløp av sedimentasjonsdam(ene), samt i resipient. Det bør i tillegg tas prøve ved samtløp med Husebybekken, både oppstrøms samtløp og nedstrøms samtløp. Plassering av punktene må detaljeres i senere faser, når endelig plassering av sedimentasjonsdam(mer) er etablert. Prøvene leveres akkreditert laboratorium. Prøveresultatene forelegges Statsforvalteren årlig, jf. forurensningsforskriften kap. 30.

Utslipet fra sedimentasjonsdam(ene) skal oppfylle følgende krav (§30.6):

- Maksimalkonsentrasjon av faststoff/suspendert stoff (SS) i utslippspunktet er under 50 mg/l og dersom utslippet ikke medfører nedslamming i resipienten
- Utslipet skal heller ikke påvirke vannkvaliteten i primærresipient slik at tilstandsklassen for resipienten endres.

Det skal tas ut månedlige vannprøver i 2 år (Tabell 4). Tiltaksspesifikke parametere skal analyseres i alle prøvene, mens parametere for karakterisering og klassifisering av vannforekomsten skal analyseres hver 3. måned.

Påvekstalger skal tas ut nedstrøms sedimentasjonsdam samt i hovedbekkeløpet til Husebybekken. Nøyaktig plassering av punktene detaljeres i senere faser, når endelig plassering av sedimentasjonsdam(mer) er bestemt. Påvekstalger skal tas ut hver 6. måned de 2 første årene (Tabell 5).

Etter 2 år skal det gjøres en vurdering av vannkvaliteten ut av rensedammene og behov for biologiske parametere. Hvis maksimalkonsentrasjonen av suspendert stoff er under 50 mg/l og pH er under 8,5 kan hyppigheten på vannprøvene reduseres til 4 ganger i året.

Tabell 4. Analyseparametere og hyppighet for uttak av vannprøver de første 2 årene. Hvis vannkvaliteten ut av rensedam(ene) er tilfredsstillende kan prøvetakingsprogrammet reduserer til analyser av kun tiltaksspesifikke stoffer 4 ganger i året.

Fysisk-kjemiske parametere	Hyppighet
Kalsium	Hver 3. måned
Farge	
Turbiditet	
TOC	
Total fosfor	
Tiltaksspesifikk overvåking	
pH	Månedlig
Suspendert stoff	
Total nitrogen	
NH3	
Nitrat	
Nitritt	

Tabell 5. Påvekstalger skal undersøkes etter utløp fra rensedam samt i hovedbekkeløpet til Husebybekken hver 6. måned de første 2 årene. Etter 2 år skal det gjøres en vurdering av behov for prøvetaking av biologiske parametere.

Biologiske parametere	Hyppighet
Påvekstalger	Hvert 6. måned

Vedlegg

Vedlegg 1 – Utvalgte merknader

3	Statsforvalteren i Oslo og Viken (SFOV) – 22.09.2022	Kommunedirektørenns kommentar:	Notat fra møtet 09.11.2022
3.1	<p><u>Avrenning og forurensning</u></p> <p>SFOV påpeker at pukkverket har avrenning til Huseby Solberg bekkefelt som leder til Halvorshavn – Husebystøa som er en lokalt viktig naturtype i strandsonen. Det er registret ålegras og bløtbunnsområde.</p> <p>SFOV forventer at bekken og sedimentsdammene følges opp med jevnlig prøvetaking for overvåkning av partikler, nitrogen og pH-verdi. Det skal tas prøver av resipienten før tiltaket igangsettes.</p>	<p>Planbestemmelsene skal henvises til forurensningsforskriften kap. 30 for utslipp til vann.</p> <p>Statsforvaltereene er forurensningsmyndighet etter forskriften.</p> <p>Vi gjør spesielt oppmerksom på §30-6 andre ledd.</p> <p>Før vi kan fremme planen til andregangsbehandling må det gjennomføres en utredning av miljøtilstand for vann både oppstrøms og nedstrøms fra pukkverket.</p> <p>Utredningen skal angi tilstanden for resipienter fra pukkverket i henhold</p>	<p>Forslagstiller utarbeider prøvetakingsplan og gjør en utredning av miljøtilstand for vann både oppstrøms og nedstrøms.</p> <p>Utredningen og prøvetakingsplanen skal følge saken til andregangsbehandling.</p>

	<p>Utslipet skal ikke påvirke vannkvaliteten i primærresipienten slik at tilstandsklassen for resipienten endres (forurensningsforskrift en § 30-6).</p>	<p>til gjeldene veileder for klassifisering av miljøtilstand. Bekker og elver som har utløp til Oslofjorden skal ha grenseverdier for nitrogen som tilsier miljøtilstand «god» i henholde til veileder. Utredningen skal kartlegge i hvilken tilstandsgrad resipienten har i dag og hvilke tiltak som skal iverksettes for å eventuelt bedre miljøtilstanden.</p> <p>Konsekvensutredning en viser at det er høye forekomster av nitrogen og høy pH i vannet fra pukkverket. Dette tilsier at bekken har en svekket miljøtilstand. Kilden til den høye pH verdien skal dokumenteres samt kilden til de høye nitrogenverdiene.</p> <p>Rapporten fra utredningen skal kvalitetsikres av</p>
--	--	--

		<p>kommunens avdeling for vann og vannmiljø før andregangsbehandling. Rapporten skal omfatte anbefalinger om konkrete tiltak for å motvirke skadelige utslipp til vann og sjø.</p> <p>Utredningen av miljøtilstand for vann skal legges til grunn i utformingen av en prøvetakingsplan som skal følge reguleringsplanen til andregangsbehandling. Prøver skal tas minimum månedlig og skal følge veileder for klassifisering av miljøtilstand. Hvem som er ansvarlig for prøvetakingen skal komme frem av prøvetakingsplanen. Spesielt parameter for partikler/suspendert stoff, nitrogen, pH, NH3 og nitrat/nitritt må overvåkes nøye.</p>
--	--	---

		<p>Reguleringsplanens bestemmelser og kart skal sikre at forutsetningene for å gjennomføre tiltak mot forurensning er til stede.</p> <p>Det kan være nødvendig å legge til rekkefølgekrav som sikrer at tilstanden i resipienten er på et forsvarlig nivå før utvidelse av pukkverket.</p>	
--	--	--	--

Vedlegg 2 – Bilder av vannforekomsten

Husebybekken - dam

Husebybekken - utløp dam

ASKER KOMMUNE SAMFUNNSUTVIKLING
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Håkon Ahrén Heløe, 32 26 68 15

Asker - Tilbakemelding på notat om miljøtilstand for vann - reguleringsplan for Hurum pukkverk

Vi viser til brev datert 13. april 2023 med ønske om innspill til vurdering av miljøtilstanden for vann i forbindelse med av detaljregulering for Hurum pukkverk i Asker kommune.

Bakgrunn

I forbindelse med behandlingen av planforslag for Hurum Pukkverk på Huseby ved Filtvet ønsker Asker kommune å få innspill til vurdering av miljøtilstanden for vann.

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering

Asker kommune har sammen med forslagstiller utarbeidet en god redegjørelse om miljøtilstanden for vann og vassdraget i forbindelse med reguleringsplanarbeidet. Vi har ingen ytterligere merknader til saken.

Med hilsen

Brede Kihle
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Håkon Ahrén Heløe
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Vår ref.: 95779/2023 - 2022/45317
Deres ref.: 2022/45317
Dato: 13.02.2023

Reguleringsplan Hurum pukkverk gnr. 343 bnr. 75 i Asker kommune- Geometriske tegninger kryss mot fylkesvei

Det vises til oversendelse datert 24.01.23.

Vi har mottatt C- og E-tegninger med sporingskurver for krysset fv.281 Bjørnstadveien og Husebyveien i Asker kommune.

Viken fylkeskommune har ingen merknader til tegningene og tegningene kan derfor legges til grunn for videre planarbeid.

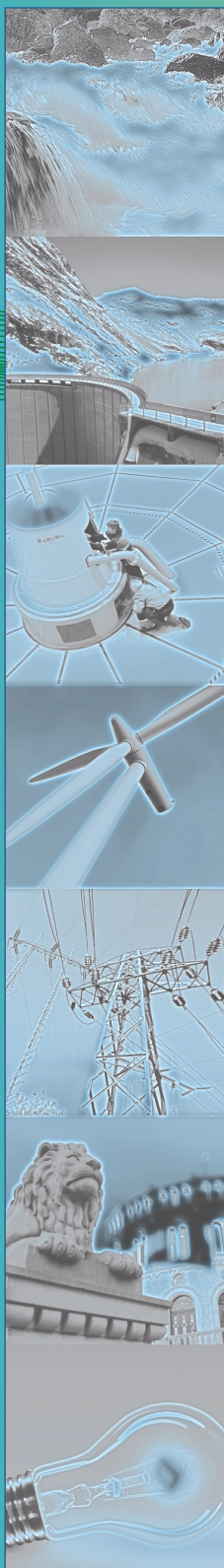
Vennlig hilsen

Inger Marie Holst
Seksjonsleder

Rune Seim
Fagkoordinator

Publikasjon nr. 268-2008

Anleggsmaskiner og elektriske anlegg

EnergiNorge
ENERGIKADEMIET

Publikasjon nr. 268-2008

Anleggsmaskiner og elektriske anlegg

Energi Norge AS – EnergiAkademiet

Besøksadresse:

Middelthuns gate 27

Postadresse:

Postboks 7184 Majorstuen,
0307 OSLO

Telefon: 23 08 89 00

Telefaks: 23 08 89 01

Epost: post@energinorge.no

Internett: www.energinorge.no

ISBN 978-82-432-0600-7

© **Energi Norge AS**

Etter lov om opphavsrett til åndsverk av 12. mai 1961 er det forbudt å mangfoldiggjøre innholdet i denne publikasjonen, helt eller delvis, uten tillatelse av Energi Norge AS. Forbudet gjelder enhver form for mangfoldiggjøring ved trykking, kopiering, stensilering, båndspill, elektronisk o.l

Forord

Publikasjon nr. 268-2008 «Anleggsmaskiner og elektriske anlegg» har som formål å gi informasjon om faremomenter og forholdsregler som kan bidra til å forebygge ulykker der maskiner og anleggsutstyr brukes i farlig nærhet av luftledninger, kabelanlegg og andre elektriske anlegg.

Det skjer fortsatt mange ulykker i forbindelse med bruk av anleggsmaskiner og annet utstyr i nærheten av elektriske anlegg. Dessuten skjer det en rekke «nesten» som bare tilfeldigheter gjør at disse ikke forårsaker personskader. Vårt håp er derfor at publikasjonen vil bidra til å øke sikkerheten ved bruk av anleggs m.v. i nærheten av elektriske anlegg.

Publikasjonen har blitt revidert flere ganger. Denne gangen har vi valgt å utvide publikasjonens virkeområde til å gjelde alle relevante elektriske anlegg, ikke bare luftledninger. I kap. 4 har vi tematisert ulike problemområder ved at vi har pekt på mulige beskyttelsestiltak for å unngå ulykker. Publikasjonen er således først og fremst av forebyggende art. Men dessverre må vi regne med at det fortsatt skjer uønskede hendelser. Under den samme tematiseringen har vi derfor også beskrevet hvordan man skal forholde seg dersom en ulykkesituasjon skulle oppstå.

Fra 01.01.2001 innførte NVE KILE-ordningen som gir nettselskapene økonomisk straff dersom det oppstår avbrudd hos sluttbrukerne. Denne typen avbrudd kan forårsakes av anleggsmaskiner. Anleggsentreprenøren vil da kunne bli gjort økonomisk ansvarlig overfor eier av forsyningsanlegget. I kap. 5 har vi gjennom to eksempler forsøkt å synliggjøre hvilke erstatningssummer det kan dreie seg om.

Vi håper at eiere av forsyningsanlegg sørger for at publikasjonen blir gjort kjent blant offentlige organer, byggeplanleggere og entreprenører, brukere av anleggsmaskiner og kraner, skogsarbeidere m.v. I etterkant av denne publikasjonen vil det bli laget enkle foldere som egner seg for å dele ut til entreprenører som opererer i forsyningsområdet.

Oslo, mars 2008

Energi Norge AS
EnergiAkademiet

Kontaktperson:
Bjørnar Brattbakk
Mobil: 916 09 238
bbr@energinorge.no

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1 – Innledning	4
1.1 Formål.....	4
1.2 Oppbygging	4
1.3 Ulykker	4
1.3.1 Typiske eksempler på ulykker	4
Kapittel 2 – Begreper og definisjoner	6
2.1 Anleggsmaskin	6
2.2 Luftlinje	6
2.3 Kabel	6
2.4 KILE	6
2.5 Entreprenør	6
2.6 Nettselskap.....	6
2.7 Maskinfører	6
Kapittel 3 - Forskrifter og retningslinjer	7
3.1 Generelt.....	7
3.2 DSBs Forskrift om elektriske forsyningsanlegg (FEF)	7
3.3 DSBs Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg	8
3.4 Arbeidstilsynets forskrift 1998-06-26 nr 608:	
Forskrift om bruk av arbeidsutstyr	9
3.5 Hva betyr dette for brukere av anleggsmaskiner?	9
3.6 Hva betyr dette for ledningseier?	9
3.7 Instruks for veiarbeider	9
Kapittel 4 – Sikringstiltak.....	10
4.0 Generelt.....	10
4.0.1 Bruk av anleggsmaskiner	10
4.0.3 Tiltak for å unngå utilsiktet berøring av elektriske anlegg	10
4.1 Kraner og luftledninger (inklusive skogsmaskiner)	11
4.1.1 Typisk ulykke.....	11
4.1.2 Sikringstiltak.....	11
4.1.3 Dersom ulykken er ute.....	12
4.2 Gravemaskiner	13
4.2.1 Typisk ulykke	13
4.2.2 Sikringstiltak.....	13
4.2.3 Dersom ulykken er ute.....	13
4.3 Betongbiler	14
4.3.1 Typisk ulykke	14
4.3.2 Sikringstiltak.....	15
4.3.3 Dersom ulykken er ute.....	15
4.4 Helikoptere	15
4.4.1 Typisk ulykke	15

4.4.2	Sikringstiltak.....	15
4.4.3	Dersom ulykken er ute.....	15
4.5	Lagring under linjer	16
4.5.1	Typisk ulykke	16
4.5.2	Sikringstiltak.....	16
4.5.3	Dersom ulykken er ute.....	16
4.6	Skogsarbeider nær høyspenningslinjer.....	17
4.6.1	Typisk ulykke	17
4.6.2	Sikringstiltak.....	17
4.6.3	Dersom ulykken er ute.....	17
4.7	Andre arbeider nær elektriske anlegg	18
4.7.1	Sprengningsarbeider	18
4.7.2	Bruk av lifter.....	18
4.7.3	Vanningsanlegg/gjødselsspredning.....	18
	Kapittel 5 – Ansvar ved strømbrudd	19
5.1	KILE-ordningen.....	19
5.2	Økonomiske konsekvenser ved ulike hendelser	19

Kapittel 1 – Innledning

1.1 Formål

Denne publikasjonen har som formål å gi nettselskaper og entreprenører informasjon om faremomenter som kan oppstå der maskiner og anleggsutstyr brukes i nærheten av luftlinjer og kabler. Publikasjonen beskriver hvilke forholdsregler som kan benyttes for unngå farlige situasjoner. Målet er at publikasjonen kan bidra til å forebygge ulykker og samfunnsmessige tap.

1.2 Oppbygging

I denne publikasjonen har vi valgt å starte med et par typiske ulykker for å peke på problemet med anleggsmaskiner og elektriske anlegg. I kapittel 3 har vi listet opp det regelverket som i hovedsak er relevant, før vi i kapittel 4 har tematisert de ulike forholdene og gitt råd om tiltak for å unngå disse ulykkene. I kapittel 5 viser vi eksempler på hvilke KILE-kostnader som kan påløpe ved avbrudd i strømforsyningen.

1.3 Ulykker

Bruk av anleggsmaskiner nær luftlinjer og kabler og andre elektriske anlegg har utløst mange alvorlige ulykker. I den forbindelse vises det til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps (DSBs) informasjonsblad *Elsikkerhet* hvor innmeldte elulykker er omtalt. Beskrivelsene viser at det er mulig å unngå ulykker og med forholdsvis enkle tiltak.

1.3.1 Typiske eksempler på ulykker

Under dette avsnittet har vi tatt for oss et par ulykker som er typiske på generelt grunnlag, mens vi under kapittel 4 plukket fram noen flere ulykker under hvert tema.

Kranbilfører skadet av strømgjennomgang

En 60 år gammel kranbilfører ble hardt skadet av strømgjennomgang ved at kрана kom nær en høyspenningslinje. Vedkommende fraktet materialer til bygging av en garasje.

Etter at lossingen var foretatt og løftestroppen skulle dras ut, kom kрана så nær høyspenningslinjen at det oppsto overslag med påfølgende strømgjennomgang. Støttelabbene på bilen var ikke satt ned slik at strømmen til jord gikk gjennom kranbilføreren. Vitner skal ha sett at det slo gnister fra kranførerens føtter og til jord.

Den tilskadekomne ble umiddelbart kjørt til sykehus med store skader.

Betongbil kom i berøring med 22 kV ledning under levering av ferdigbetong

En dag i juni skulle en betongbilsjåfør levere ferdigbetong til støping av en inspeksjonskum for vannverket. Stedet hvor ferdigbetongen skulle leveres lå like i nærheten av en 22 kV linje.

I det sjåføren kjørte ut transportbåndet på bilen kom dette i berøring med en faseledning i linja. En forskalings snekker som så hva som var i ferd med å skje, prøvde ved rop å advare, men var for sen og transportbåndet berørte ledningen med en lysbue og et smell som følge. Ledningen brant av og falt ned sammen med jordledningen. En bryter løste samtidig ut i transformatorstasjonen slik at linja ble spenningsløs.

Det oppsto ingen personskade, men det ble en del materielle skader på linja. Det ble heller ikke meldt om skader på betongbilen.

Kapittel 2 – Begreper og definisjoner

2.1 Anleggsmaskin

Begrepet anleggsmaskin omfatter i denne publikasjonen:

- Betongbil
- Dumper
- Gravemaskin
- Kran
- Lastebil
- Jordbruksmaskin
- Maskin for skogdrift
- Traktor
- Lifter

2.2 Luftlinje

Hele systemet av master, isolatorer, barduner og blanke eller belagte liner for overføring av elektrisitet med høy- eller lavspenning

2.3 Kabel

En isolert leder eller flere fra hverandre isolerte ledere, omgitt av en eller flere felles beskyttende kapper (kan både være jordkabel, kabel lagt åpent og luftledningskabel)

2.4 KILE

Kvalitetsjustert inntektsramme ved ikke levert energi for nettselskapene, dvs. kompensasjon som belastes nettselskapet dersom dette ikke kan levere avtalt energi (gjelder kun levering til virksomheter)

2.5 Entreprenør

Virksomhet som utfører og påtar seg oppdrag

2.6 Nettselskap

Selskap som eier forsyningsanlegg og som har ansvaret distribusjon av elektrisk strøm

2.7 Maskinfører

Ansvarlig fører av et kjøretøy eller anleggsmaskin

Kapittel 3 - Forskrifter og retningslinjer

3.1 Generelt

Ledningseier har en del forskrifter og instruksjoner å forholde seg til ved drift av elektriske anlegg. Dette gjelder spesielt

- Forskrift om elektriske forsyningsanlegg (FEF)
- Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg (FSE)
- Instruks for veiarbeider

Disse forskriftene retter seg mot eier av elektriske anlegg og pålegger derfor ikke entreprenørene noen plikter. Entreprenøren har imidlertid i henhold til Arbeidsmiljøloven og tilhørende forskrifter ansvaret for at alt arbeid som utføres foregår på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte. Nedenfor er det gjengitt noen sentrale elementer ellersikkerhetsforskriftene som eier av elektriske anlegg har å forholde seg til og hva dette betyr for brukere av anleggsmaskiner. Dessuten er det gjengitt relevante deler av Arbeidsmiljøloven.

3.2 DSBs Forskrift om elektriske forsyningsanlegg (FEF)

§ 6-4 Avstander, kryssinger og nærforinger

Luftledningsanlegg skal ha tilstrekkelige avstand til omgivelsene for å unngå fare for allmennheten og materielle verdier.

Spenningsatte deler skal ha tilstrekkelig avstand innbyrdes og til anleggsdeler med jordpotensiale som sikkerhet mot overslag ved lyn- og koplingsoverspenninger.

Direkte avstand til permanente kraner, antennemaster/tårn og andre høye konstruksjoner	Spenning over 1 kV og til og med 45 kV				Spenninger over 1 kV	
	Belagt line - faser	Belagt line - jord	Luft-kabel - faser	Luft-kabel - jord	Blank line - faser	Blank line - jord
Blank line - jord	6,0	5,0	6,0	5,0	5,5 + D _{el} , men > 6,0	5,0
Ved spesifisert islast	5,0	4,0	5,0	4,0	4,5 + D _{el} , men > 5,0	4,0
Ved spesifisert vindlast	4,0	3,0	4,0	3,0	3,5 + D _{el} , men > 4,0	3,0

Veiledning (utdrag):

Taubaner

Når høyspenningsluftledning krysser under taubane og lignende må det treffes tiltak i form av passende overbygning.

Midlertidige installasjoner

Fastsetting av avstander fra høyspenningsluftlinjer til midlertidige konstruksjoner, områder for midlertidige arrangementer, maskiner og utstyr i anleggsområder samt andre midlertidige aktiv-

iteter skal foretas av ledningsanleggets driftsleder.

Lavspenning

I tillegg er det under § 7-4 i FEF tatt inn krav til avstander fra lavspenningsledninger og -kabler. I tabell 7-1 det spesifisert følgende direkte avstander mellom linje/kabel til gjenstander (for eksempel anleggsmaskiner):

- Blank line 1,5 m
- Belagt line 0,1 m
- Kabel 0,1 m

3.3 DSBs Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg

§ 12 Sikkerhet på arbeidsstedet

Det skal til enhver tid være klarlagt hvem som har myndighet til å planlegge og har ansvar for å etablere, lede og avvikle sikkerhetstiltakene på arbeidsstedet ved arbeid på eller nær ved elektriske anlegg - leder for sikkerhet (høyspenningsanlegg) eller ansvarlig for arbeidet (lavspenningsanlegg). Vedkommende skal påse at aktivitetene utføres på forsvarlig måte og i samsvar med denne forskriften og må kunne kommunisere direkte med driftsleder (høyspenningsanlegg) eller driftsansvarlig person (lavspenningsanlegg) eller en av ham bemyndiget og alle som deltar i aktiviteten.

Ved arbeid i høyspenningsanlegg skal det være direkte kommunikasjon mellom leder for sikkerhet og leder for kobling. Det er kun utpekt leder for sikkerhet som kan gi tillatelse til å igangsette arbeid på eller nær ved høyspenningsanlegg.

Ved arbeid på eller nær ved høyspenningsanlegg og på eller nær ved uisolert spenningsatt lavspenning luftledningsanlegg skal det være minst to personer til stede for å ivareta beredskapen dersom det skulle oppstå en ulykke.

Videre skal det være to personer til stede ved etablering og avvikling av alle sikkerhetstiltak på arbeidsstedet ved arbeid på eller nær ved høyspenningsanlegg.

Kravet om to personer ved etablering og avvikling av sikkerhetstiltak kan frafalles dersom en risikovurdering viser at dette ikke innebærer noen økt risiko for den som skal utføre dette.

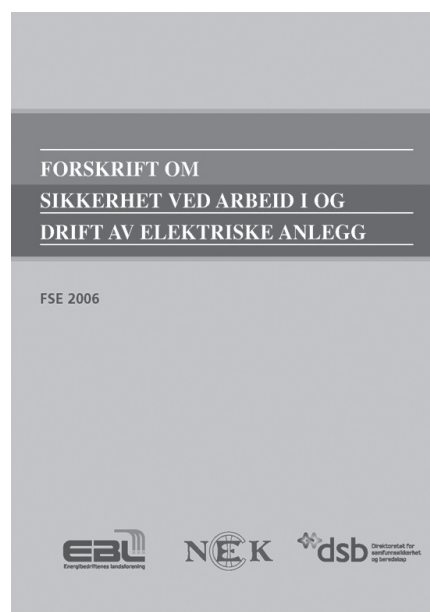
Veiledning (utdrag)

Ved arbeid på eller nær ved elektriske anlegg skal leder for sikkerhet (høyspenningsanlegg) / ansvarlig for arbeidet (lavspenningsanlegg) utpekes for det enkelte arbeidsoppdrag blant de som har slik godkjenning. Utpekingen kan foretas muntlig.

Kravet til kommunikasjon innebærer at leder for sikkerhet (høyspenningsanlegg) eller ansvarlig for arbeidet (lavspenningsanlegg) skal kunne kommunisere direkte med driftsleder (høyspenningsanlegg) / driftsansvarlig person (lavspenningsanlegg) eller en av ham bemyndiget og de som deltar i arbeidet uten bruk av mellommann (for eksempel tolk).

Høyspenningsanlegg

Leder for sikkerhet skal overvåke arbeidet og kan selv bare delta i arbeidet dersom dette er forenlig med oppgaven som leder for sikkerhet. Dersom leder for sikkerhet må forlate arbeidsstedet (f.eks. når vedkommende er leder for sikkerhet for flere arbeidslag) må det utpekes en overvåker. Overvåker har kun begrenset myndighet ved at vedkommende kun kan overvåke arbeidet og ikke endre på iverksatte sikkerhetstiltak. Overvåker kan stanse arbeidet, men arbeidet kan først igangsettes etter at leder for sikkerhet har kontrollert etablerte sikkerhetstiltak og gitt klarsignal.

3.4 Arbeidstilsynets forskrift 1998-06-26 nr 608: Forskrift om bruk av arbeidsutstyr

Følgende paragrafer er aktuelle bestemmelser som ligger under Direktoratet for arbeidstilsynets myndighetsområde

§ 10. Opplæring, øvelse og instruksjon av arbeidstakere

Arbeidsgiveren skal sørge for at:

- a) arbeidstakere som har fått i oppgave å bruke arbeidsutstyret, får nødvendig opplæring, øvelse og instruksjon i sikker bruk og i å beherske de farene som bruken kan medføre
- b) arbeidstakere som skal drive vedlikeholdsarbeid, jf. § 15 punkt b) i denne forskrift, får nødvendig spesialopplæring.

§ 12. Bruk, plassering og oppstilling

Arbeidsutstyr skal plasseres og oppstilles fullt betryggende med hensyn til omgivelsene. Plasseringen og oppstillingsmåten skal ikke være til hinder for bruken eller annet arbeid ved arbeidsutstyret.

Det skal også iverksettes tiltak slik at bruk kan skje farefritt og uten uheldige belastninger.

Fundamenter og festeanordninger for arbeidsutstyr skal være slik at innretningen er stabil og ikke forårsaker unødig støy eller vibrasjoner.

Det skal iverksettes tiltak for å fjerne farer forbundet med varme, kulde, stråling, elektrisitet, støv, røyk, gass, damp, oljeprodukter, kjemikalier, biologiske faktorer, eksplosiver mv.

Når forbrenningsmotorer brukes innendørs, skal det iverksettes nødvendige tiltak for å hindre at arbeidstakerne utsettes for forurensing fra motoren.

3.5 Hva betyr dette for brukere av anleggsmaskiner?

Det vil kunne oppstå livsfarlige situasjoner dersom f.eks. en kran eller wire kommer for nær en høyspenningsluftlinje. Overslag av farlig spenning til kran/wire vil kunne skje uten direkte berøring av linjen. Ledningseier skal derfor kontaktes når det skal foregå arbeid nær en ledning eller en kabel. Ved graving i jorden skal kabelpåvisning alltid utføres. Dermed blir ledningseier kjent med at graving skal foregå og kan iverksette nødvendige tiltak. Når det gjelder bruk av anleggsmaskiner nær høyspennings luftledninger anbefales det at netteier kontaktes når aktiviteter skal foregå i en horisontal avstand nærmere enn 30 m. Denne avstanden var tidligere angitt i el-sikkerhetsforskriftene og bør fortsatt praktiseres. Dermed vil netteier kunne vurdere om det er nødvendig å iverksette sikkerhetstiltak slik at arbeidet kan foregå på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

Bruker av anleggsmaskiner har plikt til å rette seg etter de instruksjoner som ledningseier gir.

3.6 Hva betyr dette for ledningseier?

Representant fra ledningseier plikter å informere om faremomenter og gi arbeidsledelsen for angjeldende arbeid instruksjon om eventuelle sikringstiltak. Ledningseier plikter videre å påse at pålagte sikringstiltak blir oppfylt og stille med "leder for sikkerhet" om nødvendig.

3.7 Instruks for veiarbeider

Statens Vegvesen, Arbeidstilsynet og tidligere Produkt- og Elektrisitetstilsynet (nå Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)) har utarbeidet en instruks for vegarbeid i nærheten av elektriske luftledninger.

Ledningseiere har blitt bedt om å gjøre instruksjonen kjent for entreprenører og andre som arbeider med større anleggsmaskiner, driver sprengningsarbeider eller utfører større bygningsarbeider.

Det har vist seg at svært mange ikke kjenner retningslinjene i instruksen. Den gjengis derfor i sin helhet nedenfor:

0. Definisjoner

Med vegarbeid forstås i denne forbindelse all graving sprenging, opplegging/fjerning av masser o.l. i forbindelse med nyanlegg, omlegging og utvidelse av veg samt grøfting.

Med elektriske anlegg forstås både høyspennings- og lavspenningsanlegg utført som luftledningsnett/jordkabelanlegg.

1. Planlegging

Før vegarbeid settes i gang, skal arbeidslederen orientere seg om beliggenheten av elektriske luftledninger og/eller jordkabler i nærheten av arbeidsstedet.

5. Varsling

Dersom det skal foretas graving/sprenging i nærheten av elektriske anlegg, eller det skal benyttes maskin eller redskap nærmere høyspennings luftledninger enn 30 m, skal det lokale everk varsles slik at det kan bli brakt på det rene hvem som har det konsesjonsmessige ansvaret for det elektriske anleggets drift. Anleggets driftsleder har ansvaret for at det blir utarbeidet planer for nødvendige sikkerhetstiltak.

6. Iverksettelse av sikkerhetstiltak

Arbeidslederen skal sørge for at de sikkerhetstiltak som blir foreskrevet av vedkommende ansvarlige for det elektriske anlegget, blir iverksatt og at graving, sprengning m.v. ikke blir satt i gang før foreskrevne sikkerhetstiltak er utført.

Kapittel 4 – Sikringstiltak

4.0 Generelt

4.0.1 Bruk av anleggsmaskiner

Bruk av anleggsmaskiner nær ved elektriske anlegg, og spesielt høyspenningsanlegg, krever aktsomhet. Berøring av ledninger m.v. eller å komme for nær disse, kan få store konsekvenser for både førere av maskiner og personer i nærheten.

Nedenfor har vi tatt for oss en del områder hvor det erfaringsmessig oppstår en del ulykker og materielle skader. Dersom man tar nødvendige forholdsregler og følger gjeldende forskrifter/instrukser skal det i utgangspunktet ikke oppstå ulykker, men i praksis viser det seg at så skjer. Det er derfor viktig å vite hvordan man skal forholde seg dersom ulykken skulle oppstå.

Ledningseier har plikt til å informere om regelverk og faremomenter. Bruker av anleggsmaskiner m.m. har dessuten plikt til å holde seg orientert om gjeldende forskrifter, og det er alltid høyspenningsanleggets driftsleder eller en av han bemyndiget som bestemmer hvilke sikkerhetstiltak som skal iverksettes (om det skal utpekes Leder for sikkerhet m.v.).

Avstander

I forbindelse med arbeid nær ved elektriske anlegg (spesielt høyspenningsanlegg) er det noen avstander til ikke berørings sikre anlegg som man må være oppmerksom på:

Minsteavstand i luft

Avstand hvor det er fare for overslag i luft. Avstanden øker med spenningen og den er fastsatt i Forskrift om elektriske forsyningsanlegg med veiledning (FEF).

Risikoavstand

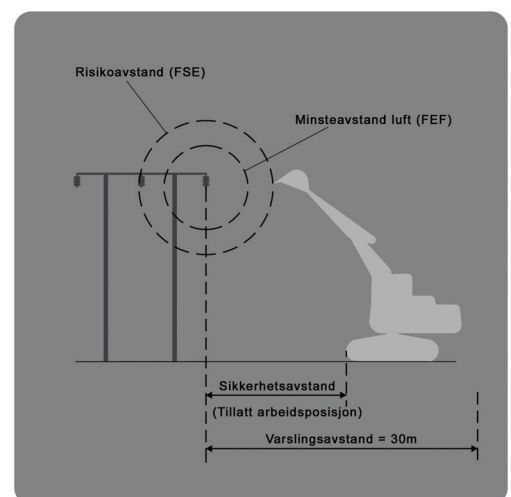
Avstand hvor mennesker og redskap ikke under noen omstendigheter skal komme innenfor ved arbeid (bortsett fra arbeid under spenning). Avstanden er en spenningsavhengig avstand som er fastsatt i Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg med veiledning (FSE).

Sikkerhetsavstand

Tillatt arbeidsposisjon i forhold til elektriske anlegg. Avstanden fastsettes av Leder for sikkerhet ut fra erfaring og skjønn og hjemles i Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg med veiledning (FSE)

Varslingsavstand

Horisontal avstand på 30 m fra elektriske anlegg. Dette er en anbefalt avstand hvor netteier skal kontaktes når aktiviteter skal foregå innenfor denne sonen.

4.0.3 Tiltak for å unngå utilsiktet berøring av elektriske anlegg

Tiltak for å unngå utilsiktet berøring kan være:

- Samarbeid mellom anleggseier og maskinbruker om tiltak med sikte på å hindre utilsiktet berøring
- Samarbeid om å finne løsninger for begge parter som gir tilstrekkelig sikkerhet for å unngå

- ulykker
- Hensiktsmessige sperreanordninger på maskinen som skal stoppe en utilsiktet manøvrering fra føreren (wire, kjetting, stag etc.)
- Hensiktsmessige avsperringer
- Fastsetting og markering av sikkerhetsavstand
- Utkobling
- Bruk av maskiner med mindre byggehøyde
- Eksakte påvisninger av kabler
- Nødvendig og relevant opplæring av maskinfører

Hva som er hensiktsmessig tiltak må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Dette er avhengig av maskinen som skal benyttes, forholdene på stedet, avstander m.v. Men generelt skal anleggseier alltid kontaktes dersom aktiviteter skal foregå i en horisontal avstand som er nærmere et høyspenningsanlegg enn 30 m. Det er anleggseier som har faglig kompetanse på området og som er kompetent til å vurdere hvilke sikkerhetstiltak som er nødvendig å iverksette. Maskinfører må rette seg etter de instruksjoner anleggseier gir.

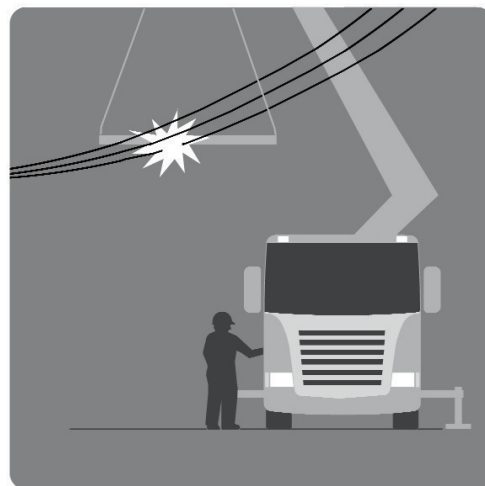
4.1 Kraner og luftledninger (inklusive skogsmaskiner)

4.1.1 Typisk ulykke

Mann drept da lastebilkran kom i berøring med 22 kV ledning

En dag i august ble en 46 år gammel mann utsatt for strømgjennomgang da en lastebilkran kom i berøring med en 22 kV ledning.

Det ble benyttet en lastebil med påmontert kran til å plassere en arbeidsbrakke under en 22 kV ledning. Da løftestroppene og løfteramma skulle løsnes etter at brakka hadde kommet på plass, kom løfteramma i berøring med ledningen slik at krana og lastebilen ble satt under spenning. Det var i alt tre personer til stede og en av disse ble utsatt for strømgjennomgang. Han ble liggende inntil bilens ene støtteben mens det gnistret fra / rykket i kroppen hans inntil krana kom fri fra ledningen.

Det ble igangsatt gjenopplivning og mannen ble kjørt på sykehus hvor han døde ca en mnd senere.

Ledningseieren var ikke varslet om aktivitetene slik at de kunne iverksette nødvendige sikkerhetsforanstaltninger.

Lastebileieren som kjørte krana, hadde sett ledningsstrekket, men han syntes det så "så spinkelt ut at det aldri i verden kunne være høyspenning". Han opplyste for øvrig at "han kjente at det var strøm i bilen, men han hadde på seg tresko med gummisåler slik at strømmen gikk til jord".

Lastebilkrana var ikke registrert i bilens papirer. Føreren hadde ikke kranførerbevis og han kunne heller ikke dokumentere opplæring i bruk av kraner. Oppstillingen skjedde mye nærmere ledninger enn 30 m, men ledningseier var som nevnt ikke varslet om aktivitetene.

4.1.2 Sikringstiltak

Kontakt mellom ledningseier og kranfører

Dersom det vil være nødvendig å oppstille en kran/skogsmaskin i farlig nærhet av en høyspenningsslinje, dvs nærmere enn 30 m (horisontal avstand), skal ledningseier kontaktes på forhånd og driftsleder skal iverksette nødvendige sikkerhetstiltak. I noen tilfelle er det kanskje ikke nødvendig å gjøre noe ekstra tiltak, men det i andre tilfelle vil det kunne bli nødvendig å utpeke "leder for sikkerhet" tillatt arbeidsposisjon blir påvist og iverksetting av eventuelle sikkerhetstiltak som er beskrevet nedenfor.

Utkobling

Den sikreste måte for å unngå ulykker i forbindelse med bruk av anleggsmaskiner nær ved elektriske anlegg, er å koble ut linje eller kabel. Vurdering av en slik løsning er tillagt driftsleder for ledningsanlegget.

Sperreanordninger på maskiner

I spesielle tilfelle hvor det er fast arbeidssted for kran, kan sperreanordning på maskinen begrense bruksområdet for utstyret. Sperren må være dimensjonert slik at den tåler de påkjenninger den kan bli utsatt for. Ledningseier må aldri godta maskinførers forsikring om at vedkommende har full kontroll over sine handlinger i alle situasjoner. Sperreanordninger kan forlanges på biler eller kraner dersom dette er eneste måte å sikre maskinene mot å komme for nær luftledninger. Utsving i vind må alltid tas med i vurderingene.

Kjøreportaler

Ved store anleggsarbeider, som skal vare over en lengre tid, kan solide portaler av bardunerte stolper være hjelpemiddel for å gi anleggstrafikken en sikker kryssing med linjetraseen.

Portalene bygges under linene, en på hver side av linjespennet. Portalene må ha tilstrekkelig avstand fra strømførende liner. Portalene skal blant annet forhindre kjøring under linene med lasteplan i hevet stilling.

Feltindikatorer – fotoceller

Elektroniske instrumenter er alminnelig brukt som praktiske og sikre overvåkere. Det kan monteres systemer som gir føreren signaler, eller som stopper maskinen når den kommer i farlig nærhet av et høyspenningsanlegg.

4.1.3 Dersom ulykken er ute

Maskinfører

Ledningseier må informere fører av kran/skogsmaskin m.v. hva som skjer ved utilsiktet kontakt med strømførende linjer. Føreren skal gjøres oppmerksom på farer ved lysbuer og/eller strømgjennomgang. Har uhellet vært ute og maskin og fører har kommet uskadet fra berøringen, må det opptres med forsiktighet for å hindre skade på personer og anlegg/omgivelser. Føreren må sørge for at mennesker og dyr ikke berører maskinen. Ved berøring er det tryggest å bli sittende i førerstedet til vaktpersonnel fra ledningseier har gitt klarsignal til å forlate maskinen, dvs. at linjen er utkoblet. Ved brann i maskinen som krever evakuering, må føreren hoppe direkte fra førerhuset og så langt bort fra maskinen som mulig. Nedslaget må tas med samlede ben og deretter gå videre med svært korte steg, hinke seg vekk på ett ben, eller hoppe med bena samlet. Dette må gjøres for å unngå å bli rammet av farlige skrittspenninger, dvs. spenningsforskjeller mellom bena.

Kran/skogsmaskin med stålhjul

En kran/skogsmaskin med stålhjul gir vanligvis god kontakt til jord. Ved berøring eller overslag mellom strømførende line og maskin vil maskinen bli strømførende. Dermed vil strømbanen følge maskinen til jord og det vil ikke være noen spenningsforskjell mellom maskin og jord.

Kran/skogsmaskin med gummihjul / kran på lastebil

En kran/skogsmaskin med «gummihjul» vil bli satt under spenning. P.g.a. spenningsforskjellen mot jord vil det være livsfarlig å berøre en slik maskin. Personer må holde seg langt unna en slik maskin inntil linjen er utkoblet.

Mennesker nær ved kraner

Personer som oppholder seg i nærheten av kraner/skogsmaskiner må for all del ikke berøre noen

delers av denne dersom den er satt under spenning, dvs. kommet i berøring med luftledninger. Gå vekk fra maskinen med svært korte steg, hink på ett ben, eller hopp med begge beina samlet, dette for å unngå farlige skrittspenninger. Kontakt deretter ledningseieren slik at linjen kan bli utkoblet.

4.2 Gravemaskiner

4.2.1 Typisk ulykke

Maskinfører kortsluttet 11 kV høyspenningslinje med gravemaskin

En maskinfører i 50 års alderen kjørte en gravemaskin fra en parkeringsplass og bort til et anvist område hvor graving skulle finne sted. På veien til graveområdet måtte han krysse under en 11 kV ledning. Anvist graveområde lå imidlertid utenfor 11 kV ledningens ”30 meters sone”.

Under forflytning av maskinen kjørte maskinføreren med gravearmen hevet. I det han krysset under 11 kV ledningen kom gravearmen i berøring med 11 kV ledningens gjennomgående jordledning. Dette medførte at jordledningen røk av med en kraftig sleng som gjorde at jordledningen kom i berøring med spenningsatte faseledninger og laget kortslutning.

Maskinføreren opplyste etterpå at han ikke hadde sett 11 kV ledningen. Han var tydelig preget av alvoret i saken og beklaget sterkt det inntrufne. Han hadde jobbet som maskinfører i hele sitt yrkesaktive liv og aldri opplevd slike uhell og hadde alltid hatt stor respekt for ”30 meters sonen”. Det oppsto bare materielle skader ved hendelsen.

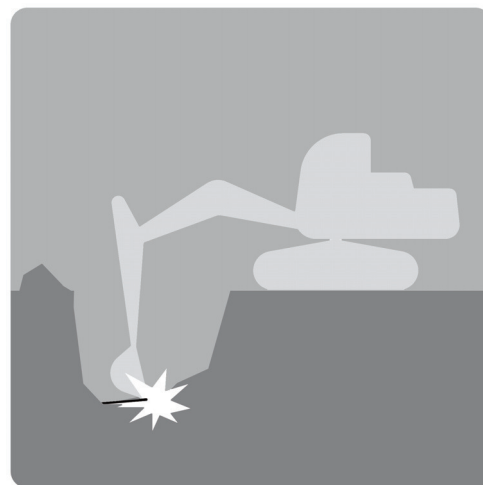
4.2.2 Sikringstiltak

Gravemelding

Dersom det skal graves i bakken skal det alltid sendes gravemelding til vedkommende kommune. Kommunen sørger for at bl.a. netteier blir kontaktet for eventuell kabelpåvisning. Gravemaskinkjører skal da rette seg etter de instruksjoner som blir gitt når det gjelder selve gravingen i bakken.

Forhold til ledningsanlegg – kontakt mellom ledningseier og maskineier/-fører

Det kan være nødvendig å oppstille en gravemaskin i farlig nærhet av en høyspenningslinje, dvs nærmere enn 30 m (horisontal avstand). Ledningseier skal da kontaktes på forhånd og driftsleder skal iverksette nødvendige sikkerhetstiltak. I noen tilfelle er det kanskje ikke nødvendig å gjøre noe ekstra tiltak, men det i andre tilfelle vil det kunne bli nødvendig å utpeke ”leder for sikkerhet” hvor tillatt arbeidsposisjon blir påvist og overvåkning iverksatt.

Utkobling

Den sikreste måte for å unngå ulykker i forbindelse med bruk av gravemaskiner i områder hvor det er påvist kabel er å koble denne ut. Vurdering av en slik løsning er tillagt driftsleder for kableanlegget.

4.2.3 Dersom ulykken er ute

Skade på kabel

Av og til forekommer det at en kabel blir gravd over. Grunnen kan for eksempel være feilpåvisning. Skulle ulykken være ute er det viktig at stedet blir sikret og at kabeleier kontaktes omgående. Ingen må under noen omstendigheter røre kabelen. Selv om kabelen er skadet og lysbuer har ”stått” ut av kabelen, er det ikke sikkert at sikringene har røket. Det kan bare være jordslutning mot en fase og at de to andre fasene er inntakt. Da er det livsfarlig å berøre kabelen.

Berøring av luftledninger

Dersom en gravemaskin kommer i berøring med en høyspennings luftledning gjelder de samme forholdene som for kraner.

Maskinfører

Ledningseier må informere fører av gravemaskin om hva som skjer ved utilsiktet kontakt med strømførende linjer. Føreren skal gjøres oppmerksom på farer ved lysbuer og/eller strømgjennomgang. Har uheldet vært ute og maskin og fører har kommet uskadet fra berøringen, må det opptres med forsiktighet for å hindre skade på personer og anlegg/omgivelser. Føreren må sørge for at mennesker og dyr ikke berører maskinen. Ved berøring er det tryggest å bli sittende i fører-setet til vaktpersonal fra ledningseier har gitt klarsignal til å forlate maskinen, dvs. at linjen er utkoblet. Ved brann i maskinen som krever evakuering, må føreren hoppe direkte fra førerhuset og så langt bort fra maskinen som mulig. Nedslaget må tas med samlede ben og gå videre med svært korte steg, hinke seg vekk på ett ben, eller hoppe med bena samlet. Dette må gjøres for å unngå å bli rammet av farlige skrittspenninger, dvs. spenningsforskjeller mellom benene.

Gravemaskin med stålhjul

En maskin med stålhjul gir vanligvis god kontakt til jord. Ved berøring eller overslag mellom strømførende line og maskin vil maskinen bli strømførende. Dermed vil strømbanen følge maskinen til jord og det vil ikke være noen spenningsforskjell mellom maskin og jord.

Gravemaskin med gummihjul

En gravemaskin med «gummihjul» vil bli satt under spenning. P.g.a. spenningsforskjellen mot jord vil det være livsfarlig å berøre en slik maskin. Personer må holde seg langt unna en slik maskin inntil linjen er utkoblet.

Mennesker nær ved kraner

Personer som oppholder seg i nærheten av gravemaskiner må for all del ikke berøre noen deler av denne dersom denne er satt under spenning, dvs. har kommet i berøring med luftledninger. Gå vekk fra maskinen med svært korte steg, hink på ett ben, eller hopp med begge bena samlet, dette for å unngå farlige skrittspenninger. Kontakt deretter ledningseieren slik at linjen kan bli utkoblet.

4.3 Betongbiler

4.3.1 Typisk ulykke

Betongbil berørte 50 kV luftledning

En ettermiddag i september fikk en nettsentral feilmelding om at det var jordfeil på en 50 kV linje. Samtidig fikk nettselskapet melding om at det brant kraftig i en betongbil som berørte 50 kV linjen. En montørvakt ble sendt til stedet. Brannvesenet kom også til stedet og oppfattet det som om linja var utkoblet og begynte derfor å sprøyte skum på betongbilen. Montøren var ikke utpekt som leder for sikkerhet, men meddelte brannvesenet at linja var utkoblet, men ikke sikret. Da brannvesenets mann sa at han kjente kribling i kroppen stoppet montørvakten slukkearbeidet og fikk alle til å fjerne seg fra bilen.

Etter hvert ble det konstatert at feil linje utkoblet. Det ble da også konstatert i nettsentralen at det fortsatt var jordfeil på 50 kV nettet. Nettoperatoren satte straks i gang med omkoblinger for å få riktig linje utkoblet. Imens ble publikum bedt om å fjerne seg for å unngå personskade ved eventuell nedfallende line. Politiet hjalp til med dette. Når linjen hadde blitt spenningsprøvd og jordet/kortsluttet fikk brannvesenet klarsignal til å slukke brannen. Ulykken førte ikke til personskade.

4.3.2 Sikringstiltak

Kontakt mellom ledningseier og fører av betongbil

Dersom en betongbil må oppstilles i farlig nærhet av en høyspenningslinje, dvs nærmere enn 30 m (horisontal avstand), skal ledningseier kontaktes og driftsleder skal iverksette nødvendige sikkerhetstiltak. I noen tilfelle er det kanskje ikke nødvendig å gjøre noe ekstra tiltak, mens det i andre tilfelle vil det kunne bli nødvendig å utpeke Leder for sikkerhet for påvisning av tillatt arbeidsposisjon og iverksetting av tiltak.

Utkobling

Den sikreste måte for å unngå ulykker i forbindelse med bruk av betongbiler nær ved luftledninger, er å koble ut linje eller kabel. Vurdering av en slik løsning er tillagt driftsleder for ledningsanlegget.

4.3.3 Dersom ulykken er ute

Maskinfører

Ledningseier må informere fører av betongbil om hva som skjer ved utilsiktet kontakt med strømførende linjer. Føreren skal gjøres oppmerksom på farer ved lysbuer og/eller strømgjennomgang. Har uhellet vært ute og bil og fører har kommet uskadet fra berøringen, må det opptres med forsiktighet for å hindre skade på personer og anlegg/omgivelser. Føreren må sørge for at mennesker og dyr ikke berører bilen. Ved berøring er det tryggest å bli sittende i førersetet til vaktpersonal fra ledningseier har gitt klarsignal til å forlate bilen, dvs. at linjen er utkoblet. Ved brann i bilen som krever evakuering, må føreren hoppe direkte fra førerhuset og så langt bort fra bilen som mulig. Nedslaget må tas med samlede ben og gå videre med svært korte steg, hinke seg vekk på ett ben, eller hoppe med bena samlet. Dette må gjøres for å unngå å bli rammet av farlige skrittspenninger, dvs. spenningsforskjeller mellom benene.

Mennesker nær ved betongbiler

Personer som oppholder seg i nærheten av betongbiler må for all del ikke berøre noen deler av denne dersom denne er satt under spenning, dvs. kommet i berøring med luftledninger. Gå vekk fra maskinen med svært korte steg, hink på ett ben, eller hopp med begge benene samlet, dette for å unngå farlige skrittspenninger. Kontakt deretter ledningseieren slik at linjen kan bli utkoblet.

4.4 Helikoptere

4.4.1 Typisk ulykke

Helikopter kolliderte med kraftlinje – to personer omkom

En gang i mai kolliderte et helikopter med et fjordspenn for en 22 kV linje. Helikopteret ble benyttet i forbindelse med reinsanking.

Det var to personer i helikopteret, begge omkom.

4.4.2 Sikringstiltak

Helikopterflyving må ikke foregå nærmere en høyspenningslinje enn 30 m uten at ledningseier blir varslet og tiltak kan settes i verk.

4.4.3 Dersom ulykken er ute

Dersom et helikopter har berørt en høyspenningslinje er det føreren av helikopteret som sannsynligvis har den største utfordringen med å få dette trygt ned på bakken. Det kan også være store sjanser for at ledningen er skadet og kanskje ligger på bakken. Da er det viktig at maskin og mennesker holder seg langt unna ledningene inntil ledningseier er varslet og anlegget er bekreftet utkoblet og jordet. Det er også viktig at det settes ut vakt inntil utkoblingen er gjennomført.

4.5 Lagring under linjer

4.5.1 Typisk ulykke

Bonde omkom av strømgjennomgang ved indirekte berøring av 22 kV høyspenningslinje

En dag i april omkom en 30 år gammel bonde og maskinentreprenør ved montering av en stålramme på en lastebil under en 22 kV høyspenningsledning.

Ved hjelp av en gravemaskin skulle en stålramme plasseres på toppen av lemmene på en lastebil. Rammen skulle brukes til å forhøye lemmene for å frakte et gruslass.

Bonden sto på førerhustaket på lastebilen for å styre på plass stålrammen. Arbeidsoperasjonen foregikk under en 22 kV høyspenningslinje tilhørende everket i området. Stålrammen hang i løftearmen på gravemaskinen og ble spennings-satt da løftearmen kom i berøring med høyspenningslinjen.

Bonden som holdt i stålrammen, ble utsatt for strømgjennomgang fra venstre hånd, gjennom kroppen til venstre fot. Han fikk dype brannsåre på hånd og fot. Hælen på treskoen som hadde tykk gummisåle, var gjennombrøyt. Det var vått og gjørmete under linjen der lastebilen var plassert.

Luftambulans ble tilkalt og livredding ble satt i gang, men livet sto ikke til å redde.

Linjen var forskriftsmessig framført når det gjelder høyde over marken, avstand til bygning osv., men bonden brukte plassen under linjen til å lagre blant annet gamle kjøretøy og stålrammer av samme type som ble forsøkt benyttet på ulykkesdagen.

4.5.2 Sikringstiltak

Dersom noe skal lagres nærmere en linje enn 30 m (horisontal avstand) må ledningseier kontaktes på forhånd for å anviser lagringsplass. Når det gjelder aktiviteter som lasting og lossing av lagrede elementer nær en linje gjelder det samme som for kraner/skogsmaskiner (se avsnittet om kraner/skogsmaskiner).

Når noe blir lagret under en linje vil avstanden opp til spenningsatte deler bli redusert slik at personer som klatrer på disse lagrede delene kan komme i farlig nærhet av uisolerte deler. Det samme gjelder lagring av snø under linjene. Også her må man være oppmerksom på at avstanden reduseres slik at farlige forhold kan oppstå.

4.5.3 Dersom ulykken er ute

Her gjelder de samme forholdsregler som for kraner/skogsmaskiner (se under avsnittet om kraner/skogsmaskiner).

4.6 Skogsarbeider nær høyspenningslinjer

4.6.1 Typisk ulykke

Mann skadet under felling av trær

En dag i mai ble en 24 år gammel mann skadet av strømgjennomgang da han felte et tre over en 22 kV linje på sin eiendom. Treet forårsaket jordslutning og kortslutning mellom to av fasene og linja ble koblet ut av vernet.

Mannen forsøkte å løfte vekk treet samtidig som det ble foretatt automatisk gjeninnkoblingsforsøk av linja. Han ble da utsatt for strømgjennomgang fra hånd til hånd og ble sendt til sykehus. Mannen var innlagt to dager til observasjon, og var heldig da han ikke fikk varig mén etter ulykke.

4.6.2 Sikringstiltak

Taubaner

Dersom en taubane skal stilles opp nærmere en høyspenningslinje eim 30 m, må ledningseier varsles på forhånd. Avstanden gjelder fra nærmeste bardunfeste. Det samme gjelder hvis taubanen stilles opp langt fra en linje, men wiren strekkes mot linjen.

Dersom taubanen oppstilles slik at wiren går parallelt med linjen, må det tas hensyn til utsvinget på wiren og at det kan oppstå stroppebrudd, dvs. at det vil kunne oppstå slyng på wiren. Ledningseier må påse at wiren ved utsving har en horisontal avstand fra linjen som minst tilfredsstillende kravene i Forskrift om elektriske forsyningsanlegg.

Løypestreng

Løypestreng må ikke oppstilles nærmere en høyspenningsledning enn 30 m uten at ledningseier kontaktes. Det må da treffes tiltak som hindrer at løypestrengen kommer i farlig nærhet av høyspenningsledningene.

Felling av trær

Trehogst må foregå i en slik avstand fra høyspenningslinjer at det ikke kan oppstå farlige situasjoner. Foregår det så nær en luftledning at det kan være fare for sikkerheten, skal det utpekes Leder for sikkerhet. Denne skal iverksette nødvendige sikkerhetstiltak og arbeidet skal overvåkes om nødvendig.

4.6.3 Dersom ulykken er ute

Løypestrenger og taubaner

Dersom deler av løypestrenger eller taubaner skulle komme nær høyspenningsledninger er det viktig at det holdes god avstand og at ingenting berøres før ledningseier er kontaktet og denne har bekreftet at linjen er utkoblet og jordet. Det er også viktig at det settes ut vakt til ledningseier har bekreftet utkoblingen.

Trefall over linjer

Skulle et tre allikevel falle over en høyspenningslinje, er det viktig å opptre på følgende måte:

- Forsøk ikke å fjerne treet
- La det ligge uten å berøre dette
- Varsle nettselskapet eller ledningseier så snart som mulig
- Sett ut vakt inntil linjen blir utkoblet slik at uvedkommende ikke kommer i berøring med treet

4.7 Andre arbeider nær elektriske anlegg

4.7.1 Sprengningsarbeider

Sprengningsarbeider som skal foregå i nærheten av elektriske ledningsanlegg skal varsles til linjeeieren. Dette for at linjeeieren kan treffe nødvendige tiltak mot eventuelle faremomenter ved sprengningen.

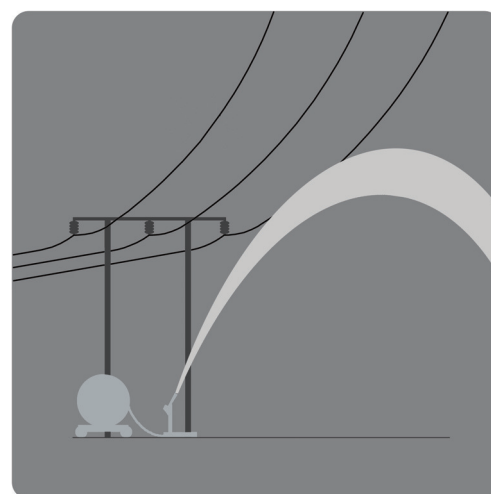
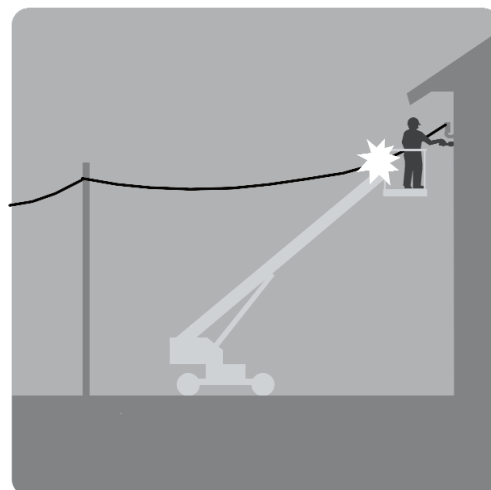
4.7.2 Bruk av lifter

Ved en del arbeidsoperasjoner er det nødvendig å benytte lifter. Dersom man ser bort fra spesiellifter som er beregnet for arbeid under spenning, vil det være forbundet med livsfare å berøre eller komme for nær uisolerte ledninger med liftene. Her gjelder det samme som for kraner. Dersom ulykken skulle være ute skal verken personer i liften eller på bakken røre noe for linjen er frakoblet.

4.7.3 Vanningsanlegg/gjødsels-spredning

Vanningsanlegg eller anlegg for spredning av gjødsel oppstilles gjerne på jorder med kryssende linjer. I utgangspunktet viser det seg at rent vann fra vanningsanlegg med stor vannspredning er en dårlig leder og at det dermed representerer liten fare å sprede mot for eksempel høyspenningsledninger. Er imidlertid vannet forurensset vil ledningsevnen øke både med graden av forurensning og strålekoncentrasjon. På et tidspunkt vil spredning mot uisolerte ledninger kunne representere livsfare. Spesielt gjelder dette spredning av gjødsel.

Anbefalingen må være at vannings- og gjødselsanlegg, uansett konsistens, benyttes i betryggende avstand fra uisolerte luftledninger.

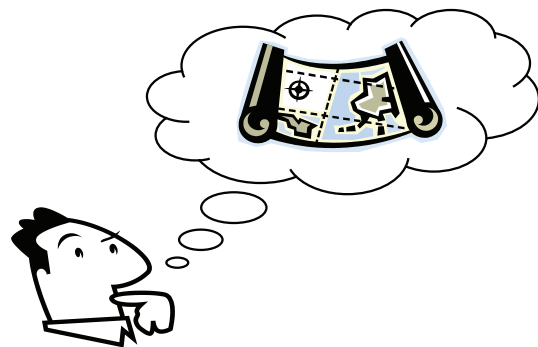

Kapittel 5 – Ansvar ved strømbrudd

5.1 KILE-ordningen

I 2001 kom det nytt regelverk som innebærer at energileverandørene har et økonomisk ansvar overfor sine kunder ved et eventuelt brudd i energileveransene. Ordningen omtales KILE – Kvalitetsjustert inntektsramme ved ikke levert energi for nettselskapene.

Ved strømbrudd skapt av tredje part, eksempelvis graver, tømmerhugger og lignende, vil skadevolder bli stilt økonomisk ansvarlig for alle kostnader, også for det tap nettselskapets kunder kan bli påført i henhold til KILE-regelverket.

Forsikringsselskapene har tidligere ikke akseptert at KILE-kostnaden hadde erstatningsrettslig vern og skulle derfor ikke inngå i den erstatning skadevolder måtte betale. Høyesterett har i en dom av 27. januar 2005 (HR 2005 00138-A, tvist mellom Troms Kraft Nett AS og If Skadeforsikring), fastslått at KILE-tap nyter erstatningsrettslig vern på lik linje med andre tapsposter som oppstår som følge av en skadevoldende handling, og kan inngå i beregningsgrunnlaget for skadelidtes (nettselskapets) økonomiske tap.

Forsikringsbransjen utvikler produkter i forbindelse med KILE-ordningen. Eksempler på dette er ansvarsforsikringsbevis som dekker vanlige skade og forsikringsbevis som dekker KILE-ansvaret (såkalt KILE-forsikring).

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er ansvarlig for den forskriften som innebærer at nettselskapenes inntekter gjøres avhengig av leveringspålideligheten i nettet. Regelverket skal inngå som en del av forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og overføringstariffer (forskrift om kontroll av nettvirksomhet). Forskriften kan fås ved henvendelse til nettselskapet eller direkte til NVE (www.nve.no).

5.2 Økonomiske konsekvenser ved ulike hendelser

For å illustrere omfanget av det økonomiske ansvar har vi satt opp følgende eksempler:

Eksempel A

En gravemaskinfører river ned en 22 kV luftledning. Dette fører til at 2 000 abonnenter blir liggende uten strøm i tre timer.

Det økonomiske tapet: Beregnet tapt energi: 15 000 kWh. Abonnementsmassen er fordelt med 20 % bedriftskunder og 80 % husholdningskunder. Fastsatte priser for tapt energi (2005 priser, satsene konsumprisjusteres):

Bedriftskunder	103,30 kr/kWh	
Husholdningskunder	8,80 kr/kWh	
KILE kostnad:	$15.000 \times 0,2 \times 103,30 \text{ kr} + 15.000 \times 0,8 \times 8,80 \text{ kr} =$	415.500 kr
Reparasjon av linjen		300 000 kr
Totalkostnader		715.500 kr

Eksempel B

En gravemaskinfører river ned en 66 kV luftledning. Dette fører til at 10 000 abonnenter blir liggende uten strøm i tre timer.

Det økonomiske tapet: Beregnet tapt energi: 100 000 kWh. Abonnementsmassen er fordelt med

40 % bedriftskunder og 60 % husholdningskunder. Fastsatte priser for tapt energi:

Bedriftskunder	103,30 kr/kWh
Husholdningskunder	8,80 kr/kWh

KILE kostnader	$100\,000 \times 0,4 \times 103,30 \text{ kr} + 100\,000 \times 0,6 \times 8,80 \text{ kr} =$	4.660.000 kr
Reparasjon av linjen		1.000.000 kr
Totalkostnader		5.660.000 kr

Ved slike skader kan det bli reist et økonomisk krav fra nettselskapet overfor skadevolder, både for KILE-kostnadene og reparasjonskostnadene.

Dette skjer ikke ofte, men når det skjer er det viktig for entreprenøren at dette er dekket av forsikringene. Vi vil gjøre oppmerksom på at entreprenørens forsikring må dekke KILE-kostnadene. Dette er viktig og man må få en skriftlig bekreftelse på fra forsikringsselskapene.

På landsbasis regner man med at skader forvoldt av tredjepart utgjør ca 4 %. Dette tilsvarer 20 til 30 millioner kroner i året.

Vi håper med denne informasjonen å unngå fremtidige avbrudd som følge av entreprenørvirksomhet. Dette gjør vi gjennom å opplyse om konsekvensene og plassere ansvaret på skadevolder.

Det er likevel viktig å påpeke at alle entreprenører gjennom et samarbeid med nettselskapet om påvisning av kabler, informasjon om sikkerhetsavstand til luftledninger og elektriske anlegg i det lengste kan unngå personskader og skade på de elektriske anleggene. Etter at KILE ble innført har denne dialogen blitt enda mer viktig.

”Reguleringsplan” med konsekvensutredning.
Planbeskrivelse fra
Asplan Viak» Dato: 18.12.2020

Kommentarer fra Husebykollen Hytteeier
forening

Generelle Kommentarer

Formål:

Det er tenkt at denne presentasjonen skal følge planprosessen, formålet med presentasjonen er:

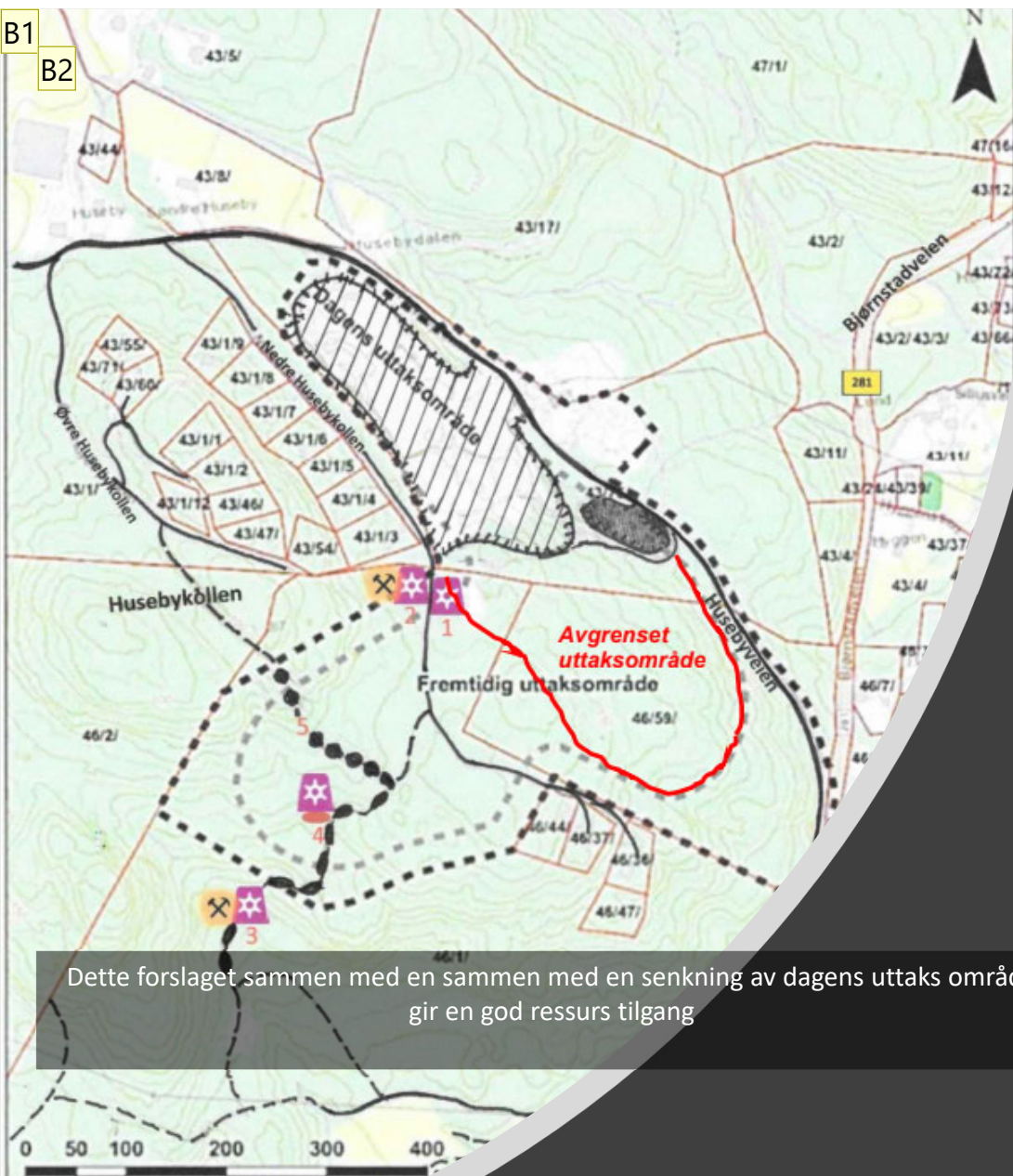
- Vise konsekvenser for hytteeiere i området.
- Påpeke konsekvenser for dyr, natur og miljø.
- Påpeke feil og mangler i reguleringsplan.
- Vise at Hurum Pukk ikke følger de pålegg som kommer fra "myndigheter".
- Forslag til alternative løsninger.

Kommentarer:

- Avsn. 1.1: Det er riktig at det ble startet opp i bruddet i 1947, men for oss er det viktig at dette ikke blir stående slik fordi det forleder leseren til å tro at det har vært kontinuerlig drift siden 1947. Det er nemlig ikke korrekt, for da hyttetomtene ble utparsellert og de første hyttene ble bygget i 1969-1971, var det ikke aktivitet i bruddet, og eierne av fritidsboligene ble forespeilet at det ikke kom til å bli drift i steinbruddet i fremtiden.
- Avsn. 1.6: Vi synes et dokument som dette bør inneholde fortegnelse over naboene som blir berørt. Det gjelder først og fremst eierne av fritidsboliger til adkomstveiene hhv. Nedre og Øvre Husebykollen.
- Avsn. 1.5: Vi ber om at vedtaket i kommunestyret 11.06.2019 gjengis i sin helhet i Planbeskrivelsen for å dokumentere forankringen til kommunestyrevedtaket.

B1

B2

Dette forslaget sammen med en sammen med en senkning av dagens uttaks område gir en god ressurs tilgang

Avsn. 2.2.1 Planforslaget inneholder to alternativer der konsekvensutredning er foretatt for begge alternativer, mens i avsn. 2.2.1 står følgende: «Planforslaget er basert på det minste alternativet».

Vi ber om at det tydeliggjøres at Alternativ 1 bortfaller som aktuelt, og at det kreves av tiltakshaver å utrede et alternativ 3, i overensstemmelse med vedtak i Hurum kommune om at det skal utredes 2–3 alternativer:

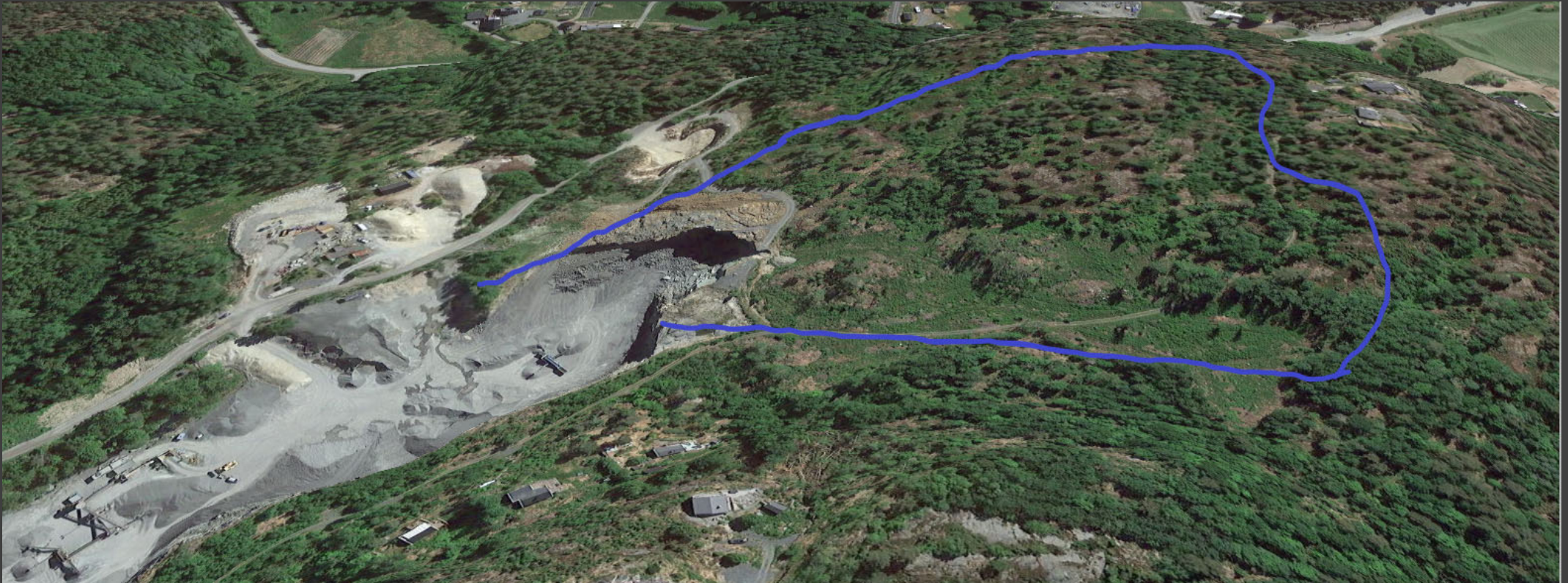
«Det skal utarbeides 2-3 alternative uttaksgrenser som skal fremmes til førstegangsbehandling av planen» (dvs 2- 3 alternativer til planprogram, ref. Saksprotokoll i Kommunestyret - 11.06.2019).

- Vi mener kommunen bør kreve et alternativ som bevarer adkomstveien til fritidsboligene i sør og som vil redusere ulempene i vesentlig grad. Vi viser til forslag fra Naturvernforbundet, som Hytteeierforeningen også har omtalt.

Slide 3

B1 Bjarne; 05.03.2021

B2 Bjarne; 05.03.2021

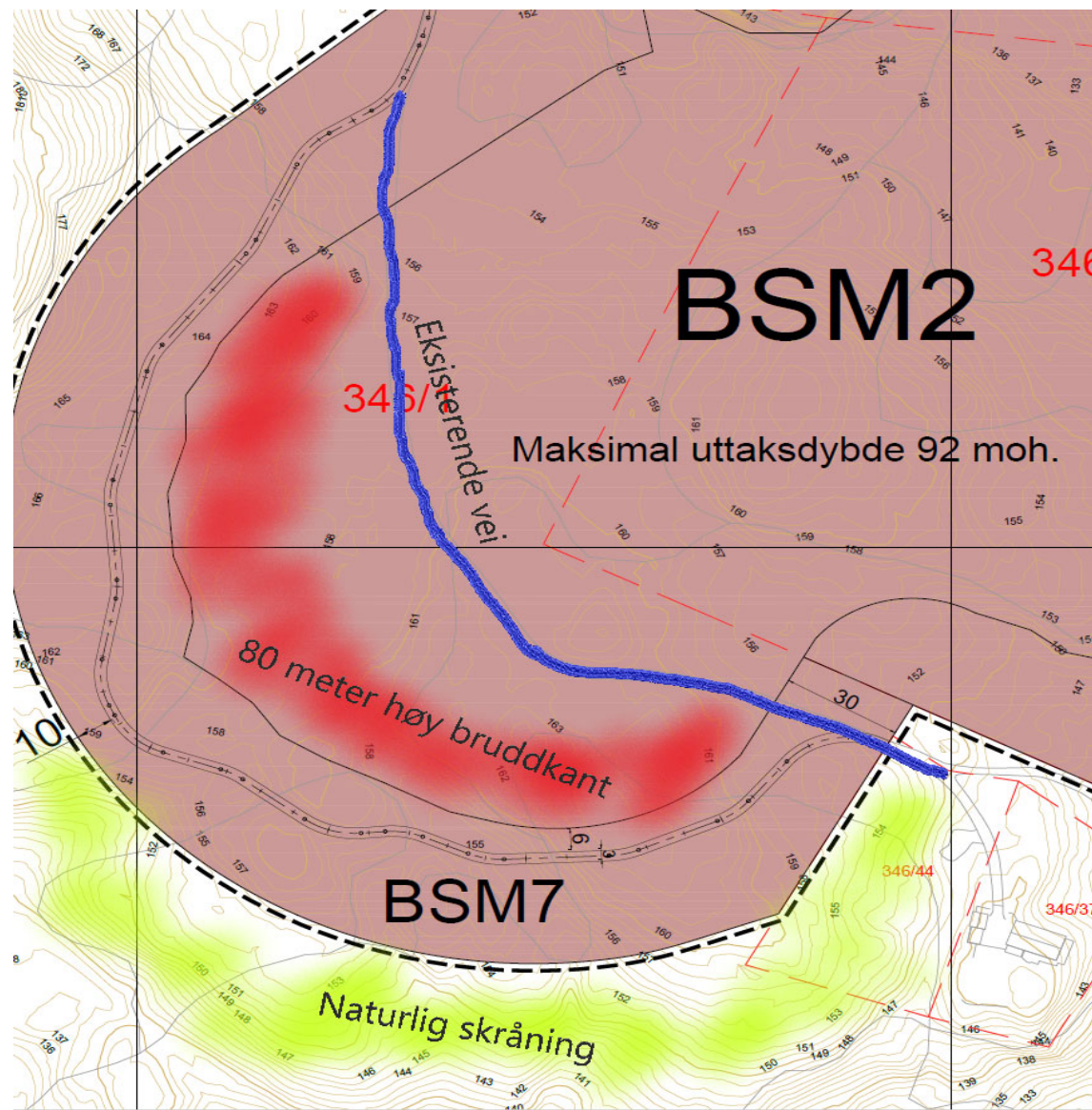

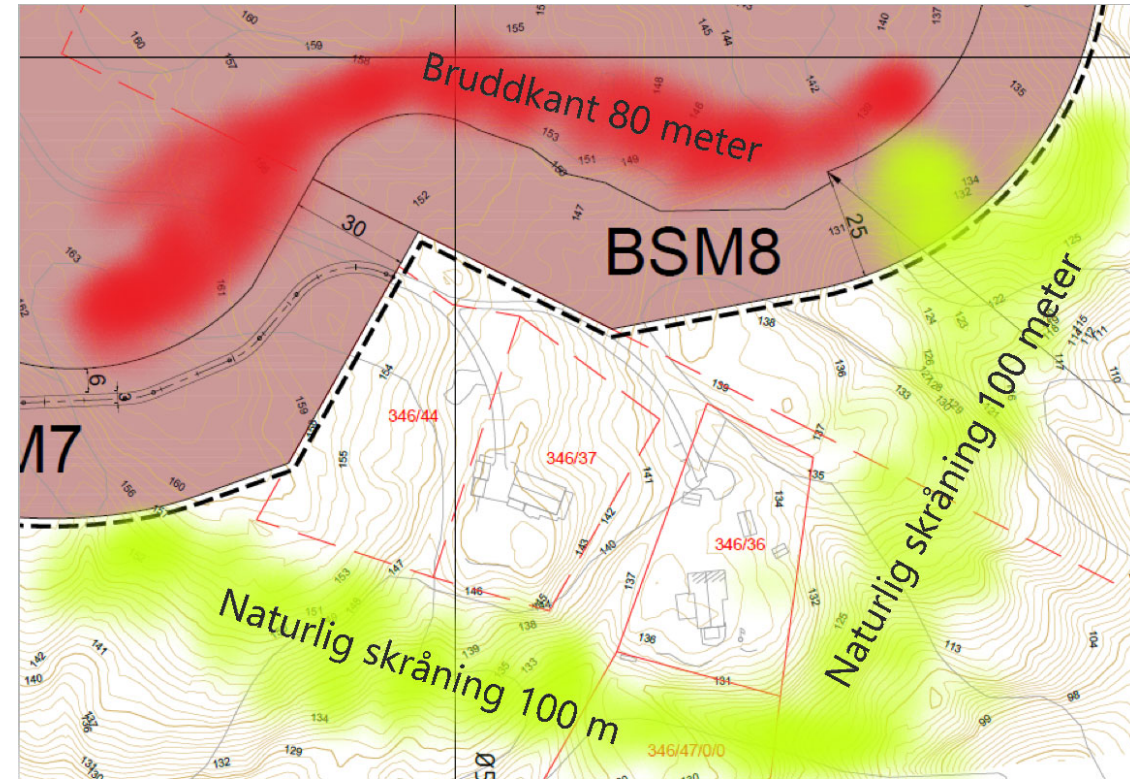
Satellittbilde sett fra
Hytteiere i Nord

- Hytter i Nord har allerede fått ødelagt utsikten og naturområdene av pukkverket (Bruddet er større enn det satellittbildet viser)
- Terrenget i hele synsvinkelen blir ødelagt hvis den foreslåtte reguleringsplan vedtas.

Avsn. 3.2.2: Adkomstvei til berørte fritidseiendommer sør for dagens uttaksområde er Nedre Husebykollen som går i dag gjennom flatt terreng, noe som bør presiseres i teksten. Omlegging av veien som planlegges medfører en vei med store høydeforskjeller. Dette blir veldig negativt for adkomsten til hyttene, inkl. kostnader for vedlikehold, verdi på hytter osv. Dessuten vil en vei langs en høy bruddkant føles veldig usikkert og er uakseptabelt.

Dagens vei:

Avsn. 4.4.2: **Konsekvenser sier:**
Utvidelsen av arealinngrep for
steinbrudd medfører et lite inngrep i
dokumenterte bruksområder for
friluftsliv.

Faktiske konsekvenser:

For hytter og tomter i sør, de blir liggende "på en knaus" uten tilgang til naturen. Eneste tilkomst til hyttene vil være en maksimum 30 m bred "fjellrygg" med vei inn til hyttene på en 80 meter høy bruddkant. I praksis vil hyttene miste det meste av tilgangen til friluftsområdene.

Vi mener dette forslaget ikke tilfredsstillende kommunestyrets vedtak 11.06.19 om å sikre at viktige hensyn til friluftslivet blir ivarettatt.

Satellittbilde hytter i sør som viser at hyttene blir helt avskåret fra friluftsområdene.

Faktisk terreng i forkant av hytter i sør.

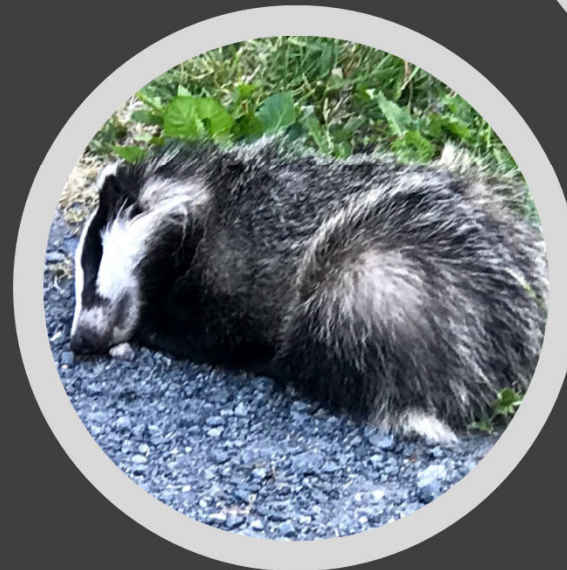
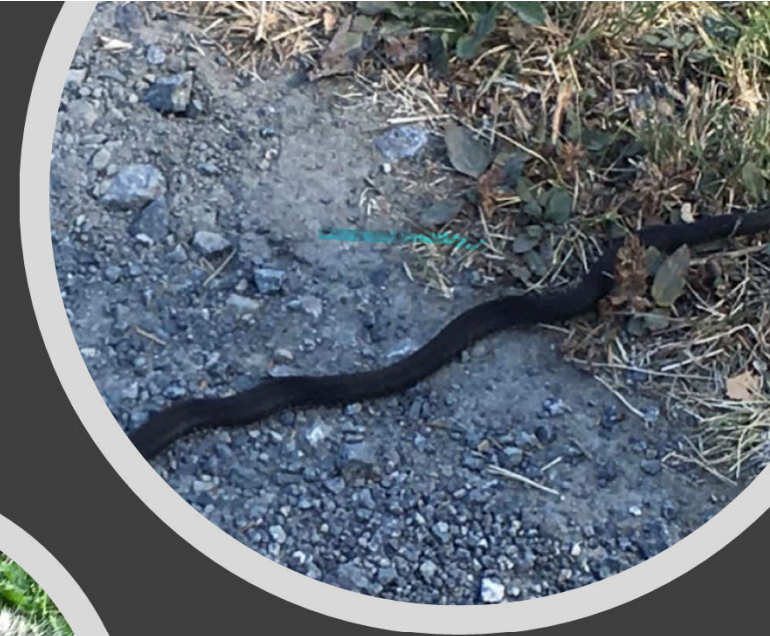
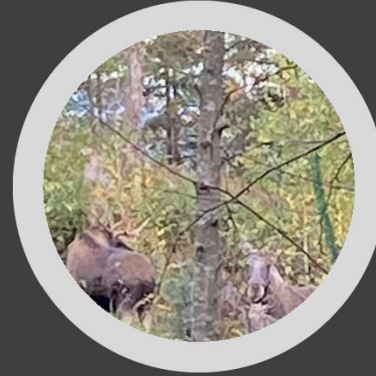
Avsn. 4.1: I Husebykollen er det et variert fugle- og dyreliv, og det observeres:

elg
rådyr
grevling
orm
rovfugler
rev

Dette elementet bør vurderes, på lik linje med naturtyper.

Om sommeren høres padder/frosker synge i dette området, hvilke arter er dette og hvilke vurderinger er gjort?

- Eksempler på dyr fotografert i området

Dagens ødeleggelser av terrenget,
planforslaget foreslår en mer enn dobling av
dette

Avsn. 4.3.1: Vi reagerer på at det eksisterende pukkverks
ødeleggelse av terrenget skal brukes som underliggende argument
for at den store utvidelsen ikke gjør noe særlig fra eller til, ref.
setningene «Området er imidlertid berørt av inngrep i form av
dagens pukkverk. Dette gir noe redusert landskapsverdi og bryter
opp helhetspreget i landskapet»

Figur. 4-24: Vi mener bruddet er godt synlig fra fjorden. Det vises på ett bilde som er noen år gammelt. (Bruddet er mye større nå)

Det ser ut som om det på 3D illustrasjonene er "lagt til en fjell topp" for å prøve å skjule bruddet i enkelte retninger.

Avsn. 4.2.2, side 33, Kilder: I oppstillingen av kilder reagerer vi på at ikke Husebykollen Hytteeierforening er nevnt idet foreningen har gjentatte ganger spilt inn omtale, bilder og kart som viser både kulturminner og spesielle naturtyper. Foreningen har vært aktiv med å informere kommunen om slike forhold tilknyttet steinbruddet helt siden 2016, og synes det er påtagelig at dette er underkjent

*Vi mener planen «underslår» hvilke kulturminner som faktisk forsvinner.
Jernmalm fra gruvedrift, 1700-tallet, et kulturminne
som blir utslettet med denne utvidelsen*

Kommentarer støv

Støv på bil etter få
dager på hytta

Støv på terrassebord
6 dager etter siste
hyttebesøk

Avsn. 4.6.6: Støvnivåene er sammenlignet fra nivåer som var i 2014, men vi har de siste 5 årene sett mye større aktivitet i bruddet og har opplevd større og større støvplager. Mineralsk støv fra steinbruddet legger seg som et svart belegg på uteområder og er vanskelig å få fjernet. Dessuten er mineralske partikler basiske og helseskadelige og derfor til bekymring.

Med 5 år gamle støvmålinger og enda en økning av produksjonen mener vi støvmålingene i planen er verdiløse.

Pkt. 2.1.1: Vi noterer at «Pukkverket skal ha installert vanningsanlegg for å dempe støv». Imidlertid er støvplagene faktisk økende, og derfor bør det foreligge dokumentasjon på at vanningsanlegg er installert og i bruk.

«Sandstorm» fra pukkverket.

(Hadde de fulgt pålegg fra fylkesmannen om å bruke vanningsanlegg hadde ikke dette skjedd, bilde 8/3-21)

Kommentarer støv/støy

Pkt. 2.1.1: Hvis dette godkjennes ber vi om at kommunen innfører begrensninger på driftsperiodene.

Det er særdeles sjenerende hvis sprengning, pigging og knusing startes opp allerede kl 0700 og at det kan pågå aktiviteter i steinbruddet helt til kl 2200 om kvelden. Det bør derfor settes krav til maks. støynivå i tidsintervaller, f.eks. at i timer på morgen og kveld skal det ikke pigges/knuses/sprenges.

Vi vil også referere Fylkesmannens vedtak i brev av 26.09.2017 angående dispensasjon for støy/støy:

Dispensasjonen gjelder for følgende;

- 1) Boreperiode; tidlig vår og/eller sen høst, oktober 2017 – april 2018, 2-3 uker hver periode.
- 2) Knusestrinn 1; bruk av pigghammer; 5-6 uker sammenhengende i perioden oktober 2017 – april 2018.
- 3) Knusestrinn 1; knusing av sprengstein; 5-6 uker sammenhengende i perioden oktober 2017 – april 2018.»

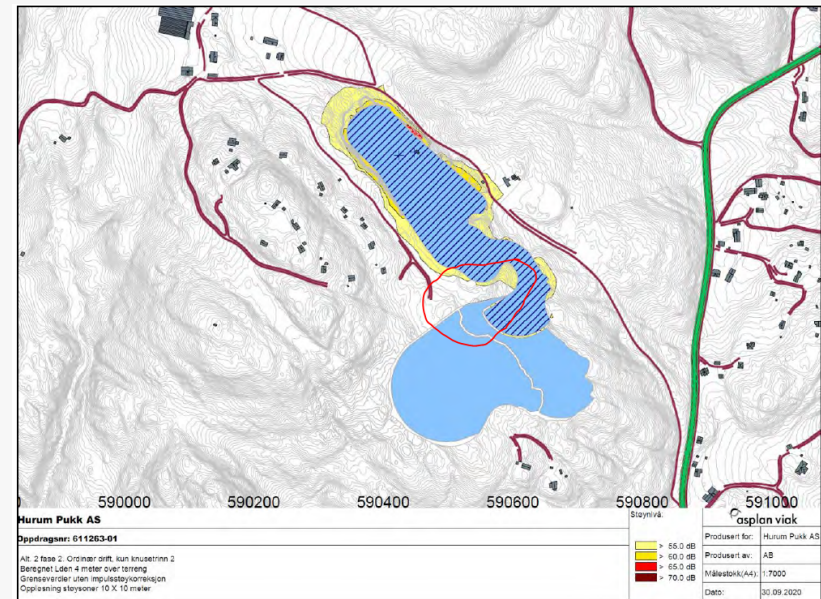
Vi ber om at tilsvarende begrensninger tas inn i forslag til reguleringsbestemmelser.

Kommentarer støy

4.6 4 Figur 4-xx støy beregninger.

I de teoretiske støyberegningene som er laget er det lagt inn forutsetninger om en «knabben» som skal «skjerme for støy for hyttenaboer». Denne «knabben» er allerede sprengt bort så vi mener en kan se bort fra disse beregningene da de er feil. Støyplagene er ikke dokumentert

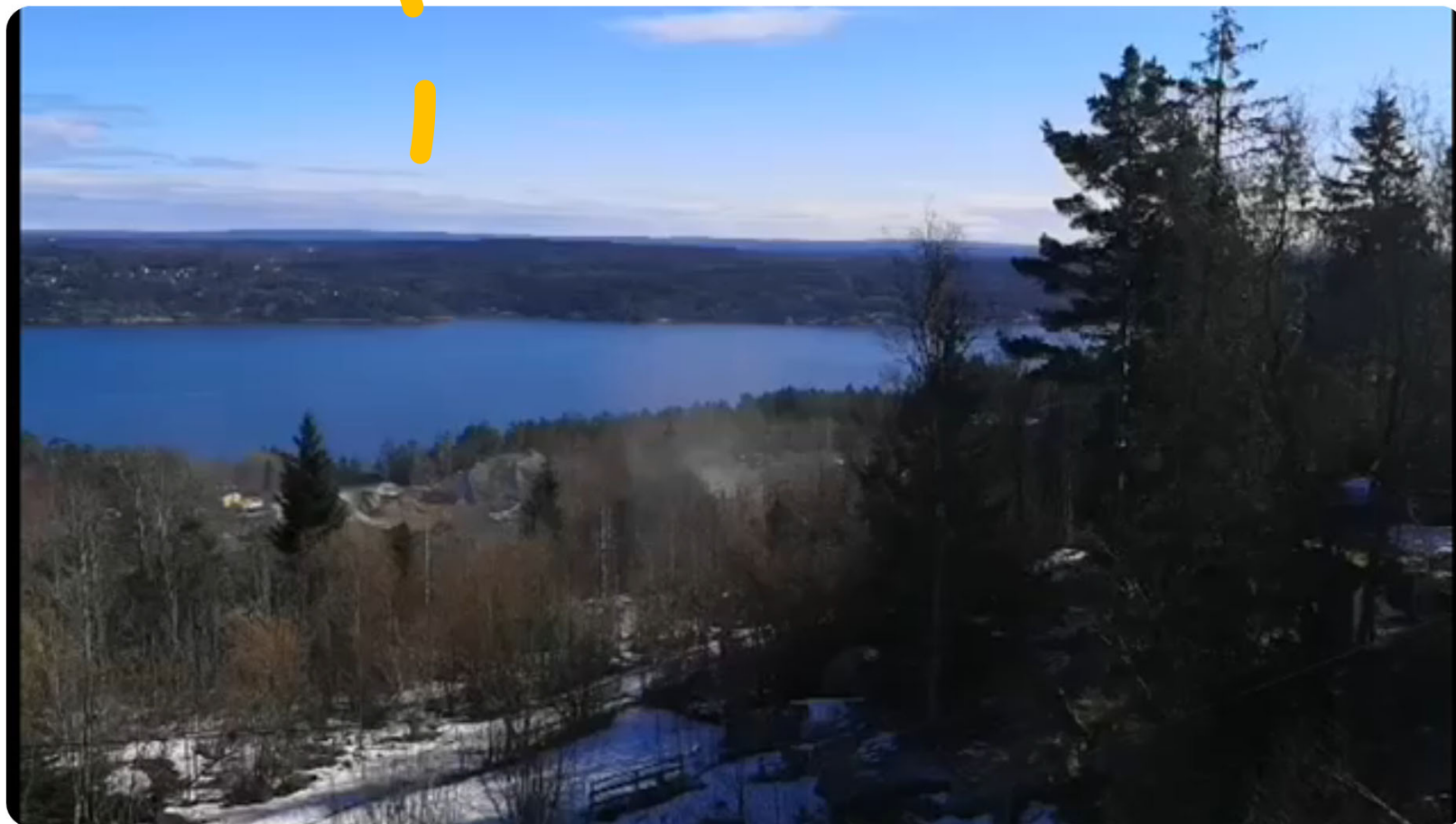
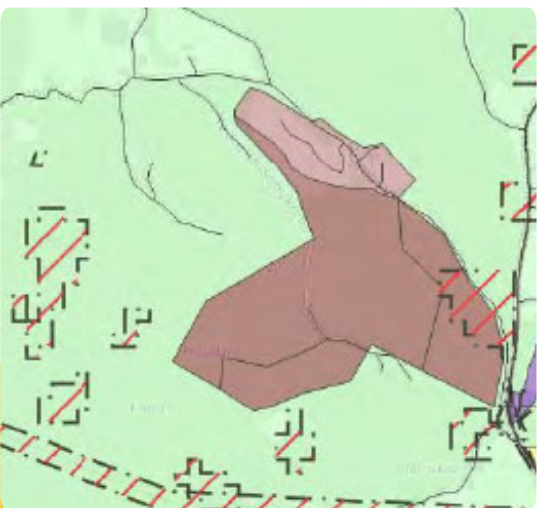

Figur 4-43. Alt 2, fase 2, ordinær drift, kun knusetrinn 2 (D1)

Video viser full drift ved bruddet 9/3-21

HH mener dette arbeidet pågår innenfor området avsatt til framtidig råstoffutvinning i kommuneplanen og dermed er omfattet av stoppordren. Ref. fig 1-5 planforslaget.

Det virker også som om at det kjøres inn råstoffer til området med fare for tilføring av fremmede arter.

Forurensning Vann

Avsnitt 2.4.2 Forurensningsloven

Forurensningsforskriften kap. 30 fastsetter grenseverdier for utslipp mm fra pukkverk.

Bruk av sprengstoff i sprengingen i bruddet vil medføre utslipp av ulike nitrogenforbindelse som nitrater, ammonium, ammoniakk og andre nitrogenforbindelser som kan virke som gjødsel for planter og plankton i Oslofjorden og lokalt. Ammoniakk (NH₃) er en giftig forbindelse som dannes når ammonium (NH₄⁺) kommer i et basisk miljø steinen Gabbro er basisk noe som bekreftees i målingene.

Med de miljøtiltak som er igangsatt i Oslofjorden vil de utslippene ha negativ påvirkning. (Og de vil øke) Miljøkonsekvensen for utslipp lokalt og i Oslofjorden mener vi er bagatellisert og ikke vurdert i denne planen.

Vi mener Sedimenterings dammene som er planlagt kun vil ha en begrenset effekt på utslipp av uorganiske partikler som også representerer et betydelig problem og er skadelig for fisk og miljø.

Forurensning Vann

Fra planen:

4.5.2 Eksisterende løsninger

Overvann fra dagens uttaksområde drenerer naturlig delvis ned i grunnen (fjellsprekker), og delvis i overflaten mot sørøst.

Kommentar fra Asplan Viak (JSM) i møte med Asker kommune:

«Det er dokumentert hva som er dagens situasjon mht. Forurensning»

4.5.4 Så har de målt i en tilfeldig «søledam» langs veien på utsiden av bruddet uten at det er en vet at det er her utslippene ender...

Her burde det vært gjort utslippsberegninger beregninger pr tonn brukt sprengstoff og utvunnet råmateriale for å få oversikt over de totale utslippene fra driften.

Vi mener en må se bort fra «vitenskapen» i disse utslippsmålingene.

Annen Forurensning og skader.

Avsn. 4.8: Risiko for skader på naboeiendommer som følge av rystelser ved sprengning er ikke vurdert. – Vi synes ROS-analysen bør inkludere slik vurdering, spesielt når planen omfatter sprengning i dybden.

Avsn. 4.8: ROS-analysen mangler vurdering av fare for radonutslipp, ved utsprengning og knusing. – Vi mener en komplett ROS-analyse bør inkludere radon.

I forslag til vedtak ligger det også inne at «det gamle bruddet» kan fylles med «rene masser» det ligger ingen vurdering av hvordan dette i praksis kan gjennomføres for å hindre tilførsel av uønskede arter i det sårbare området.

Sikkerhet ras

- Avsn. 4.8: Det er skredfare både i området hvor det sprenges, men også i nærliggende områder hvor det har vært sprengt før. Planen mangler vurdering av utrasing som følge av sprekkdannelser i eksisterende brudd og tilsvarende for nye brudd. Vi minner også om at kommunens tilsyn 06.08.2020 avdekket utrasing av masser fra naboeiendom. – Vi mener ROS-analysen bør inkludere vurderinger av konsekvenser av sprekkdannelser etter sprenging og frostsprengning.
- Kommentar fra Asplan Viak(HT) ang rasfare i møte med Asker kommune: «Ikke tema for steinbrudd»

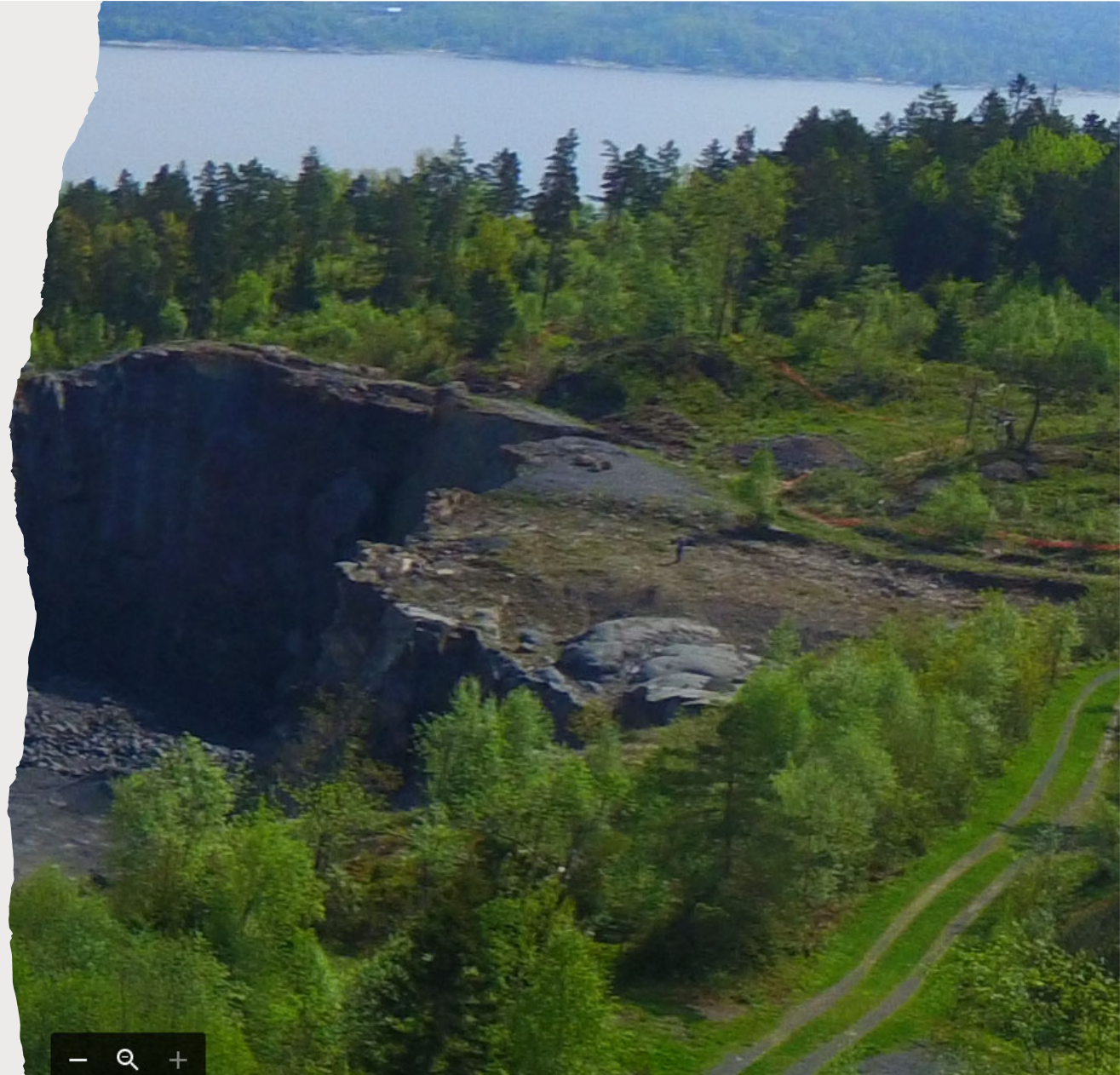

(Bildene viser ras som går i bruddkanten etter frostsprenging som kryper inn mot veien i eksisterende brudd)

Sikring av området

Fra møttereferat mellom Asker Kommune og Asplan Viak :

- **Asker kommune (TAM):** Hvordan blir skrenten sikret?
- **Asplan Viak (JMS):** Fysisk fra toppen, med inngjerding. Dagens gjerde er på 160 og godkjent av DIRMIN.

Sikring(manglende) av området

Manglende sikring i eksisterende brudd, i dette området var det flere år uten sikring. Det er satt opp noe nå men det er ingen oppfølging av dette. Derfor er en bruddkant pr. 5/3 i praksis helt usikret.

Grunnen til at det ikke skjer ulykker er ikke sikring men flaks og årvåkenhet av hyttenaboer.

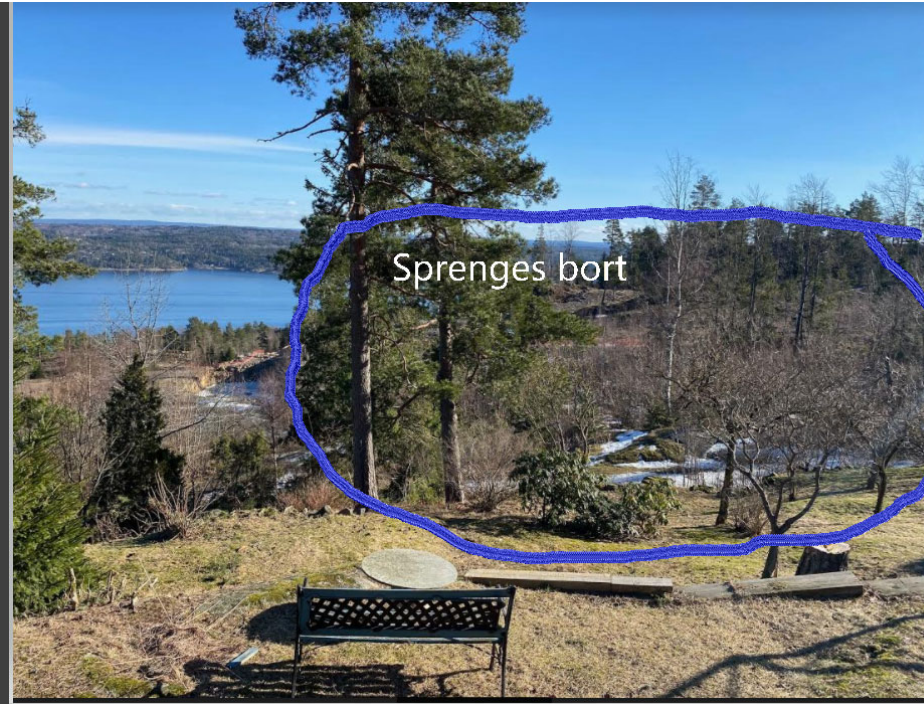

Manglende sikring av
området (pr 6/3-21)

Avsn. 4.4.2: I motsetning til utsagnet i dette avsnittet, medfører utvidelse av steinbruddet at bruksområdet for friluftsliv desimeres vesentlig, fordi stier i et spesielt turterreng ødelegges og «visuell forsøpling» blir påtrengende.

Denne utvidelsen er også en faktor som har betydning for verdien av fritidseiendommene—noe som er utelatt og således ikke vurdert som det burde.

Hvordan bruddet ser ut fra hyttene i nord

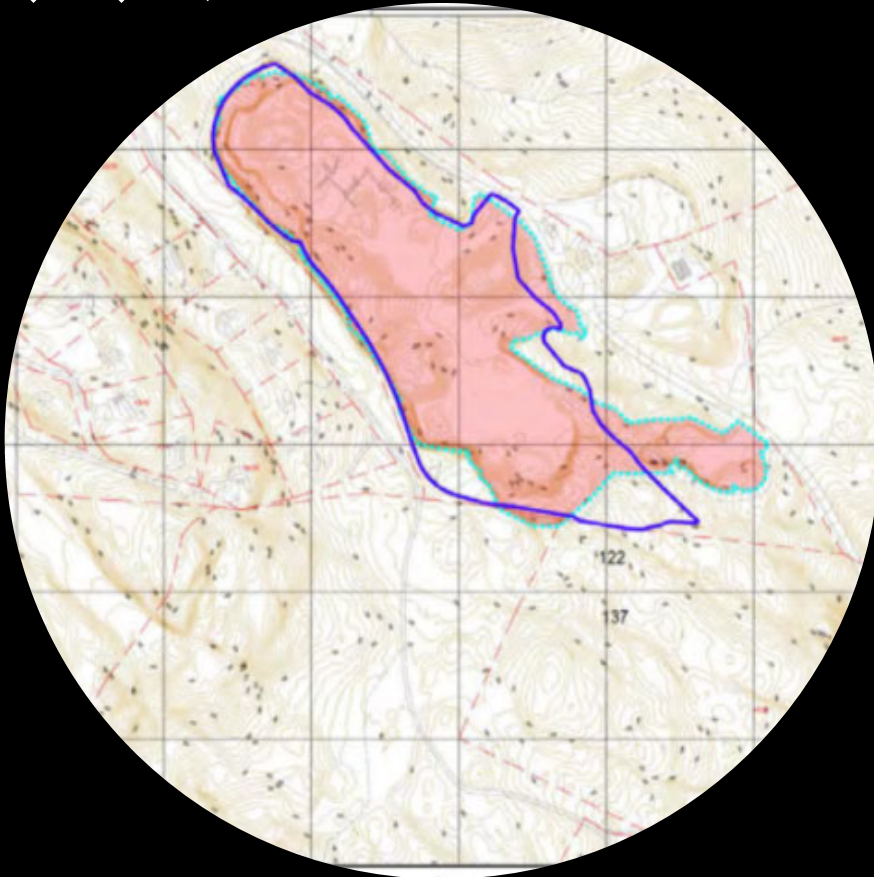
Krav til drift

Asker Kommune må være klar over at eventuelle pålegg eller regler ikke følges opp av Hurum Pukk. Dette gjelder enten det er pålegg fra DIRMIN, fylkesmannen eller Kommunen.

Vi vil spesielt nevne krav til:

- Driftsområde:
- I planen 1.5.7 er det «bagatellisert» at Hurum Pukk har drevet ulovlig. Heldigvis har Asker Kommune stoppet disse ulovlighetene.
- Krav til sikring, støy og støv om krav kommer fra fylkesmannen/DIRMIN følges ikke opp. (som dokumentert i denne presentasjonen)

Eventuelle vedtak fra Asker kommune må ta
høyde for dette.

Følg pengene

- Det er må bemerkes at SBGO eiendom har samme eier som Hurum Pukk AS.

Fra Regnskapstall.no:

Sbgo Holding AS eier:

Sbgo eiendom AS

Hurum pukk AS

- Planen pkt 1.1 sier at Pukkverket har 4-5 årsverk (utenom transport), regnskap.no viser at det bare er 1 ansatt og at lønnsutgiftene er på høyde med dette. Hvor har planutgiverne dette tallet fra?
- Planen punkt 2.2 1 sier at innløsning av fritidsboliger vil være ulønnsomt. Juve Næringspark (Som har samme eier som Hurum Pukk) kjøpte en av hyttene i området for 450 000.-, hva er bakgrunnen til dette? Hvordan henger dette sammen?

Konklusjoner

For videre behandling av denne reguleringsplanen bør Asker Kommune stille krav til følgende:

- Konsekvenser for støvplager for hytteeiere korrigeres og dokumenteres.
- Konsekvenser for støvplager utredes både for miljøskader og personskader. (Ikke bruke "foreldede" målinger)
- Konsekvenser for utslipp til miljøet gjøres riktig og viser faktiske utslipp til nærmiljø og Oslofjorden.
- Miljøkonsekvenser for dyr i nærområdet må utredes og vises i planen.
- Konsekvenser for hytteeiere i sør utredes og vises på en korrekt måte i planen både for tilgang til natur og å skape en akseptabel adkomstvei . Plan for en ny akseptabel vei utredes. Verditap for hytteeiere må beregnes å komme fram.
- Konsekvenser for andre hytteeiere som blir hardt rammet av denne utbyggingen må komme fram i planen. Verditap for hytteeiere må beregnes å komme fram.
- Ett alternativt forslag 3 med en begrenset utbygging tas inn i planen. Dette forslaget bør innebære at deler av planområdet tilbakeføres til LNF område.

Først etter disse utbedringene av reguleringsplanen har Asker kommune den informasjon de trenger for å kunne ta en riktig avgjørelse i denne saken.

Konklusjoner

Hvis Asker kommune mot formodning skulle godkjenne denne planen bør de kreve følgende: (Det må legges inn i planvedtaket)

- Det bør kreves bankgarantier av utbygger for gjennomføring av sikringstiltak, erfaring viser at Hurum Pukk ikke følger opp dette. Denne må også kunne benyttes i driftstiden.
- Det bør kreves bankgarantier av utbygger for gjennomføring av miljøtiltak, erfaring viser at Hurum Pukk ikke følger opp dette. Denne må også kunne benyttes i driftstiden.
- Det bør stilles krav om at utbygger innløser hyttene til de hytteeierne som er hardest rammet av denne utbyggingen.
- Det legges inn strenge bestemmelser for når bruddet kan operere iht tidligere krav fra fylkesmannen.

Oppdragsnavn: Hurum Pukk AS
Oppdragsnummer: 611263-01
Utarbeidet av: Roy Nesheim
Tilgjengelighet: Åpen

Sandvika, 29.11.2021

Notat: Tilsvar til hytteforeningens presentasjon ifm. informasjonsmøte 18.3.21

Sidetall i hytteforeningens pres.	Hytteforeningens merknad/spørsmål (med referanse til kap. I planbeskrivelsen)	Forslagsstillers kommentar	Ev. oppfølging
2	Kap. 1.1: Det er riktig at det ble startet opp i bruddet i 1947, men for oss er det viktig at dette ikke blir stående slik fordi det forleder leseren til å tro at det har vært kontinuerlig drift siden 1947. Det er nemlig ikke korrekt, for da hyttetomtene ble utparsellert og de første hyttene ble bygget i 1969-1971, var det ikke aktivitet i bruddet, og eierne av fritidsboligene ble forespeilet at det ikke kom til å bli drift i steinbruddet i fremtiden.	Det har vært kontinuerlig drift i bruddet siden oppstart, men det har periodisk vært lavere aktivitet, hvor entreprenør tok ut byggeråstoff primært til eget bruk	
2	Kap. 1.5: Vi ber om at vedtaket i kommunestyret 11.06.2019 gjengis i sin helhet i Planbeskrivelsen for å dokumentere forankringen til kommunestyrevedtaket.	Det anses ikke relevant å gjengi hele vedtaket av planprogrammet i planbeskrivelsen. Vi refererer til vedtaket, og det anses tilstrekkelig.	
2	Kap. 1.6: Vi synes et dokument som dette bør inneholde fortegnelse over naboene som blir berørt. Det gjelder først og fremst eierne av fritidsboliger til adkomstveiene hhv. Nedre og Øvre Husebykollen.	Vi vil ikke ta inn <u>navn</u> på berørte naboer i planbeskrivelsen, av hensyn til personvern, men det er satt inn liste over berørte <i>eiendommer</i> .	
3-5	HF presenterer flere illustrasjoner og foto, med påstander om konsekvenser for landskap, friluftsliv og hytteeiere.	Det er vanskelig å etterprøve metode og standpunkt til hytteforeningens illustrasjoner. Å bruke satellittfoto for å illustrere landskapsvirkningen fra hytteperspektiv blir ikke riktig.	

		<p>Det er vanskelig å etterprøve linjene som tilsynelatende er lagt på manuelt.</p> <p>Planforslaget innebærer konsekvenser for nær-friluftslivet/hytter, men vi har undersøkt bruken av området og omgivelsene rundt, og beskrevet nøkternt hva konsekvensene er.</p>	
6	<p>Kap. 3.2.2: Adkomstvei til berørte fritidseiendommer sør for dagens uttaksområde er Nedre Husebykollen som går i dag gjennom flatt terreng, noe som bør presiseres i teksten. Omlegging av veien som planlegges medfører en vei med store høydeforskjeller. Dette blir veldig negativt for adkomsten til hyttene, inkl. kostnader for vedlikehold, verdi på hytter osv. Dessuten vil en vei langs en høy bruddkant føles veldig usikkert og er uakseptabelt.</p>	<p>Det er mulig å legge den planlagte veien lenger mot vest, men da bruker vi mer av friluftsområder kontra det forslaget vi selv har lagt til grunn. Bruddkanten vil bli sikret fysisk mot bruddkant. Veilinjen er lagt så skånsomt som mulig for å unngå kultur og naturverdier.</p> <p>Vi har i etterkant av møtet tatt hensyn til hytteforeningens ønsker, og i revidert planforslag justert adkomstvei til hytter sør for bruddet, slik at denne har en mer terrengtilpasset utforming både mtp. horisontal- og vertikalkurvatur.</p>	<p>Hensyn-tatt i revidert planforslag</p>
8	<p>Kap. 4.4.2: Hytter og tomter i sør, de blir liggende "på en knaus" uten tilgang til naturen. Eneste tilkomst til hyttene vil være en maksimalt 30 m bred "fjellrygg" med vei inn til hyttene på en 80 meter høy bruddkant. I praksis vil Hyttene miste det meste av tilgangen til friluftsområdene.</p> <p>Vi mener dette forslaget ikke tilfredsstill kommunestyrets vedtak 11.06.19 om å sikre at viktige hensyn til friluftslivet blir ivaretatt.</p>	<p>Vi oppfatter ikke at dette vil oppleves som en smal rygg - det vil være vegetasjon på alle kanter og fortsatt romslig areal omkring tomtene.</p>	
9	<p><i>Visning av en illustrasjon med skråningsskygge, basert på laserscanning.</i></p> <p>Faktisk terreng Rundt hytter i sør tatt med Lidar radarskann som viser at de blir helt avskåret fra friluftsområdene.</p>	<p>Det er ikke riktig at hyttene er avskåret fra friluftsområdene. <u>På det aller smaleste</u> vil det være en korridor på omtrent 30 meter mellom de tre hyttetomtene i sør og Husebykollen ellers.</p>	

<p>10</p>	<p>Kap. 4.3.1: Vi reagerer på at det eksisterende pukkverks ødeleggelse av terrenget skal brukes som underliggende argument for at den store utvidelsen ikke gjør noe særlig fra eller til, ref. setningene «Området er imidlertid berørt av inngrep i form av dagens pukkverk. Dette gir noe redusert landskapsverdi og bryter opp helhetspreget i landskapet»</p>	<p>Tas til orientering. En vurdering av landskapskonsekvensene må nødvendigvis innebære vurdering av dagens landskap, slik det fremstår.</p> <p>Vi oppfatter at landskapskonsekvensene er nøkternt og riktig beskrevet av fagperson (LARK).</p>	
<p>11</p>	<p>Figur. 4-24: Vi mener bruddet er godt synlig fra fjorden. Det vises på ett bilde som er noen år gammelt. (Bruddet er mye større nå) Det ser ut som om det på 3D illustrasjonene er "lagt til en fjell topp" for å prøve å skjule bruddet i enkelte retninger.</p>	<p>Det er ikke mulig å etterprøve nøyaktig posisjon og høyde for fotostandpunktet, men det er helt tydelig at sammenlikningen ikke er basert på samme utsnitt/avstand/vinkel. Våre illustrasjoner baserer seg på etablert terrengmodell basert på dagens terreng, og har ingen tillegg eller fratrek. Vår modell viser ikke vegetasjon med høyder, og viser derfor tvert imot et mer uskjermet innsyn enn i virkeligheten -spesielt i sommerhalvåret.</p>	
<p>13</p>	<p>Kap. 2.2.1: Planforslaget inneholder to alternativer der konsekvensutredning er foretatt for begge alternativer, mens i avsn. 2.2.1 står følgende: «Planforslaget er basert på det minste alternativet». Vi ber om at det tydeliggjøres at Alternativ 1 bortfaller som aktuelt, og at det kreves av tiltakshaver å utrede et alternativ 3, i overensstemmelse med vedtak i Hurum kommune om at det skal utredes 2–3 alternativer: «Det skal utarbeides 2-3 alternative uttaksgrenser som skal fremmes til førstegangsbehandling av planen» (dvs 2- 3 alternativer i tillegg til til planprogram, ref. saksprotokoll i kommunestyret - 11.06.2019). - Vi mener kommunen bør kreve et alternativ som bevarer adkomstveien til fritidsboligene i sør og som vil redusere ulempene i vesentlig grad. Vi viser til forslag fra</p>	<p>Kommunen må ta stilling til om vi har oppfylt antall alternativer i planen. Vi mener å ha vurdert alternativer i tråd med planprogrammet.</p>	

	Naturvernforbundet, som Hytteeierforeningen også har omtalt.		
14	<p>Kap 4.1: I Husebykollen er det et variert fugle- og dyreliv, og det observeres: Elg, rådyr, grevling, orm, rovfugler, rev.</p> <p>Konsekvenser for dette elementet er ikke vurdert i planen og bør vurderes, på lik linje med naturtyper.</p> <p>Eksempel: Om sommeren høres padder/frosker synge i dette området, hvilke arter er dette og hvilke vurderinger er gjort?</p>	Vi har redegjort for arter med særlig forvaltningsinteresse. Vår vurdering av naturmangfold er gjort i tråd med lov og forskrift, og iht. metodikk godkjent av direktoratet for naturforvaltning.	
15	Vi mener planen «underslår» hvilke kulturminner som faktisk forsvinner. (Bla er ikke ny vei tegnet inn) Skjerp fra gruvedrift på 1700-tallet, 6 registrerte kulturminner som blir utslettet med denne utvidelsen, andre vil bli skadet	Vei er tegnet inn i planforslaget. Det er gjort tilføyelser og endringer mtp. tema kulturminner i planbeskrivelsen etter å ha mottatt kulturminnerapport fra Viken FK (14.04.2021)	Oppdatert etter gjennomført infomøte
16	<p>Avsn. 4.6.6: Støvnivåene er sammenlignet fra nivåer som var i 2014, men vi har de siste 5 årene sett mye større aktivitet i bruddet og har opplevd større og større støvplager. Mineralsk støv fra steinbruddet legger seg som et svart belegg på uteområder og er vanskelig å fjernet. Dessuten er de mineralske partikler basiske og helseskadelige og derfor til bekymring. Med 5 år gamle støvmålinger og enda en økning av produksjonen mener vi støvmålingene i planen er verdiløse.</p> <p>Pkt. 2.1.1: Vi noterer at «Pukkverket skal ha installert vanningsanlegg for å dempe støv».</p> <p>Imidlertid er støvplagene faktisk økende, og derfor bør det foreligge dokumentasjon på at vanningsanlegg er installert og i bruk.</p>	<p>Det skal gjøres oppfølgende målinger av støv i den videre driften. Fremtidige målinger av støv kan sikres i reguleringsbestemmelsene og er sikret i forurensningsforskriften (kap 30).</p> <p>Vanningsanlegg: Hurum Pukk har vann fra borehull utstyrt med pumpe. Det er lagt opp til fullt vanningsanlegg på finknuseverket. Dette innebærer vannslanger med dyser til knusemaskinene, på sikteverk og på transportbåndene for å begrense støv i knuseprosessen.</p>	
17	Hytteforeningen viser bilde av en støvsky i pukkverket, med teksten: «Sandstorm» fra pukkverket. (Hadde de fulgt pålegg fra	Driftsstansen gjelder virksomhet i områder som er avsatt til fremtidig råstoffutvinning. Det har ikke vært aktivitet i dette området siden	

	<p><i>fylkesmannen om å bruke vanningsanlegg hadde ikke dette skjedd, bilde 8/3-21)»</i></p> <p>Hytteforeningen fremsetter også påstander om aktivitet på tross av pålegg om driftsstans, inkludert påstand om transport inn i pukkverket (tomme biler ut igjen).</p>	<p>driftsstansen. Driftsstansen gjelder imidlertid ikke områdene som befinner seg innenfor <i>eksisterende råstoffutvinning</i>. Det er i perioden arbeidet med grov- og finknusing av allerede uttatt råstoff innenfor arealene som <i>ikke</i> er omfattet av driftsstans. Det er ikke tatt ut råstoff i perioden med driftsstans.</p> <p>Vi har ikke sett dokumentasjon på tomme lastebiler ut. Dette er ukjent for Hurum Pukk.</p> <p>Video av støvsky. Utslippstillatelse er knyttet til totale utslipp beskrevet i forurensningsforskrift kap 30. Pålegg fra SF er fulgt opp og lukket.</p>	
18	<p>Kap 2.1.1: Hvis dette godkjennes ber vi om at kommunen innfører begrensninger på driftsperiodene. Det er særdeles sjenerende hvis sprengning, pigging og knusing startes opp allerede kl 0700 og at det kan pågå aktiviteter i steinbruddet helt til kl 2200 om kvelden. Det bør derfor settes krav til maks. støynivå i tidsintervaller, f.eks. at i timer på morgen og kveld skal det ikke pigges, knuses eller sprenges.</p> <p>Vi vil også referere Fylkesmannens vedtak i brev av 26.09.2017 angående dispensasjon for støv/støy:</p> <p>Dispensasjonen gjelder for følgende;</p> <p>1) Boreperiode; tidlig vår og/eller sen høst, oktober 2017 – april 2018, 2-3 uker hver periode.</p> <p>2) Knusetrinn 1; bruk av pigghammer; 5-6 uker sammenhengende i perioden oktober 2017 – april 2018.</p> <p>3) Knusetrinn 1; knusing av sprengstein; 5-6 uker sammenhengende i perioden oktober 2017 – april 2018.»</p> <p>Hytteforeningen ber om at tilsvarende begrensninger tas inn i forslag til</p>	<p>Normal drift for bruddet vil i hovedsak være mandag-fredag mellom 07-1600. Følgende driftstider legges til grunn i planforslagets reguleringsbestemmelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Drift skal begrenses innenfor tidsrommet mandag – fredag fra klokka 0700 – 1900. Sprenging skal bare skje mandag – fredag mellom kl. 0700 og 1600. Transport inn og ut av pukkverket, samt salg av ferdigvarer kan også finne sted lørdager mellom 0800 – 1300.</i> 	

	reguleringsbestemmelser.		
19	<p>Kap. 4.6 4 Figur 4-xx: Støy beregninger. I de teoretiske støyberegningene som er laget er det lagt inn forutsetninger om en «knabben» som skal «skjerme for støy for hyttenaboer». Denne er «knabben» er allerede sprengt bort så vi mener en kan se bort fra disse beregningene da de er feil. Støyplagene er ikke dokumentert</p>	<p>Vi forholder oss til støyberegninger utført i henhold til nordisk beregningsmetode av akustikere. Dersom det skulle være avvik mellom eksisterende terreng og terrengmodellen i støyberegningen, så vil vi justere dette ved å reetablere terreng (støyskjerming) slik at støynivået ligger under forskriftens grenseverdier.</p>	
20	<p>Kap. 2.4.2: Forurensningsloven Forurensningsforskriften kap. 30 fastsetter grenseverdier for utslipp mm fra pukkverk. Bruk av sprengstoff i sprengingen i bruddet vil medføre utslipp av ulike nitrogenforbindelse som nitrater, ammonium, ammoniakk og andre nitrogenforbindelser som kan virke som gjødsel for planter og plankton i Oslofjorden og lokalt. Ammoniakk (NH₃) er en giftig forbindelse som dannes når ammonium (NH₄⁺) kommer i et basisk miljø, steinen Gabbro i dette området er basisk noe som bekreftes i målingene. Med de miljøtiltak som er igangsatt i Oslofjorden vil de økte utslippene ha negativ påvirkning. Miljøkonsekvensen for utslipp lokalt og i Oslofjorden mener vi er bagatellisert og ikke vurdert i denne planen. Vi mener Sedimenterings dammene som er planlagt kun vil ha en begrenset effekt på utslipp av uorganiske partikler som også representerer et betydelig problem og er skadelig for fisk og miljø.</p>	<p>Planforslaget sikrer oppfølging for fremtidig drift og planforslaget viser at krav til støy, støv og utslipp til vann oppnås. Tiltakshaver kan ikke forholde seg til enkeltstående meninger om dammenes funksjon – arbeidet er faglig fundert.</p>	
21	<p>Kap. 4.5.2: Overvann fra dagens uttaksområde drenerer naturlig delvis ned i grunnen (fjellsprekker), og delvis i overflaten mot sørøst.</p> <p>Hytteforeningen fremsetter følgende påstand: «Så har de målt i en tilfeldig «søledam» langs veien på utsiden av</p>	<p>Det er tatt ut vannprøver ut fra faglig skjønn, og disse representerer et øyeblikksbilde. Det vil rutinemessig foregå prøvetaking i driftsperioden – som sikres gjennom forurensningsforskriften og/eller gjennom reguleringsbestemmelsene. Planforslaget innebærer betydelig</p>	

	<p>bruddet uten at det er en vet at det er her utslippene ender...»</p> <p>Her burde det vært gjort utslippsberegninger beregnet pr tonn brukt sprengstoff og utvunnet råmateriale for å få oversikt over de totale utslippene fra driften. Vi mener en må se bort fra «vitenskapen» i disse utslippsmålingene.</p>	<p>oppgradering av overvannshåndtering med oppsamling og sedimenteringsbasseng.</p>	
22	<p>Kap. 4.8: Risiko for skader på naboeiendommer som følge av rystelser ved sprengning er ikke vurdert. – Vi synes ROS-analysen bør inkludere slik vurdering, spesielt når planen omfatter sprengning i dybden.</p> <p>ROS-analysen mangler vurdering av fare for radonutslipp, ved utspregning og knusing. – Vi mener en komplett ROS-analyse bør inkludere radon. I forslag til vedtak ligger det også inne at «det gamle bruddet» kan fylles med «rene masser» det ligger ingen vurdering av hvordan dette i praksis kan gjennomføres for å hindre tilførsel av uønskede arter i det sårbare området.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Råstoffet fra Hurum pukk er radonnøytralt.</u> • Radon er generelt ikke et tema mht. radongass i friluft, og dermed ikke for hyttene mtp. drift i pukkverket. • Radon vil ikke sive inn i bygg fra friluft, men er ev. et problem ved bygging på radonholdig grunn. Et ev. radonproblem vil være knyttet til bruk av radonholdig byggeråstoff (for eksempel i betong). Vi ser ikke behov for ytterligere behandling av dette temaet i planforslaget. • <i>Rystelser ved sprengning:</i> Dette er et lite pukkverk, og det vil ikke være sprengning i et omfang som generere store og skadelige rystelser, selv om sprenging <u>kan</u> fremstå sjenerende for den enkelte hytteeier. Hurum pukk har til dags dato ikke erfart klager på skader i forbindelse med rystelser ved sprengning. • Krav til rene masser settes i bestemmelsene. Mottak av masser medfører krav til mottakskontroll for å hindre svartelistede arter. 	
23-24	<p>Kap. 4.8: Det er skredfare både i området hvor det sprenges, men også i nærliggende områder hvor det har vært sprengt før. Planen mangler vurdering av</p>	<p>Direktoratet følger opp dette ved tilsyn, og steinbruddet skal sikres og renskes for løs stein. Det vil alltid være fare for frostsprengning og</p>	

	<p>utrasing som følge av sprekkdannelser i eksisterende brudd og tilsvarende for nye brudd. Vi minner også om at kommunens tilsyn 06.08.2020 avdekket utrasing av masser fra naboeiendom. – Vi mener ROSanalysen bør inkludere vurderinger av konsekvenser av sprekkdannelser etter sprenging og frostsprengning.</p>	<p>utfall av enkeltstein i et steinbrudd. Sprenging foregår etter definerte mønstre med kontrollert pallehøyde/bredde og tilhørende rensk av pallvegg. I tillegg legges det sikringstiltak foran pallfot og hyllekant, i noen tilfeller også voller. Ras inne i pukkverk er svært uvanlig.</p>	
25-27	<p>Hytteeierforeningen viser bilder fra bruddkanten med delvis nedtråkket gjerde, og fremførte følgende påstander: <i>«Manglende sikring i eksisterende brudd, i dette området var det flere år uten sikring. Etter pålegg ble det satt opp noe, men det er ingen oppfølging av dette. Derfor er en bruddkant pr. 6 /3-21 i praksis helt usikret. Grunnen til at det ikke skjer ulykker er ikke sikring men flaks og årvåkenhet av hyttenaboer.»</i></p>	<p>Det er satt opp permanent gjerde der bruddkanten er endelig. Bildet viser et område hvor det foregår arbeid, og dermed er dette omfattet av et midlertidig anleggs-/alpingjerde. Midlertidige plastgjerder må rutinemessig erstattes pga. slitasje, og skadet gjerde blir erstattet med nytt av tiltakshaver.</p>	
28-30	<p>Hytteeierforeningen fremviser videoklipp fra hytteområdet vest for bruddområdet, med følgende tekst som forklaring: <i>«Videoen viser støy og støvplager hytteeierne sliter med, i tillegg: -Mener vi dette arbeidet pågår innenfor området omfattet av stoppordren fra Asker Kommune.. Det virker også som om at det pågår ulovlig innkjøring av råstoffer til området med fare for tilføring av fremmede arter til det sårbare området.</i></p>	<p>Det er manglende samsvar mellom uttaksområde og område for nåværende råstoffutvinning/konsesjon. Videre prosess for å avklare dette følges opp.</p> <p>Drift i forbudsfasen: Se kommentar om behandling av løsmasser under kommentar til side 17.</p>	
31	<p>Hytteforeningens punkter vedrørende eierskap og eiendomsforhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er må bemerkes at SBGO eiendom har samme eier som Hurum Pukk AS. • Planen pkt 1.1 sier at Pukkverket har 4-5 årsverk (utenom transport), rengnskap.no viser at det bare er 1 ansatt og at lønnsutgiftene er på høyde med dette. Hvor har planutgiverne dette tallet fra? • Planen punkt 2.2 1 sier at innløsning av fritidsboliger vil være ulønnsomt. Juve Næringspark (Som har samme eier som 	<p>Antall angitte årsverk er helt normalt for pukkverk av denne størrelsen, etter vår erfaring.</p>	

	Hurum Pukk) kjøpte en av hyttene i området for 450 000.-, hva er bakgrunnen til dette? Hvordan henger dette sammen?	Det er avtalefrihet og kjøp/salg av eiendom er frivillig. (Kjøpt 2006)	
32	<p>Hytteierforeningens konklusjoner - punkter de mener må redegjøres for før det kan foretas videre planbehandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Konsekvenser for støyplager for hytteeiere korrigeres og dokumenteres. • Konsekvenser for støvplager utredes både for miljøskader og personskader. (Ikke bruke "foreldede" målinger) • Konsekvenser for utslipp til miljøet gjøres riktig og viser faktiske utslipp til nærmiljø og Oslofjorden. • Miljøkonsekvenser for dyr i nærområdet må utredes og vises i planen. • Konsekvenser for hytteeiere i sør utredes og vises på en korrekt måte i planen både for tilgang til friluftsområder og å skape en akseptabel adkomstvei. Plan for en ny akseptabel vei utarbeides. Verditap for hytteeiere må beregnes å komme fram i planen • Konsekvenser for andre hytteeiere som blir hardt rammet av denne utbyggingen må komme fram i planen. Verditap for hytteeiere må beregnes å komme fram i planen • Ett alternativt forslag 3 med en begrenset utbygging tas inn i planen. Dette forslaget bør innebære at deler av planområdet tilbakeføres til LNF område.» 	<p>Vi har fulgt planprogrammets utredningsomfang. Konsekvensene anses å være ivaretatt.</p> <p>Kommunen må selv avgjøre hvilken informasjon de har behov for i saken.</p>	
33	<p>Hytteierforeningens konklusjoner (forts.)</p> <p>«Hvis Asker kommune mot formodning skulle godkjenne denne planen bør de kreve følgende: (Det må legges inn i planvedtaket)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det bør kreves bankgarantier av utbygger for gjennomføring av sikringstiltak, erfaring viser at Hurum Pukk ikke følger opp 	<ul style="list-style-type: none"> • Bankgaranti for utbygger: Dette er det krav om ifm. tildeling av driftskonsesjon • Avbøtende tiltak sikres gjennom reguleringsbestemmelser, ev. konsesjonsvilkår. <ul style="list-style-type: none"> ○ Det kan etableres rekkefølgevilkår i konsesjon. 	

	<p><i>dette. Denne må også kunne benyttes i driftstiden.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Det bør kreves bankgarantier av utbygger for gjennomføring av miljøtiltak, (støv, støy og utslipp) erfaring viser at Hurum Pukk ikke følger opp dette. Denne må også kunne benyttes i driftstiden.</i> • <i>Det bør stilles krav om at utbygger tilbyr å innløse hyttene til de hytteeierne som er hardest rammet av denne utbyggingen.</i> • <i>Det legges inn strenge bestemmelser for når bruddet kan operere iht tidligere krav fra fylkesmannen.</i> <p><i>Her mener vi må Asker kommune være modige å følge sin egen kommuneplan 2020-2032: Asker kommune skal tilrettelegge for bærekraftig forvaltning og vern av økosystemene i havet, langs kysten og på land, og stanse og reversere landforringelse og tap av biologisk mangfold.»</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Innløsning: Krav om innløsning må knyttes til at det oppstår konsekvenser (for eksempel høye støynivå, støvnivå over grenseverdier) som ikke lar seg reparere ved skadereduserende tiltak. Planforslaget beskriver at drift skal ligge innenfor krav angitt i forurensningsforskrift kap. 30. Ev. videre krav om innløsning må komme som følge av søksmål.</i> • <i>Driftstider kan settes både i reguleringsbestemmelser og tillatelse fra Statsforvalteren.</i> • <i>Askers kommuneplan rommer mange hensyn - inkludert råstoffutvinning.</i> 	
--	--	--	--

Avsluttende kommentar:

Av hensyn til hytteeierforeningen er det gjort en ekstrainsats for å kvittere ut merknader i forkant av ordinær høringsprosess. Eventuelle ytterligere merknader fra Husebykollen hytteeierforening håndteres på lik linje med øvrige merknader som følge av høring og offentlig ettersyn av planen.

Forslagsstiller har i etterkant av informasjonsmøtet (18. mars 2021) revidert planforslaget og planområdet er nå noe redusert i forhold til planforslaget som forelå som utkast til informasjonsmøtet. Endringen innebærer også noe reduksjon av fremtidig uttaksområde slik at ny adkomstvei til hytter sør for regulert bruddområde er lagt med en mer gunstig horisontal- og vertikalkurvatur. Husebyveien er inkludert i planforslaget.

Asker kommune
Samfunnsutvikling
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Husebykollen, Filtvet 04.04.2021

Oppfølging av informasjonsmøtet 17. mars 2021 ang. forslaget til reguleringsplan for Hurum Pukk AS i Husebykollen

Innholdsfortegnelse

Innledning og bakgrunn	2
Kommentarer til foreslått reguleringsplan (REGPL)	2
Natur, kultur og tur-/friluftsliv	2
Landskap	4
Verdisetting	5
Forurensning som negativt påvirker opphold i Husebykollen.....	6
Forurensning av miljøet.....	7
Sikkerhet og skader.....	8
Adkomst til fritidsboligene i syd.....	9
Uttak av stein på eiendom 346/1	9
Forslag om alternative uttaksområder	10
Alternativ 3.1: Uttak i tilknytning til dagens brudd med underjordsanlegg	10
Alternativ 3.2: Uttak fra syd med underjordsanlegg.....	11
Ulovlig uttak av masse fra området	11
Søknad om dispensasjon fra plankrav etter stoppordre	12
Konklusjoner	14

Oppfølging av informasjonsmøtet 18. mars 2021 ang. forslaget til reguleringsplan for Hurum Pukk AS i Husebykollen

Innledning og bakgrunn

Vi viser til informasjonsmøtet 18.03.2021 og vår presentasjon (vedlagt epost som eget dokument) som ble gjennomgått på møtet av leder av Husebykollen Hytt eeierforening, Bjarne Blikeng. Hytt eeierforeningen representerer eierne av 17 fritidsboliger i Husebykollen, se faktaboks.

Hytt eeierforeningen har i presentasjonen påpekt feil og mangler i forslaget til reguleringsplan, og de store negative konsekvenser for brukere av fritidsboligene og for dyr, natur og miljø dersom den fremlagte reguleringsplanen vedtas.

Presentasjonen påpeker også at Juve Pukkverk AS/Hurum Pukk AS (Juve) ikke følger de pålegg og krav som lovverket og myndighetene setter, herunder kravet om reguleringsplan (se faktaboks).

I tillegg ble det i presentasjonen fremsatt forslag til alternative avgrensninger for tillatt masseuttak.

I informasjonsmøtet ble vi oppfordret av Asker kommune/plansjefen til å utarbeide et dokument som bearbeiding og supplement til presentasjonen.

Dette har gitt anledning til oppdatering med ny informasjon samt alternative forslag som vil muliggjøre stans i dagbruddvirksomheten og dermed oppnå en vesentlig reduksjon av ulempene, uten at driften innstilles.

I overensstemmelse med plansjefens oppsummering på møtet om 3 prosesser, har vi samlet våre kommentarer under disse overskriftene:

- Forslaget til reguleringsplan med konsekvensvurdering.
- Ulovlig uttak av masse fra området.
- Søknad om dispensasjon fra plankrav.

Kommentarer til foreslått reguleringsplan (REGPL)

For ordens skyld presiseres det at det følgende er basert på alternativ 2 beskrevet i planbeskrivelsen versjon 0 av 18.12.2020.

Natur, kultur og tur-/friluftsliv

Kartet i figur 1 viser (gul linje) avgrensning av areal som ifølge forslaget skal sprenges ned. Dette er en mer enn dobling av eksisterende utsprengt areal.

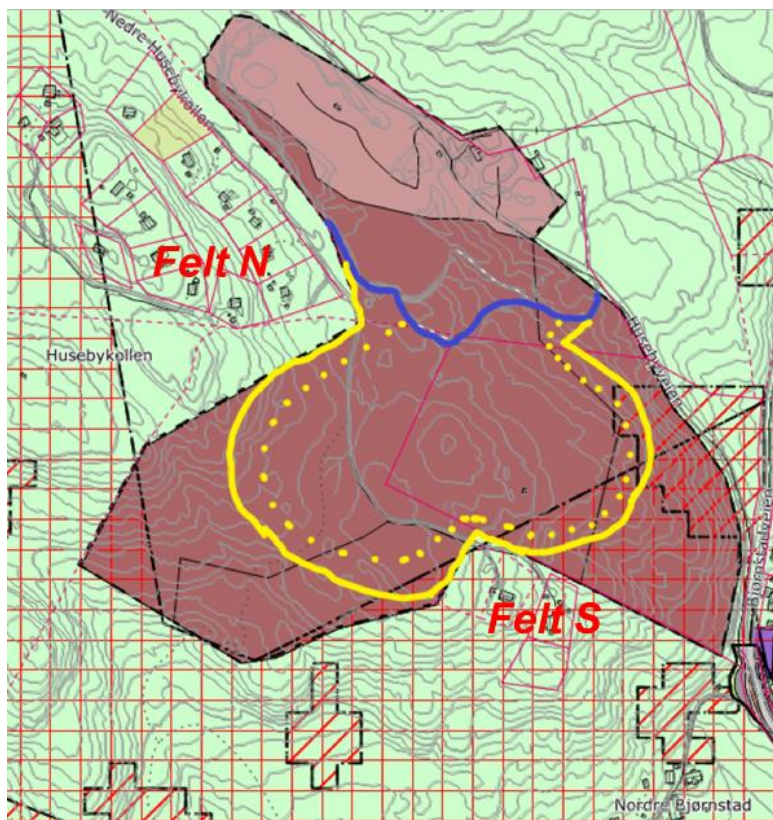
I REGPL avsn. 4.4.2 påstås det at «Utvidelsen av arealinngrep for steinbrudd medfører et lite inngrep i dokumenterte bruksområder for friluftsliv.»

Vi vil hevde at dette åpenbart er feil og stikk i strid med de faktiske forhold:

De første fritidsboligene i Husebykollen ble bygget i 1969-1971. Det var da ikke aktivitet i bruddet, og ifm. utparsellering av tomtene ble eierne av fritidsboligene forespeilet at det ikke kom til å bli drift i steinbruddet i fremtiden. Men i 1973 ble drift i bruddet gjenopptatt v/Juve Pukkverk AS, Svelvik.

I kommuneplanen (kpl) 2007–2019 var et begrenset område (ca. 25 daa) arealkategoriisert til næring. Etter forslag fra Juve, ble området i kpl 2015–2027 utvidet til ca. 19 daa, omgjort fra LNF-areal.

I dette området har Juve Pukkverk AS/Hurum Pukk AS drevet utvinning av råstoff fra 2014 og tidligere uten godkjent reguleringsplan.

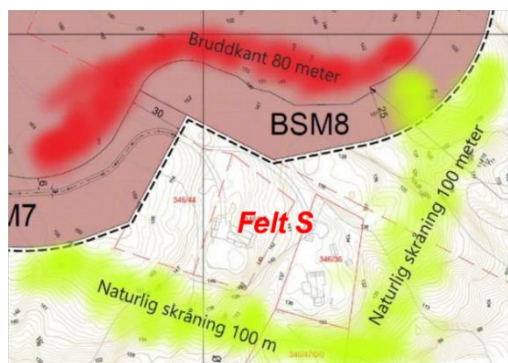

Figur 1:

Kartet viser følgende:

- Område for steinbrudd iht. kpl 2007 (lys brun farge).
- Område arealkategorisert til næring/formål råstoffutvinning iht. kpl 2015 (mørk brun farge).
- Dagens bruddområde avgrenset med blå linje.
- Gul linje: Foreslått avgrensning i REGPL for driftsvirksomhet.
- Gul prikket linje: Foreslått avgrensning i REGPL for masseuttak.
- Fritidsboliger i nord (Felt N).
- Fritidsboliger i syd (Felt S).
- Grå linje: Adkomstvei (Nedre Husebykollen) til fritidsboligene i syd.

Figur 1: Se boks.

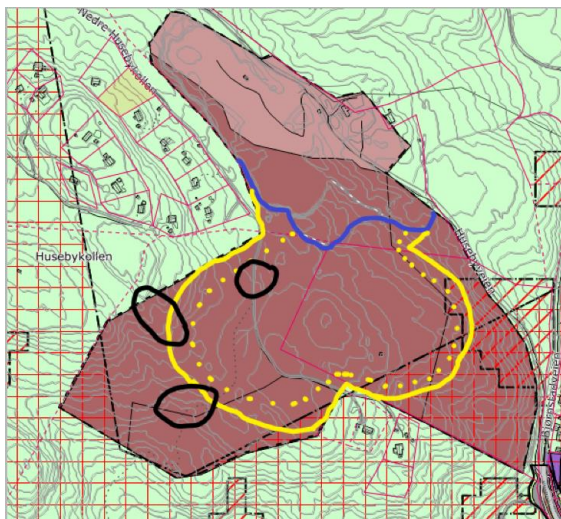
Figur 2: Kartet viser konsekvenser for Felt S.

Konsekvensen for bygninger og tomter i syd (Felt S) er at de blir liggende på en isolert «øy» (se også figur 9 på side 8). Adkomsten som foreslås er en ny vei lagt på en maksimum 30 m bred «fjellrygg» langs en 80 meter høy bruddkant på den ene siden og naturlig bratt terreng på den andre. I praksis vil hyttene miste det meste av tilgangen til friluftsområdene og naturen omkring.

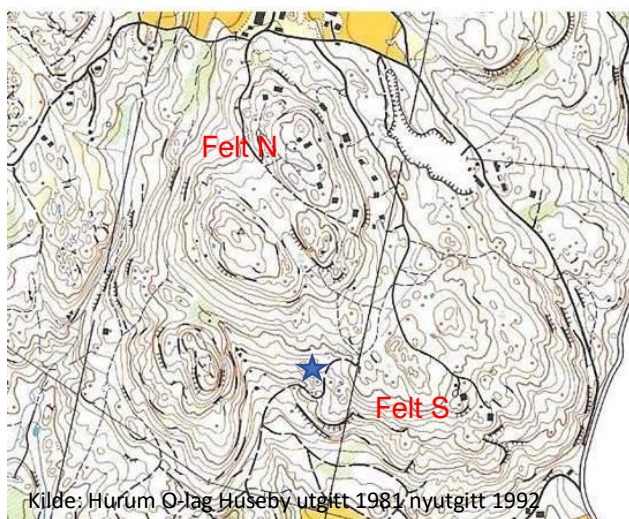
Vi mener dette forslaget ikke tilfredsstillende kommunestyrets vedtak 11.06.2019 om å sikre at viktige hensyn til friluftslivet blir ivaretatt. Vedtaket er referert på side 9.

Konsekvensen av steinbruddet for natur og friluftsliv er allerede dramatisk og utvidelsen øker belastningen. Som anføres i REGPL pkt. 3.3.5 på side 23, vil området som belastes bli større enn bruddarealet. Det handler om vegetasjonsrydding, anlegg av driftsveier, masselagring, terrengforming og ev. omlegging av stier, ol. Dette betyr en anleggsvirksomhet der i realiteten så godt som hele området markert med svart stipling (figur 1) blir utsatt for ødeleggelse. Følgelig blir konsekvensene for naturtyper, kulturminner, tur/friluftsliv mye større enn beskrevet i REGPL. Utsagnet i REGPL avsn. 4.4.2 gjengitt ovenfor rimer heller ikke, når det er 17 fritidsboliger i området med brukere som benytter området store deler av sommerhalvåret. I motsetning til utsagnet i avsn. 4.4.2, medfører utvidelse av steinbruddet at bruksområdet for friluftsliv og rekreasjon desimeres vesentlig, fordi stier i et spesielt turterreng ødelegges og «visuell forsøpling» blir påtrengende. Opplevelse av natur, friluftsliv og rekreasjon er jo grunnmotivasjonen for å eie fritidsbolig!

Kartet i figur 4 viser stier og kjerreveier som går fra hytteområdet i nord mot Bjørnstad gård, og stier som ender ut på veien Nedre Husebykollen og Husebyveien.

Figur 3: Områder med kulturminner (svart strek)

Figur 4: Turstier og stensatte kjerreveier. ★Peer Gynt veien

I figur 3 er inntegnet områder med skjerp og slagghauger fra gruvedriften på 1700-tallet. Kjerreveien i figur 4 (lokalt kalt «Peer Gynt veien») ble anlagt ifm. denne virksomheten. Disse kulturminnene vil ødelegges pga. steinbruddutvidelsen.

Kulturminnene som ødelegges er også en del av Filtvets historie. Trolig har Filtvet helt siden middelalderen vært en havn hvor det har blitt drevet lasting og lossing av varer og eksport av trelast. Fra 1740-tallet til 1770-tallet var det drift i tre jerngruver nær Filtvet. Disse var eid av Moss Jernverk, og lå på eller nær Husebykollen¹. Fra Moss Jernverks arkiv vet vi at det ble skipet malm fra skjerp på Husebykollen over fjorden til Moss. —Vi mener planen «underslår» hvilke kulturminner som faktisk forsvinner: Skjerp fra gruvedrift på 1700-tallet og flere registrerte kulturminner blir utslettet eller skadet med denne utvidelsen. Et detaljert kart med turveier og kulturminner sees på <https://husebykollen.org/kulturminner/>

Hovedmomenter:

- REGPL underslår de negative konsekvenser for natur, kultur og tur-/friluftsliv ved å ikke ta hensyn til belastningen på sideterrenget.
- At kulturminnene p.t. kanskje er lite kjent (REGPL 4.2.1) er et dårlig argument for å ødelegge slike minner for ettertiden, ref. kpl: *Asker kommune skal bidra til forvaltning, skjøtsel og istandsetting av kulturminner og kulturmiljøer,* og vedtaket i Hurum kommunestyre: «*Sikre at naturverdier og kulturminner innenfor planområdet blir ivaretatt.*»
- Vi foreslår at kommunen tilrettelegger for kulturopplevelser i området med stikart, anvisningsskilt, kartplansjer og opplysningsskilt om spesielle naturtyper og spesiell geologi, og om gruvedriften for 300 år siden, der frakt av malm over fjorden til Moss Jernverk hadde betydning for lokalbefolkningen dengang.

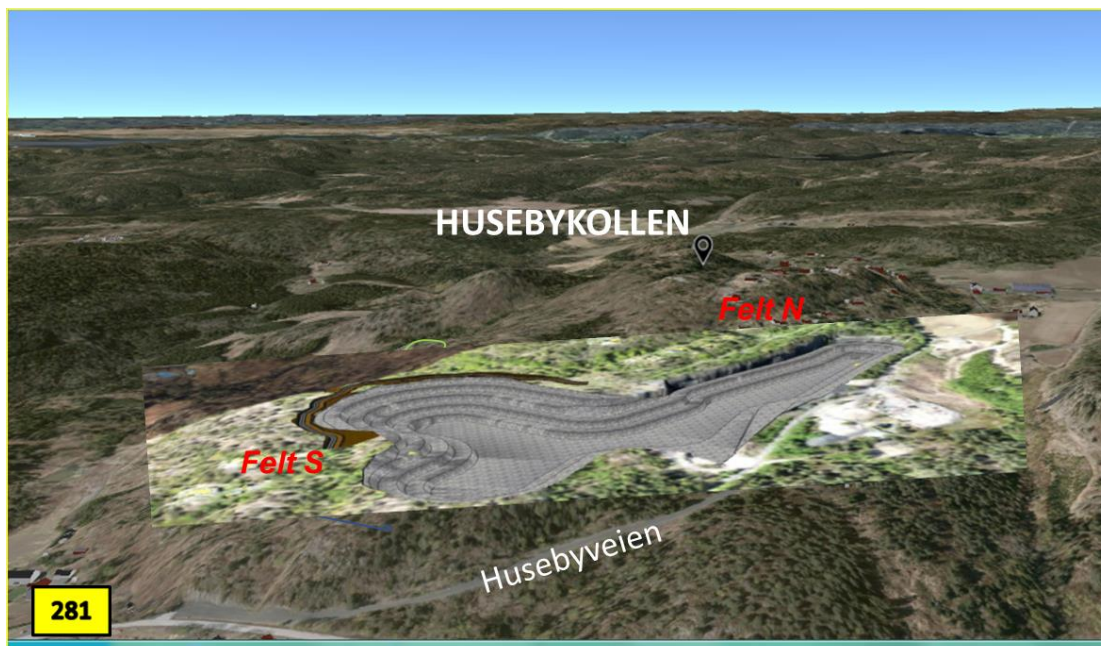
Landskap

Det anføres i REGPL, avsn. 4.3.1 at «Området er (imidlertid) berørt av inngrep i form av dagens pukkverk. Dette gir noe redusert landskapsverdi og bryter opp helhetspreget i landskapet». —Vi reagerer på at det eksisterende pukkverks ødeleggelse av terrenget skal brukes som underliggende argument for at den store utvidelsen ikke gjør noe særlig fra eller til.

Steinbruddet er et markant sår i terrenget. Resultatet av utvidelsen vil bli et stort og dypt krater i landskapet og et ødelagt naturområde på Hurum-halvøya.

Det er vanskelig å forestille seg hvordan området vil bli seende ut dersom utvidelsen realiseres, men illustrasjonen i figur 5 gir et inntrykk av hvor dramatisk landskapet vil bli skadet.

¹ Kilde: www.visitnorway.no

Figur 5: Visualisering av landskapet i Husebykollen iht. REGPL Alternativ 2.

Her (figur 5) har vi hentet en figur fra side 18 i REGPL, og satt den inn i et flyfoto² etter tilpasning av perspektivet, så godt det har latt seg gjøre.

Figur 6: Steinbruddet i Husebykollen er allerede i 2017 svært synlig fra fjorden. Foto: Bjarne Blikeng.

Såret vil bli svært synlig fra fjorden og ikke minst fra luften – i en kommune som bygger sin visjon på «unik kystlinje med mange naturperler»³. Sett sydfra vil et stygt sår oppe i åslandskapet stå i skarp kontrast til det fine kystområdet nedenfor, der Filtvet fyr fremstår som et kjent og vakkert landemerke for alle som ferdes på og ved fjorden. Villa Malla, nær Filtvet fyr, er også en del av kystens attraksjoner.

Verdisetting

Verdi av uberørt natur og økosystemer for mennesker og dyr er vanskelig å tallfeste opp mot utnyttelse av råstoffer. Asker kommune har dog gjort et forsøk i kpl på å hevde slike verdier: «Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk» og «Asker kommune skal ilrettelegge for bærekraftig forvaltning og vern av økosystemene i havet, langs kysten og på land, og stanse og reversere landforringelse og tap av biologisk mangfold.»⁴

For eierne av fritidsboligene ligger verdien nettopp i kontakt med naturen, ved frittliggende utsyn over fjorden, turgåing og opplevelse av dyrelivet i området. Det er ofte observert elg og rådyr,

² Kilde: Kommunekart-Norkart.

³ Kommuneplan for Asker 2020–2032 Samfunnsdelen.

⁴ Kommuneplan for Asker 2020–2032 Samfunnsdelen

men også hubro og andre rovfugler, huggorm, grevling, hare, ekorn, rev og gaupe. Om sommeren høres padder/frosker synge i dette området. Det kan være spesielle arter og deres habitat som blir ødelagt. —Vurdering av, og effekten for, dyrelivet er fraværende i REGPL.

Hovedmoment:

- REGPL utelater vurdering av dyreliv. Konsekvenser for fugler og dyr bør vurderes på lik linje med naturtyper.

Rekreasjonsverdi er også vanskelig å kvantifisere. Området for fritidboligene var etablert FØR Juve startet opp steinbrudd-drift (se faktaboks på side 1), og Juve har gjennom sin virksomhet påført eierne av fritidseiendommene betydelige ulemper (støy, støv, tap av trivsel). Til tider har opphold på eiendommene ved Nedre Husebykollen vært så ubehagelig at opphold har måttet avbrytes. Utvidelsen vil forsterke ulempene og ubehaget.

Den økonomiske verdi av eiendommene er et eieranliggende som REGPL ikke omhandler. Det er 17 fritidsboliger i området, fordelt på 15 i nord og 2 i syd. Boligene er oppført på noen festetomter, men de fleste er eietomter.

Hvilken økonomiske verdiforringelse utvidelsen av steinbruddet som har skjedd de siste årene, og hva den planlagte utvidelsen vil komme til å bety i tillegg, bør behandles i REGPL med sikte på å etablere kompensasjons- og ev. utkjøpsordninger.

Hovedmoment:

- En forventet økonomisk verdiforringelse av fritidsboligene, bør vurderes, hensyntas —og kompensasjonsordninger bør omtales i REGPL.
- Den estetiske verdsettelsen av landskapet i REGPL er underkjent, og å bedømme naturinngrepet å være av «middels negativ konsekvens» er en tilsløring av de faktiske forhold. Sannheten er at det landskaps- og naturødeleggende inngrepet har en betydelig negativ konsekvens.

Forurensning som negativt påvirker opphold i Husebykollen

Eierne av fritidsboligene er utsatt for støy, støv samt visuell forurensning. Hytteområdet i nord er de som er mest plaget av støy og støvplager i dag, og disse problemene vil selvsagt øke betydelig med utvidelsen.

Støvnivåene i REGPL er sammenlignet fra nivåer som var i 2014, men vi har de siste 5 årene sett mye større aktivitet i bruddet og har opplevd større og større støvplager. Mineralsk støv fra steinbruddet legger seg som et svart belegg på uteområder og er vanskelig å få fjernet. Dessuten er de mineralske partikler basiske og helseskadelige og derfor til bekymring.

Med 5 år gamle støvmålinger og enda en økning av produksjonen mener vi støvmålingene i planen ikke har særlig stor verdi.

Det er reist spørsmål om *vanningsanlegg* for å redusere støvflukt/støvplagen. Det hevdes i «Søknad om tillatelse etter forurensningsloven mht. støy for Hurum Pukk AS» til Fylkesmannen i Oslo og Viken 19.01.2019 at: «Det er montert vanningsanlegg som demper støvet fra pukkverket.» I møtet 18. mars beskrives anlegget til å bestå av «en vannslange med dyser», noe vi vanskelig kan se på som et fullverdig vanningsanlegg. Et slikt bør jo dekke støvutslipp fra knusing, transport på bånd, pålasting på bil og inn/utkjøring.

Støvplagene er økende, og derfor bør det fremskaffes dokumentasjon på at vanningsanlegg er installert og faktisk er i bruk. Andre avbøtende metoder som bør vurderes er innkapsling, bruk av filter og tilførsel av støvbindende middel.

Støyplagen er er særdeles sjenerende når sprengning, pigging og knusing startes opp allerede kl. 0700 og at det kan pågå aktiviteter i steinbruddet helt til kl. 2200. Det bør derfor settes krav til maks. støynivå i tidsintervaller, f.eks. at i timer på morgen og kveld skal det ikke pigges, knuses eller sprenges.

Vi vil også referere fylkesmannens vedtak i brev av 26.09.2017 angående dispensasjon for støy:

Dispensasjonen gjelder for følgende;

- 1) Boreperiode; tidlig vår og/eller sen høst, oktober 2017 – april 2018, 2-3 uker hver periode.
- 2) Knusestrinn 1; bruk av pigghammer; 5-6 uker sammenhengende i perioden oktober 2017 – april 2018.
- 3) Knusestrinn 1; knusing av sprengstein; 5-6 uker sammenhengende i perioden oktober 2017 – april 2018.»

Vi ber om at tilsvarende begrensninger tas inn i forslaget til reguleringsbestemmelser.

I de teoretiske støyberegningene i REGPL avsn. 4.6.4. som er laget er det lagt inn forutsetninger om en «knabb» som skal «skjerme for støy for hyttenaboer». Denne er «knabben» er allerede sprengt bort så vi mener man kan se bort fra disse beregningene. Støyplagene er således ikke skikkelig utredet/dokumentert.

Hovedmoment:

- Fylkesmannens vedtak i brev av 26.09.2017 angående dispensasjon for støy/støy med pålegg om begrensninger, sesongvis og over døgnet, tas inn i forslag til reguleringsbestemmelser.
- Det må fremlegges dokumentasjon på at vanningsanlegg er installert med adekvat funksjon og kapasitet, samt dokumentasjon på bruk.

Visuell forurensning for fritidseiendommene skyldes landskapsødeleggelsene pga. steinbruddet og en uskjermet anleggstomt med en falleferdig rønne på motsatt side av Husebyveien.

Utsikten fra fritidsboliger til Øvre Husebykollen (felt i nord) har krateret «midt i fleisen». Det er bruddvegger som er dramatiske kutt i landskapet, og konsekvensvurderingen i REGPL side 44 er en sminket versjon av noe som allerede er tilfelle.

For fritidsboligene i syd vil det være svært ubehagelig å ha bruddkanten få meter fra adkomstvei og eiendom.

Hovedmoment:

- Hytteeiernes behov for vern mot visuell forsøpling er ikke omtalt og vurdert. Å se direkte ned i et stort krater og uryddig anleggsområde desimerer verdien av ethvert opphold i en fritidsbolig.
- Vi ber om at det i REGPL utredes hvordan det estetiske kan ivaretas, også når det gjelder det eksisterende brudd- og anleggsområde.

Forurensning av miljøet

Vannforurensning fra pukkverk må holdes innenfor tillates innenfor grenseverdier for utslipp fastsatt i Forurensningsforskriften kap. 30, og i REGPL avsn. 2.4.2 uttales det at «Så lenge virksomheten skjer innenfor disse rammene, kreves ikke egen søknad etter forurensningslovgivningen.»

Miljøkonsekvensen for utslipp lokalt og til Oslofjorden mener vi er bagatellisert og ikke vurdert i denne planen. Oslofjorden er sårbar, og Miljødirektoratet har utarbeidet en plan med mål å fremme friluftslivet og oppnå en god miljøtilstand. I planen foreslås det bl.a. å «reduere tilførsler av miljøgifter ved å sikre at vilkårene i tillatelsene som gis forurensende virksomheter er de beste tilgjengelige teknikker.»⁵ — Vi ser for oss at Asker kommune vil følge opp planens anbefalinger.

Bruk av sprengstoff vil medføre utslipp av ulike nitrogenforbindelse som nitrater, ammonium, ammoniakk og andre nitrogenforbindelser som kan virke som gjødsel for planter og plankton i Oslofjorden og lokalt. Ammoniakk (NH₃) er en giftig forbindelse som dannes når ammonium (NH₄⁺) kommer i et basisk miljø. Gabbro i dette området er basisk, noe som bekreftes i målingene.

Ved utvidelse av bruddet sydover, vil avrenning derfra ende i Filtvetbekken og slippes ut i fjorden ved Ekrastranda, et offentlig friluftsområde med badestrand. Like ved stranden ligger Filtvet Feriekoloni, som driver sommerleir for barn.

⁵ <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1550/m1550.pdf>

Sedimenteringsdammene som er planlagt vil kun ha en begrenset effekt på utslipp av uorganiske partikler som også representerer et betydelig problem og er skadelig for fisk og miljø.

I REGPL burde det vært gjort utslippsberegninger beregnet pr. tonn brukt sprengstoff og utvunnet råmateriale for å få oversikt over de totale utslippene fra driften.

Hovedmoment:

- Konsekvensene av utslipp av forurenset vann til bekkefar og til Oslofjorden på det som lever og gror der er ikke vurdert i REGPL som det burde.
- Vilkår for utslipp av forurenset vann til bør knyttes opp mot «beste tilgjengelige teknikker».

Radonutslipp ved utsprengning og knusing er ikke vurdert. Berget i Husebykollen avgir radon og knusing øker utslippet. Radon disintegreres og blir radioaktive tungmetaller (polonium, bly eller bismuth) som hefter seg til støv som således vil være forurenset og utgjør en økt helserisiko.

Hovedmoment:

- En komplett ROS-analyse bør inkludere radon (REGPL avsn 4.8).

Sikkerhet og skader

Det er **skredfare** både i området hvor det sprenges, men også i nærliggende områder hvor det har vært sprengt før. Planen mangler vurdering utrasing som følge av sprekkdannelse i eksisterende brudd og tilsvarende for nye brudd. Vi minner også om at kommunens tilsyn 06.08.2020 avdekket utrasing av masser fra naboeiendom. – Vi mener ROS-analysen bør inkludere vurderinger av konsekvenser av sprekkdannelse. (REGPL avsn 4.8).

Bruddveggene er opp til 30 meter høye, uten sikringshyller (paller). Vi vil mene at dette ikke tilfredsstiller lovverket (maks. 17 meter høye paller, men dette må i tilfelle verifiseres.). — Vi vil her henvise til tilsynsrapport fra Direktoratet for mineralfovaltning 16.12.2019.

Figur 7: Sprekkdannelse i bruddet medfører ras. Foto: Bjarne Blikeng.

rdert. –

Vi mener ROS-analysen bør inkludere slik vurdering, spesielt når planen omfatter sprengning i dybden. (REGPL avsn 4.8)

Figur 8: Eksempel på «sikring». Foto: Bjarne Blikeng 06.03.2021.

Manglende **sikring** i eksisterende brudd er en gjenganger. I dette området var det flere år ingen sikring. Etter pålegg fra fylkesmannen ble det satt opp et plastgjerde som sperre til området, men det er ingen oppfølging av dette. Figur 8 viser «sikringen» ved bruddkant pr. 06.03.2021, dvs. bruddkanten er i praksis helt usikret. *Grunnen til at det ikke skjer ulykker er ikke sikring men flaks og årvåkenhet av hyttenaboer.*

Hovedmoment:

- ROS-analysen er mangelfull mht. skredfare og rystelser ved sprengning.
- Sikring av bruddet slik det fremstilles i tabellen i REGPL avsn. 4.8 er ikke troverdig, basert på historikken. —Vi mener tilsynsmyndighetene må følge opp på en helt annen måte enn tidligere.

Adkomst til fritidsboligene i syd

Adkomstvei: Utvidelsen av bruddet vil medføre at veien gjennom forholdsvis flatt terreng til fritidseiendommene i syd skjæres over. REGPL legger opp til en ny adkomstvei med store høydeforskjeller og følgelig negativt for adkomsten til hyttene, inkl. kostnader for vedlikehold. En vei langs en høy bruddkant føles veldig usikkert.

Adkomstveiens nåværende trasé går over eiendommen 346/1. Denne veien er tinglyst for eiendommene i syd (346/36 og 346/37). Det samme gjelder forøvrig også vannledning og ledning for tilførsel av elektrisitet.

Det foreligger en kontrakt fra 1989 mellom eiendom 346/1 og Juve Pukkverk AS med følgende klausul:

Når bruddet nærmer seg veien til hytteeiendommene gnr. 46 bnr.36 og gnr. 46 bnr. 37 innsnevres bredden til 10 - 12 m. Over dette smale partiet bekoster Juve Pukkverk A/S en betongbro for 6 tonns akseltrykk, med garanti ifølge tekniske beregninger fra spennbetongprodusenten. Broen skal ha tett rekkverk av slik høyde at det hindrer innsyn i bruddet. På den del av hytteveien som går langs bruddet, skal det settes igjen areale på begge sider av veien hvor vegetasjonen bevares for å skjærme veien.

Kontrakten er vedlagt Juves søknad til DMF om driftskonsesjon og forutsettes derfor å være gyldig.

Figur 9 viser det foreslåtte bruddområde (blå strek) og nåværende adkomstvei (grå strek). Fritidseiendommene i syd vises nederst i bildet. Det fremgår tydelig at eiendommene blir isolerte med sterkt skrånende terreng mot syd og vest og bruddkanten tett opp til eiendommene. Se også side 1 og 2 om samme forhold.

Figur 9: Se boks.

Hovedmoment:

- Det er avtalefestet at veien til fritidsboligene i syd skal bevares. Ødeleggelse av veien og ny vei som foreslått i REGPL kan ikke uten videre gjennomføres.

Uttak av stein på eiendom 346/1

Alternativ 2 i REGPL innebærer uttak av stein som er regulert av ovennevnte kontrakt mellom eiendom 346/1 og Juve Pukkverk AS. Kontrakten inneholder klausul om uttak således:

Bruddet blir en direkte fortsettelse av det brudd som Juve Pukkverk A/S driver på nabo-eiendommen gnr. 43 bnr. 8 og skal drives ned til samme bruddplan.

Hovedmoment:

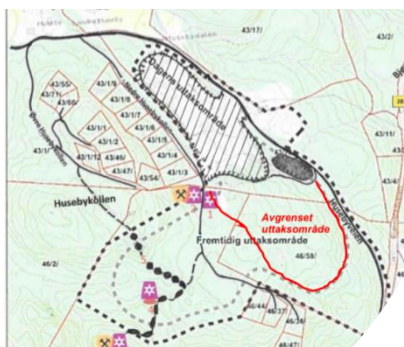
- Det antas at «samme bruddplan» refereres til bruddplanet da kontrakten ble inngått, og således er brudd i dybden som REGPL foreslår ikke i overensstemmelse med inngått kontrakt.

Forslag om alternative uttaksområder

Kommunestyret i Hurum kommune behandlet planprogrammet 11.06.2019 og fattet slikt vedtak:

- Det skal utarbeides 2-3 alternative uttaksgrenser som skal fremmes til førstegangsbehandling av planen.
- Sikre at det gjennomføres tiltak for å dempe de landskapsmessige konsekvensene av uttaket og at landskapet etter endt uttak ryddes på en forsvarlig måte.
- Sikre at viktige hensyn til friluftslivet blir ivaretatt.
- Sikre at naturverdier og kulturminner innenfor planområdet blir ivaretatt.

Vi mener ingen av disse kravene er oppfylt med alternativ 2 i forslaget til REGPL. Derfor bør kommunen kreve at det utredes andre alternativer/løsninger.

Figur 10: Uttaksområde, alternativ 3.

Et forslag fra Naturvernforbundet, som Hytteeierforeningen også har omtalt tidligere, vil bevare adkomstveien til fritidsboligene i syd, unngå skadeverk på naturtyper og kulturminner, redusere landskapsødeleggelser etc. Dette forslaget (alternativ 3) er omtalt på side 12 i presentasjonen vist i møtet 17.03.2021 og vedlagt epost som eget dokument. Hovedargumentet mot forslaget er at steintypen øst for adkomstveien Nedre Husebykollen er av mindre betydning som råstoff.

Vi har derfor supplert forslaget med to alternativer, i kombinasjon med forslaget fra Naturvernforbundet (alternativ 3), som begge gir tilgang til gabbro.

Alternativ 3.1: Uttak i tilknytning til dagens brudd med underjordsanlegg

Når ønsket er tilgang til gabbroen i området, er et fullt ut mulig uten å sprengne seg ned fra overflaten, noe som ubønhørlig medfører store ødeleggelser og ulemper. Alternativet er å bruke teknologi for på en bedre måte forene hensyntagen til både miljø og næring.

Et eksempel på steinbrudd som drives med å kombinere dagbrudd og underjordsanlegg/-uttak er å finne i Liafjellet vest for Ytre Arna, nær Bergen. NCC's anlegg her kombinerer uttak av

masse med utvidelse av fjellhall, med plass til bl.a. steinknuseverk og foredling av råmaterialer.⁶ Det tas ut pyroksenitt, som inneholder de samme hovedmineraler som gabbro.⁷

Steinknuseverk plassert i fjellhall vil løse både støv- og støyproblemet forårsaket av denne kilden, se avmerket område 3.1 i kart i figur 12.

Asker kommunes kpl fra 2020 vil forsterke vernet av natur- og kulturverdiene (se boks), men sier også: «Kommunen vil også legge vekt på å videreutvikle nye grønne næringer som landbruk og reiseliv samt sikre arealer for råstoffutvinning.»

Det er åpenbare motsetningsforhold i disse utsagnene, men de borger for kommunens vilje til

Vern

«Asker har et svært rikt naturmangfold, attraktive natur- og friluftsområder, produktive landbruksarealer og flotte kulturlandskap, i form av landbruksområder, tradisjonsrike tettsteder og et frodig villateppe. Disse områdene er under press, og «grønne» kvaliteter trues med nedbygging og forringelse.

Kommunen vil forsterke vernet av natur- og kulturverdiene. Ved å ta vare på naturkvaliteter, kulturminner og kulturmiljøer styrkes naturmangfold, friluftsmuligheter og omgivelsenes særpreg og identitet. Vern av biologisk mangfold og landbruksarealer, sikring av grønne områder og korridorer og kulturlandskapet er et ansvar for hele askersamfunnet.»

⁶ <https://www.facebook.com/nccnorge/videos/bli-med-inn-i-steinknuseverket-ncc-har-inne-i-fjellet-i-ytre-arna/606940576720773/>; <https://dirmin.no/hoering/arna-steinknuseverk-i-bergen-kommune-driftskonsesjon>

⁷ Pyroksenitt: pyroksen ± plagioklas ± olivin. Gabbro: plagioklas + pyroksen ± olivin. <https://www.nhm.uio.no/>

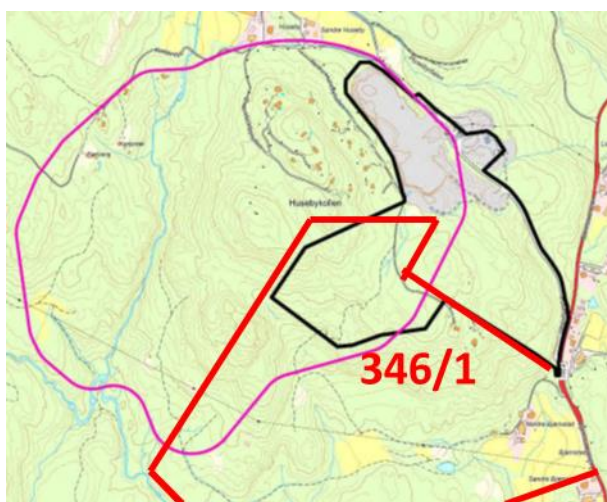
å søke kompromisser. Krav om underjordsanlegg er et slikt kompromiss, og vi foreslår at kommunen ber om at alternativet utredes.

Hovedmoment:

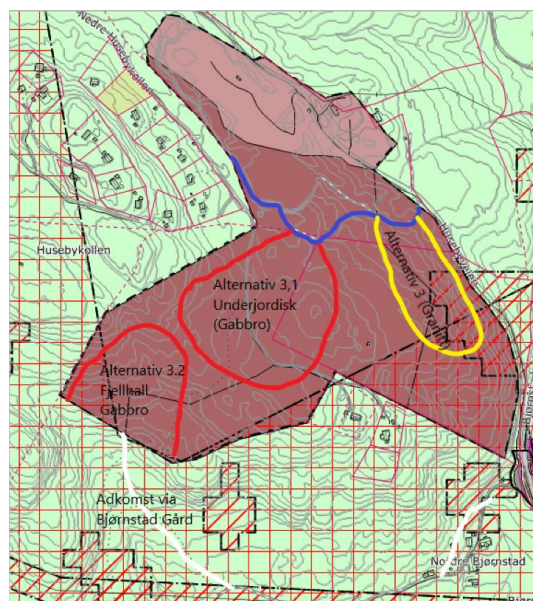
- En mer fremtidsrettet og miljømessig form for råstoffutvinning fra fjell er etablering av underjordsanlegg. Teknologi gjør dette mulig, og det åpner også for bedre utnyttelse av råstoffet.
- Ved en slik løsning bør landskapsreparering kunne vurderes gjennomført løpende.

Alternativ 3.2: Uttak fra syd med underjordsanlegg

Kartet (figur 11) nedenfor⁸ viser utstrekningen av vulkanrøret av gabbro (fiolett strek). Vi vil foreslå utredet et alternativ 3.2 fra syd. Dette kan legges helt inn mot Husebykollen fra sydøst ved bruk av areal fra eiendom 346/1 (avgrenset med rød linje) som er part i kontrakten omtalt ovenfor.

Figur 11: Tiltakshaver har kontraktfestet tillatelse for uttak av stein på eiendom 346/1.

Figur 12: Uttaksområde, alternativ 3.1 og 3.2.

Dette alternativet, i kombinasjon med fjellhall (figur 12), vil gi muligheter for ressursuttak som langt overskrider det foreliggende forslaget i REGPL. Samtidig unngås skader på natur og kultur og kontinuerlig konflikt om støy, støv og naturødeleggelser. Kontrakten fra 1989 åpner for anlegg av vei til bruddet fra riksvei 281 over eiendom 346/1 nord for Bjørnstad gård slik at gården ikke berøres. En mulig trasé for vei til fjellhall er tegnet med hvit strek i figur 12.

Hovedpunkt:

- Kommunen bes om å kreve at tiltakshaver utreder alternativ 3.2 basert på adkomst til gabbro-området fra syd og utsprengning av fjellhall.
- Vi ber Asker kommune å kreve alternativene 3.1 og 3.2 utredet med full konsekvensutredning.

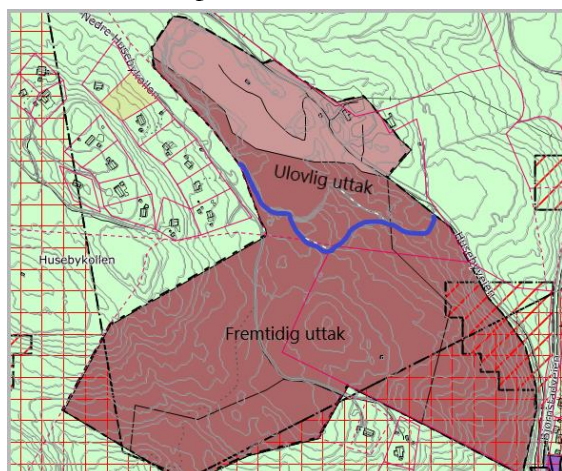
Ulovlig uttak av masse fra området

Hurum kommune i 2007 vedtok i kpl 2007–2019 at et område på ca. 25 daa i Husebykollen blir arealbrukskategorisert til næring. Dette er området som har lys brun farge på figur 13.

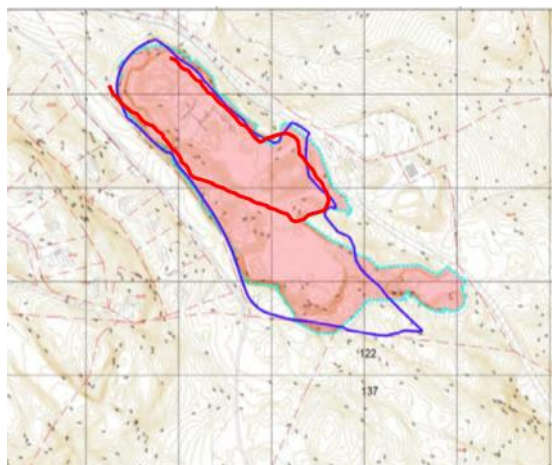
Det foreligger ingen reguleringsplan for dette området, noe som er stadfestet av Hurum kommune. Juve har dermed ikke hatt nødvendig lovmessig hjemmel til å drive i området fra det tidspunkt pbl inneholdt krav om reguleringsplan for virksomheter av den aktuelle type og omfang. Dette betyr

⁸ REGPL Figur 1-3: Kart som viser omtrentlig avgrensning av gabbro-ressursen (lilla omriss). Sort omriss viser varslet planområde. Kilde: Asplan Viak/Hurum Pukk AS.

at det iht. pbl har vært ulovlig drift i steinbruddet iallefall fra 2008, men kanskje allerede fra 1985 iht. daværende pbl.

Figur 13: Arealbruksformål næring fra kpl 2007 (lys brun farge) og fra kpl 2015 (mørk brun farge). Blå strek markerer dagens bruddgrense.

Figur 14: Arealbruksformål næring fra kpl 2007 (rød strek); omsøkt areal i driftskonsesjon (blå strek) iht. ikke lovhjemlet driftsplan fra 2012/2018.

Juve søkte i 2018 DMF om driftskonsesjon for området avgrenset med blå linje i figur 14, dvs. for et område som er vesentlig større enn pbl-området avsatt til næring basert på kpl fra 2007 (rød linje).

DMF har godkjent søknaden, men anfører i vedtaket at «DMF gjør oppmerksom på at en driftskonsesjon gitt i medhold av mineralloven ikke erstatter krav om tillatelse, godkjenning, arealplan eller konsesjon etter annen lovgivning.» (DMF's utheving). Så når Juve henviser til godkjent driftskonsesjon, er dette da selvfølgelig ingen hjemlet tillatelse – fordi vedtatt reguleringsplan jo ikke foreligger. Søknaden om driftskonsesjon er derfor villedende, og innvilget konsesjon er ikke en tillatelse til å drive ut masser.

I figur 13 er vist arealet utover kpl fra 2007 som er ulovlig utsprengt, noe som burde vært påtalt tidligere. Se avsnitt om stoppordre nedenfor.

Driftskonsesjonen er påklaget av Hytteeierforeningen og klagen ligger i Nærings- og fiskeri-departementet til endelig avgjørelse. —Vi oversender gjerne kopi av dokumenter som inngår i klagesaken til Asker kommune.

Hovedmoment:

- Ut i fra ovenstående er stoppordren tidsmessig overmoden, i og med at Juve har drevet uten «å ha papirene i orden» over meget lang tid.
- Hytteeierforeningen vil reise spørsmål om dette uhjemlede uttak og uriktige/villedende opplysninger til plan- og bygningsmyndighetene bør berettigede pålegg om utbedring av skadeverk på natur samt bruk av pbl's muligheter for forføyninger.

Søknad om dispensasjon fra plankrav etter stoppordre

Etter tilsyn utført av Asker kommune 11.08.2021 stoppordre med umiddelbar virkning pga. ulovlig drift i steinbruddet. Vi registrerer at stoppordren gjelder «Alt pågående arbeid innenfor område som i kommuneplanen er avsatt til fremtidig råstoffutvikling».

Tiltakshaver søkte om dispensasjon mottatt av kommunen 28.08.2021.

Merknader til dispensasjonssøknaden

Hytteeierforeningen oversendte «Merknader til søknad om dispensasjon fra plankrav fra Hurum Pukk AS» i brev form datert 12.11.2020 adressert til post@asker.kommune.no.

Her skal gjengis følgende:

Den foreliggende søknaden om dispensasjon føyer seg inn i rekken av sekvensen 1) lovbrudd etterfulgt av 2) nye forslag/søknader for å få hjemmel til å fortsette som før, etter lovbruddet.

Juves⁹ søknad om dispensasjon fra stoppordren/plankravet argumenterer med at en dispensasjon vil «.. bringe midlertidig orden i uhjemlet utvidelse og legge til rette for utvidelse med støyskjermet drift» (sitat fra søknaden side 4).

I tillegg argumenteres det med at en dispensasjon vil omfatte et område der det er foretatt uhjemlet utvidelse, og således gjennom en dispensasjon oppnå hjemling. Dette er en argumentasjon som er både urimelig og uakseptabel.

Vi mener at kommunen må sette en stopper for denne type argumentasjon. Søknaden bør derfor avvises og stoppordren opprettholdes.

Søknaden konkluderer bl.a. med at «Tiltakshaver mener å ha vist vilje til å innfri kravet om reguleringsplan som grunnlag for utvidelsen, ..» Dette er også en villedende argumentasjon idet oppfyllelse av krav om reguleringsplan *har intet med tiltakshavers «vilje» å gjøre. Reguleringsplan for denne type virksomhet er et krav i kpl og vedtatt av Hurum kommunestyre 11.06.2019.*

Det er blitt hevdet at steinbruddet i Husebykollen genererer/sikrer arbeidsplasser lokalt, og REGPL (side 22) omtaler en driftsfunksjon med tre til fire ansatte.

Det bør presiseres at Hurum Pukk AS har adresse i Svelvik kommune, selskapet har kun 1 ansatt¹⁰ og leier inn underentreprenør(er) fra områder utenfor «gamle Hurum» for å utføre boring, skyting av salve, pigging og «grovknusing».

Varsel om mulig brudd på stoppordren

Hytteieierforeningen har i epost 20.03.2021 varslet Asker kommune om mulig brudd på stoppordre for Hurum Pukk AS.

Varslet er en følge av observert drift av knuseverk lokalisert innenfor området avsatt til framtidig råstoffutvinning omfattet av stoppordre med referanse delegasjonssak 20/1664.¹¹

Knuseverket er i full drift etter at det er observert at bruddet er tomt for stein og at *lastebiler uten last* kjører ut fra området. Dette må bety at Hurum Pukk, i tillegg til ulovlig drift, kjører inn råstoff utenfra — masser som kan inneholde fremmede arter. Konsekvensen av dette kan bli spredning til områder utenfor dagens brudd der det er naturtyper klassifisert som svært viktig (A).

Vi kan ikke se at Hurum Pukk har tillatelse til dette, ei heller å hente produkter fra lager inne på området omfattet av stoppordren.

Tiltakshaver søker DMF om godkjenning av revidert driftsplan

Hytteieierforeningen har fått innsyn i brev til DMF datert 05.02.2021 hvor tiltakshaver søker om godkjenning av en revidert driftsplan for 2021–2025. Revisjonen omfatter utvidelse av eksisterende brudd ved å sprengne seg nedover i dybden, men omfatter også drift i det området som stoppordren gjelder for. Begrunnelsen er bl.a. stoppordren fra Asker kommune.

En eventuell godkjenning fra DMF om revidert driftsplan rokker ikke ved det faktum at det har vært ulovlig drift i pukkeverket også innenfor området i kpl fra 2007 (se f.eks. figur 14), slik at stoppordren bør gjelde uansett.

Vi observerer at søknad om dispensasjon fra plankrav er sendt fra Hurum Pukk AS, mens søknad om revidert driftskonsesjon er sendt fra Juve Pukkverk AS. Det bør åpenbart avklares hvem som er juridisk ansvarlig for steinbruddet.

Hovedmoment:

- Søknaden om dispensasjon fra plankrav må avvises i påvente av kommunens behandling av reguleringsplan for området, uavhengig av et eventuelt driftskonsesjonsvedtak.

⁹ Presisering: Søknaden var sendt fra Asplan Viak på vegne av Hurum Pukk AS.

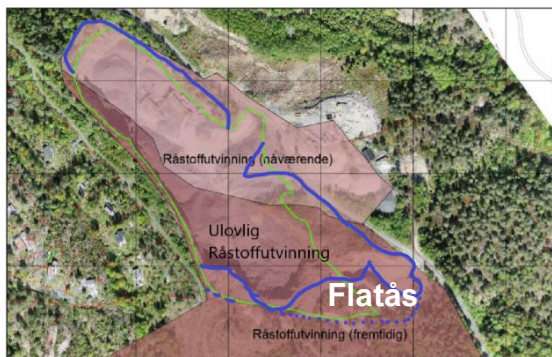
¹⁰ <http://www.proff.no/selskap/hurum-pukk-as/svelvik/bryting-og-bergverksdrift/IF5K0XX10MA/>

¹¹ Etter møtet 17.03.2021 er knuseverket blitt flyttet nordover i bruddet og muligens nå «innenfor».

- Hytteeierforeningen mener at pålegg om utbedring av skadeverk på natur samt bruk av pbl's muligheter for forføyninger er berettiget som følge av det ulovlige uttaket over lang tid.

Område klargjort for sprengning (Flatås)

Kart og bilde av terreng viser at det er foretatt boring og gjort klart for sprengning i nok en del av Flatås.

Figur 15: Heltrukken blå linje markerer dagens brudd. Prikket blå linje markerer område som er boret og klargjort for sprengning.

Figur 16: Område (tilsv. som markert i figur 15) markert med hvit strek viser plastplugger i borehull. Foto: Bjarne Blikeng 30.03.2021

Hovedmoment:

- Vi anmoder Asker kommune å følge opp stoppordren med kartlegging og dokumentasjon av situasjonen på Flatås.

Konklusjoner

For videre behandling av reguleringsplanen for Hurum Pukk AS bør Asker kommune stille krav til følgende:

- Konsekvenser for fritidsboligene i syd utredes og vises på en korrekt måte i planen både for tilgang til friluftsområder og å skape en akseptabel adkomstvei. Plan for en ny akseptabel vei utarbeides. —Dette kan imidlertid unngås ved vedtak basert på alternativ 3.1/3.2.
- Konsekvenser for støyplager for eiere av fritidsboligene korrigeres og dokumenteres.
- Konsekvenser for støyplager utredes både for miljøskader og personskader, uten bruk av "foreldede" målinger. Krav til vanningsanlegg eller andre metoder for å dempe støymengden under produksjon, lagring og transport bør vurderes nærmere og stadfestes i reguleringsbestemmelsene.
- Konsekvenser for utslipp til miljøet gjøres riktig og viser faktiske utslipp til nærmiljø og Oslofjorden.
- Miljøkonsekvenser for dyr i nærområdet må utredes og vises i planen.
- Verditap av fritidsboligene må beregnes og komme fram i planen.
- Konsekvenser for fritidsboliger som blir spesielt hardt rammet av denne utbyggingen må komme fram i planen.
- Et alternativt forslag 3 kombinert med forslag 3.1. og 3.2 med full KU tas inn i planen og fremmes til politisk behandling på lik linje med REGPLs forslag (alternativ 2). Deler av planområdet som ikke sprenges ned tilbakeføres til LNF område.

Først etter disse utbedringene av reguleringsplanen har Asker kommune den nødvendige informasjon for å kunne ta en riktig avgjørelse i denne saken.

Et eventuelt vedtak av reguleringsplanen bør inneholde følgende krav:

- Det bør kreves bankgarantier av utbygger for gjennomføring av sikringstiltak, erfaring viser at Hurum Pukk ikke følger opp dette. Denne må også kunne benyttes i driftstiden.
- Det bør kreves bankgarantier av utbygger for gjennomføring av miljøtiltak, (støv, støy og utslipp); erfaring viser at Hurum Pukk ikke følger opp dette. Denne må også kunne benyttes i driftstiden.

HUSEBYKOLLEN HYTTEEIERFORENING

Stiftet 15. juli 2006

- Det bør stilles krav om at utbygger tilbyr økonomisk kompensasjon for verditap av fritidsboligene, og tilbyr å innløse fritidsboligene til de eierne som blir hardest rammet av utvidelsen av dagbruddet.
- Det legges inn strenge bestemmelser for når bruddet kan operere iht. tidligere krav fra fylkesmannen.

Erfaringen fra vår side, etter å ha arbeidet med forholdet til Juve Pukkverk/Hurum Pukk, og gitt innspill først og fremst til Hurum kommune, men også til FMBU/SFOV, Buskerud/Viken fylkeskommune og DMF over lang tid (6 år), er at tiltakshaver er ganske lemfeldig med overholdelse av krav og bestemmelser. Uten tett oppfølging fra myndigheter, vil reguleringsplanens fremstilling av skadedepende tiltak fremstå som uforpliktende og derfor ha et urealistisk tilsnitt. Planen har når det gjelder avbøtende tiltak begrenset verdi.

Asker kommune bør derfor i reguleringsbestemmelsene sørge for krav som forplikter tiltakshaver, og samtidig krav det er mulig å følge opp av kommunens tilsynsorganisasjon.

Vi mener Asker kommune må være modige og følge sin egen kommuneplan 2020–2032:

- *Asker kommune skal tilrettelegge for bærekraftig forvaltning og vern av økosystemene i havet, langs kysten og på land, og stanse og reversere landforringelse og tap av biologisk mangfold.*
- *Asker kommune skal bidra til forvaltning, skjøtsel og istandsetting av kulturminner og kulturmiljøer,»* samt bekrefte vedtaket i Hurum kommunestyre 11.06.2019: «*Sikre at naturverdier og kulturminner innenfor planområdet blir ivaretatt.*»

Med vennlig hilsen,

Bjarne Blikeng
Styreleder
Husebykollen Hytteeierforening
Epost: bjarne.blikeng@gmail.com
post@husebykollen.org

Åge Borg-Andersen
Epost: aageba@coherence.no

Husebykollen Hytteeierforening (org.nr. 918 121 927) organiserer 17 eiere av fritidsboliger på Husebykollen i Filtvet. Foreningens formål er bl.a. å ivareta eierne felles interesser, bidra til et godt fritids-/friluftsmiljø i området Husebykollen samt representere i foreningssaker overfor grunneiere, kommunen, pukkverket (Hurum Pukk AS) o.a.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevet signatur.

Notat - politisk

Til: Utvalg for plan og byggesak

Fra: Peder Edward Brand

Kopi:

Saksnr./Arkivkode
20/76 - GBNR 343/75

Sted
ASKER

Dato
07.09.2023

343/75 Reguleringsplan Hurum Pukkverk - Hurum Pukk AS

Konflikt med tilbudsområde for frivillig vern

Den 06.09.2023 mottok Asker kommune vedlagt brev fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. I brevet fremkommer det at skogen vest for Hurum Pukk er under vurdering for frivillig vern. Tilbud om frivillig vern er sendt av Viken skog på vegne av flere grunneiere ved Husebykollen. Brevet har blitt videresendt til forslagstiller, Asplanviak og Hurum pukk, den 07.09.2023.

Statsforvalter informerer i brevet om at skogen har blitt kartlagt sommeren 2023. Endelig rapport fra kartleggingen er ikke ferdigstilt, men basert på foreløpige konklusjon fra kartleggingen, og eksisterende kunnskap antar statsforvalter at skogen har kvaliteter som tilsier at skogen kvalifiserer for vern.

Området som er vurdert for vern er i planforslaget identifisert som rik edeløvskog med svært stor verdi (A-verdi). I konsekvensutredningen står det at om lag 3,7 dekar av lokaliteten blir direkte berørt av planforslaget. Dette er vurdert til å være en liten del av den totale lokaliteten, som har et areal på 65 dekar. Omfanget av inngrepet i naturtypen er vurdert i til å gi noe negativ konsekvens, med noe miljøskade. Statsforvalter har ikke kommentert denne vurderingen i den ordinære høringen av planforslaget.

I brevet oppgir statsforvalter at de estimerer at om lag 5,5 dekar av lokaliteten overlapper med planforslaget. Arealet ligger vest for eksisterende hyttevei. En utvidelse av pukkverket som går forbi dagens hyttevei er avhengig av at det anlegges ny vei til hyttene syd for pukkverket. Ny hyttevei vil være avhengig av en del terrengbearbeiding som vil ødelegge vegetasjonen som er der i dag, og som er vurdert vernet.

I planforslaget er uttaksområde for pukkverket delt i tre deler. Før det kan forekomme uttak vest for dagens hyttevei, (SM3), skal det være tatt ut masser ned til kote 137 i området øst for veien, (SM2), og det skal være etablert ny vei til hyttene syd for pukkverket. Et vedtak om vern vil overstyre reguleringsplanen. Dersom det blir fattet et vedtak om vern av skogen, slik skissen fra statsforvalter viser, vil verneområdet sannsynligvis overlappe med ny vei til hyttene slik det er forslått i planen. Vilkårene for uttak i området SM3 vil

da ikke være mulig å oppfylle, og følgelig kan det ikke tas ut masser i dette området.

Det er konflikt mellom de potensielle verneverdiene og arealbruken som ligger i planforslaget. Dersom uttaksgrensen begrenses til kun området øst for dagens hyttevei, (SM2), vil uttaket ikke direkte berøre verneverdiene. Forslagstiller har insistert på at uttak vest for hytteveien er nødvendig for å sikre at pukkverket er økonomisk lønnsomt. På grunn av at planen er delt i ulike faser vil deler av planen kunne realiseres, selv med vern av skogen i planområdet. Det er vanskelig å si sikkert hvor stor del av verneverdig skog som overlapper med tiltak i planforslaget. Statsforvalter påpeker avslutningsvis at de er bekymret for hvordan pukkverksdrift tett opp mot skogen vil påvirke de vernede naturtypene, det er med andre ord ønskelig med en buffersone mellom den naturverdiene og uttaksgrensen.

Det er fortsatt usikkerhet rundt omfanget av skogvernet, og når dette vil tre i kraft. Kommunedirektøren anbefaler derfor at reguleringsprosessen fullføres i henhold til innstilling. Dersom skogvernet berører det regulerte område, vil uansett vernet overstyre reguleringsplanen.

Vedlegg:

Detaljregulering for Hurum pukkverk - konflikt med tilbudsområde for skogvern
Tilbud om frivillig vern av skog, Husebykollen, Asker kommune

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

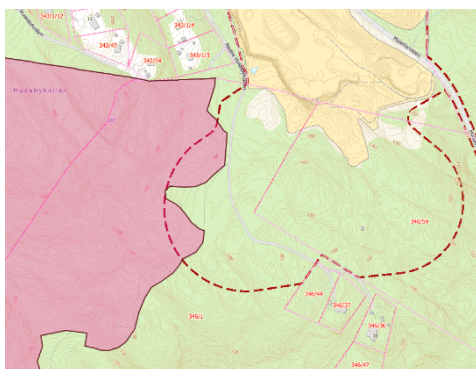
Saksbehandler, innvalgstelefon
Eldfrid Engen, 32266809

Detaljregulering for Hurum pukkverk - konflikt med tilbudsområde for skogvern

Vi viser til forslag om detaljregulering av Hurum pukkverk, sendt på høring til oss 9. august 2022, og til Statsforvalterens uttalelse datert 22. september 2022. I vår uttale kom vi med innspill til avrenning og forurensing, massehåndtering og istandsetting samt støy og luftkvalitet. Det har i ettertid kommet nye momenter i denne saken som vi ønsker å informere om.

I mai 2023 sendte flere skogeiere tilbud om frivillig vern av skog på 280 dekar rundt Husebykollen. Se vedlagte skogverntilbud med kart der tilbudsområdet er vist med lys lilla flate. Tilbudet er sendt fra skogeier via Viken Skog. Dette arealet er i sommer blitt kartlagt etter standard kartleggingsmetodikk for skogvern. Den naturfaglige rapporten er ikke klar, men vi har fått noen foreløpige data, og det finnes eksisterende kunnskap nok til at vi vet området utvilsomt har verne kvaliteter, og vi antar at det kvalifiserer for vern. Områdets verdi er knyttet til dominans av en svært viktig naturtype, rik edelløvskog og rasmark lindeskog, samt en bekkekløft i vest. Nøkkelbiotoper er registrert på store deler av arealet, og det er få spor etter skogsdrift i nyere tid. Når endelig rapport foreligger vil vi vurdere områdets verne kvaliteter og avklare videre prosess.

Det tilbudte skogområdet ligger vest for arealet foreslått til utvidet pukkverk. Det er om lag 5,5 dekar overlappende areal, se kart nedenfor der skogverntilbudet er vist med rød farge. Dette arealet er en del av et naturområde med rik bakkevegetasjon og med dominans av edelløvtrær og med åpne partier med eik.

Det tilbudte arealet er relativt lite i skogvern-sammenheng, og det er begrensede muligheter for utvidelse i noen retninger da omliggende areal i stor grad består av ungskog, høyspentlinje og bebyggelse. Et eventuelt verneområde bør derfor inkludere så mye som mulig av verneverdig areal. Det vil også være viktig at driften av pukkverket planlegges slik at en unngår vesentlige ulemper for et eventuelt reservat.

Vi er også bekymret for eventuelle kanteffekter utvidelse av pukkverket vil ha inn mot et eventuelt verneområde. Kanteffekter er påvirkninger omgivelsene har på en naturtype eller et viktig leveområde for ulike arter. Erfaringsmessig gir ny bebyggelse og pukkverk svært negative kanteffekter. Eksempler på kanteffekter kan være støy, støvflukt, forskjeller i temperatur, luftfuktighet og solinnstråling. Massehåndtering og utvidet drift i området kan også gi spredning av fremmede arter. Ofte kan en blanding av menneskeskapte og naturlige kanteffekter virke samtidig. Noen kanteffekter trenger lenger inn i et område enn andre. Vi forventer at konsekvensene for et eventuelt verneområde og naturtypene her utredes som en del av planarbeidet.

Vi ber om at de nye opplysningene blir tatt inn i saken og hensyntatt. Vi anbefaler at Asker kommune gjennomfører en ny, begrenset høring av planforslaget på bakgrunn av vesentlig ny informasjon.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef

Eldfrid Engen
seniorrådgiver

Klima- og miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Skogverntilbud Husebykollen

Kopi til:

Asker kommune v/ Peder Edward Brand

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Klima- og miljøvernavdelingen
Postboks 325
1502 Moss

Sendes til sfovpost@statsforvalteren.no, eldfrid.engen@statsforvalteren.no,
solfrid.marthiniussen@statsforvalteren.no

Kongsberg 11/5-2023

Tilbud om frivillig vern av skog, Husebykollen, Asker kommune

På vegne av skogeiere oversendes tilbud om frivillig vern av skog på Husebykollen i Asker kommune. Signerte tilbudsbrev følger vedlagt.

Områdenavn	Husebykollen				
Er tilbudet en utvidelse av eksisterende verneområde?	Nei		Dersom ja, hvilket verneområde?		
Kommune(r)	Asker		Fylke(r)	Viken	
Antall eiendommer berørt	5	Berørte eiendommer (g.nr/b.nr)	Se vedlagt eierliste		
Hjemmelshaver(e)	Se vedlagt eierliste				
Totalt tilbud areal i dekar	279	Anslått skogareal i dekar	279	Anslått produktivt skogareal i dekar	270

Vilkår for vernet fremgår av vedlagte tilbudsbrev.

Tilbudt areal ligger ryddig arrondert, i hovedsak sydvendt på Husebykollen nær Filtvedt i Asker kommune. Totalareal ca. 280 dekar. I den vestlige delen er det naturtype viktig bekkekløft, med høye boniteter. Resten av arealet domineres av svært viktig naturtype, med rik edelløvskog og rasmark lindeskog. Det er også nøkkelbiotop registreringer på store deler av arealet. Det er få spor etter skogsdrift i nyere tid. Det er kulturminner i område knyttet til tidligere tiders bergverk. Skjerp, bruddsteinshauger, og ferdselsårer.

Skogeier(ne) har gitt Viken Skog SA i oppdrag å oversende dette tilbudet, samt å være skogeiers kontaktledd mot vernemyndighetene og å forestå forhandlinger om betingelser og grunnlag for inngåelse av avtale om frivillig vern. Alle tilbakemeldinger og drøftinger om detaljer i det fremlagte tilbudet skal tas opp og avklares med Viken Skog SA, så fremt ikke annet er avtalt.

Det bes om tilbakemelding på dette tilbudet innen 1 måned, og at nødvendige avklaringsmøter avtales så raskt som mulig.

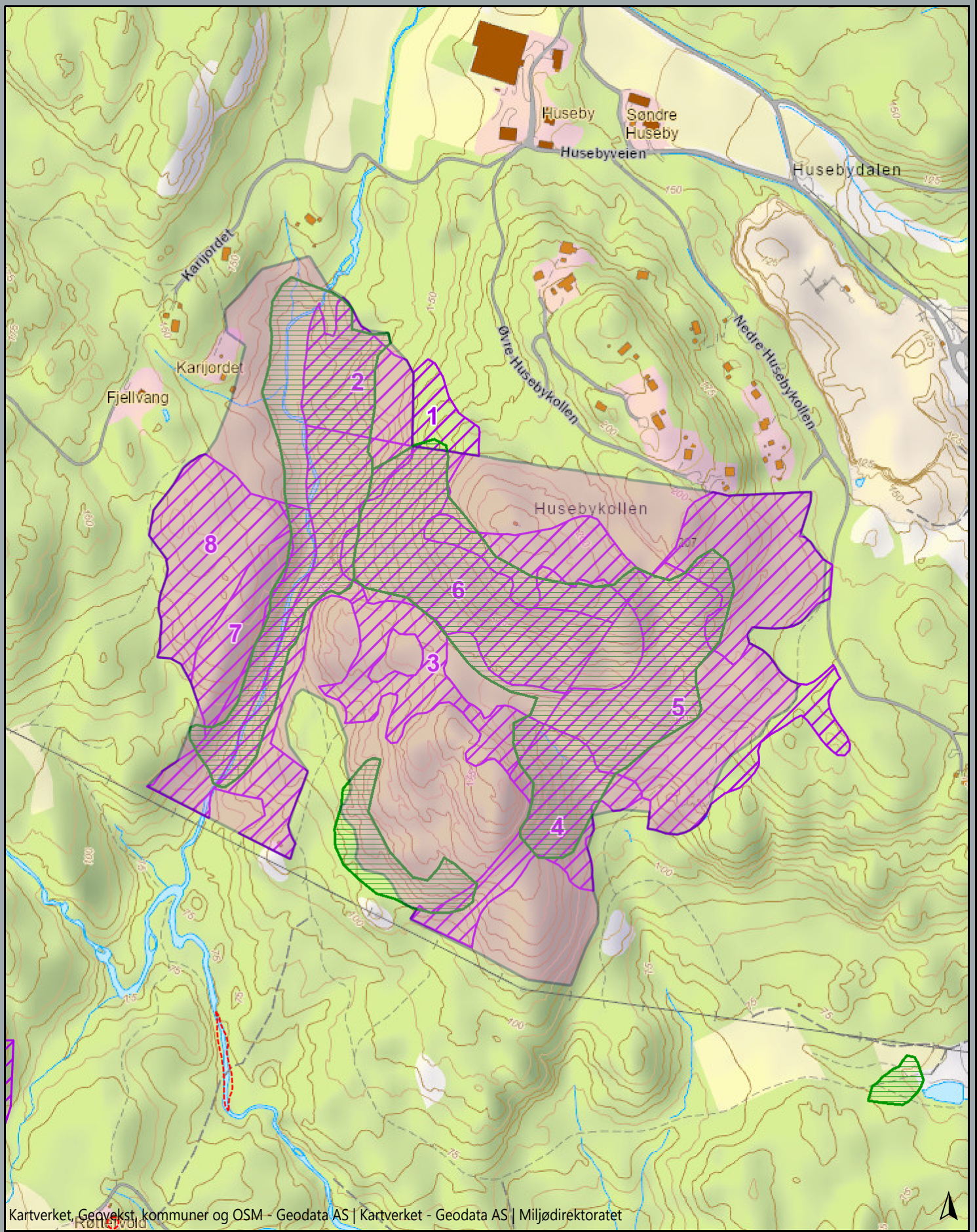
Med vennlig hilsen
Viken Skog SA

Anders Wåla
Seniorrådgiver
Mobil: 97113005
e-post: awaa@viken.skog.no

Vedlegg: Tilbudsbrev fra skogeiere
Kart med avgrensning av tilbudt areal
Eierliste
Shapefil med avgrensning av tilbudt areal

Kopi: Skogeiere heidisagmoen@gmail.com
bentbjornstad@outlook.com
mbr-e@online.no
slinnes@hotmail.com
post@graffgartneri.no

Asker kommune post@asker.kommune.no
petter.hoistad@asker.kommune.no
Miljødirektoratet post@miljodir.no, pal.klevan@miljodir.no
Norges Skogeierforbund post@skog.no, ida.aaro@skog.no
Asker og Bærum Skogeierlag post@hauger-gard.no
Viken Skog tkar@viken.skog.no

Husebykoll
en Asker

Notat

Vår referanse
22/09750-9

Vår saksbehandler
Peder Edward Brand

Dato
09.10.2023

Til: Utvalg for plan og byggesak

Fra: Kommunedirektøren

Notat - Reguleringsplan for Hurum Pukkverk – Hurum Pukk AS

Grunneier trekker tilbud om vern av skog

Den 27.09.2023 mottok Asker kommune brev der statsforvalter informerer om at eier av skogen på eiendom 346/1, har valgt å trekke sitt tilbud om frivillig vern av skogen som overlapper med planområdet for Hurum Pukkverk.

Området som går videre i vurderingen for vern ligger på naboeiendommen 346/2. Dette området er utenfor planområdet for reguleringsplanen. Avstanden fra planområdet til det aktuelle verneområdet er ca. 100 meter.

Statsforvalter anmoder om at planens konsekvenser for nærliggende naturverdier og mulig naturreservat utredes i planprosessen. Statsforvalterens brev datert 27.09. ble videresendt til forslagstiller den 28.09. Kommunen oppfordret forslagstiller om å gjøre en enkel analyse av hvordan pukkverket kan påvirke tilstøtende naturverdier i et mulig naturreservat.

Forslagstiller ved Asplan Viak har i brev til kommunen datert 05.10.2023 gitt en kortfattet redegjørelse for mulige konsekvenser utvidelsen av pukkverket kan ha for naturverdiene statsforvalter vurderer å verne. Forslagstiller henviser til gjennomført konsekvensvurdering. Statsforvalter har ikke hatt innvendinger til vurderingene av naturverdiene da planforslaget var til offentlig ettersyn. Forslagstiller påpeker at naturverdien ligger nære dagens bruddkant og at den ikke ser ut til å ta skade av dagens pukkverksdrift.

Vedlegg:

Endret tilbudsareal for skogvern – Husebykollen Asker

Orientering om forholdet til naturverdier og kantsoneeffekter

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

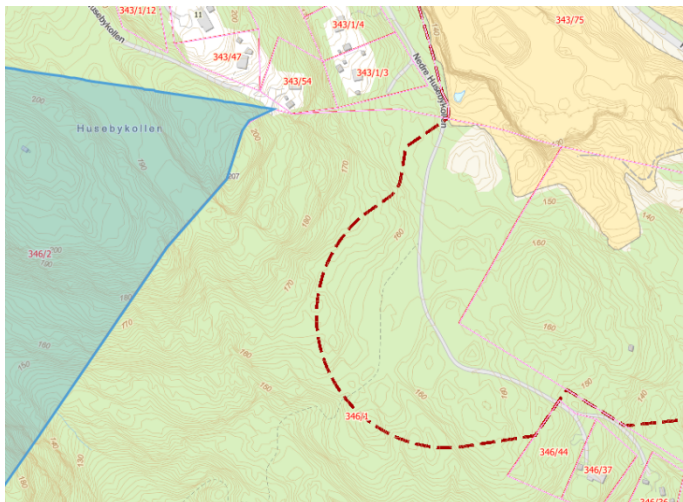
Saksbehandler, innvalgstelefon
Eldfrid Engen, 32266809

Endret tilbudsareal for skogvern - Husebykollen i Asker

Vi viser til vårt brev 15.09.2023 om utredning av skogvern på Husebykollen.

Vi vil informere om at tilbudsområdet for skogvern på Husebykollen er endret ved at en av skogeierne har trukket tilbudet om vern. Se kartskissen nedenfor der blått felt viser ny avgrensning av tilbudsområde. Dette innebærer at det blir noe avstand mellom et eventuelt verneområde og foreslått utvidelse av pukkverket.

Naturverdiene er imidlertid godt beskrevet i konsekvensutredningen, og effekten for naturverdier og et mulig naturreservat må utredes gjennom planprosessen.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Eldfrid Engen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Asker kommune v/ Peder Edward Brand

Asker kommune
v/Planavdelingen
Att: Peder Edward Brand

Sandvika, 05.10.2023
Vår ref. 611263-01

Hurum pukk – detaljregulering – orientering om forholdet til naturverdier og kantsoneeffekter

Vi viser til korrespondanse med saksbehandler Peder E. Brand rundt pågående plansak for Hurum pukk – detaljregulering, som er i samsvar med kommuneplanens arealdel. Parallelt med kommunal annengangsbehandling har Statsforvalteren opplyst om at det pågår et arbeid med frivillig skogvern på deler av eiendommen som planforslaget omfatter, jf. brev datert 5.9.23. Etter nærmere vurderinger og dialog i saken, er det imidlertid avklart at det likevel ikke er aktuelt med frivillig skogvern på den eiendommen som planområdet berører, jf. brev fra Statsforvalteren til Asker kommune, datert 27.9.23.

Vi vil omtale tre ulike brev fra Statsforvalteren videre i dokumentet:

- Statsforvalterens uttalelse til offentlig ettersyn av planforslaget, datert 22.9.2022
- Statsforvalterens orientering om frivillig skogvern, datert 5.9.2023
- Statsforvalterens orientering om redusert areal for frivillig skogvern, datert 27.9.2023

Statsforvalteren har i sistnevnte brev kommentert blant annet følgende:

«Naturverdiene er imidlertid godt beskrevet i konsekvensutredningen, og effekten for naturverdier og et mulig naturreservat må utredes gjennom planprosessen.»

Planforslaget er konsekvensutredet, og det er gjennomført naturtypekartlegging. Kapittel 4 i planbeskrivelsen inneholder en vurdering av bruddutvidelsen og konsekvenser denne får for de dokumenterte naturverdiene. Statsforvalteren har gitt uttalelse til offentlig ettersyn av planforslaget med konsekvensutredning, datert 22.9.2023. Statsforvalteren har sin uttalelse *ikke* kommet med bemerkninger til vurderingen av/konsekvenser for naturmiljø, inkludert hensynet til de aktuelle naturverdiene (rik edelløvsog).

Statsforvalteren har i sitt brev datert 27.9.23 kommentert at det kan være aktuelt å etablere et fremtidig naturreservat innenfor arealet som er under vurdering for frivillig skogvern.

Statsforvalteren sier i samme brev at «*effekten for naturverdier og et mulig naturreservat må utredes gjennom planprosessen*». Som påpekt tidligere, er planforslaget konsekvensutredet, og Statsforvalter har ikke hatt innvendinger til planforslaget og konsekvensutredningen til offentlig ettersyn.

Vi oppfatter derfor at det som kan være aktuelt å utdype i denne sammenheng gjelder vurdering av kantsoneneffekter, utenfor planområdet, i og med at det mulige verneområdet vi ligger i en avstand på ca. 140 meter fra fremtidig bruddkant i det foreliggende planforslaget. Vi vil understreke at forholdet til naturtypen og konsekvenser av planforslaget er utredet/redegjort for i planbeskrivelsen, men vil her likevel kort gjengi hvordan vi vurderer mulig kantsonepåvirkning nå i siste fase av planarbeidet før annengangsbehandling.

Av mulige konsekvenser for et framtidig naturreservat i Husebykollen, er endret vannhusholdning/drenering av grunnen den mest sannsynlige kilden til negativ påvirkning. Støvavsetninger på vegetasjon kan også være en teoretisk risiko. Avstanden fra planlagt bruddkant til et framtidig reservat, med de grensene Statsforvalteren skisserer i sitt brev av 27.9.23, er ca. 140 m på det nærmeste punktet. Med vår kunnskap om berggrunnen og sprekkesystemer der, vurderer vi at dreneringsrisikoen fra det mulige naturreservatet og nordover er begrenset. Vi vil her påpeke at avstanden fra dagens bruddkant til den registrerte naturtypen på det minste er ca. 50 m. Kartleggingen har ikke påvist eller påpekt tørkeskader på denne vegetasjonen. Dagens situasjon viser for øvrig at det er frisk vegetasjon svært tett på bruddkanten langs store deler av bruddet. Det er heller ikke påpekt støvavsetninger. Slike effekter vil for øvrig først og fremst være sannsynlige under sprenging av det øverste laget (pallen), mens man ved videre drift vil bevege seg suksessivt lenger unna naturtypen og ned i terrenget.

Vår vurdering er at en kantsoneneffekt kun vil kunne påvirke naturtypelokaliteten inntil 10-20 meter fra fremtidig bruddkant. Den direkte påvirkningen på naturtypen, som er kartlagt og konsekvensutredet som del av planarbeidet, er vurdert med tanke på prinsippet med samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10. Vår vurdering er derfor at avstanden mellom planlagt utvidelse og et mulig framtidig naturreservat fullt ut ivaretar behovet for en buffersone, slik Statsforvalteren nevner i sitt brev 05.09.2023 (omtalen av kanteffekter).

Med vennlig hilsen

Asplan Viak AS

Roy E. Nesheim,

Planlegger

Saksframlegg

Arkivsak
23/17681-1

Saksbehandler
Trine Beate Groven

Behandles av
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
07.11.2023
14.11.2023

Oppnevning av kommunale vigslere

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Med hjemmel i ekteskapsloven § 12 oppnevnes følgende personer som kommunale vigslere:
 - Hege Damm Schwarz
 - Hege Ophus
 - Kristine Andenæs
 - Trine Beate Groven
 - Espen Greftegreff Halvorsen
 - Ingvild Hjortdahl Becke
 - Jon Bakkerud
 - Kristin Opsahl
2. Vedtaket gjelder fra og med 1. desember 2023.

Fra samme dato oppheves kommunestyrets vedtak av 12.11.2019 om oppnevning av vigslere.

1. Sammendrag og konklusjon

Ifølge ekteskapsloven § 12 har ordfører og varaordfører i kommunen vigselmyndighet. Kommunestyret kan i tillegg selv oppnevne kommunalt ansatte eller folkevalgte som vigslere.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

1. januar 2018 overtok kommunene ansvaret for borgerlige vigslere. Tidligere lå denne myndigheten hos tingretten.

Asker kommune gjennomfører årlig i overkant av 100 borgerlige vigslere. Fra 1.1. 2020 har kommunen hatt 8 oppnevnte vigslere, i tillegg til ordfører og varaordfører som har vigselsrett direkte etter ekteskapsloven § 12. To av de oppnevnte vigslerne har avsluttet sitt arbeidsforhold i kommunen etter at de ble oppnevnt.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsdimensjonene kommenteres ikke særskilt i denne saken.

4. Tidligere behandling

Kommunestyret behandlet i sitt møte 12.11.2019 (sak 24/19) sak om «Oppnevning av vigslere».

5. Kommunedirektørens vurdering

Ordfører og varaordfører har vigselsrett ifølge ekteskapsloven § 12. Med det antallet borgerlige vigslere man kan forvente i Asker, må kommunen ha flere vigslere. Disse må oppnevnes av kommunestyret selv.

Kommunedirektørens vurdering er at det bør være kommunalt ansatte, og ikke folkevalgte, som oppnevnes som kommunale vigslere. Begrunnelsen for dette er at vigslere bør være nøytrale personer som kan vie alle, uansett brudeparets eventuelle politiske ståsted. Vigslere må dessuten være tilgjengelige på dagtid, særlig på fredager. Dette tilsier også at det er hensiktsmessig å benytte ansatte i rollen som vigslere.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksprotokoll

Arivsak
23/17681

Saksbehandler
Trine Beate Groven

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
07.11.2023	171/23
14.11.2023	68/23

Oppnevning av kommunale vigslere

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 171/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

- Med hjemmel i ekteskapsloven § 12 oppnevnes følgende personer som kommunale vigslere:
 - Hege Damm Schwarz
 - Hege Ophus
 - Kristine Andenæs
 - Trine Beate Groven
 - Espen Greftegreff Halvorsen
 - Ingvild Hjortdahl Becke
 - Jon Bakkerud
 - Kristin Opsahl
- Vedtaket gjelder fra og med 1. desember 2023.

Fra samme dato oppheves kommunestyrets vedtak av 12.11.2019 om oppnevning av vigslere.

Saksprotokoll

Arivsak
23/17681

Saksbehandler
Trine Beate Groven

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	07.11.2023	171/23
2 Kommunestyret	14.11.2023	68/23

Oppnevning av kommunale vigslere

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 68/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Med hjemmel i ekteskapsloven § 12 oppnevnes følgende personer som kommunale vigslere:
 - Hege Damm Schwarz
 - Hege Ophus
 - Kristine Andenæs
 - Trine Beate Groven
 - Espen Greftegreff Halvorsen
 - Ingvild Hjortdahl Becke
 - Jon Bakkerud
 - Kristin Opsahl
2. Vedtaket gjelder fra og med 1. desember 2023.

Fra samme dato oppheves kommunestyrets vedtak av 12.11.2019 om oppnevning av vigslere.

Saksframlegg

Arkivsak
23/20042-1

Saksbehandler
Trine Beate Groven

Behandles av
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
07.11.2023
14.11.2023

Søknad om midlertidig fritak fra folkevalgte verv - Martin Berthelsen (SV)

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Martin Berthelsen innvilges fritak fra sine folkevalgte verv i perioden 15.11.2023 - 30.6.2024.
2. Une Borg Kjølseth (SV) rykker opp som fast medlem av kommunestyret i denne perioden.
3. Eventuelt:

----- velges som fast medlem i KS Fylkesmøte Akershus, for felleslisten MDG,SV,R, Sp i denne perioden.

1. Sammendrag og konklusjon

Martin Berthelsen (SV) har søkt om midlertidig fritak fra sine folkevalgte verv i kommunen fram til juni 2024.

I henhold til kommuneloven § 7-9 andre ledd anbefaler kommunedirektøren at Berthelsen innvilges fritak for den omsøkte perioden.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Martin Berthelsen (SV) har i epost av 16.10.2023 til politisk sekretariat søkt om midlertidig fritak fra sine folkevalgte verv fram til juni 2024. Søknaden er begrunnet med velferdsmessige forhold, som er dokumentert.

Berthelsen er valgt inn som fast medlem til kommunestyret for SV for perioden 2023-2027. Han er i tillegg valgt som fast representant til KS Fylkesmøte Akershus, på fellesliste MDG, SV, R, Sp.

SV har tre faste medlemmer av kommunestyret. Første varamedlem for SV til kommunestyret, Une Borg Kjølseth, rykker opp som midlertidig fast medlem av kommunestyret, dersom Martin Berthelsen får innvilget fritak. De øvrige varamedlemmer rykker ett hakk opp på listen.

Kommunestyret kan velge settemedlem for Berthelsen for felleslisten MDG, SV, R, Sp til KS Fylkesmøte Akershus. Dersom det ikke velges settemedlem, møter første varamedlem for felleslisten, Hanne Lisa Matt (MDG) i Berthelsens fravær. Valg til KS' organer reguleres ikke av kommuneloven, men av vedtektene for KS, vedtatt av Landstinget.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsdimensjonene kommenteres ikke i saken.

4. Tidligere behandling

Saken er ikke tidligere behandlet.

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren anbefaler at Martin Berthelsen innvilges fritak fra sine folkevalgte verv for den omsøkte perioden. Søknaden er begrunnet med velferdsmessige forhold som gjør det vanskelig for ham å skjøtte vervet uten vesentlig ulempe. Grunnlaget for søknaden var ikke kjent da Berthelsen samtykket til vervet som folkevalgt.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksprotokoll

Arivsak
23/20042

Saksbehandler
Trine Beate Groven

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
07.11.2023	172/23
14.11.2023	69/23

Søknad om fritak fra folkevalgte verv - Martin Berthelsen (SV)

Formannskapet har behandlet saken i møte 07.11.2023 sak 172/23

Behandling

Ander Nordmo (SV) foreslo Une Borg Kjølseth (SV) som fast medlem av KS Fylkesmøte Akershus.

Innstillingen, med Nordmos forslag, ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Martin Berthelsen innvilges fritak fra sine folkevalgt verv i perioden 15.11.2023 - 30.6.2024.
2. Une Borg Kjølseth (SV) rykker opp som fast medlem av kommunestyret i denne perioden.
3. Une Borg Kjølseth (SV) velges som fast medlem i KS Fylkesmøte Akershus, for fellelisten MDG,SV,R, Sp i denne perioden.

Saksprotokoll

Arivsak
23/20042

Saksbehandler
Trine Beate Groven

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
07.11.2023	172/23
14.11.2023	69/23

Søknad om fritak fra folkevalgte verv - Martin Berthelsen (SV)

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 69/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Martin Berthelsen innvilges fritak fra sine folkevalgt verv i perioden 15.11.2023 - 30.6.2024.
2. Une Borg Kjølseth (SV) rykker opp som fast medlem av kommunestyret i denne perioden.
3. Une Borg Kjølseth (SV) velges som fast medlem i KS Fylkesmøte Akershus, for felleslisten MDG,SV,R,Sp i denne perioden.

Saksframlegg

Arkivsak
23/19890-1

Saksbehandler
Trine Beate Groven

Behandles av
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
07.11.2023
14.11.2023

Styrer, råd og utvalg - valg av medlemmer for perioden 2023-2027

Forslag til vedtak:

1. Kommunestyret godkjenner valgkomiteens innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til styrer, råd og utvalg.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunestyret hadde sitt konstituerende møte 17.10.2023. I møtet ble det gjennomført valg til følgende folkevalgte organer:

- Medlemmer og varamedlemmer til formannskapet
- Medlemmer, varamedlemmer, leder og nestleder til kontrollutvalget
- Medlemmer, varamedlemmer, leder og nestleder til hovedutvalgene:
 - Utvalg for oppvekst
 - Utvalg for velferd
 - Utvalg for samfunnstjenester
 - Utvalg for medborgerskap
 - Utvalg for plan og byggesak
- Medlemmer, varamedlemmer, leder og nestleder til klageutvalget
- Medlemmer og varamedlemmer til lovpålagte medvirkningsråd:
 - Eldrerådet
 - Råd for personer med funksjonsnedsettelse
 - Ungdomsrådet

I denne saken legger ordfører fram for formannskapet, og deretter kommunestyret, sak om oppnevning av medlemmer og varamedlemmer til diverse styrer, råd og utvalg.

Valgkomiteens innstilling i saken legges fram for kommunestyret i møte 14. november. Ordfører anbefaler at valgkomiteens innstilling vedtas.

Ordfører viser også til egen sak «Stiftelser og legater – valg av medlemmer for 2023-2027». Den saken legges kun fram for formannskapet. Valgkomiteens innstilling legges fram for formannskapet i møte 7. november.

Valgkomiteens innstilling vil gjelde følgende verv:

1	Asker og Bærum brann og redning IKS	Representantskapet	1 medlem/ 2 varamedlemmer
2	Asker og Bærum Vannverk IKS	Representantskapet	1 medlem/ 2 varamedlemmer
3	Glitrevannverket IKS	Representantskapet	1 medlem/ 2 varamedlemmer
4	VIKUS IKS	Representantskapet	1 medlem/ 2 varamedlemmer
5	Asker kirkelige fellesråd	Rådet	1 medlem/ personlig varamedlem
6	Konfliktrådets oppnevning utvalg	Utvalget	1 medlem/ personlig varamedlem
7	Markarådet	Rådet	1 medlem (Bærum velger varamedlem)
8	Oslofjorden friluftsråd (OF)	Årsmøtet	3 medlemmer/ personlige varamedlemmer
9	Oslo og omland friluftsråd (OOF)	Årsmøtet	3 medlemmer/ personlige varamedlemmer
10	Interkommunalt politisk råd Asker og Bærum	Rådet	3 medlemmer/ varamedlemmer
11	Osloregionen interkommunalt politisk råd	Rådet	1 medlem/ varamedlemmer
12	Asker kommunale Pensjonskasse	Styret	5 medlemmer/ 2 uten tilknytning til kommunen

Lene W. Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivsak
23/18477-1

Saksbehandler
Hilde Schjelderup Leirmo

Behandles av
Utvalg for oppvekst
Kommunestyret

Møtedato
31.10.2023
14.11.2023

Tilstandsrapport for Barneverntjenesten i Asker kommune 2023

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Tilstandsrapport for Barneverntjenesten 2023 tas til orientering.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunedirektøren legger i denne saken fram Barneverntjenesten i Asker sin tilstandsrapport for 2023. Rapporten beskriver status tjenesten og peker på forbedringsområder.

I tilstandsrapporten for 2023 sammenlignes Barneverntjenesten i Askers tjenesteprofil med andre kommuner som inngår i KS sitt ASSS-samarbeid (Aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner). Sammenligningen viser at barnevernet i Asker har mange resultat nær snittet. Dette vurderes som godt i en slik stor sammenligning. Profilen speiler at Asker er en kommune med relativt gode levekår.

Asker kommune har en ønsket profil på Barneverntjenesten når det gjelder tiltak i familien, og ligger lavt på tiltak utenfor familien sammenlignet med andre kommuner. Det er ønskelig at tiltakene skal være minst mulig inngripende for barna, i tråd med intensjonen i barnevernsreformen.

Barnevernet har i første halvdel av 2023 erfart en økning i alvorlige og kostnadskrevenende barnevernssaker. To tendenser som kommer fram i barnevernets risikovurdering, er økt omfang av problematikk knyttet til kriminalitet og rus i ungdomsmiljøet i Asker samt økt risiko knyttet til alvorlig psykiatrisk problematikk blant ungdom. Rapporten peker både på strukturelle forklaringsfaktorer, og på faktorer som økt rusproblematikk hos ungdom og foreldre.

Mens antallet meldinger til barnevernet har blitt redusert på nasjonalt nivå, har antallet nye meldinger i Asker en svak økning de siste to årene. Denne utviklingen ser ut til å fortsette i 2023. Samlet utgjør meldinger med voldsproblematikk 35-40 pst. Meldinger med problematikk knyttet til omsorgssvikt har en økende tendens.

De siste to årene har Barneverntjenesten lagt mye arbeid i tilpasninger og utvikling av drift og arbeidsmetoder som følge av kommunesammenslåingen og innføringen av barnevernreformen. Dette arbeidet fortsetter også framover.

Tilstandsrapporten viser at tjenesten har stabil økonomi, og håndterer sitt oppdrag innenfor dagens økonomiske rammer. Rapporten viser et mindreforbruk, som primært knyttes til redusert bruk av akutt plassering på institusjon og langvarige institusjonsplasseringer.

Barnevernsfaglig strukturkvalitet handler om omfang av eksempelvis meldinger og tiltak. Barnevernsfaglig prosesskvalitet omhandler hvordan barnevernet gjennomfører sitt arbeid i tråd med lover og føringer, som for eksempel å overholde frister og etablere tiltaksplaner. Struktur- og prosesskvaliteten er god og stabil.

Resultatkvalitet handler bl.a. om ventetid og barnevernssaker som kommer i retur som gjengangersaker. Resultatkvaliteten er under forbedring, og det settes stadig mer fokus på dette. Få andre barneverntjenester måler denne typen kvalitet.

Personalsituasjonen i Barneverntjenesten har vært preget av høy turnover og høyt sykefravær. Så langt i 2023 er turnover betydelig redusert sammenlignet med 2022. Sykefraværet er likevel fortsatt høyt. Dette samsvarer også med utviklingen generelt etter koronapandemien. Barneverntjenesten følger med på utviklingen gjennom interne analyser og medarbeiderundersøkelsen 10 faktor.

I tilstandsrapporten identifiserer Barneverntjenesten tre områder for forbedring:

- Samhandling med andre tjenester og brukere, bl.a. med fokus på forebygging.
- Etablere ny organisering og forbedrestyring og kontroll, bl.a. med fokus på intern drift og oppfølging av tidligere igangsatt forbedringsarbeid.
- Fokus på bl.a. arbeidsmiljøet, strategisk og helhetlig kompetansetilbud til ansatte og et bedre partssamarbeid.

Kommunedirektøren anbefaler at vedlagte tilstandsrapport for Barneverntjenesten tas til orientering

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Det er lovbestemt at kommunestyret minst en gang i året skal få framlagt politisk sak om tilstanden i barneverntjenesten (barnevernloven § 2-1 siste ledd). Formålet med tilstandsrapporten er å gi kommunestyret god innsikt i kvalitet, tilstand, utfordringer, utvikling og viktige problemstillinger i barneverntjenesten.

Kommunens øverste politiske og administrative ledelse har det overordnede ansvaret for barneverntjenesten. Kommunen har ansvar for styringen av barnevernet, og for å ha en systematisk kontroll som sikrer at den kommunale barneverntjenesten utfører sitt arbeid i tråd med regelverket. Videre kan tilstandsrapporten legge grunnlaget for dialog om prioriteringer. Barneverntjenesten skal være mest mulig transparent for innbyggere og samarbeidende virksomheter.

Tilstandsrapporten for 2023 viser at Barneverntjenesten ivaretar sine oppgaver på en god måte. Rapporten viser at det er områder hvor det er behov for forbedring. I rapporten redegjøres det for strategiske grep og tiltak i forbedringsarbeidet.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

FNs bærekraftsmål nr. 3 er knyttet til at alle skal ha god helse og livskvalitet uansett alder. Asker kommune skal vektlegge helsefremmende og forebyggende arbeid og aktivitet.

Med en tilstandsrapport som vektlegger forbedringsbehov i barneverntjenesten, kan kommunen forbedre styringen og utviklingen av barneverntjenesten spesielt, og oppvekstfeltet generelt. Målet med forbedringene i barneverntjenesten er å sikre at barn og familiene opplever tjenestens tiltak som gode, nyttige og treffsikre.

4. Tidligere behandling

Saken er ikke tidligere behandlet.

5. Kommunedirektørens vurdering

Redegjørelsen om tilstanden i Barneverntjenesten i Asker gir et godt innblikk i en viktig del av kommunens ansvarsområde. Rapporten beskriver både status og forbedringsområder.

Kommunedirektøren vil bemerke at Barneverntjenesten har en stabil økonomi og håndterer sitt oppdrag innenfor de gitte økonomiske rammer. Når det gjelder personalsituasjonen, er turnover betydelig redusert så langt i år sammenlignet med i fjor, samtidig som sykefraværet fortsatt er høyt. Det er god kompetanse og faglig kvalitet i Barneverntjenesten i Asker. Vi har en ønsket tjenesteprofil med flere tiltak i hjemmet, og færre mer inngripende tiltak utenfor hjemmet. Av hensyn til barnets beste, er det ønskelig med andre løsninger enn plassering på institusjon. Dette er i tråd med intensjonen i barnevernreformen.

Kommunedirektøren mener at tilstanden i Barneverntjenesten er godt beskrevet og anbefaler at rapporten tas til orientering.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Tilstandsrapport Barneverntjenesten 2023

Saksprotokoll

Arivsak
23/18477

Saksbehandler
Hilde Schjelderup Leirmo

Behandlet av
1 Utvalg for oppvekst
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
31.10.2023	26/23
14.11.2023	

Tilstandsrapport for barneverntjenesten i Asker kommune 2023

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 31.10.2023 sak 26/23

Behandling

Leder Holter-Schøyen (V) innledet til saken.

Virksomsleder barnevern Carl Magnus Hammarstöm og rådgiver Innsats og mottak Nina Stensen Sveaas presenterte saken og svarte på spørsmål.

Enstemmig tatt til orientering.

Innstilling

1. Tilstandsrapport for Barneverntjenesten 2023 tas til orientering.

Saksprotokoll

Arivsak
23/18477

Saksbehandler
Hilde Schjelderup Leirmo

Behandlet av
1 Utvalg for oppvekst
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
31.10.2023	26/23
14.11.2023	71/23

Tilstandsrapport for barneverntjenesten i Asker kommune 2023

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 71/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tilstandsrapport for Barneverntjenesten 2023 tas til orientering.

**Asker
kommune**

Tilstandsrapport 2023 for Barneverntjenesten

Innholdsfortegnelse

1. Om tilstandsrapporten	4
2. Tjenesteprofil	4
3. Barneverns- og oppvekstreform	5
3.1 Lovendringer.....	5
3.2 Barnevernreform - også kalt en oppvekstreform.....	6
3.3 Samhandling og brukerperspektiv	6
4. Presentasjon av virksomheten	7
4.1 Lov om barnevern – Barnevernloven	7
4.2 Metode og arbeidsmåter i Barneverntjenesten i Asker	7
4.3 Organisering av Barneverntjenesten.....	8
5. Styring	10
5.1 Delegasjon og operativ ledelse	10
5.2 Den barnevernsfaglige kvaliteten.....	10
5.3 Kvalitetssystemet SIMPLI	11
5.4 Økonomi	11
5.5 Personalansvar og MBM	11
6. Fremtidsutsikter	12
6.1 Barneverns- / oppvekstreform	12
6.2 Økonomi	12
6.3 Personalsituasjon – HMS	13
6.4 Den barnevernsfaglige kvaliteten.....	14
6.5 Tjenesteutvikling	14
6.6 Digitalisering.....	14
7. Rapportering på kvalitet - Barnevernsfaglig kvalitet	15
7.1 Meldinger	15
7.1.1 Hvem melder om behov for barnevernstjenester?	16
7.1.2 Hva omhandler meldingene?	17
7.1.3 Alle meldinger blir ikke undersøkt	17
7.2 Undersøkelser	18
7.3 Tiltak, inngripende plasseringer eller tiltak i familien?	19
7.4 Tiltaksplaner og oppfølging	20
7.5 Ettervern.....	21
7.6 Fosterhjem – beredskapshjem	21

7.7	Resultatkvalitet - skapes verdi for brukeren?	22
7.7.1	Andel gjengangersaker	23
7.7.2	Ventetid	24
7.7.3	Plasseringsdøgn	24
7.8	Saksbehandling – klager på kvalitet	25
7.9	Kvalitet økonomi	26
7.9.1	Prioritering – hvor mye ressurser tildeles barnevernet?	26
7.9.2	Produktivitet/enhetskostnader – hvordan driftes barnevernet?	27
7.10	Kvalitet – Personal	29
7.10.1	Arbeidsbelastning – kapasitet	29
7.10.2	Sykefravær og turnover	30
7.10.3	Kompetanse	31
8.	Innsatsteam - resultat og arbeid	32
9.	Forbedringsarbeid	34
9.1	Samhandling	34
9.2	Organisatorisk, styring og kontroll	35
9.3	Personal	35
9.4	Matrise for mål og forbedringsindikatorer	35

1. Om tilstandsrapporten

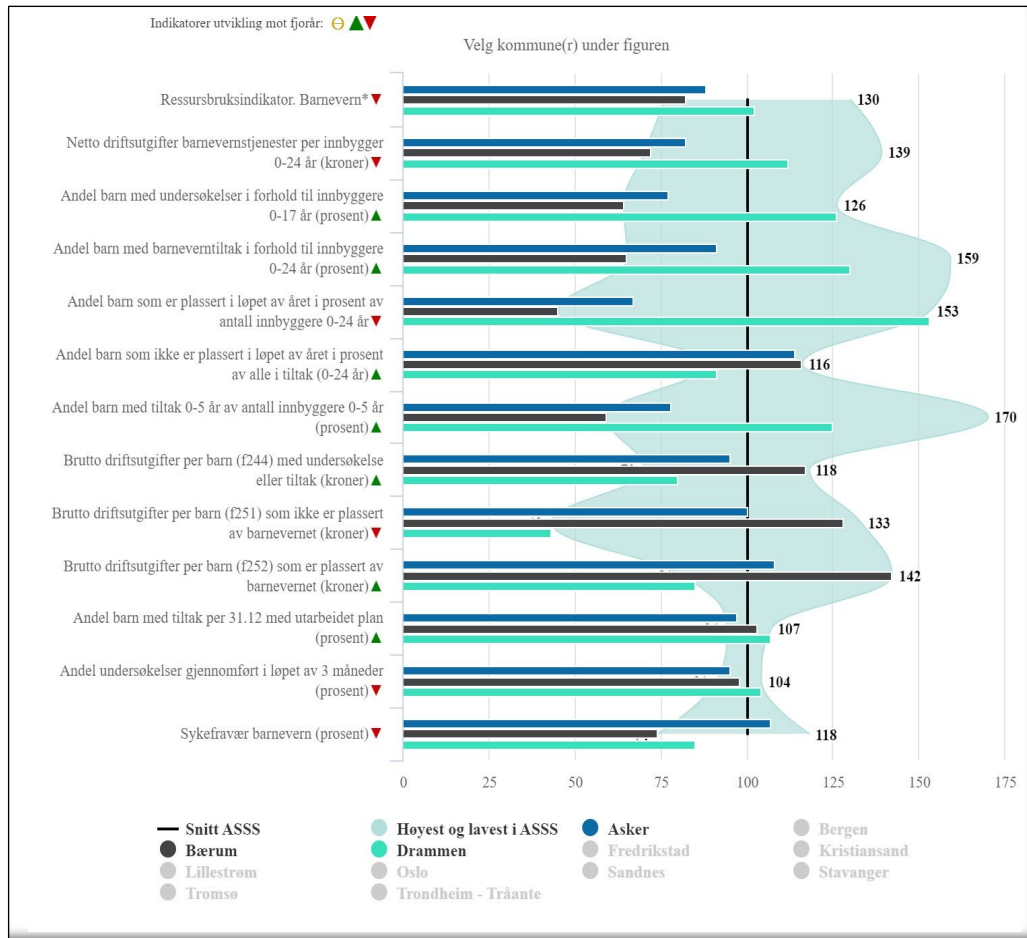
Fra 1.1.2021 er det lovbestemt at kommunestyret minst én gang i året skal få en redegjørelse om tilstanden i Barneverntjenesten. Formålet med en tilstandsrapport er å gi kommunestyret bedre innsikt i tilstand, utvikling og viktige problemstillinger i barnevernet. Målet er bedre prioriteringer og kontroll i kommunene.

Tilstandsrapporten skal skape mulighet for en god dialog mellom ledelsen av barnevernet, administrativ ledelse og politisk ledelse. Barnevernet ønsker å gi en beskrivelse og analyse med vekt på resultater, aktuelle utfordringer og hvordan nærmeste fremtid kan møtes.

I 2022 ble Asker kommune med i KS/ASSS-nettverkene, hvor de 12 største kommunene deltar. Den største delen av tjenestedataene hentes fra KOSTRA (*kommune-stat-rapportering*). Indikatorene viser *prioriteringer, dekningsgrader, produktivitet/enhetskostnader* og *kvalitet*. Tilstandsrapporten følger denne inndelingen, bortsett fra tema knyttet til kvalitet. Kvalitetsaspekter i tilstandsrapporten inndeles i tillegg i personal, barnevernsfaglig kvalitet og resultat kvalitet.

2. Tjenesteprofil

Basert på nøkkeltall, er det utarbeidet en samlet tjenesteprofil for Barneverntjenesten i Asker. I profilen sammenliknes Askers tall med kommuner i ASSS (KS/ASSS Aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner). Tallene viser at Asker ligger noe under gjennomsnittet sammenliknet med ASSS-kommunene (jf. svart vertikal linje), noe som vurderes som positivt. Profilen kan også sies å være en speiling av at Asker er en kommune med gode levekår. Det er dog noen indikatorer som barnevernet ønsker og forventer skal skille seg ut og se annerledes ut etter 2023 og frem over i tid. Disse tallene knytter seg blant annet til effekter av oppvekstreformen. Tilstandsrapporten kommenterer og beskriver gjennomgående disse resultatene i rapporten.

3. Barneverns- og oppvekstreform

3.1 Lovendringer

1.januar 2022 trådte endringer i barnevernloven i kraft. Endringene er kalt barnevernreformen.

Med barnevernreformen har kommunene fått et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet i kommunen.

Ansvar for barnevernet har vært delt mellom stat og kommune. En rekke utredninger og evalueringer av barnevernet har pekt på at:

- denne ansvarsdelingen har bidratt til utfordringer
- enkelte beslutninger tas langt fra brukerne
- uklare ansvarsforhold kan føre til uforutsigbarhet i tilbudet og samhandlingsutfordringer

Med barnevernsreformen har kommunene fått et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem. Egenandeler for statlige barnevernstiltak som akuttiltak og institusjoner har økt kraftig. Egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak er redusert, men det har liten reell effekt da dette brukes i begrenset grad.

Rammeoverføringene fra staten i forbindelse med barnevernreformen ligger lavere enn de faktiske utgiftene til barnevernet i kommunene. Det ligger således en forventning om at kommunene skal kunne drive barnevernet på en bedre og mer effektiv måte.

Kommunene har også fått et økt faglig ansvar, blant annet gjennom et helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjem. Barnevernet igangsatte 1. januar 2022 tiltak for å kunne levere på oppsatte mål og har arbeidet kontinuerlig med videreutvikling og tilpasset tiltakene sine. I denne Tilstandsrapporten kommer vi tilbake til hvordan dette gjøres og resultater så langt, både knyttet til faglig og økonomisk ansvar.

3.2 Barnevernreform - også kalt en oppvekstreform

Formålet med endringene som følge av reformen, er at de samlet sett skal gi et bedre barnevern, slik at flest mulig barn kan få tilpasset hjelp innenfor de ressursene barnevernet og kommunen disponerer. Endringene vil også gi kommunene sterkere insentiv til å arbeide forebyggende. Det statlige insentivet med reformen viser kommunene at det er en direkte sammenheng mellom forebyggende tjenesters arbeid og barneverntjenestens ressursbruk. Derfor kalles også Barnevernreformen en oppvekstreform.

Målene med barnevernsreformen er:

- Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging.
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov.
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt.
- Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv

I Barnevernloven § 3-1 gis det føringer for kommunens forebyggende arbeid:

Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier. Kommunestyret selv skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid etter første ledd. Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeid

Kommunestyret vedtok i mai 2023 en Temaplan for oppvekst *Å høre til*. Forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid for å lykkes med dette er sentrale innsatsområder i temaplanen. Den lovpålagte Plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer vil være forankret i temaplanen og legges frem for politisk behandling primo 2024.

Formålet med plan for forebygging er at den skal bidra til mer helhetlig planlegging og samordning av tjenester til barn og unge, med utgangspunkt i en samlet vurdering av ressurser og utfordringer i kommunen. Barnevernet har et stort eierskap til arbeidet blant annet da effektene av plan for forebygging har en direkte sammenheng med barnevernets resultater på flere områder, spesielt økonomi. Derfor bidrar barnevernet aktivt inn i arbeidet med plan for forebygging.

3.3 Samhandling og brukerperspektiv

Barnevernet har i sitt interne arbeid satt mere fokus på hvordan man kan samhandle bedre, men også bidra til økt kunnskap til hjelp for andre virksomheter. Det handler om fagkompetanse, men også om kunnskap hentet fra arbeid med strukturert analyse av bekymringsmeldinger.

Videre har barnevernet satt søkelys på forbedring knyttet til brukerperspektiv i det barnevernsfaglige arbeidet. Barnevernets brukerperspektiv fremkommer i dokumentasjon, i samtaler og involvering i beslutninger og vurderes å være god pr. i dag. Utviklingsarbeidet er knyttet til å involvere brukere mer i forbedringsarbeidet. Det arbeides både med å få på plass dialoggrupper med brukere og digitale løsninger for å fange opp konstruktive tilbakemeldinger.

Antall gjennomførte Familieråd er trolig den sterkeste objektive indikatoren på om barn, ungdom og familie har fått mulighet til reell innflytelse og medvirkning i sin egen barnevernssak. Tjenestens kompetanse heves kontinuerlig på dette område, og familieråd-modellen er sentral. Gjennomførte familieråd har økt betydelig i 2022 og er økende også i 2023.

Praktisk implementering av Helsedirektoratets føring om Nasjonalt forløp: Barnevern-kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og seksuell helse, tannhelse og rus, er å ses som et videre ledd av føringer/tiltak knyttet barnevernreformen som oppvekstreformen.

Bakgrunnen for Nasjonalt forløp er at barnevernsbarn har en høyere forekomst av helseplager enn barn ellers i befolkningen. Målet er at barn skal få bedre og mer treffsikker hjelp gjennom at barnevernet, og at helse -og omsorgstjenestene får et mer forpliktende samarbeid. Barn skal få kartlagt sine behov for helsehjelp og dermed få raskere og bedre hjelp tidligere. Dette arbeidet er sektorovergripende og vil derfor være forankret i flere tjenesteområder.

4. Presentasjon av virksomheten

4.1 Lov om barnevern – Barnevernloven

Barneverntjenesten er en lovpålagt tjeneste med rettighetsfestede tiltak til barn og unge. Vårt samfunnsoppdrag, mandat, ansvar og våre oppgaver er derfor nedfelt i Lov om barnevern.

Formålet med Lov om barnevern fremkommer i § 1-1:

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse.

Loven skal bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

4.2 Metode og arbeidsmåter i Barneverntjenesten i Asker

Som strategisk metode jobber barnevernet med en Lean-forståelse for å oppnå sitt formål. Lean- strategien er så enkel at det kan være vanskelig, da det grunnleggende er at man alltid må ta utgangspunkt i hva brukeren har behov for, og ikke hva barnevernet har å tilby. Klarer barnevernet å etablere det i alle faser av arbeidet, skapes en verdi og opplevelse hos brukeren og samarbeidspartnere som gir riktig sammenheng og en forutsetning for gode resultat.

Strategi og mål

Det overgripende strategien er å nå målet med å maksimere brukerens opplevde verdi innenfor de gitte lovmessige og økonomiske rammene. Understrategier for ledelse og intern styring er:

1. *helhetsforståelse*
2. *brukerens opplevde verdi*
3. *kontinuerlig forbedring*

Barnevernet forholder seg til flere lover. Forvaltningsloven er den mest sentrale i tillegg til Barnevernloven. Kommuneadvokaten samarbeider tett med barnevernet om mange ulike juridiske problemstillinger. Statsforvalteren er tilsynsmyndighet, rettssikkerhetsmyndighet og klageinstans for all myndighetsutøving i barnevernets arbeid.

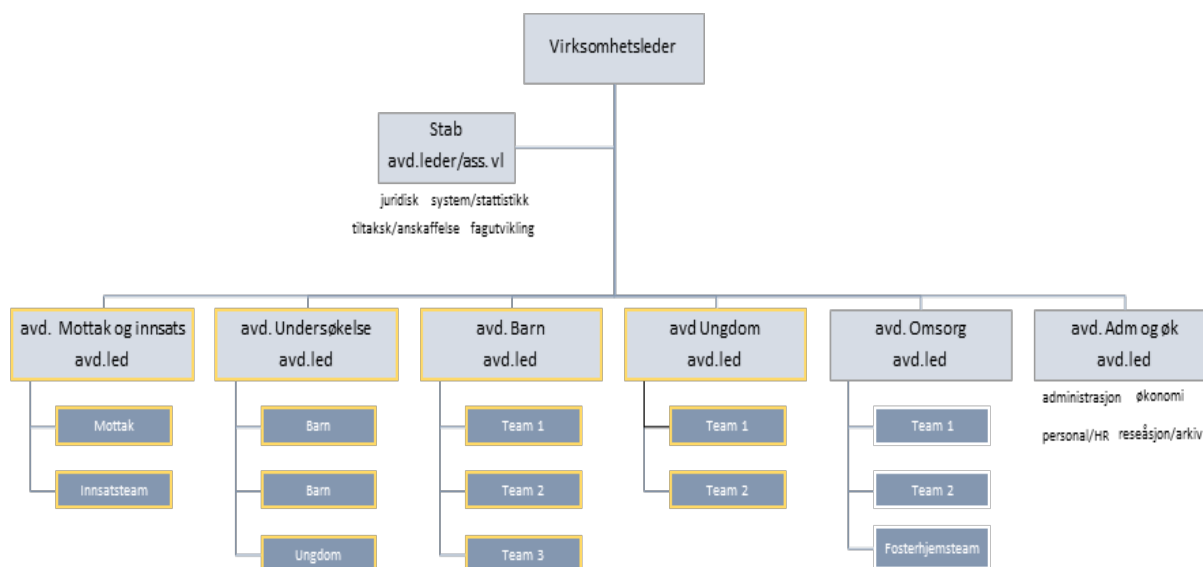
Andre mer driftsmessige organ barnevernet samhandler med er blant annet Barne-, ungdoms- og familieetaten, Region Øst (Bufetat). Bufetat er en viktig samarbeidspartner og tilbyr barnevernet tiltak utenfor hjemmet som for eksempel spesialiserte barnevernsinstitusjoner og spesialiserte hjelpetiltak i hjemmet. Bufetat kan fortsatt bidra med å rekruttere fosterhjem, men det ansvaret har med lovendringene fra 2022 blitt et kommunalt ansvar (Barnevernreformen). Bufetat har videre ansvar for at deres tjenester drives med forsvarlig kvalitet, og at tjenestetilbudet skal speile behovet i det nasjonale barnevernet, den såkalte bistandsplikten. Det er viktig å påpeke at det er barnevernet i Asker som har faglig ansvar for den individuelle barnevernssaken og som har hovedansvar for kostnadene.

Barnevernet har et tett samarbeid med Bærum kommune knyttet til et felles eierskap av Asker og Bærum barnevernvakt. En barnevernvakt gir, i barnverntjenestens sted, akutt hjelp på kveldstid og i helger. Samarbeidet fungerer godt og er en helt nødvendig ressurs for å gi forsvarlige tjenester. Asker kommune kjøper også tjenester fra Bærum barnevern: to spesialiserte og forskningsbaserte tiltak kalt Relasjonsfokuset familieterapi (RFT) og Multisystemic Therapy for Child Abuse and Neglect (MST-CAN). Resultatene knyttet til disse tiltakene er gode.

4.3 Organisering av Barneverntjenesten

Barnevernet har siden kommunesammenslåingen omstilt og omorganisert i flere faser. Det er gjort for å tilpasse seg til barnevernsreformen og for å skape en bedre harmonisering av de tre tidligere barneverntjenestene i Hurum, Røyken og Asker. Barnevernet er fra og med 1. oktober 2023 organisert i 7 avdelinger lokalisert i Asker sentrum og Midtbygda.

Totalt sett har barnevernet 109,1 hjemler fordelt på 112 ansatte. Organisasjonskartet viser ny organisering fra 1. oktober 2023. De «gule» avdelingene/teamene ble berørt i den seneste omorganiseringen:

En sentral årsak til omorganiseringen var at størrelsen på tidligere avdelinger ga kapasitets- og følgeproblemer knyttet til utvikling på flere områder. Omstillingen ble muliggjort ved at barnevernet omdisponerte sitt tildelte budsjett. Modellen som ble valgt speiler aldersinndeling knyttet til barnehagene og barneskolene, samt ungdomsskole og videregående skole. Målet er å forbedre samhandlingen og skape en bedre flyt i det interne arbeidet. Det skal også bidra til mer spesialisert kompetanse i de ulike avdelingene.

Avdeling Mottak og innsats. Avdelingen avklarer bekymringsmeldinger og har et nært samarbeid med Avdeling Undersøkelse. Avdelingen har også et operativt ansvar for utadrettet informasjonsvirksomhet, som er en del av det forebyggende arbeidet. Det forventes at barnevernets deltakelse i det forebyggende arbeidet blir mer fremoverlent gjennom denne avdelingens arbeid. Høsten 2022 ble det etablert et innsatsteam som nå er organisert inn i denne avdelingen, da deres arbeidsoppgaver oftest er knyttet opp mot barnevernssaker i en meget tidlig og uavklart fase.

Avdeling Undersøkelse. Avdelingen gjennomfører undersøkelser og vurderer særlige behov for at det igangsettes tiltak. Det kan både være frivillige hjelpetiltak (*samtykke*) men også tvangstiltak som legges frem som sak til Barneverns- og helsenemnda. Akkurat dette er et ansvar alle fagavdelingene har, men denne avdelingen har ofte slike vurderinger å ta stilling til.

Avdeling Barn og avdeling Ungdom. Tidligere utgjorde disse to avdelingene avdeling Tiltak. Begge avdelingene har ansvar for en omfangsrik og variert oppfølging av alle typer tiltak, med unntak for barn som blir plassert i fosterhjem. Det forventes at denne avdelingen skal kunne opparbeide et mer helhetlig grep om ungdomssakene.

Avdeling Omsorg har ansvar for barn plassert i fosterhjem. Avdelingen har ansvar for en omfangsrik og variert oppfølging og veiledning av barn i fosterhjem, deres foreldre og selve fosterhjemsfamilien. Avdelingen er inndelt i to team, samt et tredje fosterhjemsteam direkte under avdelingsleder. Deres oppdrag er knyttet til barnevernsreformen og omhandler rekruttering, opplæring og veiledning av fosterhjem.

Avdeling økonomi og administrasjon ble etablert i 2022. Avdelingen har ansvar for å gi bred administrativ støtte til fagavdelingene og for hele barnevernets administrative drift. Avdelingen har flere fagfelt; resepsjon, personal og HR, post, fakturering og konteringer samt kontrollerfunksjon til økonomi- og budsjettoppfølging. Avdelingen er plassert både i Midtbygda og i Asker sentrum. Avdelingen har et godt fokus på å forbedre servicen til alle kolleger, jobber mye med digitalisering samt brukernes opplevelse av den første kontakten med barnevernet, i telefon eller i resepsjon.

Avdeling STAB ble etablert i 2022. Avdelingen serverer hele virksomheten, og er kvalitetsansvarlig. Avdelingen har funksjoner som barnevernsjurist, fagsystemansvarlig, tiltaks- og anskaffelseskonsulent og fagutvikler.

5. Styring

Den overgripende styringen og kontrollen av barnevernet er lagt til administrativ og politisk ledelse i kommunen. Statsforvalteren har i den anledning gjennomført dialogmøte med barnevernet og administrativ og politisk ledelse våren 2023. Målet med Statsforvalterens dialogmøter med kommunene er å sette søkelys på styring av arbeidet med tidlig innsats, tiltaksutvikling, og på å tydeliggjøre kommunens ansvar for å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å utføre oppgavene i barnevernet.

5.1 Delegasjon og operativ ledelse

Barnevernet inngår som én av fem virksomheter i programområde Barn, familie og inkludering som ledes av en kommunalsjef og direktør for oppvekst. Direktør og kommunalsjef har faste virksomhetsledermøter og møter med alle ledere i oppvekst innenfor kommunens utviklingsområder.

Den operative utførelsen av styring og kontroll i Barneverntjensten er delt mellom virksomhetsleder, ledergruppen og fagledere. Hovedverktøyene er intern delegasjons- og fullmaktsmatrise, og ukentlige ledermøter. Barnevernet skal etablere fast internkontroll-rapportering som gjennomgås på ledermøtene. Tematikk er faglig kvalitet, økonomi, personal-HR og aktuelt forbedringsarbeid/prosjekter.

Avdeling Stab samarbeider tett med ledelsen og fagledere i alle avdelingene. I 2023 ble det derfor etablert utvidede ledermøter hvor Stab deltar sammen med ledergruppen. Stab sin funksjon er i stor grad kvalitetsansvar/internkontroll. De er derfor sentrale i det operative kontroll- og styringsarbeidet.

5.2 Den barnevernsfaglige kvaliteten

Den barnevernsfaglige kvaliteten følges tett opp gjennom linjestyrt kontroll av arbeidet. I tillegg finnes saksbehandlingsrutiner i kvalitetssystemet Simpli. I 2022 igangsatte tjenesten koordineringsmøter (KM) for å sikre kontroll og kvalitet i de mest alvorlige sakene. Avdeling økonomi og administrasjon deltar med kontroller. De sakene som gjennomgås er de sakene hvor det er *høy risiko for inngripende tiltak, er midlertidig plassert i et inngripende tiltak og er plassert på institusjon*. KM bidrar til internkontroll, flyt i arbeidet, faglig støtte og samtidig som nødvendig fokus på sammenheng mellom barnevernsfaget og økonomi etableres.

I 2022 fikk fagledere et større ansvar for veiledning av barnevernskonsulenter. Faglederne skal sørge for en god faglig oppfølging. Barnevernet tilrettela også for kompetanseheving i et samarbeid med KS knyttet til kurs i faglig ledelse i barnevernet. Denne kursrekken, som fortsatt pågår i 2023, deltar også alle avdelingsledere i.

Barnevernet har faglige ressursgrupper knyttet til problematikk som både er alvorlig og ofte forekommende - *seksuelle overgrep og vold (SOV)*, *foreldrekonflikt* og *samspillsproblematikk*. Ressursgruppene bidrar til kompetanseutvikling, direkte saksstøtte og sikrer faglig kvalitet.

5.3 Kvalitetssystemet SIMPLI

Barnevernet er i utstrakt grad regulert av lover og derfor av rutiner og prosedyrer. I Asker kommune utarbeides og lagres rutiner i Kvalitetssystemet SIMPLI og det er derfor et viktig verktøy for styring og kontroll. Kvaliteten i det barnevernfaglige arbeidet er avhengig av oppdaterte rutiner og disse oppdateres derfor fortløpende.. Rutinene justeres som følge av omstillingsarbeidet de siste årene, ny lov barnevernlov, , barnevernreformen, økte kompetansekrav, føringer fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) og andre nasjonale føringer.

Det skal etableres en intern gruppe på tvers av avdelingene i barnevernet, «*forbedringsgruppe*», som skal arbeide systematisk med alle meldte avvik, alle problemer og forbedringsforslag. Ansvaret for dette arbeidet er lagt til Avdeling stab, som også har oppdateringsansvar for rutinene i kvalitetssystemet SIMPLI.

5.4 Økonomi

Som alle andre virksomheter leverer barnevernet økonomisk månedsrapport til kommunalsjef og direktør via Framsikt. Virksomhetsleder har løpende økonomisk gjennomgang med avdelingsleder for økonomi/administrasjon og Kontroller. I disse møtene gjennomgås utviklingstrekk, tendenser og behov for salderingstiltak. Status løftes videre til ledermøte i barnevernet og deles på personalmøter.

5.5 Personalansvar og MBM

Personalansvaret er delegert. Virksomhetsleder har personalansvar for avdelingsledere, og avdelingsledere har personalansvar for alle i egen avdeling. Fagledere kan ikke delegeres formelt personalansvar, men de har en viktig rolle da de står saksbehandlere nærmest i det daglige og til tider i vanskelige situasjoner.

Medbestemmelsesmøte (MBM) gjennomføres iht. kommunens rutiner og vurderes å ha en viktig funksjon for forankring av utviklingsarbeidet. Det vurderes at et godt arbeid i MBM forbedrer forutsetningene for god styring. Barnevernet har omstilt hyppig de siste 2 årene, og all omstilling er forankret.

Virksomhetene i programområde Barn, familie og inkludering har alle valgt felles tiltak i virksomhetsplanene knyttet til å styrke partssamarbeidet i 2023. Det skal gjennomføres en felles opplæringsdag for alle plasstillitsvalgte, verneombud og ledergrupper og et felles arbeid for å utarbeide gode samarbeidsformer i den enkelte virksomhet.

6. Fremtidsutsikter

Fremtidsutsiktene er basert på fakta som kommer frem i tilstandsrapporten og ledelsens egen erfaringsanalyse av disse.

FRAMTIDSUTSIKTER				
Dårlig	Usikker	God	Meget god	
Driftsområder – tema	2023	2024	2025	2026
Barneverns-/ oppvekstreform				
Økonomi				
Personalsituasjon – HMS				
Barnevernsfaglig kvalitet				
Tjenesteutvikling				
Digitalisering				

6.1 Barneverns- / oppvekstreform

Overgripende status for barnevernets del av reformarbeidet er godt ivaretatt, men reformen preges fortsatt av spennende utviklingsarbeid. Barnevernet har implementert både ny fagkunnskap og arbeidsmetoder for å møte reformen på en god måte.

Fremtidsutsiktene vurderes dog være usikre da reformene forutsetter et endringsarbeid i hele oppvekstfeltet (oppvekstreformen). Det arbeidet er som nevnt i et tidligere kapittel startet opp på en god måte, men effektene er alt for tidlig å si noe om. Av den grunn vurderes fremtidsutsiktene som usikre.

6.2 Økonomi

Omtrent 50%, 110 mill. av barnevernets budsjett omhandler kostnader knyttet til barnevernstiltak – *produksjon*. Det er altså en stor bevegelig del i budsjettet som kan effektiviseres. Dette i motsetning til mange andre virksomheter i kommunen, som i meget stor grad har sine budsjett bundet opp i lønnskostnader.

Barnevernet er også en driftsmessig kompleks tjeneste ved at nye og alvorlige barnevernssaker umiddelbart produserer risiko for store kostnader og ved at endringsarbeid i faglige barnevernssaker er tidskrevende. På grunn av endrings «treghet», og de motsatt raske kostnadseffektene som skjer når selve saken kommer til barnevernet, er barnevernet derfor nødt til å skape systemer som best mulig bidrar til stabilitet og kontroll, uansett omfang og typer av nye alvorlige barnevernssaker. Blant annet er en førende strategi å bygge opp systemer som sikrer gode beslutninger i alle faser til barnets beste og i henhold til barnevernloven. Koordineringsmøte (KM) og innsatsteam utgjør blant annet slike nødvendige arbeidsfunksjoner

Organisering og arbeidsmåtene i Barneverntjenesten bidrar til at fremtidsutsiktene i 2023 er rimelig gode knyttet til en løpende kontroll på hvorfor kostnadene eventuelt øker eller går ned. Men fremtidsutsiktene er viktig å se sammen med samfunnmessig utvikling og behov for barnevernstjenester. Barnevernet har i første halvdel av 2023 erfart en økning i barnevernssaker som omhandler alvorlig psykisk uhelse og rus/kriminalitet, noe som er svært belastende for den det gjelder og som samtidig er kostnadskrevende for tjenesten.

Det kan være flere grunner til at dette skjer. En hypotese er at det skyldes strukturelle endringer innen psykiatrien med reduksjon av døgnplasser. Det vurderes altså å kunne være en systemisk forklaring mer enn at ungdommer i Asker har en økt forekomst av dårlig psykisk helse av alvorlig karakter. Et aktuelt spørsmål som følge av dette er om det utelukkende er kommunens barnevern som skal ha ansvar for denne målgruppen.

En annen hypotese dreier som om økt rusproblematikk både hos ungdom og foreldre. Økt rusbruk og økt kriminalitet øker i ulike former. Barneverntjenesten opplever samarbeidet med statlig barnevern/Bufetat som problematisk, noe som er relevant i forbindelse med økt rusbruk og økt kriminalitet. Bufetat har store problemer med å gi behandlingstiltak til barnevernet. Nåværende institusjoner klarer ikke å møte de atferdsuttrykkene som barna og ungdommene har i dag. Dette er en problematikk som både er omtalt i media og som er på agendaen i Barne- og familiedepartementet. Barnevernet erfarer blant annet et meget stort omfang av rømminger, samt en eskalerende rus- og kriminalitetsproblematikk under plasseringsopphold. Barnevernets nye Avdeling ungdom skal arbeide med hvordan denne problematikken alternativt kan møtes. En problemstilling kan være hvordan barnevernet kan fange opp disse barna og ungdommene tidligere, før problembildet utviklet seg til å utløse tvangstiltak, og/eller om barnevernet skal etablere tiltak som jobber meget målrettet i nærmiljøet rundt den enkelte.

Statsbudsjettet ble lagt frem 6. oktober 2023. Det viser en satsning på det statlige barnevernet gjennom en styrking og omstilling av de statlige barnevernsinstitusjoner, øke antallet ideelle institusjonsplasser samt de spesialiserte fosterhjemmene. Det er en fare for at den statlige satsningen ikke retter seg inn på rotårsaken til at det trengs institusjonsplasser. Barnevernet mener det mangler en satsning for å styrke det forebyggende arbeidet og hjelpetiltak i barn og unges nærmiljø, jfr. Barnevernreformen.

Med denne bakgrunnen vurderes utsiktene å være usikre knyttet til økonomi.

6.3 Personalsituasjon – HMS

Den viktigste tematikken som får direkte effekt for hele tjenestens fremtidsutsikter er personalsituasjon - HMS. Det som fremfor alt peker seg ut som alvorlig for fremtidsutsiktene er at barnevernet hadde en betydelig høy turnover, samt høyt sykefravær i 2022. Så langt i 2023 er turnover betydelig redusert, men det er fortsatt et høyt sykefravær.

Barnevernet gjennomførte høsten 2022 en intern analyse. Analysen resulterte i en rapport som ble presentert for Utvalg oppvekst november 2022. Barnevernets ledelse igangsatte tiltak i samarbeid med lokalt medbestemmelsesmøte (MBM) og HR seksjonen. En oppfølgende analyse vil gjennomføres i 2024.

Høst 2023 gjennomføres en ny medarbeiderundersøkelse, kalt 10 faktor. Den gjennomføres annet hvert år for alle virksomheter i Asker kommune. 10-faktor gir mulighet for å sammenligne resultatene fra kommune til kommune. For barnevernets del viste undersøkelsen i 2021 et gjennomsnittlig resultat sammenlignet med barneverntjenester i Norge.

Omorganiseringen virksomheten har gjennomført i 2023 er i noen grad basert på resultatene fra 10 faktor- undersøkelsen i 2021. I tillegg er vår egen analyse av sykefravær og turnover i 2022 brukt i omstillingsarbeidet. Resultat fra medarbeiderundersøkelsen 2023 blir viktig og spennende å følge opp med analysen og situasjonen som er beskrevet

ovenfor som bakteppe. Tidlig 2024 skal resultatene fra medarbeiderundersøkelsen være tilgjengelig for virksomhetslederne.

6.4 Den barnevernsfaglige kvaliteten

Barnevernsfaglig kvalitet handler både om *strukturkvalitet* og *prosesskvalitet*.

Barnevernsfaglig strukturkvalitet omhandler omfang av eksempelvis meldinger og tiltak. Barnevernsfaglig prosesskvalitet omhandler hvordan barnevernet i tråd med lov og føringer gjennomfører sitt arbeid, som for eksempel å overholde frister og etablere tiltaksplaner. Status for struktur- og prosesskvalitet er god og stabil. Fremtidsutsiktene er samlet sett gode også sammenlignet med gjennomsnittet for landet. Men det finnes forbedringsområder barnevernet selv har valgt å sette søkelyset på.

Barnevernet velger også spesifikt i rapportdelen å redegjøre for barnevernsfaglig *resultatkvalitet*. Barnevernets strategi knyttet til Lean, handler blant annet om å komplettere det tradisjonelle kvalitetsfokus, til også å søke svar på *hvordan konvertere god prosesskvalitet til god resultatkvalitet*. Resultatkvalitet omhandler resultat som direkte påvirker brukeren – verdien for brukeren. Blant annet så som hvor lang ventetiden er før barn får hjelp/tiltak og barnevernssaker som kommer i retur, som gjenganger-saker. Barnevernet har ikke klart å sette i gang riktig hjelp godt nok ved første forsøk og derfor kommer de i retur som nye meldinger etter at den tidligere barnevernssaken blitt avsluttet.

Status for resultatkvalitet er under langsom forbedring. Framtidsutsiktene er gode da barnevernet mer og mer retter oppmerksomheten mot denne type kvalitet. Det er få andre barnevernstjenester som måler denne kvaliteten og Asker kan derfor ikke fullt ut sammenligne seg med andre.

6.5 Tjenesteutvikling

Tjenesteutvikling er et kontinuerlig arbeid og både kommunesammenslåingen i 2020 og barnevernsreformen 2021 har vært viktige årsaker til at tjenesten må utvikles. Det er også ytterligere økt oppmerksomhet og forventning til forsvarlig økonomistyring som følge av kommunens økonomiske situasjon.

Som nevnt tidligere er barnevernets strategi å arbeide ut fra en Lean-forståelse for å oppnå formålet. Barnevernets forbedringsarbeid og tjenesteutvikling henger sammen. Lean-strategien skaper en ramme for hva barnevernet skal vektlegge i utviklingsarbeidet. Fremtidsutsiktene vurderes generelt sett som meget gode og da spesielt strategien som sikrer at ingen utvikling som barnevernet tar initiativ til skal gå på bekostning av kvalitet for brukeren.

6.6 Digitalisering

Fremtidsutsiktene knyttet til digitalisering baseres på etablering av Modulus-barnevern i 2023 og 2024. Til tross for at det arbeidet er i en god prosess og gjennomføres i tett og godt samarbeid med virksomhet Innovasjon og digitalisering, mener barnevernet fremtidsutsiktene for dette området er usikker.

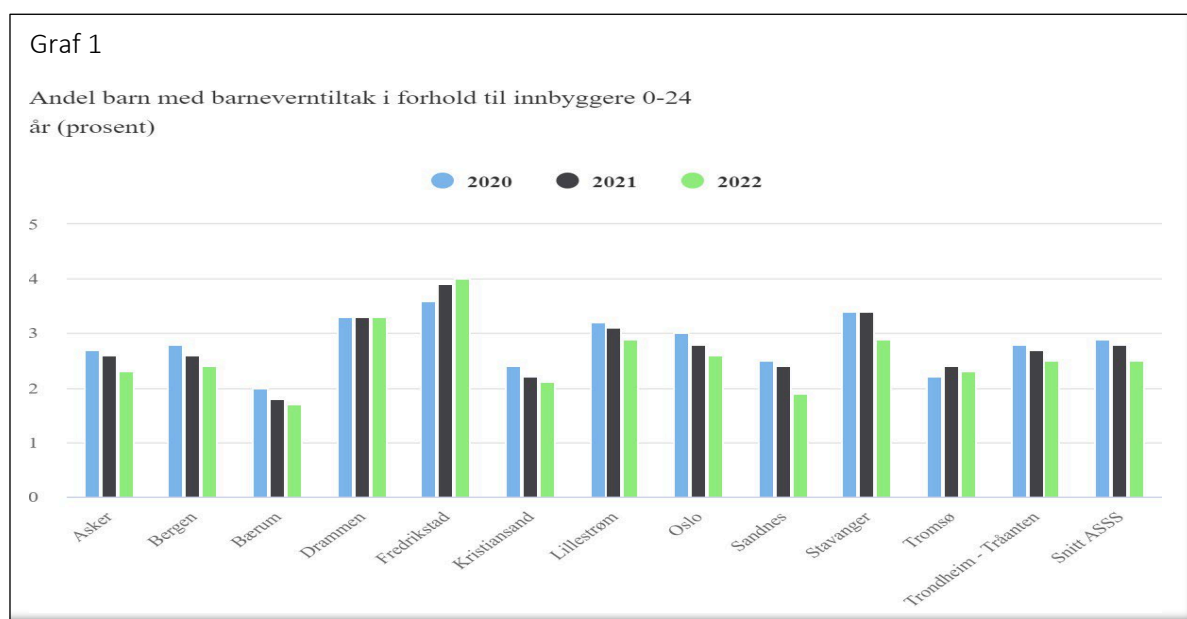
Barnevernet eier et eget digitaliseringsprosjekt. Digitalt tilbakemeldingsverktøy. Dette skal gi brukeren en umiddelbar mulighet å gi en anonym tilbakemelding ved kontakt med barnevernet. Tilbakemeldingene fra brukerne skal analyseres, deles med ansatte og inngå som grunnlag for det videre forbedringsarbeidet.

7. Rapportering på kvalitet - Barnevernsfaglig kvalitet

Dette kapitlet dreier som barnevernsfaglig kvalitet, økonomi og personal-HR.

Det er lite statistikk som sammenlikner kvalitet kommuner imellom (jfr. ASSS) om *meldinger, undersøkelses- eller tiltaksarbeid*. ASSS beskriver *dekningsgrader* som for eksempel andel barnevernstiltak i forhold til en målgruppe i befolkningen. Det sier ikke noe om tiltaksarbeidet, men om behovet for barnevernstjenester. Barnevernet har derfor selv fremskaffet mer kunnskap om slike kvalitetsindikatorer gjennom sitt fagsystem

Graf 1 viser hvor stor andel som trenger barnevernstiltak. Denne indikatoren er interessant forbindelse med barneverns- og oppvekstreformen, da behovet for tiltak er forventet å bli redusert.

Graf 1 viser at Askers behov for tjenester er noe lavere enn snittet i ASSS, noe som også er forventet som følge av kommunens levekårsindeks. Det kommer frem av SSB sin statistikk at behovet for barnevernstiltak har gått ned nasjonalt de siste 3 årene. Vi kan stille spørsmål om hva dette skyldes. Kan pandemien ha påvirket nedgangen?

7.1 Meldinger

Effekten av barneverns- og oppvekstreformen er ment å redusere behovet for barnevernstiltak. Det er derfor naturlig å mene at antall meldinger også blir redusert. Dette er ikke nødvendigvis en feil konklusjon, men årsaker til meldinger kan være så mangt, slik at antall meldinger er ikke nødvendigvis en så oppklarende indikator. Et økt omfang av meldinger kan blant annet handle om at oppvekstsektoren, eksempelvis barnehager og skoler, er blitt bedre til å fange opp barn med behov for hjelp og dermed vil antall meldinger øke. Det er derfor nødvendig å se ulike indikatorer i sammenheng.

Tabell 1 viser omfang meldinger og andel søknader av alle meldinger. Søknader handler om at foreldre selv har tatt kontakt med barneverntjenesten eller de har blitt veiledet til å ta kontakt for å få hjelp. Barnevernet mener det er en viktig indikator og interessant knyttet til barneverns- og oppvekstreformen. Økt andel søknader kan tyde på at barnevernet er mer

tilgjengelige, men også at kolleger i oppvekstfeltet har etablert en god relasjon med brukeren og motivert brukeren til å ta mot hjelp. I SSB- statistikk kommer det frem at antallet meldinger til barnevernet har blitt redusert nasjonalt. Antallet nye meldinger har økt de to siste årene i Asker og med utgangspunkt i 1. halvår 2023 kan det bli en svak økning tre år på rad.

Tabell 1

Meldinger, ved årsskifte og gitt dato	2020	2021	2022	2023 1. halvår
Totalt antall meldinger, både nye og i aktive barnevernssaker	1346	1250	1236	674
Meldinger i saker som ikke er pågående – nye meldinger	763	730	742	372
- andel søknader av nye meldinger	1%	4%	5 %	8%

7.1.1 Hvem melder om behov for barnevernstjenester?

Tabell 2 viser hvem som melder. Barnevernet har ikke tatt med de instansene som har en andel under 2% av alle meldinger. Tabellen viser at politiet utgjør en større andel enn alle som melder. Barnevernet kjenner til at disse meldingene ofte er meget alvorlige, men også at det kan være meldinger i aktive barnevernssaker. Da alle meldingene fra politiet berører barn i barnehage- eller skolealder kan man stille seg spørsmål om disse barna kunne ha blitt oppdaget tidligere.

Tabell 2

Hvem melder, andel av alle meldinger, årsskiftet og gitt dato	2020	2021	2022	2023 1.halvår
Politi	24	24	24	25
Barnevernet	12	11	11	10
Skole	12	11	11	11
Foreldre	7	8	10	6
Anonym	6	5	7	7
Barnevernvakt	6	6	6	5
Lege/sykehus/tannlege	6	6	7	10
Privatpersoner	5	6	4	5
Andre off. instanser	5	7	4	4
Barnehage	4	2	3	4
Psykisk helsevern barn- og unge, BUP	3	2	2	3
Psykisk helsevern voksne, DPS	2	3	2	2

7.1.2 Hva omhandler meldingene?

Tabell 3 viser andel over 100%, dette fordi problematikk kan omhandle flere temaer. En melding kan altså omhandle både psykisk uhelse og kriminalitet. Voldsproblematikken utgjør en stor andel, 35-40 % de siste fire årene. Problematikk knyttet til *omsorgssvikt* er økende 1. halvår 2023, er det problematikk som ofte kan henge sammen som øker - *atferdsvansker, psykisk uhelse og rus*.

Andel meldingsproblematikk av alle meldinger, i pågående sak og nye meldinger, ved årsskiftet og gitt dato	2020	2021	2022	2023 1.halvår
Andel seksuelle overgrep/voldsproblematikk, inkl. høykonflikt i nær relasjon til barnet	35	40	37	37
Andel relasjons- og atferdsvansker, hos barn og ungdom	-	16	11	18
Menneskehandel, barn og ungdom – (NB, antall!)	(0)	(2)	(0)	0
Andel psykisk uhelse, hos barn, ungdom og foreldre	20	17	13	22
Andel rusrelatert problematikk, hos ungdom og foreldre	42	20	18	27
Andel kriminalitet, hos ungdom og foreldre	22	10	10	10
Andel omsorgssvikt og div. relatert problematikk	3	15	21	25

Tidligere i denne rapporten er det beskrevet at det er en tendens at barnevernssaker med alvorlig psykiske uhelse har økt. Både i generelt omfang, men også i alvorlighetsgrad. Tabellen viser at det er en betydelig nedgang i 2022 og økningen i 2023 kan skyldes en betydelig nedgang foregående år og at det derfor oppleves som en økning. Dog sier ikke statistikken noe om alvorlighetsgraden i hver enkelt sak, så statistikken gir oss ikke et tydelig svar.

Meldingsproblematikk om psykiske problemer/lidelser	2020	2021	2022	2023 1. halvår
Andel meldinger om barn (0-12år) med psykiske vansker	0,74	0,64	0,72	1,8
Andel meldinger om ungdom (13-18år) med psykiske vansker	5,49	5,76	2,66	5,8
Andel meldinger om foresatte med psykiske vansker	13,4	11,2	10,3	12,5
Total andel meldinger med psykiske problemer/lidelser	19,6	17,6	13,7	20,0

Tabell 4 viser at det er nesten en 100% økning av barn med «psykiske vansker» i alderen 0-12 år. Det er et lite antall meldinger i denne målgruppen, så en statistikk som viser andel kan være misvisende.

7.1.3 Alle meldinger blir ikke undersøkt

At alle meldinger ikke går til undersøkelse kan skyldes til en viss grad at det er meldinger i allerede aktive saker. Det er verdt å understreke at når det gjelder nye meldinger i ikke pågående saker, blir heller ikke alle disse undersøkt. Meldinger som ikke leder til en undersøkelse fører likevel til, at de blir henvist videre til annen instans. Iht. SSBs statistikk

på nasjonalt nivå blir ca. 76% av alle nye meldinger undersøkt. Tabell 5 viser at det stemmer godt med Asker barnevern og tendensen er stabil.

Tabell 5

Nye meldinger som går til undersøkelse, årsskifte, gitt dato	2020	2021	2022	2023 1. halvår
Andel meldinger som går til undersøkelse av alle nye meldinger	81	79	74	76,5

7.2 Undersøkelser

En undersøkelse har en tidsfrist på 3 måneder. Det undersøkes bredt, selv om det antatte hovedproblemet fremkommer tydelig i meldingen. Årsakene og løsningene er sjelden de mest åpenbare. Ofte resulterer en undersøkelse til en bredere forståelse for barnets utvikling og behov, foreldrenes kapasitet/omsorgsevne og barnet og familiens sosiale situasjon undersøkes. *Nasjonalt forløp* er nevnt tidligere og akkurat i denne fasen er samhandling med kommunehelse særlig viktig for å bidra med viktig kunnskap om barnet og/eller ungdommens situasjon.

Foreldre, ungdommen og barnet kan oppleve motstand og redsel når det foreligger en melding til barnevernet. Det er forståelig, og det kan vanskeliggjøre arbeidet med å sammen med innbyggeren finne ut hva som er problemet og hvordan situasjonen skal bli bedre. Medarbeidernes relasjonskompetanse er derfor avgjørende i denne fasen for å skape tillit og trygghet. Hvis ikke brukeren har tilstrekkelig tillit, kan det føre til at de ikke gir samtykke til tiltak, eller at de har lav motivasjonen for å samarbeide om igangsatte tiltak. I slike tilfeller har Barnevernet vurdert at det er nødvendig med tiltak og hjelp, men ikke klart å motivere brukeren til å ta mot hjelp. Det påvirker effekt og resultater av tiltaket betydelig. I tabell 6 viser gledelig at andelen av de sakene barnevernet ikke fått samtykke til, er redusert til 5% 1. halvår 2023.

Tabell 6

Undersøkelser ved årsskiftet og gitt dato	2020	2021	2022	2023 1.halvår
Totalt antall gjennomførte undersøkelser	620	638	538	284
Andel undersøkelser som avsluttes uten samtykke fra privat part (%)	11	9	8	5
Andel av disse som vi skal gjenåpne pga. alvorlighetsgrad	5	3	14	13
Andel fristoversittelse (%)	31	1	0,6	1,4

Disse 5% omhandler 15 barn /ungdommer med betydelig behov for hjelp, men hvor alvorlighetsgraden er vurdert å ikke være så alvorlig at tvangslov kan tillempes. I disse tilfellene er omsorgssituasjonen hos foreldrene akkurat god nok, ev. er atferdsproblematikken ikke så alvorlig at den utløser nødvendig tvang.

En nedgang fra 8% (40 barn) i 2022 til 5% (15 barn) 1.halvår 2023 kan sies å være en positiv utvikling. Erfaringsmessig mener barnevernet at disse sakene mest sannsynlig blir meldt til barnevernet igjen. Ofte vil de da ha en mer alvorlig problematikk, noe som også er mer kostnadskrevenende.

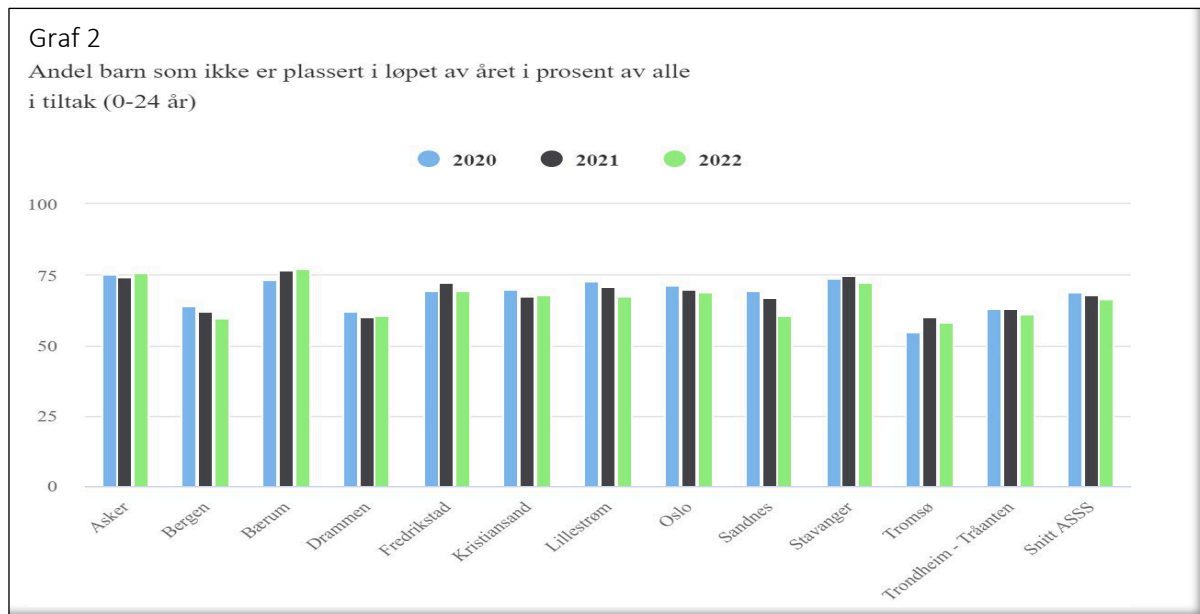
Barnevernet mener at utviklingsområder som eksempelvis økt bruk av familieråd, mer øvelse i samtalemotodikk, etablering av innsatsteam og en styrket faglig oppfølging av barnevernskonsulenter, kan bidra til ytterligere forbedring. Gjennom disse tiltakene vil barnevernet kunne bidra til å øke samarbeidsklimaet og tilliten til barnevernet.

Tabell 6 viser at andelen som gjenåpnes har økt fra 2022 til 2023.

En undersøkelse som ikke gjennomføres innen 3 måneder, eller innenfor godkjent forlengelse, innebærer fristbrudd. Tabell 6 viser at andelen fristbrudd er lavt i både 2022 og 2023. Avviket på 31% i 2020 omhandlet registreringsuklarheter knyttet effekter av Corona-pandemien.

7.3 Tiltak, inngripende plasseringer eller tiltak i familien?

Antall undersøkelser som avsluttes ved at det igangsettes tiltak er høyt hvert år. Graf 2 beskriver hvor stor andel barn som får hjelpetiltak i og utenfor familien (ASSS-kommunene). Tabell 7 viser barnevernets tall med en nyansering på tiltakstyper for tiltak utenfor familien.

Tiltak i familien og tiltak utenfor familien er en ofte brukt sammenligning, da det beskriver hvor stor andel av barnevernssakene som har en høy alvorlighetsgrad og/eller hvordan det enkelte barnevern trolig velger å løse slik problematikk. Det kan også være en indikasjon på levekårene i kommunen samt hvor stort økonomisk forbruk barnevernet har. Tiltak utenfor familien er kostnadskrevenende. Den enkelte kommune kan best selv forklare sine tall med lokal kunnskap, men generelt sett kan man si at fordelingen ofte er 30/70. Ca. 30% er plassert utenfor familien og 70% mottar tiltak i familien. Avviket er betydelig fra dette, betyr det ikke at det er feil, men hver barneverntjeneste bør kunne forklare egne tall.

Graf 2 viser at Askers fordelingen mellom tiltak i og utenfor familien ligger veldig stabilt og relativt lavt når det gjelder tiltak utenfor familien. Av grafen ser vi at det er fire kommuner som har en negativ utvikling; Bergen, Lillestrøm, Oslo og Sandnes. Barnevernet i Asker har hatt kontakt med Barneverntjenestene i Oslo og Lillestrøm om disse tallene og deres forklaring er at ungdomskriminaliteten har økt, noe som erfaringsmessig fører til flere tiltak utenfor hjemmet. Ungdomskriminalitet kan sies å være i bevegelse rent geografisk.

Avstanden mellom Lillestrøm og Oslo er kort, tilsvarende er avstanden mellom Bærum og Asker veldig kort. Barnevernet har i vårt samarbeid med politi kjennskap til at ungdommer i kriminelle miljøer har relasjoner på tvers av kommunegrensene. Barnevernet har også kjennskap til at Bærum i 2023 har en økning av ungdomskriminalitet og plasseringer utenfor familien.

Tabell 7 viser at Asker ikke har økning i plasseringer utenfor familien, slik flere andre store kommuner har. I Asker er heller tendensen foreløpig at det er færre plasseringer utenfor hjemmet. Dette skjer til tross for en økende grad av barnevernssaker som omhandler rus og kriminalitet. Barnevernets vurdering er at det er en betydelig høy risiko for lignende utvikling for Asker som i Bærum og Oslo, dog forsinket.

Tabell 7

Tiltakstyper i løpet av året	2020	2021	2022	2023 1 halvår
Totalt antall tiltak i og utenfor familien	792	745	656	513
Antall tiltak i familien	653	607	528	395
Antall tiltak utenfor familien	184	183	163	136
- institusjonsplasseringer	33	34	29	14
- fosterhjem, totalt	177	186	158	146
- beredskapshjem	25	24	19	9
- hybel	30	29	35	23
- akutt institusjon	15	10	8	5

For denne målgruppen er det viktig å ha en klar strategi, da denne typer saker ofte fører til uavklarte og akutte situasjoner.

7.4 Tiltaksplaner og oppfølging

Barnevernets arbeid med tiltak kan vare over flere år. I tiltaksfasen opprettes ofte nye tiltak, da problematikken endres eller at barnevernet forstår mer og mer av barnets og familiens behov. Det løpende arbeidet i denne fasen er utstrakt møtevirksomhet, med brukere, de oppdragstakere som utfører endringsarbeid samt med privat og profesjonelt nettverk. Det gjennomføres løpende evalueringer av tiltakets resultat og treffsikkerhet. Ofte gjøres det sammen med barnet, familien og nettverket. Familieråd kan også være fordelaktig å igangsette som en evalueringsform i viktige faser. Mye av arbeidet med tiltak har gjennomgått en tilpasning til barnevernreformens mål og føringer.

Til ett eller flere igangsatte tiltak i en barnevernssak skal det opprettes en tiltaksplan. Andel tiltaksplaner og evaluerte tiltaksplaner rapporteres i internkontrollen, i årsstatistikk til SSB og i halvårs/årsstatistikk til Statsforvalteren. Se tabell 8.

Tabell 8

Tiltaksplaner og evalueringer, andel ved årsskiftet og gitt dato	2020	2021	2022	2023 1. halvår
Andel tiltaksplaner av alle tiltak pr. gitt dato (Oslo statistikken)	92	95	89	90
Snitt ASSS	93	92	93	-
Andel evaluerte tiltaksplaner (Statsforvalteren 1. halvår)	83	87	83	84
Andel evaluerte tiltaksplaner (Statsforvalteren 2. halvår)	84	81	88	-

Tabell 8 viser stabile tall, og noe lavere enn snittet for ASSS –kommunene i 2022. Denne internkontrollen er viktig, men sier lite om hvilken kvalitet selve evalueringen av tiltaket har, bare at det er utarbeidet tiltaksplaner og at de er evaluert. Det er også vanskelig for offentlige myndigheter å føre en slik internkontroll. Barnevernet ønsker derfor å etablere arbeidsformer for å øke kvaliteten og for å sikre en god evaluering. Et slikt tiltak er blant annet kompetanseutviklingen tjenesten får i samarbeid med KS med temaet som strukturert oppfølging og ledelse.

7.5 Ettervern

Ettervern er tiltak til ungdom/unge voksne mellom 18 til 25 år. Aldersgrensen ble utvidet fra 23 til 25 år fra 1. januar 2021 og mengden tiltak forventes derfor å øke etter 2021.

Tabell 9

Ettervern, antall tiltak ved årsskiftet og gitt dato	2020	2021	2022	2023 1. halvår
Totalt antall tiltak i og utenfor familien	55	66	70	66
- i familien	30	31	41	39
- botiltak, hybel og bofelleskap	14	24	18	14
- fosterhjem	9	8	8	9
- institusjon	2	4	3	4

Tabell 9 viser at antall etterverntiltak har økt, men så langt i 2023 ser vi en svak nedgang. Den største økningen gjelder for tiltak til ungdom og unge voksne med tiltak *i familien*. Det betyr nødvendigvis ikke at de bor i opprinnelig familie, men at barnevernet ikke har ansvar for botilbudet og at ungdommene får tiltak i form av råd og veiledning, økonomisk støtte til terapeut eller førerkort, ansvarsgrupper etc.

7.6 Fosterhjem – beredskapshjem

I Asker er det særlig Avdeling Omsorg som iverksetter barnevernsreformens faglige føringer. Avdelingens arbeid med fosterhjem, opplæring, oppfølging og rekruttering har gjennomgått en tilpasning til reformens mål. I 2023 kom eksempelvis ytterligere nye retningslinjer for samvær med biologisk forelder. Intern rekruttering av fosterhjem fra nærområdet er en av de konkrete oppgavene som barnevernet mente var viktig å ta over fra Bufetat. Barnevernet har fra starten av reformen hatt som mål å rekruttere 100% av alle fosterhjem selv. I den anledning ble det etablert et fosterhjemsteam i 2022. Teamet har gitt resultat i 2022 og blitt godt etablert. Det finnes et potensial for ytterligere utvikling og forbedring. Temaet ble derfor styrket med midler fra eget budsjett med en ytterligere barnevernskonsulent i 2023. Det vurderes løpende om det finnes muligheter i eget budsjett til å styrke med ytterligere en medarbeider.

I rekrutteringsarbeidet har vi et godt samarbeid med kommunens Seksjon for kommunikasjon og teamet er aktivt ute med kampanjer. En viktig faktor for økt rekruttering er kvaliteten og omfanget av oppfølging av nåværende fosterhjem, som utføres av avdelingens to andre team. Fosterfamilier snakker gjerne om deres erfaringer med å være fosterhjem i deres eget nettverk, noe som kan øke interessen for og motivere andre familier til å vurdere å bli fosterhjem i Asker.

Tabell 10 viser at barnevernet siden 2021 har rekruttert en relativt stor del av fosterhjemmene selv. Det er rimelig få antall fosterhjem som rekrutteres totalt sett. Frem til 1. halvår 2023 har det ved to tilfeller vært behov for å rekruttere fosterhjem og 1 av disse rekrutterte barnevernet selv, 50%.

Fosterhjem og beredskapshjem, andel ved årsskiftet og gitt dato	2020	2021	2022	2023 1.halvår
Andel fosterhjem utenom familie og nettverk	69	64	63	62
Andel fosterhjem i familie og nettverk	31	36	37	38
Andel fosterhjem med omsorgsplan	93	93	99	97,3
Gjennomsnittlig antall oppfølgingsbesøk, krav om minst 2 til 4.	3,38	3,29	3,38	3,98
Rekruttering av fosterhjem og beredskapshjem				
Andel internt rekrutterte fosterhjem av ny etablerte fosterhjem	50%	80%	86%	50%
Andel internt rekrutterte av ny etablerte «beredskapshjem» / midlertidig hjem i privat nettverk	0%	41%	38%	43%

Tabell 10 presenterer flere positive resultater og en tydelig trend at familie- og nettverks plasseringer stadig øker. I 2022 startet barnevernet med å ansette beredskapshjem i egen drift. I september 2023 ansatte barnevernet det første beredskapshjemmet. Det er vurdert at barnevernet vil trenge 3-5 interne beredskapshjem for både yngre barn og ungdom. Begrunnelsene for å ha beredskapshjem i egen regi i egen kommune er flere. Barnevernsfaglig er det en klart økt verdi for barnet og familien at plasseringen skjer i deres nærhet. Det er større muligheter for at barnet kan beholde venner, skole, fritidsaktiviteter og venner derfra og at alt annet for øvrig er kjent for dem. Det er også betydelig mer effektivt og enklere i og med at barnevernet raskere kan tilby en god plassering for barnet uten at det må administreres via Bufetat. Økonomisk er det samtidig en nettogevinst for barnevernet og kommunen da alternativet, å kjøpe privat beredskapshjem eller betale egen andel til Bufetat, har en høyere kostnad enn beredskapshjem i egen drift.

7.7 Resultat kvalitet - skapes verdi for brukeren?

I avsnittene om melding, undersøkelse og tiltak/fosterhjem, er barnevernssakens flytprosess blitt beskrevet og kommentert. Resultat kvalitet i barnevernet handler om å prøve finne ut om arbeidet i sin helhet også har før til ønsket resultat.

Eksempelvis er etablering av egne beredskapshjem i barnevernet et tiltak som både skal korte ned ventetider fra det tidspunktet barnet har behov for beredskapshjem, til barnet flytter inn og samtidig bidra til en mer kostnadseffektiv drift. Derfor kan man mene at det er viktigere for barnevernsfaglig kvalitet å måle «ventetiden på å få hjelp» enn fristbrudd eller andel tiltaksplaner av alle tiltak.

Hvis man deler det resonnementet kan resultat kvalitetsindikatorer også fungere som internkontroll og «varsler» om tjenesten klarer å styre virksomheten i riktig retning og peke på forbedringsbehov som har direkte verdi for barn, ungdom og foreldre. Dette er essensen i Lean- strategien til barnevernet.

Barnevernet har i dag 3 hovedgrupper for resultat kvalitet som alle er relevante for arbeidet i alle avdelingene, men spesielt for de 3 avdelingene undersøkelse, barn og ungdom.

1. *gjengangersaker kalles* saker som er ferdigbehandlet og avsluttet av barnevernet, men der barn, ungdom og familier meldes til barnevernet igjen
2. *ventetid* handler om hvor lenge brukere må vente på riktig hjelp fra det tidspunktet barnevernet har fått kjennskap til saken og til de har begynt å jobbe med saken
3. *plasseringsdøgn* er en underart av *ventetid* og handler om hvor lenge/døgn barn og ungdom er plassert i en situasjon som er veldig inngripende, f. eks akuttinstitusjon

Det er igangsatt tiltak for å forbedre resultatene, men det finnes flere tiltak som kan igangsettes. Styrking av fosterhjemsteam er nevnt og igangsatt. Andre tiltak som er i gang, er videreutvikling av innsatsteam og teamets økte kapasitet og kompetanse innen familieråd. Et godt fokus på koordineringsmøter (KM) bidrar også generelt til forbedring. Det som burde vært på plass, men pr. nå mangler er et ekstra godt fokus på avslutningsfasen i en barnevernssak. Ved etablering av ny organisering mener barnevernet at dette kan bli ivaretatt.

7.7.1 Andel gjengangersaker

Dette er en indikator som både viser en negativ verdi for barn, men også som viser grad av «bortkastede ressurser». Indikatoren skal derfor være så lav som mulig.

Tabell 11

Gjenganger saker, årsskifte, gitt dato	2021	2022	2023 1. halvår		
	Asker	Asker	Asker	Bydel Grorud, Oslo	Bydel Nordre Aker, Oslo
Gjenganger saker av all type saker, som kommer for 2. gang som melding i ikke aktiv sak	24	13,9	11,6	33,3	27,3
Gjenganger saker av all type saker, som kommer tilbake for 3. gang som melding i aktiv sak	13	5,2	5,3		
Gjenganger saker, som omhandler vold i nære relasjon	19	8,9	11,8	22,9	12,5
Gjenganger saker, som omhandler foreldrekonflikt	11	15	17		

Tabell 11 viser at andelen gjengangersaker er redusert, men det er fortsatt over 100 barn som av ulike grunner ikke fikk den hjelpen de trengte ved første kontakt med barnevernet. Saker som kommer for tredje gang tilbake til barnevernet er redusert..

Av de meldingene som kom i 2022 og omhandlet vold i nære relasjoner var ca. 9 % av dem kjent fra tidligere av samme grunn. Så langt har dessverre denne indikatoren økt til 11,8% i 2023. Barnets situasjon må antas ha blitt forverret, da saken for 3. gang til barnevernet.

Saker som kommer til barnevernet preges ofte av foreldrekonflikter. Ofte er dette svært komplekse saker hvor flere motstridige krefter ikke fokuserer på kjerneproblemet og

barnets situasjon. Asker barnevern er kjent for å ha et godt strukturert arbeid og og blir ofte spurt om å bidra med kompetanse til andre barneverntjenester. Tross dette viser statistikken at i 17% av de sakene som kom inn til barnevernet som omhandlet foreldrekonflikt hadde barnevernet tidligere jobbet med og da altså med samme problematikk. Barnets situasjon må antas ha blitt forverret.

Det er et betydelig behov for å analysere de sakene vi kaller gjenganger-saker; de sakene som kommer tilbake til barneverntjenesten. Det er et tidkrevende og trolig vanskelig arbeid. Det jobbes med å tilby en ansatt å gjennomføre en master-oppgave med denne tematikken og etablere et samarbeid med høyskole/universitet.

7.7.2 Ventetid

At barn, ungdom og foreldre venter på riktig hjelp er ikke bra. Det er en betydelig risiko for at problematikken øker i løpet avventetiden. Det betyr at en lang ventetid unødvendig kan tvinge frem mer inngripende tiltak for brukeren, som også da krever mer ressurser – «*unødvendig ressursbruk*». Tabell 12 viser at resultatene har god utvikling sammenlignet med foregående år, spesielt 1. halvår 2023.

Tabell 12

Ventetid i dager, årsskiftet og gitt dato	2021	2022	2023 1. halvår	
	Asker	Asker	Asker	Bydel Grorud, Oslo
Ventetid pr. barn fra mottatt melding, til tiltak er iverksatt	105	102	80	
Ventetid pr. barn fra melding mottatt som omhandler vold i nære relasjon, til tiltak er iverksatt	101	100	92	67
Ventetid pr. barn fra vedtak i Barneverns- og helsenemnda til endelig plassering i fosterhjem	80	98	0*	
*2 nye omsorgsplasseringer i fosterhjem i perioden januar til og med mars 2023. Ingen ventetid fra slutning til plassering.				

Ventetiden knyttet til voldsproblematikk så langt i 2023 er lenger enn ventetid generelt. Årsaken til dette kan være at de arbeidsmetoder barnevernet har for å sikre god kvalitet i disse sakene krever mye tid. Barnevernet har en hypotese om at det er verdt å bruke tid i de alvorlige sakene. En feil vurdering kan ha større negativ verdi for barnet på lang sikt. Spørsmålet er om dette kan gjøres på kortere tid og samtidig beholde kvaliteten. Sammenlignet med bydel Grorud som i 2023 har en 25 dager kortere ventetid kan tyde på at det finnes muligheter til forbedring også for Askers del. Barnevernet har også på dette området behov for å analysere arbeidsprosessene.

7.7.3 Plasseringsdøgn

Det er viktig å understreke at en institusjonsplassering primært ikke er dårlig kvalitet for brukeren. Derfor måles ikke antall som en resultatets kvalitetsindikator. Et lavt snitt av antall plasseringsdøgn ved for eksempel institusjon antas dog å vise på en bedre kvalitet for barn og ungdom. Målet er alltid at barn og ungdom skal bo hjemme. Plasseringskostnadene ved denne type plasseringer er ca. 6000 kr per døgn, så det er en direkte sammenheng mellom bedre opplevd kvalitet for brukeren og lavere kostnader for kommunen.

Tabell 13

Plasseringsdøgn, årsskiftet og gitt dato	2021	2022	2023 1. halvår
Plasseringsdøgn i snitt pr. barn ved institusjon	237	189	72
Plasseringsdøgn i snitt pr. barn ved akuttinstitusjon	46	45	26
Plasseringsdøgn i snitt pr. barn ved beredskapshjem	103	90	57

Tabell 13 viser at plasseringsdøgn ved institusjon og beredskapshjem har en tydelig positiv trend og en forbedret verdi for barn og ungdom.

7.8 Saksbehandling – klager på kvalitet

Ny lov om barnevernstjenester, og Den europeiske menneskerettsdomstolens (EMD) lovmessige føringer har økt kravene til saksbehandling og dokumentasjon i barnevernet. Disse føringene er i tråd med og innarbeidet i barnevernreformen.

Barnevernet har valgt å føre en selvvalgt internkontroll på dette området. I tabell 14 vises i hvilken grad brukerne er «misfornøyde» med barnevernets saksbehandling iht. til lov og barnevernstjenester og forvaltningsloven. I internkontrollen rapporteres det på ferdigbehandlede klager. Klager blir registrert pr. familie. I tabellen fremgår også i hvilken grad Statsforvalteren gir brukeren medhold og eventuelt påpeker områder Barneverntjenestens arbeid ikke er tilfredsstillende. Uansett medhold eller ikke, er det viktig for barnevernet å forstå hva brukerne reagerer på. Gevinsten for barnevernet er også at klagebehandlinger er tidskrevende og det er alltid bra å gjøre riktige vurderinger første gang og dermed unngå klage. Omarbeiding er bortkastet tid.

Tabell 14

Antall klager sendt Statsforvalteren i løpet av året og frem til gitt dato samt andel hvor brukerne får helt eller delvis medhold	2020	2021	2022	2023 1. halvår
Antall innleverte klager	30	33	36	15
- antall tilsynssaker	15	19	14	8
- antall klager på vedtak	15	14	22	8
Antall klager hvor barnevernet delvis eller helt måtte endre sitt vedtak, samt fikk kritikk	5	2	3	1

Tabell 14 viser at antallet klager har blitt betydelig redusert og det er bra. Barnevernet vet dog at det er brukere som ikke velger å klage. Barnevernet kan ha rett i sak, men spørsmålet vi kan stille er om kommunikasjonen med brukeren kan forbedres, slik at de opplever å bli hørt. Hvis det er gjentakende saksbehandlingsfeil i barneverntjenesten gjennomføres spesiell opplæring for de ansatte.

En klage er en type tilbakemelding fra brukeren. Brukerdialog og det digitale tilbakemeldingssystemet som skal på plass i 2024 vil gi muligheter for brukerne å komme med tilbakemeldinger. Det blir et godt og nødvendig supplement til annen type tilbakemeldinger fra brukerne.

7.9 Kvalitet økonomi

Til forskjell fra Tilstandsrapport 2022, kan barnevernet nå bruke sammenligningsdata fra ASSS.

7.9.1 Prioritering – hvor mye ressurser tildeles barnevernet?

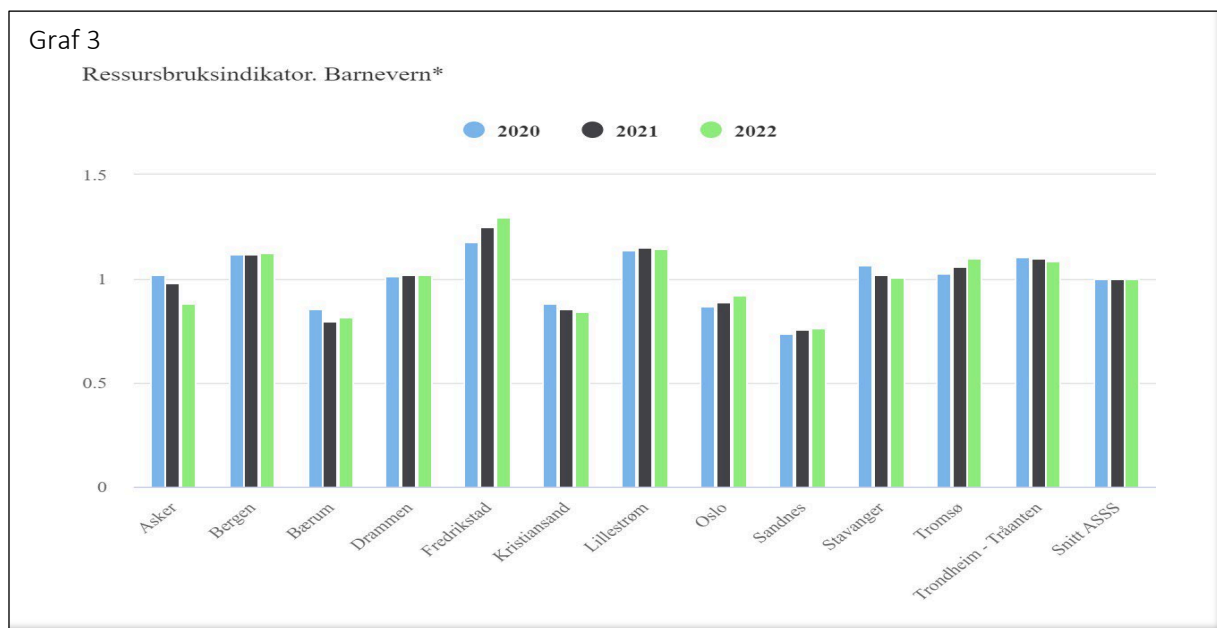
Som alle andre virksomheter får Barneverntjenesten sitt budsjett vedtatt desember hvert år (Handlingsprogram). Tabell 15 viser Barnevernets budsjett i mill.kr. og resultat/prognose.

	2020	2021	2022	2023
Revidert budsjett	163,5	165,2	204,9	224
Forbruk	168,6	178,5	197,1	221, prognose
Differanse	5,1	13,3	7,8	3-5, prognose

Økt budsjett i 2021 til 2022 er knyttet til barnevernsreformens økte egenandeler for institusjonsplasseringer. Tabellen viser også at budsjettet har økt fra 2022 til 2023. Denne økningen består av flere elementer - årlig deflator oppregning, tilførte nye statlige bevilgninger på ca. 10 mill.kr knyttet til barnevernsreformen samt internt overførte lønnsmidler på ca. 6 mill.kr fra virksomhet BFT på grunn av etablering av Innsatsteam.

Budsjettet er i tråd med barnevernets vurderte behov. Barnevernets interne prognose for kommende budsjettperiode er basert på erfaring/kunnskap om mengden kostandekrevende saker. I tillegg gjør barnevernet en risikovurdering basert på tendenser. To slike risikoer nevnt tidligere i rapporten og det gjelder problematikk knyttet til ungdomsmiljøer t i (kriminalitet og rus) og en vurdering av økt risiko knyttet til alvorlig psykiatrisk problematikk blant ungdom. Da disse vurderingene er gjennomført vektet også barnevernet sin interne tjenesteutviklings effekter, som da salderer det forventede behovet. For eksempel forventes barnevernets Innsatsteam å bidra til en redusering av inngripende og kostnadskrevende tiltak. Til budsjettår 2024 vil blant annet innsatsteamets salderingseffekt økes samt at etablering av ny organisering antas allerede å gi effekt i 2024.

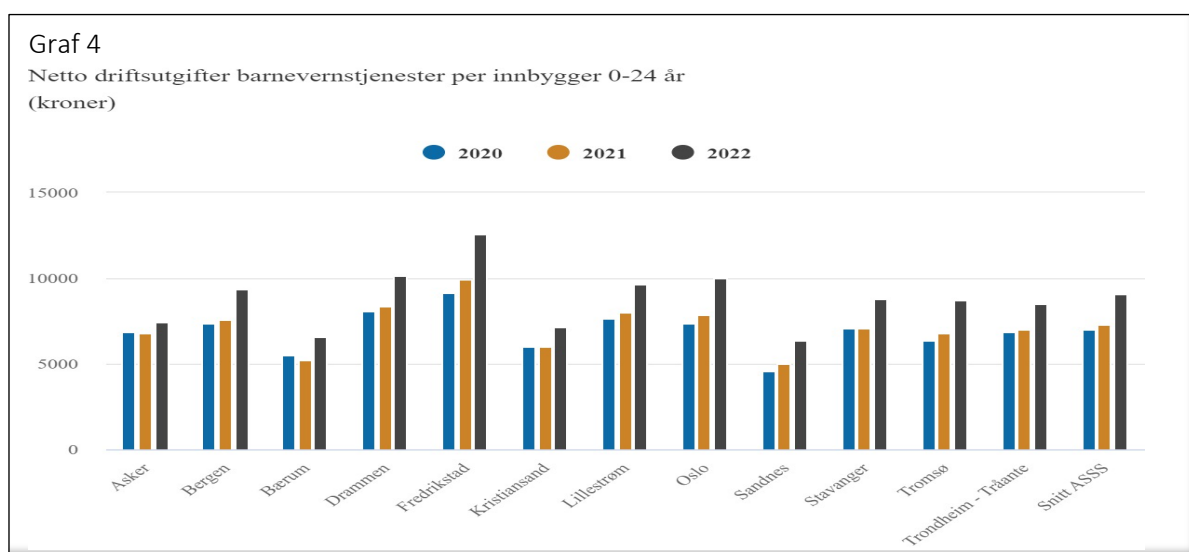
Graf 3 viser hvor mye ressurser (netto driftsutgifter fratrukket avskrivninger) Asker og andre kommuner prioriterer å bruke på barnevern sett i forhold til gjennomsnitt for ASSS-kommunene. En ressursbruksindikator høyere enn 1 viser at kommunen bruker mer ressurser på tjenesten enn ASSS-gjennomsnittet og motsatt.

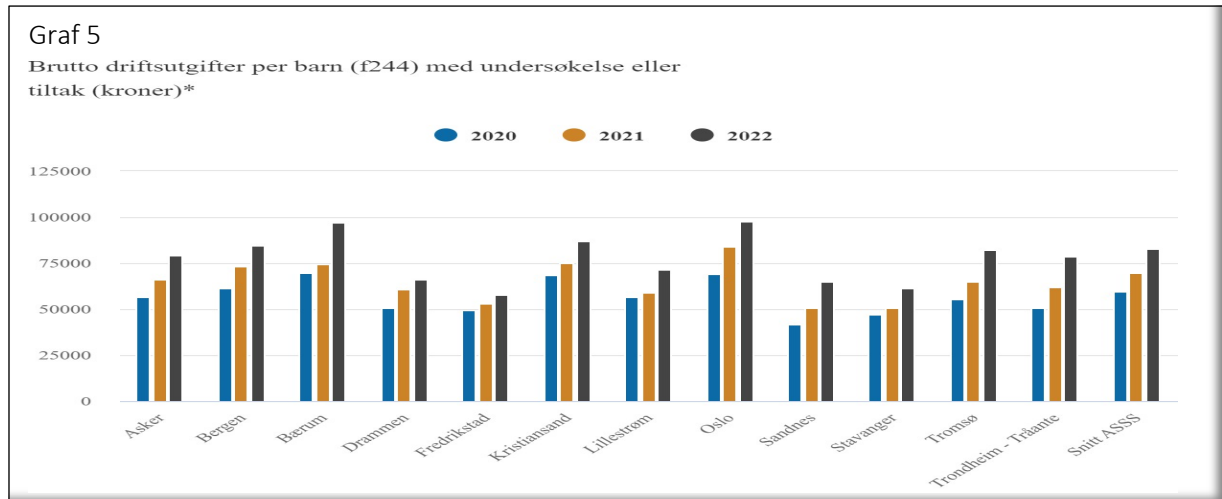
Grafen viser at Asker prioriterer/bruker mindre ressurser på barnevernet enn ASSS-gjennomsnittet. Det er en nedgang de siste tre årene, som er motsatt trend i sammenligningen med de fleste ASSS kommunene. Det kan tyde på at barneverntjenesten driftes godt og riktig.

7.9.2 Produktivitet/enhetskostnader – hvordan driftes barnevernet?

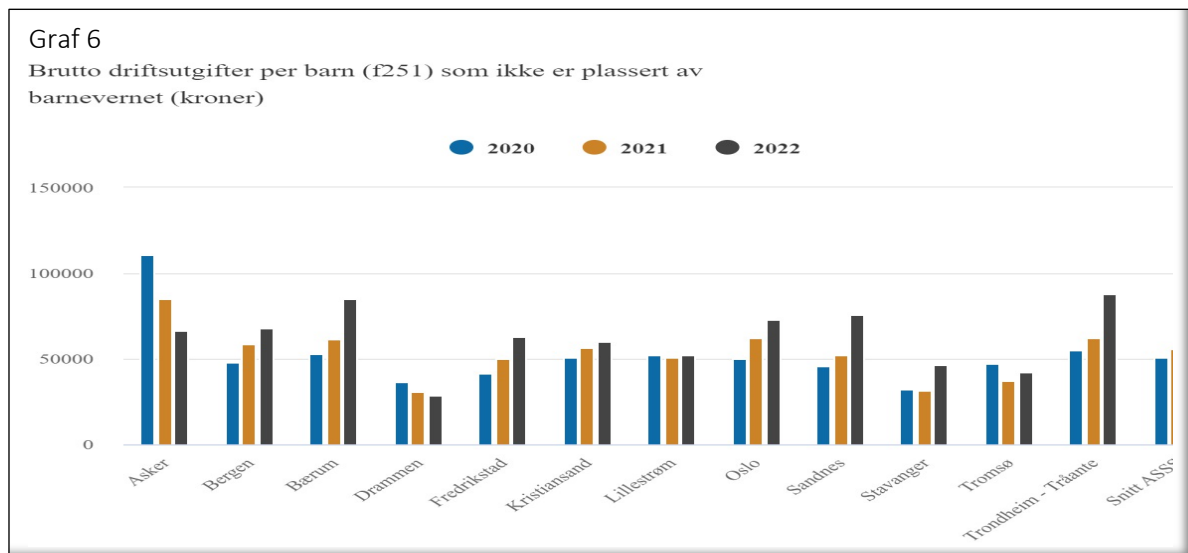
Indikatorer i denne kategorien inneholder informasjon om kostnaden i løpet av året for å produsere en tjeneste per innbygger eller barn i barnevernet. Hvis ressursbruken er lav sammenliknet med tjenesteproduksjonen, kan produktiviteten sies å være høy. Utviklingen må ses i sammenheng med annen kjennskap i kommunen og menes ikke direkte kunne rangere kommunene imellom. Graf 4 viser at alle kommuner har økte driftsutgifter og dette henger sammen med barnevernsreformen. Asker barnevern øker i mindre grad enn andre barnevern. Fra 2021 til 2022 øker Asker med 8.3% og snitt økning er 19.5%.

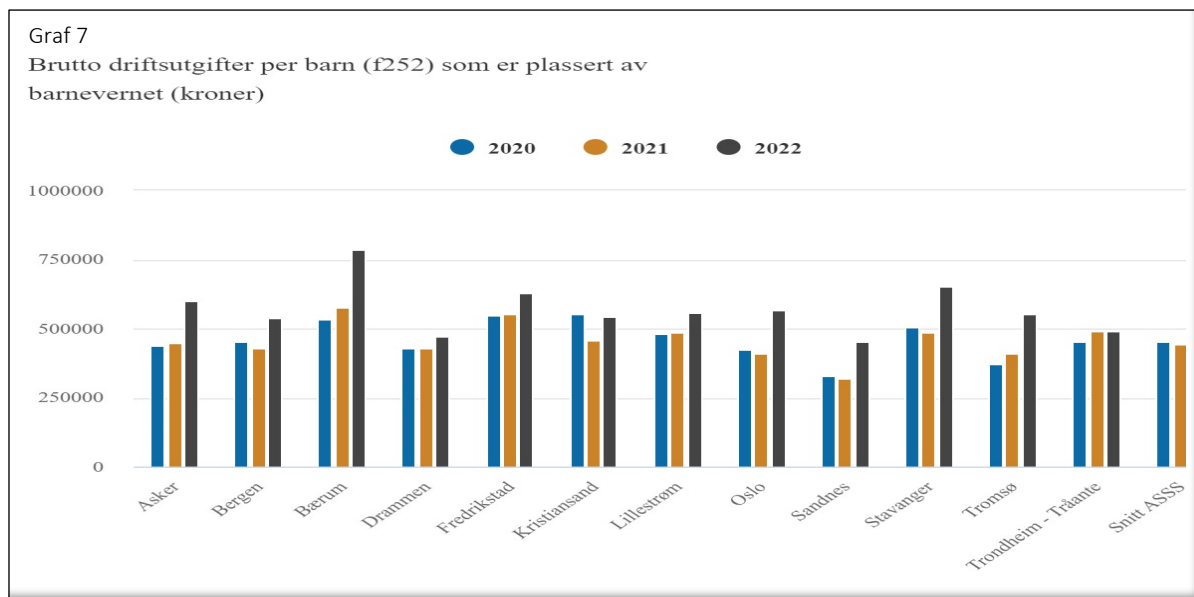
I ASSS sine grafer 5, 6 og 7 deles ovenstående ressursbruksindikator opp i tre KOSTRA-funksjoner; 244, (kostnader lønn og administrasjon), 251 (kostnader knyttet tiltak i familien) og 252 (kostnader tiltak utenfor familien).

Graf 5 viser at alle kommuner har økt forbruk knyttet til drift og administrasjon. Fra 2021 til 2022 øker Asker med 16%, noe som er noe under gjennomsnittlig økning.

Graf 6 viser en markant nedgang i forbruk. Forbruket i 2022 er 0.5% høyere enn snitt. Asker kjøper disse tjenestene i stor grad fra det private. Andre kommuners barnevern har ofte interne avdelinger som utfører dette arbeid. Den driftskostnaden føres også på f. 251.

Graf 7 viser økt forbruk. Dette gjelder alle kommuner og skyldes barnevernsreformens økte egenandeler for blant annet institusjonsplasseringer. Økningen er 25%, og gjennomsnittlig økning for ASSS er 20%.

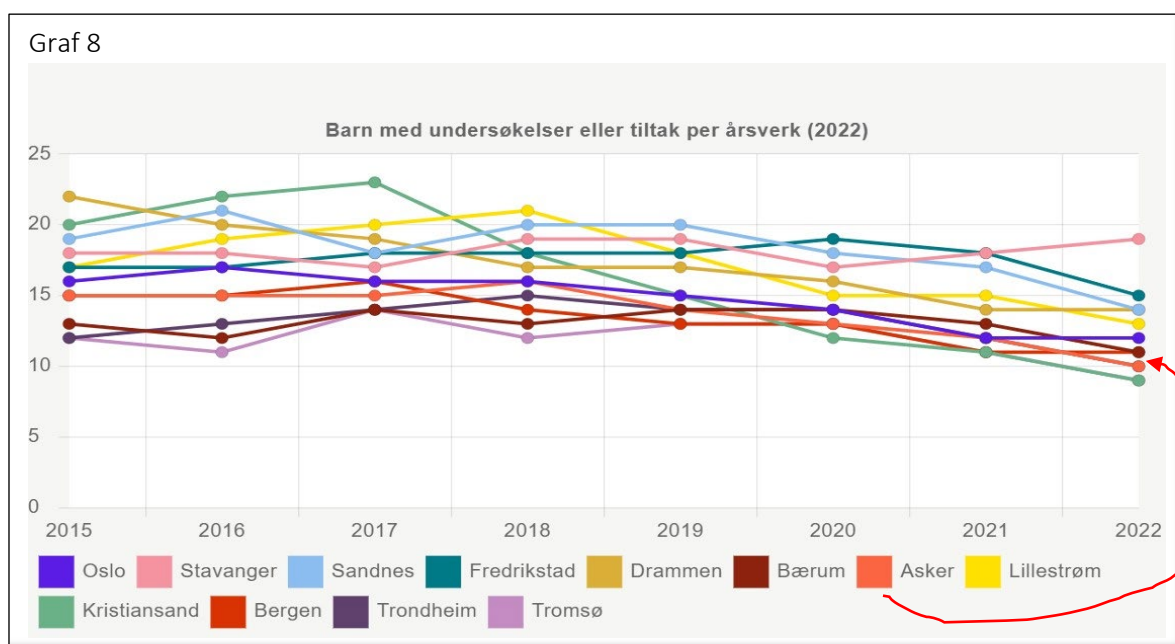
7.10 Kvalitet – Personal

Rapportering knyttet til personal deles opp i arbeidsbelastning og kapasitet, sykefravær, turnover, kompetanse og lovpålagte kompetansekrav 2031.

7.10.1 Arbeidsbelastning – kapasitet

Arbeidsbelastning finnes ikke i ASSS sine sammenligningsdata, derfor har barnevernet søkt opp data i Bufdirs kommunemonitor (SSBs KOSTRA-rapportering).

Graf 8 viser arbeidsbelastning i relasjon til antall barn 0-17 år med undersøkelse eller tiltak i løpet av året. Altså ikke akkurat hvordan situasjonen er ved en gitt dato, men i løpet av året. De har delt antallet undersøkelser og tiltak på antall rapporterte årsverk i KOSTRA 244, alle stillinger knyttet til saksbehandling og administrative oppgaver.

Graf 8 viser at kapasiteten for Asker har blitt forbedret siden 2018. Sammenliknet med øvrige kommuner har Asker en stabilt god kapasitet. Manglende kapasitet i tjenesten kan, sammen med manglende kompetanse blant de ansatte, utgjøre en risiko med tanke på faglig forsvarlighet. Et høyt antall barn med tiltak og undersøkelser per årsverk kan også være et uttrykk for høyt arbeidspress. Samtidig er det slik at saker er svært ulike og noen krever langt mindre ressurser enn andre.

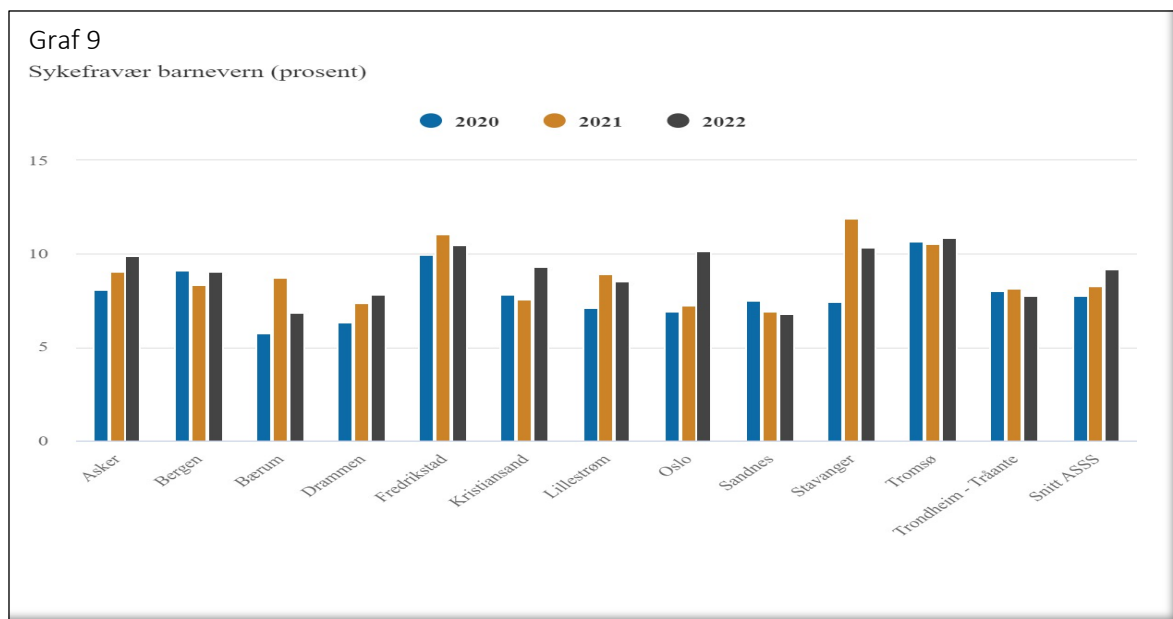
En viktig kommentar er at graf 10 forutsetter at alle hjemler var fullt bemannet ved måletidspunkt. I realiteten er flere hjemler ubesatte på grunn av sykefravær eller permisjon etc.

7.10.2 Sykefravær og turnover

Sykefravær og turnover er svært viktig å holde lav. Det er også viktig for ledelsen å forstå hva det skyldes. Årsakene til sykefravær og turnover er komplekst og kan handle om arbeidsbelastning, lønnsnivå, trivsel, utøvd ledelse, private forhold etc.

Høyt sykefravær kan påvirke kvalitet i tjenesten på lang sikt. På kort sikt kan sykefravær øke slitasje på kolleger som må ta på seg flere oppgaver og da er en vond spiral startet. Høyt sykefravær kan også medføre økte kostnader, og har dermed sammenheng med indikatorer for brutto og netto driftskostnader

Graf 9 viser en sammenligning iht. sykefravær, legemeldt fravær mellom ASSS kommunene. Egenmeldt fravær er ikke med i beregningen.

Grafen viser at Askers sykefravær er økende. Askers sykefravær er dessverre over snittet og akkumulerte tall for 2023 viser også en økning pr. august.2023.

Turnover er andelen ansatte som har sluttet å jobbe innenfor barnevernet i kommunen. Dersom en arbeidstaker slutter og har begynt å jobbe i skolen eller NAV i Asker kommune, vil det også regnes som turnover.

Fordi barnevernet i 2022 vurderte sin turnover som bekymringsfull, ble det gjennomført en intern gjennomgang høsten 2022. Det barnevernet beskrev i Tilstandsrapport for 2022 om

turnover, kan nå nyanseres. Årsakene til turnover er mer sammensatte en tidligere antatt. Lønnsnivå er for fortsatt en viktig årsak, men vurderes ikke å være den primære årsaken, men i stedet en avgjørende driver.

De preliminnære resultatet i barnevernet for 2023 er så langt gledelig med tanke på turnover, da vi ser en nedgang. Tabell 16 viser statistikk for barnevernet, men også for andre indikatorer som er interessant i denne sammenhengen. ASSS har ikke tall på turnover, men barnevernet har hentet data fra KS nettpublikasjon april 2023.

Tabell 16

Turnover	2019	2020	2021	2022	2023 1.halvår
Asker kommune, total turnover	-	-	-	13,2	-
Hele kommune sektoren, KS	-	-	-	13,6	-
- Under 30 år	-	-	-	26,2	-
- 30-40 år	-	-	-	11,4	-
- Barnevernspedagog	-	10,5	10,2	9,6	-
- Sosionom	-	-	-	12,7	-
- Stilling med mastergrads krav	-	-	-	14,8	-
Turnover Asker barnevernstjeneste (Alle stillinger)	-	9,8%	21,3%	27,1%	12,3
Turnover alle barnevern iht. KS statistikk (alle stillinger)	20,2%	20,9	18,9%	-	-

Tabellen viser at barnevernet har hatt en stor utfordring årene etter kommunesammenslåingen (2021 og 2022). Den siste rapporten fra KS knyttet til turnover i barnevernet viser et nasjonalt snitt på ca. 19% i 2021. KS seneste rapport fra april 2023 omhandler ikke barnevernet spesifikt. Barnevernet har valgt ut indikatorer som er relevante for egen situasjon fra den rapporten. Blant annet er det en stor gruppe ansatte i barnevernet som er under 30 år. I KS` rapport ser vi at den målgruppen har spesielt høy turnover i kommunesektoren generelt. I barnevernet er det mange stillingstyper og tre av dem er valgt her. En refleksjon er at det ser ut som «*om du er ung, ansatt i barnevernet og har opparbeidet deg en mastergrad, så ser du oftere etter andre jobbmuligheter*». Det er ikke heldig, om det er riktig, da det er et lovkrav på kompetanse for barnevernsansatte som barnevernet skal levere på 2031, og som i prinsipp tilsvarer mastergrad i barnevernet.

7.10.3 Kompetanse

Kompetansenivået er høyt og har vært det over år i Asker barnevern. Det er ikke sjelden ansatte i barnevernet blir bedt om å bidra inn i andre tjenester, også i andre kommuner. Ledelsen og ansattes arbeidsmotivasjon er høy, og situasjonen i dag er at den store iveren til forbedring og økt kompetanse er så stor, at det er tatt initiativ til å stoppe opp. Det er risiko for å tape faglig retning da barnevernsfagfeltet er veldig bredt og ikke alltid trekker i samme retning.

Derfor er det igangsatt et mere strategisk arbeid knyttet til fagutvikling og videre kompetanseplaner. Det vurderes å være riktig å gjøre dette nå, da det etableres en ny organisering og det har blitt ansatt nye avdelingsledere.

Temaplan «Å høre til» og felles kompetanseplan for hele oppvekst inneholder også kompetanseutvikling som tjenesten kan trenge og dra god nytte av i dette strategiske arbeid. Det kan bidra til en helhet både gjennom at barnevernet henter kompetanse derifra eller bringer inn ønsket kompetanse som er etterspurt i oppvekstsektoren. Barnevernet har lenge vært pålagt å årlig utarbeide en intern kompetanseplan, som utgår fra ledelsens og faglederens behovsvurderinger og utfordringsbilde. Denne planen forventes å være mere koordinert med felles kompetanseplan i oppvekst.

I denne sammenheng er det også viktig å påpeke at kompetanse ikke bare handler om barnevernsfaglig kompetanse, men også om «yrkesspesifikk kompetanse». Som tidligere nevnt skal barnevernet i 2024 bytte ut sitt fagsystem, til Modulus-barnevern. Det er veldig viktig og helt grunnleggende at alle ansatte bygger opp god kompetanse i nytt fagsystem samtidig som ordinært arbeid i barnevernssakene må pågå. Planleggingen for å innføre Modulus er god, men det kreves at det settes av mye tid i 2024. Nye kompetansetiltak og utvikling kan ikke igangsettes parallelt. Derfor måtte barnevernet blant annet takke nei til å delta i et meget spennende, innovativt og konkret kompetanseprosjekt knyttet til samtaler med barn utsatt for vold og eller seksuelle overgrep. Barnevernet var invitert til å bidra i prosjektet til utvikling av en digital-avatar til bruk for kompetanseheving gjennom å trene opp ansatte i barnevernet.

I henhold til ny barnevernslov § 2-1 a stilles det kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Alle ansatte skal ha fire års erfaring fra førstelinja og relevant videreutdanning med minimum 30 studiepoeng eller relevant masterutdanning innen 2031.

Tjenesten kan ikke tilby alle videreutdanning samtidig og derfor gis det mulighet for et begrenset antall pr. år til å søke videreutdanning. I tillegg stiller tjenesten så høye krav som mulig på oppfylt kompetansekrav ved nyansettelser.

Kravet gjelder 90 hjemler i barnevernet og i 2023 har 69% oppfylt kravet eller er i utdanningsløp.

8. Innsatsteam - resultat og arbeid

I august 2022 ble det formelt etablert et Innsatsteam i Barneverntjenesten med to av ti ansatte. Teamet ble etablert fullt ut våren 2023 og har nå ni ansatte med bred flerfaglig kompetanse og en fagleder.

Bakgrunnen for etableringen av Innsatsteam er knyttet til føringer fra barneverns- og oppvekstreformen med særlig vekt på reformens mål om at hjelpen til familien skal bli bedre tilpasset brukeren, at tiltakene skal bli mere treffsikre og at ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal være mer effektiv.

Ut ifra en Lean-forståelse av funksjonen til Asker barnevern pekte «beslutningsfasen» for målgruppen høyrisiko-, akutte- og høykonfliktsaker seg ut. Denne type sakers effekt på arbeidet i barnevernet er stor og barnevernet ønsket å styrke og sikre kvaliteten i arbeidet. En dårlig begrunnet eller stressutsatt beslutning i denne fasen kan få store negative konsekvenser for brukeren og har store kostnader knyttet til seg.

Mål

Innsatsteam fikk som mål å bidra til bedre beslutningsgrunnlag for målgruppen.

Effektmål

Direkte effektmål er mer treffsikre tiltak til rett tid, forebygge unødvendige inngripende akutt plasseringer, redusere lengden på plasseringer hvor det blir vurdert å være riktig beslutning.

Det ble også vurdert at innsatsteamets arbeid skulle kunne føre til sekundære effekter som eksempelvis reduksjon av tiden fra undersøkelse starter til tiltak iverksettes, mengden gjengangere samt antall henlagte undersøkelser fordi partene ikke samtykker.

Teamets arbeidsfunksjon

Innsatsteamets funksjon er å støtte ansvarlig avdelingsleder, fagleder og saksbehandler i arbeidet med målgruppen gjennom meget fleksible oppdrag. Hensikten er å bidra til en bedre arbeidssituasjon for de formelt ansvarlige i saken og gjennom det forbedre beslutningsgrunnlaget. I tillegg til denne kjerneoppgave bidrar innsatsteamet med å koordinere og gjennomføre familieråd.

Tabell 17 under viser data på innsatsteamets arbeidsoppgaver og resultat.

Tabell 17

Innsatsteam, arbeidsoppgaver og resultat	2020	2021	2022 Fra 1.aug	2023 1.halvår
Antall oppdrag			8	44
- omsorgsproblematikk			1	10
- atferdsproblematikk			14	24
- redusert risk for plassering utenfor familien				3
-				
Antall oppdrag / familieråd			24	21
- gjennomført av innsatsteam			19	20
- gjennomført av bufetat	5	6	5	1
Type og resultat familieråd				
- akutte familieråd			3	8
- redusert risk for plassering			0	5
- plassert utenfor familie, men i eget nettverk			1	6

Evaluerings av gevinst, investering og resultat

Det er alt for tidlig å komme med en klar konklusjon for temaets resultater. Innsatsteamet er fortsatt relativt nyetablert og innpasser fortsatt sitt arbeid sammen med andre fagavdelinger. Tabell 17 viser imidlertid at teamet er produktivt og at det har bidratt i et stort omfang saker allerede i 2023. Innsatsteamet bidrar også som en ressurs og bidrar med kompetanse i andre sammenheng enn i det som er beskrevet arbeidsfunksjon. Deres brede kompetanse er nyttig også inn i evalueringer/drøftinger knyttet arbeid med vold i nære relasjoner og alvorlig samspillsproblematikk etc.

Noen av innsatsteamets resultat kan konkret kommenteres opp mot effektmål. Barnevernet har i rapportdelen vist og kommentert at innsatsteam kan ha bidratt til de konkrete

forbedringene knyttet til resultateffektivitet, *gjengangersaker, saker i retur eller leveranse i retur, ventetid og plasseringsdøgn*.

Den fag/økonomiske effekten av innsatsteamet sin arbeidsfunksjon er mest konkret knyttet til vurdering om arbeid bidratt til å redusere antall svært inngripende tiltak i barn, ungdoms eller familiens liv. Tabellen viser:

- at det er ved 3 tilfellen redusert risk for plassering utenfor familien.

Familieråd er en metode som innsatsteam har et utpekt ansvar.

- Tabellen viser at bruken av familieråd økt samt at ved 5 tilfellen har det blitt en redusert risk for plassering.
- Det fremgår også at i 6 barnevernssaker har familierådet bidratt til at barnet ble plassert i eget nettverk, ikke institusjon eller beredskapshjem.

Barnevernet mener at alle disse resultat bidratt til økt verdi for brukeren samt bidratt til reduksjon av kostnader. Den midlertidige vurderingen av etablering av innsatsteam er at arbeidet viser å ha god potensial og allerede gitt ønskede effekter.

9. Forbedringsarbeid

Barnevernet arbeider systematisk med kontinuerlig forbedring. Det betyr at arbeidsstrukturer skal avdekke behov for økt kvalitet og forbedre hvordan barnevernet jobber. Barnevernets arbeid med å etablere en «forbedringsgruppe» er et initiativ for å sikre og systematisk fange opp alle meldte avvik, alle problemer og forbedringsforslag. Både fra ansatte og brukere.

I denne tilstandsrapporten er forbedringsområder løpende kommentert, og det er beskrevet hvilken utvikling som er ønsket frem over i tid. Nedenfor følger en oppsummerende redegjørelse for forbedringsområdene.

9.1 Samhandling

Overgripende er det et behov for forbedring knyttet til samhandling. Både med eksterne kolleger og brukere. Det som blant annet skal arbeides med er:

- sikre en god og rask etablering av ny organisering som blant annet speiler aldersinndeling i oppvekstsektoren
- det forebyggende arbeidet skal bli mer fremoverlent gjennom etablering av Avdeling mottak og innsats. Avdelingen skal bidra med økt kunnskap om meldinger til barnevernet, noe som er nyttig å spille tilbake til oppvekstfeltet. Det skal også evalueres en mere spisset utadrettet informasjons- og dialogarbeid med barnehage og skole i forbindelse med arbeidet med Plan for forebygging av omsorgssvikt.
- at den nyetablerte Avdeling ungdom får et bedre grep om ungdomssakene, slik at ungdom i risiko kan fanges raskere opp. Avdelingen skal også vurdere alternative arbeidsmetoder for å møte målgruppen, hvor problembildet har utviklet seg til å utløse tvangstiltak og/eller om barnevernet skal/kan etablere tiltak som jobber meget målrettet i nærmiljøet rundt den enkelte.

- å delta i kommunens arbeid med å etablere nasjonalt forløp: barnevern-kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og seksuell helse, tannhelse og rus, for å sikre en økt kvalitet i barnevernets undersøkelsesarbeid.
- forbedre tilbakemeldingsdialogen med brukere. Etablering av brukergrupper, digitale løsninger for å fange opp konstruktive tilbakemeldinger og øke brukerens opplevelse i den første kontakten med barnevernets, i telefon eller i resepsjon

9.2 Organisatorisk, styring og kontroll

Det er viktig at ny organisering raskt blir implementert. Det er viktig å følge med på behov for justering og tilpasning for å sikre god styring og kontroll. Det barnevernet i dag jobber med er blant annet:

- Omsorgsavdelingens arbeid knyttet til rekruttering og opplæring av fosterhjem og beredskapshjem. Avdelingens nåværende metode og kvalitet er god, men finnes det kapasitet nokk for å klare levere på målet?
- Kjøp av private hjelpetiltak i barnevernet er nær 20 mill.kr 2023, omsorgsavdelingen kjøper i stor grad privat veiledning av fosterhjem.
- Oppfølging av Innsatsteamets arbeid må bedre integreres i andre avdelinger samt at det må etableres en bedre kartlegging av teamets arbeid og effekt.
- Barnevernet skal etablere internkontroll for å øke kvaliteten og sikre en god evaluering av tiltaksplaner
- Barnevernet skal forbedre fokus på avslutningsfasen i en barnevernssak. Kan det eventuelt etableres en kvalitativ internkontroll på tvers i avdelingene undersøkelse, barn og ungdom?
- Rutinene i kvalitetssystemet SIMPLI er under kontinuerlig endring som følge av stort omstillingsarbeid de siste årene i Barneverntjenesten, men også som følge av de store og mange føringene som finnes for barnevernets arbeid.

9.3 Personal

Forbedringsarbeidet knyttet opp mot personal handler om arbeidsmiljø, muligheter til å gjennomføre arbeidet på en god måte og kompetanse. Den nye organisasjonen er forventet å ha positive effekter for alle ansatte. Fagledere og avdelingsledere deltar i et kursprogram i regi av KS konsult som skal bidra til avdelingenes interne arbeid og struktur og skal gi effekt på blant annet *mestringsorientert ledelse*. Barnevernet skal fremover blant annet:

- gjennomføre en ny medarbeiderundersøkelse – 10 faktor.
- MBM skal blant annet arbeide med 10 faktor og oppfølging av resultatene. Forbedringsarbeidet skal komme frem i felles tiltak for hele virksomheten.
- Kompetanse er viktig for barnevernsfaglig kvalitet og for yrkesstoltheten Barnevernet har høy kompetanse og er utviklingsorienterte. Det er igangsatt et mer strategisk arbeid knyttet til fagutvikling og videre kompetanseplaner for å kunne samles om en god kompetanseplan med en tydelig retning.

9.4 Matrise for mål og forbedringsindikatorer

Dette kapittelet angir indikatorer som kan brukes til å evaluere retning i barnevernets utvikling.

Barnevernet har også søkt å finne indikatorer knyttet til effekter av oppvekstreformen, da endringer og forbedringer i oppvekstsektoren forventes påvirke barnevernets resultat.

Tabell 18 viser 20 indikatorer. 14 har en god utvikling til 2022. Så langt i 2023 har 11 god utvikling.

Indikator for forbruk viser et stort avvik mot ønsket retning. Årsak til dette er blant annet økte kostnader knyttet til barnevernsreform i 2020 og 2023. I tillegg gav etablering av innsatsteam i 2023 en økning på ca. 6,5 mill. iht. Driftskostnadene/lønnsbudsjettet.

Tabell 18

Indikatorer	2021	2022	2023 1.halvår	Mål bilde
Sykefravær	9,1%	9,9%	-	snitt ASSS
Turnover	21,3%	27,1%	12,3%	< 15%
Resultatkvalitet				
Gjenganger av all type nye saker	24%	13,9%	11,6%	Lavest mulig
Gjenganger for 3. gang av all type nye saker	13%	5,2%	5,3%	Lavest mulig
Gjenganger saker som rører vold i nære relasjon	19%	8,9%	11,8%	Lavest mulig
Antall ventedøgn pr. barn, fra mottatt melding til tiltak er iverksatt	105	102	80	Lavest mulig
Antall ventedøgn pr. barn, fra melding mottatt til tiltak er iverksatt	101	100	92	Lavest mulig
Antall ventedøgn pr. barn, fra vedtak i Barneverns- og helsenevnda til	80	98	0	Lavest mulig
Andel avsluttede undersøkelser uten samtykke fra bruker	9%	8%	5%	Lavest mulig
Andel fosterhjem i privatnettverk av alle fosterhjem	27%	37%	38%	Høyest mulig
Plasseringsdøgn i snitt pr. barn ved institusjon	237	189	72	Lavest mulig
Plasseringsdøgn i snitt pr. barn ved akuttinstitusjon	46	45	26	Lavest mulig
Plasseringsdøgn i snitt pr. barn ved beredskapshjem	103	90	57	Lavest mulig
Andel internt rekrutterte fosterhjem av ny etablerte fosterhjem	80%	86%	50%	100%
Antall gjennomførte nye familieråd	7	24	21	100
Oppvekstreformen, forventede effekter				
Økonomi: økning i forbruk	5,5%	9,5%	11%	Defl.3,5%
Andel barn med tiltak 0-5 år av antall innbyggere 0-5 år (%)	-	1,3%	-	Lavest mulig
Andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere 0-24 år (%)	2,6%	2,3%	-	Lavest mulig
Antall meldinger (bør reduseres)	730	742	372	Lavest mulig
Andel søknader av alle nye meldinger (bør øke)	4%	5%	8%	Høyest mulig

Saksframlegg

Arkivsak
23/21257-1

Saksbehandler
Julie Benedicte Bøye

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
14.11.2023

Tolking av kommunestyrets vedtak i sak 30/23 – delegering etter plan- og bygningsloven

Ordførers forslag til vedtak:

1. Kommunestyret skal innen 1. juli 2024 behandle og vedta nytt delegeringsreglement, i henhold til kommuneloven § 5-14.
2. Inntil nytt delegeringsreglement er vedtatt, gjelder det delegeringsreglementet som ble vedtatt av kommunestyret 15. oktober 2019, sak 19/14, med de endringer som ble vedtatt av kommunestyret 13. juni 2023, sak 23/30.

Ordfører foreslår å sette saken på kartet i kommunestyrets møte 14. november 2023.

Lene W. Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Notat fra ordfører til kommunestyret – tolking av kommunestyrets vedtak
Saksprotokoll – Politisk struktur og organisering 2023 – 2027
Endringer i delegering etter plan- og bygningsloven 23.5.2023

Saksprotokoll

Arivsak
23/21257

Saksbehandler
Julie Benedicte Bøye

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato **Saksnr.**
14.11.2023 72/23

Tolking av kommunestyrets vedtak i sak 30/23 – delegering etter plan- og bygningsloven

Kommunestyret har behandlet saken i møte 14.11.2023 sak 72/23

Behandling

Ordfører viste til sitt notat av 14.11.2023 med vedlegg, sendt kommunestyrets medlemmer samme dag, og foreslo deretter å sette følgende sak på kartet:

«Tolking av kommunestyrets vedtak i sak 30/23 – delegering etter plan- og bygningsloven».

Forslaget om å sette saken på kartet ble vedtatt, mot 10 stemmer (MDG,SV,Sp,INP).

Ordfører tok deretter opp sitt forslag til vedtak, i to punkter.

Oddvar Igland (Sp) tok opp følgende alternative forslag:

«Kommunestyret ber om at reglement for saksbehandling i folkevalgte organer, reglement for delegering og innstilling og reglementene for folkevalgtes rettigheter og arbeidsvilkår behandles i neste eller påfølgende kommunestyremøte.»

Iglands forslag fikk 11 stemmer (MDG,SV,R,Sp,INP), og falt.

Ordførers forslag til vedtak, punkt 1, ble enstemmig vedtatt.

Ordførers forslag til vedtak, punkt 2, ble vedtatt, mot 10 stemmer (MDG,SV,Sp,INP).

Vedtak

1. Kommunestyret skal innen 1. juli 2024 behandle og vedta nytt delegeringsreglement, i henhold til kommuneloven § 5-14.
2. Inntil nytt delegeringsreglement er vedtatt, gjelder det delegeringsreglementet som ble vedtatt av kommunestyret 15. oktober 2019, sak 19/14, med de endringer som ble vedtatt av kommunestyret 13. juni 2023, sak 23/30.

Notat

Referanse
22/00263-12

Dato
14.11.2023

Til: **Kommunestyret**

Fra: **Ordfører**

Tolking av kommunestyrets vedtak om delegering etter plan- og bygningsloven

Ifølge kommuneloven § 5-3 kan kommunestyret delegerer myndighet til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer, ordføreren eller kommunedirektøren innenfor rammene av «kommuneloven eller annen lov». Plan- og bygningsloven (PBL) er en slik «annen lov», jf. denne lovens § 11-17.

Kommuneloven pålegger kommunestyret å vedta et reglement som skal inneholde en oversikt over hvilken vedtaksmyndighet de delegerer til andre folkevalgte organer og til administrasjonen, jf. kommuneloven § 5-14:

Kommunestyret ... fastsetter selv et reglement for hvordan vedtaksmyndighet og innstillingsrett skal delegeres. Dette skal gjøres innen 31. desember året etter at kommunestyret ... ble konstituert. Det siste fastsatte reglementet og eventuelle andre vedtak om delegering og innstillingsrett gjelder inntil et nytt reglement er fastsatt.

I kommentarutgaven til kommuneloven (*Bernt og Overå, 2018*) står det at tankegangen bak dette kravet er å fremme bevisstgjøringen hos de sentrale politikerne i kommunen om hvordan funksjonsfordelingen mellom de forskjellige nivåene skal være. Bestemmelsen er en minimumsregel i den forstand at den stiller krav om at delegeringsreglementet blir behandlet og vedtatt minst én gang i hver valgperiode. Det kreves ikke at alle delegeringer blir samlet i ett reglement. Kommunestyret står fritt til både å endre selve reglementet (eventuelt reglementene) og til å gjøre vedtak i enkeltsaker etter at reglementet er behandlet i henhold til § 5-14.

Ansvarsforholdet i saker etter plan- og bygningsloven ble grundig gjennomgått av Politisk forhandlingsutvalg (PFU) i forbindelse med utarbeidelsen av utvalgets rapport «Politisk struktur og organisering 2023-2027», se kap 5.4. Det var denne rapporten som var grunnlaget for saken om politisk struktur som ble politisk behandlet av kommunestyret i juni.

Det er ingen tvil om at det var utvalgets mening at de forslag til endringer som PFU foreslo i sin rapport skulle tre i kraft i forbindelse med konstitueringen, også de som gjaldt endring av ansvarsforholdet for saker etter plan- og bygningsloven. Dette ble da også vedtatt av kommunestyret da de 13.6.2023 behandlet sak 30/23 «*Politisk struktur og organisering 2023-2027*». Vedtaks punkt 13 i saken er tydelig på at vedtaks punktene 1-11 skulle iverksettes i forbindelse med konstitueringen. Dette vedtaks punktet ble enstemmig vedtatt. Hvis det var meningen at noen av de vedtatte forslagene til endringer skulle behandles og vedtas på nytt i oktober, av det nye kommunestyret, måtte vedtaks punktet om iverksetting vært formulert på en annen måte.

Som ordfører kan jeg derfor ikke se at kommunestyrets delegeringsvedtak på noen måte er uklart når det gjelder hvilken myndighet etter plan- og bygningsloven som ble lagt til henholdsvis formannskapet, utvalg for plan og byggesak og kommunedirektøren, med virkning fra 17.10.2023.

I kommentarutgaven til kommuneloven står det at det er viktig at oversikten over delegeringsvedtak – og det konkrete innholdet i disse – til enhver tid holdes å jour og kommuniseres utad, for på den måten å kunne bidra til å minske risikoen for at kommunen blir bundet av legitimasjonsvirkninger ved kompetanseoverskridelser.

Det er derfor svært uheldig at det nå reises tvil om hva kommunestyret egentlig har vedtatt når det gjelder delegering av myndighet etter plan- og bygningsloven. Jeg vil derfor anbefale at kommunestyret selv rydder denne tvilen til side, og klargjør hvordan vedtaket av 13. juni skal forstås og praktiseres.

Jeg foreslår derfor at det settes en ny sak på kartet i kommunestyret i kveld:

«Tolking av kommunestyrets vedtak i sak 30/23 – delegering etter plan- og bygningsloven»

Det må voteres over om saken skal settes på kartet. Dette krever alminnelig flertall.

Dersom saken settes på kartet, vil jeg foreslå at kommunestyret vedtar følgende:

1. Kommunestyret skal innen 1. juli 2024 behandle og vedta nytt delegeringsreglement, i henhold til kommuneloven § 5-14.
2. Inntil nytt delegeringsreglement er vedtatt, gjelder det delegeringsreglementet som ble vedtatt av kommunestyret 15. oktober 2019, sak 19/14, med de endringer som ble vedtatt av kommunestyret 13. juni 2023, sak 23/30.

Saksprotokoll

Arivsak
22/00263

Saksbehandler
Trine Beate Groven

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
06.06.2023	108/23
13.06.2023	30/23

Politisk struktur og organisering 2023 - 2027

Kommunestyret har behandlet saken i møte 13.06.2023 sak 30/23

Behandling

Tonje Lavik (FrP) fremmet følgende forslag:

Endring pkt 7 fra følgende:

"Kommunestyret vedtar nytt reglement for delegering og innstilling etter konstitueringen.

Følgende endringer innarbeides:

- Forurensningsloven og forurensningsforskriften flyttes fra Utvalg for samfunnstjenester til formannskapet*
- Havne- og farvannsloven flyttes fra Utvalg for samfunnstjenester til formannskapet*
- Småbåtloven flyttes fra Utvalg for samfunnstjenester til formannskapet*
- Markaloven flyttes fra Utvalg for medborgerskap til formannskapet*
- Naturmangfoldloven flyttes fra Utvalg for medborgerskap til formannskapet"*

Til følgende:

"Kommunestyret vedtar nytt reglement for delegering og innstilling etter konstitueringen.

Følgende endringer innarbeides:

- Markaloven flyttes fra Utvalg for medborgerskap til Utvalg for plan og bygg*
- Naturmangfoldloven flyttes fra Utvalg for medborgerskap til Utvalg for plan og bygg"*

Følgende legges til i pkt 10:

Folkevalgt som har forfall i mer enn 25 % av organets møter i et kalenderår, får redusert sin faste godtgjøring med 25 %. Varamedlemmer som møter i et utvalg/råd i mer enn 25 % av organets møter i et kalenderår, får fast godtgjørelse som tilsvarende 25 % av godtgjørelsen til faste medlemmer.

Folkevalgt som har forfall i mer enn 75 % av organets møter i et kalenderår, får redusert sin faste godtgjøring med 75 %. Varamedlemmer som møter i et utvalg/råd i mer enn 75 % av

organets møter i et kalenderår, får fast godtgjørelse som tilsvarer 75 % av godtgjørelsen til faste medlemmer.

Nytt pkt 14:

"Reglementets punkt 5.1 endres til delvis gjennomgående representasjon."

Oddvar Igland (Sp) fremmet følgende forslag:

Punkt 3 (alternativt forslag):

Hvert av hovedutvalgene medborgerskap og plan og byggesak skal ha **11** medlemmer med varamedlemmer.

Hvert av hovedutvalgene oppvekst, velferd og samfunnstjenester skal ha **13** medlemmer med varamedlemmer.

(Øvrige punkter som foreslått av ordfører.)

Punkt 4 (alternativt forslag):

Reglement for hovedutvalgene, punkt 2 Hovedutvalgenes ansvar, endres:

Utvalg for samfunnstjenester:

• ~~samferdsel, herunder ferdsel i utmark, vassdrag og farvann~~

endres til

• forvaltning av kommunale veier, parker og friluftsområder

• eiendomsforvaltning, ~~herunder forvaltning av kommunale friluftsområder~~

Utvalg for medborgerskap:

(Som foreslått av ordfører)

Bård-Kjetil Dahl (R) fremmet følgende forslag:

I Forskrift om folkevalgtes rettigheter gjøres følgende endringer:

I paragraf 3 legges beregningsgrunnlaget for godtgjøring for folkevalgte under punktene a) til og med n), samt den variable møtegodtgjørelsen og gruppeledergodtgjørelsen, til 80% av en stortingsrepresentants godtgjøring.

I paragraf 3 punkt a) vedr ordførers godtgjøring endres godtgjøringa til 120% av (B).

Dahls forslag – fikk 11 stemmer (MDG,SV,R,V-Vikdal), og falt.

Laviks forslag til nytt punkt 14 – fikk 2 stemmer (Frp-Lavik+Aspås), og falt.

Innstillingens punkter 1 og 2 – enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 3 ble satt opp mot Iglands forslag.
Forslaget fikk 3 stemmer (Sp), og falt.

Innstillingens punkt 4 ble satt opp mot Iglands forslag.
Forslaget fikk 3 stemmer (Sp), og falt.

Innstillingens punkter 5 og 6 – enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 7 ble satt opp mot Laviks forslag.
Forslaget fikk 3 stemmer (FrP), og falt.

Innstillingens punkt 8, Punkt 4.3 Formannskapets myndighet etter plan- og bygningsloven, – enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 8, Punkt 8.4. Kommunedirektørs myndighet etter plan- og bygningsloven, – vedtatt, mot 9 stemmer (Sp,MDG).

Innstillingens punkt 9 – enstemmig vedtatt.

Laviks forslag til tillegg i punkt 10 – fikk 2 stemmer (Frp-Lavik+Aspås), og falt.
Innstillingen ble deretter enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkter 11, 12 og 13 – enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Rapport fra Politisk forhandlingsutvalg datert 23.5.2023 tas til orientering. Utvalgets forslag til prinsipper legges til grunn for neste kommunestyreperiode.
2. Formannskapet skal ha 13 medlemmer i perioden 2023-2027.

Reglement for formannskapet, punkt 2 Formannskapets ansvar, endres:

- Areal, transport, samferdsel og tettstedsutvikling

3. Hvert av hovedutvalgene medborgerskap og plan og byggesak skal ha 9 medlemmer med varamedlemmer.

Hvert av hovedutvalgene oppvekst, velferd og samfunnstjenester skal ha 11 medlemmer med varamedlemmer.

Reglement for hovedutvalgene, punkt 1 Hovedutvalgene – valg om sammensetning, endres i samsvar med dette.

Følgende strykes i reglementets punkt 1, andre ledd:

~~Utvalgene opprettes for fire år.~~

4. Reglement for hovedutvalgene, punkt 2 Hovedutvalgenes ansvar, endres:

Utvalg for samfunnstjenester:

- ~~• samferdsel, herunder ferdsel i utmark, vassdrag og farvann
endres til~~
- forvaltning av kommunale veier, parker og friluftsområder
- ~~• klima og energiltak~~
- ~~eiendomsforvaltning, herunder forvaltning av kommunale friluftsområder
endres til~~
- eiendomsforvaltning, herunder Enøk-tiltak

Utvalg for medborgerskap:

- idrett og friluftsliv
- nærdemokrati

Reglement for delegering og innstilling endres i samsvar med dette.

5. Reglement for hovedutvalgene, punkt 5 Saksordfører, utgår.

6. Reglement for klageutvalget, punkt 1 andre ledd, strykes:

~~Utvalget opprettes for fire år.~~

7. Kommunestyret vedtar nytt reglement for delegering og innstilling etter konstitueringen. Følgende endringer innarbeides:

- Forurensningsloven og forurensningsforskriften flyttes
 - fra Utvalg for samfunnstjenester til formannskapet
- Havne- og farvannsloven flyttes

- fra Utvalg for samfunnstjenester til formannskapet
 - Småbåtloven flyttes
 - fra Utvalg for samfunnstjenester til formannskapet
 - Markaloven flyttes
 - fra Utvalg for medborgerskap til formannskapet
 - Naturmangfoldloven flyttes
 - fra Utvalg for medborgerskap til formannskapet
8. Delegering etter plan- og bygningsloven endres i samsvar med vedlegg datert 23.5.2023.
9. Reglement for saksbehandling i folkevalgte organer endres i samsvar med vedlegg datert 23.5.2023.
10. Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår, punkt 6.2 Sykepenger, endres:

Folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse, har rett til sykepenger etter kommuneloven § 8-8. Kommunen dekker sykelønn i arbeidsgiverperioden, samt sykelønn etter arbeidsgiverperioden som overstiger 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (6G). ~~Den enkelte folkevalgte må selv søke NAV om sykelønn inntil 6G.~~

Folkevalgte som ikke har vervet som sin hovedbeskjeftigelse, beholder sin faste godtgjøring ved fravær, også fravær som skyldes sykdom.

Folkevalgt som har forfall i mer enn 50 % av organets møter i et kalenderår, får redusert sin faste godtgjøring med 50 %.

Varamedlemmer som møter i et utvalg/råd i mer enn 50 % av organets møter i et kalenderår, får fast godtgjørelse som tilsvarer 50 % av godtgjørelsen til faste medlemmer.

11. Reglement for nærdemokratiutvalg, vedtatt 28.1.2020, oppheves.
12. Retningslinjer for nærdemokratiordning i Asker kommune vedtas i samsvar med vedlegg datert 16.5.2023
13. Punktene 1 - 11 iverksettes i forbindelse med konstituerende møte 17.10.2023
- Punkt 12 iverksettes straks.

Endringer i delegering etter plan- og bygningsloven 23.5.2023

Reglement for delegering og innstilling, vedtatt 15.10.2019

Punkt 4.3 Formannskapets myndighet etter plan- og bygningsloven

Første ledd:

Kommunestyret vedtar at formannskapet innstiller til vedtak om kommuneplan, kommunedelplaner og reguleringsplaner, jf. plan- og bygningsloven § 3-3 andre ledd.

endres til:

Kommunestyret vedtar at formannskapet innstiller til vedtak om kommuneplan, kommunedelplaner, reguleringsplaner (*områderegulering og større detaljreguleringer av prinsipiell karakter*), jf. plan- og bygningsloven § 3-3 andre ledd.

Reguleringsplanen anses som prinsipiell dersom ett eller flere av følgende kriterier foreligger:

- *Forslaget er i strid med områderegulering eller kommuneplan*
- *Forslaget berører område med særskilt vern, som strandsone, LNF-område eller naturområde*
- *Forslaget omfatter større samferdselsanlegg, større boligområder eller større næringsarealer*

Utvalg for plan og byggesak innstiller til vedtak om øvrige reguleringsplaner (detaljreguleringer som ikke anses å være av prinsipiell karakter).

Punkt 8.4 Kommunedirektørs myndighet etter plan- og bygningsloven

Tredje ledd:

Kommunedirektør er underinstans etter forvaltningsloven § 33 ved saksforberedelse av klagesaker som gjelder:

- klage fra nabo eller andre over vedtak om tillatelse tiltak etter plan- og bygningsloven
- klage over vedtak etter plan- og bygningsloven § 32 om pålegg om retting, stans, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr
- klage over avslag på søknad om nedsettelse av gebyr

Utvalg for plan og byggesak er underinstans etter forvaltningsloven § 33 i alle andre saker

endres til:

Kommunedirektør er underinstans etter forvaltningsloven § 33 ved saksforberedelse av alle klagesaker etter plan- og bygningsloven.

Klagesaker av prinsipiell karakter skal legges fram for utvalg for plan og byggesak.

Ved vurderingen av om en klagesak er prinsipiell skal følgende kriterier vektlegges:

- *Ny bolig i uregulert område*
- *Tiltaket krever dispensasjon fra nylig vedtatt arealplan*
- *Tiltaket er i område med særskilt verv; som strandsone, LNF-område eller naturområde*
- *Tiltaket omfatter samlet utbygging med fire eller flere hovedbruksenheter i strid med gjeldende regulering*
- *Saken er kontroversiell, med stor allmenn oppmerksomhet og interesse*
- *Saken er spesielt konfliktfull, med mange og sterke naboprotester i flere klageomganger*

Delegering av myndighet etter plan- og bygningsloven – samlet oversikt, med foreslåtte endringer

1.1 Delegeringssperrer vedtatt av kommunestyret

Kommunestyret skal sely treffe vedtak i følgende saker etter plan- og bygningsloven:

- § 3-3 Vedta særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen etter plan- og bygningsloven
- § 3-7 Vedta hvorvidt planforberedelse skal overføres til statlig eller regional myndighet
- § 9-2 Vedta organisering av eventuelt pålagt interkommunalt samarbeid
- § 11-1 Vedta kommuneplanens rullerende handlingsdel
- § 11-13 Fastsette planprogram for kommuneplan

1.2 Delegering av vedtaksmyndighet til formannskapet

Formannskapet har fullmakt til å treffe avgjørelser etter følgende bestemmelser i plan- og bygningsloven:

- § 5-4 Vedta hvorvidt kommunen skal fremme innsigelse til andres planforslag
- § 5-6 Treffe vedtak ifm. mekling ved innsigelse til andre planforslag
- § 8-4 Vedta hvorvidt kommunen skal bringe en vedtatt regional plan inn for Departementet

- ~~§ 12-10~~ Vedta forslag til reguleringsplan utlagt til offentlig ettersyn (flyttes)
- ~~§ 12-11~~ Vedta privat forslag til reguleringsplan utlagt til offentlig ettersyn (flyttes)

- § 11-13 Vedta forslag til planprogram for kommuneplan utlagt til offentlig ettersyn
- § 11-14 Vedta forslag til kommuneplan og kommunedelplan utlagt til offentlig ettersyn

- § 16-5 Godkjenne ekspropriasjon til fordel for grunneier
- § 16-6 Godkjenne ekspropriasjon for erverv av mindre stykker ubebygd grunn for at tomt skal få en mer hensiktsmessig grense eller form

1.3 Delegering av vedtaksmyndighet til utvalg for plan og byggesak

Utvalg for plan og byggesak har fullmakt til å treffe avgjørelser etter følgende bestemmelser i plan- og bygningsloven:

- § 12-8 Avgjøre om kommunedirektørens beslutning om at privat planinitiativ ikke skal fremmes, skal opprettholdes
- § 12-8 Avgjøre uenighet på vesentlige punkter i oppstartsmøtet som forslagsstiller etter § 12-8 kan kreve forelagt kommunestyret til vurdering

- § 12-9 Fastsette planprogram for reguleringsplaner; både områderegulering og detaljregulering
- § 12-9 Avgjøre om kommunedirektørens beslutning om ikke å fastsette planprogram skal opprettholdes
- § 12-10 Vedta forslag til reguleringsplan utlagt til offentlig ettersyn
- § 12-11 Vedta privat forslag til reguleringsplan utlagt til offentlig ettersyn
- § 12-11 Avgjøre om kommunedirektørens beslutning om ikke å fremme eller vedta privat forslag til endring av reguleringsplan skal opprettholdes
- § 12-12 Vedta mindre reguleringsplaner når planen er i samsvar med rammer i kommuneplanens arealdel og det er mindre enn fire år siden den ble vedtatt av kommunestyret
- § 12-12 Behandle klager over kommunestyrets endelige vedtatte reguleringsplan
- § 12-14 Treffe vedtak om endringer i reguleringsplan når endringene i liten grad vil påvirke gjennomføringen av planen for øvrig, ikke går utover hoveddrammene i planen, og heller ikke berører hensynet til viktige natur- og friluftsområder
- § 12-14 Treffe vedtak om å oppheve reguleringsplan som i det vesentlige er i strid med overordnet plan
- § 13-1 Vedta midlertidig forbud mot tiltak
- § 13-3 Vedta fristforlengelse for midlertidig forbud mot tiltak
- § 18-7 Vedta fordelingsfaktor for opparbeidelse og refusjon
- § 19-2 Vedta dispensasjon fra bestemmelsene fastsatt i eller i medhold av plan- og bygningsloven
- § 31-3 Vedta pålegg om sikring og istandsetting av eksisterende byggverk og installasjoner

1.4 Delegering av vedtaksmyndighet til kommunedirektør

- § 12-9 Utarbeide forslag til planprogram for planer med vesentlige virkninger og sende disse på høring, etter å ha varslet utvalg for plan og byggesak
- § 12-11 Legge private reguleringsforslag ut på offentlig ettersyn (1. gangsbehandling), forutsatt at forslaget er i samsvar med overordnet vedtatt plan
- § 12-14 Treffe vedtak om endringer i reguleringsplan når endringene i liten grad vil påvirke gjennomføringen av planen for øvrig, ikke går utover hoveddrammene i planen, og heller ikke berører hensynet til viktige natur- og friluftsjnteresser
- § 19-2 Vedta dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av plan- og bygningsloven

Asker
kommune

Notat til referatsak

Vår referanse
23/20556-1

Vår saksbehandler
Julie Benedicte Bøye

Dato
02.11.2023

Referatsaker kommunestyret 14. november 2023

Refererte dokumenter tas til orientering slik de foreligger

Dokumentet er elektronisk godkjent.